C 2972 / 2996

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondé en 1925 — Tél.: PRO. 86-60
Le Directeur : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise, Paris-9e
C.C.P. Paris 1678-63 — R.C.Seine 376.286

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ֆրանսա եւ գաղութներ տարեկան 3000 ֆր., վեցամս. 1600
Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆր. կամ 10 $, հատը 12 ֆր.

ՇԱԲԱԹ 1 ՅՈՒՆՈՒԱՐ
SAMEDI 1 JANVIER 1955

31ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7561 — 31e ANNEE — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 11ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 2972

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

ԴԷՊԻ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳՈՒՄ

●

Անգամ մը եւս աւանդական մաղթան-քը, այնքան միամիտ եւ սրտագին :

— Նոր Տարի, նոր բարի ...

Սերունդէ սերունդ փոխանցուած բաղձանք մը, որ այժմ կը փչըռուի օտա-րութեան ժխորին մէջ :

Ուրի՛շ էր շունչը, երբ կը դանուէինք հայրենի հողերու վրայ : Երբ Կաղանդը կը պահէր իր հայկական շնորհը, մանկա-ցնելով չափահասներն ալ :

Այժմ ցիրուցան ի սփիւռս աշխարհի, երբ կ'լսենք « Նոր Տարի, նոր բարի» , կը թուի թէ պարզ արձագանգ մըն է որ կը լսենք :

Այսպէս կամ այնպէս, տարի մը եւս թաւալեցաւ , եւ կը դանուինք նոր թուա-կանի մը առջեւ, 1955 ·

Ինչո՞վ պիտի ըլլայ «նոր», այս թուա-կանը : Բարիքո՞վ թէ չարիքով :

Հարցումը կը վերաբերի ամբողջ մարդ-կութեան : Բայց, ամէն ժողովուրդ տար-բեր կը հասկնայ անոր իմաստը :

Թերեւս ամէնքն ալ նոյն հոգն ունին մէկ տեսակէտով,— խաղաղութիւն :

Բայց անոր ապահովումն ալ տարբեր կը հասկնան մեծն ու փոքրը : Աչխարհակալն ու ազատասէրը :

Խաղաղութիւն կ'երազէ իր հայրենիքին բնական սահմաններուն մէջ ամփոփուած ժողովուրդը : Խաղաղութիւն կը քարոզեն ուրիշները, իրենց թաթին տակ պահելու համար ամբողջ երկիրներ եւ միլիոնաւոր այլացեղ ժողովուրդներ :

Եւ ուրիշներ կարմրատակ ե հագուած մը, որուն պայթումը խափանելու համար բա-ցառիկ ճիգեր կը թափուին մէկ տարիէն միւսը :

Ի՞նչ հեռանկար կը պարզէ նոր տարին, մեր հայրենիքին եւ տարագիր բազմու-թեանց համար :

Անչուշտ ոչ այնքան մխիթարական , քանի որ մէկը միւսէն բաժնուած է ոչ մի-այն ծովերով ու լեռներով, այլեւ կար-գուսարքով :

Ժողովուրդին տարագիր զաւակը կրնայ երբեմն որեւէ երկիր , բայց սեփական հայրենիքէն : Դուռ – պատուհան կը մնան փակ, ցնոր անօրինութիւն :

Կը մնայ միայն բարոյական կապ մը , այն ալ աւելի չատ էջմիածնի, քան թէ պետութեան հետ :

Ուրեմն, տարագիր բազմութիւնները հարկադրուած են իրենց ճակատագիրը վարել համաձայն տեղական պահանջնե-րուն, եւ հայրենիքին ձայնը լսել անթե-լով, զանազան հրատարակութիւններով, առօրեական բարեւագիրներով : Երբեմն ալ՝ «Կուլտուրական կապ»ով, որ ունի չատ սահմանափակ իրաւասութիւններ :

Այս անդղօք իրականութեան առջեւ , պաղութիները հարկադրուած են արտա-կարգ ճիգեր փորձել, յանուն ինքնա-պաշտպանութեան եւ սերունդի փրկու-թեան :

Հարթիչ գլանը ազգէն իսկ ահագին ա-ւերներ գործեց վերջին երեսուն տարինե-րու ընթացքին , եւ կը սպառնայ տարած-ուիլ ամէն ուղղութեամբ :

«Հայկականութեան» տեսակէտով, ա-րեւմտեան Եւրոպայի երիտասարդութիւ-նը մեծ տարբերութիւն մը չունի Հիւս. Ամերիկայի հնօրեայ գաղութին նոր սե-րունդէն, որ կը բաղկանայ թոռներէ :

Տարիներու թաւալումը մաշեցուց, նա-եւ, պատառաբար գօտիները :

Տարեցները նօսրացան, կամ զարձան անդօր : Եւ արդէն կը դանուինք զաւթա-փի մը վրայ :

Նոր տարին կը պահանջէ անմիջական վերանորոգում : Նոր ուժեր : Նոր ծրա-գիր : Եւ յարաճուն գործունէութիւն :

Աւելորդ է խոստնել գոյները, երբ կը տեսնենք ամէնօրեայ պատկերը եւ երբ ա-հակոչը կը հնչէ տարուան բոլոր եղա-նակներուն : Շ·

1955

Նոր տարուան առթիւ ՅԱՌԱՋ լաւա-գոյն օրեր կը մաղթէ իր բոլոր բաժա-նորդներուն, ընկերներուն, բարեկամնե-րուն եւ աշխատակիցներուն :

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԱԶԳ. ԺՈՂՈՎԸ ՎԱՒԵՐԱՑՈՒԻ ՓԱՐԻԶԻ ԴԱՇՆԱԳԻՐՆԵՐԸ

260Ի ԴԷՄ 287 ՁԱՅՆՈՎ

●

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՀՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆ ԴԱՇՆԱԿԻՑ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Ազգ. Ժողովը Եշ· օր վերջացուց տաս-նըմէկ օրուան յուզումնալից վիճաբանու-թիւնները, վերջնապէս վաւերացնելով Փարիզի համաձայնութիւնները : Թէր քուէարկած էին 287 երեսփոխանները, դէմ՝ 260 հոգի, ուրեմն 27 ձայնի մեծամասնու-թիւն մը, որ նուազած է, ինչպէս կը նա-պատեստէր արդէն : 74 երեսփոխաններ ձեռնպահ մնացին :

Քուէարկութեան մասնակցած կ'ըլլայ Ազգ· Ժողովին 45 առ հարիւրը :

Այս վաւերացումով արեւմտեան Գեր-մանիան կը վերատեսնայ իր զերիչխանու-թիւնը, արտօնութիւն կը ստանայ կազմե-լու 12 զօրաբաժին, պահելու 1200 օդա-նաւ եւ փոքր նաւատորմիղ մը : Միեւնոյն ատեն կ'ընդունուի Ատլանտեան դաշին-քին մէջ : Պիտի կազմուի սպառազինու-թեանց միջազգային գործակալութիւն մը, որ պիտի հսկէ որպէսզի Գերմանիան չանցնի զօրքի եւ սպառազինութեանց հա-մար սահմանուած չափը : Միեւնոյն ա-տեն, վերջ կը դնէ արեւմտեան Գերման-նիոյ դինուորական դրաւումը, եւ կը կար-գադրուի Սարի խնդիրը, մինչեւ հաշտու-թեան դաշնագրին կնքումը :

Վիճաբանութեանց ընթացքին չատ մը երեսփոխաններ դիրք փոխեցին ժամէ ժամ, ինչպէս կ'ապացուցանէ քուէներու համեմատութիւնը : Մէկ չարաթ առաջ, Ազգ· Ժողովին մեծամասնութիւնը մեր-ժած էր արեւմտեան Գերմանիոյ վերագի-նումը եւ վարչապետը հարկադրուեցաւ վստահութեան քուէ պահանջել հինգ ան-գամ :

Եշ· օրուան 27 ձայնի առաւելութիւնը 11 քուէ պակաս է այն արդիւնքէն որով Ազգ· Ժողովը կ'ընդունէր արեւմտեան Գերմանիոյ անդամակցութիւնը Ատլան-տեան դաշինքին մէջ, երկու օր առաջ : Այժմ օրինագիծը պիտի յղուի Հանրապե-տութեան խորհուրդին (Ժերակոյա), որ – մէ աւելի նպաստաւոր դիրք մը կը սպաս-ուի : Այս ժողովին չորս յանձնախումբերը համաձայն են վաւերացման : Քննութիւնը պիտի կատարուի Փետրուարին, արդիւն-քը պիտի հաղորդուի Ազգ· Ժողովին, եւ կառավարութիւնը կը յուսայ վերջնական վաւերացումը ստանալ մայիսին :

ԱՅԼ ԱՌԱԿ ԼՈՒԱՐՈՒԻ

Աւելորդ է ըսել թէ վաւերացումը մեծ զայրոյթ պատճառեց Խ· Միութեան եւ արբանեակ երկիրներուն մէջ : Մոսկուայի ռատիօն զեկոյց մը հրատարակեց որով կ'ըսէ թէ վաւերացումը քուէարկուած է « աննչան մեծամասնութեամբ, Ամերիկա-յի եւ Անգլիոյ վարիչ շրջանակներուն ան-նախընթաց ճնշումին տակ » :

Փրակայի անթելը դիտել կուտայ թէ Ֆրանսայի Ազգ· Ժողովին որոշումը «եր-բեք չի համապատասխաներ անգլեամե-րիկեան դիւանագիտութեան բազմանք-ներուն եւ Մենտէս Ֆրանսի նախատեսու-թեանց» եւ թէ «Ֆրանսայի ժողովուրդը դեռ չէ վերջացուցած պայքարը» :

Արեւելեան Գերմանիոյ եւ Հունգարիոյ պաշտօնական շրջանակներն ալ Անգլիոյ եւ Ամերիկայի ճնշումին եւ Ֆրանսայի վարչապետին «մեքենայութեանց» կը վե-րագրեն վաւերացումը :

❖ ՕՐԸ ՕՐԻՆ ❖

●

ԿԱՂԱՆԴՋԻՔ ...

Տեղական թերթերը առասպելական քա-նակներ կը հրատարակեն, Ծնունդի եւ Կաղանդի առթիւ կատարուած գնումնե-րու մասին :

Միայն ծախուած խաղալիկներու գինը կը հաշուեն 27 միլիառ ֆրանք, ամբողջ Ֆրանսայի մէջ :

Միայն Փարիզը հաշուելով, ապահովա-բար այս գումարէն առ նուազն կէս մի-լիոն բաժին կ'ինկայ «մերազնէից» :

Ուներորներու տուներ կան ուր մանկա-կան խաղալիկները ամբողջ սենեակ մը կը լեցնեն :

« Խնամք»ներն ալ ճար մը կը գտնեն, ի-րենց զաւակները խնդացնելու համար :

Եթէ չկարենան մեծ «կալըռի»ները հանդիպիլ, թաղին խանութէն կը գտնեն տիկնիկ մը, օթօ մը, օդանաւ մը կամ ... ատրճանակ մը :

— Բայց տեղացիները միայն խաղալիկ չեն գներ իրենց զաւակներուն համար, այլ եւ թերթ , գիրք, պատկերազարդ հրատա-րակութիւններ որոնք թէ կը զուարճա-ցնեն եւ թէ բան կը սորվեցնեն : Մենք ալ չունի՞նք այդ կարգի հրատարակութիւն-ներ :

= Ունինք, ունինք : Բայց կ'անտեսե՞ն, շլանալով օտարին շէհեղանքէն : Օտարը միշտ գլխու վրայ տեղ ունի նոյն իսկ իր սոխ ու սխտորով :

— Անշուշտ մեծերուն համար ալ հա-յերէն գիրքեր գնած են, իբրեւ կաղանդ-չէք :

= Դու միայն կաս յերուսաղէմ ... Իրենք հայերէն գիրքի վրայ կը ծախի՞ն որ զաւակներուն համար ալ գնեն : Հազարա-ւոր տուներ կան ուր մէկ հատ հայերէն գիրք չէ մտած տարիներու ընթացքին : Եթէ հարիւրին տասը հայերէն գիրք մը գնէր գոնէ Կաղանդի առթիւ, գրատուն-ները կը պարպուէին :

— Շատ յոռետես կ'երեւաք :

= Երանի՛ թէ սխալած ըլլայի : Երէկ – ուան «քրիթապսըզ» Ալպանիան այսօր կը տեսայ գիրքերու ծանրութեան տակ : Մեր մէջ հասարակութեան միեւնոյն սահմա-նափակ մասն է որ կը հետաքրքրուի հա-յերէն հրատարակութիւններով : Մնացեա-լը դարձեր է քրիթապսըզ, բառին ամենա-յայն իմաստով, մեր շէն գաղութէն մին-չեւ հարեւան երկիրները :

— կամաց կամաց կը վարժուին :

= Ընդհակառակն, անոնք որ դպրոց տեսած, հայկական կրթութիւն ստացած են, կարդալու վարժութիւնն ալ կորսըն-ցուցեր են, եւ կը վարակեն իրենց շրջա-պատը : Գիտութեամբ , անգիտութեամբ կամ չտեսութեամբ :

— Այս գրածդ կաղանդչէ՞ֆ եղաւ, թէ ողբ երեմիական :

= Հոգիշահ բարոզ, ի պէտս ազգի զար-գացելոց որոնք «եաճ»ով կը պարծենան եւ հան կուգան անցեալ փառքերու վրայ :

ՎԱՀԷ

«ՀԻՓԼԷ ԱԿԱՆ, ՄԱՐԴԱՍՊԱՆ, ՆԱՑԻ»

Եշ· օր սրահը բացուելէն ետք մին-լորը բաւական հանդարտ էր : Վիճաբա-նութիւնները փակուած ըլլալով, նախա-գահը յայտարարեց թէ անմիջապէս պիտի ձեռնարկուի քուէարկութեան : Այս առթիւ ըսաւ թէ քանի մը երեսփոխաններ խօսք ուզած են· բայց արդէն ամէն բա-ցատրութիւն տրուած էր երէկ, հետեւա-բար աւելորդ է :

Ուրեմն ժամը 17·10ին ձեռնարկուեցաւ քուէարկութեան : Տասը վայրկեան վերջ, յայտարարուեցաւ թէ քուէարկութիւնը փակուած է եւ թէ նիստը պիտի ընդհատ-ուի քուէհամրը կատարելու համար : Այս գործողութիւնը տեւեց մէկուկէս ժամ : Արդիւնքը հաղորդուեցաւ ժամը 18·50ին : Նիստը հապճեպ փակուած էր, երբ համայ-նավարները պոռացին ընկերվարականնե-րուն եւ նախարարներուն երեսին .

— Աւազակնե՛ր, ծախուածներ, դաւա-ճաններ, մարդասպաններ, ընկերվարա-կան շուներ, նացիներ : Անկցի՛ Գերմա-նիոյ վերագինումը : (Խօսքը Մենտէս Ֆրանսի ուղղելով) ետրէն պիտի տեսնէք կիզարաճները ... (այն փուտերը ուր նա-ցիները կը հրկիզէին Հրեաները) :

Տեղական թերթերը կը գրեն թէ ամէնէն աւելի զրդռուած էին կին երեսփոխան-ները : Ոչ ոք պատասխանեց այս լուսանք-ներուն : Վարչապետ եւ նախարարները մեկնեցան ալկոմեան նրբանցքէն

Նիստը վերաբացուած առեն, քննուե-ցան քանի մը առկախ առաջարկներ : Հա-մայնավար երեսփոխան մը, Տիկին կ. փէռի փառաբանեց կեսթափոյին զոհերը, դարձեալ նախատինքներ տեղացնելով :

Ժողովին նախագահը դիտել տուաւ թէ այդ խօսքերը պիտի չարձանագրուին պաշտօնաթերթին մէջ : «Հայրենասիրու-թիւնը ոչ մէկուն մենաշնորհն է : Բոլոր նստարաններուն վրայ բազմած են հայ – րենասէրներ որոնք ապացուցին իրենց սէ-րը հայրենիքին հանդէպ » :

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱ

ԿԸ ՇՆՈՐՀԱՒՈՐԵՆ ՎԱՐՉԱՊԵՏԸ

●

« ԱՆՈՐԱԿԵԼԻ ՈՃԻՐ ՄԸ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԵՒ ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ»

Ընդհանուր ժխորին մէջ, համայնա-վարները յայտարարեցին թէ պիտի չա-րունակեն պայքարը : Իրենց պաշտօնա-թերթը, «Իւմանիթէ» երէկ վաւերացումը կը հաղորդէր խոշոր խորագիրներով,— «Անանուն ոճիր մը Ֆրանսայի եւ խաղա-ղութեան դէմ : Վիճաբանութենէ մը ետք ուր Մենտէս Ֆրանս եւ ընկերվարական վարիչները սոսկալի պատասխանատուու-թիւն մը ստանձնեցին, քուէարկուեցաւ Գերմանիոյ վերագինումը փոքրամասնու-թեան մը կողմէ : Պատուիրակութիւնները պիտի գործեն եւ հանրապետութիւնները պիտի չարունակուին, զիմելով Հանրա-պետութեան խորհուրդին» :

× Փարիզի համաձայնութեանց վաւե-րացման լուրը մեծ գոհունակութիւն պատճառեց Անգլիոյ, Մ· Նահանգներուն, Իտալիոյ եւ արեւմտեան Գերմանիոյ մէջ : Նախագահ Այզընհաուըը չատ գոհ մնաց եւ որոշեց երկարաձգել իր արձակուրդը : Արտաքին նախարարը, որ լուսիւն կը պահէր մէկ չարաթէ ի վեր, ողջունեց Ֆրանսայի Ազգ· Ժողովին որոշումը : Թէ նախագահը եւ թէ նախարարը կը կարծեն թէ այս վաւերացումով կը զօրանայ ա-րեւմտեան ճակատին ուժը եւ ընդհանուր համերաշխութիւնը :

Անգլիոյ մէջ ալ մեծ սփոփանք պատ-ճառեց վաւերացումը : Ուրբաթ օրէն ի վեր Լոնտոնի մէջ անձկութեամբ կը սպասէին վիճաբանութեանց ելքին, մինչ թէ ցաւ կը յայտնեն որ միայն 27ի մեծամասնու-թիւն մը գոյացած է : Այս արդիւնքէն կ'եզրակացնեն թէ Ֆրանսա պատակուած է գրեթէ կէս առ կէս :

Իտալիոյ արտաքին նախարարութիւնը կը շնորհաւորէ Ֆրանսայի վարչապետին « քաջութիւնը եւ յարատեւութիւնը » : Ինչպէս յայտնի է, Իտալիոյ երեսփ· ժո-ղովը անցեալ Եշ· օր վաւերացուցած էր Փարիզի համաձայնութիւնները, 120 ձայ-

(Շար·ը կարդալ Դ· էջ)

ՀԱՅ ԱՂՋԻԿՆԵՐՈՒ ԱՁՔԵՐԸ

(ՀԷՔԵԱԹ)

Մի հայիր, աղուո՛ր, մի հայիր,
Ատ աչքերովդ մի՛ հայիր ,
Երբ դռնէն դուրս կ՚երեւաս,
Ատ աչքերովդ մի հայիր ·
Ես քար չիմ որ բան չիմանամ,
Ատ հայելուդ դիմանամ,
Մի հայիր, մի հայիր ,
Աստուած սիրես մի հայիր
Թէ հանդիպիս ու հայիս ,
Հող ու մոխիր կ՚անես իս:

ԹԼԿԱՏԻՆՑԻ

Երկինքի խորութեան մէջ, հոն ուր կը սկսին եօթներորդ պարունակին հրաշալիքները, տաճարաձեւ թղենիի մը հովանիին տակ, նստեր էր Աստուած՝ ձեռքին մէջ 2 գոհար : Մանուկի մը նման ուշադիր կը զննէր, վեր կը դարձնէր, վար կը դարձնէր, ժամերով կը զննէր, կարծես իր ստեղծած բանը չըլլար՝ արարչական հանճարին համար իսկ անիմանալի , խորհրդաւոր, դիւակերտ խաղալիկ մը կը թուէին թանկագին քարի այդ երկու բեկորները :

Կ՚ըսէիր՝ ողջ են: Արդարեւ կը ժպտին , կը ծիծաղին, կուլան, եւ արցունքն անդամ կը տեսնես: Բայց յանկարծ քեզի կը նային խոժոռ եւ սպառնացայտ, իրենց աչքերուն լոյսը սուրի շեղբի նման կ՚երկարի՛, կ՚երկարի՛, կ՚երկարի քեզի: Երբեմն ալ կրակ կը դառնան, կը վառին ու չեն սպառիր: Կը լսես ածուխին ճարճատիւնը, կը տեսնես բոցին բաբախումը՝ անոնց հրեղէն պորտին մէջ:

Զարմանալի՛, ելակի մեծութեամբ քարի երկու բեկորներ :

Հրեշտակները լուտասի նման վեր կը բարձրանային ամպերուն ծովէն եւ երբ կը մտնէին երկինքի եօթներորդ պարունակը կը մնային ափ ի բերան: Երբեք այսքան խորասոյզ տեսնուած չէր Աստուած: Սատանա՞ն էր դարձեալ, որ կը զբաղեցնէր Արարչագործը — օրհնեալ ըլլայ իր անունը — վեշտասնամեայ կոյսի մը ստինքներուն պտուկին հանդոյն՝ երկու ուլունքներ նետելով Աստուծոյ՝ ձեռքերուն մէջ առ ի փորձութիւն :

Բաբէ՛, օհէ՛, օհէ՛, օհէ՛... հէ՛... հէ՛...

Դադրեցաւ հրեշտակներու սրբասացութիւնը, փակուեցան շրթները, արձանացան ամպերը, կանգ առաւ տիեզերական բաբախումը : Վասն զի երկու գոհարները սահեցան, վար ինկան Աստուծոյ ձեռքէն:

Բաբէ՛, օհէ՛, օհէ՛, հէ՛... հէ՛...

Որոտաց Եահվէ ·

— Շուտ իջէք վար, փնտռեցէք եւ գտէք երկու գոհարները :

Վարը՝ Գեղամայ ծովը, միշտ արթուն, անդին՝ Բիւրակն, որ բիւրեղ կը թափէ լեռներն ի վար:

Աշնանահար տերեւներու նման, զորս հովը, յանկարծ մէկ շունչով կը խլէ ծառերէն եւ յառաջ կը վարէ ամպ առ ամպ, հրեշտակները նետուեցան երկինքն ի վար:

×

Քիչ ետքը երկինքի եօթներորդ պարունակը կը բարձրանար հրեշտակ մը, ձեռքէն բռնած՝ Ամենակալին ներկայացնելու համար աղջիկ մը, վարդահասակ եւ կատարելատիպ:

— Տէ՛ր, գտայ: Երբ, ինչպէս արեւը Սեւան լիճին ալիքներուն մէջ, այս աղջիկը կը ճեղքէր ցորենի կանանչ արտ մը՝ նայեցայ աչքերուն եւ անմիջապէս ճանչցայ կորսուած գոհարները :

Աստուած նայեցաւ աղջկան աչքերուն:

Արդարեւ, երկու գոհարներ , կ՚ըսէիր ողջ են, որ կը ժպտին, կը ծիծաղին, մերթ կուլան, եւ արցունքն անդամ կը տեսնես: Բայց յանկարծ քեզի կը նային խոժոռ եւ սպառնացայտ, իրենց լոյսը սուրի մը շեղբին նման կ՚երկարի՛, կ՚երկարի, կ՚երկարի՛, քեզի: Երբեմն ալ կրակ կը դառնան, կը վառին ու չեն սպառիր, կը լսես ածուխին ճարճատիւնը, կը տեսնես բոցին բաբախումը՝ անոնց հրեղէն պորտին մէջ:

— Ո՞ր երկրէն ես աղջիկս, հարցուց Աստուած գորովալիր:

— Տէ՛ր, գտայ, աղաղակեց հրեշտակ մը, ճեղքելով ամպերը եւ մօտենալով Աստուծոյ, աղջկան մը ձեռքէն բռնած: Երբ, ինչպէս ջրվէժ մը Գոհանամք լերան կողերուն վրայ, այս աղջիկը հօրենական տանը տանիքին վրայ իր մահիճին մէջ կ՚արթննար՝ նայեցայ աչքերուն եւ անմիջապէս ճանչցայ կորսուած գոհարները :

Աստուած նայեցաւ աղջկան աչքերուն :

Արդարեւ երկու գոհարներ.— կ՚ըսէիր՝ ողջ են, որ կը ժպտին, կը ծիծաղին, մերթ կուլան եւ արցունքն անդամ կը տեսնես : Բայց յանկարծ քեզի կը նային խոժոռ եւ սպառնացայտ, իրենց լոյսը սուրի մը շեղբին նման կ՚երկարի՛, կ՚երկարի , կ՚երկարի քեզի: Երբեմն ալ կրակ կը դառնան , կը վառին ու չեն սպառիր, կը լսես ածուխի ճարճատիւնը, կը տեսնես բոցին բաբախումը՝ անոնց հրեղէն պորտին մէջ:

— Ո՞ր երկրէն ես, աղջիկս, հարցուց Աստուած գորովալիր :

— Տէ՛ր , գտայ ...

Եւ հրեշտակները իրարու կը յաջորդէին ամէն մէկ վայրկեան, իւրաքանչիւրը աղջկան մը ձեռքէն բռնած: Եւ ամէն մէկ աղջիկ կը յիշեցնէր քերթուած մը ·

Ծով ծով աչքեր ու լուս – քնար ,
Ունքն կեռ էր քան զկամար :
Ամէն մէկ աղջիկ՝
Աչքերը վառել է պայծառ ճրագով ,
Ունքերը կապել է կամար կրակով :

— Ուսկի՞ց կը բերէք այս աղջիկները , հարցուց Աստուած, առանց կարենալու իր նայուածքը բաժնել ծով, ծով աչքերէնուր գոհարներ պահուած էին, յար եւ նման իր կորսուած գոհարներուն :

— Հայաստանէն , աղաղակեցին հրեշտակները միաբերան :

Աստուած կը նայէր, կը նայէր ու չէր կշտանար :

Այն ատեն միայն հասկցաւ, թէ ինչու քաղցր է մեղքը, շա՛տ քաղցր: Եւ սատանան՝ հզօր:

Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

ՄՈՌՑՈՒԱԾ ԷՋԵՐ

ՎԱՍԱԿԻՆ ԻՂՁԸ

Սիւնեաց իշխանը իր յաղթ հասակին բոլոր տարածութեամբ փռուած էր հոն , իր զնտանին մէջ, ու կը մնար անշարժ եւ դետնամած՝ պատգարակի մը վրայ: Իր սնարին վերեւ պատրոյդի մը տմոյն լոյսը ստուերներու մէջ կը դողդղար , իբր թէ շիրիմի մը վրայ կախուած առկայծ կանթեղ մը եղած ըլլար: Այդ խուցն իսկ դերեզմանի մը նախագաւիթն ըլլալ կը թուէր մանաւանդ :

Ակնարկը միապաղաղ, այլ հեռասոյզ ու սեւեռուն, Վասակ՝ մահամերձ՝ կարծես պարապին մէջ իր կորսուած փառքը կը յամառէր փնտռել ու հետապնդել տակաւին: Ընկլուզեր էր այդ փառքը հոս , այս զնտանին մէջ, ու այս խցիկն էր հիմա կալուածը Սիւնեաց տիրոջ, որ «Հայոց Աշխարհ»ին թագն էր երազեր՝ փառատենչութեամբ ճենճերող իր հոգիին բըռնաշունչ դրդումովը :

Գուրգէն, — բանտապահը, որ ուրացող Հայ մըն էր եւ հիմա կը զղջար իր ուրացութեան համար, — զարհուրախառն յուզմունքով դիտեց Վասակը: Կը մեռնէր ահա հայ իշխանը, Հայոց աւագ իշխանը , շղթաներու տակ դալարատանջ, իր օրհասին մէջ իսկ լքուած ու անոք, ինչպէս օր մը պիտի ըլլար գուցէ ինքն ալ· ու Գուրգէն սոսկաց, արձանացած մնաց հոն մը – տածկոտ, խելամոլար· յետոյ աւելի եւս մօտենալով Վասակի սնարին, ըսաւ անոր զգուոտ, աղու ձայնով մը, իր հայ բնիկ բարբառով ·

— Տէր իմ իշխան, գերիդ ըլլամ, ըսէ ինծի ինչ որ կը փափաքիս: Ըսէ, Սիւնեաց տէր, փափաքդ, փափաքներդ ըսէ : Ի՞նչ սիրտ ըլլայ, որ չարչարանքիդ չխղճայ...

Վասակ, իբր խոր երազէ մը սթափած, դէպի Գուրգէնը դարձուց իր գլուխը տաժանքոտ դանդաղութեամբ եւ անոր վրայ ձգեց տարտամ նայուածք մը, ուր զարմանքի սաստկութիւնը միայն կեանքի յետին ցոլք մը դրած էր· քիչ յետոյ մրմնջեց·

— Հա՞յ ես, աղայ...

Գուրգէն գլուխը խոնարհեցուց ըսելու համար, թէ Հայ էր, Ապար նահանգին Վարդգետ գաւառէն, ուղտապան Մուշէի որդին՝ Գուրգէն: Ու պատմեց, քանի մը կցկտուր, արագ բառերով, թէ ինչպէս մոգ ու սատան դաւակցեր էին իրեն դէմ՝ հրապուրելու համար զինքը, ու սեւ օր մը ուրացեր էր — ինքն ալ չէր դիտեր ինչպէս — ու հիմա շատ դժբախտ էր, իրեն չափ դժբախտ գուցէ ...

Վասակ գլուխը կուրծքին վրայ ծռեց ու անմռունչ խորասուզուած ըլլալ կը թուէր չարաշուք յուշերու ու խոհանքներու մէջ· իր պատմութիւնն էր, որ լսած էր այդ բոպէին, անոր մանրավէպը, դերակատարներով այնքան տարբեր, բայց խղճալիութեամբ այնքան նման ու այնքան մարդկային նաեւ :

— Հայ, կրկնեց Վասակ, դուն Հայ ...

Ու, երանութեան խուսափուկ նշոյլ մը աչքերուն մէջ, ճիգ մը ըրաւ եղբայրական գորովով Գուրգէնին երկնցնելու իր ձեռքը, ուրկէ սասաներ էր երբեմն իր բոլոր երկիրը: Ինքն ալ կարօտցեր էր հիմա, սրտին խորէն, երկրի մարդը, նոյնիսկ յետին շինականը, հայ քրիստոնեան, զոր մինչեւ հիմա չէր կասկածեր երբեք, թէ կը սիրէր այդքան· ո՞վ ինքզինք կը ճանչնայ :

— Հայ ...

Բայց Գուրգէն, գլուխը հակելով Վասակին վրայ, ըսաւ, աղերսեց ·

— Օն, հրամայէ, տէր իմ իշխան, հրամայէ ինչ որ ուզես· պատրաստ եմ քեզի համար անկարելին ընելու : Օհ , խօսէ, տէր իմ, խօսէ :

Վասակ տրտում ժպիտ մը ունեցաւ · լուռ կը մնար միշտ:

— Դեղ ու դարմա՞ն կ՚ուզես արդեօք , հարցուց Գուրգէն, կ՚ուզե՞ս, որ գիշերանց մարզպետին կապալագէտը բերեմ քեզի դաղտնի: Կը խնդրեմ ,տէր իմ, մի քաշուիր, ըսէ, ու դուն մի խորհիր իմ մասիս, ալ վտանգէ չեմ վախնար ես, ու իմ կեանքս արդէն շատ բան չարժեր այսուհետեւ :

Վասակ, զգածուած, գլխով նշան ըրաւ, թէ դեղի, դարմանի չէր ցանկար, ոչ :

— Եթէ փափաքիս, աւելցուց Գուրգէն, երթամ , հանդերձապետին մարդիկը կաշառելով, զաւակդ բերեմ քեզի ծպտուած, որ համբուրես զինք անդամ մը, վերջին անդ...

Ու Գուրգէն չաւարտեց, շփոթած՝ այն անխորհուրդ բառին համար, որ սպրդեր փախեր էր բերնէն :

Ի յուշ իր զաւկին՝ Վասակի աչքերը պղտորեցան արցունքով· կուրծքը աւելի արագ կը հեւար հիմա: Աւագ, չէր կրնար համամտիլ տեսնելու իր զաւակը· Պարսից օրէնքը ,քաջ դիտէր ինք, կը հրամայէր մէկ աչքը փորել անոր, որ յանդգնած ըլլար դաղտնի տեսակցելու հաղորդակցութենէ արդիլուած բանտարկեալին հետ· իսկ Գուրգէն կը գլխատուէր գուցէ: Մնաց որ ան կը տարակուսէր ,թէ որդին զիջանէր գալ տեսնելու զինք· ան նոյնիսկ ուրացեր էր իր հայրը ...

Վասակ մերժեց:

— Բայց, տէր իշխան, յարեց Գուրգէն, ուզես թերեւս դիր մը զրկել հայրենիք · ես կը սպրդիմ, կը փախչիմ իսկոյն ասկէ, լեռ ու ձոր կը կտրեմ եւ անձամբ քու թուղթդ կը տանիմ իր տեղը կը հասցնեմ, ատով քաւութիւն դտնեմ թերեւս· իսկ ե-

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (19)

ՍՊԱՆՆՈՒԱԾ ԱՂԱՒՆԻՆ

Ը.

Իսկոյն մտքովս անցաւ, որ Գարեգինն իր անհետառես պարզամտութեամբ, անշուշտ, պատմել էր նրան, թէ ինչ կարծիք էի կազմել նրա մասին ամուսնութիւնից առաջ եւ ինչ խորհուրդ էի տալիս իրեն : Եւ այն ուրախ տրամադրութիւնը, որ հաղորդել էր ինձ Գարեգինն իր աղմկալի ընդունելութեամբ, միանգամից կոտրուեց Սառայի այդ անբարեհաճ ընդունելութեան հանդէպ: Զղջացի, թէ ինչո՞ւ այդ բանը չէի նախատեսել եւ Գարեգինին չէի նախազգուշացրել ,որ ամուսնութիւնից առաջ Սառայի մասին մեր միջեւ եղած խօսակցութիւնը պահի իր համար: Բայց էլ ի՞նչ կը լինէր: Այժմ, քանի որ բանը բանից անցել էր, պէտք է ամէն կերպ աշխատէի ցոյց տալ Սառային, որ ես ոչ միայն փոխել եմ իմ կարծիքն իր մասին , այլեւ չափազանց յարգում եմ իրեն եւ շատ ուրախ եմ, որ նրան իմ ընկերոջ ամուսինն եմ տեսնում: Բարեբախտաբար , այդ շատ էլ դժուար չեղաւ· Գարեգինն իր սիրահարուածի եւ մեղրամիսը վայելող երջանիկ ամուսնու խանդավառ ոգեւորութեամբ, որով ակամայ վարակում էր դիմացինին, մի տեսակ հաշտեցնողի, մերձեցողի դեր էր կատարում իմ ու Սառայի միջեւ :

— Հաւանում ես, չէ՞, մեր այս բնակարանը եւ այս տեսարանը ,— ասաց Գարեգինը ցոյց տալով Կովկասեան լեռներն այնպիսի մի պարծենկոտութեամբ, որ կարծես այդ բնակարանն էլ, այդ տեսարանն էլ իր ստեղծագործութեան արդիւնքն էին: Տես, որքան պարզ է հորիզոնը, ամպի նշոյլ անդամ չկայ, եւ ինչպէս պսպղուն են այն վիթխարի սարերն իրենց սպիտակափառ գագաթներով :

— Ձիւն չէ կարծես, այլ արծաթի մի հսկայական զանգուած: Հէնց նոր ես ու Սառան ծրագրում էինք այս ամառ մի ճանապարհորդութիւն կատարելու այդ կողմերով դէպի հիւսիս եւ գուցէ այնտեղից էլ դէպի արտասահման: Դու անցել ես , չէ՞, Ռազմա – վիրական ճանապարհով : Ինչ հրաշք ու հրաշալիք, ինչ սարսափ ու հիացք այդ դահավէժ անդունդները , այդ ահաւոր գագաթները, որոնք թռել են երկինք եւ կորել ամպերի մէջ: Վերեւը երկինք, ներքեւը՝ անդունդների երախի մէջ գալարուող գոռ գետը, որ իր կատաղի վազքով թնդացնում է այդ անդունդներին կատաղութեան փրփուրը բերանին, իսկ մէջտեղը — դու քո փոշոտ խճուղով, որ օձի պէս գալարուող գօտեւորում է այդ անվերջ վերելքներն ու վայրէջքները :

— Դու բանաստեղծ ես եղել, — նկատեցի ես ծիծաղելով եւ նայեցի Սառային:

Սառան նստած էր լուռ եւ կեդրոնացած հայեացքով նայում էր Կովկասեան լեռների կողմը, բայց նկատեցի, որ կատակով արած իմ նկատողութեան վրայ հազիւ նշմարելի մի ժպիտ անցաւ նրա դէմքի վրայով :

— Բանաստե՞ղծ: բացականչեց Գարեգինը: Միթէ՞ դու կարծում ես, թէ նա է միայն բանաստեղծ, ով վարժուել է յանդերով ոտանաւորներ գրել: Ամէն ոք ով սիրում է, անպայման բանաստեղծ է: Ես առհասարակ բոպիկ եմ գրականութեան պատմութիւնից: Շատ քիչ եմ ծանօթ մեծ «պօէտների» կենսագրութիւններին, բայց համոզուած եմ, որ ամենալաւ «պօէտ» – ներն, անշուշտ , նրանք են, որոնք սիրել են, որովհետեւ սէրը... դիտե՞ս ինչ բան է սէրը: Սէրը... ասենք դու չես հասկանայ, որովհետեւ .. չնայելով , որ սիրոյ նկարագրութիւններ ունես քու գրուածքների մէջ, բայց սիրոյ իսկական նկարագիրը տալու համար պէտք է ...

— Բանաստեղծ դառնամ քեզ պէս.— վրայ բերեցի ես ծիծաղելով եւ նորից նայեցի Սառային:

— Այո ,պէտք է սիրես ինձ պէս· ինձ պէս.— Շեշտեց Գարեգինը եւ, խոնարհուելով դէպի նորատի կինը, քնքշօրէն առաւ նրա ձեռքն ու սկսեց կաթողին համբուրել :

Սառան նայեց ինձ եւ ժպտաց այնպիսի հայեացքով, որով կարծես ասում էր՝ « տեսնո՞ւմ էք որքան մեծ երեխայ է»: Այդ լուռ դիմումի, այդ բարի ժպիտի մէջ ես հալուած տեսայ նրա դէպի ինձ ցոյց տուած դառնութիւնը, որ սկզբում կաշկանդում էր ինձ :

Շուտով Սառայի տրամադրութիւնն այն աստիճան բացուեց, որ նա սկսեց ոչ միայն մասնակցել մեր խօսակցութեանը , այլեւ վերաբերուել [illegible] ամուսինը ճիշդ այնպէս, ինչպէս եւ [illegible] վերաբերւում — կէս լրջօրէն, կէս կ[illegible]ակով եւ զիջողաբար, որ անշուշտ սիրոյ նշան էր, այն անմեղ սիրոյ, որպիսին մեծերն են տածում դէպի փոքրիկները: Սա ինք այդպէս վերաբերմունքի բուն պատճառը պէտք էր որոնել իրեն իսկ, Գարեգինի մէջ, որի անսահման բարի սիրտը, կայտառ հոգին, ոգեւորուած շատախօսութիւնը եւ պարզամիտ փիլիսոփայական հայեացքները միշտ այդպիսի վերաբերմունք էին թելադրում փոքր ի շատէ խելահաս խօսակցին: Ինձ թւում էր, որ եթէ Գարեգինը ներկայ չլինէր, ես ու Սառան երկու խօսք չէինք գտնի իրար ասելու, մինչդեռ նրա ներկայութեամբ մեր խօսակցութիւնն ինչ բանի վրայ ասես չէր դառնում :

ՆԱՐԴՈՍ

(Շար.)

ՎԱՂԱԿՈՊՍՓՆԳՑ ՕՎՅԳՉՎՄՑ

ՂՎՎՎՎՍՂՈՎԿՈՍԺ ՂՈՋՂՈՍՈՈՋՈՍ

ՀՈՒՅՍ ԱՐՏՈՒՀԻՆՈՎ

— Ա՛խ, ախպեր ջան, դու էլ ես ասում, որ ես ուրախ պիտի լինեմ։ Ինչպե՞ս կարող եմ ուրախ լինել, երբ ամեն կողմից ինձ վրա հարձակվում են նեղություններ, վշտեր, դժբախտություններ։ Ես ինչ անեմ, որ ուրախ լինեմ։

— Ինչո՞ւ, ի՞նչ է պատահել։

— Ինչ պատահել է, որ ամեն կողմից ինձ վրա հարձակվում են նեղ

ՏԱՐԵԳԼՈՒԽԻ ԱՌԹԻՒ Յառաջ լոյս չի տեսներ կիրակի օր :

նով : Կը յուսան թէ ծերակոյտն ալ պիտի վաւերացնէ յառաջիկայ փետրուարին : Իտալիոյ պաշտօնական շրջանակները գոհ են որ ճեղք մը եւս կը փակուի, ամրա-պնդելով եւրոպական միութիւնը » :

Պելժիոյ կառավարութիւնն ալ շատ գոհ մնաց վաւերացումէն :

× Արեւմտեան Գերմանիոյ վարչապե-տը, Տոքթ. Ատընաուրը զգուշաւոր յայ-տարարութիւն մը հրատարակեց վաւերա-ցումէն անմիջապէս ետք, առանց խոշոր բառեր գործածելու, ըսելով թէ վաւերա-ցումը «նոր քայլ մըն է ի գործադրութիւն Փարիզի դաշնադիրներուն» :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԵԳԻՊՏՈՍԻ զինուորական ատեանը Դեկտեմբեր 30ին տասը տարիէն ցկեանս բանտարկութեան դատապարտեց Իսլամ Եղբայրութեան 64 անդամներ : Ուրիշ 52 ամբաստանեալներ ալ դատապարտուեցան տասը տարի բանտարկութեան, յետա-ձգումով : Ուրիշ արտակարգ ատեան մը մէկէն մինչեւ եօթը տարի բանտարկու-թեան դատապարտեց 35 Եգիպտացիներ ո-րոնք ամբաստանուած էին իբրեւ համայ-նավար :

ԻՏԱԼԻՈՅ վարչապետը, Շելպա, Մ. Նահանդները պիտի այցելէ պաշտօնապէս, տեսակցելու համար Այզընհաուրրի հետ :

ՌՈՒՄԲԵՐ պայթեցան Մարոքի Քազա-պլանքա քաղաքին մէջ : Ահաբեկչական արարքները յաճախադէպ կը դառնան :

ԲՌՆԻ ԳԵՐՄԱՆԻԱ փոխադրուած հայ-րենասէր Ֆրանսացիները 15·000 Ֆրանք հատուցում պիտի ստանան, համաձայն նոր հրամանագրի մը :

ՈՂՈՂՈՒՄՆԵՐԸ մեծ վնասներ պատճա-ռեցին Թէլ Ավիվի մէջ (Իսրայէլ) : Այլուր փոխադրուեցան 1500 բնակիչներ, մեծ մասով կիներ եւ մանուկներ :

« ՅԱՌԱՋ » Ի ԲԱՐԳԱՒԱՃՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

Նոր տարուան առթիւ շնորհակալու-թեամբ ստացանք հազար Ֆրանք, հաւա-տարիմ բաժանորդէ մը (Յ. Յ. Ս.) :

LUCIEN DURAND

ՓՈՐՁԱԳԷՏ ՀԱՇՈՒԱԿԱԼ

23, Rue Notre Dame des Victoires, Paris (2). GUT 36-71

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Ֆ. Կ. Խ.ի Պոմոնի մաս-նաճիւղը իր խորին ցաւակցութիւնը կը յայտնէ Տիկին Անուշ Քասքասեանի եւ Մխճեան ընտանիքներուն, իրենց սիրելի եղբօր եւ ազգականին ողբացեալ Սար-գիս Մխճեանի դառնակսկիծ մահուան առթիւ եւ փոխան ծաղկեպսակի երկու հազար Ֆրանք կը նուիրէ Այնճարի «Յա-ռաջ» վարժարանին :

ՆՈՒԷՐՆԵՐ.— Սէնթ Օպանէն (Պ. Ալփ) Տէր եւ Տիկին Յակոբ Զավուշեան իրենց աղջկան ամուսնութեան առթիւ կը նուի-րեն հազար Ֆր. «Յառաջ»ի բարգաւաճ-ման, հազար Ֆր. ալ Կապ. Խաչի օգափո-խութեան կայանի նորոգման համար :

ԾԱԽՈՒ Է

Բնակարան մը 11 սենեակ, որ տարեկան 150·000 Ֆրանք շահ կը բերէ : Ունի չորս առանձին սենեակ մուտքի դուռներով, 400 մեթր մշակելի հող : Առանձին հիւսնա-գործի արհեստանոց մը լրիւ մեքենական կազմածներով : Բնակարան արհեստանոց միասին կամ առանձին :

Դիմել՝

35, Av. Lieutenant Fine, la Viste, Marseille

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ.— Բնիկ Կեսարացի Էօ-ժէնի եւ Վիքթոր կը փնտռեն իրենց եղ-բայրը՝ Արթին Օգումուշեան, որ կոր-սուած է Իզմիրի մէջ 1922ին : Կը բնակէր թիւ 35 Տէյիրմէն փողոց : Տեղեկացնել Տիկին Էօժէնի Տապանեանի, 19 ռիւ Մար-սէլ Պինէ, Պուա Քոլոմպ (Սէն), Ֆրանս :

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐ

Արեւմտեան Եւրոպայի Կեդր. Կոմիտէն ստիպողաբար ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ հետեւեալ շրջաններու ընկերները, նշա-նակուած թուականներուն : Ներկայ կ'ըլ-լայ Կ. Կ.ի ներկայացուցիչը :—

7 Յունուար Ս. Էթիէն :
8 Յունուար Ս. Շամոն :
9. Յունուար Լիոն :
10 Յունուար , Տէսին :
12 Յունուար Վիէն :
14 Յունուար Վալանս :
15, 16, 17 Յունուար Մարսէյլ :
18 Յունուար Կրընոպլ :

ԿԱՂԱՆԴԻ ԾԱՌ

ԵՒ ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

Այս կիրակի ժամը ճիշդ 15ին, Ազգ. տան թատերասրահը, 32 ռիւ տը Թրէվիզ :

Կազմակերպուած Հ. Բ. Ը. Միութեան Փարիզի մասնաճիւղին կողմէ :

Բոլոր աշակերտներու կողմէ պիտի ներ-կայացուի ԵՐԿՈՒ ԾԱՅՐԱՅԵՂՆԵՐԸ եւ ԿԱՂԱՆԴԻ ԾԱՌԸ :

Կը հրաւիրուին ծնողները եւ բարեկամ-ները :

Ս. ՊԱՏԱՐԱԳ ՆՈՐ ՏԱՐՈՒԱՆ ԱՌԹԻՒ

Այս Շաբաթ, Յունուար 1, առտուան ժամը 10ին Ս. պատարագ պիտի մատուց-ուի Փարիզի Ս.Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցին :

ՈՐԲԵՐՈՒ ՕԳՆ.ՄԱՐՄՆԻ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

ՆՈՅԵՄԲԵՐ 22ԻՆ 1955

Ի ՅԻՇԱՏԱԿ

RENÈ GROUSSET ի

Ողբացեալ ակադեմականին հայ բարե-կամները երեկոյ մը կազմակերպած են Յունուար 14ին, Միւզէ Կիմէի սրահին մէջ :

ԿԸ ՅԱՅՏԱՐԱՐԵՆՔ

ԲՈԼՈՐ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌՆԵՐՈՒՆ

Ստացած ենք Թուրքիայէն եւ Յու-նաստանէն ամէն տեսակ արեւել-եան ապրանքներ՝

ՅԱՐՄԱՐԱԳՈՅՆ ԳԻՆԵՐՈՎ

Մեր վաճառատան մէջ պիտի գտ-նէք նաեւ եւրոպական ամէն տե-սակ ապրանքներ ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻ-ՆԵՐՈՎ :

K. DJIDEDJIAN

Importateur grossiste

Comptoir d'Alimentation Générale

20, Rue Tiquetonne, Paris (2)

Tél. CEN. 76 - 95

MORY et Cie

SERVICE VAUQUELIN

Միակ արտօնուած տունն է ծրարներ ղրկելու համար ՀԱՅԱՍՏԱՆ

(U. R. S. S.)

Հաստատութիւնը արտօնուած է ՄԻ-ԱՅՆ ՆՈՐ ԶԳԵՍՏՆԵՐԸ ղրկելու, պաշտօնական հաշուեցոյցներով, իսկ գործածուած հագուստներ՝ շատ լաւ վիճակի մէջ :

3, RUE ST.-VINCENT DE PAUL

Paris 10e, Tél.:TRU. 72-60(Poste 89)

Imp. Araxes - 46, Rue Richer. Paris (9e)

ՈՒՐՖԱՅԻ ՀԵՐՈՍԱՄԱՐՏՆԵՐՈՒ 39ՐԴ ԵՒ 35ՐԴ

ՏԱՐԵԴԱՐՁԵՐՈՒ ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Կազմակերպուած Փարիզի Ուրֆայի Հայ բ. Միութեան կողմէ

Յունուար 2, Կիրակի ժամը 15էն 24

CERCLE MILITAIREի ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

Բարձր հովանաւորութեամբ Dr. BERNARD LAFAY ի

Նախկին նախարար, Փարիզի քաղաքապետ

ՆԱԽԱԳԱՀ՝ Général d'Armée DUFIEUX

Խօսք կ'առնեն Պ. Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ, Պ. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ, Յ. ՀԻՍԱՅԵԱՆ

ՄԻ ՍՊԱՍԷՔ

ՎԵՐՋԻՆ ՕՐՈՒԱՆ ԿԱՂԱՆԴԻ ՁԵՐ ՍԵՂԱՆԸ ՃՈԽԱՑՆԵԼՈՒ ԱՆՈՒՇԵՂԷՆՆԵՐՈՎ

ԱՒԱՆԴԱԿԱՆ ԱՆՈՒՇԱՊՈՒՐԻՆ ՔՈՎ՝

Անհրաժեշտ ընկերներ պէտք են, թերթանուշ (փաքլավա), թելահայս (խատա-յիֆ), խուրապիյէ կարագով, պատրաստուած սիմիթներ, չէօրէք, լոքում, հէլվա, ձեր աչքին առջեւ պատրաստ, ձեր մտքէն ու սրտէն անցած բոլոր անուշ բաները...

ՀԱՍՑԷ՞Ն, ՀԱՆՐԱԾԱՆՕԹ Է

ԱՆՈՒՇԱՎԱՃԱՌ ՍՏԵՓԱՆ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

32, RUE DE TRÉVISE, Métro CADET Tél. TAI. 65 - 44

(ԿԱՐԵՒՈՐ ԱՊՍՊՐԱՆՔՆԵՐԸ ԵՐԿՈՒ ՕՐ ԱՌԱՋ ԸՆԵԼ)

ԾԱՆՕԹ.— Հարսնիքի, կնունքի եւ հան դէսներու համար մասնաւոր զեղչ եւ փու-ռէն ուղղակի տուն յանձնելի :

MAISON ARDY

— GROS — S. A. R. L. au Cap. 12.000.000 — DEMI - GROS —

Tél. Cen. 14. 11 R.C.Seine 3337021 B.

Tél. Cen. 46.87 C.C.P. Paris, 6401.06

(ՏՆՕՐԷՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ)

86-89, RUE DE CLERY, PARIS (2e)

Հաստատութիւնը մասնագէտ է Bonnetterie եւ sous-vêtements ի վերաբերեալ ամէն տեսակի, եւ ունի ֆրանսական մեծագոյն տուներու ապրանքները :

Jil - Polichinelle - DD - Mont d'Ecosse - Le Collègien - Le Chat
J. E. T. - Aviette - Parker Nemausa - Tixolid - Eminence -
Kangourou - Belesta - etc. etc
Caleçon Molletonnés - Le Belier - Le Vosgien - Trimeca etc. etc.
Միշտ տրամադրելի Ա. եւ Բ. կարգի ապրանք

Rayon spécial de ganterie et de mouffles en laine

pour HOMMES, FEMMES et ENFANTS.-

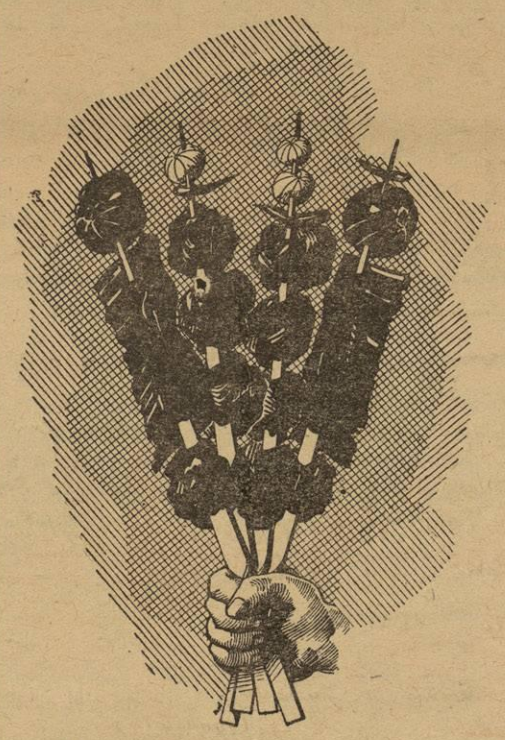

ՃԱՇԱՐԱՆ ԵԱՐ

Հիմնադիր-տնօրէն ԳՐԻԳՈՐ ԹԵՒԱՆԵԱՆ

★

Ֆրանսական – հայկական եւ կովկաս-եան ընտիր կերակուրներ

ՇԱՆ ԶԷԼԻԶԷԻ ՍՐՏԻՆ ՎՐԱՅ

4, Rue Robert - Estienne

(Rue Marbeuf) PARIS (8e)

(Métro: F. D. Roosevelt)

★

Հանելի մթնոլորտ

Առաջնակարգ կովկասեան խորոված-ներ, «շաշլիք », «քարսքի»

★

BAR AMERICAIN

ՏՕՆԱԿԱՆ ՕՐԵՐ ԵՆ, ԱՄԷՆ ՏԵՂ ՓՆՏՌԵՑԷՔ

ՊՈՍՖՈՐ

Հռչակաւոր ՀԷԼՎԱՆ եւ ԼՈՔՈՒՄԸ, բոլոր հայ նպարավաճառներուն քով

Զանազան բոյրերով, նուշով եւ կաղ ինով պատրաստուած տեսակներ :

Բժիշկներու իսկ կարծիքով ԼՈՔՈՒՄՆ ու ՀԵԼՎԱՆ կը պարունակեն մեծագոյն չափով գոլ (քալորի),

ԱՐՏԱԾՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

2, Rue LOUIS ASTOUIN, MARSEILLE

ՅԱՐԱՏ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondé en 1925 — Tél.: PRO. 86-60

Le Directeur : SCH. MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise, Paris-9e

C.C.P. Paris 1678-63 — R.C.Seine 376.286

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ տարեկան 3000 փր., վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 փր. կամ 10 $, հատը 12 փր.

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 4 ՅՈՒՆՈՒԱՐ

MARDI 4 JANVIER 1955

31ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7562 — 31e ANNEE — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 11ԱԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 2973

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

ՅԱՂԱԳՍ ՀՊԱՐՏՈՒԹԵԱՆ

Անդամ մը եւս, Արեւելքն է որ կը լուսաւորէ մռայլ հոդիները:

Ճափոնի նոր վարչապետը, Հաթոյամա, որուն համար կ'ըսեն թէ անթացուպով կը քալէ եւ որ պատերազմի յանցաւորներէն կը համարուէր, հետեւեալ պատգամը ուղղեց ազգին, Նոր Տարուան առթիւ.

— « Դաշնակիցներու գրաւման երկար շրջանին, Ճափոնի ժողովուրդը վարժուեցաւ կուրօրէն հպատակիլ իշխանութեանց խօսքին: Այս վարժութիւնը մտքի թմրութիւն ներարկեց ժողովուրդին, ինչպէս եւ ցեղային անկախութեան կորուստ:

« Ես կ'ուզեմ բոլորովին շտկել այս կացութիւնը եւ աշխատիլ որ ժողովուրդը վերագտնէ իր ինքնավստահութիւնը, ինչպէս վայել է մեծ ազգի մը»:

Երէկուան պատմութիւն է :

Ամէնքդ ալ գիտէք թէ ինչ անակնկալներ պատճառեց ափ մը կղզիներու վրայ թառած այս ժողովուրդը, որ կը հաշուէ աւելի քան 80 միլիոնի զանգուած մը :

Յետոյ եկաւ ահաղնադղորդ փլուզումը, երբ երկու հիւլէական ռումբեր — առաջին երկուքը — մահացու հարուածը տուին, կործանելով Հիրոշիման եւ Նակազաքին: (1945 Օգոստ. 8):

Այդ օրէն, Ճափոն ինկաւ ամերիկեան տիրապետութեան տակ, աստիճանաբար վերստանալով ազատ ազգի մը իրաւունքները :

Ի բնէ խիզախ եւ փառատենչ, Նորա՝ Արեւու կայսրութիւնը քամեց երկարատեւ գերութեան մը դառնութիւնը :

Ժողովուրդը մատնուեցաւ վհատութեան եւ թմրութեան, կորսնցնելով իր ցեղային հպարտութիւնը :

Եւ ահաւասիկ վարչապետ մը որ կ'ուզէ «ասպետական» գործ կատարել, վերահաստատելով անոր ինքնավստահութիւնը եւ մտքի անկախութիւնը :

Ծիծաղելի պիտի ըլլար որեւէ բաղդատութիւն հեռաւոր Ճափոնի եւ մեր կացութեան միջեւ :

Եւ սակայն, կերպով մը նոյն տեղատուութեան մատնուած ենք մենք ալ:

Մեր մէջ ալ բարոյական աւերներ կը գործէ համատարած թմրութիւնը, իբրեւ հետեւանք պարտութեան, օտարին տիրապետութեան կամ հմայքին :

Մտքի թմրութեան ո՞ր մէկ տեսակը հաշուէինք ...

Կան վեհերոտները եւ վայբերան տիպարները,— «Մենք ո՞վ ենք որ...» :

Կան երկարատեւ գերութենէն բթացած բազմութիւնները, որոնք ոչ մէկ բանի կը հաւատան :

Եւ վերջապէս անոնք որ չափազանց խեղճ կը գտնեն հայկական իրականութիւնը, բաղդատելով 40 – 50 միլիոննոց ժողովուրդներու բարձրութեան հետ :

Ե՞լքը,— ստորադասութիւն: Նոյն իսկ նուաստացում եւ գլխիկոր հիացում օտարին,— անոր ուժին, հմայքին, մռակոյթին հանդէպ:

Ոչ մէկ հաւատք՝ սեփական արժէքներու մասին:

Ոչ մէկ արդար հպարտութիւն :

Ոչ իսկ հրճուանք ոչինչէն ծնած հայրենիքի մը հանդէպ որ կը կազմէ կենդանի խարիսխ մը ապագային համար :

Այս տեսակ տարրերէ կազմուած բազմութիւն մը ո՞րքան կրնայ դիմանալ օտարութեան փորձանքներուն եւ փորձութեանց :

Կը դիմանան եւ կը յաղթեն այն ժողովուրդները որոնք ձայն կը հանեն քալած ատեն, — ճակատը բաց, գլուխը բարձր, մէջքը շիտակ եւ աչքերը կրակ :

Նկուն եւ թարթափուն կերպարանք մը կը խախտէ ոեւէ ժողովուրդի կամքը եւ վարկը, ուր որ ալ գտնուի:

Շ.

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԵԱՆՑ ՎԱՒԵՐԱՑՈՒՄԷՆ ԵՏՔ

ՓՈԽԱԴԱՐՁ ՄԻՋՈՑՆԵՐ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

Փարիզի համաձայնութեանց վաւերացումէն անմիջապէս ետք, Փրակայի անթելը հաղորդեց թէ Զեխոսլովաքիա, Լեհաստան եւ արեւելեան Գերմանիա պիտի աւելցնեն իրենց զինեալ ուժերը եւ հաւաքական միջոցներ» ձեռք պիտի առնեն, արեւմտեան Գերմանիոյ վերազինման դէմ պաշտպանուելու համար: Այս որոշումը տրուած է Փրակայի մէջ գումարուած ժողովի մը ատեն: Բանաձեւը կ'ըսէ.— «Զեխոսլովաք եւ լեհ ժողովուրդները, իբրեւ առաջին զոհերը գերման նախայարձակման, իրաւունք ունին միջոցներ ձեռք առնելու որպէսզի այդ աղէտը չկրկնուի : Նոյն իրաւունքն ունի Զինաստանը, որպէս զի պահպանուի խաղաղութիւնը եւ իրենց աշխատանքին պտուղը »:

Արեւելեան Գերմանիոյ վարչապետը, Օթթօ Կրոթվոլ, Նոր Տարուան առթիւ հեռագիր մը ուղղելով Խ. Միութեան վարչապետին, կ'ըսէ թէ արեւմտեան պետութիւնները կը սպառնան Եւրոպայի խաղաղութեան, վերազինելով արեւմտեան Գերմանիան: Զեխոսլովաքիոյ Ազգ. ժողովին նախագահը յայտարարեց թէ հաւատարիմ կը մնան Դեկտ. 2ին Մոսկուայի մէջ տրուած որոշման, միացնելու համար Խ. Միութիւնը, Զինաստանը եւ արեւելեան Եւրոպայի եօթը ժողովրդական հանրապետութիւնները, իբրեւ հետեւանք արեւմտեան Գերմանիոյ վերազինման: «Կարելին պիտի ընենք լիովին ուժ տալու համար Մոսկուայի յայտարարութեան, որուն սկզբունքները վստահելի միջոց մըն են խորտակելու համար նոր պատերազմի մը դրդիչներուն դաւերը » :

× Մ. Նահանգներու արտաքին նախարարը, Ֆ. Տըլըս, իր լրագրական ասուլիսին մէջ յայտարարեց թէ «Մ. Նահանգները եւ իր դաշնակիցները կրնան վստահութեամբ դիմաւորել Նոր Տարին : Բայց եւ այնպէս պէտք է զգուշանանք չափազանց վստահութենէ: Թշնամի ուժերը զօրաւոր են տակաւին եւ անողոք եւ աւելի մեծ կեղծիքով կը գործեն քան առաջ : Խաղաղութիւնը երբեք չի կրնար պահուիլ եթէ մարդիկ կը վերապահեն իրենց ամենամեծ ուժերը պատերազմի համար: Խաղաղութիւնն ալ տեւական զոհողութիւն կը պահանջէ »:

Նախարարին կարծիքով, պատերազմի վտանգը նուազեցաւ 1954ին, շնորհիւ ազատ ազգերու միութեան եւ զօրացման:

× Հնդկաստանի վարչապետը, Նեհրու նոր տարին աւելի յուսատու կը տեսնէ խաղաղութեան համար: Միշտ կուսակից է միջազգային վէճերը խաղաղութեամբ լուծելու: «Ուրիշ որեւէ ընթացք աղետալի հետեւանքներ պիտի ունենայ բոլորին համար »:

× Անգլիոյ վարչապետը, Զըրչիլ, ողջունելով Նոր Տարին, ըսաւ թէ ազատութիւնը «աւելի մեծ շահաբաժին կ'ապահովէ քան պետական ծրագիրներու յօրինումը: Բոլոր անոնց համար որ կը հաւատան ազատութեան, այս նոր տարին կրնայ վճռական դառնալ խաղաղութեան եւ բարօրութեան համար: Պէտք չէ թոյլ տալ որ ընկերվարութիւնը նորէն ետ տանի ժամացոյցը »:

Այս տարի առաջին անգամ էր որ Անգլիոյ ժողովուրդը առատութիւն կը վայելէր Ծնունդի եւ Կաղանի առթիւ, բաժնեչափի դրութիւնը ջնջուած ըլլալով :

× Արեւմտեան Գերմանիոյ Երեսփ. ժողովին նախագահը յայտարարեց թէ ազգ. գերիշխանութեան վերահաստատումէն վերջ, կառավարութեան գլխաւոր գործը պիտի ըլլայ գլուխ հանել երկրին երկու մասերուն միացումը: Իր կարծիքով, այսուհետեւ կարելի պիտի ըլլայ ուղղակի բանակցիլ Խ. Միութեան հետ :

✤ ՕՐԸ ՕՐԻՆ ✤

« ՈՒՇ ԼԻՆԻ, ՆՈՒՇ ԼԻՆԻ»

Այս տարի ուշացաւ «Ամէնուն Տարեգիրքը» (երկրորդ տարի, 1955):

Բայց եւ այնպէս հասաւ, նոյն հաստափոր կազմով եւ նոյն, իսկապէս այլազան բովանդակութեամբ :

Խմբագիրը, Կ. Գէորգեան, մասնաւոր յայտարարութեամբ մը ներողութիւն կը խնդրէ այս յապաղման համար, « մեր կամքէն բոլորովին անկախ պատճառներով »:

Ընթերցողը բան մը չի կորսնցներ, քիչ մը ուշ ստանալով :

Ինչպէս առաջինը, այս հատորն ալ ունի բազմակողմանի բովանդակութիւն, ամբողջ տարուան համար :

Գրական բաժնին մէջ կ'երեւան Համաստեղ, Շ. Նարդունի, Արամ Հայկազ, Վարդան Գէորգեան, եւն.: Նաեւ բանաստեղծութիւններ:

« Հայկական Կեանք»ին գլուխը կը բացուի «Մեծ Սուգին քառասնամեակ»ով (1915 – 1955):

Այս գլուխին կցուած է ուրիշ տարեդարձ մը, Եըլտըզի մահափորձին յիսնամեակը, (1905 Մարտ 5/18), պատմական տեղեկութիւններով եւ առանձին յօդուածներով :

Միջանկեալ՝ ուսումնասիրութիւն մը պուլկար բանաստեղծ Փէյօ Եավորովի մասին որուն սքանչելի բանաստեղծութիւնը, «Հայեր», քանիցս թարգմանուած է հայերէնի :

Նոյնպէս շահեկան ուսումնասիրութիւն մը մոռցուած դէմքի մը, Ստեփան Ոսկանի մասին, Խորէն Գաբիկեանի ստորագրութեամբ :

Եւ համով – հոտով նորութիւն մը, «Նորին Վեհափառութիւն մամուլը», ուր Կ. Գէորգեան ակնարկ մը նետելով միջազգային մամուլին վրայ, մանրամասնօրէն կը նկարագրէ հայերէն թերթերու հրատարակութեան պայմանները, զարմանազան մանրադէպերով : (40 էջ):

Ճոխ են եւ խնամեալ՝ յաջորդական բաժինները.— *Արուեստի աշխարհ, Արաբական աշխարհ (Սուրիա), Հայաստան, Կէս – բժշկական, Հայերը Սուրիոյ եւ Լիբանանի մէջ, Սարէն–Զորէն, Երդիծանքծիծաղ, Մարզաշխարհ, Անցքերը անցեալ տարեշրջանին, Մահագրութիւն, Օրացոյց – տօնացոյց եւն.:*

Այս ամէնը ամփոփուած 560 մեծադիր էջերու մէջ: Ընտիր տպագրութեամբ եւ բազմաթիւ պատկերներով, որոնք անակնկալներ ալ կը պարունակեն :

Գիրքը ծանօթացնելու փորձ մը կատարեցի առանց ամբողջական գաղափար մը տալու :

Կը բաւէ ըսել թէ Թէոդիկի մշակած սեռը վերակենդանացած է, եւ հետզհետէ կը զարգանայ :

Այս պարագային ալ կը յարմարի խորագիրը ,— «Ուշ լինի, նուշ լինի»:

ՎԱՀԷ

ՄԱՂԹԱՆՔՆԵՐ ՆՈՐ ՏԱՐՈՒԱՆ ԱՌԹԻՒ

★

Ծնունդէն ետք, Նոր Տարին ալ տօնուեցաւ արտակարգ խրախճանքներով: Փարիզի բոլոր զբօսավայրերը, ճաշարանները եւ սրճարանները խճողուած էին այլազան բազմութեամբ, հակառակ նշանակուած գիներու սղութեան (երեք հազարէն մինչեւ 11.000 Ֆրանք, սովորական «Ռէվէյյոն»ը):

Դեսպանական մարմինը աւանդական շնորհաւորութիւնները յայտնեց հանրապետութեան նախագահին, Էլիզէի պալատին մէջ: Բոլորին կողմէ ճառ մը խօսեցաւ երիցագոյն անդամը, գերապայծառ Մարէլլա, մաղթելով որ իրականանայ ժողովուրդներու յարաբերութեանց ներդաշնակութիւնը: Նախագահ Ռընէ Քոթի պատասխանելով հաստատեց թէ բոլոր ժողովուրդները խաղաղութիւն կ'ուզեն : « Եւ սակայն բոլորն ալ կը վախնան պատերազմէն, ինչ որ ամենագէշ վտանգն է: Կը գտնուինք երկընտրանքի մը առջեւ,— Արհեստագիտութեան զարգացումը պիտի սպաննէ կա՛մ պատերազմը եւ կամ քաղաքակրթութիւնը, եթէ ոչ մարդկային սեռը: Այդ արհեստագիտութիւնը որ այնքան կը մօտեցնէ երկրագունդին ամէնէն հեռաւոր ծայրերը, կրնայ ծառայել նա՛եւ մարդիկը մօտեցնելու: Այս փառաւոր յառաջդիմութեան առջեւ, կը մաղթենք որ աշխարհի ազգերու պատասխանատու պետերը ետ չերթան եւ չփակեն սահմանագլուխները ճամբորդներուն ինչպէս միտքերուն եւ սիրտերուն առջեւ, ինչ որ կ'առաջնորդէ փոխադարձ անդիտութեան եւ անվստահութեան: Թոյլ տանք որ ժողովուրդները ժողովուրդներուն երթան, դաղափարները դաղափարներուն խառնուին, եւ այն ատեն աշխարհը պիտի բռնէ մեծ խաղաղութեան ճամբան որուն արժանի են մարդիկ պատերազմներու լեռնակուտակ զոհողութիւններէն եւ հերոսութիւններէն ետք » :

× Արեւմտեան Գերմանիոյ հանրապետութեան նախագահը, Թէոտոր Հէոս, Նոր Տարուան առթիւ ճառ մը խօսելով, ըսաւ թէ Արեւելքի եւ Արեւմուտքի յարաբերութեանց աստիճանական եւ տեւական բարւոքումը եւ հաւաքական ապահովութիւնը կարելի են երբ ողղամտօրէն լուծուին գերմանական եւ աւստրիական խնդիրները: Անդրադառնալով Ֆրանքեւգերման յարաբերութեանց, նախագահը բացատրեց թէ անհրաժեշտ է մէկդի դնել ժամանակը անցած ըմբռնումները եւ յարաբերութիւնները հաստատել յստակ եւ ուղղամիտ հիմերու վրայ :

× Պերլինի մէջ աւետարանական եկեղեցւոյ հովուապետը, Դիբելիուս եպիսկ. յոռետես ճառ մը խօսեցաւ, ըսելով թէ նոր տարին «աւելի մռայլ եւ աւելի սպառնալից պիտի ըլլայ», իսկ ազգայնական Զինաստանի պետը, Զանկ Քայ Շէք ըսաւ թէ պատերազմ կրնայ ծագիլ ամէն վայրկեան ...

ՊԱՅՔԱՐ ԱԼՔՈԼԱՄՈԼՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ

Կառավարութիւնը որոշեց 100.000 Ֆրանքի մասնաւոր տուրք մը դանձել, եթէ մէկը ուզէ նոր գինետուն մը բանալ: Այս որոշումը տրուած է նկատելով որ չափէն աւելի գինետուններ, կապելաներ կամ ըմպելարաններ կան, համագումար 432.–110 հատ, այսինքն իբր մէկ հատ ամէն հարիւր բնակիչի համար :

Առողջապահական նախարարը Եշ. օր Ազգ. ժողովի մասնաւոր յանձնախումբին ներկայանալով, պաշտպանեց կառավարութեան վերջին օրէնքները: Ինչպէս գրած ենք ժամանակին, որոշուած է արգիլել ոգելից ըմպելիներու գործածութիւնը, առտուն, որոշ ժամերու մէջ: Յետոյ, որոշուած է կրճատել թիւը այն առանձնաշնորհեալ Ֆրանսացիներուն որոնք արտօնուած են ոգելից ըմպելիներու վերածել իրենց աւելորդ խաղողը եւ ուրիշ պտուղներ: Նախարարին յայտարարութեան համաձայն, 1952 – 53ի հունձքի եղանակին Ֆանսա 48 միլիոն լիտր զուտ ալքոլ սպառած է, «ինչ որ ազգ. եկամուտին գրեթէ մէկ տասներորդը կը կազմէ»: Դարձեալ իր յայտարարութեամբ ալքոլամոլութիւնը տարին 150 միլիառ Ֆրանք կ'արժէ պետութեան :

× Բժշկական Սենտիքաներու Դաշնակցութեան ընդհ. ժողովը միաձայնութեամբ քուէարկեց բանաձեւ մը որ կ'ըսէ .

— « Բժիշկները անդադար կը հաստատեն ալքոլամոլութեան աւերները, իբրեւ

(Շար. ը կարդալ Դ. էջ)

ՃԱՄԲՈՐԴԻ ՕՐԱԳՐԷՍ

1.— Գիտէի թէ Արաքսի ջուրերն են որ Իրանը կը բաժնեն Հայաստանէն, բայց չեմ հասկնար թէ ինչո՛ւ, Թեհրանի մէջ, Հայաստանը կ'երեւակայէի գտնել Տէմավէնտ լերան հետեւը:

Այս լեռը, որ վաղերաձիի կռնակ մը ունէր ձիւնի իր ճերմակ ժապաւէններով՝ ամրան մէջ անգամ, պատ մը կը շինէ Թէհրանի հիւսիսը: Եւ ես, Վանակի այգիներուն մէջէն, ապիտակ մէջքով բարձրիներուն վանդակէն, կարօտով կը նայէի հիւսիս, կը նայէի Տէմավէնտ լերան:

Նոյնիսկ երբ, չարաթներ հետք, իջայ մինչեւ Պարսից Ծոց, տակաւին կը թուէր ինձ թէ լերան հետեւն էր Հայաստանը, այն ամէն լերան՝ որ հիւսիս կ'իյնար, կամ երբ հիւսիս լեռ կը կռմկէր առջեւս:

... Պախթիարի լեռներուն վրայ, Մէս-Ճէդ Սիւլէյմանի պարտէզներուն մէջ, բացօթեայ հանդէս մը ունէինք այն գիշեր: Կը խօսէի հայկական մշակոյթին մասին, մեր մեծ ու յաւիտենական մշակոյթին մասին: Ճանկարծ, հիւսիսէն, ճիշդ դիմացս, ելա՛ւ բարձրացա՛ւ լուսնկան, կռակը դրաւ լերան վրայ եւ ըսկսաւ մտիկ ընել ինձ: Ի՛նչ ազուոր, ի՛նչ ազուոր, ունկնդիր մըն էր որ կ'աւելնար ունկնդիրներուն վրայ, — ըսի՝ Հայաստանի ոգին էր, Հայաստան դեղուհին, որ կուգար ականջ կու տար սրտագի՛ղ ճառիս: Այնքան մօտիկ կը թուէր ինծի եւ այնքան կենդանի, այնքան ուշադիր կը նայէր ինծի՝ խելացի աչքերը լայն բացած իր դալամֆաշ յօնքերուն տակ, որ չկրցայ զսպել պոռթկում մը, կարօտի եւ սիրոյ, եւ պոռացի.

— Լուսնկա՛յ լուսնկա՛յ, դուն Հայաստա՛նը կը թուիս ինծի, Հայաստանը որ ելեր է մեզ լրարմէ բաժնող լերան արեւանունքէն մտիկ կ'ընէ իր զաւիպ զաւկին հաւատարմութեան ուխտին եւ խանդավառութեան խօսքին:

2.— Գահիրէի մէջ, առաւօտ մը զացի այցելել Գալուստեան վարժարանը: Հետաքրքրական դէմք մըն է Աղա Գալուստը, իր հիմնած այս դպրոցով աւելի եւս սիրելի: Աշակերտութիւնը թափեցաւ վրաս, — կը խնդրէին որ առարակրեմ է — ընոց յուշատետրերուն, ձեռատետրերուն, նոյնիսկ դիրքերուն մէջ, հոն ուր իմ նկատը կար: Հարիւրաւոր առարակրութիւն, եւ մտաներս յուզեցան, այնքան որ ան — ճանաչելի դարձաւ դիրս: Ցաջորդ երե — կոյ, «Ցուսաբեր»ի խմբագրատան մէջ՝ ինքզինք կը ներկայացնէր աշակերտներէն մէկուն հայրը, որքան կը յիշեմ՝ Պ. Վահրիճ:

— Զաւակս չափազանց ուրախ է որ ձեզի է ունենալ ձեր առարակրութիւնը: Արդէն քնաւ չէք մերժած եւ առարակրութիւն տուեր էք բոլորին: Բայց, ազատ կը պատմէ թէ, ձեր մեկնումէն ետքը, կը հասկնայ որ մէկ աշակերտ միայն չէ ներկայացեր առարակրութիւն առնելու: Հետաքրքիր, ընկերները հարցուցեր են.

— Ինչո՞ւ առարակրել չուզեր: Պատասխաներ է.

— Որովհետեւ Դաշնակցական է:

Վաղահա՞ս տալանդ: Դեռ հազիւ 14–16 տարեկան, բայց արդէն... ցոյց կուտայ ... ըլալոցը, իր ըլալիքը:

3.— Ուրբաթ առաւօտ մըն էր, երբ Ահվազ հասայ չոզեկառքով: Ամբողջ գերեզման մը եւ ամբողջ դիւցեր մը ճամբորդելէ ետք՝ յոգնած եւ 120 փասուլիններու ծուխին համը դեռ կակորդիս մէջ, երա՞զ կը տեսնեմ,— ձեռքե՛ր, ձեռքե՛ր, ձեռքե՛ր: Եւ ի վերջոյ կորսուեցայ ձեռքերու այդ անտառին մէջ: Շատ ուշ միայն հասկցայ թէ առեւտրական էին դիս,— կարճ հանդիստ մը ետքը ընկերոջ մը տան մէջ՝ ուր, ձե — դունէն կախ, ինչպէս Մեծ Պահքի մեր խուրմեիկը (սոխ մը՝ եօթը փետուրով), հսկայ հովահար մը մէվլէվիներու պարը կը դառնար դլխուս վերեւ, մեր ինքնաշարժները կը սուրա՛ն դէպի անապատներ: Ո՞ւր կ'երթանք, խելքս չի հասներ: Ձամբու ընկերուհիս, Տիկին Մանուշ Գէորգեան, կորսուած է ,չեմ տեսներ դինք այլեւս: Ոչ ոք կը ճանչնամ ինձ ընկերացողներէն:

Ահազո՛ւ փոթորիկ մը կայ անապատին մէջ: Ես հիմա լաւ կը ճանչնամ «սատանի քամին», որ, պայծառ օդով, յանկարծ աւազը երկինք կը բարձրացնէ ճերմակ սիւնի մը նման, իսկական սիւնի մը նը — ման, ճիշդ հակառակը տարբեր երեւոյթ — թի մը՝ որ նոյն ուղղահայեաց սիւնը ամպերէն կ'իջեցնէ ծով (Ֆրանսերէն՝ թռռմպ): Բայց բոլորովին ուրիշ էր լինչ որ կը տեսնէի այս անգամ,— կարծես տակնուվրայ կ'ըլլար անապատը, երկինք եւ երկիր կը խառնուէին իրար: Դառքերը չէն կրնար հետեւիլ մէկը միւսին, որով — հետեւ աւազի ամպ մը մշուշ է կազմած՝ փարիզի Դեկեմբերեան մառախուղնե — րուն նման թանձր: Տասնեակներով քիլո — մեթր վազք մը աւազին վրայէն, քառսին մէջէն, — անապա՛տ, անապա՛տ, անա — պա՛տ: Երբեք տեսած չէի այս աստիճան ամայութիւն,— ոչ ծառ, ոչ թուփ, ոչ խոտ: Աւազի թագաւորութիւն: Կարծես Աստուած դեռ չէ ստեղծած երկիրը: Գե — տինը տափարակ է տախտակի պէս: Դեռ ձեղի բան մը չըսի տաքին մասին: Խնճորի եւ տանձի չոր դաղնալու համար՝ փուռ մտած ելած տղայ եմ ես եւ դիտեմ տաքին տեսակները, բայց անապատային այս տա՛քը:

Կը սուրա՛ն ինքնաշարժները տակաւին: Դէպի ո՞ւր, ընկերներ եւ հայենակիցներ, դէպի ո՞ւր: Ես ճամբայ ելայ Ապատանի համար, ինծի ըսուեցաւ թէ չոլեկառքը կանդ կ'առնէ Ահվազի մէջ, որովհետեւ Ահվազէն անդին ոդոդաած է երկաթու — դին: Միայն կպրուղին է որ սեւ ժապա — ւէնի մը նման կ'երկարի Ահվազէն մինչեւ Ապատան՝ ոդոդուած անապատին մէջէն: Արդ, Ապատանի ճամբան չէ այս ճամ — բան: Ո՞ւր կ'երթանք, ո՞ւր:

Աւազի փոթորիկը կը շարունակուի: Ոչ երկինք կ'երեւի, ոչ ալ ճամբայ:

Կը խնդան: Աչքով, ունքով կ'ընեն: Անհանդիստ կ'ընեն: Ձեռքով կ'առնէ մեր ինքնաշարժը: Մարդահասակ բարձր, ցեխով ծեփուած պարիսպ մը: Ներսը տկլոր թուփեր, խորը՝ չէնք մը դաշտային մեր մարդներուն նման:

Ինքնաշարժները կը փողահարեն:

Ցանկարծ չէնքէն դուրս թափեցան ազ — էկները ուղղաքներ:

— Բերի՛նք, բերի՛նք, պոռացին առե — ւանդիչներս:

Ծափահարութի՛ւն: Շէնքին դուռները բացուեցան, ու դուրս խուժեց բազմու — թիւն մը, որ մարդէն ներս ապառաս — ներ էր աւազի փոթորիկին պատճառով:

— Այսօր Մայիս 28 է: Ահվազի ամբողջ Հայութիւնը հաւաքուած է այստեղ, ա — նապատին խորը, ծանելու համար մեր աղգային ինքնաճանաչումին պատմական յայտարարութեան Օրը: Ժողովուրդը քեզի կը սպասէ: Մաս մըն ալ, ինքնա — շարժներով, եղնիկի որսորդութեան դա — ցած են առաւօտէն՝ անապատին խորը,— քեզի եղնիկի միս պիտի կերցնենք այսօր: Բոլորովին տափարակ է այս անապատը, այնպէս որ մեր աղաքը ինքնաշարժներով կը հալածեն եւ ողջ կը բռնեն եղնիկները:

Երկինք նայեցայ ապշահար, զարմա — ցած, երազակորոյս:

Ի՞նչ ժողովուրդ է այս, կ'ուզէի ըսել երկնաքաղաքացիին, ի՞նչ ժողովուրդ, որ անապատներն է ինկեր, մինչեւ այս տե — առատանը՝ զոր Խորենացի կ'անուանէ Ծովժաւտան, ոչ հետաւ քան «անյուշ» բերդը՝ ուր աքսորուեցաւ մեր դժբախտ թագաւորը, բայց կը պահէ դեռ իր հա — ւատաքը: Ցուսահատեցա՛ւ Աբչակ, այս — տեղ, բայց չի՛ յուսահատիր երբեք մեր մեծ ժողովուրդը, ապացոյց որ ահա կը ծանչ իր կորսուած անկախութեան յիշա — տակը, ազատ հայրենիքին երազը: Աբչակ ոգեւորուեցաւ միայն ոտքը դնելով հայ — կական հողին վրայ: Իսկ մեր անհնման ժո — ղովուրդը կ'ոգեւորուի եւ ազդ. հպար — տութեամբ կ'ածի՝ ամէն անգամ որ կը կանդնի հայրենի աւանդութեանց եւ պատմական յիշատակներու վրայ, ուր որ ալ ըլլայ:

Վա՛յ այն ժողովուրդին, որ կ'ապրի հողին հոգեկան նպաստով միայն՝ կոր — սընցնելէ ետք ազգային ոգին, ի՛ր հողին:

Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

ԳԻՏԱԿԱՆ ԱՍՈՒԼԻՍ

ԿԵՆԴԱՆԻՆԵՐՈՒ ԼԵԶՈՒՆ

Անշուշտ խորագիրս նկատի չունի ե — զուվրոսի, Լաֆոնթէնի, Վարդան Այգեկցիի եւ ուրիշ հայ առակագիրներուն կեն — դանական տիպարները, որոնք հմտորէն մեզ կը ներկայանան մարդկային զգա — ցումներով եւ զազափարներով: Ինչպէ՞ս դարելի է տալ լեզուին սահմանումը: Ա — նոնց նկատի առնելու անոր յարաբերա — կան խմաստները, պիտենք թէ լեզուն մի — ջոց մըն է մարդոց համար, խօսքերով արտայայտելու իրենց մտածումներն ու զգացումները: Սակայն մարդիկ կրնան խ — րենց միտքը բացատրել նաեւ խօսքէն տարբեր միջոցներով, դէմքի ու ձեռքի շարժումներով եւ ծամածռութիւններով, բացագանչութիւններով, նկարներով, նշաններով թէ զրութեամբ:

Լթէ մարդկային զարգացած միտքը կր — նայ յղանալ ու արտայայտել թանձրագ — եալ ու վերացական զազափարներ՝ մին — չեւ արտաբառնութիւն, ճշմարտութիւն է նաեւ որ նախնական շրջաններուն, մարդն ալ անցած է կենդանական աստիճաններ — էն: Արդարեւ նախամարդն ալ իր տար — բական մտքերը կը փոխանցէր իր նմա — նին՝ պարզ շարժումներով, ճիչերով եւ ճայնական արտայայտութիւններով: Մինչեւ այժմ ալ չեատմնաց ժողովուրդ — ներու սահմանափակ բառապաշարը կազ — մուած է մեծ մասամբ միայնակ բառերէ:

Ուրեմն լեզուի իմաստին լայն առումով կենդանիները կը խօսի՞ն թէ ոչ, դիտա — կանօրէն դժուար է դրական պատասխան տալ այս հարցին: Եթէ կենդանիներու մարմնակազմութեան, բնախօսութեան, կենցաղին թէ սովորութեանց շուրջ դի — տումները կրցած են լայն ուսումնասիրու — թիւններ կատարել, սակայն լեզուի հար — ցը ամէնէն տկար կողմն է գիտութեան: Որովհետեւ մարդկային ըմբռնումով լու — ծում մը կարելի չէ դանել: Կենդանիներու մտածկեանքի պահանջներն են սերնդա — գործելը, սնունդը, ջուրը եւ ապահովու — թիւնը: Սեռային պահանջներու փոխան — գումը կենդանիներէն շատերու մօտ կը կատարուի ցուցական շարժումներու եւ ձայնական արտայայտութիւններու միջո — ցաւ: Իսկ մկկ մասին մօտ յատուկ գեղ — ձերէ արտաբերուած հոտերու զգղռիչ ազ — դեցութեամբ: Մորիս Պիւրթոն Փրոնտ — ցի մեծ մասնագէտը իր «Հետաքրքրական պատկերներ կենդանական կեանքին» գիր — քին մէջ կը չօշափէ կենդանիներու հոտա — ոական նուրբ զգայութիւնը: Ըստ հեղի — նակին, չուն մը կը դանագանէ բարկացած կամ հանդարտ մարդուն արտաշնչած տարբեր հոտերը: Անշուշտ դժուար է ճշդել այս պարագան: Այսուհանդերձ հաստատուած է թէ հոտերը մեծ նշանա — կութիւն ունին կենդանիներու համար: Միջատները իրենց կարգին զգայնու — թեամբ կը փոխանակեն զանազան «խօս — քեր» իրենց չօշափուկներուն հպումով, ցոյց տալու համար սնունդի վայր մը կամ աղդարարելու վտանգ մը:

Ձայնական լեզուն անշուշտ ամէնէն յատկանշանական մասն է կենդանական լեզուին: Ըստ մասնագէտներու հաւին լե — զուն կը բաղկանայ ինը տեսակ ձայներէ:

Մորիս Պիւրթոնն է դարձեալ որ կը պատմէ հաւին կեանքը: Հաւը կը կտկը — տայ — հաւկիթ մը ածած է: Ահա մայր հաւը իր վառեակներով: Իր կրկռոցով կը հրաւիրէ զանոնք հետեւիլ իրեն: Հաւիկ մը կը զտնէ ու տարբեր կանչով մը իր շուրջ կը բոլորէ ճապերը: Գիշատիչ թռչունի մը տեսերը կը նշմարէ՝ ան ազդա — նշանը կուտայ վտանգին: Եւ այսպէս բո — լոր պարագաներուն իր ձայնին մէջ տար — բերութիւններ կան, վտանգ մը, զրգռանք մը, կամ զայրոյթ մը արտայայտելու հա — մար:

Աքաղաղին լեզուն եւս ինը ձայնական տարբերութիւններ կը պարունակէ: Ճնճ — ղուկները վտանգի ազդարար երկու յա — տուկ ձայներ կը հանեն: Մին՝ որընթաց թռչող թշնամիի մը ի տես պահուելու համար, իսկ երկրորդը՝ դանդաղ՝ թշնա — մօտ կեանքի պահանջներն են սերնդա — գործելը, սնունդը, ջուրը եւ ապահովու — թիւնը: Սեռային պահանջներու փոխան — գումը կենդանիներէն շատերու մօտ կը կատարուի ցուցական շարժումներու եւ ձայնական արտայայտութիւններու միջո — ցաւ: Իսկ մկկ մասին մօտ յատուկ գեղ — ձերէ արտաբերուած հոտերու զգղռիչ ազ — դեցութեամբ: Մորիս Պիւրթոն Փրոնտ — ցի մեծ մասնագէտը իր «Հետաքրքրական պատկերներ կենդանական կեանքին» գիր — քին մէջ կը չօշափէ կենդանիներու հոտա — ոական նուրբ զգայութիւնը: Ըստ հեղի — նակին, չուն մը կը զանագանէ բարկացած կամ հանդարտ մարդուն արտաշնչած տարբեր հոտերը: Անշուշտ դժուար է ճշդել այս պարագան: Այսուհանդերձ հաստատուած է թէ հոտերը մեծ նշանա — կութիւն ունին կենդանիներու համար: Միջատները իրենց կարգին զգայնու — թեամբ կը փոխանակեն զանազան «խօս — քեր» իրենց չօշափուկներուն հպումով, ցոյց տալու համար սնունդի վայր մը կամ աղդարարելու վտանգ մը:

Ձայնական լեզուն անշուշտ ամէնէն յատկանշանական մասն է կենդանական լեզուին: Ըստ մասնագէտներու հաւին լե — զուն կը բաղկանայ ինը տեսակ ձայներէ:

Մորիս Պիւրթոնն է դարձեալ որ կը պատմէ հաւին կեանքը: Հաւը կը կտկը — տայ — հաւկիթ մը ածած է: Ահա մայր հաւը իր վառեակներով: Իր կրկռոցով կը հրաւիրէ զանոնք հետեւիլ իրեն: Հաւիկ մը կը զտնէ ու տարբեր կանչով մը իր շուրջ կը բոլորէ ճապերը: Գիշատիչ թռչունի մը տեսերը կը նշմարէ՝ ան ազդա — նշանը կուտայ վտանգին: Եւ այսպէս բո — լոր պարագաներուն իր ձայնին մէջ տար — բերութիւններ կան, վտանգ մը, զրգռանք մը, կամ զայրոյթ մը արտայայտելու հա — մար:

Աքաղաղին լեզուն եւս ինը ձայնական տարբերութիւններ կը պարունակէ: Ճնճ — ղուկները վտանգի ազդարար երկու յա — տուկ ձայներ կը հանեն: Մին՝ որընթաց թռչող թշնամիի մը ի տես պահուելու համար, իսկ երկրորդը՝ դանդաղ՝ թշնա —

ՍՊԱՆՆՈՒԱԾ ԱՂԱՒՆԻՆ

Ը.

Գարեգինի խանդավառութեանը քիչ չէր նպաստում, անշուշտ, իմ այցը, մա — յիսեան հրաշալի երեկոն եւ մանաւանդ իր պաշտած նորաստ կինոջ ներկայութիւնը, որի դեղեցկութեամբ, ինչպէս թուում էր ինձ, պարծենում էր իմ առջեւ իր հոդու խորքում:

Այդ երեկոյ ես նորից առիթ ունեցայ համոզուելու, որ Սառան իրաւի, մի կա — տարեալ դեղեցկուհի էր, այն ուրոյն դե — դեցկուհիներից, որոնց դէմքի ինքնատիպ դեղեցկութիւնը մի անդամ տեսնելուց յե — տոյ խորապէս դրոշմւում է մարդու յի — շողութեան մէջ: Նա հազած ունէր ես — պոնական ձեւի տնային թեթեւ վերնա — զդեստ կարճ ու լայն թեւերով, ծայրե — զերուած պերճ ակնուածներով: Երբեմն երբ ձեռքերը բարձրացնում էր հարուստ մազերն ուղղելու ,լայն թեւերը, ետ ծալ — լուելով, մերկացնում էին նրա արմուկ — ները սպիտակ ու պղորկ եւ ծածկուած փայլուն ադուամազով՝ ոսկու փոշուպէս:

Բայց ինձ աւելի հետաքրքրում էր նրա ներքինը, քան թէ արտաքինը, նրա հո — դին, քան թէ դեղեցկութիւնը: Ու դիտե — լով նրան, աշխատում էի նրա դէմքի ա — մուսինը ցոյց տուած վերաքերմունքից կանխատեսել, թէ երկա՞ր կը դիմա — նայ արդեօք այդ «մեծ երեխայի» ձեռքին: Թէեւ այդ նորատի կինը դեռ եւս մի կա — տարեալ հանելուկ էր ինձ համար, բայց լաւ ճանաչելով նրա ամուսնուն, եղրակա — գութիւնս տխրատիպ էր: Մի կին— լինէր նա Սառան թէ մի ուրիշը — կարող էր խղճալ, գուրգուրալ եւ սիրել Գարեգինին այնպէս, ինչպէս մեծ քոյրը փոքր եղբօ — րը, բայ կապուել նրա հետ կանացի բո — ցոտ սիրով անկարող էր, որովհետեւ Գա — րեգինի իր բոլոր պատուական առաքինու — թիւններով հանդերձ գուրկ էր կնոջ մէջ այդպիսի անվերապահ սէր յարուցանող բացառական առաքինութիւնից — արուի ամէն ինչ ընկճող, ամէն ինչ հպատակե — ցնող միահեծան կամքից, — մի բան, որ բոլոր դրական բարեմասնութիւններից ա — ւելի սիրում է կինը տղամարդու մէջ:

Մինչդեռ ես, այս խոհերին անձնա — տուր, դիտում էի այդ անհամապատաս — խան զոյդը, Գարեգինը, անհոդ ու երջա — նիկ, խօսում էր, հա խօսում, ջրաղացի չախչախի պէս անդնդում:

Ու չնկատեցի, թէ ինչպէս արեւն ար — դէն հանդցրել էր իր վերջինճաճանչները, եւ մութը սկսել էր բարձրանալ երկրի կրծքից: Մի աներեւոյթ ձեռք կարծես դորշագոյն շղարշ էր փռում քաղաքի վը — րայ, եւ այդ շղարշը քանի դնում, այնքան թանձրանում է: Եւ ահա այստեղ ու այն — տեղ սկսեցին փայլփլել առաջին ճրագները սկզբում աղօտ յետոյ քանի բարձրանում էր խաւարը, աւելի ու աւելի պայծառ: Եւ մինչդեռ քաղաքն արագօրէն սեւ էր հադ — նում՝ կորցնելով իր գծագրութիւնը, եր — կինքը դեռ երկար ժամանակ լուսաւոր — ուած էր վերջալոյսի մեռնող փայլով:

Շատ էի ուզում դէթ մի քանի րոպէ մի — նակ մնալ Գարեգինի հետ որպէսզի հար — ցուփորձ անէի Սառայի մասին, բայց այդ չկայողութեց: Սառան չարունակ նստած էր մեզ մօտ, եւ եթէ կարիք էր լինում հիւ — րասիրութեան վերաբերմամբ որեւէ պատ — ուէր տալու աղախնին, միշտ Գարեգինն էր դնում: Իսկ երբ, բաւական ուշ, վեր կացայ հրաժեշտ տալու, Սառան եւս եկաւ մինչեւ դուռը ճանապարհ դնելու ինձ եւ ամուսնու հետ խնդրեց, որ շուտ — շուտ այցելեմ իրենց:

Բայց հանդամանքներն այնպէս դասա — ւորուեցին, որ ես, հակառակ ցանկու — թեանս, այլեւս հնար չունեցայ այցելելու նրանց: Մի քանի օրից մի անակնկալ ըն — տող գործով հեռացայ Թիֆլիսից եւ ամ — րող ամառը, մօտ երեք ամիս, բացակայ էի: Այնուհետեւ երբ վերադարձայ, ա — ոաջին գործս այն եղաւ, որ տեսութեան դնացի բարեկամներիս: Բայց նրանց բը — նակարանը փակ գտայ, եւ հարեւաններն ինձ ասացին, որ նորապսակ զոյգը Ցունիսին մեկնել է քաղաքից յայտնի չէ ուր: Նոր յիշեցի, որ նրանք մտադիր էին ամառը մի ճանապարհորդութիւն կատա — րելու: Մի ամսուայ ընթացքում նորից մի քանի անդամ դնացի Գարեգինի բնակարա — նը եւ միշտ էլ բացակայ գտայ նորապսակ զոյգին:

ՆԱՐԴՈՍ

(Շար.)

ՈՎՔԱՊԱՍՓՈՆԳԱ

Տիկին Ֆոնտանը ամուսնացել էր իր հորեղբոր որդու՝ Ֆոնտանի հետ, որ նրանից մեծ էր տասնհինգ տարով։ Ամուսինները ապրում էին Ֆոնտենբլոյում, ուր Ֆոնտանը զորանոցի հրամանատար էր։ Ֆոնտանը ծանր հիվանդ էր։ Նրան տանջում էին ստամոքսի ցավերը։ Ամեն անգամ, երբ նա ուտում էր, ցավերը սկսվում էին։ Ֆոնտանը ոչ մի բանից չէր վախենում, միայն ցավից։ Նա ասում էր, որ ինքը պատրաստ է ամեն տեսակ զրկանքների, միայն թե ցավ չզգա։ Ֆոնտանը ամեն օր ուտում էր ոչ թե ինչ որ ուզում էր, այլ ինչ որ կարող էր։ Նա ուտում էր միայն կաթնեղեն, ձու, ձուկ, հավ, տավարի միս, ոչ խոզի միս, ոչ ոչխարի միս, ոչ ոչ մի տեսակ ուտելիք, որ ստամոքսի ցավեր կարող էր պատճառել

ազդակ Ֆիզիքական եւ բարոյական այլասերման: Ալքոլամոլութիւնը կարեւոր պատճառներէն մէկն է ընկերային Ապահովութեան մեծ բացին: Ընդհ. Ժողովը կը հրաւիրէ Ընկերային Ապահովութեան վարչութիւնը իրենց միանալ, պայքարելու համար ալքոլամոլութեան չարիքներուն դէմ: Ընդհ. Ժողովը կը շնորհաւորէ կառավարութեան ձեռնարկները եւ կը խնդրէ շարունակել իր գործունէութիւնը, աւելի ազդու միջոցներ ձեռք առնելով:

× Սէնի նահանգային խորհուրդն ալ բանաձեւ մը քուէարկեց որ կ'ըսէ թէ ալքոլամոլութիւնը թիւ մէկ պատուհասը կը կազմէ, հետեւաբար անհրաժեշտ է պայքարիլ: Տեղեկագրի մը համաձայն, Սէնի շրջանին մէջ միայն մտային հիւանդութեանց համար ութ միլիառ 250 միլիոն Ֆրանք սահմանուած էր 1954ին, իսկ այս տարի՝ 9 միլիառ 120 միլիոն:

ՉԻԻՆ–ՁՄԵՌ

Նոր տարին սկսաւ սաստիկ ցուրտով մը: Կիրակի օր թեթեւ ձիւն մըն ալ տեղաց Փարիզի մէջ, իսկ աւելի առատ՝ լեռնային շրջաններուն մէջ: Մասնագէտներու կարծիքով ցուրտը պիտի շարունակուի տակաւին: Ձիւնը զգալի բարձրութեան մը հասած է Սէնթ Էթիէնի, Թարասքոնի եւ ուրիշ քաղաքներու մէջ: Սէնթ Էթիէն — Մարսէյլ գնդակախաղի մրցումը կէս ճամբան մնաց, որովհետեւ կարելի չէր որոշապէս տեսնել անցուդարձը:

Եւրոպայի միւս մասերուն մէջ ալ հետզհետէ կը սաստկանայ ցուրտը: Արեւելեան Գերմանիոյ երկաթուղիները ծածկուած են թանձր ձիւնով: Անգլիոյ մէջ եւս կը նեղուին արտակարգ ցուրտէն: Ձիւն կը տեղայ նաեւ Մ. Նահանգներուն մէջ:

Պոլսոյ վերջին թղթաբերէն կ'իմանանք թէ ձիւն – ձմեռը մեծ աւերներ կը գործէ Թուրքիոյ մէջ: Կամուրջ մը փլած է Էտիրնէի ճամբուն վրայ: Աընդհատ կը ձիւնէ Էրզրումի, Անգարայի, Պրուսայի եւ ուրիշ քաղաքներու մէջ:

«ՕՐ. ԿԱԹԸ», 18 տարեկան Ամերիկուհի մը, Փարիզ հասաւ Մ. Նահանգներէն, ճիշդ տարեգլուխին, վարչապետին յանձնելու համար հողագործներու կողմէ նուիրուած 48 աման կաթը: Փոխադարձաբար պիտի տանի 48 շիշ շամփայն, Մ. Նահանգներու 48 կառավարիչներուն համար:

ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ
Ս. ԾՆՈՒՆԴԻ ՏՕՆԱԿԱՆ ՕՐԵՐՈՒ

Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցւոյ, Փարիզ

ՓԱՐԻԶ.— Յունուար 5: Չորեքշաբթի, Ճրագալոյց Ս. Ծննդեան, երեկոյեան ըսկիզբ ժամերգութեան ժամը 15·30ին, Պատարագ ժամը 17ին:

Յունուար 6 հինգշաբթի, Տօն Ս. Ծննդեան եւ Աստուածայայտնութեան, սկիզբ ժամերգութեան ժամը 8ին, Ս. պատարագ ժամը տասնին:

Կը պատարագէ եւ կը քարոզէ Հայրապետական պատուիրակ Սերովբէ Ծ. Վ. Մանուկեան: Յետ պատարագի Ջրօրհնէքի արարողութիւն:

Յունուար 7 Ուրբաթ, Բ. օր Ծննդեան, յիշատակ Մեռելոց, պատարագ ժամը 10-ին::

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻ

5 Յունուար, Չորեքշաբթի, Ճրագալոյց Ս. Ծնունդի:

Երեկոյեան պատարագ ժամը 5:

6 Յունուար, Հինգշ. Ս. Ծնունդ եւ Աստուածայայտնութիւն Ս. Պատարագ երկսեռ խումբով:

ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ Պոմոնի Ս. Գր. Լուս. եկեղեցւոյ արարողութեանց:

Այս Չորեքշաբթի, Ճրագալոյց, Սկիզբ. երեկոյեան ժամերգութեանց ի ժամ 3·30, Սուրբ պատարագ ի ժամ 4·30:

Այս Հինգշաբթի Ծնունդ, սկիզբ ժամերգութեանց ի ժամ 7, հանդիսաւոր Ս. պատարագ (Եկմալեան) ի ժամ 10:

ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ Ս. Պօղոս – Պետրոս եկեղեցւոյ հոգաբարձութիւնը կը ծանուցանէ թէ այս Չորեքշաբթի, Ճրագալոյցի երեկոյեան ժամերգութիւնը պիտի սկսի ժամը 6ին, Ս. պատարագը ժամը 7ին:

ԾՆՈՒՆԴԻ ԱՌԹԻՒ.— Առնուվիլի Վարագայ Ս. Խաչ եկեղեցւոյս հոգաբարձութիւնը կը ծանուցանէ թէ այս չորեքշաբթի երեկոյեան ժամը հինգին կը սկսի Գիրքերու ընթերցումը եւ վեցին Ս. պատարագ: Հետեւեալ օրը՝ հինգշաբթի Ծնունդի օրը սկիզբ ժամերգութեան ժամը 8ին եւ հանդիսաւոր Ս. պատարագ ժամը 10·30ին:

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐ

Արեւմտեան Եւրոպայի Կեդր. Կոմիտէն ստիպողաբար ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ հետեւեալ շրջաններու ընկերները, նշանակուած թուականներուն: Ներկայ կ'ըլլայ Կ. Կ.ի ներկայացուցիչը.—

7 Յունուար Ս. Էթիէն:
8 Յունուար Ս. Շամոն:
9. Յունուար Լիոն:
10 Յունուար, Տէսին:
12 Յունուար Վիէն:
14 Յունուար Վալանս:
15, 16, 17 Յունուար Մարսէյլ:
18 Յունուար Կրընոպլ:

ՍՈՒԷԶԻ ՋՐԱՆՑՔԸ փակուած է մէկ շաբթուան համար: Յունական քարիւղատար նաւ մը զարնուելով հին կամուրջին, 150 թոն ծանրութեամբ մետաղեայ ձող մը ինկաւ նաւուն վրայ որ անչարժութեան դատապարտուեցաւ: Վնասը աւելի ծանր է քան պատերազմի ատեն արձակուած ռումբերուն գործած աւերը: Երեք հարիւր նաւեր Կարմիր Ծովուն երկու կողմերը, կը սպասեն ջրանցքին բացման: Արկածէն ազդուած են բոլոր նաւային եւ ապահովագրական ընկերութիւնները եւ աւելի քան երեսուն երկիրներու թղթատարական սպասարկութիւնները:

le stylo à bille
a révolutionné
l'écriture...

...LE
STYLO
A ONGLES
AUTOMATIQUE

tipon

révolutionne
l'art d'embellir
LES MAINS

Le stylo à ongles TIPON vous permet d'utiliser le vernis de votre choix. Son remplissage est facile. Son étanchéité vous assure de garder le vernis toujours frais. Où que vous soyez, vous pouvez rapidement faire à vos mains le raccord qui s'impose. Le stylo à ongles automatique TIPON, rapide, pratique, élégant, doit être, dans votre sac, le complément indispensable de votre poudrier.

tipon

Démonstration permanente et vente aux Grands Magasins du Printemps et du Louvre ainsi que dans tous les bons salons de coiffures et parfumeries.

Vente en gros. TIPON-FRANCE
11, rue Godot de Mauroy - Paris

Imp. Araxes - 46, Rue Richer. Paris (9e)

Տէր եւ Տիկին Յակոբ Աբէլեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Ճարտարապետ Ժ. Սիսլեան եւ զաւակները (Պաղտատ), Տէր և Տիկ. Տթ. Ժ. Պօնօմ, Տէր եւ Տիկ. Սերոբ Խոլաքեան եւ զաւակները (Սան Փաւլօ), Այրի Տիկին Անթուան Խոլաքեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Տոքթ. Ֆռանսուա Խոլաքեան, Քոյր Ռօզ (Պէյրութ), Քոյր Ժէռմէն (Աղեքսանդրիա), Տէր եւ Տիկին Յովհաննէս Խոլաքեան եւ զաւակները (Պէյրութ), Տէր եւ Տիկին Քերոբէ Թիւթիւնճեան եւ զաւակները (Սան Փաւլօ), Տէր եւ Տիկին Անթուան Գարամանլեան եւ զաւակները (Պէյրութ), Տէր եւ Տիկին Նաում Թալաթինեան եւ զաւակները, (Աղեսանդրիա), Տէր եւ Տիկին Ֆերտինանտ Խոլաքեան, Տէր եւ Տիկ. Անռի Խոլաքեան, խոր ցաւով կը ծանուցանեն իրենց մօր, քրոջ, մեծ մօր, զոքանչին եւ ազգականին՝

ԱՐՅԻ ՏԻԿԻՆ ԶԱՐՈՒՀԻ ԽՌԼԱՔԵԱՆԻ

արկածահար մահը, որ տեղի ունեցաւ Դեկտեմբեր 25ին, Քաշանի մէջ:

Յուղարկաւորութիւնը պիտի կատարուի այսօր երեքշաբթի առաւօտ ժամը 10·30ին Քաշանի Սէն Ժէռմէն եկեղեցին, ուրկէ մարմինը պիտի փոխադրուի Քաշանի գերեզմանատունը:

Հաւաքուիլ Սէն Ժէռմէնի եկեղեցին, 38 Ավընիւ Տիւմօթէլ:

Հաղորդակց.— 187 թիւ օթոպիւս, Փորթ տ'Օռլէանէն եւ մեթրօ Լինեը տը Սօ, Առքէօյ Քաշան:

Կը խնդրուի փոխան ծաղկեպսակի նուէրներ ընել բարենպատակ հաստատութեանց:

Մասնաւոր մահագդ չստացողներէն կը խնդրուի ներկայս իբր այն նկատել:

— ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ —

ՓԱՐԻԶ.— Հ. Յ. Դ. Եդիպտացի կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Քրիստափոր, Ռոստոմ, Մ. Եօթնեղբայրեան, Աղբիւր Սերոբ, Բաֆֆի, Վահան Խորէնի եւ Փոթորիկ խումբերը այս ուրբաթ եւ շաբաթ ժամը 20·30ին, Սօսիէթէ Սավանթ: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ ԱՌԻԹԷՆ

Մեկնումի պատճառով, կը յանձնուի Պոռտոյի կեդրոնական մէկ թաղամասին մէջ յարկաբաժին մը (կահաւորուած) հինգ օդաւէտ գլխաւոր սենեակներով, Գ. յարկ, կաղ, ջուր, ելեկտրականութիւն: Շատ դիւրամատչելի պայմաններ: Ամսական վարձքը 1980 Ֆրանք:

Մանրամասնութեան համար դիմել՝ Կ. Գազեան՝

4, Rue Entre 2 Murs, Bordeaux (G.)

VETEMENT ROYAL

(42 Rue de Paradis, Paris (10)

Կ'ուզէ (փոքր չափերու) վրայ աշխատելու համար, շատ լաւ ֆօնֆէֆսիօն կարողներ: Ամբողջ տարուան գործը ապահովուած է: Դիմել նմոյշներով՝ հեռաձ. ՓՐՕ. 76–58:

ԾԱԽՈՒ Է

Բնակարան մը 11 սենեակ, որ տարեկան 150·000 Ֆրանք շահ կը բերէ: Ունի չորս առանձին սենեակ մուտքի դուռներով, 400 մեթր մշակելի հող: Առանձին հիւսնագործի արհեստանոց մը լրիւ մեքենական կազմածներով: Բնակարան արհեստանոց միասին կամ առանձին:

Դիմել՝

35, Av. Lieutenant Fine, la Viste, Marseille

ՄԻ ՍՊԱՍԷՔ

ՎԵՐՋԻՆ ՕՐՈՒԱՆ ԾՆՈՒՆԴԻ ՁԵՐ ՍԵՂԱՆԸ ՃՈԽԱՑՆԵԼՈՒ ԱՆՈՒՇԵՂԷՆՆԵՐՈՎ

Անհրաժեշտ ընկերներ պէտք են, թերթանուշ (փաքլավա), թելահայս (խատայիֆ), խուրապիյէ կարագով, պատրաստուած սիմիթներ, չէօրէք, լոքում, հէլվա, ձեր աչքին առջեւ պատրաստ, ձեր մտքէն ու սրտէն անցած բոլոր անուշ բաները...

ՀԱՍՑԷ՞Ն, ՀԱՆՐԱԾԱՆՕԹ Է

ԱՆՈՒՇԱՎԱՃԱՌ ՍՏԵՓԱՆ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ
32, RUE DE TRÉVISE, Métro CADET Tél. TAI. 65 - 44
(ԿԱՐԵՒՈՐ ԱՊՍՊՐԱՆՔՆԵՐԸ ԵՐԿՈՒ ՕՐ ԱՌԱՋ ԸՆԵԼ)

ԾԱՆՕԹ.— Հարսնիքի, կնունքի եւ հան դէսներու համար մասնաւոր զեղչ եւ փուռէն ուղղակի տուն յանձնելի:

ԲՆԱԿԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ՇԻՆՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՆՈՐՈԳՈՒԹԵԱՆ
ԲԱՑԱՌԻԿ ԶԱՐԴԵՐԸ ԿԸ ՀԱՅԹԱՅԹՈՒԻՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵՆԷՆ

Ets. THOMLAC

16bis, Bd. Sébastopol, Paris (4)
52, Rue de Chalon, Paris (12)
4bis, Rue Vaillant Couturier, Argenteuil
10, Ave. de Gennevilliers, Villeneuve-la-Garenne

ՊԱՏԻ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԹՈՒՂԹԵՐ ԵՒ
ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԻՒՂԱՆԵՐԿ՝ ՍԵՓԱԿԱՆ ԱՐՏԱԴՐԻԹԻՒՆ

THOMLAC

Ձեր բնակարաններուն կուտայ գեղարուեստական հանելի և ջերմ մթնոլորտ, իսկ ձեր պիւտնէին վրայ կը կատարէ խիստ կարեւոր խնայողութիւններ:

ՏՕՆԱԿԱՆ ՕՐԵՐ ԵՆ, ԱՄԷՆ ՏԵՂ ՓՆՏՌԵՑԷՔ

Պ Ո Ս Ֆ Ո Ր

Հռչակաւոր ՀԷԼՎԱՆ եւ ԼՈՔՈՒՄԸ, բոլոր հայ նպարավաճառներուն քով

Զանազան բոյրերով, նուշով եւ կաղինով պատրաստուած տեսակներ:

Բժիշկներու իսկ կարծիքով ԼՈՔՈՒՄՆ ու ՀԵԼՎԱՆ կը պարունակեն մեծագոյն չափով գոլ (քալորի)

ԱՐՏԱԾՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

2, Rue LOUIS ASTOUIN, MARSEILLE

ՅԱՐԱՁ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondé en 1925 — Tél.: PRO. 86-60

Le Directeur : SCH. MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise, Paris-9e

C.C.P. Paris 1678-63 — R.C.Seine 376.286

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ տարեկան 3000 ֆր., վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆր. կամ 10 $, հատը 12 ֆր.

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 5 ՅՈՒՆՈՒԱՐ

MERCREDI 5 JANVIER 1955

31ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7563 — 31e ANNEE — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 11ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 2974

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

ԹԻՒԵՐ ՃԱՐԵՑԷՔ

Վերջերս կ'առաջարկէինք վիճակագրութիւն մը կազմել, պատկերացնելու համար կրթական գործունէութեան ելեւէջները :

Շողշողուն բառերը բան չեն ապացուցաներ : Թիւն է ամէնէն վաւերական եւ պերճախօս վկան, այս պարագային ալ :

Երբ կը հաշուէք այս կամ այն գաղութին համրանքը, եւ անոր դիմաց՝ դպրոցի կամ դասընթացքի աշակերտներուն թիւը, ձեր առջեւ կը պարզուի սերունդի փրկութեան համար կատարուած աշխատանքին պատկերը :

Այսպիսի վիճակագրութիւններ տարուէ տարի կը կատարուին Միջին Արեւելքի մէջ, ուր ունինք դպրոցներու պատկառելի ցանց մը :

Փարիզի եկեղեցւոյ Կրթական Մարմինն ալ պարբերաբար տեղեկութիւններ կը հաղորդէ, իր շրջանի մասին :

Միւս քաղաքներէն պատահաբար լուրեր կը հասնին : Այնպէս որ, չունինք ամբողջական պատկեր մը :

Մարսէյլի մեր թղթակիցը խոստացած է վիճակագրութիւն մը կազմել, տարեգլուխի առթիւ :

Նոյնը կը սպասենք միւս հայաշատ քաղաքներէն, ուր աւելի դիւրին է քիչ – շատ վաւերական տեղեկութիւններ քաղել, քան Մարսէյլի մէջ :

Կը սպասենք, նաեւ, Լոնտոնէն, Մանչէսթրէն, Պրիւսէլէն, Անվէրսէն, Միլանէն, Ժընեւէն :

Անշուշտ ամէն տեղ ալ պիտի գտնուի սրտցաւ « կամաւոր » մը, քանի մը ժամ յոգնելու եւ տեղեկութիւններ քաղելու համար :

Մնաց որ, վերոյիշեալ գաղութներուն մէջ հոգեւոր հովիւներ ալ կը գտնուին — կամ կ'այցելեն երբեմն : Հետեւաբար, կրնան այս գործը կատարել ի պաշտօնէ, պատարագի կամ հոգեհանդիստի արարողութեան մը հետ :

Թղթակից կամ հոգեւոր հովիւ, ստիպուած չեն ջուրը պատէն վեր հանելու :

Կը բաւէ մօտաւորապէս ճշդել մանուկներու եւ պատանիներու թիւը, եւ ստուգել թէ հարիւրին քանին կը հետեւին հայկական դպրոցի մը կամ հայերէն դասընթացքի մը :

Ինչպէս ուսուցիչը, հոգեւոր պաշտօնեան ինքն ալ շահագրգռուած է այս գործով, եւ կրնայ դիւրացնել Առաջնորդարանի, Ազգ. Միութեան կամ Հոգաբարձութեան աշխատանքը :

Չի բաւեր սերունդի փրկութեան մասին խօսիլ ու գրել տարին տասներկու ամիս : Անհրաժեշտ է դիտնալ թէ ինչպէս կը կատարուի փրկութեան գործը, եւ ինչ արդիւնք տուած է :

Մենք պատրանքներ չունինք այս մասին եւ գիտենք որ կսկծալի ողբերգութիւն մը պիտի պարզուի :

Եւ սակայն, հարկ է կատարել վիճակագրութիւնը, չափելու համար կորուստին խորութիւնը :

Հարկ է ցնցել հանրային կարծիքը, եւ մասնաւորապէս ծնողներու խղճմտանքը, որպէսզի նոր ճիգ մը փորձեն, փրկելու համար ինչ որ կարելի է տակաւին :

Տարեգլուխի հանդէսներու առթիւ, շատ մը հայրեր եւ մայրեր գոհունակութիւն կը յայտնէին, լսելով իրենց զաւակներուն սահուն հայերէնը :

Մենք ալ ուրախ ենք : Բայց, հարիւրին քանի՞ն կը կազմեն այս բախտաւորները :

Թիւեր ճարեցէք եւ այն ատեն ամէն բան կը պարզուի :

Այն ատեն աչօք – բացօք պիտի տեսնէք թէ ո՛ւր կ'երթանք, ծուլանալով, հառաչելով, յօրանջելով ...

Կորսուած ժամանակը ետ չի դար :

Շ.

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ ԵՒ Խ. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ԴԷՄ ԴԻՄԱՑ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲ ՄԸ Կ'ԱՌԱՋԱՐԿԷ ԽԶԵԼ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Նոր Տարին հազիւ սկսած, անախորժ լուրեր կը հասնին դիւանագիտական շրջանակներէ :

Մ. Նահանգներու կառավարութիւնը Յունուար 3ին որոշեց երկրին 27 առ հարիւրը արգիլուած հռչակել խորհրդային քաղաքացիներուն համար, իբրեւ փոխադարձ միջոց Խ. Միութեան կողմէ հաստատուած սահմանափակումներու : Այս որոշումը պաշտօնապէս հրատարակուեցաւ արտաքին նախարարին կողմէ, որ ծանուցագիր մը ուղղած էր Ուոշինկթընի խորհրդային դեսպանին, Պ. Զարուբինի : Այսպէս առաջին անգամ է որ արգիլուած գօտիներ կը հաստատուին եւ կարգ մը ամերիկեան քաղաքներու մուտքը կ'արգիլուի խորհրդային քաղաքացիներուն առջեւ : Միեւնոյն ատեն կը յայտարարուի թէ արգելքը պիտի վերնայ, եթէ Խ. Միութիւնը ինք նախապէս ջնջէ իր հաստատած սահմանափակումները : Պաշտօնական զեկոյցը կ'ըսէ թէ արգիլուած գօտին կ'ընդգրկէ 36 նահանգներ : Խ. Միութեան մէջ երկրին երեսուն առ հարիւրը փակուած է Ամերիկացիներու եւ ուրիշ օտարականներու առջեւ : Ամերիկացիները երեք տարի առաջ արգիլուած գօտի հռչակած էին Ուոշինկթընի եւ Նիւ Եորքի շրջանը, 25 մղոն տարածութեամբ : Այդ առթիւ խորհրդ. դեսպանատան եւ առեւտրական գործակալութեան անդամները, Թասի եւ մամուլի ներկայացուցիչները կրնային միւս քաղաքները այցելել, պայմանաւ որ նախապէս տեղեկութիւն տային : Խ. Միութիւնը 1953 Յունիս 22ին կրճատած էր արգիլուած քաղաքներուն թիւը, բայց վերջերս նոր արգելքներ հաստատեց :

Միեւնոյն ազբիւրին համաձայն, Մ. Նահանգներուն մէջ հաստատուած խորհրդային քաղաքացիներուն թիւը կը հասնի չորս հարիւրի, որոնց կէսը կը կազմեն դեսպանատան պաշտօնեաները եւ անոնց ընտանիքները :

× Մ. Նահանգներու երեսփ. ժողովին մասնաւոր յանձնախումբը նոյն օրը հրատարակեց իր տեղեկագիրը, որ կ'առաջարկէ զօրացնել «Ամերիկայի Ձայն»ը եւ « Ազատ Եւրոպայի ռատիօն», ինչպէս եւ ուրիշ հակաբոլշեւիկեան կազմակերպութիւններ : Միեւնոյն ատեն կը թելադրէ խզել դիւանագիտական յարաբերութիւնները Խ. Միութեան հետ եւ ջնջել համայնավար երկիրներու հետ կնքուած առեւտրական դաշնագիրները : Տեղեկագիրը կ'ըսէ.— «Մ. Նահանգները կրնան աւելի ազդու առաջնորդութիւն մը կատարել ազատ աշխարհին հանդէպ, յանուն խաղաղութեան եւ հաւաքական ապահովութեան, եթէ քաջալերեն միւս ազգերը որ ձեռնարկներ կատարեն : Շատ բան խօսուեցաւ եւ կատարուեցաւ 1954ի վերջին վեց ամիսներուն : Քաղաքականութեան փոփոխութիւն չկայ » :

× Մ. Նահանգներու դատական նախարարութիւնն ալ տեղեկագիր մը հրատարակեց համայնավարութեան դէմ մղուած պայքարի մասին : Այս առթիւ կ'ըսէ թէ 1955ին գլխաւոր նպատակը պիտի ըլլայ « բոլորովին ոչնչացնել համայնավարական դաւադրութիւնը : Այդ առաջադրութեամբ պիտի գործածենք մեր ունեցած բոլոր զէնքերը, մէջն ըլլալով 83րդ խորհրդարանին նոր օրէնքները» : Նոյն տեղեկագրին համաձայն, պայքարը հետեւեալ արդիւնքը տուած է 1953ին.— Դատապարտուած են քսան համայնավար առաջնորդներ, իսկ 29 հոգի ալ ամբաստանութեան տակ են, իբրեւ կուսակից բռնութեամբ տապալելու կառավարութիւնը : Չորս քննութիւններ կատարուած են համայնավար կազմակերպութեանց մասին, իսկ ուրիշ ինը քննութիւններ ալ կը շարունակուին : — Երեւան հանուած են քսան նոր «խռովարար» կազմակերպութիւններ, իսկ միջոցներ ձեռք առնուած են ուրիշ 27 կազմակերպութեանց դէմ : Ցարդ սեւ ցանկը անցած են 254 խմբակցութիւններ, իբրեւ համայնավար կամ ուղեկից :

✤ ՕՐԸ ՕՐԻՆ ✤

ՁԱՅՆ ՄԸ ԳԵՐԵԶՄԱՆԷՆ

Գրած էի թէ «Ամէնուն Տարեգիրքը» (1955) ուսումնասիրութիւն մը կը պարունակէ Ստեփան Ոսկանի մասին :

Յօդուածագիրը, Պ. Խորէն Գարիկեան, որ տարիներ առաջ կ'աշխատակցէր Յառաջի, «Հեթում» ստորագրութեամբ, կարելի պրպտումները կատարած է, լրացնելու համար ցարդ եղած աշխատանքները :

Բաղդատաբար անծանօթ մնացած է Ստեփան Ոսկան, որ մեռաւ 1901 Փետր. 23ին, Իզմիրի մէջ :

Հոգին վառած հրապարակագիր մը :

Ոչ միայն եւրոպական կրթութիւն ստացած, այլ եւ մասնակցած է 1848ի Ֆրանսական յեղափոխութեան, Թիւյըրիի պալատը մտնելով :

« Յեղափոխականներուն հետ պալատէն կը վերցնեն արքայական գահը, հսկայական թափօրով կը տանին Պասթիյի հրապարակը եւ կ'այրեն : Կը յանախէ Լը Նասիոնալ թերթին խմբագրատունը եւ կ'աշխատակցի թերթին» :

Թունդ յեղափոխական, ինքն է որ կը պատմէ .

— Այո, Լուի Ֆիլիփի դէմ ապստամբողներու հետ էինք, այո՛, ըրինք ազատութեան համար ինչ որ ամէն ազատ մարդու պարտքն է ընել, եւ զէն ի ձեռին Թիւյըրի մտնելու պատիւն ունեցանք» :

Հրատարակած է Արեւելք (1855) եւ Արեւմուտք (1859) թերթերը, պարզելով արմատական տեսակէտներ, ընկերային թէ քաղաքական (Փարիզ) :

Համարձակօրէն պարզած է ցարական Ռուսիոյ դաւերը՝ Հայաստանի դէմ :

Միեւնոյն ատեն ախոյեան մըն էր ընկերային – ընտանեկան բարքերու ազնուացման .

— « Եթէ Հայերը վերածնիլ կ'ուզեն, Եւրոպայէն վռնտուած իմաստակներու անհիմն առաջարկները մերժելու են, ընտանիքը հաստատելով անդրդուելի եւ նոր բարոյականի վրայ : Նիւթական կեանքի վայելքը կը տանի յանբանութիւն եւ անհնարին է որ լուսաւորութեան փոքր նշոյլ մը փայլի այն բազմութեան մէջ ուր ուտել, խմել, պառկիլ միակ զբաղումն է բալուլէն մինչեւ գերեզման » :

Կ'ուզէի անգամ մը եւս անդրադառնալ :

ՎԱՀԷ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՀԻՒՍ. ԱՓՐԻԿԷԻ ՄԷՋ

★

Թունուզի Նոր Տեսթուր կուսակցութեան ընդհ. քարտուղարը, Սալահ պէն Եուսէֆ երկար յայտարարութիւն մը հրատարակեց Ժընեւի մէջ : Կ'ըսէ թէ վերջին հինգ ամիսներուն ընթացքին կատարուած բանակցութիւնները բացորոշապէս կը հաստատեն թէ Ֆրանսա «միտք չունի յարգելու իր խոստումները» Թունուզի անկախութեան մասին : Եթէ Ֆրանսա շարունակէ դրժել իր մանձնառութիւնները, պարտաւոր է աշխարհի առջեւ ստանձնել ծագելիք եղերական հետեւանքներուն պատասխանատուութիւնը :

Ընդհ. քարտուղարը հետեւեալ նուազագոյն պահանջները կը դնէ .—

1. Կարճ ժամանակ մը նշանակել այն բոլոր պայմանագիրներուն համար որ կը սահմանափակեն Թունուզի գերիշխանութիւնը.—2. Թունուզեան համատարը կառավարութիւն մը հաստատել եւ անմիջապէս այդ կառավարութեան փոխանցել, առանց վերապահութեան, բարեկարգութեան պահպանման ամբողջ պատասխանատուութիւնը : Ոչ մէկ Ֆրանսական իշխանութիւն, զինուորական ըլլայ թէ քաղաքային, պէտք չէ մասնակցի այդ գործին : Ֆրանսա պէտք է ընդունի, նաեւ, թունուզեան ազգ. բանակի մը կազմութիւնը.— 3. Թունուզեան արդարադատութեան յանձնել Ֆրանսական դատարաններու բոլոր իրաւասութիւնները .— 4. Թունուզի կառավարութեան յանձնել կրթական բոլոր հաստատութիւնները : Ֆրանսական մշակութային առաքելութիւն մը կրնայ ընդունուիլ, միւս օտար առաքելութեանց հետ, առանց առանձնաշնորհեալ դիրք ունենալու եւ մնալով ենթակայ Թունուզի կառավարութեան : — 5. Թունուզի կառավարութիւնը կատարեալ ազատութիւն պիտի վայելէ տնտեսական, դրամական եւ մաքսային քաղաքականութեան մէջ : Թունուզի կառավարութիւնը կրնայ միջազգային օգնութիւն ստանալ յետամնաց երկիրներու սահմանուած վարկերէն :

Յայտարարութիւնը կ'ըսէ թէ Յուլիս 31էն ի վեր Թունուզի ռազմիկները դադրեցուցած են ամէն դիմադրական գործունէութիւն, վստահելով Ֆրանսայի վարչապետին խոստումներուն :

× Մարոքի ահաբեկիչները կիրակի օր սպաննեցին բնիկ առեւտրական մը, Ֆրանսացի նպարավաճառ մը եւ տեղական ոստիկանութեան պաշտօնեայ մը, Քազապլանքայի մէջ : Առեւտրականը հիւսուածեղէնի վաճառական մըն է, Սեբթի Մոհամմէտ, քաղաքին մեծահարուստներէն մին : Սպաննուեցաւ երբ տունէն վաճառատուն կ'երթար : Խանութին մօտեցած ատեն կառք մը անցաւ քովէն, գընդակներ արձակուեցան եւ դետին փռուեցաւ : Հազիւ հիւանդանոց փոխադրուած մեռաւ : Սպանութիւնը եւրոպացի ահաբեկիչներու կը վերագրուի : Արաբները անմիջապէս փակեցին խանութները, եւ երեք ժամ ետք սպաննուեցաւ Ֆրանսացի նպարավաճառ մը, որուն խանութը ռումբ նետուած էր քանի մը օր առաջ :

× Ալժէի հարցաքննիչ դատաւորը ձերբակալել տուաւ ամսագրի մը տնօրէնը, այն ամբաստանութեամբ թէ ահաբեկիչներ պահած եւ կապեր հաստատած է Գահիրէ ապաստանած փախստականներու հետ : Ուրիշ ձերբակալութիւններ ալ կատարուեցան :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԿԻՊՐՈՍԻ յոյն առաջնորդը, Մակարիոս արք. որ Աթէնք դացած էր, յայտարարեց թէ իր պաշտօնատեղին կը դառնայ, «շարունակելու համար ազատագրութեան պայքարը : «Պիտի շարունակենք մեր պայքարը յարատեւութեամբ, ամբողջ հելլէն ժողովուրդին աջակցութեամբ եւ նոյնքան դաժանութեամբ որքան անգլիական անհաշտութիւնը : Անգլիացիները իրենց զէնքերը գործածեցին եւ արիւն թափեցին, զսպելու բողոքը անիրաւութեան դէմ, բայց ոչ մէկ ուժ կրնայ յաղթել ազատութեան դաղափարին » :

ՓԱՆԱՄԱՅԻ նախագահը, Եոզէ Անթոնիօ Ռեմոն կիրակի օր սպաննուեցաւ գնդացիրի հարուածներով, մեծ ձիարշաւի մը պահուն : Ուրիշ երկու հոգի ալ սպաննուեցան : Ահաբեկիչները փախան : Քիչ վերջը ձերբակալուեցաւ հանրապետութեան նախկին նախագահը, Արիաս, ուրիշ քսան անձերու հետ : Սպանեալ նախագահին յաջորդեց օգնականը, Ռամոն Կուլզատօ :

(Շար.ը կարդալ Դ. էջ)

ԴՎԴՎՈՆԻ ՋՈՎԱԴՈՒԹԻՒՆԸ

Ե.

Գիշերուան ժամը տասնմէկուկէսին, երբ Ռուբէն Ռուբինեան ինքզինքը կը պատրաստէր քնանալու, իր սենեակին դուռը զարկուեցաւ։ Ան ոտքի ելաւ եւ հարցուց.

— Ո՞վ է։

Դուռին ետեւէն ձայն մը լսուեցաւ.

— Ես եմ, Ռուբէն աղա, Դաւիթ Ղազարեանն եմ։

Ռուբէն բացաւ դուռը եւ ներս առաւ Դաւիթը։

— Լաւ, Դաւիթ, ի՞նչ կայ։

— Ես Ծ.ոյ Ս.ուքեան Մարքի Տիրայրն եմ, ինչպէս գիտէք։ Ես ալ ձեզի պէս հայ եմ, ազգայնական եմ, ձեզի պէս կը սիրեմ հայրենիքս, կը ցաւիմ անոր վիճակին համար, կ՚ուզեմ ինչ որ կարելի է ընել հայ ազգին եւ հայրենիքին համար։ Ուստի ես ալ ձեզի պէս կ՚ուզեմ որ Վրաստանի մէջ գործող հայ ազգայնական կազմակերպութիւնները միանան իրարու հետ, ամուր միութիւն մը կազմեն եւ ուժեղանան։

ՑԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ ՎԱՂՈՒՆ

•

Մի տարի յառջոր եղ Նուռն, շրի – ջուն մը ունէր։ Տաճկատոհմ եւ հոյլ մը հայ ընտանիք կ՚ապրէին հոն։ Ամէնքն ալ կ՚ապրէին խաղաղ։

Փոքրիկ տղան, դիպուած, մեծ ուրախութիւն մը ունէր, որ ամէն օր կ՚երթար ջրաղացը։ Ջրաղացին մէջ կային մեծ քարեր, որոնք կը պտտէին, երբ ջուրը կը հոսէր անոնց վրայէն։ Ինչպէս ամէն տղայ, ան ալ կը սիրէր ջուրին հետ խաղալ։

— Ես ալ կ՚ուզեմ ջրաղացպան ըլլալ, կ՚ըսէր հօրը։

Ջրաղացպանը կը ժպտէր, կը շոյէր տղուն գլուխը եւ կ՚ըսէր.

— Ջրաղացպան ըլլալը դիւրին գործ չէ, որդեակ։ Պէտք է շատ աշխատիլ, շատ համբերել։

Տղան չէր հասկնար այդ խօսքերուն իմաստը։ Ան կը տեսնէր միայն, որ հայրը ալիւրով ծածկուած էր միշտ, եւ կը կարծէր, որ ջրաղացպան ըլլալը պէտք է ըլլայ ալիւրով ծածկուած։

Մի օր, երբ տղան ջրաղացին մէջ էր, հայրը ըսաւ անոր.

— Վաղը Զատիկ է, որդեակ։ Պէտք է գնանք քաղաքը, որ հաց ծախենք։

Տղան ուրախացաւ։ Ան երբեք քաղաք չէր գացած։ Ան կը կարծէր, որ քաղաքը մեծ ջրաղաց մըն է, ուր հազարաւոր քարեր կը պտտին։

Առաւօտ կանուխ, երբ արեւը դեռ չէր ծագած, հայրը եւ տղան ձիու վրայ նստեցան եւ քաղաքի ճամբան բռնեցին։ Ճամբան երկար էր, եւ տղան քնացաւ հօրը գրկին մէջ։

Երբ արթնցաւ, արդէն քաղաքին մէջ էին։ Ան տեսաւ բազմաթիւ տուներ, մարդիկ, կառքեր, եւ սիրտը սկսաւ բաբախել։ Ինչպէ՞ս պիտի գտնէին ջրաղացը այսքան մարդոց մէջ։

Հայրը ձին կապեց մօտակայ ծառի մը, եւ տղան հետեւեցաւ անոր։ Ան կը կարծէր, որ ջրաղացը քաղաքին մէջ է, եւ հայրը պիտի տանի զայն հոն։

Բայց հայրը չուզեց երթալ ջրաղաց։ Ան ալիւրի քանի մը պարկեր առաւ, եւ ետքը ձիուն վրայ դրաւ զանոնք։

— Ուրեմն ջրաղացը չե՞նք երթար, հարցուց տղան։

— Ո՛չ, որդեակ, ըսաւ հայրը։ Ալիւրը ուրիշ մարդու մը ջրաղացէն է։ Մենք ալիւրը կը ծախենք, ապա կը գնանք տուն։

Տղան շատ տխրեցաւ։ Ան կ՚ուզէր տեսնել ջրաղացը, ուր հայրը կը պտտցնէր մեծ քարերը։ Բայց հայրը չուզեց։

Ետքը հայրը տղուն հետ գնաց շուկայ։ Հոն ան ալիւրը ծախեց, եւ ստացած դրամով գնեց հագուստներ, կօշիկներ, եւ նաեւ խաղալիք մը տղուն համար։ Տղան ուրախացաւ, երբ տեսաւ խաղալիքը։ Ան կը կարծէր, որ հայրը ջրաղացպան ըլլալու համար այդքան շատ դրամ ունի։

Երբ ամէն բան ծախեցին, հայրը եւ տղան ձիուն վրայ նստեցան եւ տուն դարձան։ Տղան կը մտածէր, որ հայրը ջրաղացպան ըլլալու համար շատ դրամ ունի։

Ճամբան հայրը տղուն ըսաւ.

— Որդեակ, ես ջրաղացպան չեմ։ Ես ալիւրի վաճառական եմ։ Ես ալիւր կը գնեմ ջրաղացէն, եւ կը ծախեմ քաղաքին մէջ։

Տղան չհասկցաւ, թէ ինչ է ալիւրի վաճառական ըլլալը։ Ան կը կարծէր, որ ջրաղացպան ըլլալը աւելի լաւ է։

Տղան ուրախ էր, որ հայրը ջրաղացպան է։ Ան կը կարծէր, որ ջրաղացպանը շատ կարեւոր մարդ է։ Ան կը կարծէր, որ ջրաղացպանը կրնայ ամէն բան ընել։

Տղան կը սիրէր ջրաղացպանը։ Ան կը սիրէր ջրաղացը։ Ան կը սիրէր ալիւրը։ Ան կը սիրէր ամէն բան, որ ջրաղացին հետ կապ ունէր։

Տղան կ՚ուզէր ջրաղացպան ըլլալ, երբ մեծնայ։ Ան կ՚ուզէր ալիւրի վաճառական ըլլալ, երբ մեծնայ։

Տղան կ՚ուզէր ամէն բան ըլլալ, որ հայրը կ՚ուզէր ըլլալ։

Տղան կ՚ուզէր հայրը ըլլալ։

•

ԱՄԵՆ ՄԱՐԴ ՈՒՆԻ ՄԱՆԿՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԵՒ ԱՄԵՆ ՄԱՆԿՈՒԹԻՒՆ ՈՒՆԻ ՄԱՐԴ ՄԸ

Ա. Ա. Ա.

Ա. Ա. Ա.

Ա. Ա. Ա.

Խ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ նախագահը, մառեշալ Վորոշիլով Նոր Տարուան առթիւ ճառ մը խօսելով ըսաւ թէ պիտի պաշտպանեն Զի-նաստանը ամերիկեան նախայարձակնե-րուն դէմ եւ թէ այդ երկրին զանգուածա-յին ուժը կազմ եւ պատրաստ կը սպասէ խորհրդային ճակատին ետին, եթէ արեւ-մտեան Գերմանիան վերազինուի: «Փրաւ-տա», կուսակցութեան պաշտօնաթերթը, հրատարակեց այս ճառը, որ հաղորդուե-ցաւ նաեւ Մոսկուայի անթելին միջոցաւ:

ԻՐԱՔԻ կառավարութիւնը որոշեց խզել դիւանագիտական յարաբերութիւնները Խ. Միութեան հետ: Պատճառը խնայո-ղութեան կը վերագրուի, բայց շատեր ու-շադրաւ կը գտնեն որ այս որոշումը կը տրուի ճիշդ այն պահուն երբ Թուրքիոյ վարչապետը Պաղտատ պիտի այցելէ:

ԼՈՆՏՈՆԻ գերմանական դեսպանատան գործակատարը, Օսկար Շլիթէր, ետ կանչուեցաւ, որովհետեւ իր կինը, որ 1931ի գերման դեղուհին էր, ընդունելու-թեան մը առթիւ ըսեր է.— «Ամէն օր, ես եւ ամուսինս աւելի կը զգանք թէ ա-պահով չենք Լոնտոնի մէջ, թէ թշնամի երկիր մը կը գտնուինք»: Տիկինը հերքեց իրեն վերագրուած խօսքերը. բայց պաշ-տօնական շրջանակները կը հաստատեն եւ գերման կառավարութիւնը ներողութիւն խնդրեց: Վարչապետը անձամբ կը քննէ խնդիրը:

ՎԱՐՉԱՊԵՏԸ պաշտօնապէս Իտալիա պիտի այցելէ քանի մը օրէն: Միեւնոյն ատեն մասնաւոր տեսակցութիւն մը պիտի ունենայ արեւմտեան Գերմանիոյ վարչա-պետին՝ Տոքթ. Ատընաուրրի հետ, մաս-նաւորաբար Սարի համաձայնութեանց առթիւ ծագած թիւրիմացութեան մասին:

ՁԻՒՆ – ՁՄԵՌԸ կը սաստկանայ Ֆրան-սայի եւ ամբողջ Եւրոպայի մէջ: Երէկ Փարիզի փողոցները ծածկուած էին ձիւ-նով: Ճամբաները վտանգաւոր դարձած են ձիւնէն եւ սառէն, մասնաւորապէս լեռ-նային շրջաններուն մէջ: Ոստիկանու-թեան վերատեսուչը հրամայեց պահակա-նոցները տրամադրել անոնց որ բնակարան չունին: Կանխահաս ձմեռը աւերներ կը գործէ նաեւ Իտալիոյ, Անգլիոյ, Գերմա-նիոյ եւ Աւստրիոյ մէջ:

ԿԱՅԱՐԱՆՆԵՐՈՒ թղթատարական պաշ-տօնեաներուն գործադուլը տարածելու համար փորձեր կը կատարուին: Այս պատճառով յապաղումներ տեղի կ'ունե-նան, մինչեւ 48 ժամ:

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Սէնթ Էթիէնի, Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի «Բաբգէն Սիւնի» խումբի կողմէ:

Այս կիրակի ժամը 21էն մինչեւ 2, Ռէք-սի դեղեցիկ սրահներուն մէջ:

Հռչակաւոր նուագախումբ:

Պիտի պարէ Ժիժի (Փըթի Ռա տ'Օփէ-ռա): Զանազան անակնկալներ, քօթիյյօն, ժէօ, ամպիանս:

Սիրով կը հրաւիրուին շրջանի Նոր Սերնդականները: Մուտք 200 ֆրանք

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

ԱՄԷՆՈՒՆ ՏԱՐԵԳԻՐՔԸ 1955

(Բ. ՏԱՐԻ)

Կազմեց՝ ԿԱՐՕ ԳԷՈՐԳԵԱՆ

Ճոխ եւ այլազան բովանդակութեամբ, պատկերազարդ:

Գրական էջեր.— Հայկ. Կեանք, Ար-ուեստի աշխարհ, Հայաստան, Կէս – բժշ-կական, գաղութներ (Լիբանան եւ Սու-րիա), երգիծանք, մարզաշխարհ, անց-քեր, մահագրութիւն, օրացոյց եւն.:

ԳԻՆ 1200 ՖՐԱՆՔ

Թղթատարի ծախքով 1270: Դիմել՝ «Յառաջ»ի:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ համար Յ. ՄԱԼԱՔԵԱՆի՝

3, Bd. Théodore Turner, Marseille

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Ֆ. Կ. Խաչի Սէն Լուի վարչութիւնը շնորհակալութեամբ ստա-ցած է փոխան ծաղկեպսակի Պ. Գարա-օղլանեանէն հազար Ֆրանք Պ. Յակոբ Յո-վակիմեանի մահուան առթիւ:

× Պ. Պաղտասար Տարագճեան հազար Ֆրանք կը նուիրէ Ֆ. Կ. Խաչի Սէն Լուի մասնաճիւղին, Օր. Զաղացպանեանի մահ-ուան քառասունքին առթիւ:

ՀԱՆԳՍՏԵԱՆ ՏԱՆ

Ալֆորվիլէն Տէր եւ Տիկին Կիրակոս Էլմոքեան, փոխան ծաղկեպսակի երկու հազար Ֆրանք կը նուիրեն Մոնմորանսիի հանգստեան տան, իրենց աներորդւոյն եւ եղբօր ՊԵՏՐՈՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆի մահուան առթիւ: Ստանալ «Յառաջ»էն:

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐ

Արեւմտեան Եւրոպայի Կեդր. Կոմիտէն ստիպողաբար ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ հետեւեալ շրջաններու ընկերները, նշա-նակուած թուականներուն: Ներկայ կ'ըլ-լայ Կ. Կ.ի ներկայացուցիչը.—

7 Յունուար Ս. Էթիէն:
8 Յունուար Ս. Շամոն:
9. Յունուար Լիոն:
10 Յունուար, Տէսին:
12 Յունուար Վիէն:
14 Յունուար Վալանս:
15, 16, 17 Յունուար Մարսէյլ:
18 Յունուար Կրընոպլ:

ՊԱՐԱՆՑԻԿ ՑԵՐԵԿՈՅԹ

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Նոր Սե-րունդի Փարիզի «Ահարոնեան» խումբին կողմէ այս կիրակի ժամը 16էն 23 Ազգ. Տան թատերասրահին մէջ:

Հաճելի ժամանց: Գեղարուեստական բաժին: Ճոխ պիւֆէ:

ՏՕՆԱԾԱՌ ՀԱՆԴԷՍ

Իսիի Խրիմեան դպրոցի տօնածառ հան-դէսը այս կիրակի կէսօրէ ետք ժամը 3ին: Միջնարարին պտուղ կը բաժնուի փոքրե-րուն:

ՏՕՆԱԾԱՌ ՆՈՐ ՏԱՐՈՒԱՆ ԱՌԹԻՒ

Վալանսի Ազգ. դպրոցի կողմէ: Այս շա-բաթ երեկոյ ժամը 9ին, Բողոքականաց սրահին մէջ, ռիւ Պալզաք:

Խմբերգ, արտասանութիւն, Կաղանդ Պապայի տեսարան եւ զուարճախօսու-թիւն:

ԿԱՂԱՆԴԻ ԱՒԱՆԴԱԿԱՆ ԽՆՋՈՅՔ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Քղիի Հայր. Միութեան կողմէ:

Միութեան միացման քսանամեակին առ-թիւ: Այս Շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, 53 Ռիւ Կռինեան, Սէրքլը Ռէպուփլիքէնի սրահը:

Կը խօսի Փրօֆ. Գ. ԽԱՅԻԿԵԱՆ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին:

Կ'երգեն հայրենակից Գ. Շէհրէրեան եւ Օր. Մ. Գաբրիէլեան, կ'արտասանէ Օր. Ալիս Յարութիւնեան:

Քղեցի երիտասարդները պիտի ներկա-յացնեն ծիծաղաշարժ զաւեշտ մը:

Եւրոպական եւ հայկական պարեր:

Կը նուագեն Պ. Հ. Փանոսեան եւ Համ-բարձումեան եղբայրք:

Զանազան անակնկալներ:

Մուտքը ազատ է:

ԱՐԱՔՍ ՄԱՆԿԱԿԱՆ ԹԵՐԹԻՆ

Խմբագրութիւնը ներողութիւն կը խնդ-րէ իր բաժանորդներէն, թերթին հրատա-րակութեան յապաղման համար, կամքէ անկախ պատճառներով (գործադուլ փո-րագրիչներու):

ՑԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Տէր եւ Տիկին Յարութիւն Տէրոյեան իրենց խորինցաւակցութիւնը կը յայտնեն հայրենակից Տէր եւ Տիկին Ե-ղիազար Մելքոնեանին իրենց մօրը մահ-ուան առթիւ:

Փոխան ծաղկեպսակի կը նուիրեն հա-զար Ֆրանք Պուլվար Օտտոյի ազգ. դպ-րոցին:

× Տէր եւ Տիկին Ղազար Պօղոսեան ի-րենց խորին ցաւակցութիւնը կը յայտնեն հայրենակից Տէր եւ Տիկին Եղիազար Մել-քոնեանին իրենց մօրը մահուան առթիւ եւ փոխան ծաղկեպսակի կը նուիրեն երկու հազար Ֆրանք Հ. Յ. Դ. Տան Ֆոնտին:

× Տարօն Սալնոյ Զոր Հայր. Միութիւ-նը իր խորին ցաւակցութիւնը կը յայտնէ հայրենակիցՏէր եւ Տիկին Եղիազար Մել-քոնեանին, իրենց մօրը մահուան առթիւ եւ փոխան ծաղկեպսակի երկու հազար Ֆր. կը նուիրէ Փարիզի Հայ ծերանոցի: Ստանալ «Յառաջ»էն:

× Խարբերդի Ֆրանսաբնակ Շէյխհաճի դիւղացիները իրենց խորին ցաւակցու-թիւնը կը յայտնեն իրենց ամէնուն սիրելի հայրենակից ՊՕՂՈՍ ՏԷՐՏԷՐԵԱՆի վա-ղաժամ մահուան առթիւ, որ տեղի ունե-ցաւ Դեկտ. 25ին Մարսէյլի մէջ:

Երկնային մխիթարութիւն կը մաղթեն անոր տիկնոջ՝ Պայծառին, զաւակին եւ մօրը՝ Տիկին Պաղտատի, եղբայրներուն Սերոբ եւ Նշան, ինչպէս եւ բոլոր ազգա-կաններուն եւ բարեկամներուն:

ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ Ս. ԾՆՈՒՆԴԻ ՏՕՆԱԿԱՆ ՕՐԵՐՈՒ

Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցւոյ, Փարիզ

ՓԱՐԻԶ.— Այսօր Զորեքշաբթի, Ճրա-գալոյց Ս. Ծննդեան, 15·30ին, Պատարագ ժամը 17ին:

Յունուար 6 հինգշաբթի, Տօն Ս. Ծննդ-եան եւ Աստուածայայտնութեան, սկիզբ ժամերգութեան ժամը 8ին, Ս. պատարագ ժամը տասնին:

Կը պատարագէ եւ կը քարոզէ Հայրա-պետական պատուիրակ Սերովբէ Ծ. Վ. Մանուկեան: Յետ պատարագի Ջրօրհնէքի արարողութիւն:

Յունուար 7 Ուրբաթ, Բ. օր Ծննդեան, յիշատակ Մեռելոց, պատարագ ժամը 10-ին::

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻ

5 Յունուար, Զորեքշաբթի, Ճրագա-լոյց Ս. Ծնունդի:

Երեկոյեան պատարագ ժամը 5:

6 Յունուար, Հինգշ. Ս. Ծնունդ եւ Աստուածայայտնութիւն Ս. Պատարագ երկսեռ խումբով:

Յունուար 9 Կիրակի, Ս. Ծնունդ, ըս-կզբ. արարողութեանց ժամը եօթին, պատարագ տասնին:

Յունուար 10 Երկուշաբթի, Մեռելոց, սկզբ. ժամերգութեանց ժամը ութին:

Կը խնդրուի յարգոյ հաւատացեալներէ իրենց իւղագինի նուէրները յանձնել եկե-ղեցւոյ բանկալը:

ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ Պոմոնի Ս. Գր. Լուս. եկեղեցւոյ արարողութեանց:

Այս Զորեքշաբթի, Ճրագալոյց, Սկիզբ. երեկոյեան ժամերգութեանց ի ժամ 3·30, Սուրբ պատարագ ի ժամ 4·30:

Այս Հինգշաբթի Ծնունդ, սկիզբ ժա-մերգութեանց ի ժամ 7, հանդիսաւոր Ս. պատարագ (Եկմալեան) ի ժամ 10:

7 Յունուար, Ուրբաթ Յիշատակ Մեռե-լոց, սկիզբ ժամերգութեանց ի ժամ 8, Սուրբ անմահ պատարագ ի ժամ 10, հան-դիսաւոր հոգեհանդիստ ի ժամ 11·30:

Յունուար 8 շաբաթ, օր Ճրագալոյց, սկզբնաւորութիւն արարողութեանց ժա-մը 17ին:

Յունուար 9 Կիրակի, քառաձայն, Ս. պատարագ ժամը տասնին:

ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ Ս. Պօղոս – Պետրոս եկե-ղեցի.— Զորեքշաբթի, Ճրագալոյցի երե-կոյեան ժամերգութիւնը պիտի սկսի ժա-մը 6ին, Ս. պատարագը ժամը 7ին:

Այս Հինգշաբթի Ս. Ծննդեան ժամեր-գութիւնները ժամը 8·30ին, Ս. պատա-րագը տասնին, Ջրօրհնէքը 11·30ին:

Կիրակի 9 Յունուար, Ս. Ծննդեան տօ-նին առիթով հանդիսաւոր պատարագ: Պիտի երգեն խաչակիր մանուկները, ա-ռաջնորդութեամբ Պ. Լ. Համբարձում-եանի:

ԾՆՈՒՆԴԻ ԱՌԹԻՒ.— Առնուվիլի Վա-րագայ Ս. Խաչ եկեղեցի.— Զորեքշաբ-թի երեկոյեան ժամը հինգին կը սկսի Գիրքերու ընթերցումը եւ վեցին Ս. պա-տարագ: Հետեւեալ օրը՝ հինգշաբթի Ծը-նունդի օրը սկիզբ ժամերգութեան ժամը 8ին եւ հանդիսաւոր Ս. պատարագ ժամը 10·30ին:

Imp. Araxes - 46, Rue Richer. Paris (9e)

— ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ —

ՓԱՐԻԶ.— Հ. Յ. Դ. Եգիպտացի կոմի-տէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Քրիստա-փոր, Ռոստոմ, Մ. Եօթնեղբայրեան, Աղ-բիւր Սերոբ, Բաֆֆի, Վահան Խորէնի եւ Փոթորիկ խումբերը այս ուրբաթ եւ շա-բաթ ժամը 20·30ին, Սօսիէթէ Սավանթ: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

ՍԱՐՍԷԼ.— Հ. Յ. Դ. Վարդան ենթա-կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բո-լոր ընկերները այս շաբաթ ժամը20·30ին, ընկեր Օ. Կարապետեանի բնակարանը, 9պիս, ռիւ ժան ժաք Ռուսօ: Խիստ կարե-ւոր օրակարգ: Բացականները նկատի կ'առ-նուին:

ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ ԱՌԻԹԷՆ

Մեկնումի պատճառով, կը յանձնուի Պոռտոյի կեդրոնական մէկ թաղամասին մէջ յարկաբաժին մը (կահաւորուած) հինգ օդաւէտ գլխաւոր սենեակներով, Գ. յարկ, կազ, ջուր, ելեկտրականութիւն: Շատ դիւրամատչելի պայմաններ: Ամսա-կան վարձքը 1980 Ֆրանք:

Մանրամասնութեան համար դիմել՝ Կ. Գազեան՝

4, Rue Entre 2 Murs, Bordeaux (G.)

ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆԻ ԳՐԱՍԵՆԵՍԿԷՆ

1.— Զարգացած Ֆրանսուհի մը, որուն հայ ամուսինը մեռած է, եւ որ լաւ անգ-լերէն գիտէ, գործ կը փնտռէ իբրեւ մա-նուկներու կամ տարեց անձերու խնամա-տար, կամ իբրեւ վաճառորդ պաշտօնեայ:

2.— Նմանապէս զարգացած Հայուհի մը կը փափաքի աշխատիլ իբրեւ վաճառորդ.

3.— Երկու քոյրեր կը փնտռեն վարձու երկու կամ ի հարկին մեծ սենեակ մը խո-հանոցով միասին, Փարիզի մէջ կամ ար-ուարձանները:

Դիմել Բարեգործականի գրասենեակը, 11 Սք. Ալպոնի:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ.— Բնիկ Կեսարացի Էօ-ժէնի եւ Վիքթոր կը փնտռեն իրենց եղ-բայրը՝ Արթին Օգումուչեան, որ կոր-սուած է Իզմիրի մէջ 1922ին: Կը բնակէր թիւ 35 Տէյիրմէն փողոց: Տեղեկացնել Տիկին Էօժէնի Տապանեանի, 19 ռիւ Մար-սէլ Պինէ, Պուա Քոլոմպ (Սէն), Ֆրանս:

OCÉANIA

ՕԴԱՆԱՒԻ, ՇՈԳԵՆԱՒԻ ԵՒ ԵՐԿԱ-ԹՈՒՂԻՒ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՏՈՄՍԵՐ ԿԸ ՎԱՃԱՌՈՒԻՆ

Վիզայի եւ անցագրի բոլոր ձեւա-կերպութիւնները, Հարաւային եւ Հիւսիսային Ամերիկաներու, Քա-նատա, Թուրքիա, Լիբանան: Ա-մէն մանրամասնութեանց համար գրել՝

Պ. ԼԵՒՈՆ ՊԱՐՈՆԵԱՆԻ

38, Rue de la Republique. Marseille
Tél. Colbert 53-13 — 42-58

Bureaux à Paris
4, Rue de Castellane.
Adresse telegraphique PACATLAN

MAISON
ARDY

— GROS — S. A. R. L. au Cap. 12.000.000 — DEMI - GROS —
Tél. Cen. 14. 11 R.C.Seine 3337021 B.
Tél. Cen. 46.87 C.C.P. Paris, 6401.06

(ՏՆՕՐԷՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ)

86-89, RUE DE CLERY, PARIS (2e)

Հաստատութիւնը մասնագէտ է Bonnetterie եւ sous-vêtements ի վերաբերեալ ամէն տեսակի, եւ ունի ֆրանսական մեծագոյն տուներու ապրանքները:

Jil - Polichinelle - DD - Mont d'Ecosse - Le Collègien - Le Chat
J. E. T. - Aviette - Parker Nemausa - Tixolid - Eminence -
Kangourou - Belesta - etc. etc
Caleçon Molletonnés - Le Belier - Le Vosgien - Trimeca etc. etc.
Միշտ տրամադրելի Ա. եւ Բ. կարգի ապրանք

Rayon spécial de ganterie et de mouffles en laine

pour HOMMES, FEMMES et ENFANTS.-

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HAYRATCH

Fondé en 1925

Tél. : PRO. 86-60

Le Directeur : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise, Paris-9e
C.C.P. Paris 1678-63 R.C.Seine 376.286

Ֆրանսա եւ գաղութներ տարեկան 3000 ֆր., վեցամսեայ 1600
Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆր. կամ 10 $, հատը 12 ֆր.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
6
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
★
JEUDI
6 JANVIER
1955

31ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7564 31e ANNEE ԽՄԲԱԳԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍ

ԱՐԵԱՆ ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 11ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 2975

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ԱՐԱԲՆԵՐԸ

●

Պոլսոյ վերջին թղթաբերով հասած թերթերը կը հաստատեն թէ Անգարա լուրջ փորձեր կը կատարէ, Արաբները սիրաշահելու եւ արեւմտեան ճակատին կապելու համար :

Այս առաջադրութեամբ, մասնաւոր կարեւորութիւն կ'ընծայեն այն այցելութեան զոր պիտի կատարէ վարչապետը, առաջին առթիւ հանդիպելով Պաղտատ, ուր մեծ ընդունելութիւն մը սարքուած է :

Անգարա իր յոյսը դրած է նախ Պաղտատի, յետոյ Գահիրէի վրայ, միջնորդի դեր կատարելու համար Միջին Արեւելքի մէջ :

Իրաքի վարիչներէն չատեր ծանօթ են Թուրքիոյ մէջ, իրրեւ նախկին պաշտօնատարներ կամ սպաներ Օսմ. կայսրութեան, ինչպէս վարչապետը, Նուրի Սայիտ փաշա :

Եգիպտոսի ներկայ կառավարութիւնը կը բաղկանայ բոլորովին նոր տարրերէ, որոնք տարբեր տեսակէտներ ունին արտաքին թէ ներքին քաղաքականութեան մասին :

Անշուշտ այդ է պատճառը որ Անգարա նախապէս պատուիրակութիւն մը զրկած էր Գահիրէ, տրամադրութիւնները չոշափելու համար :

Ամէն պարագայի մէջ, Թուրքիոյ վարչապետը լաւատես կ'երեւայ, ինչպէս կ'ապացուցանեն Անատոլուի գործակալութեան ըրած յայտարարութիւնները :

— « Այս առթիւ յայտնեմ թէ ոչ միայն Իրաքի եւ Եգիպտոսի, այլեւ ամբողջ արաբական աշխարհին հետ եղբայրական զգացումներ կը տածենք իրարու հանդէպ : Մենք Թուրքերս միշտ հաւատացինք եւ կը հաւատանք թէ արաբ ազգերն ալ նոյն զգացումները կը սնուցանեն մեզի հանդէպ» :

Ցայտնի է թէ յաճախ ազգ – լեզու խոչընդոտներ ալ կը փոխանակուին, երբեմն Եգիպտոսի, երբեմն Սուրիոյ հանդէպ, որ երբեք չէ հրաժարած Իսքէնտէրունի Սանճաքէն :

— « Եթէ երբեմն այս զգացումները մշուշէ վարագոյրի մը ներքեւ տողարկուած կ'երեւան, առժամեայ պատճառներու հետեւանք է, այսուհետեւ բոլորովին պիտի անհետանան այդ պատճառները, տարակոյս չունինք» :

Ի՞նչ է Թուրքիոյ վարչապետին այցելութեան հիմնական նպատակը : Ի՞նչ մտահոգութիւններէ կը բխին այս մեծաժոր արտայայտութիւնները :

Բուն պատճառը ապահովութեան խընդիրն է : Անոնք Մենտերէս չի ծածկեր այս պարագան, հաստատելով թէ « մեր դրացի արաբ ազգերուն հետ, այսօր աշխարհին սպառնացող նոյն վտանգին են ենթակայ ենք » :

Այս առթիւ, կը խոստովանի թէ Ատլանտեան կազմակերպութեան կը պարտին Միջին Արեւելքի մէջ տիրող համեմատական ապահովութիւնը :

— « Եւ սակայն բացառապէս կարեւոր է բաղաքական եւ զինուորական գործակցութիւն հաստատել եւ աւելի ընդարձակել այդ կազմակերպութիւնը » :

Արաբական պետութիւնները միութեան հաւաքական ապահովութիւն հաստատել առանց յարելու արեւմտեան ճակատին : Մասնաւորապէս Եգիպտոս յատակ դիրք մը բռնած է այս տեսակէտով :

Անոնք Մենտերէսի համար «ցնորք» է այս քաղաքականութիւնը :

— « Մանաւանդ ներկայ վտանգները այնքան մեծ են եւ ծանր, որ Միջին Արեւելքի ժողովուրդներս, եթէ զինուորական եւ բաղաքական կատարելագործութիւն ալ հաստատենք, վտանգին դէմ բուն պատնէշը պիտի կազմէ Ատլանտեան կազմակերպութիւնը» :

Ուրեմն, պիտի փորձէ «դէպի լոյս» բաջնորդել արաբական երկիրները : Ե՞ւ այդ ուղղութիւնը, որ կրնայ տեղի ունենալ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԾԱՆՐ ՏԱԳՆԱՊ ՄԸ ԱՆԳԼԻՈՅ ՄԷՋ

●

400·000 ԲԱՆՈՒԻՈՐՆԵՐ ԿԸ ՍՊԱՌՆԱՆ ԱՆՇԱՐԺՈՒԹԵԱՆ ԴԱՏԱՊԱՐՏԵԼ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆԵՐԸ

Անգլիոյ երկաթուղիներու աշխատաւորները, 400·000 հոգի, կը սպառնան ընդհ. գործադուլ յայտարարել Յունուար Ցին, կիրակի : Կառավարութիւնը ամէն միջոց կը փորձէ, տագնապին առաջքը առնելու համար : Աշխատանքի նախարարը այթօր ժողովի հրաւիրած է գործատէրերը եւ աշխատաւորները : Զըրչիլ ալ արտակարգ նիստի հրաւիրած է դահլիճը :

Երկաթուղիներու սենտիքային ընդհ. քարտուղարը հաւանած է նախ ներկայանալ աշխատանքի նախարարին, իմանալու համար համաձայնութեան պայմանները, որոնք առ այժմ գաղտնի կը պահուին : Կը կարծուի թէ կարելի պիտի ըլլայ մերձենալ մը գտնել : Գաշնակիցները աշխատավարձի յաւելում կը պահանջեն : Կացութիւնը այնքան դժուար է որ վարչապետը որոշեց Լոնտոնէն հեռանալ : Վճռական որոշումի մը կը սպասուի այսօր, հինգշաբթի : Մասնաւոր յանձնախումբ մը կը ջանայ դիւրացնել բանակցութիւնները : Պաշտօնեաները ամբողջական զոհացում կը պահանջեն : Եթէ իրենց առաջարկած յաւելում մը ընդունուի, այն ատեն հարկ պիտի ըլլայ բարձրացնել սակացոյցը : Այս յաւելման հակառակ են գործատէրերը եւ կ'առարկութիւնը, վախնալով որ կը վնաս ֆ արտածումներուն :

Եթէ հ աշխատանքի դադրութիւն չգոյանայ, Անգլիան պիտի ունենայ մասնակի մը որ տեղատուութիւն պիտի չնորհէ :

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՆԵՐՔԻՆ ՀՈԳԵՐԸ

ՎԱՐՉԱՊԵՏԸ ԽՏԱԼԻԱ ԿԵՐԹԱՑ — ՏԵՍԱՅՈՒԹԻՒՆ ԱԶԻՄՏԵԱՆ ԳԵՐՄԱՆ – ՆԻՈՅ ՎԱՐՉԱՊԵՏԻՆ ՀԵՏ — ԹՈՒՆՆՈՒԿԸ ԹՆՃՈՒԿԸ

Փարիզի համաձայնութեանց վաւերացումէն ի վեր, Պ. Մենդէս Ֆրանս ձեռնարկած է ուրիշ հիմնական հարցերու կարգադրութեան :

Նախապատրաստական խորհուրդը նիստ դարձեց երէկ, քննելու համար այդ խնդիրները : Վարչապետը պաշտօնապէս չուտ պիտի այցելէ Քոնտուար 11ին : Իտալիոյ մէջ հետաքրքրութեամբ կը սպասեն այս այցելութեան, որ պիտի ամրապնդէ երկու ղրացի երկիրներուն բարեկամութիւնը, աւելի ակտիւ գործակցութիւն հաստատելով քաղաքական եւ տնտեսական դեռնի վրայ :

Պ. Մենդէս Ֆրանս կարեւոր տեսակցութիւններ պիտի ունենայ Իտալիոյ վարչապետին եւ արտաքին գործերու նախարարին հետ եւ ատենկոդրութեան պիտի ընդունուի Հանրապետութեան նախագահին կողմէ : Պիտի այցելէ նաեւ Վատիկան : Ժողովի եւ ծերակոյտի նախագահներուն : Այս առթիւ ճանաչողութեան պիտի տարբերութիւն իշատուի Քրանսայի վարչապետին, որ պիտի այցելէ նաեւ Վատիկան : Կ'թուի թէ Պապը մասնաւոր ունկնդրութիւն պիտի չնորհէ :

Իտալական մամուլը չերմագին կ'ողջունէ Ֆրանսայի վարչապետին այցելութիւնը, աւելի սերտ գործակցութիւն մաղթելով ի հակ խաղաղութեան եւ երկու երկիրներուն բարօրութեան : «Մեսաճերօ» այս առթիւ մասնաւորապէս կը ցնծէ Հիւս. Ափրիկէի կարգ մը չրջաններուն օգտագործումը, միասնաբար :

× *Իտալիայէն վերադարձին, Պ. Մենդէս Ֆրանս պիտի երթայ արեւմտեան Գերմանիա, տեսակցելու համար Տոքթ. Ատընաուերի հետ : Վարչապետական դիւանի պաշտօնեաներէն Պ. Սութու պիտի երթայ, պատրաստելու համար այս այցելութիւնը, որ կրնայ տեղի ունենալ*

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

●

ՊԱՏԳԱՄԱՒՈՐ

Փարիզի մէջ «Արեւելք»ը հրատարակած ատենն, Ահեփան Ոսկան կը յայտարարէր առնց վերապահութեան (1855 Յունվ.).

— « Ազգը վտանգի մէջ կը տեսնենք քանի որ անարիւն ի վեր : Իմաստակներու սուտ ու փուճ դավեսը եւ անամօթ չողոքորքը – Բ Նապոլէոնը լսելէ առեր, քիչ մ'ալ ճշմարիտ ընդունելեան եւ անչահասէր խրատի ականջ պիտի դնէ, որպէսզի ազգը իր բուն վիճակը իմանայ եւ մահարոյր վէրքերու դարմանատան » :

Ուրեմն, ճիշդ հարիւր տարի առաջ ալ Ռուսիոյ կացութիւնը, շատ մը տեսակէտներ – ով : Իմաստակութեամբ եւ մասամբ ճշմարիտ : Եւ ահագանգ :

Այն ատեն ալ շատ մը ներքին եւ արտաքին հոգեր կային, քէեւ ժողովուրդը իր տեղն էր եւ Փարիզի մէջ վարդապետներ եւ ուսուցիչականներ միայն կ'երեւային :

Ոսկան յաճախ կը խօսի Փարիզէն գացած իմաստակներու մասին եւ զգուշութեան խրատներ կուտայ, քաղաքական եւ ընկերային տեսակէտով :

Եւ որովհետեւ մեծ կարեւորութիւն կ'ընծայէր ընտանեկան կեանքին, ճորէն առաստ մը կ'ուղղէ կիներուն.

— « Հայ կիներ, սկսէք նախ Եւրոպայի ազնիւ կիներու սիրտը, միտքը, վեհ զգացումները ընդունիլ եւ եաքը «քրիստոնեայ»ի մէջ ձեր մարմինը ճմլել կամ Հայրենասիրութեան ծիլ, ծաղկի, արդիւնաբերի եւ բազմութիւն մը արթուն պահէ ազատութեան ոյժին տակ : Հայ ընտանիքներ, եթէ դուք ապականուիք, չկայ զօրութիւն մը որ մեր ողորմելի ազգը կանգնէ եւ կազդուրէ :

Դեռ աւելի կծու խօսքեր, որոնք այսօր ալ իրենց ուժը կը պահեն իրրեւ պատգամ .

— « Քաղաքացի կը սպասենք ձեզմէ եւ ոչ մեքենայէ սուտ մարդեր, որք մանկութենէ կը սկսին սողալ : Ուսումնական կը խնդրենք ձեզմէ եւ ոչ լեզուապէտ դեհեղներ : Հայ ընտանիքներ, հարցուցէք մէյ մը ձեր բոլորտիքը պաշարող դիվդիկներուն, թէ՛ ինչ է ազգ, հայրենիք, կրօնք, սէր, ինչ է լուսաւորութիւն, դիտութիւն, փիլիսոփայութիւն, ի՛նչ է ազատութիւն, արդարութիւն, օրէնք, ի՛նչ է բարոյական պարտաւորութիւն եւ ընկերութիւն, եւ մինչեւ որ պատասխան չառնէք, ձեզմէ հեռի վռնտեցէք Եւրոպայի թափթփուքը » :

Մնացեալը կ'իմանաք «Ամէնուն Տարեգիրք»էն (1955) :

Վ.Մ.Էլ

ՅՈՅՆԵՐԸ ՉԵՆ ՀՐԱԺԱՐԱՒ ԿԻՊՐՈՍԷՆ

Ազգաժողովին յունական պատուիրա – կութիւնը յայտարարեց թէ Ցունաստան պիտի չարունակէ հետապնդել Կիպրոսի հարցը, աննկուն վճռականութեամբ : Ցունաստանի մնայուն պատուիրակը, Ք. Փալամաս, ըսաւ թէ Կիպրոսի խնդիրը կապ ունի ազգերու ինքնորոշման սկզբունքին հետ եւ չի կրնար կապուիլ որեւէ իմպերկոլութեան, անձի կամ քաղաքակրթութեան հետ : Կառավարութիւնը պիտի չարունակէ իր ջանքերը, որպէսզի Կիպրոսի ժողովուրդը իրաւունք ստանայ ա – զատօրէն որոշելու իր ապագայ վարչաձեւը :

Պատրնի մէջ : Դեռ ամէն բան վերջնապէս որոշուած չէ : Շատեր հաւանական կը դատեն որ արեւմտեան Գերմանիոյ վարչապետը ինք Փարիզ գայ, քննելու համար կարգ մը առկախ հարցեր :

× *Պ. Մենդէս Ֆրանս Նոր Տարուան առթիւ հեռագիրներ ուղղեց նախագահ Այզընհաուըրի, Զըրչիլի եւ Տոքթ. Ատընաուըրի, որոնք չնորհաւորած էին Փարիզի համաձայնութեանց վաւերացումը : Վերջին հեռագրով կը մաղթէ աւելի սերտ գործակցութիւն Ֆրանսայի եւ Գերմանիոյ միջեւ, իրրեւ էական պայման եւրոպայի կառուցման եւ խաղաղութեան ամրապնդման :*

× *Թունուզի հետ բանակցութիւնները վերսկսան առջի օր, Փարիզի մէջ : Ինչպէս գրած էինք երէկ, Նոր Տեսթուր կուսակցութեան ընդհ. քարտուղարը, որ ժխրնեւ ապատամնած է, կարգ մը պայմաններ կ'առաջարկէ մասնաւոր յայտարարութեամբ մը : Թունուզի կառավարութիւնը անորոշ դիրք մը բռնած է այդ յայտարարութեան հանդէպ որ մեծ տհաճութիւն պատճառեց Փարիզի մէջ : Պ. Մենդէս Ֆրանս անհրաժեշտ կը դտնէ փութացնել բարենորոգումները, ներքին ինքնավարութիւն տալու համար Թունուզի :*

× *Ահարեկումները կը չարունակուին Մարոքի մէջ : Առջի օր Եւրոպացի մը եւ բնիկ մը սպաննուեցան Քազապլանքայի մէջ : Նոյն օրը ռումբ մը պայթեցաւ, վիրաւորելով 14 հոգի : Ալժերիայէն ալ նոր ընդհարումներ կը ծանուցանեն :*

ՀԵՌԱԳԻՐ ԷՋՄԻԱԾԻՆԷՆ

Արեւմտեան Եւրոպայի Հայրապետական պատուիրակը Նոր Տարուան եւ Ս. Ծնունդի առթիւ սուացած է հեռաւեալ ընորհաւորական հեռագիրը Ս. Էջմիածնի Գերագոյն Հոգեւոր Խորհուրդէն.—

« Ձեզ, եկեղեցական դասուն եւ հաւատացեալներուն կը մաղթենք երջանիկ Նոր Տարի եւ Ս. Ծնունդ : Գերագոյն Հոգեւոր Խորհուրդը Էջմիածնի Մայր Տաճարին մէջ կ'աղօթէ աշխարհի խաղաղութեան եւ ամբողջ մարդկութեան բարօրութեան եւ երջանկութեան համար : Թող Բեթղեհէմի Աստղը առաջնորդէ մեզ ամէնքս ցանկալի խաղաղութեան : Կ'աղօթենք Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի եւ Հայաստանեայց եկեղեցւոյ հաստատութեան եւ պայծառութեան համար» :

ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ կարգ մը անկանոնութիւններ եւ յապաղումներ տեղի ունեցած են, երբեւ հետեւանք ձիւն – ձմրան : Շատ մը ճամբաներ փակուած են : — Թղթատարական պաշտօնեաներէն անոնք որ անդամ են Աշխատանքի Դաշնակցութեան, ժողով դումարեցին երէկ, մայրաքաղաքին մէջ ալ տարածելու համար կայարաններու մասնակի գործադուլը : Յրուիչները կը պնդատին թէ բաշխելի առարկաները բազմապատկուած են, իսկ պաշտօնեաները կրճատուած :

ԵԳԻՊՏՈՍԻ մէջ անալին բանտարկութեան դատապարտուեցան չորս կառավարական պաշտօնեաներ եւ երեք օտար առեւտրականներ, այն ամբաստանութեամբ թէ գեղծումներ կատարած են, կառավարութեան հետ կնքուած պայմանագրութեանց մէջ :

ՄՈՒՍՈԼինիի հարստութիւնը կարմիրներուն ձեռքը անցած է, ինչպէս կը ծանուցանէ ամերիկեան յանձնախումբ մը որ քննութիւն կը կատարէր : Տեղեկագրին համաձայն Մուսոլինի սպաննուած ատեն վրան ունէր ղրամ, ոսկի եւ գոհարեղէններ որոնք Իտալիոյ համայնավար կուսակցութեան ձեռքը անցան :

ՄԱՐՈՔԻ մէջ զինադադարութեան վեց ահարեկիչներ որոնք մահուան դատապարտուած էին :

"ՄԵՌԵԼՆԵՐ, ՈՏՔԻ՛..."

●

ՄՄԲ.— Ահաւասիկ այն ճառը զոր կարդաց Շ. Նարդունի, կիրակի օր, Ուրֆայի հերոսամարտի տարեդարձին առթիւ, Զինուորական Ակումբին մէջ:

Հանդէսին ներկաները՝ յաջորդով.—

Ա.

Սիրելի հայրենակիցներ, 1915 Ապրիլ 8ին, առաւօտուն, Գերմանները դժոխային ամբարձակոծութեան մը ենթարկեցին «Այրած անտառը», ու քիչ հոգը դրոհ տուին, յառաջ սուրացին, յարձակեցան Ֆրանսական դիրքերուն վրայ: Մրամի մը մէջ, այդ պահուն, տեղի կ'ունենար ամէնէն կատաղի զիմադրութիւնը, ամէնէն հերոսական կռիւը, ամէնէն անդուլ յօշոտումը, — Ֆրանսացի եւ Գերմանացի իրար կը բզկտէին, իրար կը խողխողէին, *սուիններով, բահերով, կացիններով, ակռաններով:*

Ի վերջոյ կը թուէր թէ պարտուած էին Ֆրանսացիները, որովհետեւ իրենցմէ ոչ ոք կը մնար այլեւս ոտքի: Ընդհակառակն, Գերմանացիները, հեւասպառ եւ արիւնաքամ, նուազած բայց այլեւս տէրն էին խրամատին:

Յանկարծ, յօշոտուած, խողխողուած, մեռած կամ կիսամեռ վիրաւորներուն մէջէն, ոտքի կը կանգնի տեղւոյն Փէրիքթար «արեամբ պահուած», եւ «սրբազան կատաղութեան» մը պարդեւած ներշնչումով, մանաւանդ ըմբռստանալով որ ին չո՞ւ զուր կամ անօգուտ անցնէր կատաղուած դերմարդկային այդքան զոհողութիւն, օրհասական կոչով մը կը պոռայ.

— *Ոտքի՛, մեռելնե՛ր...:*

Բայց չատ դեղեցիկ է տեղւոյն Փէրի քարի լեզուով ըսել խօսքը, որ կը հնչէ ու պիտի հնչէ յաւիտենականութեան մէջ.

— Debout les Morts. Qu'est-ce que vous foutez par terre ? Levez-vous et allons foutre ces cochons-là dehors !

Հրաշքի՛ն նայեցէք: Կախարդական այդ խօսքը, յաւիտենականութեան ներշնչուած, մով կատարուած այդ բացատրութիւնը, կամ ճիշդ ինչպէս Նապոլէոնի դերեզմանին առջեւ արտասանուած Քրիստոսեան հրամանը, կը խլէ կիսամեռ վիրաւորը մահուան դիրկէն, յարութիւն կու տայ հոգեվարքի մէջ ինկած դիւնուորին, եւ, օ՛ զարմանք, օ՛ զարհուրանք, դեռին տապալած, արեան ճապաղիքներուն մէջ թաթխուած, մարդկային ամէն կերպարանք կորնոցուցած կէօլ Քասկերը կը կանգնին ոտքի, եւ ով որ կը դանէ ուժ, սուին ու կացին՝ կը վերցնէ կը դիմուի, կը յարձակի, կը կռուի:

«Մեռելներն» են, այո՛ անգամ, որ կը դիմեն վրէժխնդրական փոխ – յարձակման մը:

Հրամը, այդ պահուն, կը ներկայացնէր այնպիսի տեսարան մը, որ, կարելի է ը-սել, տեսնուած չէ նոյնիսկ դժոխքին մէջ:

«Մեռելները» եւ ողջերը փաթթուած՝ մէկը միւսին պարանոցին:

Քիչ հոգը, հրամին տէրը դարձած էին վերստին «մեռելները»: Գերմանները ջարդուած կամ նահանջած՝ հրամը կը մնար դարձեալ Ֆրանսացիներուն ձեռքը:

Չէք կրնար երեւակայել թէ ի՛նչ խոր եւ անջնջելի տպաւորութիւն դործեց այս դէպքը բովանդակ Ֆրանսայի մէջ: Դող մը անցաւ ամէնուն սրտէն: Հիացումի եւ ապանչացումի բացատկանչութիւն մը թռաւ ամէնուն բերնէն: Երկիրը սարսռաց պահ մը:

Եւ ահա հիւսիսէն հարաւ, արեւելքէն արեւմուտք՝ սկսան շրջան ընել հազարաւոր նկարներ, որոնք կը պատկերացնէին «Այրած անտառին» պատմական հրամը: Բերնէ բերան շրջան կ'ընէին դիւցազները – դական բազմաթիւ ստեղծագործութիւնները, որոնք կը պատմէին «յարութիւն առնող մեռելներուն» յաղթերգութիւնը: Ոյս կը տեսնէին բոցավառ եւ անհամար յօշոտուածները, որոնք կը պանծացնէին ցեղին յառնող ոգին: Մօռիս Պառէս, իր թերթին – թրռուն լեզուով եւ Հիւկոյեան չունչով մը, Ֆրանսական դրականութեան կը փոխանցէր «վոեմ» բառը.

— Մեռելնե՛ր, ոտքի՛...:

*

Սիրելի հայրենակիցներ,

Մենք չունինք Պառէսներ, չունինք Հիւկոներ: Բայց ունինք դրուագները՝ «Այրած անտառին» հրամին պատմութեան յարեւմտեան: Ո՞վ պիտի պատմէ յարութիւն առնող մեր վրէժխնդիր մեռելները: Ո՞վ պիտի պանծացնէ եօթնիցս նահատակուած մեր քաջերը: Ո՞վ պիտի դարէ դար Երզեռացնէ Հայկազանց դիւցազնամարտը, վկայելով միաժամանակ թէ այս ժողովուրդը, որուն միակ մեղքն այն է – դալ որ չո՞ւ սիրեց աղատութիւնը եւ կապուած մնաց քաղաքակրթական իր առաքելութեան, բազմիցս կռուեցաւ, պայքարեցաւ, մաքառեցաւ, ոդորեցաւ, նահատակուեցաւ՝ արիւնաքամ դառնալու ատիճան, յանո՛ւն իր վեմ երազին, բայց ամէն անդամ որ թշնամին կարծեց թէ միանդամընդմիշտ զգետնած եւ քնա – ջնջած է զինք՝ ոտքի՛ է կանգնած Հայկազանց ոգին, չարունակելու համար պայքարը, ապրելու հմար իր երազը: Ահա – սական այդ ժողովուրդը, բեկորներ քով – քովի եկած՝ հարատահարութիւններէն ու ջարդերէն ազատած, այսօր, ոտքի կանգնած՝ կը խօսի ատոուածներուն հետ, յաւիտենականութեան հետ, գալիք դարե – րուն հետ: Ահաւասիկ այդ ժողովուրդը, այս սրահին մէջ, որ Ուրֆայի, Սարդամ – բարատի, Վանի, Շապին – Գարահիսարի եւ այլ բազմաթիւ հերոսամարտերէ կտ – քը, պահ մը մեռած կարծուած, Հայաս – տա՞ն կ'երզէ եւ Հայաստան կը չինէ Ա – բազածի ատորոտը, մեծահռչակ զօրա – վարներ եւ ծովակալներ կուտայ քաղա – քակրթութեան պաշտպանութեան, հան – ճարել երաժիշտներ կուտայ արուեստանե – րու մեկեղեցական արխալազոսին, արքա – յանուն ճաշարաբաշխներ կուտայ հա – մաշխարհային մշակոյթի պանթէոնին: Իսկ թշնամի՞ն,— այն որ կը կարծէր թէ յաղթած է եւ բնաջնջած մեզ, անդին՝ ցե – խի մէջ:

Արդարեւ, մեր պատմութիւնը ուրիշ բան չէ՝ եթէ ոչ կռիւ եւ ստեղծագործու – թիւն, ստեղծագործութիւն եւ կռիւ: Կը յարձակին մեր բոյներուն վրայ, կը քան – դեն, կը բնաջնջեն, բայց երբ կը կարծեն թէ տրուած է վերջին հարուածը, վերըս – տին «բո՛ւն է չինում ծիծեռնակը»: Ես հիմա ձեզի պիտի ցոյց տամ աւելի մեծ հրաչք մը,— խրամին մէջ զգետնուած հայ նահատակը, որ յարութիւն կ'առնէ յանկարծ եւ կը վերադրաւէ իր խրամը, ստեղծագործութիւն մը կը կատարէ նոյն – իսկ իր կռիւին մէջ: Ոտար նահատակները, որ կռուած են խրամներու մէջ կամ անա – ռիկ դիրքերու վրայ, դէնք ունէին, ռումբ ունէին, ունէին ամէն բան՝ պատրաստ եւ կատարեալ:

Իսկ հայ նահատակը, որ կը կռուի, դե – ռին կ'ինչոյ եւ դարձեալ կը կանդնի ոտ – քի, ինչպէս Ֆրանսացի «մեռելները» Այ – րած անտառին խրամներուն մէջ, ինք կը չինէ իր ռումբը՝ որով պիտի կռուի, ինք կը չինէ իր դէնքը՝ որով պիտի պաշտպա – նէ իր բոյնը, — ուրեմն, թէ կը ստեղծէ եւ թէ կը կռուի:

Ի՛նչ փառապանծ դիւցազնամարտ՝ հայ ժողովուրդին դիւցազնամարտը: «Մահ – ուամբ զմահ կոխեաց» տարապին այլապէս դեղեցիկ վկայութեամբ մը, Հայկազանց ոգին կը նետուի կռիւին մէջ՝ որ կը պար – տադրուի երեն, պայքարին բոլոր նիւթա – կան պայմաններով փոքր ու ակար՝ բայց արիաբար կը ճակատի Գողիաթին դէմ, եւ իր քաջերուն մահով կը յաղթէ Հայ – կազնութեան մահուան: Ահա ձեզի հայ – ուեկչիութը,— իր գոյութիւնը, իր բարգա – ւաճումը, իր լեզուն, իր պանծալի եւ հանճարեղ զաւակները ապացոյցներ չե՞ն մինէ յաղթանակի: Օսման Եուքսէլ կը դրէ «Թիւրքլիւղըն փէրիչան հալը»դրքոյ – կին մէջ, տպ. Անգարա, էջ 35.— «Մեր սիրապետութեան տակ կը դանուէին ե – րեք աշխարհամաս եւ եօթը ծով, իսկ այժմ՝ միայն Կարսէն մինչեւ Էսիրնէ»: Շատ ունէին, հիմա քիչ ունին: Իսկ մենք ոչինչ ունէինք, եւ այսօր Հայաստան մը ունինք: Այդ Հայաստանը չահուած է Ուրֆաներու, Շապին – Գարահիսարնե – րու, Սարդամարտաններու հերոսական կռիւներով: Այդ Հայաստանը չահուած է Անդրանիկներու, Գէորգ Զաւուշներու, Սերոբներու, Եօթնեղբայրեաններու, ի – րենց մահով մահուան յաղթող մեր քաջե – րուն նահատակութեամբ:

Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

(Մնացեալը յաջորդով)

ԹՈՒՐՔ ԲԺԻՇԿԻ ՄԸ ՆԵՐԲՈՂԸ ԿՈՄԻՏԱՍԻ ՄԱՍԻՆ

●

ՄՄԲ.— Պոլսոյ մէջ մեծ հանդիսաւորութեամբ տօնուած է Կոմիտաս վարդապետի ծննդեան 85ամեակը: Հանդէսը սարքուած էր Բանի մը շաբաթ առաջ, բայց բազմութիւնը այնքան խռնուած էր որ սրահը նեղ կուգար եւ հարկադրուեցան յետաձգել, աւելի ընդարձակ սրահ մը վարձելու համար:

Այս առթիւ հետեւեալ գրութիւնը կարդացած է թուրք բժիշկ մը, որ վարդապետը կը ճանչնար Օսմ. Սահմանադրութեան շրջանէն.—

Մարդոց հոդիներուն մէջ դեղեցկագի – տական զգացում արթնցնող ստեղծագոր – ծութեան հեղինակին «արուեստագէտ» կ'ըսենք: Արուեստագէտը այս ձեւով ըս – տեղծագործ կարողութեան մը տէր ըլլա – լուն, իր նմաններէն տարբեր ու բացառիկ մտանձնայատկութեամբ մը կը բնորոշուի:

Ճակատագրուած կեանքը ապրելէ ետք, մինչդեռ բոլոր մահկանացուներու տա – պանաքարին վրայ կը մնայ միայն իրենց անուան յիշատակութիւնը, Արուեստագէ – տը չի մեռնիր, Ան կ'ապրի, ինչքան ա – տեն որ կը տեւէ մարդկութիւնը: Վասն զի անոնց էութեան արտայայտութիւնը՝ ըս – տեղծագործութիւնները թաղուած են մարդկութեան հոգւոյն մէջ:

Մեղմէ չատեր հինդ, տասը սերունդ ա – ռաջուան մեր պապերուն անունները չեն դիտեր. սակայն միլիոնաւոր անձերու ըս – քանչացում պատճառող Ըթթի, Պախ, Սի – նան, Միքէլ Անճէլօ, Ֆաուստ, Հիւկօ, Իօմէր Խայեամներ միշտ կենդանի են եւ հարիւրաւոր տարիներ տակաւին այդպէս պիտի մնան:

Մեծ Ազատարարը՝ Աթաթիւրք, որ մի – ջազգային տարողութեամբ նաեւ հանճա – րեղ արուեստագէտ մըն էր, ըսած է.

— « Ամէն ոք, ամէն բան կրնայ ըլլալ — իրաւագէտ, բժիշկ, վաճառա – կան, պաշտօնեայ ու մինչեւ իսկ հանրա – պետութեան նախագահ ,բայց չի կրնար արուեստագէտ ըլլալ»: Այս ճչմարտու – թիւնը ինչքան դեղեցիկ բացատրած է ան:

Ահաւասիկ Կոմիտաս անուն մեծ ար – ուեստագէտն ալ այս տեսակ անմահնե – րէն մէկն է: Երաժշտական բարձր ար – ուեստի ու հեղինակութեան տէր Կոմի – տաս այս հոգին հասցուցած արժէքներէն է: Ան, իր բնածին ընդունակութիւնով նախապէս ուսումնասիրած է ժողովրդա – կան բանահիւսութիւնը, ու յետոյ իր ե – րաժշտական ուսման սատարող պաշտպա – նի մը չնորհիւ կը դառնայ մեծ արուես – տագէտ մը:

Մեր արեւելեան նահանգներէն ? ար – տակարգ ընդունակութեամբ օժտուած պատանիէ մը այսպէս մեծ արուեստագէ – տի մը ի յայտ դալը անկասկած հպար – տութիւն կը պատճառէ ձեզի:

Այս պայմաններուն մէջ առաջ եկող այս

ՍՊԱՆՆՈՒԱԾ ԱՂԱՒՆԻՆ

●

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Ա.

— Ներողութիւն... ես... Թոթովեցի նրա անսպասելի մտերմական վարմունքից չփոթուած, դեռ ես լաւ չկարողա – նալով մտաբերել, թէ ո՞վ է:

— Պահ, չե՞ս ճանաչում, բացականչեց նա անկեղծ զարմանքով: Թուսեանը չե՞մ, Ռուբէն Թուսեանը:

— Սա ...

— Հա, հա, հէնց ինքը սատանի ճաւսը· խնդոյն լրացրեց նա խօսքս:

Ձեռքս խփեցի ճակատիս: Նոր յիշեցի, որ մի ժամանակ չատ տարիներ առաջ, դասընկերը ենք եղել, եւ նա մեր ընկերա – կան շրջանում այդ մականունով էր յայտնի իր չատ չարաճճի բնաւորութեան եւ արարքների պատճառով:

— Թէ որ յիշեցիր, արի մէկ էլ պռոշ – տի անենք:

Ու չնայելով խուսափումիս, որովհետեւ բերանից ծխախոտի ծանր հոտ էր փչում, նորից համբուրեց չրթունքներս եւ դնաց նորից նստեց մահճակալի վրայ:

— Դու այնքան փոխուել ես... — ասա – ցի մի բան ասած լինելու համար:

— Տնաչէն, բա այսքան տարիների ըն – թացքում մարդ չի փոխուի՞... մանա – ւանդ արեւելքցին, որ այսօր տեսնում ես մազ չկայ երեսին, իսկ վաղն արդէն արջի պէս մազակալել է: Դէհ, ասա տես – նեմ ո՞նց ես, ոնց չես, ի՞նչ ես անում:

Ու առանց սպասելու, որ ասեմ, թէ ոնց եմ, ոնց չեմ եւ ինչ եմ անում, հար – ցրեց·

— Ժամը քանի՞սն է:

Նայեցի ժամացոյցիս· տասն եւ մէկն էր:

— Պահս, քնել եմ, է: Շնորհակալ եմ: Սենեակդ տաք էր: Ճանապարհին չատ պէս մրսում էի: Հաղիւ չանս տեղն է եկել· ոսկորներս սաղ չարդուփշուր արեց:

Ցօրանջեց, ձեռքերը տարաւ վզի եռե – ւը, մատները հիւսեց իրար մէջ եւ ամ – բողջ մարմնով ճմկոտաց այնքան ուժգին, որ մատների խաղերը եւ վզի ոսկորները ճրթճրթացին:

— Այս անտէր «մաղոլ»ն էր հոգիս հա – նում է, — ասաց — եւ կօշիկն առնելով յատակից, սկսեց հագնել, ցաւագին ծա – մածռութիւններով ու անքանքոցով, յե – տոյ վեր կացաւ եւ կուդէկուդ եկաւ կանգ – նեց առջիս:

— Ինչ եմ ասում, Մարգարեան: Գի – տեմ, չատ էլ սրտոտվդ չի լինի, բայց ու – զես – չուզես՝ քո հիւրն եմ: Շատ չէ, մի քանի օր միայն, մինչեւ որ տանից պա – տասխան դայ: Փողս այնպէս հատել է, որ ոտներիցս կախես, մի սեւ դրուշ չի ընկնի ձեռքս: Ոնց ուզում ես՝ հաշուիր: Պետերբուրգից մինչեւ Թիֆլիս երեք տեղ պարաք եմ դրել, մի տեղ էլ ոսկէ ժամա – ցոյցս եմ դրաւ դրել: Գնում եմ տուն: Հայրս մեռնում է, դրել էր, որ հոդուն հասնիմ, ու փող չէր ուղարկել: Թէ որ Սարումեանը չպատահէր, — յիշո՞ւմ ես, ինչքան էի լացացնում նրան դպրոցում, թէ որ նա չպատահէր, ատիպուած պիտի լինէի փողոցում դիշերելու: Ասաց, թէ նա փեսայ է, յարմարութիւն չունի իր մօտ տանելու, մի խօսքով՝ դլխից ոադ արաւ ու բերեց քեզ մօտ: Տեսնում ես, որ մեղաւոր չեմ, թէ նեղանալու ես, նրա – նից նեղացիր:

— Ինչո՞ւ պիտի նեղանամ:

— Դէհ, ի՞նչ պիտեմ: Մի քիչ աներես մարդ եմ, պիտես, էլի, նոր հո չես ճանա – չելու: Սարումեանից փող ուզեցի, չոը – ւեց· ասաց՝ չունի: Սուտ էր ասում սրի – կան: Բայց ատիպուած էր կառքիս փողը տալ:

Այս ասելով՝ մօտեցաւ լուացարանին եւ սկսեց լուացուիլ: Երեսը սրբելիս եկաւ նորից կանդնեց առջիս:

— Հիմա պիտե՞ս ինչ կայ, Մարգար – եան, ես չեն պէս քաղցած եմ, քունս էլ հանել եմ: Մի քիչ որ բան տաս ուտեմ, հօրդ հոդին արքայութիւն կը դնայ:

Ասացի, որ սովորաբար չեմ ընթրում, ուստի ուտելու բան չունեմ տանը, այդ ժամին խանութներն էլ փակ են, որ ու – տելու բան բերել տամ, եւ առաջարկեցի, որ եթէ ուզում է, դնանք մօտակայ ճա – շարանը:

— Ես կլուբ կ'ուղէի, բայց վնաս չունի· կլուբը հեռու է, ժամանակն էլ ուշ է, եւ երեւի դու կ'ուզես չուտ քնել: Գնանք ճա – շարան:

Երես սրբիչը չպրտեց աթոռի վրայ, ա – բաղօրէն կոճկեց ժիլէտը, բաճկոնը հա – գաւ, ծոցի դրպանից հանեց սանտրը, մազերը, յօնքերն ու բեխերը սանտրեց, աչքերով որոնեց, գտաւ գլխարկը, թափ տուեց, ծածկեց, վերարկուն հագաւ, ու դուրս ելանք:

Բ.

Ճանապարհին առաւ թեւս եւ խօսում էր այնպիսի մտերմութեամբ, որ կարծես ինճնից աւելի սրտակից բարեկամ չունէր: Ճիշդ է, մի ժամանակ դասընկերներ էինք ե – ղել, բայց այդ այնքան վաղուց էր, որ ես ոչ միայն ի սպառ մոռացել էի նրան, այլեւ այժմ, որ նորից հանդիպելէինք ի – րար, ոչ մի կապ չէի զդում իմ ու նրա մի – ջեւ: Եւ այդ էր պատճառը, որ նրա մը – տերմական վարմունքն սկզբում բաւական տարօրինակ եւ նոյնիսկ անախորժ էր թը – ւում ինձ:

ՆԱՐԴՈՍ

(Շար.)

ՑԵՂԱՍՓՈՆՑԻ ՎԱԴԿՈՊՍԿՈՒՆ

•

— Ի՞նչպէս, հիմա տղա՞ն, տա՞ր – տալիս Ալօն:

— Մոսկուայում գրադարան չկայ, որտեղ ես չլինեմ: Ամէն տարի ինձ ուղարկում են Մոսկուա, մասնակցելու գիտական նիստերին: Իսկ հիմա ես գրքեր եմ գրում: Ահա՛ իմ վերջին գրքերից մէկը:

Եւ Ալօն ցոյց տուեց մի հաստ գիրք, որի վրայ մեծ տառերով գրուած էր.

«Ցեղասպանութիւնը Օսմանեան կայսրութեան մէջ»:

— Ես կարդացի, հետաքրքրական է, – ասաց Ալօն, – բայց ինչո՞ւ ես ընտրել այդ նիւթը:

— Որովհետեւ ես ինքս հայ եմ, – պատասխանեց Վազգէնը:

— Հա՛, հա՛, հասկացայ: Ուրեմն դու էլ ես հայ, ինչպէս Ալիսը: Ես ուրախ եմ, որ ծանօթացայ ձեզ հետ: Ես շատ եմ սիրում հայերին: Ես ունեցել եմ հայ ընկերներ, որոնք շատ լաւ մարդիկ էին: Ես ուզում եմ ձեզ հետ խօսել հայերէն, բայց ես մոռացել եմ հայերէն: Ես ունեցել եմ հայ դայեակ, որ ինձ սովորեցրել է հայերէն, բայց ես մոռացել եմ: Ես ուզում եմ, որ դուք ինձ օգնէք, որ ես կարողանամ նորից սովորել հայերէն:

Ալօն ասաց այդ խնդրանքը այնքան անկեղծ, որ Վազգէնը չկարողացաւ մերժել:

— Ես պատրաստ եմ ձեզ օգնել, – ասաց նա, – միայն թէ ես էլ ձեզանից մի բան կ՚ուզեմ:

— Ի՞նչ, ի՞նչ է ուզում, – հարցրեց Ալօն:

— Ես ուզում եմ, որ դուք ինձ պատմէք ձեր կեանքի մասին:

— Ես կարող եմ պատմել, բայց ոչինչ հետաքրքրական չկայ իմ կեանքում: Ես ծնուել եմ Ամերիկայում, Ֆիլադելֆիա քաղաքում: Հայրս հայ է, մայրս՝ ամերիկուհի: Ես սովորել եմ Ամերիկայում, ապա Գերմանիայում: Ես ունեցել եմ շատ ուսուցիչներ, որոնք ինձ սիրել են: Ես ունեցել եմ շատ ընկերներ, որոնք ինձ սիրել են: Ես ունեցել եմ շատ սիրուհիներ, որոնք ինձ սիրել են: Ես ունեցել եմ շատ ամուսիններ, որոնք ինձ սիրել են: Ես ունեցել եմ շատ երեխաներ, որոնք ինձ սիրել են: Ես ունեցել եմ շատ թոռներ, որոնք ինձ սիրել են: Ես ունեցել եմ շատ ծոռներ, որոնք ինձ սիրել են: Ես ունեցել եմ շատ ծոռնիներ, որոնք ինձ սիրել են: Ես ունեցել եմ շատ ծոռնուհ

6000 ՀՈԳԻ տուն – տեղ չունին Փարիզի մէջ, այս ձիւն ձմրան: Հազիւ կարելի ե – ղած է առժամեայ պատսպարաններ ճա – բել երեք հազար դժբախտներու համար, պահականոցներու, փապուղիներու մէջ եւ այլուր :

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ երկու միլիոն տոլար հատուցում պիտի վճարեն Ճափոնի, որ նիւթական եւ մարդկային կորուստներ կրած էր, ջրածին ռումբեր փորձուած ատեն: Մասնաւորապէս վնասուած էին խումբ մը ձկնորսներ :

ԱԼԺԵՐԻՈՅ խնդիրը Ազգաժողովին քննութեան պիտի յանձնուի Արաբիոյ պատուիրակութեան կողմէ:

150 ՏԱՐԻ ՊԻՏԻ ԱՊՐԻՆ խորհրդային քաղաքացիները, երկու հազար թուականէն առաջ, ինչպէս կ'աւետեն Խ. Միութեան դիտնականները: Մանրամասնութիւնները յաջորդով :

Տէր եւ Տիկին Վահագն Արսլանեան եւ զաւակը՝ Հրաչ, Այրի Տիկին Թէվուաթին, Տէր եւ Տիկին Կռէկուառ Գարագոչ եւ զաւակները, Պ. Արշակ Գարագոչ, Այրի Տիկին Կարապետեան (Նիւ Եորք), Տոքթ. Գարագոչ, Տէր եւ Տիկին Տիրան Ոսկերիչեան եւ զաւակները (Լիբանան), ինչպէս նաեւ Արսլանեան (Պոլիս), Քրմոյեան, Քէրվանճեան (Նիւ Եորք), Եազըճեան, Մալաճեան, Կէնճեան, Պուճիքանեան (Լիբանան) ընտանիքները խոր ցաւով կը ծանուցանեն իրենց մօր, մեծ մօր, քրոջ, եւ ազգականին

ԱՅՐԻ ՏԻԿԻՆ ՇՈՒՇԱՆԻԿ ԳԱՐԱԳՈՉԻ
(Ծնեալ Ոսկերիչեան)

մահը որ տեղի ունեցաւ Յունուար 3ին:

Յուղարկաւորութիւնը պիտի կատարուի այսօր, հինգշաբթի, Յունուար 6ին, ժամը ճիշդ 15·45ին Փարիզի Հայոց եկեղեցին (15 ռիւ Ժան Կուժոն), ուրկէ մարմինը պիտի փոխադրուի Անիէռի հին գերեզմանատունը :

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Այրի Տիկին Խասիկ Վարդանեան, Տէր եւ Տիկին Սահակ Վարդանեան, Յովակիմ Վարդանեան (Ամերիկա), Գալուստ Մուխպիրեան (Ամերիկա), Այրի Տիկին Լուսիկ եւ զաւակները Պէրպէրեան (Ամերիկա), Վարդանուշ Մուխպիրեան (Ամերիկա), Տէր եւ Տիկին Թադէոս Գորգորեան (Ամերիկա), Վահան Մուխպիրեան (Ամերիկա): Աւետիս Մուխպիրեան, Տէր եւ Տիկին Վահրամ Վարդանեան, Տէր եւ Տիկին Մուշեղ Էքինճեան ; Այրի Տիկին Տիգրանուհի եւ զաւակները Վարդանեան Մարսէյլ, կը ծանուցանեն թէ Յունուար 9ին, կիրակի, հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի իրենց բոլոր ննջեցեալներուն համար, Փրատոյի մայր եկեղեցին: Կը հրաւիրուին անոնց յիշատակը յարգողները :

ՆՈՒԷՐՆԵՐ

ԿՐԸՆՈՊԼԸ.— Ֆ. Կ. Խաչի մասնաճիւղը իր սանուհիներէն Օր. Երանուհի Ալիքեանի եւ Պ. Հրանտ Քիւրքճեանի նշանախօսութեան առթիւ, շնորհակալութեամբ ստացած է Տէր եւ Տիկին Ալիքեանէ 2000 Ֆրանք Ֆ. Կ. Խաչին, եւ հազար Ֆրանք սանուհիներուն, Տէր եւ Տիկին Քիւրքճեանէ (Պոլիս) երկու հազար Ֆրանք Ֆ. Կ. Խաչին, Այրի Տիկին Աննիկ Զիւրիւկեանէ հազար Ֆրանք Ֆ. Կ. Խաչին, Տէր եւ Տիկին Աւաւեանէ500 Ֆրանք Ֆ. Կ. Խաչին, Տէր եւ Տիկին Մութաֆեանէ հազար Ֆր. Ֆ. Կ. Խաչին: Ջերմ շնորհաւորութիւններ այս ուրախ առթիւ :

×

Տէր եւ Տիկին Ժամկոչեան Կարօ կը նուիրեն իրենց մօր՝ այրի Տիկին Վիքթորիա Սարտարեանի (ծնեալ Տարայեան) եւ եղբօր Յովսէփ Տարայեանի յիշատակին:

Հինգ հազար Ֆրանք Համազգային ընկ. 25ամեայ տարեդարձին առթիւ, հինգ հազար Ֆրանք Հայ Կամաւորներու Միութեան, հազար Ֆրանք Կապոյտ Խաչին, հազար Ֆրանք Կարմիր Խաչին, հազար Ֆրանք «Յառաջ»ի բարգաւաճման համար: Գումար 13 հազար Ֆրանք :

Ստանալ «Յառաջ»էն :

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Կապոյտ Խաչը Մանուկներու Օրը կը տօնէ 30 Յունուար, կիրակի ժամը 15ին, 5 ռիւ Պօնֆուա, Յոյներու սրահը: Մանրամասնութիւնները տեղին վրայ :

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐ

Արեւմտեան Եւրոպայի Կեդր. Կոմիտէն ստիպողաբար ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ հետեւեալ շրջաններու ընկերները, նշանակուած թուականներուն: Ներկայ կ'ըլլայ Կ. Կ.ի ներկայացուցիչը :—

7 Յունուար Ս. Էթիէն :
8 Յունուար Ս. Շամոն :
9. Յունուար Լիոն :
10 Յունուար , Տէսին:
12 Յունուար Վիէն:
14 Յունուար Վալանս :
15, 16, 17 Յունուար Մարսէյլ :
18 Յունուար Կրընոպլ :

ՊԱՐԱՆՑԻԿ ՑԵՐԵԿՈՅԹ

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի Փարիզի «Ահարոնեան» խումբին կողմէ այս կիրակի ժամը 16էն 23 Ազգ. Տան թատերասրահին մէջ:

Հաճելի ժամանց: Գեղարուեստական բաժին: Ճոխ պիւֆէ:

ՏՕՆԱԾԱՌ ՀԱՆԴԷՍ

Իսիի Խրիմեան դպրոցի տօնածառ հանդէսը այս կիրակի կէսօրէ ետք ժամը 3ին: Միջնարարին պտուղ կը բաժնուի փոքրերուն :

Երգ, արտասանութիւններ, պար, զաւեշտ մը եւ անակնկալներ, աշակերտներու կողմէ :

ՏՕՆԱԾԱՌ
ՆՈՐ ՏԱՐՈՒԱՆ ԱՌԹԻՒ

Վալանսի Ազգ. դպրոցի կողմէ: Այս շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, Բողոքականաց սրահին մէջ, ռիւ Պալզաք :

Խմբերգ, արտասանութիւն, Կաղանդ Պապայի տեսարան եւ զուարճախօսութիւն :

ԿԱՂԱՆԴԻ ԱՒԱՆԴԱԿԱՆ ԽՆՋՈՅՔ
ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Քղիի Հայր. Միութեան կողմէ :

Միութեան միացման քսանամեակին առթիւ: Այս Շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, 53 Ռիւ Կռինեան, Սէրքլը Ռէպուփլիքէնի սրահը :

Կը խօսի Փրօֆ. Գ. ԽԱՅԻԿԵԱՆ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին:

Կ'երգեն հայրենակից Գ. Շէհրէրեան եւ Օր. Մ. Գաբրիէլեան, կ'արտասանէ Օր. Ալիս Յարութիւնեան :

Քղեցի երիտասարդները պիտի ներկայացնեն ծիծաղաշարժ զաւեշտ մը :

Եւրոպական եւ հայկական պարեր :

Կը նուագեն Պ. Հ. Փանոսեան եւ Համբարձումեան եղբայրք:

Զանազան անակնկալներ :

Մուտքը ազատ է :

ՀԱՅԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ
Կը յանձնարարենք
ՍԻԼՎԵՍՏՐ ԴԵՂԱՐԱՆԸ
46, Rue de Trévise, Tél. PRO. 86-41
Ուր լաւագոյն ընդունելութիւնը վերապահուած է Փարիզի, արուարձաններու եւ գաւառի Հայերուն
Հայերու բարեկամ դեղարան մը
Ազգ. Տունէն դէպիլափայէթի անկիւնը
Պ. Վահրամ Էլմաճեան պարտրաստող-ծախող, իր հայրենակիցներուն տրամադրութեան տակ է ժամը 9էն 12·30 եւ 15էն 20 հոն է:
ՇԱՀԵԿԱՆ ՀԱՅԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

Imp. Araxes - 46, Rue Richer. Paris (9e)

ՏՕՆԱԾԱՌ – ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ
Մանուկներու Օրուան առթիւ

Կազմակերպուած Ֆ. Կ. Խ. Կրընոպլի մասնաճիւղի կողմէ: Այս կիրակի, Արմէնօնվիլ ա լ'Էքսփոզիսիոն սրահին մէջ ժամը 3ին, պատուակալ նախագահութեամբ քաղաքապետ Տօքթէօր ՄԱՐԹԷՆի :

Գեղարուեստական բաժին դպրոցի աշակերտներու կողմէ: Ճոխ պիւֆէ : Ժամը 20էն վերջը պարահանդէս ընտիր նուագախումբով :

ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ
Ս. ԾՆՈՒՆԴԻ ՏՕՆԱԿԱՆ ՕՐԵՐՈՒ

Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցւոյ, Փարիզ

Յունուար 6 հինգշաբթի, Տօն Ս. Ծննդեան եւ Աստուածայայտնութեան, սկիզբ ժամերգութեան ժամը 8ին, Ս. պատարագ ժամը տասնին:

Կը պատարագէ եւ կը քարոզէ Հայրապետական պատուիրակ Սերովբէ Ծ. Վ. Մանուկեան: Յետ պատարագի Ջրօրհնէքի արարողութիւն :

Յունուար 7 Ուրբաթ, Բ. օր Ծննդեան, յիշատակ Մեռելոց, պատարագ ժամը 10-ին::

Յունուար 9 կիրակի, քառաձայն պատարագ ժամը 10ին:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻ

6 Յունուար, Հինգշ. Ս. Ծնունդ եւ Աստուածայայտնութիւն Ս. Պատարագ երկսեռ խումբով :

Յունուար 9 Կիրակի, Ս. Ծնունդ, ըսկզբ. արարողութեանց ժամը եօթին, պատարագ տասնին:

Յունուար 10 Երկուշաբթի, Մեռելոց, սկզբ. ժամերգութեանց ժամը ութին :

Կը խնդրուի յարգոյ հաւատացեալներէ իրենց իւղագինի նուէրները յանձնել եկեղեցւոյ բանկալը :

ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ Պոմոնի Ս. Գր. Լուս. եկեղեցւոյ արարողութեանց :

Այս Հինգշաբթի Ծնունդ, սկիզբ ժամերգութեանց ի ժամ 7, հանդիսաւոր Ս. պատարագ (Եկմալեան) ի ժամ 10:

7 Յունուար, Ուրբաթ Յիշատակ Մեռելոց, սկիզբ ժամերգութեանց ի ժամ 8, Սուրբ անմահ պատարագ ի ժամ 10, հանդիսաւոր հոգեհանդիստ ի ժամ 11·30 :

Յունուար 8 շաբաթ, օր Ճրագալոյց, սկզբնաւորութիւն արարողութեանց ժամը 17ին:

Յունուար 9 Կիրակի, քառաձայն, Ս. պատարագ ժամը տասնին :

ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ Ս. Պօղոս – Պետրոս եկեղեցի, Հինգշաբթի Ս. Ծննդեան ժամերգութիւնները ժամը 8·30ին, Ս. պատարագը տասնին, Ջրօրհնէքը 11·30ին:

Կիրակի 9 Յունուար, Ս. Ծննդեան տօնին առիթով հանդիսաւոր պատարագ : Պիտի երգեն խաչակիր մանուկները, առաջնորդութեամբ Պ. Լ. Համբարձումեանի :

Առնուվիլի Վարագայ Ս. Խաչ եկեղեցի.

Այսօր Հինգշաբթի Ծնունդի օրը սկիզբ ժամերգութեան ժամը 8ին եւ հանդիսաւոր Ս. պատարագ ժամը 10·30ին:

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԽՆՋՈՅՔ

Նոր Տարուան եւ Ս. Ծնունդի առթիւ

Կազմակերպուած Համախարբ. Միութեան Լիոնի մասնաճիւղին կողմէ :

Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2էն մինչեւ կէս գիշեր, Յոյներուն սրահը, 5 ռիւ Պօնֆուա :

Գեղարուեստական ճոխ բաժին : Երգ, արտասանութիւն, կովկասեան եւ հայկական պարեր եւ անակնկալներ :

Պնակիտներու վրայ պիտի երգուին արեւելեան եւ եւրոպական նոր եւ ընտիր կտորներ: Ճոխ պիւֆէ, արեւելեան համադամ ուտելիք եւ Խարբերդի չիյ քէօֆթէ : Մուտքը ազատ է:

— ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ —

ՓԱՐԻԶ.— Հ. Յ. Դ. Եգիպտացի կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Քրիստափոր, Ռոստոմ, Մ. Եօթնեղբայրեան, Աղբիւր Սերոբ, Բաֆֆի, Վահան Խորէնի եւ Փոքորիկ խումբերը այս ուրբաթ եւ շաբաթ ժամը 20·30ին, Սօսիէթէ Սավանթ : Պարտաւորիչ ներկայութիւն :

ՍԱՐՍԷԼ.— Հ. Յ. Դ. Վարդան ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս շաբաթ ժամը20·30ին, ընկեր Օ. Կարապետեանի բնակարանը, 9պիս, ռիւ Ժան Ժաք Ռուսօ: Խիստ կարեւոր օրակարգ: Բացականները նկատի կ'առնուին:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԾՆՈՒՆԴԻ ԱՌԹԻՒ
Ֆրանսահայ Լսարանի վարչութիւնը

Ճաշասեղան մը սարքած է այս շաբաթ գիշեր :

Փափաքողներէն կը խնդրուի արձանագրուիլ Պ. Գ. Ադամեանի կամ Պ. Նուպար Յովհաննէսեանի մօտ:

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Սէնթ Էթիէնի, Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի «Բաբդէն Սիւնի» խումբի կողմէ :

Այս Կիրակի ժամը 21էն մինչեւ 2, Ռէքսի դեղեցիկ սրահներուն մէջ:

Հռչակաւոր նուագախումբ :

Պիտի պարէ Ժիժի (Փըթի Ռա տ'Օփէռա): Զանազան անակնկալներ, քօթիյյօն, ժէօ, ամպիանս:

Սիրով կը հրաւիրուին շրջանի Նոր Սերնդականները: Մուտք 200 ֆրանք

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Ֆ. Կ. Խաչի Լիոնի մասնաճիւղը՝ կորսընցուց յարգուած եւ աշխատաւոր անդամուհի մը Այրի Տիկին Նուարդ Քէնտիրեան: Երկար տարիներ եղած է անդամ վարչութեան, յանձն առնելով ամէն աշխատանք: Մեր խորին ցաւակցութիւնները, իր աղջկան Տիկին Արմենուհի Վարդանեանի, փեսին եւ բոլոր պարագաներուն: Այս առթիւ մասնաճիւղի վարչութիւնը փոխան ծաղկեպսակի երեք հազար Ֆրանք կը նուիրէ օգափոխութեան կայանի շէնքի նորոգութեան համար :

Ի ՆՊԱՍՏ Ֆ. Կ. Խ.Ի ԿԱԶԴՈՒՐՄԱՆ ԿԱՅԱՆԻՆ

Պորտոյի մասնաճիւղի միջոցաւ կատարուած հանգանակութենէն շնորհակալութեամբ ստացած ենք՝ Պ. Յովհ. Գազանճեան հինգ հազար Ֆրանք: Պ. Պ. Դաւիթեան եւ Սեդրակ Թումիկեան երկու հազարական: Արա, Համբարձումեան, Շաղլամեան հազարական : Յակոբեան, Աժտէրեան, Գոնեալկեան, Գասապեան, Ճերմակեան, Զաքար Քէնտէրեան, Խ. Նատիրեան, Վ. Վարդանեան, Գ. Վարդանեան, Խ. Մարգարեան, Տօնիկեան Խաչեր Խրայեան: Յ. եւ Վ. Մարգոյեան հինգ հարիւրական: Այճեան, Խաչատուրեան 400ական: Ա. Մարգարեան, Միքայէլեան 300ական, Իլպէկեան 200 եւ Անանեան հարիւր: Ասկէ զատ մասնաճիւղի անդամուհիներ Տիկիններ Ն. Տօնէրեան, Սաթենիկ Հալաճեան, Սիրուն Հալաճեան, Գալթաճեան, Թաշճեան, Օր. Շաքէ Քէնտէրեան հազարական, Տիկին Կարապետեան 600 Ֆր., իրենց տուրքը վճարած են: Ընդհ. գումար 28·300 Ֆրանք:

× Շնորհակալութեամբ ստացած ենք Ալֆորվիլի մասնաճիւղի հանդէսէն հարիւր հազար Ֆրանք, Շավիլի մասնաճիւղի հանդէսէն երեսուն հազար եւ Լիոնի մասնաճիւղի հանդէսէն քառասուն հազար :

Շնորհակալութիւն նաեւ Տիկին Գարայեանի(Պուլ.Քլիշի) որ եկեղեցւոյ միջոցաւ նուիրած է հազար Ֆրանք, փոխան ծաղկեպսակի, Պետրոս Փափազեանի մահուան առթիւ : ԿԵԴՐ. ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՏՕՆԱԿԱՆ ՕՐԵՐ ԵՆ, ԱՄԷՆ ՏԵՂ ՓՆՏՌԵՑԷՔ

Պ Ո Ս Ֆ Ո Ր

Հռչակաւոր ՀԷԼՎԱՆ եւ ԼՈՔՈՒՄԸ, բոլոր հայ նպարավանառներուն քով

Զանազան բոյրերով, նուշով եւ կաղինով պատրաստուած տեսակներ :

Բժիշկներու իսկ կարծիքով ԼՈՔՈՒՄՆ ու ՀԵԼՎԱՆ կը պարունակեն մեծագոյն չափով գոլ (քալորի)

ԱՐՏԱԾՄԱՆ ՀԱՄԱՐ. ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

2, Rue LOUIS ASTOUIN, MARSEILLE

ՅԱՐԱՏ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondé en 1925 — Tél.: PRO. 86-60

Le Directeur : SCH. MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise, Paris-9e

C.C.P. Paris 1678-63 — R.C.Seine 376.286

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ տարեկան 3000 ֆր., վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆր. կամ 10 $, հատը 12 ֆր.

ՈՒՐԲԱԹ 7 ՅՈՒՆՈՒԱՐ

VENDREDI 7 JANVIER 1955

31ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7565 — 31e ANNEE — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 11ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 2976

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

ՔԱՌԱՍՆԱՄԵԱԿ

Հայաջինջ Սարսափներուն քառասնամեակն է այս տարի:

Անշուշտ պիտի չգտնուի Հայ մը որ մոռցած ըլլայ եղերական թուականը:

1915 Ապրիլ 11/24ին թշնամին կը ձեռնարկէր գործադրելու իր դիւային ծրագիրը, — անճիտում Թուրքիոյ հայ ժողովուրդին

Այստեղ պիտի չխօսինք ոչ գործադրութեան եղանակներու, ոչ ալ պատրուակներու մասին:

Գործողութիւնը տեւեց տարիներ, յանդելով անդարմանելի վախճանի մը:

Ոչ թէ քառասուն, այլ հարիւր քառասուն տարի վերջն ալ, մենք պիտի չկրնանք չափել Եղեռնին տարածութիւնը եւ խորութիւնը:

Կատարեալ փլուզում, արմատէն մինչեւ բարձունքը: Բոլոր ճակատներուն վրայ:

Եւ իբրեւ հետեւանք՝ արիւնազանդ ամայութիւն արեւմտեան Հայաստանի մէջ, առանց հաշուելու այն միւս դաւառները ուր հայկական ստեղծագործ շունչը եւ շինարար բազուկը հրաշքներ կը գործէին դարերէ ի վեր: Բուն իսկ ոսոխին խոստովանութեամբ:

Տակաւին չորս ամիս ունինք, անդրադառնալու համար բուն պատմութեան:

Այսօր կ'ուզէինք յիշեցնել կարգ մը տարրական դիտելիքներ:

Քառասնամեակը ամէն բանէ առաջ լրջութիւն կը թելադրէ մեզի, հրապարակային արտայայտութեանց մէջ: Ո՛ւր որ ալ գտնուինք:

Չենք ուզեր խոշոր բառեր գործածել, տեսակ մը զինադադար առաջարկելով: Գիտենք որ անօգուտ է:

Բայց, կը կարծենք թէ ժամանակն է կարճ կապելու այն խժալուր աղմուկը, որ պարբերաբար կը ծաւալի կարգ մը գաղութներու մէջ, անշնչելի դարձնելով մթնոլորտը:

Չմոռնանք թէ ամէնէն բարեացակամ ժողովուրդն ալ ի վերջոյ կը գանի մեր ներքին վէճերէն եւ ծուռբերան կանչերէն:

Չափուելու ժամանակ չէ:

Ամէնէն սուր պայքարին ալ ելք մը կարելի է գտնել փոխադարձ բարեացակամութեամբ:

Այս տեսակէտէն, ծանր պարտականութիւն մը կ'ինյնայ մամուլին վրայ:

Տրամադրութիւն չունինք խրատներ տալու:

Որ եւ է լուրջ թերթ, ի՛նչ հոսանքի ալ պատկանի, պարտաւոր է մտածել ատելավառ արտայայտութեանց հետեւանքներու մասին:

Ամէն տեղ ալ, թշնամին լարուած ուշադրութեամբ կը հետեւի մեր ներքին վէճերուն եւ չարախնդ քրքիջներ կ'արձակէ, երբ ճեղքեր կը բացուին մեր ազգային ճակատին վրայ:

Այսպէս, Միջին Արեւելքը ջուրի ճամբայ դարձած է թուրք դիւանագէտներու եւ թղթակիցներու համար:

Ամէնքն ալ չեն խօսիր, բայց ներքնապէս կը հրճուին: Եւ անշուշտ փսփսուքներ ալ կը ներշնչեն հիւրընկալ իշխանութեանց:

Չարաչար կը սխալին անոնք որ կը կարծեն թէ օգնած կ'ըլլան տարագիր բազմութեանց ինքնապաշտպանութեան եւ բարօրութեան, օրն ի բուն սնամէջ փամփուշտներ եւ բութ սլաքներ արձակելով Դաշնակցութեան դէմ:

Այլեւս տմարդի խուժանավարութեան մը վերածուած է այդ խաչակրութիւնը: Մանաւանդ որ կը մղուի ոչ միայն հայերէն, այլեւ օտար լեզուներով:

Հետեւա՞նքը, — կեր ճարել ամբոխին: Միտք եւ արիւն պղտորել, թանձրացնելով կանխակալ կարծիքները:

Շ.

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՎԱՐՉԱՊԵՏԸ ՊԻՏԻ ՏԵՍԱԿՑԻ ԻՏԱԼԻՈՅ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՎԱՐԻՉՆԵՐՈՒՆ ՀԵՏ

ԻՏԱԼԻԱ Կ'ՈՒԶԷ ՄԱՍՆԱԿՑԻԼ ՀԻԻՍ. ԱՓՐԻԿԷԻ ՇԱՀԱԳՈՐԾՄԱՆ

Պաշտօնապէս կը հաստատուի թէ Պ. Մենտէս Ֆրանս Հռոմ պիտի այցելէ Յունուար 11ին, իսկ արեւմտեան Գերմանիա՝ 14ին:

Երկու այցելութիւններն ալ մեծ կարեւորութիւն ունին քաղաքական եւ տնտեսական տեսակէտով: Հռոմի մէջ փայլուն ընդունելութիւն մը սարքուած է Ֆրանսայի վարչապետին համար, որուն տրամադրուած է Փոսիթանոյի հիւրանոցը: Այս առթիւ տեղական թերթերը կը գրեն թէ խօսակցութեան գլխաւոր նիւթերէն մին պիտի ըլլայ Իտալիոյ մասնակցութիւնը Հիւս. Ափրիկէի կարգ մը երկրամասերուն շահագործման, Գերմանիոյ հետ հաւասար գետնի վրայ: Գերման դիւանագիտական շրջանակները համամիտ են այս մասնակցութեան. մանաւանդ որ ոչ արեւմտեան Գերմանիան, ոչ ալ Ֆրանսան հարիւր հազարաւոր տրամադրելի բանուորներ ունին, մինչդեռ Իտալիան ունի: Բանակցութեանց ընթացքին պիտի ճշդուին մանրամասնութիւնները, — այս բանուորները մասնագէտնե՞ր պիտի ըլլան, թէ սեւ աշխատաւորներ: Գերմանները մասնաւոր ծրագիրներ մշակած են որոնց համաձայն կարգ մը ճարտարագործութիւններ ի հարկին պիտի կրնան վերածուիլ ռազմական արդիւնաբերութեանց:

Միւս կողմէ, Իտալիան մասնաւորապէս շահագրգռուած է սպառազինութեանց գործակալութեան հաստատումով, ինչպէս կը տրամադրեն Փարիզի համաձայնութիւնները: Թունուզի խնդիրն ալ կը շահագրգռէ Իտալիան, որ բազմաթիւ հպատակներ ունի այդ երկրին մէջ: Օրակարգին վրայ կան տնտեսական, առեւտրական եւ մշակութային խնդիրներ ալ, եւ մասնաւորապէս Մոն Պլանի տակէն փապուղի մը շինելու ծրագիրը: Կ'ըսուի թէ խառն յանձնաժողով մը պիտի կազմուի, տնտեսական գործակցութեան զարկ տալու համար: Երկու երկիրներուն վարչապետները պիտի ջանան միացեալ ճակատ կազմել քաղաքական գետնի վրայ, մանաւանդ որ Իտալիոյ վարչապետը Մ. Նահանգները պիտի երթայ յառաջիկայ մարտին:

× Պ. Մենտէս Ֆրանսի եւ Տոքթ. Ատընաուրրի տեսակցութիւնը տեղի պիտի ունենայ Պատըն Պատընի մէջ: Երկու վարչապետներուն առաջին հանդիպումը պիտի ըլլայ այս տեսակցութիւնը հոկտ. 23էն ի վեր երբ ստորագրուեցան Փարիզի համաձայնութիւնները, որոնց շնորհիւ արեւմտեան Գերմանիան պիտի վերազինուի, դառնալով անդամ Ատլանտեան զինակցութեան: Երկրորդ աշխարհամարտէն ի վեր առաջին անդամ է որ Ֆրանսայի վարչապետ մը պաշտօնապէս կ'այցելէ արեւմտեան Գերմանիա: Երկու վարչապետներուն վերջին տեսակցութենէն ի վեր, Ֆրանսա եւ արեւմտեան Գերմանիա միջոցներ ձեռք առին, վաւերացնելու համար Փարիզի համաձայնութիւնները: Բայց տակաւին շատ մը առկախ հարցեր կան: Ֆրանսայի մէջ, Հանրապետութեան խորհուրդը (ծերակոյտ) դեռ նոր պիտի քննէ Փարիզի համաձայնութիւնները. իսկ արեւմտեան Գերմանիոյ երեսփ. ժողովը վերջնական քուէարկութիւն մը պիտի կատարէ, դաշնագիրները գերագոյն ժողովին յղելէ առաջ: Գերմանիոյ վերազինման բոլոր խնդիրները կախում ունին այս վաւերացումներէն:

Հետոյ կայ Սարի խնդիրը: Տոքթ. Ատընաուրր խոստացած է խորհրդարանին լուսաբանութիւններ ստանալ Ֆրանսայի վարչապետէն, Սարի շրջանին «եւրոպականացման» մասին: Արեւմտեան Գերմանիոյ մէջ դժգոհ են կնքուած դաշինքէն, բայց Ֆրանս կը մերժէ որեւէ առարկութիւն, այդ պայմանագիրը լրացուցիչ մասը համարելով Փարիզի համաձայնութեանց:

Այս պայմաններուն մէջ, Տոքթ. Ատընաուրրի ծննդեան 79ամեակը տօնուեցաւ առանց արտակարգ հանդիսութեանց:

× Պ. Մենտէս Ֆրանս Նափոլի մեկնեցաւ երէկ: Մէկ շաբաթ հանդստանալէ ետք, ճամբան պիտի շարունակէ դէպի Հռոմ:

❖ ՕՐԸ ՕՐԻՆ ❖

ՄԵՐ ԿՈՄԻՏԱՍԸ

Քանի մը շաբաթ առաջ, յարգանքի հանդէս մը սարքուած էր Պոլսոյ մէջ, Կոմիտաս վարդապետի յիշատակին, անոր ծննդեան 85ամեակին առթիւ: Թուրքեր ալ մասնակցելով, փառաբանեցին մեծ արուեստագէտը:

Կարդալով Տոքթ. Նէշէթ Հալիլ Էօզթանի յօդուածը, զարմացայ որ վարդապետը «իմամ»ի չէ վերածած, երբ մեր աննման երգերը կը թրքացնէ գրչի մէկ հարուածով, առանց աջ-ձախ նայելու:

Երեւի չեն կշտացած մեր նիւթական հարստութեանց կողոպուտով, հիմա ալ ելեր են խլելու մեր մշակոյթին գանձերը, մեր անզուգական ժողովրդական երգերը, որոնց փառքը կ'երգէ Սիլվա Կապուտիկեան, այնքան նուրբ արուեստով մը.

Ասես հողից ես բարձրանում, գոլորշու հետ,
Ասես կաթում ես խաղողի լացող որթից,
Ասես հիւսւում շողից, շաղից, առաւօտից,
Ու ծառերին ասես ծաղկում քնքշաթերթ:

Ու շնչում ես ու փռւում ես բուրմունքի պէս:

Ի՞նչպէս կարելի է թողուլ որ մեր երգերն ալ տանին «Թուրք Օճաղի»ներու հանդէսները շէնցնելու, Վարդապետն ալ միասին իր «թակկէ»ով եւ *ըստենկոթով*:

1913 – 14ին, Կոմիտասին մօրուքը սեւ էր տակաւին: Իր հաննարեղ դէմքը երբեք չէր կրնար գեղեցիկ համարուիլ, Թուրքին հասկցած ձեւովը:

Արեւելեան նահանգներէն չէր գար Քէօթահեացի Սողոմոնը եւ եթէ պատմուած միւս յուշերն ալ այնքան հարազատ են որքան վարդապետին կերպարանքը, ծննդավայրը եւայլն, Համտուլլահ Սուպհիի հետ իր բարեկամութիւնը եւ «Թուրք Օճաղի»ներու հետ ունեցած յարաբերութիւնն ալ նոյնքան խնդրական է:

Ճիշդ է որ վարդապետը Մէհմէտ Էմինի բանաստեղծութիւնները եղանակաւորած է:

Իր տան մէջ հանդիպած եմ բանաստեղծին ոգեւորեալ արտասանութիւններուն.—

«Տի՛ք իյնեմ, տի՛ք...»

որպէսզի վարդապետը կարենայ ձայն եւ շեշտ տալ այդ բառերուն, բայց երբեք իր խումբով, մեր խումբով, ըսել կ'ուզեմ չէ մասնակցած որեւէ թրքական հանդէսի:

Ինքն է երգեր «Անձրեւն եկաւ շաղալէն»ը կամ «Հօ՛լ արա՛ եզ, հօ՛»ն, հայերէն անշուշտ, Թուրքի մը կամ Թուրքերու ներկայութեան թերեւս: Բայց ատիկա պատճա՞ռ է որ փորձեն թրքացնել մեր գոհար երգերը եւ անոնց աննման երգիչը:

Մենք կրնանք հակառակը ապացուցանել:

Եթէ այդ հաննարը պատկանէր թուրք ցեղին, ինչո՞ւ խաչը շալկած, պիտի խառնուէր Չանկըրը գացող նահատակներուն եւ վերադարձին առ յաւէտ պիտի մարէր իր փայլուն աստղը ...:

ՍՕՍԻ

ԲԱՐԵՓՈԽՈՒՄ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՕՐԷՆՔԻ

Նախարարական խորհուրդը որոշեց օրինագիծ մը ներկայացնել խորհրդարանին, առաջարկելով ջնջել համեմատական դրութիւնը եւ երեսփոխաններու ընտրութիւնը կատարել շրջանային քուէարկութեամբ: Իրաւասու շրջանակները աւելի նպատակայարմար կը գտնեն նոր ձեւը:

Ազգ. ժողովին յառաջիկայ ընտրութիւնները տեղի պիտի ունենան 1956ին: Բուռն վիճաբանութիւններ կը սպասուին առաջարկուած փոփոխութեանց առթիւ, թէեւ շատերը դժգոհ են քուէարկութեան ներկայ ձեւէն: Վերջին ընտրութիւնները (1951) տեղի ունեցան բարդ եւ երկարատեւ դրութեամբ մը որ կը տրամադրէ խնամութիւն հաստատել զանազան կուսակցութեանց միջեւ: Երկրորդ աշխարհամարտէն ի վեր, ընտրութեանց հիմնական միութիւնը կը կազմէ նահանգը (տէփարթըման): Ֆրանսան ունի 90 նահանգ, որոնց իւրաքանչիւրը կ'ընտրէ երկուքէն մինչեւ 11 երեսփոխան: Իւրաքանչիւր ընտրական շրջանակի մէջ կուսակցութիւնները կը ներկայացնեն ցանկեր եւ ընտրութիւնը կը կատարուի կուսակցական ցանկերուն եւ ոչ թէ անհատներու վրայ: Եթէ երկու կամ աւելի կուսակցութիւններ միացեալ ճակատ կը կազմէին 1951ին, շահելով քուէներու 51 առ հարիւրը, միացեալ հոսանքները կը շահէին ընտրական շրջանին բոլոր աթոռները:

Շրջանային քուէարկութեան դրութիւնը երկար ատեն գործադրուեցաւ Գ. Հանրապետութեան օրով եւ ընդհատուեցաւ 1919էն 1928, տեղի տալով նահանգային ցանկերու եւ համեմատական դրութեան: Նորէն վերահաստատուեցաւ 1928ին, 1932ին եւ 1936ին, մէկդի դրուելով Ազատագրութեան շրջանին: Ուրեմն դադրած է 19 տարիէ ի վեր: Այդ ձեւը շատ պարզ է: Երկու անդամ ընտրութիւն կը կատարուի թեկնածուին վրայ: Առաջին քուէարկութեան կը պահանջուի բացարձակ մեծամասնութիւն: Երկրորդին, եթէ թեկնածուն համեմատականի մնացած ըլլայ, պարզ մեծամասնութիւն:

Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆԻ ԴԱՄԲԱՐԱՆԻ

Յանձնախումբը շնորհակալութեամբ ըստացած է հայրենակից Գ.էն 5000 Ֆր.:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ.

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ 84րդ խորհրդարարանին նստաշրջանը բացուեցաւ Յունուար 5ին: Այս անդամ մեծամասնութիւն կը կազմեն ռամկավարները (դեմոկրատ), բայց չի կարծուիր որ մեծ դժուարութիւններ պատճառեն հանրապետական իշխանութեան եւ մասնաւորապէս նախագահ Այզընհաուրրի: Երեսփ. ժողովին ատենապետ ընտրուեցաւ ռամկավար մը: Այզընհաուրը իր պատգամագիրը կարդաց երէկ, մասնաւորապէս ծանրանալով արտաքին առեւտուրին եւ միջազգային գործակցութեան վրայ:

ԹՈՒՆՈՒԶԻ մասին բանակցութիւնները դանդաղ կ'ընթանան: Նախարարական խորհուրդը առջի օր քննեց Թունուզի եւ Մարոքի նախարարին՝ Պ. Ֆուշէի մանրամասն տեղեկագիրը: Թունուզի Նոր Տեսթուր կուսակցութեան վարիչը, Պուրկիպա, որ Ֆրանսա կը գտնուի իբրեւ աքսորական, յոյս յայտնեց թէ կարելի պիտի ըլլայ համաձայնութեան մը յանգիլ: Պ. Մենտէս Ֆրանս դժգոհ կ'երեւայ բանակցութեանց դանդաղութենէն:

ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ պաշտօնեաներու ընկերվարական եւ քրիստոնեայ սենտիքաները, որոնց անդամ են նոյն աշխատաւորներու վաթսուն առ հարիւրը, մերժեցին միանալ Աշխատանքի Դաշնակցութեան առաջարկած գործադուլին: Թղթատարի եւ բաշխումի յապաղումները կը շարունակուին, ձիւն – ձմրան սաստկութեան հետեւանքով:

(Շար-ը կարդալ Դ. էջ)

"ՄԵՌԵԼՆԵՐ, ՈՏՔԻ՛..."

(Բ. եւ վերջին մաս)

Թուրք գրող մը, վերջերս, կը նկարագրէր Թրքական գիւղը, ափսո՛ս կարդալով որ գիւղացին անուսում է, գրոց չունի, ո՞ւր մնաց որ խապար ունենար քաղաքակրթութեան բարիքներէն: Ջուգա կշիռը չեմ կատարեր Հայաստանի նուաճումներուն հետ, որովհետեւ անարժան հարեւանն ալ ունի համալսարաններ, լիսէներ ,— առէք Սփիւռքը, Միջերկրականի աւազանին արեւելեան ափերէն մինչեւ Պարսից ծոց, ո՛ւր որ նստած է Հայութիւնը հիւրաբար՝ ունի իր դպրոցը, իր լումաններով կառուցած եւ քարաչէն, ունի իր եկեղեցին, իր թատրոնը, իր ակումբը, իր մարզարանը: Կը հարցնեմ ձեզի,— պարտա՞ծ է Հայութիւնը: Մի՛ դառէք երեւոյթով: Երեք աշխարհամասի եւ եօթը ծովերու վրայ սիրապետողը կ'ողբայ որ դպրոց չունի իր գիւղացին, մինչ Հայութիւնը, իր բոլոր եւ տա-րածքը վճռակով, դպրոցներ է չինած, բարգաւաճ եւ բազմաբնակ, — ձեզի օրինակ մը տամ Հայուն հետաքրքրութեանց մասին՝ իրրեւ պահեստազորդութիւն, Պաղտատի մէջ հայկական դպրոցը, խմելու ջուր հայթայթելու համար աշակերտութեան, հաստատած է նորաձեւ ծորակներ, որոնք կը գայտեն չարունակ նման, որպէսզի աշակերտութիւնը, առողջապահական աքանչելի նախատեսութեամբ, իրար չվարակէ ծորակներէն ծծելով կամ նոյն գաւաթը գործածելով, եւ դեռ ի՞նչ նորութիւններ՝ պարտուած կարծուած այս ժողովուրդին արդի կեանքին մէջ:

Ինձ համար, որ սովորութիւն չունիմ երեւոյթով դատելու, Հայն է իրական յաղթականը, ինչպէս պարզուած ու լըքուած Ուրֆայի պատմութեան մէջ մեր ինկած հերոսներն են յաղթականը, այնքան աւելի որ կ'ապրի անոնց ոգին մեր ազգային ցանկութեանց մէջ, այնքան աւելի որ կ'ապրի անոնց յիշատակը մեր ազգային աւանդութեանց մէջ:

« Մահուամբ զմահ կոխեաց » տարապին մէկ ուրիշ վկայութեան նայեցէք հիմա, իրրեւ ապացոյց այն հաստատումներուն՝ զորս կատարեցի քիչ առաջ: Թշնամին, որ կործեց, անգամ մը, 1915ին, քնաջնջել հայկական դիմադրական ոգին՝ Ուրֆայի մէջ, իր դէմ դաւ նոյն ոգին նոյն Ուրֆային մէջ, երկրորդ անգամ, 1920ին: Տակաւին երէկ դիւցեր կը կարդայի Ալի Սայիպի դիրքը, « Ուրֆանըն քուրթուլուշ միւճատէլէլէրի», տպ. Անգարա, որ ժանրոց թրքական պարծենկոտութեան վկայական մըն է միայն: Ալի Սայիպ եւ իր ընկերները, սակայն, վստահ են թէ Հայկազանց ոգին, որքան ալ յայտարարեն թէ բնաջնջուած է ընդմիշտ, իրենց դէմ պիտի դանեն այնքան ժամանակ եւ ամէն անգամ, որ իր լուծումը չէ գտած Հայկական Դատը :

Հայը կը նահատակուի՝ բայց չի մեռ – նիր երբեք: Վասնզի մեր մեռելները մեր աստուածներն են :

Սիրելի հայրենակիցներ,

Սկիզբը, պատմելէ եաք Այրած անտառին խրամներուն դիւցազնական մարտերնիս, կը յայտնէի որ մենք չունինք Հիւկոներ, չունինք Պառէաներ՝ պանծացնելու համար «մահուամբ զմահ կոխ – եաց» տարապին հայ հերոսները , կամ «յարուցեալ » հայ կարիճներուն քաջագործութիւնը:

Խորհնացի եւս, որ մեզի տուաւ պատմութիւն մը՝ հաստատելու համար թէ մեր փոքր ածուին մէջ ալ կատարուած են աւրութեան գործեր, «արժանի գրոց յիշատակի», նոյն ցաւը կը յայտնէ կարծես՝ « ազամասութեամբ» մեղադրելով ամէն անոնք, նախորդ սերունդէն, «գրոց եւ ոչ մի ոք ի նոցանէ պէտ յանձին կալաւ մատենագրել » :

Այս պայմաններուն մէջ, չեմ դիտեր , հայ գրողին ստորագրացութեան կամ անկարողութեան մասին խոստովանա՞նք կ'ըլլար արդեօք՝ ուրախանալ որ օտար մը, Ֆրանց Վերֆել, պատմութեան դատաստանին մէջ անկեց հայկական դիւցազնամարտի մը անմահ կոթողը:

Ամէն պարագայի տակ, հարկ է արձանագրել այստեղ թէ Հայաստանեայց աշխարհին անհամար հերոսները, որոնք վատութիւն եւ անպատուութիւն կը համարէին մեռնիլ անկողինի մէջ՝ «կնոջա – կան մահով» ինչպէս կ'ըսէին , վերջապէս Ուրֆայի հերոսները եւ եօթնեղբայրեան դիւցազները, որոնք նախընտրեցին մեռնիլ անհաւասար կռիւներու մէջ, կը հաւատային թէ նման մահ մը մեռնիլ ու կորսուիլ չէր երբեք, եթէ հայ գրողը պիտներ, անշուշտ, ներշնչուիլ նման գրուածներով, եւ ոչ թէ փքանալ քսբփռիկ կրիպուլաժներով , դատապարտուած կորսուելու, մոռցուելու :

Հերոսներէն առաջ՝ բանաստեղծն իսկ այդ յիշատակն է որ կը փնտռէ .

Իսկ աննշան եթէ մնայ
Երկրի մէկ խորշն հողակոյտն իմ ,
Եւ յիշատակս ալ թառամի ,
Ա՛հ, այն ատեն ես կը մեռնիմ :

Սակայն, բանաստեղծն ալ չէ հաւատացած է որ իրաւունք ունի պահանջելու՝ «անթառամ պահել իր յիշատակը»: Որպէսզի չմեռնի Հայկազանց ոգին: Որպէսզի թշնամին չկարենայ խրամին մէջ թաղել հերոսը եւ հերոսին հետ հերոսական ոգին: Այլապէս, «ա՛հ, այն ատեն» իրա՛ւ կը մեռնի դարեր ապրած եւ դարեր կերտած ժողովուրդը :

Արդարեւ, ի՞նչ է մահը՝ եթէ ոչ մոռացում, խղում աւանդութեանց, հրաժարում անցեալէն, ուրացում այն ոգիին, որ յաւիտենականութիւն կը չինէ: Վոլթէր եւս կը ճանչնայ երկու մահ, (համեմատել Դուրեանի եւ Վոլթէրի դաղափարները) , — դաղրիլ սիրուելէ եւ դաղրիլ ապրելէ .

On meurt deux fois, je le vois bien;
Cesser d'aimer et d'être aimable,
C'est une mort insupportable;
Cesser de vivre, ce n'est rien.

Մեռնիլ՝ դադրիլ ապրելէ , ի՞նչ փոյթ: Բայց մեռնիլ՝ դադրիլ սիրուելէ , ի՛նչ անհանդուրժելի տառապանք :

Նոյն ձեւով՝ մոռնալ մեր հերոսները , կը նշանակէ մեռցնել զանոնք, անկարելի ցաւ մը պատճառել անոնց հոգիներուն :

Ահա թէ ինչո՛ւ սրտաւին կ'ողջունեմ Ուրֆայի Հայր. Մխութեան ձեռնարկը , այս հանդիսութիւնը, որ չունի ուրիշ ի – մաստ՝ բայց եթէ ըսել թշնամիին թէ ո՛ղջ են մեր հերոսները, զորս դուք կարծեցիք սպաննել, ո՛ղջ են հայկական « Այրած անտառին » խրամներուն նահատակները , որոնք երդում ըրած են չհանդչիլ՝ այն – քան ատեն որ պատմական, սեփական ու նուիրական հողերուն տէրը դուրս կը մըներ իր հողերէն:

Այդ նպատակով է որ հայկական հերոսամարտի ամէն տարեդարձի օր, պիտի դանուի Հայ մը՝ որ պիտի պոռայ .

— Մեռելնե՛ր, ոտքի՛...

Որքան մեծ է մեռել մը, այնքան մեծ է իր ուժը, եւ ինչպէս Լաքոռտէր կ'ըսէ , « կամաւոր մեռելներն են որ կը տիրապետեն ողջերուն վրայ»: Անոնք են որ կը ներչնչեն, անոնք են որ կը թելադրեն, անոնք են որ պատգամներ կուտան , — « ա՛յս է աշխարհի օրէնքը» կը վերջացնէ Լաքոռտէր:

Քանի որ « այդ է աշխարհի օրէնքը » , մեր մեծ մեռելները, օր մը, դարձեալ պիտի կանդնին ոտքի: Ուրֆայի, Վանի , Շապին – Գարահիսարի , Սարղարաբադի նահատակները, օր մը, դարձեալ պիտի վազեն ի մարտ, այսինքն մեղի պիտի փոխանցեն ներչնչումը՝ որու համար մեռան իրենք :

Բայց մենք այն ժողովուրդն ենք, որ մեռելներ է ձգած լեռներու վրայ եւ ա – նապատներու վրայ, խրամներու մէջ եւ դետերու մէջ: Երկու դասակարդի կը բաժնուին մեր մեռելները, — անոնք որ ինկան քաջաբար՝ ինքնապաշտպանութեան կամ հայրենապաշտպանութեան դիրքերու վրայ, ինչպէս Ուրֆայի հերոսները, եւ անոնք որ ինկան անդէն՝ անապատներուն խորը, ինչպէս Տէր Զօրի մեր նահատակները: Առաջին դասու հերոսները կը պահանջեն իրենց քաջութեան վարձատրութիւնը, երկրորդ դասու մեռելները՝ արդարութեան հատուցումը :

Արդ, այնքան աւելի որ կը չարունակուի ուխտանորոգութեան այս հանդիսութիւնը, որ հրաւէր մըն է մեռելները ոտքի կոչելու, ոտքի հանելու,

Մեր մեռելները կ'աւետեն նրանց . շանապատակ...

ճիշդ ինչպէս եղաւ « Այրած անտառին » խրամին մէջ:

Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

ԿԱՐԴԱՑԵ՛Ք ԵՒ ՏԱՐԱԾԵՑԵ՛Ք ՅԱՌԱՋԸ

ՕՐՈՒԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԻՆ ՀԵՏ

ԲԱՐՈՑԱԿԱՆԻ ԸՄԲՌՆՈՒՄԸ
Խ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

ՆՄԲ.— Ամերիկացի գրքակիցը, Օր. Հիկինս, որ ֆնճական պտոյտ մը կատարած էր Խ. Միութեան մէջ, այս անգամ ալ կը նկարագրէ բարոյական ըմբռնումները :—

Մեծալինի մահէն եաք պայքար մը բացուած է ամուսնալուծման դէմ: Մամուլը եւ ձայնասփիւռը կը մանեն մինչեւ անգամ անհատական կեանքին մէջ: « Սովետ Սպորտ» թերթը անգամ մը մանրամասնօրէն կը նկարագրէր ականաւոր մարզիկի մը մեղքերը, իբրեւ ամուսին, եւ կ'եզրակացնէր. « որովհետեւ մարզական խաղերու մէջ ախոյեան մըն ես, չի նշանակեր թէ պէտք է լքես հաւատարիմ կինը մը » :

Բարոյական տեսակէտով ալ պաշտօնական համայնավար դիծը նոյնքան զիկզակ կ'երթայ որքան քաղաքական դիծը: Նախ եւ առաջ ազատ սէր կը քարոզէին: Սա – կայն այսօր ամուսնալուծում մը (կարելի, սակայն դժուար) կընայ քանդել նոր բարձրացող երիտասարդ համայնավարի մը ասպարէզը: Ցեղափոխութենէն անմիջապէս եաք, վիժումը օրինաւոր կը նը – կատուէր եւ անհատական գործ: Ներկայիս անոնք որ վիժում կը փորձեն բան – տարկութեան կը դատապարտուին :

Բոլշեւիկեան իշխանութեան սկզբնական շրջանին, կը մտածէին թէ պետութիւնը ինք կրնար ստանձնել, որքան կարելի է, նորածինները մեծցնելու հոդը : Այսօր ընտանիքն է առանցքը : Կարդ մը հրատարակութիւններ , ինչպէս «Սովիէտ կինը» երկայն յօդուածներ կը նուիրեն ծնողական սիրոյ , որ զաւակներուն կուտայ զգացական ապահովութիւն մը , ինչպէս եւ կը բացատրեն ամուսնալուծման չարաչուք ազդեցութիւնը տղոց վրայ :

Ընտանեկան զգացումը քաջալերելու համար, համայնավարները վերահաստատեցին ժառանգական իրաւունքները (մարդ կընայ կտակել իր կնոջը եւ զաւակներուն դրամատան իր դրամը, անճ – նական իրերը, ձայնասփիւռը, կառքը եւայլն), կեանքի ապահովագրութիւնը (զարմացայ տեսնելով ամբողջ Ռուսիոյ մէջ պաշտօնաներ որոնք կը ստիպէին տունի մը գլխաւորը գնել ապահովագրութեան թուղթեր իրենց տղոց ապագային համար) եւ անհատական սեպհական – րոշ չափ մը (անցեալ տարի կառավարութիւնը օգնեց անոնց որ կ'ուզէին սեփական տուներ չինել):

Իրրեւ հետեւանք բռնակալութեան, Ռուսերը չատ զիւրագրգիռ ազգային զիծը ունին: Այն պաղ վերաբերումը զոր չատ մը Ռուսեր ցոյց կուտան օտարականներուն, կարելի է մեկնաբանել իբրեւ ինքնապաշտպանութեան ձեւ մը: Ռուսերը կ'ուզեն ինքզինքնին պաշտպանել օտարներու ազդեցութենէն, որ կրնայ ներթափանցել անոնց մէջ: Ռուսերը կ'ուզեն ինքզինքնին պաշտպանել նաեւ իրենց ներքին քննադատութենէն: Ռուսերը կ'ուզեն ինքզինքնին պաշտպանել նաեւ իրենց ներքին քննադատութենէն: Ռուսերը կ'ուզեն ինքզինքնին պաշտպանել նաեւ իրենց ներքին քննադատութենէն:

«ՅԱՌԱՋ»ի ԹԵՐԹՕՆԸ (23)

ՍՊԱՆՆՈՒԱԾ ԱՂԱՒՆԻՆ

ԵՐԿԲՈՐԴ ՄԱՍ

Բ.

Բայց յետոյ, երբ նրա բնաւորութիւնն սկսեց կամաց կամաց պարզուել ինձ համար, մի գիծ այդ բնաւորութեան մէջ — թէեւ բացասական — կարծես թէ գրաւեց ինձ, այդ գիծն այն էր, որ նա ցինիկի պէս անկեղծ էր, լիրբի պէս համարձակ եւ երեխայի պէս անփոյթ: Ինձ թւում էր, թէ նա ընդունակ էր եւ ամենամեծ ցածութիւնը գործել, եւ ամենամեծ առաքինութիւնը, եւ երկու դէպքումն էլ առանց իր արածի դիտակցութիւնն ունենալու , ինչպէս մի մարդ, որ գործում է լոկ բոպէի աղդեցութեան տակ :

— Գլխարկիցդ տեսնում եմ, որ ուսա – նող ես, ո՞ր մասնաճիւղն ես ուսումնա – սիրում , — հարցրի :

— Բոլորը, այսինքն՝ երոտիկականը՝ կռնձաբանականը, կարտիոժնիկականը թատերական – ցիրկային – կուղիսականը, բորսայականը, տոտալիզատորականը եւ ուրիշ ինչ նման ական ուզում ես,— չարեց իրար եռեւից Թուսեանը, առանց բըռնաւ ցոյց տալու թէ կատակ է անում: Ասենք, կատակ անելիս էլ, լուրջ խօսելիս էլ նա միշտ միեւնոյն տոնով էր խօսում :

— Այս գլխարկս էլ որ տեսնում ես, աւե – լացրեց նա, չատ վաղուց է հրաժարական տուել ինձ, բայց հիմա, որ տուն եմ գը – նում, այս էլ գլխիս եմ դրել, որ հօրս ցոյց տամ, թէ դեռ ուսանող եմ, թէ չէ՝ էլ մի «քոռ» կոպէկ չի ուղարկի, որ աչքս կոխեմ, եթէ, ի հարկէ ,արդէն հոգուցոյն հանդուցեալոց եղած չլինի :

— Լաւ, էլ ինչո՞ ես նստել Պեսեր – բուրգում, — չարունակեցի հարցուփորձը :

— Որովհետեւ «հէչ» միտք չունիմ ճգնելու: Երբ որ կը տեսնեմ մի ոտս արդէն գերեզմանատունն է, նոր կը գամ ձեր այս մեռելների աշխարհը, հոգիս Աստուծոյ «փայ» անելու: Ահաւասիկ, նայիր չորս կողմդ, դեռ կէս դիւցեր էլ չկայ, եւ փո – զոյն այնքան սուսուփուս է, որ կարծես ամէն մի տան մէջ մի մեռել կայ: Եւ սա դեռ քո գովական Կովկասի մայրաքաղաքն է, հապա որ մեր դաւառական օրհնեալ քաղաքը դաս տեսնես ...

Ճաշարանը , ուր մտանք, բոլորովին դատարկ էր :Բուֆէդչիկը համրիչն առ – ջեւը, ինչ որ հաշիւներ էր անում. սպա – սաւորներից մէկը քնած էր դլուխը պեղա – նի վրայ դրած, մի ուրիշը, ոտները խա – չաձեւ եւ անձեռնոցիկն ուսին, մէջքը հա – նել էր պատին եւ բութ հայհոյքով նա – յում էր մուտքի դրանը, ըստ երեւոյթին քունը յաղթահարելով :

— Ահաւասիկ քեզ մի ուրիշ ապացոյց , որ ես ընկել եմ մեռելների աշխարհը , — ասաց Թուսեանն աչք ածելով ընդարձակ դատարկ սրահում .— «ռեստորան», դի – չեր եւ «տորիչելեան» դատարկութիւն. ոչ մարդ, ոչ «փուդիք», ոչ ծխախոտի ծուխ: Հրաշալի է :

Նստեցինք սեղաններից մէկի մօտ, Թուսեանն սկսեց ընթրիքի մասին պատուէր տալ ծուլաբար մօտ եկող սպասաւորին, անդադար դիմելով ինձ. «Ես «բիֆշտէքս» կ'ուտեմ, դո՞ւ: Կոնեակ չե՞ս խմի, ես մի բաժակ կը կոնծեմ» եւայլն:

Կոնեակը կոնծեց մի ումպով: Մինչեւ «բիֆշտէքը» կը բերէին, սառը մսեղէնի վրայ ընկաւ քաղցած դայլի պէս : «Բիֆշ – տէքն» էլ չիշատացրեց, եւ դարձեալ մսեղէն պահանջեց: Եւ այդ բոլորը ջրեց մի չիշ կարմիր դինիով: Ցետոյ ծխախոտ պահանջեց եւ հրամցրեց, որ ես էլ ծխեմ: Հրաժարուեցի, որովհետեւ չէի ծխում :

— Ինչ տեսակ մարդ ես,— ասաց. ոչ ծխում ես, ոչ խմում , ոչ էլ կարպէին հաց ուտում. քեզ հետ քէֆ անել չի կարելի :

Դանակով ծեծեց դինու դատարկ չիշը եւ պատուիրեց, որ մի չիշ բերեն :

— Կ'ուզես ասեմ այս րոպէին՝ ինչ ես մտածում, ասաց, տեսնելով , որ ես , սուսուփուս նստած, դիտում էի նրան :

— Ի՞նչ :

— Մտածում ես, «էս հարամզադէն համ իմ հիւրն է, համ էլ ինքն է բաներ պա – հանջում, որ պահրտմար անի»: Չէ՞ :

Ծիծաղեցի :

— Տեսնո՞ւմ ես, չսխալուեցի, վրայ բերեց Թուսեանը լուրջ: Ինչ ուզում ես՝ ասա, անմիտ սովորութիւններով լի է մեր կեանքը: Այդպիսի սովորութիւնների կարգը պիտի դասել անշուշտ մի կողմից հիւր լինելու, միւս կողմից հիւր պատրաստելու ցերեմոնիաները: Մի կողմից՝ չեմ ուզում , «չէբս» դիր, միւս կողմից՝ ա – նուշ արա , քթովդ դուրս դայ: Կեղծիք է, չէ՞ : Իսկ կեղծիքն ինձանից աւելի կատաղի թշնամի չի կարող ունենալ: Մի բան, որով կարող եմ պարծենալ , այդ այն է, որ ոչ ոքից եւ ոչ մի բանից չեմ քաշւում, որովհետեւ քաղաքավարութիւնը, հա – մեստութիւնը, ամօթը եւ այլ նման, այսպէս կոչուած առաքինութիւնները քողարկուած կեղծաւորութիւն եմ համարում , որ մարդիկ հնարել են իրենց վատ ներ – քինը ծածկելու համար, ինչպէս աղրա – կոյտը ծածկուած թաւշեայ ծածկոցով : Տկլոր երեխան գլխիկոր է դալիս, յու – ցահանելով իր բոլոր հրաշալիքներն ա – ռանց ամաչելու: Ինչո՞ւ, որովհետեւ, — կ'ասէիր դու, նրա մէջ դեռ չի դարթնել ամօթի զգացումը: Իսկ ես կ'ասեմ՝ ո – րովհետեւ նրա հոգին դեռ եւս չի ապականուել: Ապականուած հոգին է միայն, որ ամօթ է զգում :

ՆԱՐԴՈՍ

(Շար.)

ՎԱՂԿՈՒՊԱՍՓՈՆՑԻ ՁՄԵՌՈՒԹԻՒՆԸ

— Ինչո՞ւ ամբողջ գիշեր մարդիկ ծխախոտ կ՚ուտեն ու ամբողջ ցերեկ ոչ։ Ինչո՞ւ ամբողջ գիշեր կը խմեն ու ամբողջ ցերեկ ոչ։ Ինչո՞ւ ամբողջ գիշեր կը պարեն ու ամբողջ ցերեկ ոչ։ Ինչո՞ւ ամբողջ գիշեր կը խաղան ու ամբողջ ցերեկ ոչ։ Ինչո՞ւ ամբողջ գիշեր կը սիրեն ու ամբողջ ցերեկ ոչ։ Ինչո՞ւ ամբողջ գիշեր կը գողնան ու ամբողջ ցերեկ ոչ։ Ինչո՞ւ ամբողջ գիշեր կը սպանեն ու ամբողջ ցերեկ ոչ։ Ինչո՞ւ ամբողջ գիշեր կը ծնանին ու ամբողջ ցերեկ ոչ։ Ինչո՞ւ ամբողջ գիշեր կը մեռնին ու ամբողջ ցերեկ ոչ։ Ինչո՞ւ ամբողջ գիշեր կը ծնանին ու մեռնին ու ամբողջ ցերեկ ոչ։ Ինչո՞ւ ամբողջ գիշեր կը սիրեն ու սպանեն ու ամբողջ ցերեկ ոչ։ Ինչո՞ւ ամբողջ գիշեր կը գողնան ու խաղան ու խմեն ու պարեն ու ամբողջ ցերեկ ոչ։ Ինչո՞ւ ամբողջ գիշեր կը ծխեն ու ամբողջ ցերեկ ոչ։

Ինչո՞ւ ամբողջ գիշեր կը ծխեն ու ամբողջ ցերեկ ոչ։ Ինչո՞ւ ամբողջ գիշեր կը խմեն ու ամբողջ ցերեկ ոչ։ Ինչո՞ւ ամբողջ գիշեր կը պարեն ու ամբողջ ցերեկ ոչ։ Ինչո՞ւ ամբողջ գիշեր կը խաղան ու ամբողջ ցերեկ ոչ։ Ինչո՞ւ ամբողջ գիշեր կը սիրեն ու ամբողջ ցերեկ ոչ։ Ինչո՞ւ ամբողջ գիշեր կը գողնան ու ամբողջ ցերեկ ոչ։ Ինչո՞ւ ամբողջ գիշեր կը սպանեն ու ամբողջ ցերեկ ոչ։ Ինչո՞ւ ամբողջ գիշեր կը ծնանին ու մեռնին ու ամբողջ ցերեկ ոչ։ Ինչո՞ւ ամբողջ գիշեր կը սիրեն ու սպանեն ու ամբողջ ցերեկ ոչ։ Ինչո՞ւ ամբողջ գիշեր կը գողնան ու խաղան ու խմեն ու պարեն ու ամբողջ ցերեկ ոչ։ Ինչո՞ւ ամբողջ գիշեր կը ծխեն ու ամբողջ ցերեկ ոչ։

— Ես գիտեմ, ինչո՞ւ, ոչ ոք պատասխան չունի տալու։

— Ինչո՞ւ, ասա, ինչո՞ւ։

— Որովհետեւ ամբողջ գիշեր ոչ ոք չի ծխում, ոչ ոք չի խմում, ոչ ոք չի պարում, ոչ ոք չի խաղում, ոչ ոք չի սիրում, ոչ ոք չի գողնում, ոչ ոք չի սպանում, ոչ ոք չի ծնանում, ոչ ոք չի մեռնում։

— Ինչո՞ւ ամբողջ ցերեկ ոչ ոք չի ծխում, ոչ ոք չի խմում, ոչ ոք չի պարում, ոչ ոք չի խաղում, ոչ ոք չի սիրում, ոչ ոք չի գողնում, ոչ ոք չի սպանում, ոչ ոք չի ծնանում, ոչ ոք չի մեռնում։

— Որովհետեւ ամբողջ գիշեր ոչ ոք չի ծխում, ոչ ոք չի խմում, ոչ ոք չի պարում, ոչ ոք չի խաղում, ոչ ոք չի սիրում, ոչ ոք չի գողնում, ոչ ոք չի սպանում, ոչ ոք չի ծնանում, ոչ ոք չի մեռնում։

— Ինչո՞ւ ամբողջ գիշեր ոչ ոք չի ծխում, ոչ ոք չի խմում, ոչ ոք չի պարում, ոչ ոք չի խաղում, ոչ ոք չի սիրում, ոչ ոք չի գողնում, ոչ ոք չի սպանում, ոչ ոք չի ծնանում, ոչ ոք չի մեռնում։

— Որովհետեւ ամբողջ գիշեր ամբողջ աշխարհը կը ծխէ, կը խմէ, կը պարէ, կը խաղայ, կը սիրէ, կը գողնայ, կը սպանէ, կը ծնանի, կը մեռնի։

— Ինչո՞ւ, ինչո՞ւ, ինչո՞ւ

ԹԵՀՐԱՆԻ զինուորական կառավարիչը, զօր. Թէյմուր Պախթիար, յայտարարեց թէ յաջողած է խորտակել Իրանի համայնավար երիտասարդութեան կազմակերպութիւնը, ձերբակալելով գլխաւոր վարիչները, բացի երկուքէն: Արգելափակուած են 63 այրեր եւ հինգ կիներ :

ՀԻԼԷԱԿԱՆ մասնագէտ մը, Օփընհայմըր, որ Մ. Նահանգներու հիւլէական ռումբերու հնարիչներէն մէկն է, հետեւեալ յայտարարութիւնն ըրաւ տեսակցութեան մը առթիւ.— «Ջրածին ռումբով կարելի է բնաջնջել մարդկութեան մէկ մասը, այնպէս որ մնացեալը այլեւս մարդկային նկարագիր պիտի չունենայ»:

ԳԵՐՄԱՆ պատերազմի ոճրագործներէն ծովակալ Տենից բանտէն անգլիական հիւանդանոց մը փոխադրուեցաւ, բժշկական գործողութեան մը ենթարկուելու համար:

ԱՐԿԱԾՆԵՐԸ յաճախադէպ դարձած են Ֆրանսայի մէջ, ձիւնակոյտերու եւ սառնամանիքներու հետեւանքով :

ՆՈՐ ՄԱՀԱՓՈՐՁԵՐ կատարուեցանՔաղապլանքայի մէջ (Մարոք): Երկու հոգի սպաննուեցան, վեց հոգի վիրաւորուեցան:

ԱՆԳԼԻՈՅ աշխատանքի նախարարը գեբագոյն փորձ մը կը կատարէ, կանխելու համար երկաթուղիներու 400·000 աշխատաւորներու գործադուլը, որ պիտի սկըսի կիրակի կէս գիշերին :

« ՅԱՌԱՋ » Ի ԲԱՐԳԱՒԱՃՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

Շնորհակալութեամբ ստացանք Պ. Հրանտ Դերձակեանէ (Թուլուզ) հազար Ֆրանք, իր այցելութեան առթիւ :

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԽՆՋՈՅՔ

Նոր Տարուան եւ Ս. Ծնունդի առթիւ

Կազմակերպուած Համախարբ. Միութեան Լիոնի մասնաճիւղին կողմէ :

Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2էն մինչեւ կէս գիշեր, Յոյներուն սրահը, 5 ռիւ Պօնֆուա :

Գեղարուեստական ճոխ բաժի՞ : Երգ, արտասանութիւն, կովկասեան եւ հայկական պարեր եւ անակնկալներ :

Պնակիտներու վրայ պիտի երգուին արեւելեան եւ եւրոպական նոր եւ ընտիր կտորներ. Ճոխ պիւֆէ. արեւելեան համադամ ուտելիք եւ Խարբերդի չիյ ֆէօֆթէ : Մուտքը ազատ է:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Օր. Անժել, Տընիզ, Սերժ եւ Ժաք Մուրատեան, ինչպէս նաեւ Մուրատեան, Մարգարեան, Պիլէզիքճեան ընտանիքները եւ բոլոր պարագաները իրենց խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնեն բոլոր անոնց որոնք անձամբ, գրաւոր կամ ծաղկեպսակով իրենց ցաւակցութիւնը յայտնեցին իրենց ողբացեալ հօր, եղբօր եւ ազգականին Կարապետ Մուրատեանի մահուան առթիւ:

× Տէր եւ Տիկին Յ. Աբէլեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Սիսլեան եւ զաւակները (Պաղտատ), ինչպէս նաեւ Խոլաքեան, Պոնոմ ընտանիքները եւ բոլոր ազգականները իրենց շնորհակալութիւնը կը յայտնեն ամէն անոնց որոնք անձամբ կամ նամակով իրենց ցաւակցութիւնը յայտնեցին ողբացեալ՝ Այրի Տիկին Զարուհի Խոլաքեանի մահուան առթիւ:

ՑԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Սէն Ժերոմի Ս. Սահակ-Մեսրոպ եկեղեցւոյ թաղ. խորհուրդը իր խորին ցաւակցութիւնները կը յայտնէ Միսաք եւ Սիմոն Աւտօեաններուն իրենց հօր դառնաղէտ մահուան առթիւ: Շնորհակալութեամբ ստացած են փոխան ծաղկեպսակի, հետեւեալ նուէրները ի նպըպաստ դպրոցին.— Սէն Ժերոմի Կապոյտ Խաչ, Յակոբ Յակոբեան, Վարդան Պանտիկեան, Յովհաննէս Հացագործեան, Հացագործեան եղբարք (Լէ զՕլիվէն), Գագիկ Շալճեան, Վահրամ Սաղբրեան, հազարական Ֆրանք, իսկ Պ. Պ. Սիրունեան եւ Սարգիս Կիտիկեան հինգ հարիւրական Ֆրանք :

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Կապոյտ Խաչը Մանուկներու Օրը կը տօնէ 30 Յունուար, կիրակի ժամը 15ին, 5 ռիւ Պօնֆուա, Յոյներու սրահը: Մանրամասնութիւնները տեղին վրայ :

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐ

Արեւմտեան Եւրոպայի Կեդր. Կոմիտէն ստիպողաբար ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ հետեւեալ շրջաններու ընկերները, նշանակուած թուականներուն: Ներկայ կ'ըլլայ Կ. Կ.ի ներկայացուցիչը.—

7 Յունուար Ս. Էթիէն :
8 Յունուար Ս. Շամոն :
9. Յունուար Լիոն :
10 Յունուար, Տէսին:
12 Յունուար Վիէն:
14 Յունուար Վալանս :
15, 16, 17 Յունուար Մարսէյլ :
18 Յունուար Կրընոպլ :

ՊԱՐԱՆՑԻԿ ՑԵՐԵԿՈՅԹ

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի Փարիզի «Ահարոնեան» խումբին կողմէ այս կիրակի ժամը 16էն 23 Ազգ. Տան թատերասրահին մէջ:

Հաճելի ժամանց: Գեղարուեստական բաժին: Ճոխ պիւֆէ:

ՏՕՆԱԾԱՌ ՀԱՆԴԷՍ

Իսիի Խրիմեան դպրոցի տօնածառ հանդէսը այս կիրակի կէսօրէ ետք ժամը 3ին: Միջնարարին պտուղ կը բաժնուի փոքրերուն :

Երգ, արտասանութիւններ, պար, զաւեշտ մը եւ անակնկալներ, աշակերտներու կողմէ :

ՏՕՆԱԾԱՌ ՆՈՐ ՏԱՐՈՒԱՆ ԱՌԹԻՒ

Վալանսի Ազգ. դպրոցի կողմէ: Այս շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, Բողոքականաց սրահին մէջ, ռիւ Պալզաք :

Խմբերգ, արտասանութիւն, Կաղանդ Պապայի տեսարան եւ զուարճախօսութիւն :

ՅՈՒՆՈՒԱՐ ՅՕԻՆ

ԿԻՐԱԿԻ ԻՐԻԿՈՒՆ, ՏԱՐՈՒԱՆ ԱՌԱՋԻՆ ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄԸ Գ. ՏԷՐՎԻՇԵԱՆ

Կը ներկայացնէ եւ կը խաղայ Յ. Պարոնեանի՝ ՇՈՂՈՔՈՐԹԸ եւ Գ. Վահանի՝ ԱՌԱՆՑ ՍԻՐՈՅ :

Մանրամասնութիւնները յաջորդով :

Ի ՅԻՇԱՏԱԿ

RENÉ GROUSSET ի

Ողբացեալ ակադեմականին հայ բարեկամները երեկոյ մը կազմակերպած են Յունուար 14ին, Միւզէ Կիմէի սրահին մէջ:

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿ. ԴԱՏԻ ՄԱՍԻՆ

Ընկեր Հրանդ Սամուէլի դասախօսութիւնը Հայկ. Դատի մասին (շար.) այս երեքշաբթի: Տեղը եւ ժամը կը յայտարարուի առանձին:

ԿԱՂԱՆԴԻ ԱՒԱՆԴԱԿԱՆ ԽՆՋՈՅՔ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Քղիի Հայր. Միութեան կողմէ :

Միութեան միացման քսանամեակին առթիւ: Այս Շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, 53 Ռիւ Կռինեան, Սէրքլը Ռէպուփլիքէնի սրահը :

Կը խօսի Փրօֆ. Գ. ԽԱՅԻԿԵԱՆ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին:

Կ'երգեն հայրենակից Գ. Շէհրէրեան եւ Օր. Մ. Գաբրիէլեան, կ'արտասանէ Օր. Ալիս Յարութիւնեան :

Քղեցի երիտասարդները պիտի ներկայացնեն ծիծաղաշարժ զաւեշտ մը :

Եւրոպական եւ հայկական պարեր :

Կը նուագեն Պ. Հ. Փանոսեան եւ Համբարձումեան եղբայրք:

Զանազան անակնկալներ :

Մուտքը ազատ է :

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Այրի Տիկին Բ. Սարեան, զաւակները, հարսերը եւ թոռները կը ծանուցանեն թէ 16 Յունուարի կիրակին, Փարիզի Ս. Յովհաննէս Մկրտիչ եկեղեցին. հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի ողբացեալ Մարտիրոս Սարեանի մահուան քառասունքին առթիւ:

Հանգուցեալին յիշատակը յարգողներէն կը խնդրուի ներկայ ըլլալ :

ՏՕՆԱԾԱՌ – ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Մանուկներու Օրուան առթիւ

Կազմակերպուած Ֆ. Կ. Խ. Կրընոպլի մասնաճիւղի կողմէ: Այս կիրակի, Արմէնօնվիլ ա լ'Էքսփոզիսիոն սրահին մէջ ժամը 3ին, պատուակալ նախագահութեամբ քաղաքապետ Տօքթէօր ՄԱՐԹԷՆի :

Գեղարուեստական բաժին դպրոցի աշակերտներու կողմէ: Ճոխ պիւֆէ : Ժամը 20էն վերջը պարահանդէս ընտիր նուագախումբով :

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Սէնթ Էթիէնի, Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի «Բաբդէն Սիւնի» խումբի կողմէ :

Այս Կիրակի ժամը 21էն մինչեւ 2, Ռէքսի գեղեցիկ սրահներուն մէջ:

Հռչակաւոր նուագախումբ :

Պիտի պարէ Ժիժի (Փըթի Ռա տ'Օփէռա): Զանազան անակնկալներ, քօթիյյօն, ժէօ, ամպիանս:

Սիրով կը հրաւիրուին շրջանի Նոր Սերնդականները: Մուտք 200 ֆրանք

ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ Ս. ԾՆՈՒՆԴԻ ՏՕՆԱԿԱՆ ՕՐԵՐՈՒ

Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցւոյ, Փարիզ

Յունուար 7 Ուրբաթ, Բ. օր Ծննդեան, յիշատակ Մեռելոց, պատարագ ժամը 10-ին::

Յունուար 9 կիրակի, քառաձայն պատարագ ժամը 10ին:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻ

Յունուար 9 Կիրակի, Ս. Ծնունդ, ըսկզբ. արարողութեանց ժամը եօթին, պատարագ տասնին:

Յունուար 10 Երկուշաբթի, Մեռելոց, սկզբ. ժամերգութեանց ժամը ութին :

Կը խնդրուի յարգոյ հաւատացեալներէ իրենց իւղագինի նուէրները յանձնել եկեղեցւոյ բանկալը :

ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ Պոմոնի Ս. Գր. Լուս. եկեղեցւոյ արարողութեանց :

7 Յունուար, Ուրբաթ Յիշատակ Մեռելոց, սկիզբ ժամերգութեանց ի ժամ 8, Սուրբ անմահ պատարագ ի ժամ 10, հանդիսաւոր հոգեհանդիստ ի ժամ 11·30 :

Յունուար 8 շաբաթ, օր Ճրագալոյց, սկզբնաւորութիւն արարողութեանց ժամը 17ին:

Յունուար 9 Կիրակի, քառաձայն, Ս. պատարագ ժամը տասնին :

ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ Ս. Պօղոս – Պետրոս եկեղեցի, Կիր. 9 Յունուար, Ս. Ծննդեան տօնին առիթով հանդիսաւոր պատարագ : Պիտի երգեն խաչակիր մանուկները, առաջնորդութեամբ Պ. Լ. Համբարձումեանի :

ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ ԱՌԻԹԷՆ

Մեկնումի պատճառով, կը յանձնուի Պոռտոյի կեդրոնական մէկ թաղամասին մէջ յարկաբաժին մը (կահաւորուած) հինգ օդաւէտ գլխաւոր սենեակներով, Գ. յարկ, կազ, ջուր, ելեկտրականութիւն : Շատ դիւրամատչելի պայմաններ: Ամսական վարձքը 1980 Ֆրանք :

Մանրամասնութեան համար դիմել՝ Կ. Գազեան՝

4, Rue Entre 2 Murs, Bordeaux (G.)

— ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ —

ՓԱՐԻԶ.— Հ. Յ. Դ. Եդիպտացի կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Քրիստափոր, Ռոստոմ, Մ. Եօթնեղբայրեան, Աղբիւր Սերոբ, Բաֆֆի, Վահան Խորէնի եւ Փոթորիկ խումբերը այս ուրբաթ եւ շաբաթ ժամը 20·30ին, Սօսիէթէ Սավանթ : Պարտաւորիչ ներկայութիւն :

ԼԻՈՆ.— Հ. Յ. Դ. Վարանդեան կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս կիրակի գիշեր ժամը8·30-ին 101 Ավընիւ Սաքսի անկիւնի սրճարանի ներքնասրահը: Ներկայ կ'ըլլայ Կեդր.Կ.ի ներկայացուցիչը :

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Հ. Յ. Դ. Շրջ. Կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ, սովորական հաւաքատեղիներուն մէջ.—

Ակնունի ենթկ. այս շաբաթ ժամը 9ին:
Վռամեան ենթկ. այս շաբաթ ժամը 9ին:
Զաւարեան ենթկ. այս շաբաթ ժամը 9ին:
Գէորգ Զավուշ խումբը այս շաբաթ ժամը 9ին:
Ընկ. Կարօ ենթկ. կիրակի առտու ժամը 9ին :
Վարանդեան խումբը, կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 3ին:
Նիկոլ Թուման ենթկ. կիր. ժամը 3ին:
Համազասպ խումբը երկուշաբթի ժամը 9ին:
Թաթուլ խումբը այս երեքշաբթի ժամը 9ին:
Իշխան խումբը հինգշ. ժամը 9ին :

Ժողովները շարունակելի են: Ներկայ կ'ըլլան Շրջ. Կոմիտէի անդամները :

ՍԱՐՍԷԼ.— Հ. Յ. Դ. Վարդան ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս շաբաթ ժամը20·30ին, ընկեր Օ. Կարապետեանի բնակարանը, 9պիս, ռիւ Ժան Ժաք Ռուսօ: Խիստ կարեւոր օրակարգ:Բացականները նկատի կ'առնուին:

ՓԱՐԻԶ.— Ֆ. Կ. Խաչի Փարիզի մասնաճիւղին ընդհ. ժողովը այս երկուշաբթի ժամը 4ին Քաֆէ Ռէժան: Պարտաւորիչ ներկայութիւն :

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԾՆՈՒՆԴԻ ԱՌԹԻՒ

Ֆրանսահայ Լսարանի վարչութիւնը

Ճաշասեղան մը սարքած է այս շաբաթ գիշեր :

Փափաքողներէն կը խնդրուի արձանագրուիլ Պ. Գ. Ադամեանի կամ Պ. Նուպար Յովհաննէսեանի մօտ:

ԿԱԶԴՈՒՐՄԱՆ ԿԱՅԱՆԻՆ ՀԱՄԱՐ

Սարսէլէն, Տիկին Կ. Երանեան իր ամուսնոյն ապաքինման առթիւ երկու հազար Ֆրանք կը նուիրէ Ֆ. Կ. Խաչի կազդուրման կայանի շէնքին նորոգման համար: Անկէնի մասնաճիւղին միջոցաւ :

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Փետրուար 18ի տարեդարձը Փարիզի մէջ Փետրուար 19ին:

★

Մուրատ Ռափայէլեան նախկին աշակերտներու միութեան ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ, կիրակի 6 մարտ:

Imp. Araxes - 46, Rue Richer. Paris (9e)

MAISON
ARDY

— GROS — S. A. R. L. au Cap. 12.000.000 — DEMI - GROS —
Tél. Cen. 14. 11 R.C.Seine 3337021 B.
Tél. Cen. 46.87 C.C.P. Paris, 6401.06

(ՏՆՕՐԷՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ)
86-89, RUE DE CLERY, PARIS (2e)

Հաստատութիւնը մասնագէտ է Bonnetterie եւ sous-vêtements ի վերաբերեալ ամէն տեսակի, եւ ունի ֆրանսական մեծագոյն տուներու ապրանքները :

Jil - Polichinelle - DD - Mont d'Ecosse - Le Collègien - Le Chat
J. E. T. - Aviette - Parker Nemausa - Tixolid - Eminence -
Kangourou - Belesta - etc. etc
Caleçon Molletonnés - Le Belier - Le Vosgien - Trimeca etc. etc.
Միշտ տրամադրելի Ա. եւ Բ. կարգի ապրանք

Rayon spécial de ganterie et de mouffles en laine

pour HOMMES, FEMMES et ENFANTS.-

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondé en 1925 — Tél.: PRO. 86-60

Le Directeur : SCH. MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise, Paris-9e

C.C.P. Paris 1678-63 — R.C.Seine 376.286

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ տարեկան 3000 ֆր., վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆր. կամ 10 $, հատը 12 ֆր.

ՇԱԲԱԹ 8 ՅՈՒՆՈՒԱՐ

SAMEDI 8 JANVIER 1955

31ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7566 — 31e ANNEE — ԽՄԲԱԳԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 11ԱԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 2977

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

●

Քառասնամեակին առթիւ, անչուշտ համազգային ծանակատարութիւնները պիտի սարքուին ամէն տեղ :

Անշմբռնելի է որ եւ է խորութիւն, վերապահութիւն կամ ձեռնպահութիւն՝ այս ծանակատարութեանց մէջ :

Ոչ մէկը իրաւունք ունի դատաւոր կանգնելու կամ հայրենասիրութեան դաս տալու :

Յարգանքի ցոյց մըն է որ պիտի կատարուի : Զկան Հրեաններ եւ հեթանոսներ : Ոչ ալ «մենք» եւ «դուք» :

Հանդէսներու կազմակերպումը պիտի տանձնեն Ազգային կամ Երիտասարդական Միութիւնները, ապահովելով հոգեւոր պետերու հովանաւորութիւնը եւ ընդհանուր հրաւէր մը ուղղելով բոլոր կազմակերպութեանց :

Օրինակելի նախընթաց մը ստեղծած պիտի ըլլայ նիւ, եթէ իւրաքանչիւր հայաշատ քաղաքի ծանակատարութեան օրը փակուէին հայկական խանութները : Գոնէ քանի մը ժամ, ինչպէս տեղի կ'ունենայ Միջին Արեւելքի մէջ, տարիներէ ի վեր :

Մեր բանգէտները յաճախ իրենց օրի – նակ ցոյց կուտան Հրեան, տեղի–անտեղի :

Ինչո՞ւ այս տեսակ պարագաներու մէջ ալ չեն յիշեր Հրեան, որ պիտի գործնա – պէս յարգել պատշաճութիւնները :

Ուրիշ խնդիր մը, պատմական տարե – դարձին առթիւ :

Քառասուն տարիներու ընթացքին, բազմաթիւ հրատարակութիւններ լոյս տեսան, Հայաջինջ Սարսափներու մասին :

Գիրքերուն չափ նիւթ կը պարունակեն թերթերու մէջ հրատարակուած նկարա – գրութիւնները : Իսկ եթէ անտիպ ձեռագիր – ներն ալ հաշուենք, պիտի տեսնենք որ դեռ ամէն բան լոյս աշխարհ չէ հանուած :

Ցեղով, կան շրջաններ որոնք մինչեւ այսօր ալ չունին իրենց պատմութիւնը :

Որքան դիտենք, պատերազմի մէջ են եղեսիոյ, Բարձր Հայքի, Տարօնի, Խարբերդի, Մալաթիոյ, Գղիի եւն. վե – րաբերեալ երկեր :

Բայց տեղեկութիւնները կը պակսին, օ – րինակ, Սեւ Ծովու հայաշատ քաղաքնե – րու մասին, սկսելով Տրապիզոնէն եւ Սամ – սունէն :

Դեռ կան Բիւթանիոյ շրջանը եւ Փոքր Ասիան (Զմիւռնիա եւն.), առա – ջին եւ երկրորդ սպանդներով : Եւ հեռա – ւոր Բաղէշը (Սալնոյ Ջոր), ինչպէս եւ Կիլիկիոյ զանազան մասերը :

Ականատես վկաներ չեն պակսիր, այս բոլոր վայրերու մասին, ոչ ալ հում նիւ – թեր :

Եթէ կարգ մը Հայր. Միութիւններ ան – ճրկած են, անհատ հայրենակիցներու կ'իյնայ առանձնել նախաձեռնութիւնը :

Ցեղին դիւղն ալ իր ունեւորն ունի. եւ ներելի չէ որ նուիրական պարտականու – թիւն մը մոռացութեան մատնուի զանա – զան պատրուակներով :

Քանի մը տարի առաջ, վկաներ եւ նիւ – թեր պիտի փնտռէք եւ պիտի չգտնէք :

Արդէն իսկ թմրած է տարեցներու յիշո – ղութիւնը : Իսկ երիտասարդները մղիչ ու – ժ մ կամ ... թարգմանի կը կարօտին :

Ամէն պարագայի մէջ, տխուր բան մը պիտի ըլլար, եթէ քառասնամեակը տար – բերութիւն մը չունենար սովորական տա – րեդարձէ մը :

Քառասուն տարի վերջ ալ, չունինք ամբողջական յիշատակարան մը, որ պար – զէր ահաւոր Նախճիրը :

Տքնջան աշխատանք եւ պետական մի – ջոցներ կը պահանջէ այդ գործը :

Ողջ մնացողներուն պարտականութիւնն է դոնէ հաւաքել եւ հրատարակել պատ – րաստ վկայութիւնները եւ ուրիշ հում նիւթեր, իրրեւ առաջ :

Դեռ ուրիշ սրբազան պարտականու – թիւն մը :

Շ.

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԱՅԶԸՆՀԱՈՒԸՐԻ ՃԱՌԸ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

●

Թէ ՋՕՐԱՆԱԼ, Թէ ԲԱՆԱԿԻՒԼ ՑԱՆՈՒՆ ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ

Մ. Նահանգներու 84րդ խորհրդարանի նստաշրջանին բացման առթիւ, նախագահ Այզընհաուըը ծունկուար ճին կարդայ իր ատենդական պատգամագիրը, առաջադրուած քաղաքականութեան մասին :

Այս առանդութիւնը հաստատուած է 1789ին : Նախագահը այդ պատգամագրով խորհրդարանին եւ անուղղակի՝ երկրին կը յանձնարարէ այն ծրագիրը զոր կ'ուզէ գործադրել տալ նստաշրջանի ընթացքին : Առաջին երկու նախագահներէն եւ ամբողջ Ուշինկթընի եւ Ճոն Էտէմս) ատենդութիւնը մոռցուեցաւ մօտ հարիւր տարի եւ պատգամագիրը կը կարդար նախագահին մէկ ներկայացուցիչը : Բայց նախագահ Ուիլսընի ատենդութիւնը վերահաստատեց 1913ին եւ անկէ ի վեր պատգամը կ'ուղղուի ոչ միայն ամերիկեան խորհրդարանին եւ ժողովուրդին, այլ եւ բովանդակ աշխարհի, չնորհիւ հաղորդակցութեանց դիւրութեան : Այսպէս էր որ տարածուեցան Ուիլսընի պատմական 14 կէտերը 1918ին, եւ Րոզվելթի չորս ազատութեանց սկզբունքը՝ 1941ին :

Այս տարուան պատգամագրին մէջ, նախագահը երկարօրէն պարզեց իր մշակած արտաքին քաղաքականութեան հիմնական կէտերը : Նախ կը լուսաբանէ աշխարհի մէջ մղուած պայքարին էութիւնը : Կը բացատրէ թէ «ազատ ազգերը այսօր հաւաքական ուժի զօրաւոր են քան որեւէ առեն, վերջին տարիներու ընթացքին : Անոնք միութեան նոր կապեր հաստատեցին, ինչպէս որ ամերիկեան ազգերն ալ իրենց շարքերը խտացուցին համայնավար աշխարհակալութեան դէմ եւ զորացուցին իրենց տնտեսական կապերը» :

Այս տարի կը յիշէ Թուրքիոյ եւ Փա – քիստանի միջեւ կնքուած համաձայնու – թիւնները, « իրրեւ հիմք Միջին Արեւել – քի զօրացման» : Կը յիշէ նաեւ անդլեւե – գիպտական, իտալեւեւուկոսլաւ, անդլեւ – իրանեան համաձայնութիւնները որոնք անցեալ տարի կնքուեցան «Մ. Նահանգ – ներուն աջակցութեամբ » :

Անդրադառնալով արեւմտեան Եւրոպա – յի կացութեան, նախագահը կ'ըսէ թէ « Փարիզի համաձայնութիւնները ամրա – պնդեցին տնտեսական եւ զինուորական կենսունակութիւնը : Վերջապէս հաւանա – կան կը թուի թէ Արեւմուտքի պաշտպա – նութեան պիտի մասնակցի ազատ եւ ժո – ղովրդավար Գերմանիան հաւասարէ հա – ւասար, անդամակցելովԱտլանտեան կազ – մակերպութեան» :

ՈՒԺ՝ ՀԻՒԼԷԱԿԱՆ ՈՂՋԱԿԷԶԻՆ ԴԷՄ

Նախագահը յետոյ կը յայտարարէ թէ անցեալ Սեպտեմբերին կնքուած հարաւ – ասիական դաշինքը եւ Մ. Նահանգներուն կողմէ կնքուած միւս դաշնագիրները կը կազմեն «հանդիսաւոր պաղտարարութիւն մը, այն իմաստով թէ Ասիոյ ազատ ազ – գերուն դէմ սարքուած զինուորական յարձակումը եւ խռովարարական ձեռ – նարկները այսուհետեւ պիտի հանդիպին միացեալ հարուածի մը» : Եւ կ'եզրա – կացնէ .

— « Այսօր խաղաղ է աշխարհը : Ճիշդ է որ այդ խաղաղութիւնը խախուտ է. բայց բովանդակ մարդկութիւնը պատ – ճառներ ունի յուսալու, քանի որ բաւա – կան ժամանակէ ի վեր մեծ եւ զործօն ռազմագաշտ մը չգոնուեցաւ : Այս պարզ իրողութիւնը մեզ կը մղէ աւելի եռանդով աշխատիլ միւս ազգերուն հետ, ազատու – թեան համար : Սովետ–համայնավար ճա – կատին ռազմական զանգուածային ու – ժերը միշտ համաշխարհային անձկութիւն մը կը ստեղծեն : Ամէնքս ալ կ'ըմբռնենք թէ սովետական համայնավարները կը շա – րունակեն հիմնուիլ ռազմական ուժին վրայ : Մենք դիտենք անոնց զէնքերուն ուժը, որ չարունակ կ'աճի մասնաւորա – պէս հիւլէական զէնքերու տեսակէտով : Այդ ուժը, միանալով աշխարհը համայ – նավարացնելու դիտաւորութեան հետ զոր միշտ կը հռչակեն խորհրդային վարիչ – ները, մեզի սպառնացող վտանգն է այ – սօր : Իրենց երկիրները եւ ժողովուրդ – ները հիւլէական ողջակէզի մը ազդէն պաշտպանելու համար ազատ ազգերը պարտաւոր են փոխադարձաբար պահել զինուորական ուժ մը, որ համոզէ հա – մայնավարները թէ անօգուտ է իրենց նը – պատակներուն հասնելու փորձ կատարել նախայարձակումով :

« Եթէ համայնավարները հասկնան թէ նախայարձակման դէմ Ամերիկայի պա – տասխանը պիտի ըլլայ չանթահարիչ եւ վճռական, թէ մենք երբեք խաղաղութիւ – նը պիտի չգնենք մեր պատիւն կամ հա – ւատքին գնով, խորապէս պիտի փոփոխի կանուխէն եւ պիտի չփորձեն զինուորա – կան արկածախնդրութիւն մը որ ան – դունդը պիտի գլորէր իրենց սեփական ժողովուրդը եւ ուրիշ բազմաթիւ ազգեր : Տարակոյս չկայ թէ այս պարագան կը ներկայացնէ անելի մատնուած աշխարհ մը, բայց այդ անելին մէջ մեզմէ իւրա – քանչիւրը կրնայ եւ պարտի կատարել իր պարտականութիւնը,— բոլոր պատուա – ւոր միջոցներով փնտռել տեւական խա – ղաղութիւն մը : Ցատակ է Ամերիկայի համար այդպիսի աշխարհ մը մէջ. — Պարտաւոր ենք զօրացնել հաւաքական պաշտպանութիւնը Միացեալ Ազգերու չրջանակին մէջ եւ ապահովել զինուորա – կան ուժ մը եւ արտադրութեան կարողու – թիւն մը որ ի դերեւ հանէ պատերազմի դիմելու որամադրութիւնը : Միեւնոյն ա – տեն պարտաւոր ենք օգտագործել բանակ – ցութեան բոլոր ճամբաները, ամէն անդամ որ կարելի է յառաջ տանիլ արդար եւ տե – ւական խաղաղութեան դատը որուն նը – ւիրուած են Մ. Նահանգները եւ միւս ազատ ազգերը » :

Պատգամագրին մնացեալ մասը կը վե – րաբերի առեւտրական յարաբերութեանց զարգացման եւ ներքին քաղաքականու – թեան : Այս առթիւ կ'առաջարկէ զեղչել մաքսատուրքերը :

❖ ՕՐԸ ՕՐԻՆ ❖

*

Ի ՓԱՌՍ ՀԱՅԿ. ՄՇԱԿՈՑԹԻՆ

Իսկապէս բացառիկ եւ ճոխ հրատարա – կութիւն մը :

Դահիրէի մեր պաշտօնակիցը, *Ցուսա – բեր*, 1936ին ծրագրած էր բացառիկ թիւ մը նուիրել Հայկ. Մշակոյթին :

Այդ առթիւ, խմբագրութիւնը դիմում կատարելով հին եւ նոր դէմքերու, հա – ւաքած էր դեզ մը նիւթեր :

— « *Զանազան պատճառներով մենք չկրցանք մեր ծրագրած բացառիկը հրա – պարակ հանել 1936ին, ուստի մեզի ղրր – կուած նիւթերը մնացին մեր քով* » :

Այժմ հրապարակ հանած են բացառի – կը, Հայկ. Մշակոյթին միացնելով լրա – գրութեան հիմնադրման 160ամեակը :

«*Ցուսաբեր* » երկուքի ծալելով, համ – րեցէք 56 էջեր, որոնց վրայ կ'երեւան 38 տեսակ նիւթեր, ստորագրուած կամ անո – ստորագիր :

Անհրաժեշտ էր արտակարգ ճիգ մը, այսման ուսումնասիրութիւն հաւաքե – լու համար մէկ հատորի մէջ :

Գլխաւոր աշխատակիցներէն ոմանք յա – տուկ կերպով բաժնուած են մեզմէ,— Ն. *Աղբալեան* (Դեգերումներ գրերի գիւտի շուրջ), *Ներսէս արք. Մելիք – Թանգեան* (Ս. Գրքի թարգմանութիւնը 435ին եւ 1901ին), *դեսպան Զ. Գրինֆիլդ* (Խորհր – դածութիւններ Աստուածաշունչի թարգ – մանութեան 1500ամեակի առիթով), *Բժ. Վ. Թորգոմեան* (Բժշկական ակնարկ մը նարեկի վրայ), *Ց. Իպրահիմ – Ց. Տէր Ցա – կոբեան* (Ուսումնասէր կանայք մեր պատ – մութեան մէջ), *եր. Տէր Անդրէասեան* (Ներսէս Շնորհալի), *Վահան Զարդար – եան* (Հայ լրագրութիւնը եգիպտոսի մէջ) :

Ողջ մնացողներն ալ,— աւելի քան երե – սուն անուն — ստորագրած են այլազան նիւթեր, կազմելով հասուն եւ հատընտիր ծաղկեփունջ մը :

Պատահաբար կ'արտագրեմ քանի մը ու – սումնասիրութիւններ .—

Մեծն Սահակ (Հ. Ն. Ակինեան), *Հին Հայաստանի առաջին զարգացները* (Ա. Ա. – բեղեան), *Հայ Մշակոյթի մասին* (Շ. Նարդունի), *Վիչննական Մխիթարեան – ներու նպաստը հայ լրագրութեան* (Հ. Համ. Ոսկեան), *Հայ լրագրութեան նահա – պետը* (Հրանտ Սամուէլ), *Մխսրոպ եւ Հայ Ա.բրութիւնը* (Մ. Քասունի), *Հայ Մշակոյ – թի հիմնադիրները* (Թան Պալար), *Հայ բանաստեղծութիւնը* (Լ. Ա. Մարսէլ), *Արծուիկ Տարօնոյ* (Կ. Սասունի).— *Հայ Մշակոյթի ամենահիմնական խնդիրնե – րը* (եր. Հայրապետեան), *Հայ լեզուի հարստութիւնը* (Ա. Վաչեանց) եւն. :

Հատորը կը պարունակէ նաեւ կարգ մը հազուագիւտ նկարներ, ինչպէս եւ բա – նաստեղծութիւններ, մասնաւորապէս հատուած մը Սիամանթոյի «Ս. Մես – րոպ»էն :

Միայն աշխատակիցներու եւ նիւթերու ցանկը կրնայ գրաւել *Ցառաջի* մէկ սիւ – նակը : **ՎԱՀԷ**

« ՅԱՌԱՋ » Ի ԲԱՐԳԱՒԱՃՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

●

Շնորհակալութեամբ ստացանք «Ցա – ռաջ»ի բարեկամներէն Պ. Վ. Մ.է (Փա – րիզ) 5000 ֆրանք, ծանական օրերու առ – թիւ :

ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՕՐԷՆՔԻ ԲԱՐԵՓՈԽՈՒՄԸ

●

ԹԵՐ ՈՒ ԴԷՄ ԿԱՐԾԻՔՆԵՐ

Կառավարութիւնը որոշեց Ազգ. ժողո – վին յանձնել ընտրական օրէնքի բարե – փոխման օրինագիծը, վերաբացումէն ան – միջապէս եառ (յառաջիկայ չաբթու) : Ինչպէս բացատրած էինք երէկ, այս փո – փոխութեամբ կառավարութիւնը կ'ուզէ երեսփոխաններու ընտրութիւնը դնել դատ աշխարհագրական դրութեան վրայ, վերջ տալու համար ներքին պատերազ – մներու :

Լուրը հաղիւ հրատարակուած, թերթ ու դէմ կարծիքներ հրատարակուեցան թեր – թերու մէջ : Շատեր համաձայն են փոփո – խութեան : Ուրիշներ կ'ընդդիմանան, յետադիմական համարելով զայն : Մաս – նաւորապէս զրդռուած են համայնավար – ները : «Իսմանիթէ» երէկուան խմբագրա – կանը նուիրած էր այս օրինագիծին եւ «ա – մօթալի կեղծիք մը» կը համարէր զայն : Շատ մը նախկին նախարարներ կը պաշտ – պանեն օրինագիծը, որուն մանրամասն – նութիւնները չեն հրատարակած տակա – ւին :

Համայնավարները եւ ընկերվարական – ները մեծամասնութիւն կը կազմեն ներ – կայ Ազգ. ժողովին մէջ : Ընկերվարա – կանները այս հարցին առթիւ ալ երկուքի բաժնուած են : Վարչապետին կուսակցու – թիւնը (արմատական), չափաւորները եւ ուրիշ հոսանքներ դոհ կ'երեւան առա – ջարկուած փոփոխութենէն :

Միեւնոյն ատեն բուռն պայքար մը բացուած է Ազգ. ժողովի նոր նախագա – հին ընտրութեան առթիւ :

(Շար. կարդալ Դ. էջ)

ԴԱՎԱՆՈՆ ԶՈՎՍԴՈՒԹ

ԲԺՇԿՈՒՀԻ ՊԱՏԱՄՈՒՆ

Ֆ.

— Դու ես «Պետրոսյանը» պատկառելի՞ ես, ինչպես ասում էին իմ ընկերները : Իմ ձեռքը իմ ճակատին, ես ուզում էի ինքնագոհ ժպտալ, բայց ինձ զսպեցի, որովհետև ինձ թվաց, թե ինձ ծաղրում է :

— Դու ես, որի հետ ես ուզում էի խոսել, — ասաց նա ինձ, — ես ուզում էի խոսել քեզ հետ, որովհետև ես ուզում էի ասել քեզ, որ ես ուզում եմ ասել քեզ, որ ես ուզում եմ ասել քեզ, որ ես ուզում եմ

ՕՎՀԱՆՆԵՍԻ ՎԱՐԴԱՊԵՏՅԱՆ

Հեղինակի մասին

Ծնվել է 1884 թ. Վանում։ Ավարտել է Վանի թեմական դպրոցը։ Ուսուցչական գործունեություն է ծավալել Վանում, Ալաշկերտում, Մուշում, Կարսում, Ղարաքիլիսայում, Ախալքալաքում, Ալեքսանդրապոլում, Թիֆլիսում։ Եղել է Վանի ազգային ժողովի անդամ։ Հեղինակ է «Վանի ազգային ժողովի պատմություն» (1912) գրքի։ Մահացել է 1937 թ. Թիֆլիսում։

Ա

Ամառ էր։ Ես ու Մանվել Ղազարյանը Վանի ծովեզերքի ավազների վրա էինք պառկած։ Ծովը հանդարտ էր, ինչպես հայելի։ Ամեն անգամ, երբ ալիքները մոտենում էին ափին, նրանք ավազի վրա մի նոր նախշ էին թողնում։ Մանվելը ձեռքի մեջ ավազ էր առնում ու թափում։ Ավազի հատիկները ցրվում էին, ինչպես ոսկե փոշի։

— Ասա, Մանվել, ինչ կլիներ, եթե մարդիկ էլ ավազի հատիկների պես լինեին,— հարցրի ես։

— Ինչպե՞ս թե,— զարմացավ նա։

— Այ, այսպես, որ ամեն մեկը մի հատիկ լիներ, ու ոչ մեկը մյուսից ավելի մեծ կամ ավելի փոքր։

— Ա՛խ, ինչ լավ կլիներ, որ ոչ ոք ոչ մեկից չնեղանար, ոչ ոք ոչ մեկին չնախանձեր, ոչ ոք ոչ մեկին չհարստահարեր։ Ամեն մարդ ինքն իր տերն ու պետը կլիներ։ Ոչ ոք ոչ մեկին չէր հրամայի, ոչ ոք ոչ մեկի չէր ենթարկվի։ Ամեն մարդ ազատ կլիներ։

— Ես էլ այդպես կուզեի,— ասաց Մանվելը։

Ես ու Մանվելը մանուկ էինք։ Ես տասներեք տարեկան էի, նա՝ տասնչորսի։ Մենք ամեն օր ծովեզերքում էինք խաղում։ Ամեն անգամ, երբ ես ու Մանվելը ծովեզերքում էինք, մեզ հետ միշտ մի ուրիշ տղա էլ էր լինում։ Նրա անունը Ռուբեն էր։ Ռուբենը մեզանից մեծ էր։ Նա տասնվեց տարեկան էր։ Ռուբենը ուրիշ տղաների պես չէր։ Նա միշտ մտածկոտ էր, ամաչկոտ, ինչպես աղջիկ։ Նա ոչ մեկի հետ չէր կռվում, ոչ մեկի հետ չէր վիճում։ Ինչ որ մենք ասում էինք, նա միայն ժպտում էր։ Ռուբենը ինձ շատ էր դուր գալիս։ Ես նրան շատ էի սիրում։

Մի անգամ, երբ մենք ծովեզերքում էինք, Ռուբենը մեզ հետ չէր։ Մանվելը ասաց.

— Ռուբենը ինչ լավ տղա է, չէ՞։

— Այո՛, շատ լավ է,— պատասխանեցի ես։

— Ես ուզում եմ, որ նա մեր ընկերը լինի,— ասաց Մանվելը։

— Ես էլ եմ ուզում,— ասացի ես։

Մանվելը ոտքի կանգնեց, ձեռքերը դրեց կրծքին, ինչպես մեծերն են անում, և ասաց.

— Ես, Մանվել Ղազարյանս, երդվում եմ, որ միշտ Ռուբենի ընկերը կլինեմ։

Ես էլ նույնը արեցի։

Ռուբենը մոտեցավ մեզ։ Մանվելը նրան ասաց.

— Ռուբեն, մենք երդվեցինք, որ միշտ ընկերներ կլինենք։ Դու էլ երդվիր։

Ռուբենը ժպտաց և ասաց.

— Ես ինչպե՞ս երդվեմ։

— Ասա՝ ես, Ռուբեն Ավետիսյանս, երդվում եմ, որ միշտ ընկերներ կլինենք,— ասացի ես։

Ռուբենը կրկնեց մեր ասածը։

Մանվելը ասաց.

— Հիմա ես ձեզ կասեմ, թե ինչ պետք է անենք, որ միշտ ընկերներ մնանք։ Պետք է ամեն օր ծովեզերքում հանդիպենք։ Ամեն օր ես ձեզ մի նոր բան կասեմ, որ ընկերներ մնանք։

Ռուբենը հարցրեց.

— Ինչպե՞ս կարող ենք հանդիպել, եթե ամեն օր ես չգամ։

— Ես կգամ,— ասաց Մանվելը։

— Ես էլ կգամ,— ասացի ես։

Ռուբենը ժպտաց և ասաց.

— Ես էլ կգամ։

Մանվելը ասաց.

— Ես ձեզ կասեմ, թե ինչ պետք է անենք, որ միշտ ընկերներ մնանք։ Ամեն մարդ պետք է ազատ լինի։ Ոչ ոք ոչ մեկին չպետք է հրամայի։ Ոչ ոք ոչ մեկին չպետք է ենթարկվի։ Ամեն մարդ պետք է ինքն իր տերն ու պետը լինի։

— Ես էլ եմ ուզում, որ ամեն մարդ ազատ լինի,— ասացի ես։

Ռուբենը ասաց.

— Ես էլ եմ ուզում, որ ամեն մարդ ազատ լինի

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ վարչապետը, Ատնան Մենտերէս Պաղտատ հասաւ մասնաւոր օդանաւով մը եւ բազմանդամ պատուիրակութեամբ մը որ կը բաղկանայ 28 անձերէ : Քաղաքական շրջանակներու մէջ մեծ կարեւորութիւն կ'ընծայեն այս այցելութեան :

ԱԶԳԱԺՈՂՈՎԻՆ ընդհ. քարտուղարը, որ պաշտօնն ստացած է բանտէն ազատելու 11 ամերիկացի օդաչուներ, երեք ժամուան տեսակցութիւն մը ունեցաւ կարմիր Չինաստանի վարչապետին հետ : Բանակցութիւնները կը շարունակուին :

ԼԵՀԱՍՏԱՆԻ մէջ երկարատեւ բանտարկութեան դատապարտուեցան եօթը հոգի, այն ամբաստանութեամբ թէ դիմադրական ճակատ մը կազմած էին, «Սեւ Գայլ» անունով :

ՄԱՐԱԽՆԵՐՈՒ արշաւը վերսկսաւ Մարոքի մէջ, խոր մտահոգութեան մատնելով հողագործները որոնք անմիջական օգնութիւն կը խնդրեն կառավարութենէն :

ԱՆԳԼԻՈՅ երկաթուղիներու 400·000 աշխատաւորներու սենտիքան ետ առաւ ընդհ. գործադուլի որոշումը որ պիտի գործադրուէր կիրակի օր :

ՏՈՒՐՔԵՐՈՒ ծանրութեան դէմ բուռն պայքար մը բացած է դրավաճառ եւ քաղաքապետական խորհրդական Փուժատ, ընկերակցութիւն մը կազմելով : Կ'ըսէ թէ « վարչութիւնը իրաւունք չունի խարդախ նկատելու ամէն առեւտրական» : Իսկ ելմտական վարչութիւնը կը պատասխանէ. — « Հարկային ստուգումը հաւատաքննութիւն չէ : Գիտցէք ձեր պարտաւորութիւնները, ինչպէս եւ իրաւունքները » :

ՓԱՆԱՄԱՅԻ նախագահին սպանութեան առթիւ ձերբակալուած են 76 կասկածելիներ, որոնց մէջ կը գտնուին երկու Ամերիկացիներ :

ԱԶԳ. ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԵԱՆ նախարարութիւնը կը ծանուցանէ թէ 1934 Փետրուար 16էն Յուլիս 15 ծնած երիտասարդները պիտի զինուորագրուին 1955ի առաջին վեցամսեային, սկսելով Փետր. մէկէն :

ՄՈՍԿՈՒԱՅԷՆ կը հեռագրեն թէ հռչակաւոր պատմագիր Տարլէ, որ ութսուն տարեկան էր, մեռաւ երկարատեւ հիւանդութենէ մը ետք : Գրած է շատ մը գիրքեր, մէկը՝ Նափոլէոնի մասին : Աչքէ ինկած էր 1928 – 30ին, բայց յետոյ վերահաստատեցին իր վարկը :

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Ֆ. Կ. Խաչի Կեդր. վարչութիւնը հրապարակաւ իր ջերմ շնորհակալութիւնները կը յայտնէ Տիկին Աստղիկ Ագնազարեանի որ վեց քիլօ պոնպոն նուիրած էր Մանուկներու Օրուան հանդէսին առթիւ : Տիկին Տիրուհի Գալֆայեանի որ նոյն առթիւ նուիրած էր տասնըհինգ քիլօ խնձոր : Պ. Թաթուլ Ինճէեանի եւ Նահապետ Ալալէմճեանի, որոնք սիրայօժար ցուցադրեցին շարժանկարը, Շաւիլի դպրոցի հոգաբարձութեան որ աշակերտներուն մասնակցութեամբ ճոխացուց այդ օրուան գեղարուեստական բաժինը : Մասնաւորաբար ուսուցչուհի Տիկին Հերմինէ Բաբերդեանի որ կարճ ժամանակի մը մէջ կրցաւ ներկայանալի յայտագիր մը պատրաստել : Ինչպէս նաեւ Իսիի դպրոցի ուսուցչուհի Տիկին Շաքէ Սաղըզի որ նոյնպէս իր աշակերտներով մասնակցեցաւ : Պ. Մատոյեանի, որուն անակնկալ նուէրը՝ երախայի փոքրիկ կառքը աճուրդի դրուելով գոյացաւ տասը հազար Ֆրանք :

Կեդր. վարչութիւնը շնորհակալութեամբ ստացած է, Տիկին Կարտինէ Աղապապեանէ հազար Ֆրանք կայանի շէնքին համար, Տէր եւ Տիկ. Բարսեղ Խրիմեանի անդրանիկ աղջկան Անահիտի մկրտութեան առթիւ : Պ. Արսէն Տէր Յակոբեանէ 3000 Ֆրանք :

— Մանուկներու Օրուան հանդէդին սրբահին մէջ գտնուած է երախայի ձեռնոց մը եւ զարդասեղ մը : Ստանալ Յառաջէն :

FOURRURES

ROGER YOPIAN

84, Boulevard de Stalingrad, 84

— CHOISY-LE-ROI (Seine) —

FOURRURES

FOURRURES

FOURRURES

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐ

Արեւմտեան Յուրոպայի Կեդր. Կոմիտէն ստիպողաբար ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ հետեւեալ շրջաններու ընկերները, նշանակուած թուականներուն : Ներկայ կ'ըլլայ Կ. Կ.ի ներկայացուցիչը :—

8 Յունուար Ս. Շամոն :
9. Յունուար Լիոն :
10 Յունուար , Տէսին :
12 Յունուար Վիէն :
14 Յունուար Վալանս :
15, 16, 17 Յունուար Մարսէյլ :
18 Յունուար Կրընոպլ :

ՊԱՐԱՆՑԻԿ ՑԵՐԵԿՈՅԹ

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի Փարիզի «Ահարոնեան» խումբին կողմէ այս կիրակի ժամը 16էն 23 Ազգ. Տան թատերասրահին մէջ :

Հաճելի ժամանց : Գեղարուեստական բաժին : Ճոխ պիւֆէ :

ՏՕՆԱԾԱՌ ՀԱՆԴԷՍ

Իսիի Խրիմեան դպրոցի տօնածառ հանդէսը այս կիրակի կէսօրէ ետք ժամը 3ին : Միջնարարին պտուղ կը բաժնուի փոքրերուն :

Երգ, արտասանութիւններ, պար, զաւեշտ մը եւ անակնկալներ, աշակերտներու կողմէ :

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Հայկ. Դատի պատմութեան մասին

Նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. «Փոթորիկ» խումբի, այս երեքշաբթի իրիկուն ժամը ճիշդ 21ին, Քաֆէ Սէն Սիւլփիսի վերնայարկը, 2 ռիւ տիւ Վիէօ Քոլոմպիէ մէթրօ Սէն Սիւլփիս :

Կը դասախօսէ ընկեր ՀՐԱՆԴ ՍԱՄՈՒԷԼ շարունակելով շարքը, (4րդ) :

Սիրով կը հրաւիրուին բոլոր փափաքողները անխտիր :

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Պ. Սիմոն Օհանեան եւ զաւակները կը ծանուցանեն թէ այս կիրակի հոգեհանդստեան պաշտօն պիտի կատարուի Փարիզի Հայոց եկեղեցին, ի յիշատակ իրենց կնոջ, մօր ողբացեալ՝ Տիկին Աղաւնի Օհանեանի մահուան երրորդ տարելիցին առթիւ : Կը հրաւիրուին իր յիշատակը յարգողները :

***

Այրի Տիկին Բ. Սարեան, զաւակները, հարսերը եւ թոռները կը ծանուցանեն թէ 16 Յունուարի կիրակին, Փարիզի Ս. Յովհաննէս Մկրտիչ եկեղեցին հոգեհանդստեան պաշտօն պիտի կատարուի ողբացեալ Մարտիրոս Սարեանի մահուան քառասունքին առթիւ :

Հանդուցեալին յիշատակը յարգողներէն կը խնդրուի ներկայ ըլլալ :

ՀԱՅ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ Օգն. Մարմնի Կեդր. վարչութեան անդամուհի, յաւէտ ողբացեալ, Տիկին Ա. Գ. Մանուկեանի մահուան առթիւ, փոխան ծաղկեպսակի, շնորհակալութեամբ ստացանք :—

Տիկին եւ Օր. Ճէվահիրճեան հազար Ֆր., Մ. Գարաեան 500, Ն. Պօյաճեան 700, Ն. Հէլվաճեան 500, Ե. Մութաֆեան 500, Օր. Ս. Արապեան հազար, Պ. Պ. Ա. Հարենց երկու հազար, Բ. Տամլամեան հազար, Վ. Ֆրէնկեան հազար, Ս. Քարեան հազար, Մ. Պասմաճեան 500, Գ. Սայեան 500 Ֆրանք, Տէր եւ Տիկին Վ. Ալեանաքեանէ քսան հազար Ֆրանքի գումարը բաժնուելու համար դարմանատուններու մէջ պատսպարուած հիւանդներու :

ՏՕՆԱԾԱՌ – ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Մանուկներու Օրուան առթիւ

Կազմակերպուած Ֆ. Կ. Խ. Կրընոպլի մասնաճիւղի կողմէ : Այս կիրակի, Արմէնօնվիլ ա լ'Էքսփոզիսիոն սրահին մէջ ժամը 3ին, պատուակալ նախագահութեամբ քաղաքապետ Տօքթէօր ՄԱՐԹԷՆի :

Գեղարուեստական բաժին դպրոցի աշակերտներու կողմէ : Ճոխ պիւֆէ : Ժամը 20էն վերջը պարահանդէս ընտիր նուագախումբով :

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Սէնթ Էթիէնի, Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի «Բաբգէն Սիւնի» խումբի կողմէ :

Այս կիրակի ժամը 21էն մինչեւ 2, Ռէքսի գեղեցիկ սրահներուն մէջ :

Հռչակաւոր նուագախումբ :

Պիտի պարէ Ժիժի (Փըթի Ռա տ'Օփէռա) : Զանազան անակնկալներ, քօթիյյօն, ժէօ, ամպիանս :

Սիրով կը հրաւիրուին շրջանի Նոր Սերնդականները : Մուտք 200 ֆրանք

ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ

Ս. ԾՆՈՒՆԴԻ ՏՕՆԱԿԱՆ ՕՐԵՐՈՒ

Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցւոյ, Փարիզ

Յունուար 9 կիրակի, քառաձայն պատարագ ժամը 10ին :

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻ

Յունուար 9 Կիրակի, Ս. Ծնունդ, ըսկզբ. արարողութեանց ժամը եօթին, պատարագ տասնին :

Յունուար 10 Երկուշաբթի, Մեռելոց, սկզբ. ժամերգութեանց ժամը ութին :

ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ Պոմոնի Ս. Գր. Լուս. եկեղեցւոյ արարողութեանց :

Յունուար 8 շաբաթ, օր Ճրագալոյց, սկզբնաւորութիւն արարողութեանց ժամը 17ին :

Յունուար 9 Կիրակի, քառաձայն, Ս. պատարագ ժամը տասնին :

ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ Ս. Պօղոս – Պետրոս եկեղեցի, Կիր. 9 Յունուար, Ս. Ծննդեան տօնին առիթով հանդիսաւոր պատարագ : Պիտի երգեն խաչակիր մանուկները, առաջնորդութեամբ Պ. Լ. Համբարձումեանի :

ՑԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Ֆ. Կ. Խաչի Շաւիլի մասնաճիւղի ընկերուհիները ցաւակցութիւն կը յայտնեն ընկերուհի Լինտա Աբէլեանի եւ իր պարագաներուն իրենց մօր՝ Այրի Տիկին Զարուհի Խոլաքեանի կսկծալի մահուան առթիւ :

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Փետրուար 18ի տարեդարձը Փարիզի մէջ Փետրուար 19ին :

OCÉANIA

ՕԴԱՆԱՒԻ, ՇՈԳԵՆԱՒԻ ԵՒ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՒ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՏՈՄՍԵՐ ԿԸ ՎԱՃԱՌՈՒԻՆ

Վիզայի եւ անցագրի բոլոր ձեւակերպութիւնները, Հարաւային եւ Հիւսիսային Ամերիկաներու, Քանատա, Թուրքիա, Լիբանան : Ամէն մանրամասնութեանց համար գրել՝

Պ. ԼԵՒՈՆ ՊԱՐՈՆԵԱՆԻ

38, Rue de la Republique. Marseille
Tél. Colbert 53-13 — 42-58

Bureaux à Paris
4, Rue de Castellane.
Adresse telegraphique PACATLAN

— ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ —

ՓԱՐԻԶ.— Հ. Յ. Դ. Եդիպտացի կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Քրիստափոր, Ռոստոմ, Մ. Եօթնեղբայրեան, Աղբիւր Սերոբ, Բաֆֆի, Վահան Խորէնի եւ Փոթորիկ խումբերը այս ուրբաթ եւ շաբաթ ժամը 20·30ին, Սօսիէթէ Սավանթ : Պարտաւորիչ ներկայութիւն :

ԼԻՈՆ.— Հ. Յ. Դ. Վարանդեան կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս կիրակի գիշեր ժամը 8·30ին 101 Ավընիւ Սաքսի անկիւնի սրճարանի ներքնասրահը : Ներկայ կ'ըլլայ Կեդր. Կ.ի ներկայացուցիչը :

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Հ. Յ. Դ. Շրջ. Կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ, սովորական հաւաքատեղիներուն մէջ.—

Ակնունի ենթկ. այս շաբաթ ժամը 9ին :
Վռամեան ենթկ. այս շաբաթ ժամը 9ին :
Զաւարեան ենթկ. այս շաբաթ ժամը 9ին :
Գէորգ Զավուշ խումբը այս շաբաթ ժամը 9ին :
Ընկ. Կարօ ենթկ. կիրակի առտու ժամը 9ին :
Վարանդեան խումբը, կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 3ին :
Նիկոլ Դուման ենթկ. կիր. ժամը 3ին :
Համազասպ խումբը երկուշաբթի ժամը 9ին :
Թաթուլ խումբը այս երեքշաբթի ժամը 9ին :
Իշխան խումբը հինգշ. ժամը 9ին :

Ժողովները շարունակելի են : Ներկայ կ'ըլլան Շրջ. Կոմիտէի անդամները :

ՍԱՐՍԷԼ.— Հ. Յ. Դ. Վարդան ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս շաբաթ ժամը 20·30ին, ընկեր Օ. Կարապետեանի բնակարանը, 9պիս, ռիւ Ժան Ժաք Ռուսօ : Խիստ կարեւոր օրակարգ : Բացակաները նկատի կ'առնուին :

ՓԱՐԻԶ.— Ֆ. Կ. Խաչի Փարիզի մասնաճիւղին ընդհ. ժողովը այս երկուշաբթի ժամը 4ին Քաֆէ Ռէժան : Պարտաւորիչ ներկայութիւն :

ՓԱՐԻԶԻ ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄԷՆ

Փարիզի Հայոց Աղք. Ընկերութեան ընդհանուր ժողովը, անցեալ յունիս 12ի իր նիստին մէջ, միաձայնութեամբ որոշեց փոխել ընկերութեան անունը

Այս փոփոխութիւնը արդէն հրատարակուած ըլլալով պաշտօնաթերթի 1954ի Հոկտեմբեր 16ի թիւին մէջ, ընկերութիւնը այսուհետեւ պիտի կոչուի

Association Arménienne d'Aide Sociale
ԴԻՒԱՆ ՎԱՐՁՈՒԹԵԱՆ

Յ. Գ.— «Փարիզի Հայոց Աղքատախնամ Ընկերութիւն» անունը, հայերէն, կը մնայ նոյնութեամբ :

ԿԱՂԱՆԴԻ ԱՒԱՆԴԱԿԱՆ ԽՆՋՈՅՔ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Քղիի Հայր. Միութեան կողմէ :

Միութեան միացման քսանամեակին առթիւ : Այս Շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, 53 Ռիւ Կռինեան, Սէրքլը Ռէպուփլիքէնի սրահը :

Կը խօսի Փրօֆ. Գ. ԽԱՅԻԿԵԱՆ

Գեղարուեստական ճոխ բաժին :

Կ'երգեն հայրենակից Գ. Շէհրէրեան եւ Օր. Մ. Գաբրիէլեան, կ'արտասանէ Օր. Ալիս Յարութիւնեան :

Քղեցի երիտասարդները պիտի ներկայացնեն ծիծաղաշարժ զաւեշտ մը :

Եւրոպական եւ հայկական պարեր :

Կը նուագեն Պ. Հ. Փանոսեան եւ Համբարձումեան եղբայրք :

Զանազան անակնկալներ :

Մուտքը ազատ է :

Imp. Araxes - 46, Rue Richer. Paris (9e)

ԱՄԷՆ ՏԵՂ ՓՆՏՌԵՑԷՔ

ՊՈՍՖՈՐ

Հռչակաւոր ՀԷԼՎԱՆ եւ ԼՈՔՈՒՄԸ, բոլոր հայ նպարավանառներուն քով

Զանազան բոյրերով, նուշով եւ կաղինով պատրաստուած տեսակներ :

Բժիշկներու իսկ կարծիքով ԼՈՔՈՒՄՆ ու ՀԵԼՎԱՆ կը պարունակեն մեծագոյն չափով գոլ (քալորի),

ԱՐՏԱԾՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

2, Rue LOUIS ASTOUIN, MARSEILLE

ՅԱՐԱՏ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondé en 1925 — Tél.: PRO. 86-60

Le Directeur : SCH. MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise, Paris-9e

C.C.P. Paris 1678-63 — R.C.Seine 376.286

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ տարեկան 3000 փր., վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 փր. կամ 10 $, հատը 12 փր.

ԿԻՐԱԿԻ 9 ՅՈՒՆՈՒԱՐ

DIMANCHE 9 JANVIER 1955

31ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7567 — 31e ANNEE — Խմբա գիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 11ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 2978

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

ՕՏԱՐ ԱՂԲԻՒՐՆԵՐ

Կ'ըսեն թէ նոր սերունդը շատ բան չի գիտեր Հայաջինջ Սարսափներու մասին, քանի որ հայերէն չէ սորված :

Իրականին մէջ, շատ մը չափահասներ ալ աղօտ գաղափար ունին, հայերէն գիտնալով հանդերձ :

Շատեր « ժամանակ չեն ունեցեր » կարդալու : Ուրիշներ հանրապետական Թուրքիոյ մէջ կրթուած ըլլալով, պատեհութիւն չեն ունեցած տեղեկանալու :

Տակաւին դասակարգ մըն ալ կայ որ կը նախընտրէ օտար լեզուներով տեղեկանալ ահաւոր փլուզման :

Օտար վկայութիւններ չեն պակսիր այս երեք դասակարգերուն համար : Մէկը միւսէն թանկագին հատորներ, — Ֆրանսերէն, անգլերէն, ռուսերէն եւ գերմաներէն :

Եթէ մոռցուած են, յիշեցնենք : Եթէ սպառած են, մտածենք վերհրատարակման մասին :

Այդ վկայութիւնները միեւնոյն ատեն շտեմարաններ են քաղաքական գիտելիքներու, որոնց այնքան պէտք ունինք :

Առաջինը՝ Ճէյմս Պրայսի անփոխարինելի վկայութիւն՝ է, որ հրատարակուեցաւ տաքը տաքին (1916), բրիտանական կառավարութեան արտօնութեամբ եւ անմիջապէս թարգմանուեցաւ Ֆրանսերէնի :

Հատորը կը յորդի վաւերական տեղեկութիւններով եւ փաստաթուղթերով : Մեծ սպառում ունեցաւ առաջին տարիներուն եւ կը կարծենք թէ շատ բան չէ մնացած : (Կարելի է ստուգել Բարեգործականի գրասենեակէն) :

Երկրորդ վկայութիւն մը կը կազմէ Լեփսիուսի հատորը, մեծ մասով պաշտօնական վաւերագիրներ որոնք հայերէնի ալ թարգմանուած են :

Այս հրատարակութեան գլխաւոր արժանիքը այն է որ տեղեկութիւնները քաղուած են կայս. Գերմանիոյ գաղտնի դիւանաթուղթերէն :

Երրորդ վկայութիւն մը՝ Մանտէլշթամի գիրքերը, «Օսմ. կայսրութիւն» եւ « Հայկ. հարցը Ազգերու Դաշնակցութեան առջեւ» :

Երկու գիրքերուն մէջ ալ, ռուս հեղինակը, որ հիմնովին ծանօթ է ամբողջ անցուդարձին, միեւնոյն ատեն մանրամասնօրէն կը պարզէ Հայկ. Դատին եղերական ելեւէջները :

Դեռ ուրիշ հրատարակութիւններ ալ կան : Իսկ եթէ միայն Անգլիոյ արտաքին նախարարութեան Կապոյտ Գիրքերը պրպտէինք, ամբողջ աշխարհ մը պիտի բացուէր մեր առջեւ :

Չենք խօսիր զանազան վէպերու, յուշերու եւ ճոխ թղթակցութեանց մասին, որոնք մեծ մասով սպառած են :

Յատկապէս յիշելով երեք – չորս օտարալեզու հրատարակութիւններ, կ'ուզէինք թարմացնել թմրած յիշողութիւնները :

Այդ գիրքերը լոյս տեսան առաջին Մեծ Պատերազմի եւ զինադադարի ժխորին մէջ, պաշտպանելու համար «փոքր դաշնակից»ին դատը :

Եթէ օտարները շատոնց մոռցած են զանոնք, ներելի չէ որ մենք ալ մոռնանք :

Եթէ անոնք առաւելապէս յատկացուած էին օտարներուն, այսօր կրնան ծառայել մեզի, դարձի բերելով օտարացած հոգիները :

Եթէ սպառած են, մեր ուժերէն վեր չէ նորէն տպել մէկն ու մէկը, կամ հատընտիր ժողովածու մը կազմել :

Մանտելշթամի երկրորդ գիրքը տարածելու համար, Պ. Պօղոս Նուպար աժան տպագրութիւն մը հրատարակել տուած էր 20 – 25 տարի առաջ (հատը 12 Ֆր.).

Գերեզմանները օգնութեա՞ն կանչենք, այսքան տարրական պարտականութիւն մը յիշեցնելու համար ...

Շ.

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՍՊԱՌԱԶԻՆՈՒԹԵԱՆՑ ԹՆՃՈՒԿԸ

ԱՆԳԼԻԱ ՎԵՐԱՊԱՀ ԴԻՐՔ ՄԸ ԲՌՆԱԾ Է

Իրազեկ աղբիւրէ կը հաւաստեն թէ կարգ մը դաշնակից երկիրներ եւ մասնաւորապէս Անգլիա վերապահ դիրք մը բռնած են սպառազինութեանց գործակալութեան ծրագրին հանդէպ, զոր Ֆրանսական կառավարութիւնը հաղորդած է վեց պետութեանց : Սկզբունքի տեսակէտով, այս ծրագրին հակառակ են նաեւ Պելժիա, Հոլանտա եւ Լիւքսէնպուրկ : Անգլիա չուզեր մասնակցիլ որեւէ կազմակերպութեան որ կը կաշկանդէ ազգային գերիշխանութիւնը : Միւսներն ալ համաձայն չեն այնպիսի կազմակերպութեան մը որ պիտի գործէ միայն ի շահ Ֆրանսայի եւ Գերմանիոյ : Իտալիա համաձայն է կարգ մը պայմաններով, իսկ արեւմտեան Գերմանիան պատրաստ է մասնակցելու, որոշ պայմաններ դնելով :

Մասնագէտներ դիտել կուտան թէ Ֆրանսական ծրագիրը շատ պարզ է եւ ճկուն. այնպէս որ պատճառ չկայ մերժելու, երբ կարելի եղած է համաձայնիլ ածուխի եւ պողպատի հաւաքական արտադրութեան եւ վաճառման համար : Նախապէս որոշուած էր ժողով մը գումարել Փարիզի մէջ, յունուար 17ին, քննելու համար Ֆրանսական ծրագիրը : Այս առթիւ մշակուելիք բանաձեւը պիտի յղուի արեւմտեան Եւրոպայի Խորհուրդին, վերջնական ձեւ ստանալու համար :

Հաւանական է որ բրիտանական կառավարութիւնն ալ իր կարգին բանաձեւ մը մշակէ, ներկայացնելու համար յունուար 17ի ժողովին : Լոնտոն որոշած է սպասողական դիրք մը բռնել, — «սպասել եւ տեսնել» թէ ինչ վերջնական ձեւ պիտի ստանայ ծրագրուած կազմակերպութիւնը : Ամէն պարագայի մէջ, Անգլիա տրամադիր չէ իր սպառազինութեանց ճարտարարուեստը ենթարկել Փարիզի համաձայնութիւններով նախատեսուած գործակալութեան մը : Պարզ խօսքով, կը խուսափի միջազգային կազմակերպութենէ մը որ կրնայ ազդել նաեւ տնտեսական դետնի վրայ : Բայց եւ այնպէս, ուշադրութեամբ կը հետեւի անցուդարձին :

Տակաւին հրատարակուածչեն Ֆրանսական ծրագրին բոլոր մանրամասնութիւնները. սակայն բացորոշ է Անգլիոյ ընդդիմութիւնը : Այնպէս որ, իրազեկներ կը կարծեն թէ սպառազինութեանց արտադրութեան գործակալութիւնը ի վերջոյ պիտի սահմանափակուի երեք պետութիւններով, — Ֆրանսա, Իտալիա եւ արեւմտեան Գերմանիա : Պ. Մենտէս Ֆրանս, որ այժմ կը հանգստանայ Նափոլիի գիւղերէն Փոսիթանոյի մէջ, պիտի ջանայ ապահովել Իտալիոյ եւ Արեւմտեան Գերմանիոյ աջակցութիւնը, Հռոմ եւ Պոն այցելած ատեն :

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ օդանաւային վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ 53 խարիսխներ ունի Եւրոպայի եւ Հիւս. Ափրիկէի մէջ, Արեւմուտքի պաշտպանութեան համար : Այս խարիսխներէն 40ը ռազմական են, 13ը վարչական : Ի հարկին այս վերջիններն ալ կրնան ռազմականի վերածուիլ անմիջապէս : Այս խարիսխներուն մէջ կը ծառայեն 83·400 օդաչուներ եւ 58·500 ուրիշ պաշտօնեաներ : Տարեկան թոշակներու գումարն է 345·000·000 տոլար : Շինութեանց համար ծախսուած է 81 միլիոն տոլար : Բնակարանի համար դժուարութիւններ ծագած են Ֆրանսայի եւ արեւմտեան Գերմանիոյ մէջ :

(Շար-ը կարդալ Դ. էջ)

❖ ՕՐԸ ՕՐԻՆ ❖

*

RENÉ GROUSSET

Խումբ մը մտաւորականներ, տիկին եւ պարոն, պարտք սեպեր են յարգանքի երեկոյ մը սարքել, ողբացեալ Ռընէ Կրուսէի յիշատակին :

Ինչպէս կ'երեւայ հրատարակուած ազդէն, հանդիսութիւնը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ ուրբաթ, 14 Յունուար, Միւզէ Կիմէի մէջ :

Անշուշտ գործնական միջոցներ ձեռք առնուած են, արժանավայել մեծարանք մը ապահովելու համար վաստակաւոր ակադեմականին :

Հայ ժողովուրդը օտար բարեկամներ շատ ունեցած է, իր դարաւոր պատմութեան ընթացքին :

Ամէնէն տագնապալի պահերուն, մեր տառապանքներուն, իղձերուն եւ ճիգերուն արձագանգած են հզօր ձայներ՝ քաղաքական, գրական – գեղարուեստական, գիտական եւ ակադեմական շրջանակներէ :

Միջազգային մամուլը պարբերաբար լայն բացած է իր էջերը հայանպաստ հրատարակութեանց առջեւ, ականաւոր դէմքերու ստորագրութեամբ :

Լսած ենք դղրդագին ճառեր, փոթորկաձայն բողոքներ՝ Փարիզի բեմերէն : Նաեւ ուրիշ մայրաքաղաքներու մէջ :

Ատեն – ատեն հրատարակուած են հանրագրութիւններ, բազմազան եւ բազմաձայն :

Եւ վերջապէս պարբերական թերթեր, տետրակներ, գրքոյկներ եւ ամբողջ գիրքեր, միշտ ի նպաստ անճար ժողովուրդի մը արդար պահանջներուն :

Բայց, մեծ թիւ մը չեն կազմեր անոնք որ ուզած են իրենց բարեկամութիւնը, աւելի ճիշդ՝ արդարամտութիւնը ապացուցանել ի սպաս դնելով իրենց հմտութիւնը, գիտական պաշարը եւ աշխատանքը :

Այդ սակաւաթիւներէն մէկն է Ռընէ Կրուսէ, որ շնչասպառ ինկաւ, քանի մը տարի առաջ, ամէնէն հասուն տարիքին մէջ :

Քաջ պատմագէտ, ան իր անաչառ գիտութենէն բաժին հանեց Արեւելքի ազգերուն եւ մասնաւորապէս մեր ժողովուրդին համար : Ոչ թէ վաղանցուկ տրպաւորութիւններով, այլ տոկուն եւ լեցունկեկ հատորներով :

Թերեւս ոչ ոք իրեն չափ խորապէս ուսումնասիրած է հայ ժողովուրդին դերը Խաչակիրներու արշաւանքին մէջ :

Իսկ իր վերջին հատորը, «Հայոց Պատմութիւնը», կը կազմէ թանկագին վկայութիւն մը գիտակից եւ տեւական բարեկամութեան :

Շատեր Ռընէ Կրուսէի ուսումնասիրութեանց միջոցաւ պիտի կրնան չափել մեր արժանիքները եւ պատմական դերը :

Կ'իմանամ թէ ուրբաթ գիշեր հրաւիրուած են նաեւ տեղացիներ :

Ուրեմն, ուշադրութիւն :

Թող չըսեն թէ Հայերը չեն գիտեր գնահատել իրենց ճշմարիտ բարեկամները :

ՎԱՀԷ

ՖԱՐԻԶԻ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Արեւմտեան Գերմանիոյ կառավարութիւնը որոշեց փութացնել Փարիզի համաձայնութեանց վաւերացումը, առանց սպասելու Ֆրանսայի վերջնական վաւերացման : Չորս գլխաւոր կուսակցութիւններ կ'առաջարկեն որ խորհրդարանը այդ համաձայնութիւնները քննէ փետր. 9ին, 10ին եւ 11ին, որպէսզի ազգ. պաշտպանութեան վարչութիւնը կարենայ միջոցներ ձեռք առնել, վերազինման համար : Ընդհանուր կարծիքը այն է թէ դաշնագիրները պիտի վաւերացուին բաւարար մեծամասնութեամբ : Միեւնոյն ատեն կ'ենթադրուի թէ բոլոր երկիրները զանոնք վաւերացուցած պիտի ըլլան մինչեւ ամառ, եւ գերման խորհրդարանը քսան անմիջական օրէնքներ քուէարկած պիտի ըլլայ :

Արեւմտեան Գերմանիոյ մէջ այժմէն պատրաստութիւններ կը տեսնուին օդանաւային ուժերու կազմակերպութեան համար, որուն գլուխը պիտի անցնի զօր. Ատոլֆ Կալանտ, որ 42 տարեկան է եւ գործօն դեր կատարած է Բ. աշխարհամարտին մէջ : Այս զօրավարը Արժանթինի օդատորմիզին մասնագէտ խորհրդականն էր 1947էն ի վեր և Պուէնոս Այրէսէն ճամբայ ելած է, իր հայրենիքը վերադառնալու համար :

Իրազեկներ կ'ըսեն թէ ծրագրուած բանակին համար գերման զինուորական հրամանատարներ պիտի չնշանակուին առ այժմ. բայց ընդհ. հրամանատար պիտի համարուի հանրապետութեան նախագահը : Ցամաքային, ծովային եւ օդանաւային ուժերը պիտի ունենան ընդհ. քննիչներ, որոնց գլուխը պիտի գտնուի պետ մը, զօր. Ատոլֆ Հէօսինկէր :

ԱՆԳԱՐԱՅԷՆ կը հեռագրեն թէ պայթիւն մը տեղի ունեցաւ Էլմատաղի ռազմանիւթի մթերանոցին մէջ : Երկու հոգի մեռան, տասը հոգի ծանրապէս վիրաւորուեցան :

ՀԻՒԼԷԱԿԱՆ ՈՒԺԻ գործածութեան մասին խորհրդակցելու համար Փարիզ եկած են ութ ճափոնցի մասնագէտներ : Պիտի մնան ութ օր, մասնակցելով միջազգային ժողովի մը :

ՀԵՐԱԴԱՐՁ

Ծանօթ երաժշտագէտ Օննիկ Պէրպէրեան, որ Մ. Նահանգները կը գտնուէր աւելի քան մէկ տարիէ ի վեր, Փարիզ վերադարձած է եւ երէկ խմբագրատուն այցելեց : Խոստացած է գրի առնել իր տպաւորութիւնները «Յառաջ»ի համար :

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՀԻՒՍ. ԱՓՐԻԿԷԻ ՄԷՋ

Մարոքի մարզպանութիւնը որոշեց բացառիկ միջոցներ ձեռք առնել, զսպելու համար ահաբեկչական շարժումը որ հետզհետէ կը ծաւալի : Մասնաւոր ծրագիր մը պատրաստուած է այս առաջադրութեամբ : Մարզպանը Փարիզ պիտի գայ յունուար 12ին կամ 13ին, մասնակցելու համար խորհրդակցութեան մը :

Խլրտումները սաստկացած են մասնաւորապէս Քազապլանքայի մէջ, ուր ահաբեկումներուն դէմ պայքար կը մղուի ուրիշ ահաբեկիչներու կողմէ : Որոշուած է սանձել երկու շարժումներն ալ : Քազապլանքայի մէջ ժողով գումարեցին մօտ յիսուն պատասխանատու անձեր, որոնք մանրամասն տեղեկութիւններ ստացան ամենօրեայ վտանգներու մասին :

Առջի օր ռումբ մը պայթեցաւ Քազապլանքայի մէջ : Երկու հոգի մեռան, 13 հոգի վիրաւորուեցան :

× Ալժերիոյ մէջ ալ կացութիւնը պըզտոր է տակաւին : Տեղական թերթերը կը գրեն թէ մեծ յուսախաբութիւն պատճառած է ներքին նախարարին ծրագիրը : Դժգոհ կ'երեւան նաեւ Ֆրանսացի գաղթականները, քաղաքական եւ տնտեսական պատճառներով :

× Իտալացի բժիշկ մը, Կարկանօ, ըսպաննուեցաւ իր դարմանատան առջեւ : Երկու գնդակներ ծակած էին գլուխը : Բժիշկը Քազապլանքայի արաբական թաղը կը բնակէր տարիներէ ի վեր եւ մեծ համարում կը վայելէր : Ոստիկանութիւնը կը կարծէ թէ ահաբեկիչները կ'ուզեն արաբական թաղը անմատչելի դարձնել Եւրոպացիներուն համար :

Հսկողութիւնը սաստկացած է Քազապլանքայի մէջ : Բոլոր անցորդները կը խուզարկուին :

ԴԱԴՈՆ ԶՈՒՍԴՈՒՆԻ

ԲԻՒԶԱՆԴ ՄԱՍՈ

Ա.

— Այս ամէն ինչ ես ալ գիտեմ, — ըսաւ Մեծ Տէրը, — ինչո՞ւ համար ինծի կը պատմես զայն։

— Որովհետեւ Ձեր Մեծութիւնը ինծի հարցուց, — պատասխանեց Ղազարոս Ղազարեան։

— Ես քեզի հարցուցի, որովհետեւ ուզեցի գիտնալ, թէ ինչպէ՞ս կրնայ ըլլալ, որ Ղազարոս Ղազարեան, որ ամէն ինչ գիտէ, ինչպէս ես, ամէն ինչ գիտէ, ինչպէս ես, ամէն ինչ գիտէ, ինչպէս ես,

ՅԱՌԱՋԻՆ ՎԱՐԺԱՊԵՏՈՒՀԻՆ

Ա. Ա. Ա.

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

Խ. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ յայտարարութիւն մը հրատարակեց, որով կ'ամբաստանէ Իրաքի կառավարութիւնը թէ կը ջանայ Անգլիոյ եւ Մ. Նահանգներուն կողմէ ծըրագրուած յարձակողական խմբակցութեանց մէջ համախմբել արաբական երկիրները: Յետոյ ակնարկելով Մոսկուայի իրաքեան դեսպանատան փակման, կ'ըսէ թէ «Նուրի Սայիտ փաշայի կառավարութեան այս արարքը կ'ապացուցանէ անոր ոչ – բարեկամական քաղաքականութիւնը, ծանրացնելով միջազգային յարաբերութեանց լարումը»:

ԾԱՆՐ ՈՂՈՂՈՒՄՆԵՐ պատահեցան Վառի նահանգին մէջ: Շատ մը ճամբաներ փակուած են Թուլոնի շուրջը: Յորդած են քանի մը գետեր, ձիւնհալքի հետեւանքով: Իէռի դաշտը ջուրերուն տակ մնացած է աւելի քան երկու հազար մեթր երկայնութեամբ: Հարաւ. Ֆրանսայի միւս շրջաններէն ալ վրդովիչ լուրեր կը հասնին:

ՎԱՏԻԿԱՆ արգիլեց աբբայ Մարկ Օրէզոնի գիրքը, «Քրիստոնէական կեանք եւ սեռային խնդիրներ»: Հրամանը արձակուած էր 1953 ապրիլ 3ին եւ նոր կը ծանուցուի:

ԱՆԳԼԻԱ խստացուց իր հսկողութիւնը համայնավար երկիրներու հետ կատարուած առեւտուրին վրայ, համախորհուրդ՝ Մ. Նահանգներուն եւ արեւմտեան Եւրոպայի պետութեանց հետ: Մասնաւորապէս արգիլուած են մեքենաներու, քիմիական եւ ելեկտրական նիւթերու եւն. արտածումները:

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ դաշնագիր մը կնքուեցաւ Իտալիոյ եւ Մ. Նահանգներուն միջեւ, զարկ տալու համար Իտալիոյ տնտեսութեան:

ԱՆԳԼԻՈՅ երկաթուղիներուն 400·000 աշխատաւորները միջին հաշուով 15 առ հարիւր յաւելում ստացան, գործադուլի որոշումը ետ առնելու համար:

ԱՆՁՐԵՒ ԿՈՒԳԱՅ Ֆրանսական Ակադեմիայի այն սրահին մէջ ուր սովորաբար ժողով կը գումարեն Անմահները: Ճարտարապետը փակել տուաւ այդ սրահը, մինչեւ որ նորոգութիւններ կատարուին:

ՏՕՆԱԾԱՌ ՀԱՆԴԷՍ

ՍԷՆԹ ԷԹԻԷՆ.— Դպրոցի հոգաբարձութիւնը «Մանուկներու Օր»ուան առթիւ կազմակերպած է երեկոյթ մը, Կիրակի 16 Յունուար, ժամը 15ին 7 ռիւ Պընուա Մալօնի սրահին մէջ (Փլաս ժաքարի մօտ): Դպրոցականներու կողմէ կը ներկայացուի խիստ գեղեցիկ թատերախաղ մը (Տօնածառի ետեւէն) բեմադրութեամբ ուսուցիչ Պ. Կ. Տէրմոյեանի: Ճոխ յայտագիր եւ սիրուն անակնկալներ: Կաղանդ Պապան պիտի այցելէ մանուկներուն:

Մուտքը ազատ է:

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ ՏՈՒՐՔԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

Այս կիրակի ժամը 15ին, Պոմոն, Ս. Սահակ – Մեսրոպ սրահին մէջ:

Կը խօսին Հ. ՀՕԼԶՄԱՆ եւ ՖԵՐՏԻ Ա. ՊԱՃԵԱՆ: (Քարտուղար Մուրատ Ռափայէլեան Նախկին Սանուց Միութեան):

Մուտքը ազատ է:

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

ԱՄԷՆՈՒՆ ՏԱՐԵԳԻՐՔԸ 1955

(Բ. ՏԱՐԻ)

Կազմեց՝ ԿԱՐՕ ԳԷՈՐԳԵԱՆ

Ճոխ եւ այլազան բովանդակութեամբ, պատկերազարդ:

Գրական էջեր.— Հայկ. Կեանք, Արուեստի աշխարհ, Հայաստան, Կէս – բժշկական, գաղութներ (Լիբանան եւ Սուրիա), երգիծանք, մարզաշխարհ, անցքեր, մահագրութիւն, օրացոյց եւն.:

ԳԻՆ 1200 ՖՐԱՆՔ

Թղթատարի ծախքով 1270: Դիմել՝ «Յառաջ»ի:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ համար Յ. ՄԱԼԱՔԵԱՆի՝

3, Bd. Théodore Turner, Marseille

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Փետրուար 18ի տարեդարձը Փարիզի մէջ Փետրուար 19ին:

Imp. Araxes - 46, Rue Richer. Paris (9e)

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐ

Արեւմտեան Եւրոպայի Կեդր. Կոմիտէն ստիպողաբար ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ հետեւեալ շրջաններու ընկերները, նշանակուած թուականներուն: Ներկայ կ'ըլլայ Կ. Կ.ի ներկայացուցիչը.—

9. Յունուար Լիոն:
10 Յունուար, Տէսին:
12 Յունուար Վիէն:
14 Յունուար Վալանս:
15, 16, 17 Յունուար Մարսէյլ:
18 Յունուար Կրընոպլ:

ՊԱՐԱՆՑԻԿ ՑԵՐԵԿՈՅԹ

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի Փարիզի «Ահարոնեան» խումբին կողմէ այս կիրակի ժամը 16էն 23 Ազգ. Տան թատերասրահին մէջ:

Հաճելի ժամանց: Գեղարուեստական բաժին: Ճոխ պիւֆէ:

ՏՕՆԱԾԱՌ ՀԱՆԴԷՍ

Իսիի Խրիմեան դպրոցի տօնածառ հանդէսը այս կիրակի կէսօրէ ետք ժամը 3ին: Միջնարարին պտուղ կը բաժնուի փոքրերուն:

Երգ, արտասանութիւններ, պար, զաւեշտ մը եւ անակնկալներ, աշակերտներու կողմէ:

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Հայկ. Դատի պատմութեան մասին

Նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. «Փոթորիկ» խումբի, այս երեքշաբթի իրիկուն ժամը ճիշդ 21ին, Քաֆէ Սէն Սիւլփիսի վերնայարկը, 2 ռիւ տիւ Վիէօ Քոլոմպիէ մէթրօ Սէն Սիւլփիս:

Կը դասախօսէ ընկեր ՀՐԱՆԴ ՍԱՄՈՒԷԼ շարունակելով շարքը, (4րդ):

Սիրով կը հրաւիրուին բոլոր փափաքողները անխտիր:

Ի ՅԻՇԱՏԱԿ

RENÉ GROUSSET ի

Ողբացեալ ակադեմականին հայ բարեկամները երեկոյ մը կազմակերպած են Յունուար 14ին, Միւզէ Կիմէի սրահին մէջ, (Փլաս տ'Իէնա) ժամը 21ին:

Նախագահութեամբ Փարիզի առաջնորդ ՍԵՐՈՎԲԷ Ծ. Վ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆի:

ՓՈԽԱՆ ԾԱՂԿԵՊՍԱԿԻ

Տէր եւ Տիկին Պ. Զաքըճեան երեք հազար Ֆրանք կը նուիրեն, փոխան ծաղկեպսակի Փարիզի Աղքատախնամ Միութեան, ողբացեալ Տիկին Շուշանիկ Գարագոչի մահուան առթիւ:

Ստանալ «Յառաջ»էն:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

ՍԷՆԹ ԷԹԻԷՆ.— Դպրոցի հոգաբարձութիւնը Օր. Մարի Փիլիկեանի եւ Պ. Պօղոս Պօղիկեանի ամուսնութեան առթիւ ստացած է ութ հազար Ֆրանքի նուէր: Այս առթիւ հոգաբարձութիւնը դպրոցի աշակերտներով միասի՝ շնորհակալութիւն յայտնելով, երջանիկ օրեր կը մաղթէ նորապսակ ամոլին:

LUCIEN DURAND

ՓՈՐՁԱԳԷՏ ՀԱՇՈՒԱԿԱԼ

23, Rue Notre Dame des Victoires, Paris (2). GUT 36-71

MORY et Cie

SERVICE VAUQUELIN

Միակ արտօնուած տունն է ծրարներ ղրկելու համար ՀԱՅԱՍՏԱՆ

(U. R. S. S.)

Հաստատութիւնը արտօնուած է ՄԻԱՅՆ ՆՈՐ ԶԳԵՍՏՆԵՐԸ ղրկելու, պաշտօնական հաշուեցոյցներով, իսկ գործածուած հագուստներ՝ շատ լաւ վիճակի մէջ:

3, RUE ST.-VINCENT DE PAUL

Paris 10e. Tél.: TRU 72-60 (Poste 80)

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

«ՅՈՒՍԱԲԵՐ»Ի ԲԱՑԱՌԻԿ ԹԻՒԸ

Նուիրուած Հայկ. Մշակոյթին, ինչպէս նաեւ հայ լրագրութեան հիմնադրութեան 160ամեակին:

Խնամքով պատրաստուած հրատարակութիւն մը, աշխատակցութեամբ 28 հին եւ նոր դէմքերու: Ուսումնասիրութիւններ, յուշեր, պատմական դրուագներ եւ գրական կտորներ, զարդարուած՝ գեղեցիկ պատկերներով:

Դիմել գրավաճառներուն:

ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ

Ս. ԾՆՈՒՆԴԻ ՏՕՆԱԿԱՆ ՕՐԵՐՈՒ

Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցւոյ, Փարիզ

Յունուար 9 կիրակի, քառաձայն պատարագ ժամը 10ին:

ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ Ս. Պօղոս – Պետրոս եկեղեցի, Կիր. 9 Յունուար, Ս. Ծննդեան տօնին առիթով հանդիսաւոր պատարագ: Պիտի երգեն խաչակիր մանուկները, առաջնորդութեամբ Պ. Լ. Համբարձումեանի:

ՀԱՅԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Կը յանձնարարենք

ՍԻԼՎԵՍՏՐ ԴԵՂԱՐԱՆԸ

46, Rue de Trévise, Tél. PRO. 86-41

Ուր լաւագոյն ընդունելութիւնը վերապահուած է Փարիզի, արուարձաններու եւ գաւառի Հայերուն

Հայերու բարեկամ դեղարան մը

Ազգ. Տունէն դէպիլափայէթի անկիւնը

Պ. Վահրամ Էլմաճեան պարտրաստող-ծախող, իր հայրենակիցներուն տրամադրութեան տակ է ժամը 9էն 12·30 եւ 15էն 20 հոն է:

ՇԱՀԵԿԱՆ ՀԱՅԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

Օր. ԾՈՎԻԿ Ե. ԽԱԹԱՆԱՍԵԱՆ

Պ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԳԱԼՊԵԱՆ

Լոնտոն Ամուսնացած 8 Յունուար

Մեր շնորհաւորութիւնները:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Հ. Յ. Դ. Շրջ. կոմիտէն բոլոր ենթակոմիտէներու եւ խումբերու ընկերները ժողովի կը հրաւիրէ այս շաբաթ գիշեր ժամը ճիշդ 9ին, սովորական հաւաքատեղին: Սոյն ժողովին ներկայ կ'ըլլան Կ. Կ.ին եւ Շրջ. Կոմիտէի ներկայացուցիչները: Կը խնդրուի ճշգապահ ըլլալ:

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Հ. Յ. Դ. Շրջ. Կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ, սովորական հաւաքատեղիներուն մէջ.—

Համազասպ խումբը երկուշաբթի ժամը 9ին:

Թաթուլ խումբը այս երեքշաբթի ժամը 9ին:

Իշխան խումբը հինգշ. ժամը 9ին:

Ժողովները շարունակելի են: Ներկայ կ'ըլլան Շրջ. Կոմիտէի անդամները:

ՓԱՐԻԶ.— Ֆ. Կ. Խաչի Փարիզի մասնաճիւղին ընդհ. ժողովը այս երկուշաբթի ժամը 4ին Քաֆէ Ռէժան: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ ԱՌԻԹԷՆ

Մեկնումի պատճառով, կը յանձնուի Պոռտոյի կեդրոնական մէկ թաղամասին մէջ յարկաբաժին մը (կահաւորուած) հինգ օդաւէտ գլխաւոր սենեակներով, Գ. յարկ, կազ, ջուր, ելեկտրականութիւն: Շատ դիւրամատչելի պայմաններ: Ամսական վարձքը 1980 Ֆրանք:

Մանրամասնութեան համար դիմել՝ Կ. Գազեան՝

4, Rue Entre 2 Murs, Bordeaux (G.)

MAISON ARDY

— GROS — S. A. R. L. au Cap. 12.000.000 — DEMI - GROS —

Tél. Cen. 14. 11 R.C.Seine 3337021 B.

Tél. Cen. 46.87 C.C.P. Paris, 6401.06

(ՏՆՕՐԷՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ)

86-89, RUE DE CLERY, PARIS (2e)

Հաստատութիւնը մասնագէտ է Bonnetterie եւ sous-vêtements ի վերաբերեալ ամէն տեսակի, եւ ունի ֆրանսական մեծագոյն տուներու ապրանքները:

Jil - Polichinelle - DD - Mont d'Ecosse - Le Collègien - Le Chat
J. E. T. - Aviette - Parker Nemausa - Tixolid - Eminence -
Kangourou - Belesta - etc. etc
Caleçon Molletonnés - Le Belier - Le Vosgien - Trimeca etc. etc.

Միշտ տրամադրելի Ա. եւ Բ. կարգի ապրանք

Rayon spécial de ganterie et de mouffles en laine

pour HOMMES, FEMMES et ENFANTS.-

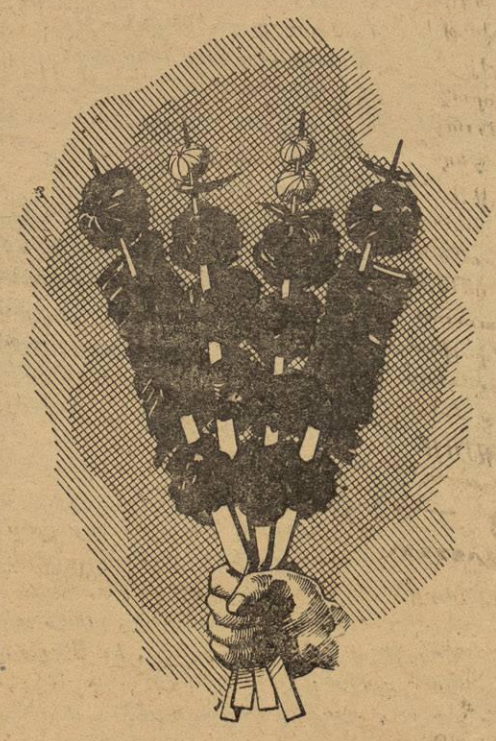

ՃԱՇԱՐԱՆ ԵԱՐ

Հիմնադիր-տնօրէն ԳՐԻԳՈՐ ԹԵՒԱՆԵԱՆ

★

Ֆրանսական – հայկական եւ կովկասեան ընտիր կերակուրներ

ՇԱՆ ԶԷԼԻԶԷԻ ՍՐՏԻՆ ՎՐԱՅ

4, Rue Robert - Estienne

(Rue Marbeuf) PARIS (8e)

(Métro: F. D. Roosevelt)

★

Հանելի մթնոլորտ

Առաջնակարգ կովկասեան խորովածներ, «շաշլիք», «քարսքի»

★

BAR AMERICAIN

ՅԱՐԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondé en 1925 Tél.: PRO. 86-60

Le Directeur : SCH. MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise, Paris-9e

C.C.P. Paris 1678-63 R.C.Seine 376.286

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ տարեկան 3000 փր., վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 փր. կամ 10 $, հատը 12 փր.

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 11 ՅՈՒՆՈՒԱՐ

MARDI 11 JANVIER 1955

31ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7568 31e ANNEE Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 11ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 2979

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

ԱՐԴԵՕՔ ՀԱՒԱՔԱ՞Ծ ԵՆ

Շարք մը հարցումներ կուգան դրչի տակ, երբ կը խօսինք եղերական քառասնամեակին մասին:

Բազմաթիւ հրատարակութիւններ եղած են Հայաջինջ Սարսափներու մասին տարիներու ընթացքին: Ոչ միայն հայերէն, այլ եւ օտար լեզուներով:

Մեր մատենադարանները ունի՞ն այդ բոլոր հրատարակութիւնները: Հաւաքած, դասաւորած եւ պահա՞ծ են:

Անշուշտ առաջին պարտականութիւնը կ'իյնար Երեւանի պետական Մատենադարանին վրայ:

Յետոյ կուգան Վիէննայի, Վենետիկի եւ Երուսաղէմի Մատենադարանները: Եւ բաղդատաբար նորերը, Նուպարեան եւ Անթիլիաս:

Հայաստանի մասին դժուար է տեղեկութիւններ ստանալ: Յուսանք թէ կարելին փորձած են, լրիւ հաւաքածոյ մը կազմելու համար: Մանաւանդ որ, արտասահմանէն ալ սնտուկներով գիրքեր, ամբողջ Մատենադարաններ փոխադրուեցան, տարիներու ընթացքին:

Միւս Մատենադարանները աչքի տակ են, եւ կրնան պատասխանել անմիջապէս:

Կրնան կոչ մըն ալ ուղղել, եթէ տակաւին պակասներ ունին:

Կը կարծենք թէ այս ուղղութեամբ մասնաւոր աշխատանք թափած են Մխիթարեան Միաբանութիւնները, շնորհիւ իրենց փորձառութեան եւ զանազան յարմարութեանց:

Երուսաղէմի եւ Անթիլիասի վանքերուն մէջ ալ պակաս չեն հոգածու ձեռքեր: Իսկ Նուպարեան Մատենադարանը ամէնէն աւելի դիւրութիւն ունէր ճարելու միջազգային հրատարակութիւնները, իբրեւ ժառանգորդը Ազգ. պատուիրակութեան եւ իբրեւ փարիզեան հաստատութիւն:

Գիտենք որ հանգուցեալ Արամ Անտոնեան բազմաթիւ թղթածրարներ կազմած է ջարդերու մասին եւ իր յաջորդն ալ կատարած է լրացուցիչ աշխատանքներ:

Սակայն ստոյգ տեղեկութիւններ չունինք — կրցա՞ծ են հաւաքել բոլոր ջարդապատում գիրքերը, հայերէն թէ օտարալեզու:

Ուրիշ կարեւոր պարագայ մը:

Թուրքերն ալ բազմաթիւ քաղաքական յուշեր հրատարակեցին վերջին քառասուն տարիներու ընթացքին, թէ թերթերու մէջ եւ թէ առանձին հատորներով:

« Յառաջ » թարգմանեց շարք մը յուշեր, իբրեւ հում նիւթ: Անդին կը մնայ ամբողջ Մատենադարան մը՝ թէ 1895–96ի դէպքերու եւ թէ մանաւանդ առաջին Մեծ Պատերազմի եւ հայկական հարցի մասին:

Թուրքերն ալ ունին իրենց « հերոսապատումները», ուր արեւմտեան Հայաստանի եւ Կիլիկիոյ դէպքերը կը նկարագրեն համաձայն իրենց հայեցողութեան:

Պատահաբար կը յիշենք զարմանազան յուշեր՝ Երզնկայի, Ուրֆայի, Մարաշի, Պոլսոյ եւն. «ազատագրութեան» կռիւներու մասին:

Դժուար չէ հետաքրքրուիլ եւ ճարել այդ գիրքերը, իբրեւ ատաղձ ապագայ ուսումնասիրութեանց համար:

Կը կարծենք թէ նիւթական միջոցներ ալ չեն պակսիր, այս պակասը լրացնելու համար:

Գալով ձեռագիրներուն, անոնք որ գրի առած են իրենց յուշերը եւ որեւէ միջոց չունին հրատարակելու, լաւ կ'ըլլայ որ յանձնեն Մատենադարաններու.

Նոյն ձեւով կարելի է փրկել, նաեւ, թերթերու մէջ հրատարակուած կտրօնները: Անշուշտ անոնց հեղինակները կտրած պահած են այդ կարգի նիւթերը, որոնք դէզ մը կը կազմեն այս թերթին հաւաքածոներուն մէջ ալ:

Շ.

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՎԱՐՉԱՊԵՏԸ ՀՌՈՄԻ ՄԷՋ

ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԸ ՍԿՍԻՆ ԱՅՍՕՐ, ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

Պ. Մենտէս Ֆրանս, որ կը հանգստանար Նափոլիի մէջ, Հռոմ կը դտնուի այսօր, երեքշաբթի: Երկու պետութեանց մասնագէտները մշակած են բանակցութեանց նիւթերը: Վերջին օրը չորս ժամ զբաղեցան, լրացնելու համար օրակարգը:

Երկու վարչապետները նախ պիտի ջանան լուծել այն խնդիրները որ առկախ կը մնան Ֆրանսայի եւ Իտալիոյ միջեւ, Բ. աշխարհամարտի դադարումէն ի վեր: Այս խնդիրները կապ ունին նաեւ Ֆրանսա բնակիլ Իտալացիներու եւ Իտալիա բնակող Ֆրանսացիներու իրաւական վիճակին հետ: Այդ խնդիրը պիտի կարգադրուի հիւպատոսական պայմանագիր մը կնքելով:

Ուրիշ կարեւոր հարց մըն է փոխադրութեանց եւ հաղորդակցութեանց բարւոքումը, ինչպէս եւ առեւտուրի բարգաւաճումը:

Շատ աւելի բարդ հանգամանք մը կը ներկայացնեն քաղաքական խնդիրները: Մասնագէտները շատ մը դժուարութիւններ հարթած են արդէն, համաձայնութեան գետին մը պատրաստելով: Կը հաստատուի թէ երկու կողմերն ալ բարեացակամութեամբ տոգորուած են: Իտալացիները մեծ կարեւորութիւն կ'ընծայեն այս տեսակցութեանց եւ կը մաղթեն որ տրրուած որոշումները մեռեալ տառ չմնան: Իտալական կառավարութիւնը կ'ուզէ բարւոք եզրակացութեան մը յանգիլ մանաւանդ անոր համար որ Իտալիոյ վարչապետը մօտերս Արեւմտեան Գերմանիա եւ Մ. Նահանգները պիտի այցելէ: Իտալիա ոչ միայն քաղաքական հոգեր ունի, այլեւ տնտեսական եւ անհամբեր կը սպասէ միացեալ Եւրոպայի կազմութեան: Երկրորդ աշխարհամարտէն ի վեր, գաղթային շահաստաններ ալ չունենալով, Իտալիա յոյսը դրած է Եւրոպայի վերակազմութեան վրայ, մանաւանդ որ աւելի քան մէկ միլիոն տրամադրելի բանուորներ ունի, որոնք թանկագին պահեստ մը կը կազմեն Եւրոպայի թէ Հիւս. Ափրիկէի համար:

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ ՄԸ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԵՒ ԻՏԱԼԻՈՅ ՄԱՍԻՆ

Մ. Նահանգներու ծերակոյտին ելմտական յանձնաժողովը տեղեկագիր մը հրատարակեց Ֆրանսայի եւ Իտալիոյ ներքին կացութեան մասին, աննպաստ եզրակացութիւններով: Տեղեկագիրը կ'ըսէ թէ «միայն բարգաւաճ տնտեսութիւն մը կրնայ երկու երկիրներ փրկել, որպէսզի անձնատուր չըլլան համայնավարութեան »:

Տեղեկագիրը պատրաստած է զօր. Քըլայն, որ վերջերս քննական պտոյտ մը կատարած էր Եւրոպայի մէջ: Զօրավարը կ'ըսէ թէ « բազմաթիւ Եւրոպացիներ ոչ երախտագիտութիւն, ոչ ալ հիացում ունին Մ. Նահանգներուն հանդէպ: Ֆրանսան կատարեալ եւ անհրաժեշտ փոփոխութիւն կը կրէ եւ Մենտէս Ֆրանսի ծրագիրը կրնայ երկիրը փրկել համայնավարութենէն: Գերմանիան տոկուն եւ ուղղամիտ ընկերակից մըն է համայնավարութեան դէմ մղուած պայքարին մէջ, առաջնորդութեամբ Տոքթ. Ատընաուրրի: Շատ ուշ է արցունքներ թափելու համար Եւրոպայի միացեալ բանակի ծրագրին ձախողման մասին. բայց պէտք է ըսել թէ Մեծն Բրիտանիան հաւասարապէս պատասխանատու է այս ձախողման համար, Ֆրանսայի խորհրդարանին հետ »:

Ի՞նչ կ'առաջարկէ տեղեկագիրը այս աննպաստ եզրակացութիւններէն ետք: «Լեհերը, Չեխերը եւ այն միւս հերոս քաղաքացիները որոնք վճռած են պայքարիլ համայնավարութեան դէմ, պէտք է պատեհութիւն ունենան իրենց սեփական ուժը կազմելու իրենց ազգային դրօշներուն տակ: Կ'առաջարկեմ այդպիսի ուժեր հաստատել Սպանիոյ կամ ուրիշ որեւէ երկրի մէջ որ պայքար կը մղէ համայնավար նախայարձակման դէմ: Այնտեղ, իրենց պետերուն հրամանատարութեան տակ, այդ ուժերը կրնան պատրաստուիլ իրենց երկիրներուն ազատագրութեան համար»:

(Շար-ը կարդալ Դ. էջ)

✤ ՕՐԸ ՕՐԻՆ ✤

*

ԼՈՒՐ ՈՒՆԻ՞Ք ԱՅՍ ԳԱՆՁԵՐԷՆ

Մինչ օտարին լոյսէն շլացած երիտասարդներ հազիւ կը բարեհաճին հայերէն բառ մը աւելի սորվիլ, մեր պատուական բարեկամը, Ա. Վաչեանց կը շարունակէ պրպտումներ կատարել, հաստատելու համար մայրենի լեզուին ճոխութիւնը:

Իր իննսուն տարիներով ասպարէզ կը կարդայ մեր բանգէտներուն, իմաստակներուն եւ չոր գլուխներուն, համբերատար ուսումնասիրութեամբ եւ երիտասարդական կորովամտութեամբ:

«Յուսաբեր»ի բացառիկ թիւին մէջ, որ նուիրուած է Հայկ. Մշակոյթին եւ լրագրութեան 160ամեակին, Վաչեանց ալ յօդուած մը ունի,— «Հայ լեզուի հարստութիւնը »:

Իր տբնաջան պրպտումներէն կը քաղեմ հետեւեալ եզրակացութիւնները, որպէսզի գիտցողները պատմեն չգիտցողներուն. —

1. «1935 թ. ձեռքս ընկած մի գերմաներէն Աւետարան բաղդատելով մեր Աւետարանի հետ, ի մեծ զարմանս իմ նկատեցի որ հայերէնը շատ աւելի կարճ է, թէ բառերի թուով եւ թէ հնչիւնների համբանքով, յիսուն առ հարիւր համեմատութեամբ: Այնտեղ ուր մեր հայերէն Աւետարանը գործ է ածում հարիւր բառ կամ շուրջ 500 հնչիւն, այդ միեւնոյն բառերի թարգմանութիւնը գերմաներէն Աւետարանում բաղկացած է մօտ 150 բառերից կամ 750 հնչիւններից» :

Ուրիշ բաղդատութիւններ ալ կատարելով (Աւետարաններ, Եւսեբիոսի «Քրոնիկոն» եւն.), Վաչեանց կը յայտնէ հետեւեալ հաստատումները.—

Հայերէն հարիւր բառերի կամ մօտաւորապէս հինգ հարիւր հնչիւնների դիմաց ֆրանսերէնը գործ է ածում 130–150 բառ կամ շուրջ 650 – 750 հնչիւն, գերմաներէնը՝ 145 – 150 բառ կամ 725 – 750 հնչիւն, անգլերէնը՝ 130 – 140 բառ կամ 650 – 700 հնչիւն, սպաներէնը՝ 120 բառ կամ շուրջ 600 հնչիւն, ռուսերէնը՝ 110–120 բառ կամ 550 – 600 հնչիւն, լատիներէնը՝ 115–120 բառ կամ 575 – 600 հնչիւն, հին յունարէնը՝ 105 – 115 բառ կամ մօտ 525 – 575 հնչիւն :

Դարձեալ նժարը մեր կողմը կը հակի, ուրիշ գետնի մը վրայ :

Մեր բարեկամը կ'ապացուցանէ թէ ընտանեկան – ազգականական եւն. կապեր արտայայտելու համար հայերէնը ունի շուրջ 54 յատուկ եւ նիշդ բառեր, — խնամի, փեսայ, կեսուր, քեռի, քեռիկին, քենի, քենեկալ, զոքանչ, աներ, աներձագ, տագր, տալ, կնքահայր, հօրաքոյր, մօրաքոյր, եւն.:

Մինչդեռ ֆրանսերէնը ունի 11–14 բառեր, եւ պակասը կը լրացնէ կողմնակի բառերով որոնք միշտ շփոթութիւն կը պատճառեն: Նոյնը անգլերէնի մէջ :

Որքան տաղտուկներ կը պատճառէ այս պարագան, թարգմանութեանց ատեն :

Հիմա որ մահազդները ֆրանսերէն կը տպուին, ստիպուած ես գուշակութիւններ կատարել,— այսինչ ազգականը հանգուցեալին հօրեղբա՞յրն է թէ մօրեղբայրը, փեսա՞ն, քենեկա՞լը թէ աներձագը, քենի՞ն թէ եղբօր կինը եւն.:

Դեռ ուրիշ յայտնութիւն մը, որ արժանի է մասնաւոր յիշատակութեան :

ՎԱՀԷ

Խ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐ ԿՈՉԸ.— ԱՃԵՑԷՔ ԵՒ ԲԱԶՄԱՑԱՐՈՒՔ

Խ. Միութեան Կեդր. Կոմիտէին ընդհ. քարտուղարը, Խրուշչեւ, կոչ մը չհրատարակեց որով կը յանձնարարէ ընտանիքներ կազմել, առ նուազն երեք զաւակ հասցնելով: «Նոյն իսկ եթէ մեր բնակչութիւնը հարիւր միլիոն աւելնայ, դեռ անբաւական է: Որքան շատ բնակիչ ունենանք, այնքան զօրաւոր պիտի ըլլայ մեր երկիրը»:

Իր խօսքը ուղղելով համայնավար երիտասարդութեան, Խրուշչեւ կ'ըսէ.

— « Քաղքենի տեսաբանները մարդակերներու յատուկ տեսութիւններ հնարած են, որոնց մէկն է դերաճում ժողովուրդի: Ընկերներ, պարագան նոյնը չէ մեզի համար: Երիտասարդ մարդու մը կամ կնոջ մը համար աւելի դիւրին է կրել առժամեայ դժուարութիւնները, բազմանդամ ընտանիքի մը համար: Մենք չենք կրնար այդ հողերը (Սիպերիա) ձգել երկու տարիէն: Պէտք է այնտեղ հաստատուինք վերջնապէս: Հետեւաբար ցանկալի է որ հոն ամուսնանաք: Ի՞նչ է ամուսնացած մարդ մը: Ան մարդ մըն է որ կ'ուզէ ընտանեկան բոյն մը հաստատել եւ ամրապէս հաստատուիլ որեւէ վայրի մէջ: Այն մարդը որ կ'ուզէ բոյն մը հիմնել ընտիր քաղաքացի մըն է: Եթէ իւրաքանչիւր ընտանիք միայն երկու զաւակ ունենայ, երկրին բնակչութիւնը պիտի չաճի, այլ պիտի նուազի: Մենք պէտք է մտածենք ընկերութեան բարգաւաճման մասին: Հետեւաբար, մեր ընտանիքները պէտք է առ նուազն երեք զաւակ ունենան, զանոնք դաստիարակելով լաւ պայմաններու մէջ»:

Ընդհ. քարտուղարը այս կոչը կ'ուղղէ շէնցնելու համար Սիպերիան, որուն խոպան հողերըահագին տարածութիւն մը կը բռնեն :

ՄՈՍԿՈՒԱ ԵՒ ՊԱՂՏԱՏ

Խ. Միութիւնը պաշտօնապէս հաղորդեց թէ ետ պիտի կանչէ Իրաքի դիւանագիտական պաշտօնէութիւնը : Պաղտատի խորհրդային դեսպանատան գործակատարը, Եաքուշին, հետեւեալ ծանուցագիրը ուղղեց Իրաքի կառավարութեան :

— « Նկատի առնելով Իրաքի կառավարութեան ոչ – բարեկամական ընթացքը Խ. Միութեան հանդէպ, ինչպէս կ'ապացուցանէ դիւանագիտական յարաբերութեանց խզումը, խորհրդային կառավարութիւնը որոշեց ետ կանչել իր դիւանագիտական պաշտօնէութիւնը : Այս առթիւ անհրաժեշտ կը գտնէ յայտարարել թէ վերոյիշեալ արարքներուն ամբողջ պատասխանատուութիւնը կ'իյնայ Իրաքի կառավարութեան վրայ »:

Այս յայտարարութեամբ վերջ կը գտնեն ատենէ մը ի վեր փոխանակուած դիւանագիտական թուղթերը: Նոյեմբեր 6ին Իրաք պաշտօնապէս հաղորդեց Խ. Միութեան թէ պիտի փակէ Մոսկուայի դեսպանատունը: Յունուար 3ին Իրաք տեղեկացուց թէ դեսպանատունը փակելէ զատ, որոշած է առ այժմ դադրեցնել իր դիւանագիտական յարաբերութիւնները Խ. Միութեան հետ: Ռուսերը պատասխանեցին քանի մը օր առաջ, ամբաստանելով թէ Իրաք այս քաղաքականութեան կը հետեւի, Անգլիոյ եւ Մ. Նահանգներուն կողմէ կազմուած «յարձակողական խմբակցութեան » մէջ առնելու համար արաբական երկիրները: Մոսկուայի ծանուցագիրը չըսեր թէ մշտապէս կը խզէ դիւանագիտական յարաբերութիւնները :

ԱԼԺԵՐԻՈՅ ընդհ. ժողովը արտակարգ նիստի հրաւիրուած է յունուար 18ին, քննելու համար բարենորոգումներու նոր ծրագիրը :

ԻՐԻԿՈՒՆ ՄԸ ԽԱՂԱԼԻԿՆԵՐՈՒՆ ՀԵՏ

(Բ. եւ վերջին մաս)

Իրողութեան մը առջեւ էինք: Աճած, ահաւոր զօրութեան հասած դիտութեան մը առջեւ: Գիտութիւն մը՝ աշխարհը օդը հանելու չափ ահաւոր: Քաղաքակրթութիւն մը՝ հանճարեղ բայց ահաբեկիչ դիւտերով — պոմպ աթոմիք, հիւլէական ճառագայթներ, ելեկտրոնիկ ուղեղներ, մեքենաշարժ կենդանիներ եւ մարդեր... Գիտութիւն մը՝ նման այլաբանական հրէշին՝ որ կը մեծնար ինքզինք բզկտելով:

Կը զգայինք թէ մարդիկ, որ չէին կրցած մանկանալ դարերն ի վեր, կը հեռանային այլեւս իրենց մարդկութենէն իսկ: Չէին կրնար երբեք իրենց ուրախութիւնը գտնել: Եւ լոյսը, այդքան երգուած, այդքան փառաբանուած՝ ոչ միայն խաբած էր մեզ այլ եւ մահացու կ'երեւար այլեւս: Կը զգայինք թէ տղաք դուրս կուգային այլեւս իրենց տղայութենէն՝ այս եւ նըման գիտական խաղալիկներով: Կը հեռանային երազային աշխարհէն: Նիւթապաշտ աշխարհի մը մէջ էինք:

Եւ սակայն գեղեցկութիւն մը կար: Անհունէն եկող սկաւառակները վառուած փարոսներ էին, լուսավառ գմբէթներ: Եւ անհունը՝ որուն մարդիկ վախով եւ կարօտով նայած էին միշտ, լեցուն էր կարծէք գերբնական էակներով, մոլորակէ մոլորակ անցնող ուղեւորներով: Եւ սկաւառակը, որ կը թաւալէր, կը թաւալէր դարձող եւ դառնալով անսահմանին հասնող տէրվիշին նման: Կը նայէինք:

Աւելի քան երբեք մօտ էինք կարծէք առասպելական աշխարհին, աւելի քան երբեք մօտ՝ Ծնունդի եւ Կաղանդի խորհուրդներուն ու գեղեցկութիւններուն:

Կաղանդը Կաղանդ է անշուշտ՝ ամէնէն առաջ իր կանանչ ծառով, խորհրդանշան գալիք գարնան՝ երբ դուրսը ձմեռ է դեռ եւ ձիւնով ծածկուած ծառերը կը տատանին ուրուականներու պէս: Ծառը՝ խորհրդանշան՝ մեր լինելութեան: Ծառը՝ գերբնական՝ նաեւ՝ իր մոմերով, աստղերով եւ հրեշտակներով: Կաղանդ պապային մէջ է Կաղանդին գեղեցկութիւնը, նուէրներ բաշխող ուրախ ծերունիին մէջ: Կաղանդը Կաղանդ է երջանկութեան մաղթանքներով: Այդ օրը, բիւրեղի ձայն մը կը հանէ ամէն ինչ՝ ցրտին լռութեան մէջ: Կաղանդը Կաղանդ է իր առասպելներով, հէքեաթներով, աւանդական ուտելիքներով եւ պտուղներով:

Ծնունդը Ծնունդ է աստուածային մանուկով: Ծնունդը Աստուծոյ ներկայութիւնն է աշխարհի վրայ: Ծնունդը Ծնունդ է մարդոց սրտէն բարձրացող աղօթքներով եւ երգերով, բարութեան, խաղաղութեան եւ ուրախութեան յոյսերով:

Եւ հեռու էինք արդէն այս բոլորէն: Շատ աւելի հեռու՝ երբ կը նայէինք ցուցափեղկին: Բայց աւելի քան երբեք մօտ: Մօտ՝ առասպելականին:

*

Կարելի չէ հաւատք ընծայել մարդոց ցնորքներուն: Կարելի չէ շատ հաւատք ընծայել նաեւ դիրքերուն՝ որ, Սիանս ֆիքսիօն անունին տակ կ'ողողեն հրապարակը: Գիրքեր՝ որոնց մէջ մարդիկ լոյսէն արագ կ'ուզեն թռչիլ եւ անցեալ դարերու մարդերն ու դէպքերը տեսնել, աշխարհէն դարեր առաջ մեկնած լոյսերուն մէջ: Գիրքեր՝ որ զոհացում կուտան մարդոց հրաշալիքներու ծարաւին: Գիրքեր՝ որոնց մէջ հերոսները քանի մը դար ետ կ'երթան կամ քանի մը դար առաջ՝ շնորհիւ ժամանակը պեղող գործիքին: Գիրքեր՝ աճած մեծ համեմատութեամբ՝ ԺիւլՎէռնէն ի վեր, Ժան տը լա Հիւսէն ի վեր՝ որ յիսուն տարի առաջ արդէն գրաւիչ թերթօններ կը գրէր սուքուփ վոլանթներու մասին:

Բայց կ'ըմբռնենք թէ կայ առասպելական տիեզերք մը: Ու կ'ըմբռնենք այն ինչ որ կ'ըսեն ոմանք դիտութեան մասին: Որքան կ'աճի այդ դիտութիւնը, այնքան աւելի կ'աճի խորհուրդը: Անհունը կը դառնայ այնքան աւելի անհուն եւ աշխարհը կ'երեւայ աւազի հատիկ Կ'ըմբռնենք թէ մարդը կը մնայ մարդ՝ անկարող տեսնելու այն ինչ որ կայ իր մարդկային ըմբռնումէն անդին: Ժամանակը այն չէ ինչ որ կը հասկրնանք ժամանակ ըսելով, ոչ ալ տարածութիւնը տարածութիւն: Եւ կեանքը, մահը, անհունը, տիեզերական շարժումը, որ անշարժ է, ժամանակը՝ որ կը սահի եւ անշարժ յաւիտենականութիւն է, մարդը՝ որ սահմանուած կ'երեւայ եւ անսահման է նոյն ատեն, անսահմանին միացած՝ անբացատրելի խորհուրդներ են: Կ'ըմբռնենք թէ աշխարհը՝ ուր կ'ապրինք երեւոյթներու աշխարհ մըն է միայն եւ տեսանելիին ետին կայ անտեսանելին, պատրալիր տեսանելիին ետին կայ անտեսանելի զօրութիւն մը: Ու գիտութիւնը կը թըւի պզտիկ՝ այս բոլորին առջեւ, եւ մարդը ոչինչ: Խօսքերը կը թուին աւելորդ, աւելորդ՝ պատերազմները: Մարդը կը թուի ոչինչ՝ հակառակ իր նուաճումներուն:

Կ'ըմբռնենք թէ այս բոլորը տեսնողը կը մօտենայ հաւատքին: Կրնայ դիւրութեամբ անջատուիլ աշխարհէն ու մարդերէն: Կը բարձրանայ քանդելով ցնորքները, խորտակելով կապանքները: Կ'ըմբռնենք թէ ան կրնայ դիրութեամբ անջատուիլ նաեւ իր դիտութենէն, դառնալ խոնարհ, կրնայ ուրախութեան հասնիլ: Աղաղակել արբեցումով, ինչպէս կ'աղաղակէր գիշեր մը՝ Փասքալ:

Հասնիլ ուրախութեան, որովհետեւ անոր է որ կը ձգտին հոգիները, բոլորն ալ:

Կ'ըմբռնենք ի վերջոյ, որ առօրեայ իրականութիւնը, ցնորք եւ ունայնութիւն, կիրքերու բախում, չարութիւն, ցաւ, լինելութիւն մըն է, տառապագին լինելութիւն մը՝ որ մեծութեան կը հասնի, մեծութիւններ կուտայ: Մեծ է իր ոգեկանով:

Իրիկուն էր: Աշուն: Կը մխային կարծէք սեւ, չոր ճիւղերը ծառերուն, մինչ լոյսեր կը փայլակէին ամէն կողմ: Աւազին մէջ խրած, ծռած նաւեր էին ամպերը: Ծնունդներն ու Կաղանդները չունէին այլեւս իրենց հմայքը: Լոյսերը չունէին այլեւս իրենց երբեմնի կախարդանքը: Ուրախութիւն չէր տղոց ուրախութիւնը: Եւ ուրախութիւն չէր այն զոր մարդիկ պիտի ունենային շուտով, առաւելապէս խրախճանքներով: Մանկութեան աշխարհն իսկ չունէր այլեւս՝ իր երջանկութեթենէն եկող քաղցրութիւնը: Ոգեւորութիւն չկար: Կար գորշ, թշուառ իրականութիւնը: Կային հոգերով բեռնաւոր անցորդներ, կարօտ ուրախութեան: Կային պարպուած, ցամքած հոգիներ: Եւ սակայն, արծաթէ կոթող մը կը փայլէր ամպերուն մէջ: Հզօր լոյս մը կուգար անհունէն:

Իրիկուն էր, Ծնունդ շուտով: Մանուկը՝ իր մեծ իմաստութիւնով:

Եւ անոր պէս՝ բոլոր իրական մեծութիւնները՝ այս թշուառ աշխարհին՝ որուն փրկութեան կը խորհին: Մանկունակութիւն եւ գիտակցութիւն:

Իրիկուն էր, գործիս կ'երթայի: Մեծ կորով մը կար: Մեծ զօրութիւն մը կար:

Թռիչքի կարօտ մը կար:

Ն. ՍԱՐԱՖԵԱՆ

«ՀԱՅՐԵՆԻՔ» ԱՄՍԱԳՐԻ 32 ՏԱՐԻՆԵՐԸ

Քանի մը օր առաջ լոյս տեսաւ Հայրենիք Ամսագրի Դեկտեմբերի թիւը:

Այս թիւով կը վերջանայ Ամսագրի 32րդ տարեշրջանը:

Տարիներու այս քանակը միայն բաւական է ըսելու համար, թէ երեւոյթը բացառիկ է հայ գրականութեան ու մտքի պատմութեան մէջ:

Նախ անոր համար, որ կարելի եղած է ստուար ծաւալով գրական ամսագիր մը հրատարակել անընդհատ, 32 տարի կանոնաւորաբար, եւ յետոյ՝ ընթերցող ունենալ, ժողովրդական դարձնելով թերթը:

Գրական ամսագրեր կամ պարբերաթերթեր շատ ունեցած ենք Պոլիս, Թիֆլիս, Պաքու, Փարիզ եւ այլուր: Սակայն, քանի մը տարի միայն, ան ալ՝ գլխաւորապէս գրական – մտաւորական շրջանակներու մէջ կարդացուած առաւելաբար:

Մեր գրական ամսագրերու մասին միշտ ճակատագրական հարցում մը եղած է: Առհասարակ, անոնց հրատարակութիւնը ուրախութեամբ ողջունուելէ ետք, ան – միջապէս յետոյ, տխուր խորհրդածութիւն մը յաջորդած է, — ո՞րքան պիտի տեւէ, քանի՞ տարի, քանի՞ թիւ ...

Այս մռայլ հարցումը տրուած է, որովհետեւ մեր գրական հրատարակութիւնները ոչ մասնաւոր հիմնադրամ ունեցած են, ոչ ալ ընթերցողներու լայն շրջանակ: Գրական շրջանակներու մէջ կարդացուած են ընդհանրապէս եւ գրասէրներու փոքր թիւէ մը փնտռուած: Այս պատճառով ալ, հակառակ մեծ զոհողութիւններու եւ պարբերաթերթերու հետաքրքրական բովանդակութեան, երկար չեն ապրած: Չենք ունեցած նոյնիսկ բովանդակութեամբ հարուստ Ամսագիր մը, որ 2–3 կամ քիչ մը աւելի տարիներ շարունակուած ըլլայ, առանց կործանելու եւ իր հետ կործանելու հրատարակիչները: Նըկատի չենք ունենար վանքերու հրատարակութիւնները, հասկնալի պատճառով:

«Հայրենիք» Ամսագիրը, այս տեսակէտէն, բացառիկ, աննախընթաց թերթ մըն է, իր 32 տարուան կեանքով:

Լայն է անոր ընթերցողներու շրջանակը, որ կ'ընդգրկէ ոչ միայն մտաւորական, այլեւ ժողովրդական խաւերը:

Սրտապնդիչ այս երեւոյթին գլխաւոր պատճառը այն է, որ խմբագրութիւնը գիտցած է, Ամսագրի հրատարակութեան սկիզբէն իսկ, իր շուրջ համախմբել հին ու նոր սերունդէն մեծ թիւով գրողներ, բոլոր անոնք՝ որ տաղանդ ու շնորհ ունեցած են ·որ ըսելիք կարեւոր բան մը ունեցած են մեր մտքին ու կեանքին մասին:

Ամսագիրը Հ. Յ. Դ. Ամերիկայի Կ. Կոմիտէի հրատարակութիւնն է, սակայն ի պատիւ մեր կազմակերպութեան եւ թերթի խմբագրութեան, պէտք է ըսել, թէ անոր էջերը բացուած են անխտիր, քաղաքականապէս տարակարծիք, նոյնիսկ հակառակորդ գրողներու առջեւ: Ամսագիրը կրցած է քաղաքականութենէ եւ ընթացիկ հատուածականութենէ վեր մնալ, պահելով հայկական ոգին ու շունչը եւ հրաւիրելով բոլորը հայ մտքին ու մշակոյթին ծառայութեան ու զարգացման:

Ամսագրի խմբագրութեան ձգտումներէն մէկն եղած է նաեւ այն, որ, սերտ կապ պահելով եւ բարոյապէս ու նիւթապէս քաջալերելով, յաջողած է աշխատանքի ու ստեղծագործութեան մղել հին գրողներուն հետ նոր եւ ընդունակ գրողները, որոնք վերջին երեսնամեակին կազմուած են եւ այսօր արդէն դարձած են անուն ու արժէք, իրենց գրական վաստակով:

Այս տեսակէտէն, գրեթէ կարելի չէ գտնել, հին կամ նոր, մտաւորական արժէք ունեցող անուն մը, որ մասնակցած չըլլայ «Հայրենիք»ին: Կրնանք ըսել, թէ «Հայրենիք»ի հաւաքածոները, շուրջ 380 թիւ, կը ներկայացնեն կենդանի ու անգնահատելի արձանագրութիւնը վերջին 30ամեակի հայ գրողներուն ու անոնց գործերուն:

Հայ գրականութիւնը թանկագին բաժիններ ունի հոն.— վէպ, պատմուածք, բանաստեղծութիւն եւ թատերական գրուածքներ, որոնք հատորներ կրնան կազմել: Սակայն, բացի գրականութենէն, կան հոն թանկագին այլ բաժիներ, բոլորը

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (26)

ՍՊԱՆՆՈՒԱԾ ԱՂԱՒՆԻՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Բ.

Ես թոյլ չտուի, որ խօսքը վերջացնի, եւ հանգիստ, բայց լուրջ ու կտրուկ եղանակով ասացի, որ մե՞ք էքսկուսիա ենք կատարում դէպի տուն, ուր նա այնքան ուտել – խմելուց յետոյ հանգիստ կը պառկի, կը քնի:

Գ.

Առաւօտեան վեր կացաւ բաւական ուշ եւ երկար ժամանակ լուացւում էր ու մաքրւում: Թէյից առաջ գոնեակ պահանջեց եւ նախաճաշեց նախանձելի ախորժակով: Այնինչ ես արդէն բաւական ուշացել էի գործից եւ վեր կացայ, որ գնամ: Յայտնեցի թէ երբ եւ ուրտեղ եմ ճաշում, եւ ասացի, թէ կարող է գալ ինձ մօտ, միասին կը ճաշենք:

— Այդ իր կարգին, ասաց: Բայց այս բոպէին ինձ փող է հարկաւոր: Նախ ուզում եմ հեռագիր տամ տուն, որ փող փոխադրեն թէ չէ՝ Թիֆլիսից ոտս դուրս դնել չեմ կարող ·երկրորդ՝ պէտք է բաղնիք գնամ, որովհետեւ ճանապարհին շատ եմ փոշոտուել, եւ երրորդ՝ պէտք է արտաքինս մի քիչ կարգի գցեմ, թէ չէ՝ սըրանով մարդամէջ երեւալ չի կարելի:

Եւ ահա ցոյց տուեց իր հագուստը, որ ցերեկուայ լոյսի տակ շատ խղճուկ տպաւորութիւն էր գործում:

— Ասենք, ինձ շատ փող հարկաւոր չէ, աւելացրեց նա, մի տաս – տասնըհինգ բուբլի որ տաս, բաւական կը լինի· պէտք է մի կամ մի զոյգ շապիկ եւ մի փողպատ առնեմ, ուրիշ ոչինչ· իսկ չէմուդանումս մի քիչ օրինաւոր հագուստ կայ, մի վախենայ:

Տուի պահանջած գումարը եւ դուրս եկայ, թողնելով նրան վերջացնելու իր նախաճաշը:

Ճաշին սպասում էի նրան ժամադրավայրում, բայց չերեւաց եւ այդ օրը գիշերն էլ տուն չեկաւ: Ծառան պատմեց, որ առաւօտեան իմ գնալուց յետոյ նա էլ շուտով դուրս էր գնացել, յետոյ մի քանի ժամից վերադարձել, հագուստը փոխել ու նորից դուրս գնացել: Երկրորդ օրն էլ չերեւաց: Երեւաց միայն երրորդ գիշերը շատ ուշ, երբ ես տանս նստած՝ դեռ պարապում էի:

Արտաքուստ բոլորովին կերպարանափոխուել էր: Հագած էր շատ լաւ կարած սեւ բաճկոն, շատ լաւ կտորից, գունաւոր փայլուն ժիլէտ եւ փայլուն կօշիկներ սուր քթերով եւ կոճակներով: Շապիկը նոր էր, շատ բարձր, փղոսկրի պէս փայլուն օձիքով եւ արեան պէս կարմիր փողպատով, որի բարձիկի վրայ շողշողում էր մի, ըստ երեւոյթին, իսկական ադամանդ: Կարճ խուզած, չափազանց սեւ ու փայլուն մազերը բաժանուած էին կողքից անգլիական ձեւով, իսկ մաքուր սափրած երեսի կաշին պլպլում էր սոխի կճեպի պէս: Ուսանողական հնացած գլխարկի տեղ ծածկել էր մոխրագոյն մորթէ գըլխարկ՝ մէջտեղից ծալուած, բայց վերարկուն նոյնն էր·

Իսկոյն նկատեցի, որ խմած է:

— Ամէնից առաջ հարցնեմ, ասաց, վերարկուն հանելով, հեռագրիս պատասխանը չկա՞յ:

Վերցրի տուի պատասխանը, որ ստացուել էր դեռեւս նախորդ օրը:

Բաց արեց, լուռ կարդաց եւ հանգիստ գցեց գրասեղանի վրայ:

— Աչքդ լոյս, ասաց, հայրս այլեւս միտք չունի մեռնելու, հետեւապէս կարիք չկայ շտապելու, իսկ փողը Աստուած կը տայ: Իր գաւառականի խելքով մտածել է —հալա հօ բերել եմ Թիֆլիս, այնտեղից էլ երեւի մի քանի մանէթ կը ճարի կը գայ, ու, որ եկաւ, ոտները կը կապեմ վեր կը գցեմ խանութումս, որ վաշխառուական դաւթարներս պահի: Գիտե՞ս քանի տոկոս է առնում եւ քանի «քեասիբի» է աղի արցունքով ճամբու դրել ... Ես ինքս, աղնիւ խօսք եմ ասում, գրեցի լրագրում, ի հարկէ, կեղծ ստորագրութեամբ: Շատ դէս ընկաւ, շատ դէն ընկաւ, որ գտնէ թղթակցին, բայ որտեղ: Տիպ եմ ասում է: Հայրս է, բայց Աստուած հեռու պահի ամէն մի որդու այդպիսի հայրերից: Ես ինքս էլ, ի հարկէ մի բարի պտուղ չեմ, բայց փողի համար այդպէս հոգի տալ, այդ ես ուղղակի չեմ հասկանում: Գիտե՞ս որքան էր նրա ուղարկած փողն ինձ Բեթերպուրկ, երեսուն բուպլի կամ երեսուն անգամ հարիւր կոպէկ: Դէհ, արի ու Բեթերպուրկի պէս մի տեղում ապրիր կոպէկներով:

Մի ծխախոտ հանեց, վառեց լամբի վրայ եւ նստեց դիմացս գրասեղանի մօտ:

— Այդ թող եւ ինձ ասա, որտե՞ղ էիր երէկ եւ որտե՞ղ գիշերեցիր, հարցրի:

— Սարումեանի տունը, այսինքն նրա կնոջ տունը, որովհետեւ չէ՞ որ նա տընփեսայ է: Ճաշին գնացի ՝բանց մօտ, յետոյ երեկոյեան կլուբ գնացինք, այնտեղ էլ ընթրեցինք եւ գիշերն արդէն ժամը երկուսն էր, որ դուրս եկանք: «Այս ժամին ո՞ւր գնամ, ասում եմ, Մարդարեանին չեմ ուզում անհանգստացնել· քեզ մօտ պէտք է տանես ինձ»: Շատ էլ չէր ուզում, բայց ինչ կարող էր անել:

— Ինչո՞ւ չէր ուզում:

— Չգիտեմ, վախենո՞ւմ է կնոջից, թէ խանդոտ է: Կնոջը տեսե՞լ ես:

ՆԱՐԴՈՍ

(Շար.)

ՑԱՎԱԿԱՊԱՍՓՈՆԳԱՑ ՈՎՅԱՀԱՄ

Ս ի ր ե ց ե ք ն ե ր ս ե ր ա կ ա ն ն ե ր ,

Ա ն ց ե ա լ ո վ ս ա հ մ ա ն ա կ ո ւ մ ե ր ի ս ա ն ա ն ց ի ն ք ն ա ս ի ր ա կ ա ն ա ր ա ր ո ւ թ յ ա ն մ ա ս ի ն ե ր ե

ՆՈՐ ՄԻՋՈՑՆԵՐ ԱԼՔՈԼԱՄՈԼՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ

Միջնախարարական յանձնախումբ մը կազմուած է, նոր միջցներ մտածելու համար ալքոլամոլութեան դէմ : Տեղական թերթերը կը գրեն թէ 25 — 30 ծրագիրներ, հրամանագիրներ եւ օրինագիծներ մշակուած են, այս առաջադրութեամբ : Մասնաւորապէս պիտի քաջալերուի առողջապահիկ ըմպելիներու սպառումը : Կը խորհուի մեծապէս զեղչել պաղաջուրերու տուրքը :

Կաթի սպառումն ալ դիւրացնելու համար պիտի ծախուի թէ բնական վիճակի մէջ եւ սերը քաշուած : Նիւթական օգնութիւն պիտի ընծայուի այն գործատէրերուն որոնք յանձն կ'առնեն առողջապահիկ ըմպելիներ ծախել աշխատանոցին մէջ եւն .:

Կառավարութիւնն ալ կ'ընդունի թէ հակալքոլական պայքարը երկարաշունչ աշխատանքի մը կը կարօտի :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ազգ. տնտեսութեան նախարարը, որ Փարիզ պիտի գայ յունուար 17ին, մասնակցելու համար սպառազինութեանց, խորհրդաժողովին, յայտարարեց թէ պիտի չընդունին որեւէ սահմանափակում, բացի այն պայմաններէն որոնք նախատեսուած են Փարիզի համաձայնութիւններով : Այս առթիւ աւելցուց.— «Փարիզի դաշնագիրները յըստակօրէն ճշդած են Գերմանիոյ զէնքերու արտադրութեան սահմանները : Անոր արգիլուած են հիւլէական, մանրէական եւ քիմիական զէնքերը, ինչպէս եւ երկար հասողութեամբ ռմբաձիգ օդանաւերը, հրթիռները եւ 1500 թոնէն վեր մարտանաւերը : Չեմ ըսեր թէ միտք ունինք շինելու միւս բոլոր զէնքերը : Բայց այդ չի նշանակեր թէ կը հրաժարինք շինելու իրաւունքէն» : Նախարարը բացատրեց թէ զէնքի ճարտարարուեստը պետութեան պիտի չյանձնուի, այլ վերազինումը պիտի կատարուի անհատական ձեռնարկներու միջոցաւ :

ԵԳԻՊՏՈՍԻ արտակարգ ատեանը կախաղանի դատապարտեց երեք Իսլամ Եղբայրներ եւս : Ուրիշ քառասուն ամբաստանեալներ դատապարտուեցան տասը տարիէն ցկեանս բանտարկութեան, իսկ 45 հոգի անպարտ արձակուեցան :

ՈՍՏԻԿԱՆԱԿԱՆ ԱՒԼՏՈՒՔ ՄԸ տեղի ունեցաւ Փարիզի 16րդ թաղամասին եւ Պուլոնյըի անտառին մէջ կիրակի առտու կանուխ, տեւելով 4ուկէս ժամ : Այդ շրջանը բաժնուած էր Փարիզի մնացեալ մասէն, երեւան հանելու համար գիշերային գողերը որոնք աշխուժացած են ատենէ մը ի վեր : Այս առթիւ հարցաքննուեցան 2600 քաղաքացիներ որոնք ինքնաշարժ նստած էին, 220 մարզիկներ եւ հարիւր անցորդներ որոնքցուրտէն կը գողային : Շարժման մէջ դրուած էին տասը ոստիկանական կառքեր : Ոստիկանները զօրաւոր լուսարձակներ ունէին, անտառին խորերը խուզարկելու համար : Տեղական թերթերը դիտել կուտան թէ դարձեալ քանի մը գողութիւններ տեղի ունեցան նոյն գիշերը :

ՄԱՐՈՔԷՆ հասած վերջին լուրերու համաձայն, հազարաւորներ հարցաքննուած են Քազապլանքայի մէջ, վերջին ահաբեկումներուն պատճառով : Հետապնդումները խիստ էին մասնաւորապէս քաղաքին Ֆրանսական եւ արաբական թաղերուն մէջ : Ուրբաթէն շաբաթ ոստիկանները կեցուցին 11 ինքնաշարժներ, խուզարկութիւններ կատարելով :

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ԼՍԱՐԱՆ

Յառաջիկայ հաւաքոյթը այս Չորեքշաբթի գիշեր, Քաֆէ Քատէի վերնայարկը : Կը խօսի Պ. Ե. Այվազեան : Նիւթը՝ «Արդի փիլիսոփայութեան տիրական հարցերը» : Գեղարուեստական բաժին Պ. Գ. Մելիքեանէ : Սրբավայրերու շարժանկար :

ԿԱՂԱՆԴԻ ԾԱՌ ԵՒ ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ ՎԻԷՆԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Ֆ. Կ. Խաչի մասնաճիւղի : Այս կիրակի ժամը 15ին, Սէրքլը Կաթոլիկ սրահը :

Բացման խօսք վարչութեան կողմէ :

Գեղարուեստական բաժին աշակերտներու կողմէ : Կաղանդ Պապան նուէրներ պիտի բաժնէ անխտիր բոլոր մանուկներուն : Մուտքը ազատ է :

× Պարահանդէսը տեղի պիտի ունենայ Փետրուար 26ին :

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐ

Արեւմտեան Եւրոպայի Կեդր. Կոմիտէն ստիպողաբար ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ հետեւեալ շրջաններու ընկերները, նշանակուած թուականներուն : Ներկայ կ'ըլլայ Կ. Կ.ի ներկայացուցիչը .—

12 Յունուար Վիէն :
14 Յունուար Վալանս :
15, 16, 17 Յունուար Մարսէյլ :
18 Յունուար Կրընոպլ :

Ի ՅԻՇԱՏԱԿ

RENÉ GROUSSET ի

Ողբացեալ ակադեմականին հայ բարեկամները երեկոյ մը կազմակերպած են Յունուար 14ին, Միւզէ Կիմէի սրահին մէջ, (Փլաս տ'Իէնա) ժամը 21ին :

Նախագահութեամբ Փարիզի առաջնորդ ՍԵՐՈՎԲԷ Ծ. Վ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆի :

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Հայկ. Դատի պատմութեան մասին

Նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. «Փոթորիկ» խումբի, այս երեքշաբթի իրիկուն ժամը ճիշդ 21ին, Քաֆէ Սէն Սիւլփիսի վերնայարկը, 2 ռիւ տիւ Վիէօ Քոլոմպիէ մէթրօ Սէն Սիւլփիս :

Կը դասախօսէ ընկեր ՀՐԱՆԴ ՍԱՄՈՒԷԼ շարունակելով շարքը, (4րդ) :

Սիրով կը հրաւիրուին բոլոր փափաքողները անխտիր :

le stylo à bille
a révolutionné
l'écriture...

...LE
STYLO
A ONGLES
AUTOMATIQUE

tipon

révolutionne
l'art d'embellir
LES MAINS

Le stylo à ongles TIPON vous permet d'utiliser le vernis de votre choix. Son remplissage est facile. Son étanchéité vous assure de garder le vernis toujours frais. Où que vous soyez, vous pouvez rapidement faire à vos mains le raccord qui s'impose. Le stylo à ongles automatique TIPON, rapide, pratique, élégant, doit être, dans votre sac, le complément indispensable de votre poudrier.

tipon

Démonstration permanente et vente aux Grands Magasins du Printemps et du Louvre ainsi que dans tous les bons salons de coiffures et parfumeries.

Vente en gros. TIPON-FRANCE
11, rue Godot de Mauroy - Paris

«ՅԱՌԱՋ» ԿԸ ՆՈՒԻՐԵՆ

Վիէնէն Պ. Արտաշէս Զաքարեան մէկ տարեկան «Յառաջ» կը նուիրէ Պ. Օննիկ Օհվանօվիքի (Սուսիէօ ան Ժարէ) :

× Մ. Նահանգներէն Պ. Ճիւան Կոփոյեան մէկ տարեկան «Յառաջ» կը նուիրէ Պ. Տիգրան Նորոյեանի, Լիոն :

ԿԻՐԱԿԻ 6 ՄԱՐՏ

Կէս օրէ վերջ ժամը 2·30ին

Հայ Արիներու Միութեան Փարիզի շրջանին 24րդ տարեկան ցերեկոյթը, Սանթրը Մարսըլէն, Պէրթըլօ, 28պիս, ռիւ Սէն Տօմինիք, Փարիզ (7) :

Հ. Յ. Ն. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ Անիէռի մասնաճիւղը շնորհակալութեամբ ստացած է ի նպաստ երգչախումբին.— Պ. Ատանալեանէ (Իսի), Տիկին Վարդուհի Վարդանեանէ, եւ Պ. Քէշիշեանէ հազարական Ֆրանք, Տիկին Տէրտէրեանէ, Պ. Սէֆէրեանէ, Պ. Ծառուկեանէ եւ Պ. Աւետիսեանէ 500ական Ֆրանք :

Անոնք որ կը փափաքին նուէրներ ընել մեր երգչախումբին, կրնան զրկել Պ. Քէշիշեանի, 3 ռիւ Ա. Պիւֆօ, Անիէռ (Սէն) :

ՀԱՄԱՁԱՐՍԱՆՃԱՔԻ ԵՐԵԿՈՅԹԸ

Լիոնի տարեկան հանդէսը : Ս. Ծնունդի եւ Նոր Տարուան ընտանեկան խնջոյք-պարահանդէսը այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը երկուքէն մինչեւ տասը : Ցոյներու սրահին մէջ 5 ռիւ Պոնֆուա :

Գեղարուեստական ճոխ բաժին, խըմբերգներ, մեներգներ, արտասանութիւններ, բանախօսութիւն, պարեր ու մասնաւորաբար Համաչարսանճաքի տոհմային պարը (Ալահէն) եւ զանազան անակնկալներ : Ճոխ պիւֆէ համադամ աղանդերներով : Մուտքը ազատ է

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

ԱՄԷՆՈՒՆ ՏԱՐԵԳԻՐՔԸ 1955

(Բ. ՏԱՐԻ)

Կազմեց՝ ԿԱՐՕ ԳԷՈՐԳԵԱՆ

Ճոխ եւ այլազան բովանդակութեամբ, պատկերազարդ :

Գրական էջեր.— Հայկ. Կեանք, Արուեստի աշխարհ, Հայաստան, Կէս-բժշկական, գաղութներ (Լիբանան եւ Սուրիա), երգիծանք, մարզաշխարհ, անցքեր, մահագրութիւն, օրացոյց եւն. :

ԳԻՆ 1200 ՖՐԱՆՔ

Թղթատարի ծախքով 1270 : Դիմել՝ «Յառաջ»ի :

ՄԱՐՍԷՅԼԻ համար Յ. ՄԱԼԱՔԵԱՆի՝
3, Bd. Théodore Turner, Marseille

— ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ —

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Հ. Յ. Դ. Շրջ. կոմիտէն բոլոր ենթակոմիտէներու եւ խումբերու ընկերները ժողովի կը հրաւիրէ այս շաբաթ գիշեր ժամը ճիշդ 9ին, սովորական հաւաքատեղին : Սոյն ժողովին ներկայ կ'ըլլան Կ. Կ.ին եւ Շրջ. Կոմիտէի ներկայացուցիչները : Կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ :

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Հ. Յ. Դ. Շրջ. Կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ, սովորական հաւաքատեղիներուն մէջ.—

Թաթուլ խումբը այս երեքշաբթի ժամը 9ին :

Իշխան խումբը հինգշ. ժամը 9ին :

ՊԱՆԵԷՕ ՔԱՇԱՆ.— Հ. Յ. Դ. «Արծիւ» ենթակոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ իր ընկերները այս ուրբաթ ժամը 20·30ին : Սովորական հաւաքատեղին :

ՈՐԲԵՐՈՒՆ ՕԳՆ. ՄԱՐՄԻՆ

Փարիզահայ Տիկնանց Միութեան Որբերու Օգն. Մարմինը շնորհակալութեամբ ստացած է Պ. Գ. Կիւլպէնկեանէ յիսուն հազար Ֆրանք, Նոր Տարուան առթիւ :

Տիկին Զէլվէեանէ հազար Ֆրանք, Տիկին Գարագոչի մահուան առթիւ :

× Տարեկան երեկոյթը 20 Նոյեմբեր :

ՀՐԱՒԻՐԱԳԻՐ ԸՆԴՀ. ԺՈՂՈՎԻ

Հ. Բ. Ը. Միութեան Կեդր. վարչական ժողովը պատիւ ունի հրաւիրելու Միութեան բոլոր իրաւասու անդամները ներկայ ըլլալ 41րդ ընդհ. ժողովին, որ պիտի գումարուի Շաբաթ, 4 Փետրուար, առաւօտեան ժամը 9·30ին, Միութեան Կեդր. գրասենեակին մէջ, 295 Ֆիֆթհ Էվընիւ, Նիւ Եորք :

Եթէ օրինաւոր մեծամասնութիւն մը՝ ներկայ չըլլայ, այս ծանուցումը պիտի նկատուի իբր երկրորդ հրաւէր ընդհ. ժողովի, որ պիտի գումարուի շաբաթ եւկիրակի, 19 եւ 20 Փետրուար, առաւօտեան ժամը 9·30ին, Օթէլ Բոզվէլթի մէջ, Մէտիսըն Էվընիւ եւ 45րդ փողոց, Նիւ Եորք :

Բոլոր իրաւասու անդամները որ ներկայ պիտի ըլլան այս ժողովին, օրինական մեծամասնութիւն պիտի կազմեն :

ՕՐԱԿԱՐԳ.— Ընդհ. տեղեկագիր 1953 տարեշրջանի, ընդհ. հաշուետուութիւն 1953 տարեշրջանի, ընտրութիւն Կեդր. վարչ. ժողովի, իրենց պաշտօնավարութեան շրջանը աւարտած անդամներու տեղ, Հ. Բ. Ը. Միութեան հպատակութեան փոփոխութեան եւ անոր Լոնտոնի Թըրըսթները Նիւ Եորք փոխադրելու հարցեր : Առաջարկներ եւ թելադրութիւններ, ուղերձներ : Ի դիմաց Կեդր. վարչ. ժողովի ատենադպիր Մ. Մ. Յովսէփեան եւ ատենապետ Ա. Մանուկեան :

ԲՆԱԿԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ՇԻՆՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՆՈՐՈԳՈՒԹԵԱՆ
ԲԱՑԱՌԻԿ ԶԱՐԴԵՐԸ ԿԸ ՀԱՅԹԱՅԹՈՒԻՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵՆԷՆ

Ets. THOMLAC

16bis, Bd. Sébastopol, Paris (4)
52, Rue de Chalon, Paris (12)
4bis, Rue Vaillant Couturier, Argenteuil
10, Ave. de Gennevilliers, Villeneuve-la-Garenne

ՊԱՏԻ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԹՈՒՂԹԵՐ ԵՒ
ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԻՒՂԱՆԵՐԿ՝ ՍԵՓԱԿԱՆ ԱՐՏԱԴՐԻԹԻՒՆ

THOMLAC

Ձեր բնակարաններուն կուտայ գեղարուեստական հաճելի և ջերմ մթնոլորտ, իսկ ձեր պիւտճէին վրայ կը կատարէ խիստ կարեւոր խնայողութիւններ :

ԱՄԷՆ ՏԵՂ ՓՆՏՌԵՑԷՔ

ՊՈՍՖՈՐ

Հռչակաւոր ՀԷԼՎԱՆ եւ ԼՈՔՈՒՄԸ, բոլոր հայ նպարավաճառներուն քով

Զանազան բոյրերով, նուշով եւ կաղինով պատրաստուած տեսակներ :

Բժիշկներու իսկ կարծիքով ԼՈՔՈՒՄՆ ու ՀԵԼՎԱՆ կը պարունակեն մեծագոյն չափով գոլ (քալորի)

ԱՐՏԱԾՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

2, Rue LOUIS ASTOUIN, MARSEILLE

Imp. Araxes - 46, Rue Richer. Paris (9e)

ՅԱՐԱՏ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondé en 1925 Tél.: PRO. 86-60

Le Directeur : SCH. MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise, Paris-9e

C.C.P. Paris 1678-63 R.C.Seine 376.286

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ տարեկան 3000 փր., վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 փր. կամ 10 $, հատը 12 փր.

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 12 ՅՈՒՆՈՒԱՐ

MERCREDI 12 JANVIER 1955

31ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7569 31e ANNEE

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 11ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 2980

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

ՆՈՐԷՆ ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐ

Որ եւ է տարեկան տեսութիւն չստացանք այս տարի: Ոչ ազգային, ոչ կրթական, ոչ ալ բանուորական:

Ուրեմն ամէն բան կարգին է, պիտի ըսեն լաւատեսներ:

Իսկ ուրիշներ այս պարագան ալ պիտի նկատեն ախտանիշ մը համատարած թըմրութեան:

Ամէն պարագայի մէջ, բարենշան չէ երեւոյթը:

Վիճակագրական տեղեկութիւնները մարզանք չեն, այլ տեսակ մը ուղեցոյց, կտրուած ճամբան չափելու եւ յաջորդ ուղեգիծը ճշդելու համար:

Երբ գաղութ մը, հայաշատ շրջան մը չի գիտեր թէ ի՛նչ ըրաւ անցեալ տարուան ընթացքին, չի կրնար որոշել վաղուան ընելիքն ալ:

Քիչ – շատ ամէն շրջան ունի Ազգ. Միութիւններ կամ Առաջնորդարաններ: Ուրեմն կրնային այս աշխատանքը կատարել առանց դժուարութեան:

Եթէ գրագիր չունին, կրնային հումնիւթ ճարել թղթակիցներու:

«Յառաջ»ը կենդանի բաժին մը ունի, «Գաղութէ գաղութ», ուր փաստացի տեղեկութիւններ կ'երեւան մօտաւոր եւ հեռաւոր շրջաններու կացութեան մասին:

Զանազան թերթերէ քաղուած տեղեկութիւններ եւ մասնաւոր թղթակցութիւններ կը լրացնեն պակասը:

Մինչդեռ, մեր գաղութին վերաբերեալ թղթակցութիւնները մեծ մասով հանդէսներու նկարագրութիւններ են:

Այս նիւթերն ալ իրենց տեղն ունին, իբրեւ շարժում եւ պատկեր: Մանաւանդ այն թղթակցութիւնները որ կը նկարագրեն սերունդի փրկութեան համար կատարուած աշխատանքը, Հայր. Միութեանց գործունէութիւնը եւն.:

Բայց, դժուար է բուն իրականութեան մասին գաղափար կազմել այդ նկարագրութիւններէն:

Տարեկան, գոնէ պարբերական վիճակագրութիւն մը միայն կրնայ գաղափար տալ թէ ո՛ւր կ'երթանք:

Այս տեսակէտէն ոչ նիւթ, ոչ ալ միջոց կը պակսի Փարիզի, Մարսէյլի, Լիոնի եւ ուրիշ հայաշատ շրջաններու ազգ. կազմակերպութեանց եւ թղթակիցներու:

Նոյն պարտականութիւնը կ'իյնայ հարեւան գաղութներու ազգ. կազմակերպութեանց վրայ:

Գիտէ՞ք թէ ի՛նչ կը բանին Լոնտոնի, Մանչէսթըրի, Պրիւսէլի, Անվէրսի, Միլանի կամ Ժընեւի մէջ, եթէ զանց առնենք պարբերական կամ պատահական հանդէսներու նկարագրութիւնները:

Երիտասարդութիւն եւ ուսանողներ ունինք ամէն տեղ: Ինչո՞վ զբաղած են: Ի՞նչով կը խանդավառուին: Ունի՞ն ուղղակի կապ՝ հայկական իրականութեան հետ: Կը կատարե՞ն իրենց դերը, իբրեւ մղիչ ուժ:

Ի՞նչ աշխատանքներ կը փորձուին, նորահասներու փրկութեան համար: Ունի՞ն հիմնական ձեռնարկներ, թէ բախտին կամ ծնողներու բարեհաճութեան ձգած են ամէն բան:

Եթէ Ազգ. Միութեանց անդամները շատ զբաղած են, ինչո՞ւ որոշ պարտականութիւններ չեն յանձներ հոգեւոր հովիւներուն, գոնէ իրենց գիտցած հայերէնը տարածելու համար:

Կը կարծենք թէ շատոնց անցած է խարխափումներու շրջանը:

Յետին համրանքն ալ գիտէ, պարտաւոր է գիտնալ իր ընելիքը, իբրեւ արդիւնք երեսուն տարուան փորձառութեան:

Երբ մէկը շարունակ նստի երանաւէտ անհոգութեամբ, ոտքի կանգնելու վարժութիւնն ալ կը կորսնցնէ: Այսպէս է նաեւ ժողովուրդներու կեանքը:

Շ.

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ

ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՍԿՍԱՆ

Պ. Մենտէս Ֆրանս Նափոլիէն Հռոմ հասաւ Բշ. գիշեր, մասնաւոր ինքնաշարժով մը եւ անմիջապէս գործի ձեռնարկեց: Նափոլիի մէջ ճաշի հրաւիրուած էր Իտալիոյ հանրապետութեան նախագահին կողմէ: Հռոմ եղած ատեն պիտի բնակի Ֆրանսական դեսպանատունը: Եշ. օր պիտի մեկնի Պատըն Պատըն, տեսակցելու համար արեւմտեան Գերմանիոյ վարչապետին հետ:

Կարեւոր արդիւնքներ կը սպասուին երկու տեսակցութիւններէն, մասնաւորապէս Գերմանիոյ վերազինման եւ սպառազինութեանց արտադրութեան մասին: Իտալական կառավարութեան համար եւրոպական Միութիւնը ոչ միայն քայլ մըն է դէպի հաւաքական ապահովութիւն՝ Խ. Միութեան դէմ, այլեւ հիմք մը սպառազինութիւնները սահմանափակելու եւ հակակշռի տակ առնելու: Յետոյ, Իտալիա կը յուսայ զինական ապսպրանքներ ստանալ Մ. Նահանգներէն, Ատլանտեան Կազմակերպութեան միջոցաւ, աշխատանք ճարելու համար հազարաւոր անգործ բանուորներու: Ամերիկա չուզեր ապըսպրանք յանձնել այն գործարաններուն ուր կը տիրապետեն համայնավար սենտիքաները: Վերջին չորս ամիսներու ընթացքին չեղեալ համարուեցան 25 միլիոն տոլարի ապսպրանքներ: Ջնջուած էր նաեւ եօթը միլիոն տոլարի ապսպրանք մը (Թորփիլանաւ) Փալերմոյի մէջ եւ այժմ յանձնուած է Թարանթոյի նաւաշինարանին ուր ազատ սենտիքաները մեծամասնութիւն կը կազմեն:

Պ. Մենտէս Ֆրանս Ֆրանսացի առաջին վարչապետն է որ Հռոմ կ'այցելէ, 1935էն ի վեր երբ Լավալ հոն գացած էր: Երէկ մասնաւոր տեսակցութիւն մը ունեցաւ Իտալիոյ ելմտական նախարարին հետ, քննելու համար անոր տասնամեայ ծրագիրը որուն շնորհիւ չորս միլիոն նոր գործեր պիտի ճարուին Իտալիոյ մէջ, օտար դրամագլուխով: Յետոյ ճաշեց եւ խորհրդակցեցաւ արտաքին գործերու նախարարին եւ վարչապետ Շելպայի հետ: Այսօր Չորեքշաբթի, իր կնոջը հետ պիտի ընդունուի Պապին կողմէ, Վատիկանի մէջ:

Օրակարգին վրայ կան քաղաքական, զինուորական եւ տնտեսական խնդիրներ: Կը յուսացուի թէ Պ. Մենտէս պիտի հաւանի թեթեւցնել կարգ մը սահմանափակումներ, որպէսզի աւելի մեծ քանակութեամբ իտալական պտուղներ, բանջարեղէններ եւ ուրիշ արտադրութիւններ ներածուին Ֆրանսա: Ներկայիս Ֆրանսա միայն 65 առ հարիւր համեմատութեամբ իտալական արտադրութիւններ կ'ընդունի առանց սահմանափակման: Կը յուսան 75 առ հարիւրի բարձրացնել այս քանակութիւնը: Իտալիա կը գանգատի թէ ինք 90 առ հարիւր արտօնած է Ֆրանսական արտադրութեանց ներածումը:

Յետոյ, Իտալիա կը յուսայ մասնակցիլ Հիւս. Ափրիկէի տնտեսական զարգացման, տրամադրելի մասնագէտներ եւ բանուորներ զրկելով:

ԱՅԶԸՆՀԱՈՒԸՐԻ ՆՈՐ ԱՌԱՋԱՐԿՆԵՐԸ

Մ. Նահանգներու նախագահը նոր պատգամագիր մը ուղղեց խորհրդարանին, առաջարկելով դիւրացնել միջազգային փոխանակութիւնները, զիջումներ կատարելով փոխադարձաբար: Այս առթիւ պարզելով իր ծրագիրը, կ'ըսէ թէ «Ներկայիս բազմաթիւ հակատնտեսական եւ արհեստական պատուարներ թոյլ չեն տար որ ազատ աշխարհին ազգերը լիովին արժեցնեն իրենց տնտեսական կարողութիւնները»: Ուրեմն, Մ. Նահանգները եւ իր դաշնակիցները պէտք է վերցնեն այդ պատուարները, հասարակաց բարիքին համար: Միեւնոյն ատեն կը բացատրէ թէ օգտակար չեն մաքսատուրքերու զանգուածային եւ յանկարծական զեղչերը, այլ պէտք է հետեւիլ չափաւոր ծրագրի մը: Այս առաջադրութեամբ, կը թելադրէ խորհրդարանին. — 1. Երեք տարի երկարաձգել նախագահին տրուած իրաւասութիւնը, որպէս զի բանակցի միւս ազգերուն հետ, մաքսատուրքերը զեղչելու համար. — 2. Աւելի պարզ վիճակի մը վերածել մաքսային ձեւակերպութիւնները, ներածուած արտադրութեանց արժէքը ճշդելու համար. — 3. Հարկային դիւրութիւններ ընծայել ամերիկեան հաստատութեանց, իրենց դրամագլուխը շահարկելու համար օտար, մասնաւորապէս յետամնաց երկիրներու մէջ:

❖ ՕՐԸ ՕՐԻՆ ❖

*

ՄԵՐ ՉՈՐՍ ՀԱԶԱՐԸ ԵՒ...

Մեր ալեւոր այլ աննկուն բարեկամը, Ա. Վաչեանց իր յօդուածին մէջ կ'արձանագրէ, նաեւ, հնչիւններու նոխութիւնը հայերէնի մէջ:

Բազմաթիւ ժողովուրդներ չունին Ծ. Ձ. Զ. կամ Շ. Չ. Ջ. Ց. Փ. Ք. եւն. տառերը եւ ստիպուած են քանի մը տառեր միացնել:

Յետոյ կը յիշէ մեր լեզուին մէկ բացառիկ յատկութիւնը, — բարդ բառեր շինելու կարողութիւնը, այնքան սահուն եւ ներդաշնակ, — երկնասլաց, քառատրոփ, ակնախտիղ, ակնապարար, հերարձակ, հոգեհատոր, մշտադալար, ուսամբարձ, շոգեպինդ, մարզադաշտ, խորաթափանց, հերոսամարտ, հիւսիսափայլ, որոտընդոստ, լորձնաշուրթն եւն.:

Եւ կը յուզէ այլապէս շահեկան խընդիր մը.

— «Ինչո՞ւ մենք, դարերի ընթացքում շրջապատուած լինելով շատ աւելի մեծ ժողովուրդներով եւ յաճախ գտնուած լինելով նրանց ազդեցութեան տակ, նրանցից փոխ ենք առել շուրջ 4000 բառեր միայն, որոնց մի մասը մենք ստացել ենք մեր նախնի լեզուից: Սակայն ի՞նչ է այս 4000ը, երբ ռուս մեծ ժողովուրդը, դարեր շարունակ անկախ ապրելով հանդերձ, դեռ 1876 թ. ունէր օտար լեզուներից իր փոխ առած բառերի բառարաւնը — «Հարիւր հազար օտար բառեր» խորագրով, որին ես ամէն օր տեսնում էի հանգուցեալ Ստեփան Բէգ Իւզբաշեանի Շուշիի տան գրասենեակում»:

— «Ինչո՞ւ եւրոպացի գիտնական լեզուաբանները Աստուածաշունչի հայերէն թարգմանութիւնը համարում են ամէնից ճիշդը եւ կատարեալը եւ զայն անուանում են «Թագուհի ամենայն թարգմանութեանց»:

Պ. Վաչեանց ուրիշ հարցումներ ալ ունի, բայց ես կ'ուզէի տարեց թէ երիտասարդ իմաստակներու մասնաւոր ուշադրութեան յանձնել առաջինը. — Մենք օտարէն փոխ առեր ենք 4000 բառ: Ի՞նչ կ'արժէ այս, Ռուսերու հարիւր հազարին կամ յիսուն հազարին քով:

Ահա այդ փոխառեալ, խառնակ պատուաստներէ անցած լեզուին բառերն են որ կապկօրէն կամ բռնութեամբ կը գործածեն Երեւանի մէջ: Եւ կ'ուզեն մեր մէջ ալ տարածել, իբրեւ «պետական լեզու»...

Ո՞ւր էր որ, տունին անփոխարինելի գանձարանը, բնական եւ հարազատ հարստութիւնը տիրաբար գործածելէ ետք, պակասը լրացնէին հմտութեամբ եւ տրքնաջան պրպտումներով:

Բայց, որո՞ւն հոգը հատեր է, երբ կարելի է տակէ տակ շարել վիցէ – պրիզիդենտ, պրըմիէր – մինիստր, լաուրիատ, սեսիա, ասամբլեա, պրոպագանդել, ցիմենտել, օկուպացնել, դիզերտիր, ռենիկատ եւ մնացեալը:

ՎԱՀԷ

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻՆ ՎԵՐԱՄՈՒՏԸ

Երէկ, երեքշաբթի, Ազգ. ժողովը վերսկսաւ իր նիստերը, տօնական արձակուրդէն ետք: Նախ երեք անգամ քուէարկութիւն տեղի ունեցաւ, նոր նախագահին ընտրութեան համար, բայց ապարդիւն: Գլխաւոր թեկնածուներն էին ներկայ նախագահը, Լը Թրոքէր (ընկերվարական), չափաւորներուն ընտրելին, Պ. Պրիւնէլ, զօր. տը Կոլի կուսակիցներէն Փալեւսքի:

Վերաբացման առթիւ աւանդական ճառը խօսեցաւ երիցագոյն անդամը, Պ. Մարսէլ Քաշէն (համայնավար), որ իր տեսակէտները յայտնեց օրուան խնդիրներու մասին: Յետոյ տեղի ունեցաւ դիւանի ընտրութիւնը, ներկայացուցիչներ առնելով իւրաքանչիւր հոսանքէ: Պիտի ընտրուէին վեց փոխ – նախագահներ եւ տասը քարտուղարներ: Վերջին անգամ է որ այս ընտրութիւնը կը կատարուի համեմատական դրութեամբ: Յառաջիկայ հոկտեմբերէն սկսեալ ընտրութիւնը պիտի կատարուի ազատօրէն, համաձայն սահմանադրութեան:

Ընդհանուր կարծիքը այն էր թէ պիտի վերընտրուի Հանրապետութեան Խորհուրդին (ծերակոյտ) նախագահը, Պ. Մոներվիլ:

Կարգ մը թերթեր դիտել կուտան թէ Ազգ. ժողովին մրցակից խմբակցութիւնները կ'ուզեն հարուած մը տալ կառավարութեան, դժուարացնելով նախագահին (ատենապետ) ընտրութիւնը:

ՆՈՐ ՊԱՏԵՐԱ՞ԶՄ 1960ԷՆ ԱՌԱՋ

«Մանչէսթըր Կարտիըն»ի տեղեկութեանց համաձայն, անգլ. կառավարութիւնը ազգ. պաշտպանութեան ծրագիրը վերամշակած է այն ենթադրութեամբ թէ մեծ պատերազմ մը պիտի ծագի 1960էն առաջ: Այս ենթադրութիւնը հիմնուած է սա իրողութեան վրայ թէ անգլիացի գիտունները խաղաղութիւն կը սպասեն առ նուազն հինգ տարի, նկատի առնելով Մ. Նահանգներուն օդանաւային ուժի գերազանցութիւնը Խ. Միութեան վրայ: Հրատարակուած տեղեկութեանց համաձայն, ամերիկեան օդանաւերը կրնան զարնել որ եւ է հիմնական կէտ Խ. Միութեան մէջ: Անխոցելի կը համարուին Ֆլորիտայի, Թեքսասի եւ Արիզոնայի ամերիկեան խարիսխները: Միշտ նոյն աղբիւրին համաձայն, խորհրդային օդատորմիղը տակաւին ի վիճակի չէ հասնելու ամերիկեան գլխաւոր կեդրոնները, բայց մինչեւ 1960 կրնայ վտանգել Արեւմուտքի ապահովութիւնը, եթէ այս վերջինը այլապէս գերազանց ուժեր չունենայ: Լոնտոնի մէջ այն կարծիքն ունին թէ ջրածին ռումբը վճռական դեր պիտի կատարէ առաջին 20–30 ժամերու ընթացքին:

ՀԱՐԻՒՐ ՉԻՆԱԿԱՆ ՕԴԱՆԱՒԵՐ ռըմբակոծեցին Թաշէն կղզին, որ ազգայնականներուն ձեռքն է: Կարմիր Չինաստանի առաջին մեծ արշաւն էր եւ ժամեր տեւեց: Աւելի քան երեք հարիւր ռումբեր արձակուեցան, բայց մեծ մասը ծովն ինկաւ: Երկու օդանաւեր խորտակուեցան: Ռումբերը վնասեցին մարտանաւերուն: Ժողովուրդն ալ ծանր կորուստներ կրեց: Մինչ այս ռմբակոծութիւնը տեղի կ'ունենար, Չանկ Քայ Շէք ճառ մը կը խօսէր, ըսելով թէ Չինաստանը պէտք է ազատագրուի կարճ ժամանակի մը մէջ:

ԱԶԳԱԺՈՂՈՎԻՆ ընդհ. քարտուղարը, որ Չինաստան գացած էր 11 ամերիկացի օդաչուներ բանտէն ազատելու համար, վերջացուց իր պաշտօնը: Արդիւնքը յայտնի չէ:

ԹՈՒՐՔԻՈՅ հանրապետութեան նախագահը Յորդանան պիտի երթայ: Իսկ վարչապետը, որ Պաղտատ կը գտնուի, պիտի այցելէ նաեւ Լիբանան:

(Շար.ը կարդալ Դ. էջ)

ՄԵՐ ԿԵԱՆՔԻՆ ԲՈՒԵՐԸ

Քաղաքական կեանքի մէջ պայքարները հասկնալի են: Գրող մը կամ արուեստագէտ մը կրնայ համակիր ըլլալ որոշ հոսանքի մը կամ վարդապետութեան: Ասիկա չի նշանակեր, թէ ան թշնամի է հայրենիքին: Արդ երբ կը խօսինք անհատի մը ունեցած արժանիքներուն մասին, պէտք չէ կառչինք անոր դաւանանքին ու զանց առնենք իր պատրաստութիւնը, համայնքին կամ ազգին մատուցած իր ծառայութիւնները:

Էր ատեն մը, որ կրօնական մոլեռանդութիւն մը աւերներ կը գործէր մեր մէջ:

Այն որ կը պատկանէր տարբեր յարանուանութեան, Հայ չէր նկատուեր: Դաւանական այդ նեղմտութիւնները ներկայիս փոխադրուած ընկերային եւ քաղաքական մարզերու վրայ՝ կը շարունակուին յամառօրէն:

Ու համայնավարներն են որ իրենց հետ բերին այս բարբարոս կեցուածքը:

Անոնք երբ տիրացան ցարերու իշխանութեան, սկսան բանտարկել, աքսորել, կոտորել ու փճացնել քաղաքական իրենց հակառակորդները:

Նոյնը կ'ընեն իրենց ուղեկիցները այսօր աշխարհի ամէն կողմը:

Իրենց սարքած հանդէսներուն մէջ ընդդիմադիր հոսանքի ղեկավարներու հասցէին կ'ընեն ամէն չարախօսութիւն՝ իրենց ազդեցութիւնը տարածելու պատրանքով:

Չարախինդ այս ոգին երեւան կը հանէ բարոյական դիմագիծը մարդոց, որ ընդունակ չեն նոյնիսկ օտարներու կողմէ գնահատուած ազգային արժէք մը յարգելու:

Չենք կարծեր, թէ մէկ օրէն միւսը հրաշքով մը կարելի է փոխել մտայնութիւնը այս մարդոց:

Ան «տէքրէթ»ներով պարտադրուած է, ու մինչեւ որ շտապալի կարմիր իրաւակարգը, մինչեւ որ չփոխուին գնահատութեան շիկացած չափանիշներ, զուր է ըսպասել, որ փոփոխութիւններ կրեն վաճառուած արկածախնդիրներու տեսակէտները:

Աւելցուցէք ասոր վրայ, փառասիրութիւնն ու կիրքը նաեւ պզտիկ մարդոց, ու հարցը կը պարզուի:

Մեր կեանքին բուերն են անոնք. կուրցած նախանձէ ու չարակամութենէ:

Ու համագումարը այս բոլորին. դարձեալ ուրացում համազգային արժէքներու. դարձեալ ի խաչ հան զդա, խօլական աղաղակները ասոնց, որ քանդել եւ ուրանալու մէջ կը փնտռեն իրենց յաջողութիւնը:

Եղկելի հոգիներ, որոնք աւեր կը գործեն իրենց շուրջը, ու չեն անդրադառնար ատոր:

Հայկական Սփիւռքը կը գործէ ահա այս հոգեբանութեամբ:

Ան կը տառապի սմսեղուկ մարդոց արարքներու հետեւանքներով: Եւ եթէ տեղատուութիւնը կը հարուածէ մեզ, հոտ ալ փնտռեցէք մէկ մասը վայրէջք առաջ բերող պատճառներուն:

Սփիւռքը սակայն, կ'առաջնորդուի աւելի մեղաւոր հաշիւներով, քան մայր երկիրը:

«Լաքէ»ներ Սփիւռքի մէջ աւելի շատ տարածուած են: Անոնք պատրաստ են ստրկօրէն գործադրելու վերէն տրուած հրամանները:

Այլապէս ինչո՞վ կը բացատրէք, անոնց պահած քար լռութիւնը երբ դոցեց աչքերը հայ Վշտի Մեծ Երգիչը՝ Ահարոնեան: Այն, որուն անունով կ'երդուըննային սահմանէն այն եւ այս կողմ ապրող դրական դէմքեր: Հայութիւնը վերջին երեք տասնամեակին Շանթի արժէքով թատերագիր մը չտուաւ մեզ: Բայց երբ ան փակեց աչքերը, լռեցին թէ հայրենիքի եւ թէ Սփիւռքի մէջ ընդդիմադիր գրիչներ: Առաջինները՝ որովհետեւ տեսան Շանթի մէջ գաղափարական հակառակորդ մը, որուն մասին դրուատական ամէն տող նը կատեցին վտանգաւոր իրենց համար, իսկ Սփիւռքի մէջ լռեցին ուրիշներ, — որ Դաշնակցական մտաւորականութեան մասին գնահատական երկու տող գրելը կ'ընդունին սրբապղծութիւն:

Ժողովուրդ մը որ իր ազգային արժէքները գնահատելու մէջ սակարկութիւններու կը մտնէ, չի կրնար լուսաւոր մշակոյթ պահել

Չի կրնար իրական մեծութիւններ ապրեցնել: Ան կը նմանի մարդու մը որ իր նստած ճիւղը սղոցել կ'աշխատի:

Ու դարձեալ ի պատիւ Հ. Յ. Դաշնակցութեան եւ իր մամուլին, պիտի յայտարարենք, որ վերջին երեսնամեակին անոր էջերուն մէջ անխտրական գնահատութեան հանուեցան ընդդիմադիր գրիչներ, սկսնակներ ու նոր ուժեր: Գրախօսներ ու քննադատներ, տուին իրենց անկաշառ կարծիքը անոնց գործին համար: Խանդավառօրէն ողջունեցին անոնց երեւումը, երբ իրենց շարքերէն գրական տենտիներ, հարթելով միայն փորձեցին ուրանալ Դաշնակցական ճակատի արժէքները:

Նոյն մեղաւոր կեցուածքը մինչեւ այսօր յամառօրէն կը շարունակուի մշակոյթի մարզերուն զուգահեռ ազգային կեանքի բոլոր ուրիշ ասպարէզներու վրայ եւս:

Ուրացո՛ւմ, ուրացո՛ւմ, ուրացո՛ւմ:

Դաժան ու խտրական ոգի, որ թշնամին միայն կրնար արտայայտել, եւ որ կը մնայ իրենց կեցուածքը, աւաղ:

Այդ ոգիին դէմ է որ պէտք է պայքարիլ: Ով որ ալ ըլլայ անոր հեղինակը պէտք է դիմակազերծել ու յանձնել հանրութեան դատաստանին: Այդ ոգին կը սպաննէ մեզ:

ԱՐՄԵՆԻԱ

ԶԻՆՈՒՈՐԻ ՅՈՒՇԱՏԵՏՐԷՆ

1940 Մայիսին մեր բանակը Լա Սոմի Ապպէվիլ քաղաքի շուրջ կատաղի ճակատամարտի բռնուեցաւ գերմանական յաղթական բանակի մը դէմ: Քաղաքը երեք անգամ ձեռքէ ձեռք անցաւ, ի վերջոյ մենք ստիպուեցանք Մայէնվիլ գիւղի մեր դիրքերը բռնել: Ամէն օր կանոնաւոր կռիւ տեղի կ'ունենար: Այսպէս շարունակուեցաւ գրեթէ մէկ ամիս: Գերմանական բանակի մէկ մասը մեր կռնակէն անցած եւ Փարիզի մօտեցած էր, այնպէս որ մենք գրեթէ բոլորովին պաշարուած էինք, եւ կարուած արտաքին օժանդակութենէ, Մայէնվիլի գիւղացիները ժամանակին տեղափոխուած էին, հոն մնացած էին անտէր կենդանիներ: Ուտելիք չմնաց: Մեզմէ հինգ քիլոմեթր անդին երկաթուղի մը կը գտնուէր, որ Անգլիացիներուն ձեռքն էր:

Գերմանացիները այդ շոգեկառքը ռըմբակոծեցին եւ երկաթուղին քար ու քանդ ըրին: Մեր հրամանատարը բոլորս հաւաքելով ըսաւ. — Տղաք, տեսաք թէ ինչպէս ռմբակոծուեցաւ շոգեկառքը, որ անշուշտ ուտեստ կը պարունակէր: Եթէ ձեր մէջ կան քանի մը կամաւորներ թող կառք մը առնեն եւ երթան ուտելիք լեցնեն բերեն, ապա թէ ոչ ես պիտի զատեմ քանի մը հոգի: Ամբողջ բանակէն ոչ մէկը մէջտեղ ելաւ: Էհ կեանքը անուշ է: Քովս Պերճ Նիզամեանը կար, վախճանեալ քահանային տղան: Ըսի, Պերճ, եկուր մենք իբրեւ կամաւոր ներկայանանք աւելի լաւ կ'ըլլայ: Պերճը ընդունեցաւ առաջարկս: Երբ մենք երկուքս մէջտեղ ելանք, մեզի միացան երեք Ֆրանսացի զինուորներ ալ: Կառք մը առինք գացինք: Ահագին շոգեկառքը գիծէն ելած, կողին վրայ փռուած էր: Տխրութեամբ մեծ քանակութեամբ ուտելիքներ լեցուցինք բերինք: Այս պաշարին շնորհիւ քանի մը օր եւս քաշքշեցինք: Երբ այս պաշարն ալ հատաւ, կեդրոնէն օգնութիւն խնդրեցինք: Պատասխանեցին թէ, ոչ մէկ հնարաւորութիւն կայ ուտեստ կամ օգնութիւն զրկելու, թէ կը մնայ մէկ միջոց գերմանական գիծը ճեղքել եւ նահանջել:

Յաջորդ օրը կազմ ու պատրաստ ժամը երկուքին գրոհ տուինք, բայց մեր չար բախտէն մեր դէմ գտանք գերմանական բազմաթիւ զրահապատ կառքեր: Մինչեւ իրիկուան ութը կռուեցանք, յանկարծ քանի մը զրահապատներ սկսան ուղղակի մեր կողմը յառաջանալ: Երբ մօտեցան, ըսին. — Ի զուր կը կռուիք, արդէն ամէն կողմէն պաշարուած էք, եկէք անձնատուր եղէք: Մեր հրամանատարը հաւանեցաւ եւ բոլոր ողջ մնացողներս գերի ինկանք:

Մեզ առին տարին Ապպէվիլ, այնտեղ գտանք մօտաւորապէս տասը հազար գերիներ: Այդ գիշեր հոն ոչխարներու պէս իրարու վրայ պառկեցանք: Յաջորդ առաւօտ ճամբայ հանեցին դէպի Լիւքսանպուրկ, քալելով օրական երեսուն քիլոմեթր: Ճամբան ի՞նչ տեսնեմ, մեր բանակի զինուորներէն զատ միւսները բոլորն ալ իրենց պայուսակները լեցուն կռնակնին, քովերէն ալ մէկ մէկ պզտիկ ծրար ուտելիքներով բեռնաւորուած էին, իսկ մենք բան մը չունէինք եւ ձեռքերը գրպանը կը քալէինք: Երբ գիւղի մը մէջէն անցնէինք գիւղացիները դրան առջեւ դոյլերով կաթ դրած կ'ըլլային մեզի համար: Անմիջապէս առաջ հասնողը գլուխը կը քաշէր:

Այսպէս քանի մը օրէն հասանք Լիւքսանպուրկ, այնտեղ մեզ տեղաւորեցին բուրդի գործարանի մը մէջ, ուր կային բազմաթիւ գերիներ: Ոչ ուտելիք կուտային, ոչ խմելիք: Երեք օր հոն մնացինք, ուտելիք ունեցողը կ'ուտէր, չունեցողն ալ պիշ պիշ կը նայէր: Այնտեղէն մեզ ճամբայ հանեցին դէպի Պելժիա: Օրական գրեթէ երեսուն քիլոմեթր կը քալէինք, դարձեալ առանց հացի եւ ջուրի: Ոմանք այնքան բեռնաւորուած էին ուտելիքներով որ չէին կրնար քալել: Զինուորին մէկը տեսաւ որ ես թեթեւ թեթեւ կը քալեմ, — Քամարատ, ըսաւ ոտքերս ուռած են, չե՞ս կրնար քիչ մը սա պայուսակս շալկել: Ըսի, շատ լաւ, սակայն անօթի եմ, ուժ չունիմ: Հոգ չէ, պատասխանեց, ես քեզի ամէն մէկ քիլոմեթրին մէկ պիսքոթ կուտամ: Ճարահատ հաւանեցայ եւ պայուսակը կռնակս առնելով ճամբան շարունակեցինք: Ամէն իրիկուն իր խոստումին համաձայն երեսուն քիլոմեթրին երեսուն հատ պիսքոթը կուտար եւ ես անմիջապէս կ'ուտէի: Քանի մը անգամ փորձեցի քանի մը պիսքոթ յաջորդ՝ օրուան պահել. բայց սիրտս հանդիստ չէր, կարծես խելքս կը թելադրէր որ ուտեմ:

Այսպէս հասանք պելժիական սահմանը: Ճամբան խումբին մէջէն մէկը Հայու նըմանցնելով, մօտեցայ եւ հարց ու փորձ ըրի: Իրաւ ալ Հայ էր, Յակոբ Յովհաննէսեան, որ այժմ Ժէռս կը բնակի: Տղան ըսաւ թէ այնքան անօթի է որ գլուխը կը դառնայ եւ քալելու սովորութիւնը կորսընցուցած է, պատասխանեցի թէ կռնակիս պայուսակը լեցուն է, բայց իմս չէ եւ թէ քիլոմեթրին մէկ պիսքոթ կը ստանամ: Յակոբը խնդաց եւ իրեն հեռուէն ցոյց տուի տէրը: Այսպէս երկու Հայորդիներս խօսակցելով բաւական հեռացած էինք պայուսակին տիրոջմէն, առանց որ եւ է յետին մտքի: Յանկարծ երկու գերման զինուորներ եկան եւ մեր կարաւանը երկու մասի բաժնեցին: Առջեւի մասը, որուն մէջ ես եւ Յակոբ կայինք, Պելժիոյ սահմանը անցուցին, իսկ մնացած մասը. որոնց մէջ մնացած էր մեր պայուսակի տէրը, հոն Ֆրանսայի շրջանին մէջ մնացին: Այդ եղաւ մեր վերջնական բաժանումը եւ այլեւս իրար չտեսանք: Երբ Պելժիա հասանք, մեզ տեղաւորեցին մեծ գործարանի մէջ ուր կային նախապէս եկած Ֆրանսացի գերիներ: Այդ գիշեր իմ եւ Յակոբի որաւխութիւնը չափ չունէր,

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (27)

ՍՊԱՆՆՈՒԱԾ ԱՂԱՒՆԻՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Գ.

Մի քիչ ջահիլ չէ, բայց վնաս չունի... ասող, խօսող, կրակոտ: Ուրախութեամբ համաձայնեց, որ գնամ իրենց մօտ: Ֆլիրտից բանից կարող էր լինել, բայց դեհ, մարդը շարունակ ցցուած էր մօտներս: Այսօր էլ նրանց մօտ ճաշեցի: Իսկ հիմա գալիս եմ ուղղակի առանձինն կաբինետից...

— Բայց դու փող չունէիր:

— Գիշերը խաղացի կլուբում եւ մի վաթսուն բուպլիի չափ տարայ:

— Առա՞նց փողի:

— Ինչո՞ւ առանց փողի. քո տուած տասնըհինգ մանեթից դեռ մի քանի կոպէկ մնացել էր գրպանումս, հեղնեց Թուսեանը: Մարդը նա է, Մարգարեան, ով քէֆ է քաշում առանց փողի, թէ չէ, փողով անդամալոյծներն էլ պար կը գան: Ես միշտ փող ունեցել եմ եւ միշտ էլ չեմ ունեցել, որովհետեւ ունեցածս իսկոյն ծախսել եմ կամ բաժանել կարիքաւոր ընկերներիս: Չունեցած ժամանակ խաղացել եմ եւ համարեայ միշտ էլ տարել: Կանանց վրայ էլ ոչ մի կոպէկ չեմ ծախսել: Միայն այս գիշեր, որովհետեւ այստեղ օրինաւոր ծանօթութիւններ չունեմ, տարածս վաթսուն բուպլու մի մասը հալուեց առանձինն «կապինետում»: Քամին բերեց, քամին էլ կը տանի: Մտածելու պէտք չկայ: Ու դարձեալ գալիս ենք Եպիկուրեան վարդապետութեան... Ներողութիւն ԻՄ Եպիկուրեան, եւ ոչ ՔՈ: Ամենայն դէպս, դու կարող ես միանգամայն հանգիստ լինել — քո տուած տասնըհինգ բուպլին կորած տեղ չէ: Չտամ էլի վնաս չունի:

Տեսայ, որ տրամադիր է երկար խօսելու, ուստի առաջարկեցի որ գնա քնի:

— Որ չխանգարեմ գրես: Հնազանդւում եմ, ասաց, եւ վեր կացաւ:

Առաջնորդեցի նրան հարեւան սենեակը անկողին պատրաստելու:

Առաւօտեան ինձնից վաղ էր վեր կացել եւ տեղաւորում էր «ճամպրուկը»:

— Այսօր ուզում եմ գնալ, ասաց: Թէեւ հեռագիրն ստանալուց յետոյ ուզում էի վերադառնալ Փետերպուրկ, բայց մէկ էլ մտածեցի, որ չարժէ «կոնֆլիկտ» ստեղծել: Շուն է, թէ գէլ — հայրս է: Բացի սրանից, քանի գրպանումս փող կայ, պէտք է օգտուել, թէ չէ կարող եմ էլի առանց ճանապարհածախսի մնալ:

«Ճամպրուկից» դուրս էր թափել ինչ որ գրքեր ու թղթեր, որ այժմ տեղաւորում էր հագուստի հետ միասին: Թղթերի միջից ջոկեց մի տետրակ եւ տուեց ինձ:

— Այս թողնում եմ քեզ մօտ, — ասաց, կարդայ, թէ հաւանես, տպիր լրագրումը, թէ չէ՝ վերադարձիս ետ կը տաս:

— Ի՞նչ է այս, հարցրի:

— Մի պատմուածք: Անցեալ տարի մտադրուել էինք մի ալմանախ հրատարակել ուսանողական ֆոնտի օգտին, վերցրի գրեցի այդ, բայց գործը գլուխ չեկաւ եւ գրուածքս էլ մնաց: Կարծեմ վատ չեմ գրել. որ կարդաս կը հաւանես:

Տետրակը պահեցի մօտս, խոստանալով որ կը կարդամ, թէեւ առաջ վճռեցի, որ մի յիմար բան կը լինի գրածը, ինչպէս շատ դիլետանտների գրուածքները:

Որովհետեւ մեկնելու էր մի քանի ժամից, ուստի հրաժեշտ տուի հէնց տանս եւ գնացի գործիս: Բայց ճաշից յետոյ որ տուն դարձայ, տեսայ չի գնացել, որովհետեւ ճամպրուկը, առանց իրեղէնները տեղաւորելու, հէնց այնպէս էլ թողել էր բաց: Մտածեցի, որ թերեւս որոշել էր գիշերուայ գնացքով գնալ:

Թէեւ բնաւ ցանկութիւն չունէի նրա գրուածքը կարդալու, բայց այժմ ստիպուած էի կարդալ, որովհետեւ գիտէի, որ տուն գալուն պէս պիտի հարցնէր՝ կարդացե՞լ եմ թէ ոչ եւ, եթէ կարդացած չլինէի, պիտի ստիպէր, որ կարդայի, կամ ինքը պիտի կարդար եւ ինձ էլ պիտի ստիպէր որ լսէի: Ուստի այդ երեկոյ, քանի չէր եկել, նստեցի ու կարդացի:

Կարդացի եւ...

Այստեղ արտադրում եմ Թուսեանի տետրակը:

ՍՊԱՆՆՈՒԱԾ ԱՂԱՒՆԻՆ

Պատմուածք

ՌՈՒԲԷՆ ԹՈՒՍԵԱՆԻ

Բարեկամս, որ ինքն էլ չգիտէ, թէ ինչ է ինքը, մի սրիկայ, թէ շատ սովորական մի մարդ, որոնցմով լիքն է աշխարհս, մի անգամ հետեւեալը պատմեց մեր ընկերական շրջանում իր կեանքից. —

Սրանից մի քանի տարի առաջ, ամառը, օգտուելով արձակուրդից, հիւր էի գնացել հօրեղբօրս մօտ ամառանոց: Հետս տարել էի հրացանս եւ շունս: Որս անելը շատ էի սիրում: Առաւօտները վաղ վեր էի կենում, գնում անտառ, ամբողջ ժամերով «թրեւ» գալիս եւ մի ծիտ անգամ չէի գտնում, որ սպաննեմ: Դէհ, ամառանոց, հազար ոտ էլ ման գայի, բոլոր կենդանիները փախել էին: Յետոյ ասացին, որ մի հինգ վեց վերստի վրայ մի լիճ կայ, ուր վայրենի բադեր շատ են լինում: Այնուհետեւ գնում էի այդ լիճը որս անելու: Ճանապարհս անտառի միջովն էր:

Մի առաւօտ, երբ անցնում էի այդ անտառով, եղեւնու մի հսկայական ծառի վրայ մի կտցահար նկատեցի: Հէնց այնպէս, որպէսզի մի բան սպանած լինեմ, հրացանս նշան դրի եւ արձակեցի:

ՆԱՐԴՈՍ

(Շար.)

ՑՈՒՑԱԿ ՎԱՂՈՒԱ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅԱՆ

Մարտաշեն, արի՛ տեսնենք, թե ինչպես ես դու կատարում քո վրա դրված պարտականությունները։ Ես քեզ հանձնարարում եմ ամբողջ գյուղի հոգսերը։ Ես գիտեմ, որ դու ինձ չես խաբի։ Ես գիտեմ, որ դու ինձ չես դավաճանի։ Ես գիտեմ, որ դու ինձ չես ուրանա։

— Ես, տա՞ր Աստված, չեմ դավաճանի, — պատասխանեց Մարտաշենը։

— Ուրեմն, Մարտաշեն, ես քեզ վստահում եմ։ Ես գիտեմ, որ դու ինձ չես դավաճանի։ Ես գիտեմ, որ դու ինձ չես ուրանա։ Ես գիտեմ, որ դու ինձ չես դավաճանի։ Ես գիտեմ, որ դու ինձ չես ուրանա։

Մարտաշենը ուրախ էր։ Խոհակ էր։ Իսկ Ցուցակը ասում էր։ Ասում էր։ Ասում էր։

Ցուցակը ասում էր, որ Մարտաշենը պետք է ամեն առավոտ ժամը 6-ին արթնանա, ոտքի կանգնի, ձեռքերը լվանա, երեսը լվանա, ականջները լվանա, պարանոցը լվանա, ոտքերը լվանա

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԵԳԻՊՏՈՍԻ դատական նախարարը Պետական Խորհուրդին յանձնեց օրինագիծ մը որուն համաձայն պաքարան, փոքէրը եւ ռուլէթը բացարձակապէս պիտի արգիլուին Եգիպտացիներուն համար : Միայն օտարականները կամ զբօսաշրջիկները պիտի կրնան մտնել երեք արտօնեալ քաղինօները, որոնց մէկը պիտի հաստատուի Գահիրէէն երեսուն քիլոմեթր անդին, երկրորդը՝ Ֆարուքի նախասիրած զբօսավայրին մէջ (Օպէրժ տէ Փիրամիտ), իսկ երրորդը՝ Աղեքսանդրիոյ մէջ:— Կառավարութիւնը կը ծանուցանէ թէ առատ քարիւղ գտնուած է Եգիպտոսի մէջ :

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ ծերակոյտին մնայուն յանձնաժողովը կը ծանուցանէ թէ համայնավարներ սողոսկած են ազգ. պաշտպանութեան գործարաններուն մէջ : Կը պահանջէ որ խորհրդարանը օրէնք մը քուէարկէ, զանոնք հեռացնելու համար : Իր տեղեկագրին համաձայն, համայնավարները «ի վիճակի են կենսական տեղեկութիւններ քաղելու մեր զինուորական գաղտնիքներու եւ ուժի մասին : Անոնց ներկայութիւնը զինագործարաններու մէջ բացորոշ վտանգ մըն է մեր ապահովութեան համար»: Անցեալ տարի օրինագիծ մը քուէարկուած էր ծերակոյտին կողմէ, բայց երեսփ. ժողովը ջուրը ձգեց զայն :

ԵԼՄՏԱԿԱՆ նախարարը կը ծանուցանէ թէ նոր տուրքեր պիտի չհաստատուին եւ թէ պիտի մեղմացնեն հարկային հսկողութիւնը: Միեւնոյն ատեն միջոցներ ձեռք պիտի առնուին, արտադրութեան ծախքերը նուազեցնելու համար :

ՄԱՐՈՔԷՆ կը հեռագրեն թէ վեց հազար հոգի հարցաքննուեցան եւ 1500 կառքեր խուզարկուեցան, ահաբեկչական շարժումը զսպելու համար: Ազգայնականները հրամայեցին փակել բոլոր խանութները :

ՊԵԼԺԻՈՅ խորհրդարանը սկսաւ քննել Փարիզի համաձայնութիւնները, վաւերացումը փութացնելու համար :

ՍԱՍՏԻԿ ՏԱՔԷՆ 17 հոգի մեռան, 500 հոգի վիրաւորուեցան Արժանթինի մէջ: Բոլոր պաղ ըմպելիները սպառած են: Ջերմաչափը 47 աստիճան կը ցուցնէ :

ՍՏԱՑԱՆՔ

Փ ՇՈՒՇԻԿԻՆ ԿԱՂԱՆԴԸ, մանկական թատերախաղ, երեք արար մէկ պատկեր, Տիկ. Ատրինէ Տատրեանի եւ Բագրատ Թեւեանի: Հրատ. Պարտէզ մանկաթերթի: Գին հարիւր ղրուշ: Պոլիս, 1954:

ՁԿՆՈՐՍԻՆ ԱՂՋԻԿԸ, պատանեկան թատերախաղ, երեք արար: Գրեց Ատրինէ Տատրեան: Հրատ. «Պարտէզ»ի: Գին 150 ղրուշ: Պոլիս 1953:

ԳՐԱԿԱՆ ՏԱՐԵՑՈՅՑ ԺԱ. տարի, 1955, խմբագիր՝ Լեւոն Ճէրահեան, Մարսէյլ : Գին երեք հարիւր Ֆրանք, (թղթատարով 350 Ֆր.): Հասցէ.— 32պիս, Պուլվ. տէ Ֆօվէթ, Պօմոն, Մարսէյլ :

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

«ՅՈՒՍԱԲԵՐ»Ի ԲԱՑԱՌԻԿ ԹԻՒԸ

Նուիրուած Հայկ. Մշակոյթին, ինչպէս նաեւ հայ լրագրութեան հիմնադրութեան 160ամեակին :

Խնամքով պատրաստուած հրատարակութիւն մը, աշխատակցութեամբ 28 հին եւ նոր դէմքերու: Ուսումնասիրութիւններ, յուշեր, պատմական դրուագներ եւ գրական կտորներ, զարդարուած՝ գեղեցիկ պատկերներով :

Դիմել գրավաճառներուն :

•

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿ. ԵՒ ՆՇԱՆ ՓԱԼԱՆՃԵԱՆ ՃԵՄԱՐԱՆԻ ՔՍԱՆԵՒՀԻՆԳԱՄԵԱԿԸ պատկերազարդ շքեղ հատոր մը, ճոխ եւ այլազան բովանդակութեամբ: Գին 700 ֆրանք :

Դիմել ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ գրատուն, 46 ռիւ Ռիշէ, Փարիզ (9) կամ «Յառաջ»ի :

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Կրընոպլէն Տէր եւ Տիկին Ն. Քիւրաճեան իրենց խորին ցաւակցութիւնները կը յայտնեն սիրելի Պօղոս Տէրտէրեանի դառն մահուան առթիւ (25 Դեկտ. 1954) իր մօր Պաղտատին, Տիկնոջ Պայծառի եւ եղբայրներուն՝ Սերոբին և Նշանին, և փոխան ծաղկեպսակի հազար Ֆրանք կը նուիրեն Կապոյտ Խաչի դպրոցին :

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐ

Արեւմտեան Յուրոպայի Կեդր. Կոմիտէն ստիպողաբար ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ հետեւեալ շրջաններու ընկերները, նշանակուած թուականներուն: Ներկայ կ'ըլլայ Կ. Կ.ի ներկայացուցիչը :—

12 Յունուար Վիէն:
14 Յունուար Վալանս :
15, 16, 17 Յունուար Մարսէյլ :
18 Յունուար Կրընոպլ :

Ի ՅԻՇԱՏԱԿ

RENÉ GROUSSET ի

Ողբացեալ ակադեմականին հայ բարեկամները երեկոյ մը կազմակերպած են Յունուար 14ին, Միւզէ Կիմէի սրահին մէջ, (Փլաս տ'Իէնա) ժամը 21ին:

Նախագահութեամբ Փարիզի առաջնորդ ՍԵՐՈՎԲԷ Ծ. Վ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆի :

ՄԱՐՍԻԼԱՀԱՅԵՐՈՒ ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԵԱՆ ՕՐ

ՄԱՅԻՍ 8, ԹԷԱԹՌԸ ՏԻՒ ԺԻՄՆԱԶ
ՄԱՅԻՍ 8, ԹԷԱԹՌԸ ՏԻՒ ԺԻՄՆԱԶ
ՄԱՅԻՍ 8, ԹԷԱԹՌԸ ՏԻՒ ԺԻՄՆԱԶ
ՄԱՅԻՍ 8, ԹԷԱԹՌԸ ՏԻՒ ԺԻՄՆԱԶ

Կը խնդրուի չխաչաձեւել :

RECITAL CHOPIN

ԶԱՒԷՆ ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆԷ

14 Յունուար, Ուրբաթ երեկոյ,
ՍԱԼ ԿԱՎՈՅԻ ՄԷՋ

Մուտքի գիներ՝ 250էն 700 Ֆրանք : Տոմսերը Սալ Կավօ, 4 Փլաս տը լա Մատրլէն: Ուսանողներու համար զեղչուած գիներ :

Յայտագրին մէջ.—

Quatre Ballades, Barcarolle op. 60, Nocturne, Polonaise, Mazurka. Etude en La Mineur et Scherzo op. 31.

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ԼՍԱՐԱՆ

Յառաջիկայ հաւաքոյթը այս Չորեքշաբթի գիշեր, Քաֆէ Քատէի վերնայարկը: Կը խօսի Պ. Ե. Այվազեան : Նիւթը՝ «Արդի փիլիսոփայութեան տիրական հարցերը»: Գեղարուեստական բաժին Պ. Գ. Մելիքեանէ: Սրբավայրերու շարժանկար :

ԿԱՂԱՆԴԻ ԾԱՌ ԵՒ ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ ՎԻԷՆԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Ֆ. Կ. Խաչի մասնաճիւղի : Այս կիրակի ժամը 15ին, Սէրքլը Կաթոլիկ սրահը:

Բացման խօսք վարչութեան կողմէ:

Գեղարուեստական բաժին աշակերտներու կողմէ: Կաղանդ Պապան նուէրներ պիտի բաժնէ անխտիր բոլոր մանուկներուն: Մուտքը ազատ է :

× Պարահանդէսը տեղի պիտի ունենայ Փետրուար 26ին :

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅՈՑ ԵԿԵՂԵՑԻԷՆ

Այս հինգշաբթի, Տօն Ս. Յովհաննու Մկրտիչի, եկեղեցւոյ անուանակոչութեան առթիւ հանդիսաւոր պատարագպիտի մատուցուի ժամը տասնին : Յաւարտ պատարագի քահանայից եւ դպրաց դասը թափօրով պիտի կատարեն խորհրդարանին մէջ տնօրհնէքի արարողութիւնը, նախագահութեամբ Սերովբէ Ծ. Վ. Մանուկեանի :— Դիւան հոգաբարձութեան :

OCÉANIA

ՕԴԱՆԱՒԻ, ՇՈԳԵՆԱՒԻ ԵՒ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՏՈՄՍԵՐ ԿԸ ՎԱՃԱՌՈՒԻՆ

Վիզայի եւ անցագրի բոլոր ձեւակերպութիւնները, Հարաւային եւ Հիւսիսային Ամերիկաներու, Քանատա, Թուրքիա, Լիբանան : Ամէն մանրամասնութեանց համար գրել՝

Պ. ԼԵՒՈՆ ՊԱՐՈՆԵԱՆԻ

38, Rue de la Republique. Marseille
Tél. Colbert 53-13 — 42-58

Bureaux à Paris
4, Rue de Castellane.
Adresse telegraphique PACATLAN

ԿՈՒԶՈՒԻՆ

Լաւ կահագործներ (էպէնիստ) : Գրել՝
M. PANOSSIAN, Menuiserie et ébénistrie, 34, rue de la Liberté, Embrun (H. Alpes)

«ՅԱՌԱՋ» ԿԸ ՆՈՒԻՐԵՆ

Նիւ Եորքէն Պ. Ե. Ղազարեան այս տարի եւս մէկ տարեկան «Յառաջ» կը նուիրէ Պէյրութի Փալանճեան ճեմարանին :

ԿԻՐԱԿԻ 6 ՄԱՐՏ

Կէս օրէ վերջ ժամը 2·30ին

Հայ Արիներու Միութեան Փարիզի շրջանին 24րդ տարեկան ցերեկոյթը, Սանթրը Մարսըլէն, Պէրթըլօ, 28պիս, ռիւ Սէն Տօմինիք, Փարիզ (7):

ՀԱՄԱՁԱՐՍԱՆՃԱՔԻ ԵՐԵԿՈՅԹԸ

Լիոնի տարեկան հանդէսը: Ս. Ծնունդի եւ Նոր Տարուան ընտանեկան խնջոյք-պարահանդէսը այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը երկուքէն մինչեւ տասը : Յոյներու սրահին մէջ 5 ռիւ Պոնֆուա :

Գեղարուեստական ճոխ բաժին, խըմբերգներ, մեներգներ, արտասանութիւններ, բանախօսութիւն, պարեր ու մասնաւորաբար Համաչարսանճաքի տոհմային պարը (Ալահէն) եւ զանազան անակնկալներ: Ճոխ պիւֆէ համադամ աղանդերներով: Մուտքը ազատ է

ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄԻ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿԷՆ

Փարիզի Հայոց Աղք. Ընկերութեան վարչութիւնս խորին շնորհակալութեամբ ստացած է հետեւեալ նուէրները. —

Տէր եւ Տիկին Ալեանաքեանէ քսան հազար Ֆրանք : Պ. Միհրդատ Ալթունեանէ Տիկ. Գարագոչ Շուշանիկի մահուան առթիւ, փոխան ծաղկեպսակի երկու հազար Ֆր., (երկու ծերանոցներուն):

Ողբացեալ Պետրոս Փափազեանի մահուան առթիւ, փոխան դաղկեպսակի.— Տէր եւ Տիկին Գառնիկ Աղլաղանեանէ հազար Ֆրանք : Տէր եւ Տիկին Գարայեանէ հազար Ֆրանք: Պ. Մարգար Յակոբեանէ հազար Ֆր.: Ոմն (ի յարգանս իր մօր յիշատակին) հինգ հազար Ֆրանք : Ոմն հազար Ֆր.: Տիկին Զատիկեանէ 500 Ֆր:

Ֆ. Կ. ԽԱՉԻ ԿԱՅԱՆԻՆ ՀԱՄԱՐ

ԼԻՈՆ.— Տէր եւ Տիկին Տօնապետ Տօնապետեան, Այրի Տիկի՝ Նուարդ Քէնտիրեանի, անակնկալ մահուան առթիւ Ֆ. Կ. Խաչի օգափոխութեան կայանի նորոգութեան համար կը նուիրեն երկու հազար Ֆրանք, փոխան ծաղկեպսակի :

— ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ —

ՓԱՐԻԶ.— Հ. Յ. Դ. Եգիպտացի կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Քրիստափոր, Ռոստոմ, Մ. Եօթնեղբայրեան, Աղբիւր Սերոբ, Բաֆֆի, Վահան, Խորէնի եւ Փոթորիկ խումբերը այս շաբաթ ժամը 20·30ին Սօսիէթէ Սավանթ: Պարտաւորիչ ներկայութիւն :

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Հ. Յ. Դ. Շրջ. կոմիտէն բոլոր ենթակոմիտէներու եւ խումբերու ընկերները ժողովի կը հրաւիրէ այս շաբաթ գիշեր ժամը ճիշդ 9ին, սովորական հաւաքատեղին : Սոյն ժողովին ներկայ կ'ըլլան Կ. Կ.ին եւ Շրջ. Կոմիտէի ներկայացուցիչները: Կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ :

ՊԱՆԵԷՕ ՔԱՇԱՆ.— Հ. Յ. Դ. «Արծիւ» ենթակոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ իր ընկերները այս ուրբաթ ժամը 20·30ին : Սովորական հաւաքատեղին :

ԱՆԻԷՌ – ՊՈՒԱ ՔՈԼՈՄՊ.— Հ. Յ. Դ. Արամ ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր շրջանի ընկերները այս ուրբաթ ժամը 21ին, ծանօթ հաւաքատեղին : Կարեւոր օրակարգ :

ԼԻՈՆ.— Հ. Յ. Դ. Վարանդեան կոմիտէի ընդհ. ժողովը կը գումարուի այս ուրբաթ ժամը ճիշդ 20·30ին, 101 Ավընիւ Սաքսի անկիւնի սրճարանը: Օրակարգ.— (Շար. նախորդ ժողովի):

ՍԱՐՍԷԼ.— Հ. Յ. Դ. Վարդան ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս շաբաթ իրիկուն ժամը 20·30ին, ընկեր Օ. Կարապետեանի բնակարանը, 9պիս, ռիւ Ժան Ժաք Ռուսօ : Խիստ կարեւոր օրակարգ: Բացականները նկատի կ'առնուին:

ՀԱՄԱԹՈԳԱՏՑԻՆԵՐՈՒ Վերաշ. Միութեան ժողովը այս կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 3ին, Իսի լէ Մուլինօ, 25 ռիւ տը լա Տէֆանս, սրճարանի գետնայարկը :

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Ուրֆայի Հայր. Միութիւնը (Փարիզ) իր ջերմ շնորհակալութիւնները կը յայտնէ հանդիսականներուն, նուիրատուներուն եւ բոլոր անոնց որ նպաստեցին Յունուար 2ի հանդէսին յաջողութեան, մասնաւորապէս «Յառաջ»ի խմբագրութեան, Անիէռ – Իսիի երգչախումբին, Պ. Գայիշեանի եւ Պ. Շահան Սարեանի :— Վարչութիւն :

Imp. Araxes - 46, Rue Richer. Paris (9e)

ՏԱՐՈՒԱՆ ԱՌԱՋԻՆ ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄԸ
Կիրակի երեկոյ, 30 Յունուար, ժամը ճիշդ 8·45ին
Իէնայի թատրոնը, 10 Ավընիւ տ'Իէնա

ԴԵՐԱՍԱՆ Գ. ՏԷՐՎԻՇԵԱՆ

Կը ներկայացնէ եւ կը խաղայ
Կատակերգութիւն երեք արար, Յ. ՊԱՐՈՆԵԱՆի
ՇՈՂՈՔՈՐԹԸ
Տաղաչափուած տռամ մէկ արար ԳՐԻԳՈՐ ՎԱՀԱՆի
ԱՌԱՆՑ ՍԻՐՈՅ

Կը մասնակցին Գ. Տէրվիշեան, Լ. Համբարձ, Քնար ազնաւորեան, Գ. Վահան, Ն. Մարգարեան, Ն. Պշտիկեան, Իրմա Պէրպէրեան, Մ. Միհրան, Ժագ Սթէֆանօ, եւ Հայկուհի Խտըշեան: Խնամուած բեմադրութիւն

Ներկայացման տեւողութիւնը երկար ըլլալով՝ վարագոյրը պիտի բացուի ճիշդ որոշեալ ժամուն :

Սովորական գիներով տոմսերը կը ծախուին ծանօթ վայրերը, ինչպէս նաեւ կեդրոնատեղին՝ Գ. Տէրվիշեան, 66 Պուլվ. 'Մօռթիէ, Փարիզ (20):

MAISON ARDY

— GROS — S. A. R. L. au Cap. 12.000.000 — DEMI - GROS —
Tél. Cen. 14. 11 R.C.Seine 3337021 B.
Tél. Cen. 46.87 C.C.P. Paris, 6401.06

(ՏՆՕՐԷՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ)

86-89, RUE DE CLERY, PARIS (2e)

Հաստատութիւնը մասնագէտ է Bonnetterie եւ sous-vêtements ի վերաբերեալ ամէն տեսակի, եւ ունի փրանսական մեծագոյն տուներու ապրանքները :

Jil - Polichinelle - DD - Mont d'Ecosse - Le Collègien - Le Chat
J. E. T. - Aviette - Parker Nemausa - Tixolid - Eminence -
Kangourou - Belesta - etc. etc
Caleçon Molletonnés - Le Belier - Le Vosgien - Trimeca etc. etc.
Միշտ տրամադրելի Ա. եւ Բ. կարգի ապրանք

Rayon spécial de ganterie et de mouffles en laine

pour HOMMES, FEMMES et ENFANTS.-

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondé en 1925 — Tél.: PRO. 86-60

Le Directeur : SCH. MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise, Paris-9e

C.C.P. Paris 1678-63 — R.C.Seine 376.286

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ տարեկան 3000 ֆր., վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆր. կամ 10 $, հատը 12 ֆր.

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 13 ՅՈՒՆՈՒԱՐ

JEUDI 13 JANVIER 1955

31ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7570 — 31e ANNEE

ԽՄԲԱԳԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 11ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 2981

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

ԻՆՉՈ՞Ւ ՄԻԱՑՆ ՕՏԱՐԸ

•

« Սովետական Հայաստան» օրաթերթին մէջ կը կարդանք Երեւանի Հեռագրական գործակալութեան մէկ զեկուցումը, «Բաբեկամական կապեր» խորագրով.

— « Բոլոր նրանց համար, ովքեր ազնուօրէն ցանկանում են ծանօթանալ սովետական ժողովրդի կեանքին, ովքեր ուզում են իմանալ, թէ ինչպէս են ապրում, աշխատում եւ հանգստանում մենք, քաց են Հայաստանի դռները:

Այս յայտարարութենէն առք, թերթը տեղեկութիւնները կը հաղորդէ կատարուած այցելութեանց մասին, բոլորն ալ օտարականներու կողմէ.

— « Միայն վերջին երկու տարուայ ընթացքում ռեսպուբլիկան այցելել են աշխարհի 33 երկիրների 68 դելեգացիաներ : Այստեղ եղել են Լեհեր, Չեխեր, Ալբանացիներ, Անգլիացիներ, Ֆրանսիացիներ, Գերմանացիներ, Հնդիկներ, Շուէդներ, Բրազիլիացիներ, Բելգիացիներ, Ֆիններ եւ այլ ժողովուրդների ներկայացուցիչներ »: (19 Դեկտ. 1954):

Այսպէս, այցելուները ծանօթացած են « Հայաստանի աշխատաւորների ձեռք բերած նուաճումներին» եւ իրենց գնահատանքը յայտնած են, չեչտելով «հայ ժողովրդի խաղաղութեան ձգտումը»:

Ամէն անգամ որ կարելի եղած է թերթ ճարել, մեր մամուլին մէջ տեղեկութիւններ տրուած են այս կարգի այցելութեանց մասին, իբրեւ բարեկրթութեան երեւոյթ:

Եւ բնաղդաբար ծագած է հետեւեալ հարցումը,— Միայն օտարներո՞ւն համար է բաց են մեր հայրենիքին դուռները: Ին՞չ համար հայկական պատուիրակութիւններ ալ չեն ընդունուիր նոյն ջերմութեամբ, ծանօթանալու համար «սովետական ժողովրդի կեանքին» :

Անպատճառ հանդիսաւոր արարողութի՞ւն մը, մահ կամ կաթող. ընտրութի՞ւն պատահելու է, որպէսզի հայկական պատուիրակութիւններ ալ արտօնուին Հայաստան այցելելու :

Կամ պայմա՞ն է որ քանի մը երիտասարդներ միանան օտար պատուիրակութեան մը, նոյն իրաւունքը վայելելու համար :

Մեզ չեն հետաքրքրեր հատընտիր անհատներու եղած պարբերական չնորհները: Հարցումը կ'ուղղենք իրրեւ սկզբունքի խնդիր :

Չենք ալ պահանջեր որ դուռները կը-նակի վրայ բացուին ամէնուն առջեւ, առանց քննութեան եւ անխտիր :

Գիտենք թէ ինչ պայմաններով կ'ընդունուին օտար պատուիրակութիւնները, նախ զանազան մաղերէ անցնելով եւ «բարի վարուց» վկայական տանելով :

Արդ, երբ ձեռքի տակ ունին ճարմանդ ու չարմաղը, ինչո՞ւ այնքան ամուր փակած են հայրենիքին դուռները հայ ժողովուրդի զաւակներուն առջեւ :

Ի՞նչ պատճառ ունին արգիլելու պարբերական այցելութիւնները:

Օտարը կ'երթայ, կը տեսնէ եւ կը վերադառնայ, իր տպաւորութիւնները հաղորդելով սահմանափակ շրջանակներու մէջ, դրաւոր կամ բանաւոր :

Հայը, երբ վերադառնայ, գործ պիտի ունենայ հայրենակարօտ բազմութեանց հետ, որոնք պիտի ուզեն վաւերական տեղեկութիւններ ստանալ :

Ցետոյ, երբ ամէն երկիր հազարումէկ դիւրութիւններ կ'ընծայէ ամառնային արձակուրդի առթիւ, շրջիկներ որպէսզի հետաքրքրուին համար, ինչո՞ւ դուռները միշտ գոց կը պահեն Հայաստանի մէջ:

Երբ քարոզչական հրատարակութիւն-ներ կ'արտածեն աշխարհի բոլոր լեզուներով, թող չմոռնան թէ ամէնէն ազդու քարոզը դռնբացէքն է: Ուրիշ խօսքով՝ Ազատութիւն :

Շ.

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԱԶԳ. ԺՈՂՈՎԻՆ ՆՈՐ ՆԱԽԱԳԱՀԸ

•

ՄԱՐՍԷԼ ՔԱՇԻՆԻ ՃԱՌԸ

ՓԱՐԻԶԻ ԴԱՇՆԱԳԻՐՆԵՐՈՒՆ ԴԷՄ

Ազգ. ժողովի նոր նախագահին բացման առթիւ, երկար ճառ մը խօսեցաւ հրեայազգի անդամը, Մարսէլ Քաշէն, խոտօրէն քննադատելով Փարիզի համաձայնութիւնները որոնց չնորհիւ պիտի վերազինուի արեւմտեան Գերմանիան : Համայնավար առաջնորդը պարզելով աշխատաւորներու ճիգերը, դիտել տուաւ թէ ապրուստի պայմանները դժուարացան անցեալ տարուան ընթացքին: Այս առթիւ քննադատեց «անյագ» հարկահանութիւնը, եւ իբրեւ զարման առաջարկեց քաղաքականութեան խոր եւ արագ փոփոխութիւն մը: Ցետոյ անդրադառնալով Փարիզի համաձայնութեանց, ըսաւ թէ Ֆրանսայի ժողովուրդը խորապէս կը խորշի Գերմանիոյ վերազինումէն «որ ընդունուեցաւ Ազգ. ժողովի փոքրամասնութեան կողմէ: Ֆրանսայի ժողովուրդը կը սպասէ որ Հանրապետութեան Նորհուրդը լսէ ժողովուրդին ձայնը եւ մերժէ այդ համաձայնութիւնները »:

Ապա ջերմապէս դովեց Ա. Միութեան քաղաքականութիւնը, տհաճութիւն պատճառելով: Քրքիջներ արձակուեցան կեդրոնէն, երբ Քաշէն պնդեց թէ Ա. Միութիւնը կրճատած է իր զօրաբաժինները եւ փորձեց համոզել թէ Հիթլերի եւ Սթալինի միջեւ կնքուած դաշինքը դինակցութիւն մը չէր: Տեղական թերթերը կը գրեն թէ երեսփոխանները այլեւս մտիկ չէին ըներ եւ թերթ կը կարդային կամ իրարու հետ կը խօսէին, երբ համայնավար առաջնորդը կը դովէր այն երեսփոխանները որոնք մերժեցին վաւերացնել Փարիզի համաձայնութիւնները եւ կը պանծացնէր Ասիոյ, Ափրիկէի եւ Հարաւ. Ամերիկայի մէջ ծագած խլրտումները :

Պ. Քաշէն ընդվզելով իր կուսակցութեան տեսակէտները, պարզեց Գերմանիոյ վերազինման «ահարկու վտանգները որոնք ճամբայ պիտի բանան նոր դինարշաւի մը, չափազանց եւ կործանարար, որ կրնայ յանգիլ նոր ընդհարումներու »:

Ապա տեղի ունեցաւ առեղնագետին ընտրութիւնը: Առաջին քուէարկութեամբ ներկայ նախագահը, Պ. Լը Թրոքէր չահած էր 150 ձայն 535ի վրայ, (մեծամասնութիւնը պիտի ըլլար 263) : Ժողովրդական Շարժումի թեկնածուն, Պ. Շնեթէր չահած էր 103 քուէ, անկախ թեկնածու մը՝ Պրիւնէլ՝ 105, Մարսէլ Քաշէն 87, կաթոլիկ Փալեւսքի 70: Ուրեմն ոչ մէկը չահած էր օրինական մեծամասնութիւնը: Երկրորդ քուէարկութիւնն ալ ապարդիւն անցաւ: Այս անգամ Շնեթէր չահած էր 226 քուէ, Լը Թրոքէր 192, Մարսէլ Քաշէն 88: Երրորդ քուէարկութեամբ ընտրուեցաւ Պ. Շնեթէր, չահած ըլլալով 232 քուէ Լը Թրոքէրի 188ին դէմ: Քաշէն, որ 86 քուէ ստացած էր, բեմ հրաւիրեց նորընտիր նախագահը :

Պ. Շնեթէր ծնած է 1905ին: Օգնականային սպայ էր Բ. աշխարհամարտին: Դիմադրական չարժումին միանալով ձերբակալուեցաւ 1943ին, բայց արձակուեցաւ 1944ի Յունուարին: Ազատագրութենէն ետք նչանակուեցաւ փոխ – նահանգապետ, յետոյ ընտրուեցաւ երեսփոխան : Այդ օրէն ի վեր կը պահէ իր երեսփոխանի աթոռը : 1947ին վարիչն էր դերմանական գործերու, Ռոպէռ Շումանի դահլիճին մէջ, Ցետոյ նչանակուեցաւ առողջապահական նախարար յաջորդ դահլիճներուն մէջ : Ստացած է Պատուոյ Լեգէոնի ասպետի աստիճանը եւ դինուորական չքանչաններ :

Համայնավարները քուէ տուած չէին Լը Թրոքէրի որ ընկերվարական է եւ կուսակից Փարիզի համաձայնութեանց: Ինչպէս իր պատկանած կուսակցութեան վարիչները, Պ. Շնեթէր ալ համաձայն էր մասնակի բանակի ծրագրին, եւ ձեռնպահ՝ մնաց Փարիզի դաշնագիրներուն հանդէպ : Պ. Ռոպէռ Շումանի պաշտպանեալը կը համարուի :

❖ ՕՐԸ ՕՐԻՆ ❖

*

ԱՐԴԱՐ Է

Ի՛նչ եղերական ճակատագիր է մերինը, Հայուն ճակատագիրը: Կարծես դատապարտուած ենք տեւական ուրախութիւն չտեսնելու :

Հինները երբ մոռնանք, 1896էն ասդին բան չի պակսիր մեզ յիշեցնելու այդ ողբերգութիւնը :

Երէկ ճստած կը թղթատէի *Հայրենիք* ամսագրին Դեկտ-ի թիւը: 110 էջերէն 60ը 1915ի կոտորածներու նկարագրութիւնն էր, 40ը Սիպերիա աքսորուածներու կամ «բանտում ճստածներու » պատմութիւն – ներ : Զգտայ էջ մը որ ազատ ըլլար այդ մղձաւանջէն : Հազիւ բանի մը ոտանաւոր – ներ : Ա՛հ, մինչեւ ե՞րբ, մինչեւ ե՞րբ, Տէր Աստուած: Այս ինչ անէծք է որ 3 – 4 սերունդ շալկած կը պտտին երկրագունդին մէկ ծայրէն միւսը :

Ի՛նչ ահաւոր մանրամասնութիւններ երգնկայէն Արաբկիր, Մեծ Արմտանէն Ակն, մինչեւ Մալաթիա: Ու եփրատը, որ տեղ մը իր ջուրերով պապակած մանուկներուն հրաշք գետն է, եւ իիչ անդին երիտասարդներու ալեկոծ գերեզմանը ···

Եթէ 1915ը իր անճնախընթաց սպանդով ջնջեց մէկ միլիոն Հայեր, իր մղձաւանջով ահա 40 տարի է կը հալածէ ուրիշ մէկ միլիոն ցաւուցրիւ հայորդիներ, որոնք չեն մոռնար, չեն կրնար մոռնալ, եւ կարծես չեն ալ ուզեր մոռնալ, չդաւանանելու համար իրենց մեռելներուն :

Այլապէս, ինչո՞ւ այս խստմնելի յուշապատումները, որոնք անգամ մը եւս տառապելու եւ ճեզ հարիւրերորդ անգամ հայ մկրտուելու կը ծառայեն, ըսելով .— «Ի-րաւունք չունիս մոռնալու, պէտք է այդ մղձաւանջը յաւիտենական ըլլա՛յ Հայուն համար···»:

Հապա Ա՞ռ, որ խարանեց մեր հոգիներն իր «եաթաղան»ով ինչպէս խարանած էր մեր մանուկներուն մարմինը, հապա ա՞ռ: Ան ինչո՞ւ ինքզինքը արժանի սեպէ մարդոց եւ Աստուծոյ ներումին ու երկինքի արքայութեան :

Արդա՞ր է այս, Ամենակալ Տէր···

ՍՕՍԻ

ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆ

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԵՒ ԻՏԱԼԻՈՅ ՄԻՋԻՒ

*

Համոզուած կը հեռագրեն թէ Պ. Մենդէս Ֆրանս ամէնէ քան հինգ ժամուան տեսակցութիւն մը ունեցաւ Իտալիոյ վարչապետին , արտաքին նախարարին եւ ուրիշ վաստակաւորներու հետ, մասնաւորապէս պարզելով իր ծրագիրը Արեւմտեան Եւրոպայի սպառազինութեանց գործակալութեան մասին, առանց այս կամ ոչ պատասխան առանալու Իտալացիներէն : Ներկայութիւնները չարունակուեցան երէկ, չորեքշաբթի: Նոյն օրը Ֆրանսայի վարչապետը մասնաւոր ունկնդրութեան ընդունեցաւ Պապին կողմէ:

Հրատարակուած տեղեկութեանց համաձայն, խօսակցութիւնները յանգած են հետեւեալ եզրակացութեան .—

1· Իտալիա համաձայն կ'երեւայ սպառազինութեանց գործակալութեան Ֆրանսական ծրագրին, առանց զրաւոր յանձնառութիւն առանձնելու:

2· Ֆրանսա բարեացակամ կ'երեւայ իտալական տասնամեայ ծրագրին հանդէպ, որուն չնորհիւ չորս միլիոն զործ պիտի ճարուի, ամերիկեան, Ֆրանսական եւ ուրիշ օտար դրամագլուխներու չահարկումով :

3· Ֆրանսա համաձայն է որ Իտալիան ալ դրամ եւ մասնագէտներ տրամադրէ Հիւս. Ափրիկէի անտեսական բարգաւաճման համար: Բայց չատ յոյս չկայ որ հաւանի ընդունել բազմաթիւ իտալացի գաղթականներ :

4· Ֆրանսա տասը առ հարիւր պիտի աւելցնէ իտալական պատուհերու, բան – չարեզէններու եւ ուրիշ արտադրութեանց ներածումը, առանց մաքսատուրքի եւ բաժնեչափի :

5· Ֆրանսա տրամադիր է ընդունելու սահմանափակ թիւով իտալացի գաղթականներ, տարեկան մօտ տասը հազար եւ պիտի դիւրացնէ իտալացի բանուորներու մուտքը առժամեայ գործերու համար (հողագործութիւն եւ չինութիւններ):

6· Երկու երկիրները պիտի բարւոքեն Միջերկրականի ափերուն հասարակաց ճամբաները: Իւրաքանչիւր երկրի ուսանողները եւ քաղաքացիները աւելի դիւրութիւններ պիտի ստանան փոխադարձաբար :

Մոն Պլանի տակէն փապուղի մը չինելու ծրագիրը չէ քննուած, նկատելով որ Ֆրանսայի Ազգ. ժողովը տակաւին չէ վաւերացուցած այդ ծրագիրը: Այս ձեռնարկը միլիոններ կը պահանջէ եւ եթէ իրագործուի, ճամբան երեք հարիւր մղոն պիտի կարճնայ Փարիզի եւ Հռոմի միջեւ: Չէ քննուած նաեւ Ջորաերու խորհրդաժողով մը գումարելու խնդիրը :

× Իտալիոյ վարչապետը մոռցած էր թէ Պ. Մենդէս Ֆրանսի ծննդեան 48րդ տարեդարձն է, եւ դիտողութիւն ըրաւ բարոզապետին, որ խոստացաւ տնօրինել պարտուպատշաճը :

ՏԽՐՈՒՆԻ

Ցաւով կը տեղեկանանք թէ երկարատեւ հիւանդութենէ մը եաք մեռած է Տիկին Աբուսեակ Կարապետեան, (ծնեալ Տէր Ներսէսեան): Տիկինը կողակիցն էր հանգուցեալ վաստակաւոր ուսուցիչ Պետրոս Կարապետեանի եւ անոր արժանաւոր դործակիցը ուսուցչական ասպարէզին մէջ :

Երկար տարի վարած է Սիվրիտարի Կարապետեան զարմարարոս տուչութիւնը :

Ցուղարկաւորութիւնը պիտի կատարուի այսօր, հինդշաբթի ժամը 15·45ին, Փարիզի Հայոց եկեղեցին :

Մեր ցաւակցութիւնները իր զաւակներուն :

ՋՐՀԵՂԵՂ ՑՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Ողողումները ահագին վնասներ պատճառեցին յունական Մակեդոնիոյ եւ Թրակիոյ մէջ: Տասը հոգի խեղդուեցան: 2300 հոգի անպատսպար կը մնան : Երեսուն գիւղեր պարպուած, հարիւրաւոր տուներ հեղեղներէն քշուած են : Ջորս գետեր յորդած են: Հեռագրական եւ հեռաձայնի հաղորդակցութիւնները խզուած, բազմաթիւ կամուրջներ ջուրերէն քշուած են Թուրքիոյ եւ Պուլկարիոյ սահմաններուն վրայ: Բանակը եւ նաւատորմիղը կ'աջակցին, փրկելու համար ազէտեալ բնակիչները որոնք տանիքներու եւ ծառերու վրայ ապաստանած են: Կը կարծուի թէ մարդկային կորուստները եւ նիւթական վնասները չատ աւելի ծանր են: Նաւազները կ'աշխատին փրկել Փորտօ Ալեկոյի երկու հազար բնակիչները որոնք կը պայքարին հեղեղին եւ տժգուտին դէմ :

× Վերջին լուրերու համաձայն, ջուրերը քաչուիլ սկսած են: Մօտ հինգ հարիւր տուներ հեղեղէն քշուած են: Այն գիւղացիները որոնք փախած էին հետզհետէ կը

(Շար·ը կարդալ Դ· էջ)

ԴԱԴԱՆ ՋՈՎԱՍԴՈՒՆ

ԲՈՒԺԱԿԱՆ ՊԱՏՄՎԱԾՔ

Թ.

Չկա՛ր, ասում են, մի այնպիսի տեղ, որտեղ որևէ մի պատմություն չլսվի։ Ամեն մի տան, ամեն մի ընտանիքի մասին ինչ-որ բան պատմում են հարևանները։ Ամեն մի տան պատերն իրենց մեջ պահում են մի ինչ-որ գաղտնիք։ Ամեն մի տան մեջ ապրում են մարդիկ, որոնք ունեն իրենց ուրախությունները, իրենց վիշտերը, իրենց հաղթանակները և պարտությունները։ Ամեն մի տան մեջ կա մի պատմություն, որ ոչ ոք չգիտի, բայց որ ամենքն են ուզում իմանալ։

Ահա այդ պատճառով էլ ամեն մի նոր մարդ, որ գալիս է մեր գյուղը, ամենից առաջ հետաքրքրվում է իմանալ մեր գյուղի պատմությունը։ Եվ ամեն անգամ, երբ ես հանդիպում եմ մի նոր մարդու, որ հարցնում է մեր գյուղի մասին, ես ստիպված եմ լինում պատմել նրան մեր գյուղի պատմությունը։

Մեր գյուղը հին գյուղ է։ Ասում են, որ նրա տները կանգնած են եղել դեռ 1848 թվականից առաջ։

Ոչ ոք չգիտի, թե ինչպես է առաջացել մեր գյուղը — ամենահին հարցերից մեկը մեր պատմության մեջ։ Ծերերը պատմում են, որ մեր գյուղի տեղում եղել է մի մեծ անտառ, որի մեջ ապրել են վայրի գազաններ։ Հետո այդ անտառը սկսել են կտրել, և այդ տեղում հաստատվել են առաջին գյուղացիները։ Ասում են, որ նրանք եկել են հեռու երկրներից, որտեղ հողը քարքարոտ է եղել, և ուզել են գտնել մի այնպիսի տեղ, որտեղ հողը լավ լինի։

Ես չգիտեմ, ճիշտ է այդ, թե ոչ։ Բայց գիտեմ, որ մեր գյուղի հողը իսկապես շատ լավ է։ Ամեն տարի մենք հավաքում ենք հարուստ բերք։ Եվ գուցե հենց դրա համար էլ մեր գյուղը միշտ ապրել է լավ։

Մեր գյուղի մասին շատ բան գրել է Դադան Ջովասդունը։ Նա ծնվել է մեր գյուղում, և նրա հայրը եղել է մեր գյուղի ամենահարուստ մարդը։ Դադան Ջովասդունը գրել է մեր գյուղի մասին մի մեծ գիրք, որը կոչվում է «Գյուղիս պատմությունը»։ Այդ գիրքը ես կարդացել եմ տասնհինգ անգամ։ Ես գիտեմ նրա գրքի գրեթե բոլոր էջերը։ Ես գիտեմ, թե ինչ է գրել Դադան Ջովասդունը մեր գյուղի մասին։

Նա գրել է, որ մեր գյուղի տները շատ հին են։ Նա գրել է, որ մեր գյուղի մեջ կա մի մեծ եկեղեցի, որը շինել է տվել մեր գյուղի մի հարուստ մարդ, որի անունը եղել է Ստեփան։ Նա գրել է, որ այդ եկեղեցին շինել են տվել Ստեփանի հիշատակին։ Նա գրել է, որ Ստեփանը մեռել է, երբ եկեղեցին դեռ չի եղել պատրաստ։ Նա գրել է, որ Ստեփանի որդիները շարունակել են եկեղեցու շինությունը։ Նա գրել է, որ եկեղեցին շինել են տվել տասնչորս տարի։

Նա գրել է, որ մեր գյուղի մեջ կա մի մեծ ջրհոր, որը շինել է տվել Ստեփանի թոռը։ Նա գրել է, որ ջրհորի ջուրը շատ քաղցր է։ Նա գրել է, որ ջրհորի ջուրը խմում են ոչ միայն մեր գյուղի մարդիկ, այլև հարևան գյուղերի մարդիկ։ Նա գրել է, որ ջրհորի ջուրը երբեք չի պակասում։ Նա գրել է, որ ջրհորի ջուրը միշտ սառն է։

Նա գրել է, որ մեր գյուղի մեջ կա մի մեծ ծառ։ Նա գրել է, որ ծառը շատ հին է։ Նա գրել է, որ ծառի տակ նստում են ծերերը։ Նա գրել է, որ ծառի տակ նստում են նաև երեխաները։ Նա գրել է, որ ծառի տակ նստում են նաև կանայք։ Նա գրել է, որ ծառի տակ նստում են նաև տղամարդիկ։ Նա գրել է, որ ծառի տակ նստում են նաև ամենքը։

Նա գրել է, որ մեր գյուղի մեջ կա մի մեծ քար։ Նա գրել է, որ քարի վրա նստում են ծերերը։ Նա գրել է, որ քարի վրա նստում են նաև երեխաները։ Նա գրել է, որ քարի վրա նստում են նաև կանայք։ Նա գրել է, որ քարի վրա նստում են նաև տղամարդիկ։ Նա գրել է, որ քարի վրա նստում են նաև ամենքը։

Նա գրել է, որ մեր գյուղի մեջ կա մի մեծ ճանապարհ։ Նա գրել է, որ ճանապարհը տանում է դեպի քաղաք։ Նա գրել է, որ ճանապարհը շատ երկար է։ Նա գրել է, որ ճանապարհը շատ դժվար է։ Նա գրել է, որ ճանապարհը շատ վտանգավոր է։ Նա գրել է, որ ճանապարհը շատ գեղեցիկ է։

Նա գրել է, որ մեր գյուղի մեջ կա մի մեծ գերեզմանոց։ Նա գրել է, որ գերեզմանոցը շատ հին է։ Նա գրել է, որ գերեզմանոցում թաղված են մեր գյուղի բոլոր մարդիկ։ Նա գրել է, որ գերեզմանոցում թաղված են նաև մեր գյուղի բոլոր կանայք։ Նա գրել է, որ գերեզմանոցում թաղված են նաև մեր գյուղի բոլոր երեխաները։ Նա գրել է, որ գերեզմանոցում թաղված են նաև մեր գյուղի բոլոր ծերերը։

Նա գրել է, որ մեր գյուղի մեջ կա մի մեծ դպրոց։ Նա գրել է, որ դպրոցը շատ նոր է։ Նա գրել է, որ դպրոցը շինել են տվել մեր գյուղի մի հարուստ մարդ, որի անունը եղել է Հակոբ։ Նա գրել է, որ Հակոբը մեռել է, երբ դպրոցը դեռ չի եղել պատրաստ։ Նա գրել է, որ Հակոբի որդիները շարունակել են դպրոցի շինությունը։ Նա գրել է, որ դպրոցը շինել են տվել տասներկու տարի։

Նա գրել է, որ մեր գյուղի մեջ կա մի մեծ ջրաղաց։ Նա գրել է, որ ջրաղացը շատ հին է։ Նա գրել է, որ ջրաղացը շինել են տվել մեր գյուղի մի հարուստ մարդ, որի անունը եղել է Մարտիրոս։ Նա գրել է, որ Մարտիրոսը մեռել է, երբ ջրաղացը դեռ չի եղել պատրաստ։ Նա գրել է, որ Մարտիրոսի որդիները շարունակել են ջրաղացի շինությունը։ Նա գրել է, որ ջրաղացը շինել են տվել տասնհինգ տարի։

Նա գրել է, որ մեր գյուղի մեջ կա մի մեծ կամուրջ։ Նա գրել է, որ կամուրջը շատ հին է։ Նա գրել է, որ կամուրջը շինել են տվել մեր գյուղի մի հարուստ մարդ, որի անունը եղել է Գրիգոր։ Նա գրել է, որ Գրիգորը մեռել է, երբ կամուրջը դեռ չի եղել պատրաստ։ Նա գրել է, որ Գրիգորի որդիները շարունակել են կամուրջի շինությունը։ Նա գրել է, որ կամուրջը շինել են տվել տասը տարի։

Նա գրել է, որ մեր գյուղի մեջ կա մի մեծ ձիթհան։ Նա գրել է, որ ձիթհանը շատ հին է։ Նա գրել է, որ ձիթհանը շինել են տվել մեր գյուղի մի հարուստ մարդ, որի անունը եղել է Սարգիս։ Նա գրել է, որ Սարգիսը մեռել է, երբ ձիթհանը դեռ չի եղել պատրաստ։ Նա գրել է, որ Սարգիսի որդիները շարունակել են ձիթհանի շինությունը։ Նա գրել է, որ ձիթհանը շինել են տվել տասնչորս տարի։

Նա գրել է, որ մեր գյուղի մեջ կա մի մեծ հացատուն։ Նա գրել է, որ հացատունը շատ հին է։ Նա գրել է, որ հացատունը շինել են տվել մեր գյուղի մի հարուստ մարդ, որի անունը եղել է Հովհաննես։ Նա գրել է, որ Հովհաննեսը մեռել է, երբ հացատունը դեռ չի եղել պատրաստ։ Նա գրել է, որ Հովհաննեսի որդիները շարունակել են հացատան շինությունը։ Նա գրել է, որ հացատունը շինել են տվել տասներկու տարի։

Նա գրել է, որ մեր գյուղի մեջ կա մի մեծ դարբնոց։ Նա գրել է, որ դարբնոցը շատ հին է։ Նա գրել է, որ դարբնոցը շինել են տվել մեր գյուղի մի հարուստ մարդ, որի անունը եղել է Կարապետ։ Նա գրել է, որ Կարապետը մեռել է, երբ դարբնոցը դեռ չի եղել պատրաստ։ Նա գրել է, որ Կարապետի որդիները շարունակել են դարբնոցի շինությունը։ Նա գրել է, որ դարբնոցը շինել են տվել տասը տարի։

Նա գրել է, որ մեր գյուղի մեջ կա մի մեծ ջրհոր։ Նա գրել է, որ ջրհորը շատ հին է։ Նա գրել է, որ ջրհորը շինել են տվել մեր գյուղի մի հարուստ մարդ, որի անունը եղել է Ստեփան։ Նա գրել է, որ Ստեփանը մեռել է, երբ ջրհորը դեռ չի եղել պատրաստ։ Նա գրել է, որ Ստեփանի որդիները շարունակել են ջրհորի շինությունը։ Նա գրել է, որ ջրհորը շինել են տվել տասնչորս տարի։

Նա գրել է, որ մեր գյուղի մեջ կա մի մեծ եկեղեցի։ Նա գրել է, որ եկեղեցին շատ հին է։ Նա գրել է, որ եկեղեցին շինել են տվել մեր գյուղի մի հարուստ մարդ, որի անունը եղել է Ստեփան։ Նա գրել է, որ Ստեփանը մեռել է, երբ եկեղեցին դեռ չի եղել պատրաստ։ Նա գրել է, որ Ստեփանի որդիները շարունակել են եկեղեցու շինությունը։ Նա գրել է, որ եկեղեցին շինել են տվել տասնհինգ տարի

ՎԴՈՎՈՊԱՍՓՈՆՁԱ ՅՈՒՆԿԵՐԸ

Չկրնայ, որքան ալ ուզեմ, երբ չունենամ ձայնս ազատ։

— Ելէք, շարունակ չ՚ուզեր։ Գիտցուցէք ձեր ուզածը։

Ես, ինչպէս ամէն անգամ, ինձ կորսնցուցած կը զգայի։ Ինչ ալ ըսէի, ինչ ալ ընէի, ան պիտի ծիծաղէր։ Ինչպէ՞ս կրնայի ես ինքզինքս ազատ զգալ։ Ինչպէ՞ս կրնայի ես ինքզինքս ազատ զգալ։ Ինչպէ՞ս կրնայի ես ինքզինքս ազատ զգալ։

Ես ինքզինքս ազատ զգալ կ՚ուզէի, որովհետեւ ինքզինքս ազատ զգալ կ՚ուզէի

ՀՈՒՇԱՐԱՐ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ՄԱՐՄՆԻ

Հրաւիրում է իր Ա. Խմբի բոլոր պարտաւոր անդամները, որ 1 Յունուար 1933 թուականից սկսեալ, ամսական 2 ֆր. անդամավճարները վճարեն միայն Խմբի Գանձապետ ընկ. Ա. Ղազարեանին, որ ամեն օր կը գտնուի Խմբի Ակումբում, ժամը 6-ից մինչեւ 8-ը երեկոյեան։

Խմբի Վարչութիւն

##

ՅԱՐԱՁ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondé en 1925 Tél.: PRO. 86-60

Le Directeur : SCH. MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise, Paris-9e

C.C.P. Paris 1678-63 R.C.Seine 376.286

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ տարեկան 3000 ֆր., վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆր. կամ 10 $, հատը 12 ֆր.

ՈՒՐԲԱԹ 14 ՅՈՒՆՈՒԱՐ

VENDREDI 14 JANVIER 1955

31ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7571 31e ANNEE

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 11ԱԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 2982

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

ԵՐԷԿ ԱՅՍՊԷՍ ՉԷԻՆ

Հանդէսները իրարու կը յաջորդեն, տօնական օրերու առթիւ:

Մաս մը թղթակցութիւններ հրատարակուած են արդէն: Ուրիշներ ալ պիտի կարդաք այսօր – վաղը:

Ամէնքն ալ կը պարունակեն դրական եւ բացասական երեւոյթներ, որոնք արժանի են ուշադրութեան:

Նախ յիշենք զանազան Միութեանց, կրթական մարմիններու եւ հոգաբարձութեանց յարատեւ աշխատանքը:

Ամէն տեղ ալ ափ մը «կամաւորներ» են աշխատողները: Սրտցաւ հայրենակիցներ, որոնք անձնական հոգերուն հետ, հանրային պարտականութիւններ ալ կը ստանձնեն, համաձայն իրենց կարողութեան:

Այս կամաւորներուն թիւն ալ հետզհետէ կը պակսի: Եւ զարմանալի չէ որ աշխատող ձեռքեր կը փնտռեն, օրինակ, Իսի լէ Մուլինոյի եւ ուրիշ հայաշատ արուարձաններու մէջ:

Գաւառն ալ կը տառապի հոգածու, աշխատող ձեռքերու պակասէն:

Տարիներով նոյն բեռը կը կրեն միեւնոյն մարդիկը: Եւ եթէ մէկը մեռնի կամ այլուր գաղթէ, դժուար կը ճարուի յաջորդը:

Անոնք որ խոյս կուտան աշխատանքէ, բոլորովին անտարբեր չեն: Կուգան, կը տեսնեն կատարուած աշխատանքը, եւ գործնապէս ալ կ'օգնեն, շօշափելի գումարներ տրամադրելով:

Եւ սակայն, մեծ թիւ մը չեն կազմեր ասոնք:

Բացասական իրողութիւններէն մէկն է աշակերտներու թիւին նուազումը՝ տարուէ տարի:

Թէեւ նորեր կուգան, բայց գացողը ա'լ չի վերադառնար, վրայ տալով ինչ որ սորված էր քանի մը տարուան մէջ:

Այս առթիւ ալ, աչքի կը զարնէ բազմաթիւ ծնողներու անտարբերութիւնը:

Երկու տեսակ են անտարբերները:

Մէկ մասը ոչ հայերէնի դասընթացքով կը հետաքրքրուի, ոչ ալ ուրիշ բանով:

Տղան առտուն տեղական դպրոց կ'երթայ, իրիկունը կուգայ: Եւ զանազան պատկերազարդ հրատարակութիւններ լափելով կը մտնէ անկողին:

Կը մեծնայ իբրեւ վայրի տունկ մը: Մնացեալը որո՞ւ հոգ:

Ուրիշ դաս մը կ'ուզէ որ հայերէն սորվին իր տղաքը, եւ դպրոց կը զրկէ:

Այս պարտականութիւնը կատարելէ ետք, շատ քիչերը կը հետաքրքրուին արդիւնքով:

Եւ մեր թղթակիցները արդար դառնութեամբ կ'արձանագրեն այլապէս ցաւալի երեւոյթ մը, — բազմաթիւ հայրերու եւ մայրերու բացակայութիւնը ծնողական ժողովներու կամ պարբերական հանդէսներու մէջ:

Մինչ ուրիշներ ներկայ կ'ըլլան եւ կը ծափահարեն, ասոնք իրենց զաւակներուն յառաջդիմութիւնը տեսնելու յոգնութիւնն ալ չեն կրեր:

Պատճառները չենք հարցներ: Գիտենք որ երբեք պատրուակ չի պակսիր, ամէնէն աններելի յանցանքներն ալ չքմեղացնելու համար:

Երբ այստեղ ծնած տղայ մը եւ աղջիկ մը հայերէն կը կարդան, կ'երգեն, կ'արտասանեն ու կը խաղան, եւ հայրիկն ու մայրիկը չեն խանդավառուիր, կը նշանակէ թէ խորշակ մը կը փչէ այդ ընտանիքին մէջ:

Երէկ այսպէս չէին մեր հայրերն ու մայրերը: Նոյն իսկ ամէնէն տագնապալի ժամանակներու մէջ:

Անոնց մէջ կարդալ – գրել չգիտցողներն անգամ շատ աւելի նախանձախնդիր էին:

Դեռ չենք յիշեր աքսորի օրերը:

Շ.

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՖՐԱՆՔԵՒԻՏԱԼԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՎԱՐՁԱՊԵՏԸ ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԳՆԱՑ

Չորեքշաբթի օր վերջացան Ֆրանքեւիտալական խօսակցութիւնները եւ Պ. Մենտէս Ֆրանս արեւմտեան Գերմանիա գընաց, տեսակցելու համար Տոքթ. Ատընաուըրի հետ, Պատըն Պատընի մէջ:

Հռոմի բանակցութեանց առթիւ հրատարակուած զեկոյցը մասնաւորապէս կ'արձանագրէ հետեւեալ կէտերը.—

1. Պ. Պ. Մենտէս Ֆրանս եւ Շելպա համաձայնեցան այն հարցերու մասին որոնք նիւթ պիտի կազմեն յառաջիկայ միջազգային ժողովներու օրակարգին:

2. Երկու երկիրներուն վարչապետները կը հաւատան թէ Փարիզի դաշնագիրները հանդրուան մը կը կազմեն միացեալ Եւրոպայի կառուցման համար եւ թէ այդ դաշնագիրներուն այն տրամադրութիւնները որ կը վերաբերին սպառազինութեանց կամաւոր եւ փոխադարձ հակակշիռով սահմանափակման պիտի ներշընչեն աւելի լայն համաձայնութիւններ, ապահովելու համար աշխարհի խաղաղութիւնը:

3. Նախարարները օգտակար կը գտնեն քննել ամէն նոր միջոց՝ տնտեսական, ընկերային եւ քաղաքական դետնի վրայ, մէջն ըլալով սպառազինութեանց արտադրութիւնը:

4. Նախարարները նոյնպէս քննեցին միջազգային կացութիւնը եւ ուրիշ խնդիրներ որոնք կը շահագրգռեն երկու կառավարութիւնները: Իրենց կարծիքով, Արեւմուտքի կազմակերպութեան մէջ արդէն կատարուած յառաջդիմութիւնները պէտք է մեկնակէտ ծառայեն դաշնակից ազգերուն, միջազգային կացութիւնը բարւոքելու եւ բոլոր ժողովորդներուն խաղաղ գործակցութիւնը ապահովելու համար:

5. Նախարարները որոշեցին Ֆրանքեւիտալական յանձնաժողով մը կազմել, տնտեսական յարաճուն գործակցութեան մը խնդիրը ուսումնասիրելու համար: Այս առթիւ քննեցին այն միջոցները որոնց շընորհիւ Ֆրանսան պիտի կրնայ աւելի գործօն մասնակցութիւն ընծայել Իտալիոյ տնտեսական բարգաւաճման: Պ. Մենտէս Ֆրանս յայտարարեց թէ երկու երկիրներուն միջեւ աւելի լայն գործակցութիւն մը՝ Եւրոպայի թէ անդրծովեան երկիրներու մէջ կարելի է ապահովել եւրոպական կազմակերպութեանց միջոցաւ: Բայց Իտալացիները դիտել տուին թէ կարելի է ուղղակի գործակցիլ մասնաւորապէս ճարտարագործական դետնի վրայ, հարաւային Իտալիոյ մէջ:

Ինչպէս կ'երեւայ, Ֆրանսա պիտի օգնէ Իտալիոյ, նիւթապէս եւ արհեստագիտութեամբ, զարկ տալու համար հարաւ. Իտալիոյ բարգաւաճման, իբրեւ պատուար մը համայնավարութեան դէմ: Միեւնոյն ատեն 65 առ 100էն 75ի պիտի բարձրացնէ իտալական ապրանքներու ներածման չափը: (Իտալիա 90 առ հարիւր արտօնած է Ֆրանսական ներածումները):

Տեղական թերթերը դիտել կուտան թէ զեկոյցին հրատարակութիւնը երկուքուկէս ժամ ուշացաւ, վերջին պահուն նոր վիճաբանութիւններ ծագած ըլլալով: Պ. Մենտէս Ֆրանս յոգնած երեւոյթ մը ունէր: Իտալիոյ արտաքին գործերու նախարարը երեք բազմածալ համաձայնագրեր պատրաստած էր: Առաջինը հիւպատոսական պայմանագիր մըն էր, երկրորդը՝ իրաւագիտական օգնութեան պայմանագիր մը, երրորդը՝ առժամեայ պայմանագիր մը Կրան Սքալա ելեկտրական կայանին շահագործման համար: Ընդհանուր համաձայնութիւնը հաղորդուեցաւ պաշտօնական զեկոյցով:

Նոյն օրը տեղի ունեցաւ Պապին եւ Ֆրանսայի վարչապետին տեսակցութիւնը, տեւելով քսան վայրկեան: 1935 Յունուարէն ի վեր, երբ Լավալ Վատիկան այցելեց, առաջին անգամ է որ Ֆրանսայի վարչապետ մը Պապին կ'այցելէ: Բժիշկներ կը սպասէին դահլիճին մէջ, որպէսզի օգնութեան հասնին, եթէ Պապը տկարութիւն մը զգար, քանի որ բոլորովին ապաքինած չէ տակաւին: Պապը պահ մը առանձին մնաց Պ. Մենտէս Ֆրանսի հետ, որ խոնարհութիւն մը ըրաւ, առանց աջը համբուրելու: Տեսակցութենէն ետք Ֆրանսայի վարչապետը եւ Պապը նուէրներ փոխանակեցին: Պ. Մենտէս Ֆրանս ոսկի շքանշան մը ստացաւ ի յիշատակ Պիոս ԺԲ.ի դահակալութեան: Տիկին Մենտէս Ֆրանսի տրուեցաւ ժողովածու մը որ կը պարունակէ Ռաֆայէլի նկարներուն արտատպումները: Իսկ Ֆրանսայի վարչապետը Պապին նուիրեց Պոսիւէի գործերուն ժողովածուն, երկու հատոր:

Հռոմի քաղաքապետն ալ Պ. Մենտէս Ֆրանսի յանձնեց քաղաքին արծաթեայ խորհրդանշանը, — գայլը որ կաթ կուտայ Հռոմուլոսի:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

*

ԾՈՒՌՆ ՈՒ ՇԻՏԱԿԸ

Իրականութիւն է որ վարժ գրողներ անգամ լաւ չեն ըմբռներ շատ մը բառերու իմաստը: Եւ մեքենաբար կը գործածեն գոց եղած բառեր:

«Կոչնակ»ի 1954 Նոյեմբեր 13ի թիւէն կ'օրինակեմ հետեւեալ երկտողը, որ գրուած է, շնորհաւորելու համար շաբաթաթերթին յիսնամեայ յոբելեանը.

— «Մեր գաղութահայ (գրէ գաղթահայ) գրական պատմութեան եւ Պանթէոնին ամէնէն արժանաւոր ազնիւ հիւրերէն մէկն է «Կոչնակ»ը: Յիսնամեակ մը եւս, եւ աւելին կը մաղթեմ անոր»:

Բանաստեղծուհի մըն է որ այս մաղթանքը կ'ուղղէ, առանց անդրադառնալու թէ իրականին մէջ կարճեցուցած է «Կոչնակ»ին կեանքը:

Պանթէոնը դամբարան է, որ միայն մեռել կ'ընդունի, եւ ոչ թէ հիւր:

Ուրեմն, այլեւս աւելորդ չէ՞ «յիսնամեակ մը եւս եւ աւելին» մաղթել:

Եւ յետոյ, թերթ մը, այն ալ «Կոչնակ», մարմի՞ն է որ Պանթէոն փոխադրուի:

Անցեալ տարի, դարձեալ ամերիկահայ թերթի մը մէջ, այլապէս շռայլաբան յօդուածագիր մը նոյնպէս Պանթէոնի արժանի կը համարէր Օննիկ Պէրպէրեանը, որ գացած էր ոչ թէ թաղուելու, այլ երգահանդէսներ սարքելու:

× Շատեր կը գործածեն այլանդակ բայ մը, «աճապարուած եմ», տառապէս թարգմանելով ֆրանսերէնը, *ժը սիւի փրէսէ*:

Բայը չէզոք է, եւ հայերէնը՝ «կ'աճապարեմ»: Եւ կամ, «ստիպողական գործ ունիմ», «ժամանակ չունիմ» եւայլն:

× «Կոչնակ»ի խմբագիրը, որ գրական ճաշակ ալ ունի, ի՞նչպէս թոյլ կուտայ տպել *սառցակոյտ*, երկու անգամ (27 նոյեմբեր):

Առջի օր ուրիշ թերթի մը մէջ ալ կարդացի *սառոյցարան*:

Բառին արմատը *սառն* է, ուրեմն *սառնարան*, *սառնաբեկ*, *սառնակոյտ*, *սառնադարան* եւն.:

× Տարբեր իմաստ ունին «զեկոյց»ը եւ «զեկուցում»ը:

Առաջինը ֆրանսերէն «քոմիւնիքէ»ն է, որ Երեւանի մէջ «պետականօրէն» կը գրուի... *Կոմյունիկե*: (Լուր չունին «զեկոյց»էն):

Երկրորդը՝ ժողովի մը կամ անցուդարձի մը տեղեկատուութիւնը (էքսփոզէ):

× Ի՞նչ կ՝ նշանակէ «ընդյատակեայ», երբ յատակը արդէն կը նշանակէ «գետնին տակ»: Ճիշդը՝ *ստորերկրեայ*:

× Կը զարմանամ որ ծանօթ գրագէտներ անգամ չեն մոռցած սա բարբարոսական *միոյնը*, որ կատուի մլաւիւնը կը յիշեցնէ:

Բարբարոսութիւն է, նաեւ «քչաթիւ»ը (սակաւաթիւ):

ՎԱՀԷ

ՆՈՐԷՆ ՀԻՒԼԷԱԿԱՆ ԶԷՆՔԵՐԸ

Մ. Նահանգներու նախագահը իր շաբաթական ասուլիսին մէջ յայտարարեց թէ հիւլէական զէնքեր պիտի չգործածուին տեղական ընդհարումներու ատեն, բայց անգամ մը որ բռնի ուժը պայթի աշխարհի մէջ, կարելի չէ անտեսել որեւէ միջոց:

Այս պատասխանը տրուեցաւ Քոսթա Ռիքայի եւ Նիքարակուայի միջեւ ծագած ընդհարման առթիւ, երբ թղթակիցները հարցումներ կ'ուղղէին: Նախագահը չուզեց աւելի բաց խօսիլ: Ըսաւ թէ բարեկամ պետութենէ մը օգնութիւն խնդրուած ատեն, թեթեւ ուժեր բաւական պիտի ըլլան, ծովային կամ օդանաւային: Բայց երբ ընդհարումները ծաւալին, կարելի չէ սահմանափակումներ նախատեսել:

× Քոսթա Ռիքայի հանրապետութիւնը դիմադրական ճակատ մը կազմելով Նիքարակուայի դէմ, օգնութիւն խնդրեց Մ. Նահանգներէն: Ամերիկեան պետութեանց Միութիւնը որոշեց քննել խնդիրը: Կռիւները կը շարունակուին: Մ. Նահանգները տրամադիր չեն միջամտելու:

× Անգլիոյ արտաքին նախարարը պը-տոյտ մը պիտի կատարէ Ասիոյ մէջ, կացութիւնը ուսումնասիրելու համար:

× Ամերիկեան Ծերակոյտին զինեալ ուժերու յանձնախումբը յայտարարեց թէ դաշնակից ազգերը բաւարար ռազմանիւթ չունին, իբրեւ հետեւանք անդրծովեան ապսպրանքներու ծրագրին ձախողման: Տեղեկագիրը կ'ըսէ թէ կարելի չէ ճշգել պակասը:

× Անգլիոյ նախորդ վարչապետը, Էթլի, ճառ մը խօսելով Արեւելքի եւ Արեւմուտքի ներկայ մրցակցութիւնը բաղդատեց կրօնական պատերազմի մը հետ եւ թելադրեց միջազգային գործակցութիւն հաստատել, վերջնական աղէտէ մը խուսափելու համար: «Մարդկութիւնը ստիպուած է ելք մը գտնել — խաղաղութիւն կամ կործանում քաղաքակրթութեան»:

ՍԹՐԱԶՊՈՒՐԿԻ գերման քաղաքապետը, Ռոպէրթ Էրնստ, որ ինը տարի բանտարկուելէ ետք նորէն կը դատուի Մէցի մէջ, երէկ պիտի լսէր իրեն դէմ տըրուած վճիռը: Կ'ամբաստանուի թէ քրէական յանցանքներ գործած է, քաջալերելով Ֆրանսացիներու դաւաճանութիւնը, ճնշելով հասարակութեան վրայ որպէս զի Ալզասը Գերմանիոյ կցուի, բռնի շարունակելով կամաւորներու արձանագրութիւնը գերման բանակին մէջ եւն.: Ընդհ. դատախազը յայտարարեց.— «Տուէք հինգ, տասը կամ 15 տարի բանտարկութիւն, խնդիր չէ, բայց յայտարարեցէք թէ քրէական են իր արարքները»:

Խ. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ արձակեց երկու Ամերիկացիներ, որոնք բանտարկուած էին 9ուկէս տարիէ ի վեր: Արձակեալներէն մէկը, Ճոն Նոպլ, որ կը գտնուէր Հիւս. Ռուսիոյ տխրահռչակ արգելարանը, Վորքութա, կը պատմէ թէ ուրիշ 150 արգելարաններ կը գտնուին գլխաւոր հաստատութեան շուրջը, մօտ հինգ հարիւր հազար կալանաւորներով: Առ նուազն հինգ հազար օտարականներ կան այս կալանաւորներուն մէջ: Ամերիկացին կը հաստատէ թէ ըմբոստութիւն մը ծագեցաւ 1950 Յուլիս – Օգոստոսին: Իր տեղեկութեանց համաձայն ելեկտրական կայան մը կը շինուի Վորքութայի մէջ, հիւլէական ուժով: Կ'ըսէ նաեւ թէ բանտարկուած է Սթալինի զաւակը, Վասիլի, Բերիայի դատապարտութենէն ետք:

(Շար.ը կարդալ Դ. էջ)

ԱՆՄԻՏ ԱՐՇԱՒԱՆՔ ՄԸ

Հայ ժողովուրդը պաշարուած է մէկէ աւելի հոգերով:

Պէտք ունինք, աւելի քան երբեք, ներքնապէս զօրանալու. բաժանումներն ու հակամարտութիւնները ջնջելու, միութիւն ու ներդաշնակութիւն հաստատելու համար:

Սակայն, կան տարրեր, առնուազն ի մաստակ, որոնք պարբերաբար, հրապարակ կ'իջնեն, նոր բաժանում ու հակամարտութիւն ստեղծելու համար:

Մէկէ աւելի ճակատներու վրայ շփոթ ու խառնակութիւն ստեղծելէ ետք, նոյն մարդիկը, այս անգամ կը ջանան լեզուական դետնի վրայ պայքար մը բանալ, յարձակման նշանակէտ ունենալով արեւմտահայերէնը:

Հայութիւնը պառակտելու, արտասահմանը վարկաբեկելու նենգամիտ ջանքերուն հետ, Խ. Հայաստանի վարիչները շատ ճարտարութեամբ, սկսած են վարկաբեկել արեւմտահայ լեզուն, զայն կոչելով «բարբառ», զուրկ կանոնէ ու քերականութենէ: Իսկ արեւելահայերէնը՝ ճոխ ու հարուստ, «պետական» լեզու, եւ զարգացման մեծ հնարաւորութիւններով, ընդ հովանեաւ ռուս մեծ ժողովուրդի լեզուին ու մշակոյթին ...

Մոսկուայի հրահանգներուն ստրուկ ունկնդիր, Երեւանի վարիչները, փորձեցին ու կը փորձեն դեռ լեզուաբանութիւնը շփոթել ամբոխավարութեան հետ, եւ կոյր ու մոլի համայնավարութիւնը՝ հայագիտութեան հետ:

Տարիներէ ի վեր, չհանդիպեցանք լուրջ գրութեան մը, վաստակ ու հմտութիւն ունեցող անձի մը կողմէ, որ հայերէնի երկու ճիւղերը — պիտի ըսէինք երկուորեակները — ձեռնահասօրէն ուսումնասիրէր, բաղդատէր իրարու հետ եւ եզրակացութիւններ հանէր, միութեան կամ ներդաշնակութեան մասին թելադրութիւններ ընելով:

Այդ ուղղութեամբ գրողները եւ խօսողները կամ համայնավար Կ. Կոմիտէի քարտուղարներն են եղած, հրահանգներու ենթակայ մարդիկ, որոնք զուրկ են բացարձակապէս լեզուական ծանօթութենէ, կամ, լաւագոյն պարագային՝ «լեզուագիտութեան կամ բանասիրական գիտութեան թեկնածու»ներ, այսինքն՝ ճեմարանական, դպրոցական աշակերտներ, որոնք լեզուաբանական մարզանքներ կ'ընեն, իրենց թերխաշ դատողութիւններով եւ հարեւանցի ծանօթութիւններով:

Երկու պարագային ալ՝ յաւելեալ դժբախտութիւն մը՝ հայ լեզուին ու մտքին համար:

Դժբախտաբար, ինչպէս որ կը շահագործուին հայրենիքի գաղափարը, ազատութեան ըմբռնումը, Հայոց Եկեղեցին, հայ գրականութիւնն ու մշակոյթը եւ կ'այլանդակուին անոնք տգէտ ու մոլեռանդ անձերու կողմէ, նոյն թափով կը շահագործուի նաեւ մեր լեզուն, միշտ շիլ հաշիւներով, խորացնելու համար պառակտումը հայ ժողովուրդի երկու հատուածներուն միջեւ:

Կատաղի ու կոյր ջանքեր կ'ըլլան համայնավարացնելու հայ կեանքը՝ իր բոլոր արժէքներով, կարմիր գոյն թափելով մեր բոլոր նուիրականութիւններուն վրայ եւ փորձելով խզել զանոնք մեր անցեալէն ու պատմութենէն:

Անարդ եւ զուր փորձ մը այս ջանքերը, բարեբախտաբար, որովհետեւ ինչպէս ազգային ու քաղաքական գետիններուն վրայ, լեզուական գետնին վրայ ալ խօսք առնողները, մեր հայրենիքէն ներս թէ դուրսը, իմաստուններ չեն. իմաստակներ են. կէս գրագէտներ, կէս բանասէրներ, հասարակ վարժապետներ եւ լրագրողներ: Մարդիկ՝ որոնք հայերէնով ու անոր ապագայով կը զբաղին, առանց ... հայերէն գիտնալու. այսինքն՝ վճիռներ կ'արձակեն, առանց դատաւոր ըլլալու եւ բուժումներ կը յանձնարարեն, առանց բժշկութեան մասին ծանօթութիւն ունենալու:

Անոնցմէ շատերը հասարակ ու համայնավար արհեստաւորներ են, «խալֆա»ներ, որոնց հետ կարելի չէ վիճիլ:

Կարելի՞ է վիճիլ, օրինակի համար, այն մասին՝ թէ հայկական ազատագրական պայքարը՝ մեր հայրենիքին մէջ համայնավար կարգեր հաստատելու համար չէ որ մղուեցաւ:

Կարելի՞ է ընդունելի դարձնել անոնց այն պարզ ճշմարտութիւնը, թէ մեր հայրենասէր գործիչները, հերոսները եւ Ֆետայիները Լէնին – Սթալինեան արիւնոտ շղթան Հայուն վիզը ձգելու համար չէ որ իրենց կեանքն ու արիւնը տուին:

Մեր հայրենասէր գրագէտներն ու բանաստեղծները, մեր խոնարհ քահանաներէն մինչեւ կաթողիկոսները, մեր Բաֆֆիները, Խրիմեանները, Ալիշանները, Նալբանդեանները, Քամառ Քաթիպաները եւ այնքան ուրիշներ, հայրենիքը երգած են եւ անոր ազատութեան համար գործած, ոչ թէ այսօրուան սովիէթ ու բռնակալ կարգերը հաստատելու համար մեր հայրենիքին մէջ:

Անոնք թրքական բռնակալութիւնը սովետականով փոխարինելու համա՞ր է որ գրած են ու գործած, խօսած են ու քարոզած:

Հայ Եկեղեցին պահած ու պաշտպանած է հայ ժողովուրդը. հայ գրականութիւնը երգած է Հայուն վիշտը եւ բողոքած, ոչ թէ փառաբանած է բռնակալութիւնը:

Այս բոլորի մասին կարելի՞ է վիճիլ ամբոխավարներու հետ, որոնք հայրենիքէն դուրս իսկ, ազատութեան մէջ, հեռաւոր բռնակալութեան կը ծառայեն, կորսնցուցած ազգային ու անհատական ամէն արժանապատուութիւն:

Դժբախտութիւններ են այս բոլորը, զորս պիտի տանինք: Ազգային ու պատմական ձիւնամրրիկ մը, որ պիտի անցնի ու անհետանայ անշուշտ օր մը, աւեր ու արցունք սփռելէ ետք:

Այս մթնոլորտին ու ախտաւոր հասկացողութիւններու ստեղծած շփոթին մէջ, դժուար է, անկարելի է վիճիլ մարդոց հետ, որոնք գիտակցօրէն ճերմակին սեւ կ'ըսեն, դեղեցիկին տգեղ, ճշմարտութեան՝ սուտ, նոր պառակտում ստեղծելու, եղածը խորացնելու ու այլասերելու համար: Մարդիկ՝ որոնք պաշտօն ունին արտասահմանի հայութիւնը հակադրելու հայրենիքի հայութեան, արեւմտահայերէնը հակադրելով արեւելահայերէնին, վարկաբեկելով առաջինը, փառաբանելով երկրորդը: Մի զարմանաք, եթէ վաղը, արեւմտահայ գրագէտը, ուսուցիչը, բանաստեղծը, եկեղեցականը, հրապարակագիրը, արեւմտահայը վերջապէս, դաւանին ու հռչակեն «հակահայաստանեան» ինչպէս արեւմտահայ Եկեղեցին, գրականութիւնն ու լեզուն:

Շատոնց իրականացած կ'ըլլար այս անմիտ ու հակահայ արշաւանքը, եթէ նենգամիտ ուրիշ հաշիւներ չունենային. եթէ համայնավար գազանները արտասահմանը հարուստ որսատեղի մը չնկատէին, իսկ արտասահմանի հայութիւնը՝ դիւրին որս ու երէ, եղնիկներու նման անմեղ ու միամիտ ...

(Խմբագրական ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ)

ՕՐՈՒԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԻՆ ՀԵՏ

ԹԻԹՈՅԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐ ՏԱԳՆԱՊԸ

Ներքին տագնապ մը վերջերս ցնցեց Պելկրատի համայնավարութիւնը, ճիշդ այն պահուն, երբ Մար. Թիթօ Հընդկաստանի մէջ անգամ մը եւս հրապարակ կը նետէր իր կարգախօսը՝ «Գործօն համակեցութիւն Արեւելքի եւ Արեւմուտքի միջեւ»:

Անշուշտ եթէ տրակոնեան միջոցներ ձեռք չառնուէին, պիտի տկարանար Թիթոյի քաղաքական հեղինակութիւնը արտաքին աշխարհի մէջ, եւ այնպիսի փափուկ պահու մը՝ երբ կը ճգնէր ամրապնդել Եուկոսլաւիոյ անբնական կացութիւնը արեւելքի եւ արեւմուտքի հակամարտութեան մէջ: Արդարեւ, ձեռք կ'երկարեն աջէն ու ձախէն: Ու ինք, իր դիրքը հիմնած ըլլալ կը թուի երկու սկզբունքի վրայ: Նախ, որքան կարելի է հեռու մընալ երկու խմբաւորումներէն քաղաքական եւ ռազմական դետնի վրայ: Յետոյ՝ որքան կարելի է մօտենալ երկու կողմերուն տնտեսական մարզին մէջ, առաւելագոյնս օգտուելու կացութենէն եւ փրկելու Եուկոսլաւիոյ վտանգուած տնտեսութիւնը: Եւ իր այս դիրքէն բխած կարգախօսը՝ «Գործօն համակեցութիւնը», որ կը ձգտի մասամբ չէզոքացնել, մասամբ ամբողջացնել Մոսկուայի հերթական կարգախօսը, — «Խաղաղ համակեցութիւն»— խորքին մէջ կը ծառայէ միայն Եուկոսլաւիոյ կամ Հնդկաստանի նման երկիրներու շահերուն: Երկսայրի քաղաքականութիւն մը, ապա ուրեմն վտանգաւոր: Կարելի չէ նախատեսել թէ մինչեւ երբ Թիթօ պիտի կարենայ նաւարկել երկու ջուրի մէջ, որովհետեւ դժուար է ըմբռնել որ միշտ յաջողի տնտեսական առաւելութիւններ ապահովել, առանց քաղաքական եւ ռազմական յանձնառութեանց՝ մէկին կամ միւսին հետ:

Եւ իր այս փափուկ կացութեան մէջ, որ կը պահանջէ մեծ ճարպիկութիւն եւ անխաթար հեղինակութիւն, ահա հարուած մը կը ստանայ ներսէն: Իր կարեւոր գործակիցներէն երկուքը, Ճիլաս և Տէտիյէր, օտար մամուլին ըրած իրենց զարտուղի ելոյթներով կը դժուարացնեն Թիթոյի դիրքը: Անշուշտ հաւատարիմ Քարտէյլ որ զինք կը փոխարինէ իր բացակայութեան, արագօրէն դիմադարձեց կացութիւնը փրկելու համար. պաշտօնէ հեռացուց, կուսակցութենէն եւ ուրիշ կազմակերպութիւններէն արտաքսել տուաւ եւ դատի քաշեց երկու «մոլորեալները»: Եւ նոյնիսկ բիրտ սպառնալիք մը արեւմուտքին՝ կառավարութեան պաշտօնական զեկուցաբերին, Տրասքովիչի բերնով.— «Եուկոսլաւիոյ յարաբերութիւնները արեւմտեան պետութիւններուն հետ վըտանգաւոր կերպով պիտի լարուին, եթէ Ճիլաս և Տէտիյէր շարունակեն ՞ժանդակութիւն գտնել արեւմուտքի մէջ»:

Այս արդէն կը նշանակէ թէ ներքին տագնապին շարժառիթներէն մին արտաքին քաղաքական կացութիւնն է: Եւ շատ հաւանաբար Մոսկուայի Պելկրատի «մօտենալու» վերջին փորձերը՝ որոնց հանդէպ Թիթօ որոշ բարեացակամութիւն ցոյց տուաւ: Արեւմուտքը, ներքին տագնապի մը քողին տակ, ուզեց վիժեցնել Մոսկուայի մերձեցման փորձերը, որպէսզի Պելկրատ արմատապէս կապուի իր կառքին:

Բայց այդպէս դժուար էր իսկական յաջողութիւն մը ձեռք ձգել, որովհետեւ տագնապին ներքին անդրադարձումները Եուկոսլաւիոյ ներկայ վարչաձեւին հանդէպ շատ կարեւոր բարդութիւններ պիտի ստեղծէին, հիմնովին սարսելով Թիթոյական համայնավարութեան միահեծան հանգամանքը:

Եւ ուրեմն Ճիլաս – Տէտիյէր պարագան նոյնքան յատկանշական է տագնապին ներքին ծալքերով:

Արդարեւ, երբ Դեկտ. 25ին «Նիւ Եորք Թայմզ»ի մէջ լոյս կը տեսնէին Ճիլասի յայտարարութիւնները, խորքին մէջ խնդրոյ առարկայ կը դառնար մանաւանդ Թիթոյականութիւնը: Հետեւաբար հարցը չի սահմանափակուիր ազդեցութեան կամ ա-

---

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (29)

ՍՊԱՆՆՈՒԱԾ ԱՂԱՒՆԻՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Գ.

— Ցտեսութիւն, ասացի:

— Ցտեսութիւն, արձագանգեց նա, առանց գլուխը բարձրացնելու գրքի վրայից, եւ ես հեռացայ իմ ճանապարհով:

Նրա այս վերջին բարեհաճ ընդունելութիւնն ինձ այն համոզման բերեց, որ ամէն առաւօտ ես նրան կը հանդիպեմ նոյն տեղում: Եւ չսխալուեցի, չորրորդ առաւօտեան նոյն տեղումն էր: Այս անգամ արդէն իրար հանդիպեցինք իբրեւ հին ծանօթներ:

— Գիտէ՞ք, երէկ մի բան էի ուզում խնդրել ձեզ, բայց չհամարձակուեցի, ասաց ժպտալով, ու կարմրեց:

— Ի՞նչ:

— Ուզում էի խնդրել, որ թոյլ տաք ինձ դամ ձեզ հետ տեսնելու, թէ ինչպէս էք որս անում:

— Դրա համար թոյլատուութիւն հարկաւոր չէ, այլ պէտք է ուղղակի վեր կենալ եւ գալ, ասացի:

— Ուրեմն կարելի՞ է:

— Ի հարկէ:

Ուրախացած վեր թռաւ տեղից:

— Եթէ միայն չէք վախենում հրացանի ձայնից, հարկ համարեցի նախազգուշացնել:

— Չէ, այն օրուանն ուրիշ էր, ծիծաղեց նա. խորասուզուած կարդում էի, եւ հրացանի ձայնը յանկարծակի բերեց: Իսկ հիմա, որ տեսնեմ պիտի արձակէք, հեռու կը փախչեմ, ականջներս կը փակեմ, աչքերս կը խփեմ ու չեմ վախենայ: Չեմ վախենայ, չէ՞, հարցրեց երեխայի միամտութեամբ:

— Տեսնենք, կարճ պատասխանեցի ես ժպտալով:

Այսքանը, ինչ որ պատմեցի, «բոմանի», այսպէս ասած, բանաստեղծական նախերդանքն է: Իսկ բուն «բոմանը», ինչպէս ամէն մի «բոման», այնքան սովորական եւ «պրոզայիկ» մի բան է, որ չարժէ մանրամասնութիւնների մէջ մտնել: Բաւական է ասեմ, որ մի երկու շաբաթից յետոյ անձնատուր եղաւ ինձ հէնց նոյն անտառում եւ նոյն տեղում, ուր սպաննեցի աղաւնին: Մինչեւ անձնատուր լինելը խրտնում էր այծի պէս: Կանայք առհասարակ այդպէս են. դեռ կը վախենան, չեմ ու չում կ'անեն, բայց մէկ որ սահմանն անցան, էլ պրծում չկայ նրանց ձեռքից: Օր չէր պատահի, որ երդում չառնէր ինձնից, թէ կ'ամուսնանանք: Երդւում էի, ի հարկէ, բայց նկատում էի, որ որքան շատ էի երդւում, այնքան քիչ էր հաւատում:

Մեր տեսակցութեան տեղը միշտ անտառն էր: Քաշւում էինք այնպիսի խորքեր, ուր մարդու ոտ չէր դիպչում: Հէնց որ տեսնում էր ինձ, սաստիկ ուրախացած ընկնում էր վզովս: Բայց այդ ուրախութիւնը երկար չէր տեւում. նրա դէմքը կամաց կամաց ինչ որ մտախոհ տխրութեան արտայայտութիւն էր ստանում, ինչպէս այն ժամանակ, երբ սպաննուած աղաւնին դէն շպրտեցի. էլ չէր խօսում, չէր նայում ինձ, նոյնիսկ հեռացնում էր ձեռքերս, երբ ուզում էի գրկել իրանը:

Մի անգամ տարաւ ինձ անտառի այն տեղը, ուր սպաննեցի աղաւնին, եւ սկսեց թփուտների մէջ որոնել: Աղաւնին ընկած էր այնտեղ, փետուրները թափուած, սեւացած, որդերով ծածկուած: Նայեց եւ իսկոյն ետ քաշուեց փշաքաղուած:

— Ինչո՞ւ սպաննեցիր, ինչո՞ւ, դարձաւ ինձ մեղմ կշտամբանքով:

Բայց ես միայն ծիծաղեցի նրա այդ աստիճան զգայնութեան վրայ:

— Որովհետեւ ինքդ ցոյց տուիր, ասացի, եւ ուզում էիր տեսնել, թէ ինչպէ՞ս եմ որս անում:

— Ախ, թէ որ գիտնայի... արտասանեց կերկերուն ձայնով, եւ մի ակնթարթում նրա աչքերը լեցուեցին արտասուքի կաթիլներով: Տես, ինչ է դառել այն սպիտակ, այն մաքուր, այն գեղեցիկ, անմեղ...

Փղձուկը թոյլ չտուեց, որ վերջացնի: Նստեց խոտի վրայ, թաշկինակը պինդ հուպ տուեց աչքերին եւ սկսեց լալ: Եւ լալիս էր այնքան ուժգին, որ ուսերը վեր ու վեր էին թռչում:

Մնացել էի ապուշ կտրած: Պարզապէս չէի հասկանում, թէ ինչպէ՞ս կարելի էր, այդքան վշտանալ մի հասարակ թռչունի սպանութեան համար: Եւ այժմ եմ միայն կռահում, որ նա աղաւնու եւ իր միջեւ, թերեւս անգիտակցաբար, մի նմանութիւն էր տեսնում եւ լալիս էր ոչ թէ այդ անմեղ թռչունի սպանութիւնը, այլ իր կուսութեան «սպանութիւնը»:

Այստեղ էլ պէտք է վերջակէտ դնեմ, որովհետեւ շուտով բաժնուեցինք եւ այլեւս չտեսանք իրար: Իմ մեկնելուց յետոյ, սկզբում երկար ժամանակ նամակագրութիւն ունէինք իրարու հետ, բայց յետոյ, չգիտեմ ինչպէս, այդ նամակագրութիւնը քանի գնաց՝ նուազեց եւ վերջ ի վերջոյ դադարեց ի սպառ: Կեանքն առաւ ինձ իր յորձանուտ ալիքների մէջ, եւ ժամանակը բերեց անխուսափելին — մոռացումը:

ՆԱՐԴՈՍ

(Շար.)

ԿԱՐԴԱՑԷ՛Ք ԵՒ ՏԱՐԱԾԵՑԷ՛Ք ՅԱՌԱՋԸ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՃՐԱԳԱԼՈՅՑԸ

ՄԻԼԱՆԻ ՄԷՋ

ՄԻԼԱՆ, 6 Յունուար, (Յառաջ).— Ե – րեկ իրիկուն, կառավուեցան Ճրագալոյ – ցի հանդիսաւոր արարողութիւնները անդ – լիական մասնութին մէջ, որ տարիներէ ի վեր մեզի կը տրամադրուի մեր կրօնական հանդիսութեանց համար :

Սրտառուչ ու ներդաշնակ երգեցողու – թեամբ, որուն կը մասնակցէր ժողովուր – դըն ալ, մերթ ընդ մերթ, հայկական Ծը – նունդը ծանեցինք մայրենի լեզուով, օ – տար երկինքի տակ : Ու սա խորունկ հա – մոզումը ունեցայ թէ՝ Հայ. եկեղեցին մի միայն աղօթատեղի մը չէ իր ցիր ու ցան զաւակներուն համար, այլեւ խորհրդանը – շանը մեր ազգային միութեան, սրբազան փարոսը, որ կը լուսաւորէ, ու կ'առաջ – նորդէ իր զաւակները, օտարութեան ալե – կոծեալ ծովուն վրայ :

Այո, երբ երեկոյեան մատաղուղին մէ – ջէն, տեսայ հեռուէն, լուսաւորուած ու երփներանգ պատուհանները մատուռին, ուրկէ կը լսուէր հեռաւոր արձագանգը մեր վաղեմի ծէսերուն, ճիշդ այդ խո – րունկ տպաւորութիւնը կրեցի :

Քանի մը չաբաթ առաջ ալ պատիւը ու – նեցանք ընդունելու հովուական այցելու – թիւնը Փարիզի առաջնորդ Սերովբէ Մ. Վ.ի որ պատարագեց եւ քարոզեց, ինչ – պէս հաղորդած էր «Յառաջ» :

ՍԻՐՎԱՐԴ ՄԿՐԵԱՆ

ՏՒՐՈՒՆԻ.— ԱԻԵՏԻՍ ԱԻՏՕԵԱՆ

ՄԱՐՍԷՅԼ. — Յունուար 3ին, հոգին յանձնեցինք Վասպուրականցիներու նա – հապետերէն Աւետիս Աւտօեանը : Իր զա – ւակները, ընկեր Միսաք եւ Սիմոն Աւ – տօեաններն ալ տասնամեակներ տարագրութեան մէջ, ամէն տեղ չերմ ընդունելու – թիւն գտնելով :

ԵՐԵՒԱՆԻ ՀԸՉուն նուագախումբը ղե – կավարութեամբ Արեմի Այվազեանի Վրաստան գնաց չաբք մը համերգներ տալու համար : Ճեռոյ անկէ պիտի անցնի Մոսկուա :

ՅՈՒՅԱՀԱՆԴԷՍ մը բացուած է Երեւա – նի մէջ ներկայացնելով նմոյշներ հայ հին ասեղնագործութեան, գործուածքի, իրանական եւ արաբական չալերու, գոր – գերու, հինական յախճապակեայ իրերու և այլ ձեռական աշխատութեանց : Պատ – կերասրահին երկրորդ բաժնին մէջ յու – յաղրուած են ԺԸ. դարու Ֆրանսայի եւ հոլանտայի նշանաւոր նկարիչներու բազ – մաթիւ գործերը :

ԵՐԵՒԱՆԻ «Ա. Միասնիկեան» մատե – նադարանը որ շատ ճոխ է վերջերս ստա – ցաւ Ա. Միութենէն ինչպէս եւ արտասահ – մանեան հրատարակիչներէն ուրիշուն հա – րիւրէ աւելի գիրքեր : 1954ի ընթացքին հայկահրատէն ստացած է 1100 հատոր հայերէն գրական, գիտական եւ դեղար – ուեստական գիրքեր :

ԲԱՆՈՒՈՐ երիտասարդութեան դպրոց – ներու լայն ցանց մը կայ Ա. Հայաստանի մէջ: Անոնք կը ստանան միջնակարգ կր – թութիւն առանց ընդհատելու իրենց աշ – խատանքը: Անցեալ տարի երկու հազար երիտասարդներ աւարտեցին այս դպրոց – ները եւ շատեր ընդունուեցան բարձրա – գոյն ուսումնական հաստատութեանց մէջ: Այս տարուան ընթացքին 11 հազար երիտասարդներ կը յաճախեն բանուորա – կան դպրոցները :

ԼՈՒՐԵՐ ԵՐԵՒԱՆԻ ԱՆԹԵԼԷՆ

*

ԵՐԳԱՀՈՒՀԻ ԳՈՀԱՐ Գասպարեան Մոս – կուայի Զայքովսքի համերգային մեծ թատրոնին մէջ երգեց Եւրոպացի երգա – հաններու գործերէն: Տաղանդաւոր երգ – չուհին համերգներ տուաւ նաեւ Լենին – կրատի մէջ, ամէն տեղ ջերմ ընդունելու – թիւն գտնելով :

ԵՐԵՒԱՆԻ ՀԸՉուն նուագախումբը ղե – կավարութեամբ Արեմի Այվազեանի Վրաստան գնաց չաբք մը համերգներ տալու համար: Ճեռոյ անկէ պիտի անցնի Մոսկուա :

ՅՈՒՅԱՀԱՆԴԷՍ մը բացուած է Երեւա – նի մէջ ներկայացնելով նմոյշներ հայ հին ասեղնագործութեան, գործուածքի, իրանական եւ արաբական չալերու, գոր – գերու, հինական յախճապակեայ իրերու և այլ ձեռական աշխատութեանց : Պատ – կերասրահին երկրորդ բաժնին մէջ յու – յաղրուած են ԺԸ. դարու Ֆրանսայի եւ հոլանտայի նշանաւոր նկարիչներու բազ – մաթիւ գործերը :

ԵՐԵՒԱՆԻ «Ա. Միասնիկեան» մատե – նադարանը որ շատ ճոխ է վերջերս ստա – ցաւ Ա. Միութենէն ինչպէս եւ արտասահ – մանեան հրատարակիչներէն ուրիշուն հա – րիւրէ աւելի գիրքեր : 1954ի ընթացքին հայկահրատէն ստացած է 1100 հատոր հայերէն գրական, գիտական եւ դեղար – ուեստական գիրքեր :

ԲԱՆՈՒՈՐ երիտասարդութեան դպրոց – ներու լայն ցանց մը կայ Ա. Հայաստանի մէջ: Անոնք կը ստանան միջնակարգ կր – թութիւն առանց ընդհատելու իրենց աշ – խատանքը: Անցեալ տարի երկու հազար երիտասարդներ աւարտեցին այս դպրոց – ները եւ շատեր ընդունուեցան բարձրա – գոյն ուսումնական հաստատութեանց մէջ: Այս տարուան ընթացքին 11 հազար երիտասարդներ կը յաճախեն բանուորա – կան դպրոցները :

ՁԱՅՆԵՐ ԳԱԻԱՌԷՆ

Ա.ԶԳ. ԿԵԱՆՔԸ ՌՕՄԱՆԻ ՄԷՋ

ՌՕՄԱՆ, 10 Յունուար.— Կ. Խաչը դեղե – ցիկ զաղափարը ունեցաւ Նոր Տարուան առթիւ ամբողջ գաղութը հրաւիրելու հա – ւաքական ճաշի մը, որ տեւեց մինչեւ առ – տուան ժամը 6:

Բացումը կատարեց ընկեր Մեսրոպ Թո – րոսեան, պարզելով անցած մէկ տարուան գործունէութիւնը եւ ներչնչելով հաւատք եւ յոյս մեր ազգային համար :

Մասնաւորաբար յիշեց ընկեր Խորէն Յովհաննէսեանի եւ Պ. Անդրանիկ Մի – նասեանի թափած ջանքերը որոնց շնորհիւ գաղութը քով քովի եկաւ, եւ ուրախա – յաւ մէկ ընտանիքի պէս: Երբ Անդրանի – կին կ'ըսէի .— Ալ երթանք, ժամը 4ն է (առաւօտեան): «Եղբայր ինչպէս երթանք, մարդ տեղէն չի չարժիր»: Իսկապէս ոչ ոք տեղէն կը չարժէր եւ մնացինք մինչեւ ժամը 6:

Մէջ ընդ մէջ լսեցինք ճառեր, երգեր : Տիկին Ալիս Զէյմէճեան երգեց՝ « Հէյ ճան երեւան»ը եւ «Ամասիայի խնճորը», Ռօա – նի սոխակը՝ Տիկին Անժէլ նոյնպէս երգեց շատ գեղեցիկ երգեր :Իսկապէս օրինա – կելի էր հանդիսականներուն կենցաղավա – րութիւնը:

Տարագիր բազմութիւնները ստիպուած են պայքարիլ այլասերման դէմ բոլոր մի – ջոցներով: Սիրելի հայրենակիցներ, կը – նաք վստահ ըլլալ թէ այս միջոցն ալ չատ աղուս է : Փոխանակ Նոր Տարին տօնելու գատ գատ, 80–100 հոգի միանալով ժամը ութէն մինչեւ առտուան վեց , ուրախա – ցանք լսելով հայերէն երգ, բանախօսու – թիւն: Պարն ալ պակաս չէր :

Ունինք հայերէնի դասընթացք մը զոր ընկեր Կարապետ Պօղոսեան չորս տարիէ ի վեր կը չարունակէ ,եւ լաւ արդիւնք առած է: Մեր հայրենակիցները բոլորն ալ բարեկեցիկ են եւ համերաչխ :

Մեսրոպ Թորոսեան

ՈՐՈ՞Շ «ՏՐՎԻԶ» ՊԻՏԻ ՏՐՈՒԻ

Պօղոյ Թերթերէն կը քաղենք հետեւեալ տեղեկութիւնը .—

Ելմտական գործավարութիւնը Թրքա – կան զրամին պաշտպանութեան օրէնքին յաւելուածաբար երկու զեկոյց հրատարա – կեց: Ըստ առաջին զեկոյցին, «տէպլո – քաժ»ի ցանկերուն վրայ կարգ մը փոփո – խութիւններ եղած են: Երկրորդ զեկոյցն ալ կը թուէ այն պարտաւորութիւնները , զորս պարտին յարգել օտար երկիրներ ու – ղեւորողները : Այսուհետեւ «տրվիզ» պի – տի տրուի միմիայն այն անձերուն որ ըն – կերակցութեանց կամ եկամուտի տուրքին ենթակայ են եւ ներածումի ու արտածու – մի գործերով կը զբաղին, ինչպէս նաեւ օտար երկիրներու հետ գործ ընող զբա – մատուներու , ապահովագրական ընկե – րութիւններու եւ միջազգային փոխադրա – կան գործ ընողներուն:

Ուղեւորներու համար «տրվիզ» պա – հանջողներէն իրենց նախորդ ուղեւորու – թեանը մասին բացատրութիւն կ'ուզուի եւ այդ ուղեւորութեան համար իրենց ու – նեցած նամակը .—

« Սիրելի Տէլեմաք, ինչպէս դիտես, հայդուկներս իջանք Դաշտ եւ բաժանուե – ցինք խումբերի: Մեզ վիճակուեց Մուրա – տի հետ գալ այս չորքանը (Ախլաթ):

«Մէչէխին, որ 1898 թուականէն ի վեր մեզ հետ էր եղել եւ որի մէջ մենք գտել էինք անձնուէր հայդուկի բոլոր առաքի – նութիւնները ու առաւելութիւնները, չու – զեցինք որ բաժնուի մեզանից :

(Շար.) ՍԵՊՈՒՀ

Թոռի կռիւ մը մէջ, ինչպէս համայնա – վար թաթին տակ գտնուած ուրիչ երկիր – ներու մէջ, ուր զեկավարներ յաճախ կը փորձեն պանանի կեղեւ նետել մրցակից – ներու ոտքին տակ :

Ճիլաս կ'ըսէ . — « Պէտք է ժողովրդա – վար նոր ուժ մը տալ համայնավար վար – չաձեւին, ստեղծելով նոր կուսակցութիւն մը, ընկերվարական, բոլորովին անկախ համայնավար կուսակցութենէն, որ ցարդ միս մինակը կը վարէ Եուկոսլաւիոյ պէ – տական կեանքը » : Ցեռոյ կը յարձակի կուսակցութեան եւ վարչաձեւին դրամե – նեկային հանդամանքին վրայ, ինչ որ յա – ռաջ կը բերէ տնտեսական ներկայ դահա – վէժը: Եւ իրրեւ լուծում, անհրաժեշտ կը պտնէ երկրորդ կուսակցութեան մը ներ – կայութիւնը, երկրին քաղաքական կեան – քին մէջ... : Աննեղելի յանգանք, համայ – նավար որեւէ վարչաձեւի մը հանդէպ, ինչ անուն ալ կրէ : Ու կ'եզրակացնէ . — «Սոխուած եմ միտքերս յայտնել օտար թերթի մը, որովհետեւ չեմ կրնար ազատ – օրէն արտայայտուիլ մեր մամուլին մէջ» :

Համայնավարութեան հանդէպ նոյնա – նման «ոճիր« մը կը դործէ Տէտիյէր , երբ Դեկտ. 28ին Լոնտոնի «Թայմզ»ին մէջ կը յայտնէ թէ Եուկոսլաւ համայնավար կուսակցութեան Կ. Կոմիտէն փորձած է պինք հեռացնել իր բարեկամ Ճիլասէն , բայց ինք ամբողջութեամբ կը բաժնէ ա – նոր տեսակէտները :

Եւ անշուշտ երկուքն ալ սրբուեցան քա – ղաքական ասպարէզէն :

Ա. Վ.—ԱԶԱՏ

(Մնացեալը յաջորդով)

ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆԻ ՅՈՒՇԵՐԷՍ

*

Այնուհետեւ Մէչէխին մտաւ կայծակ Առաքելի տասնեակի մէջ: Ամբողջ իջան Մշոյ դաշտը եւ մնացին երկու ամիս :

Մէչէխի այդ ժամանակ բաժնուեցաւ Մոկացիէն, նրա հիւանդութեան պատճա – ռով :

Այդ երկու ամսուան ընթացքին նա իր գիտցած ձեւով պրոպագանդ արեց : Բաֆ – ֆիլի «կայծեր»ից պատմեց, խօսեցաւ բուլղարական յեղափոխութեան մասին , եւ գիւղացիներն էլ ուշի ուշով լսում էին նրան: Նա հռչակ հանեց որպէս պատմա – գէտ :

Բացի պատմութիւն անելուց, նա հա – ւաքում էր Մշոյ դաշտի երիտասարդնե – րին ախոռների եւ մարագների մէջ եւ զինավարժութիւն սովորեցնում: Ձէր կա – րող պարապ նստիլ, մի բան պէտք է ա – նէր: Այն հայ գիւղերի մէջ, ուր քիւրտ եւ թուրք չկար, վրան – գլուխը կը փո – խէր, կամ կը քէր, կալ կը չրջէր, դաշտը կը գնար գերանդի քաշելու: Այդ էր իր ընտրութիւնը :

Երբ աշնան խումբը գնաց Իշխանձորի եւ Ընկուզնակի կողմերը, Մէչէխին նրա հետ էր: Այդ չրջանին մէջ էլ նրան «պա – րոն Աւետիս» էին կոչում եւ ճանաչում որպէս մի «լաւ նշանառիչ»: Եւ այդ չըր – ջանի ժողովուրդը հիացումով էր պատ – մում նրա մասին :

Իշխանձորից նա վերադարձաւ Մշոյ դաշտ: Հրայրը նրան պաշտօն է յանձ – նում, որ Մշոյ դաշտից ինչ ապրանք որ Սէմալ դայ՝ ինչ ստանայ, իր մօտը մի զրպիր ունենայ եւ հաշիւները պատրաս – տէ: Նրա տրամադրութեան տակ գնում է օրական մի ոչխար, որ չալակաւորներին կերակրէ :

Ամէն գիշեր յիսուն կամ հարիւր կամ մինչեւ 150 չալակաւորներ կը գային Դաշտի զանազան մասերից: Դրանք կը բերէին պաշար, վառօդի սիլիոթրէ, եւ վերջապէս այն ամէնը, ինչ որ Մուշը կ'արտադրէր, կամ դուրսի աշխարհից կը գար: Բոլորը զինուորական պիտոյքներ էին :

Մէչէխին կրակի վրայ ունէր մի մեծ պը – ղինձէ աման, որի մէջ կ'եփէր ոչխարը՝ հետն ունենալով կորկոտ եւ բրինձ :

Եկուորները ճիշդ Քուրտակ լեռնից վար կ'իջնէին: Ցաճախ, հեռադիտակը ձեռ – քին, նա տանիքի վրայից կը դիտէր ու կը հաշուէր: Ամէն մի յիսուն մարդուն երկու դոյլ ջուր կը լեցնէր: Բայց ոչխարը մէկ հատ էր: ԵԹԷ յիսուն էին, կ'ուտէին այդ ոչխարը երկու դոյլ ջրի հետ: ԵԹԷ հա – րիւր էին, ոչխարը կ'ուտէին չորս դոյլ ջրի հետ: Ուրեմն, միայն ջուրն էր որ կ'աւելնար, իսկ միւսները նոյնն էին :

— Ես նրանց համար կրնամ ջուր աւե – լացնել, բայց ոչ ոչխար, ասում էր Մէ – չէխին :

Մինչեւ 1903ի ձմեռուան կէսը այդ էր Մէչէխիի պաշտօնը, որ կատարեց առանց արտունչի :

Երբ կռիւը սկսաւ եւ Սասունը պաշար – ուեցաւ, Մէչէխին դիրքերումն էր, կըռ – ւում էր առիւծի նման: Ցերեկը դիշերին էր խառնում եւ դիշերին ցերեկը, դիրք դիրք թռչում Մոկացիի հետ: Ունէին ի – րենց հետ դրօշակ, որ իրենց դիրքի առ – ջեւ էր ծածանւում :

Թչնամին ամէն օր նոր ուժ էր ստա – նում, իսկ Մէչէխին ասում էր.

— Մենք ոեւէ նոր ուժ չենք ստանում եւ մեր փամփուշտն էլ պակասում է: Աթ, երանի, Կարսի պահեստները այստեղ լի – նէին, եւ մենք թշնամին.ցոյց տայինք թէ՝ ինչ ասել է Սասնոյ խորքերը թա – փանցել : Այսօր վաղը մեր հրացանները հասարակ փայտի արժէքն իսկ պիտի չու – նենան: Մի հատ բիրը աւելի գնահատելի պիտի լինի, քան առանց փամփուշտի այս մոսինները :

Ապստամբութիւնը վերջացաւ: Սասնոյ լեռները թշնամու ձեռքն անցան: Մի չարք թանկագին հայդուկներ սպանուեցան , թուրք զինուորների դիակներն էլ ընկան Սասնոյ անընդհատ ձորերի մէջ :

*

Կը չարունակենք կարդալ Տէլեմաքի ըս – տացած նամակը .—

« Սիրելի Տէլեմաք, ինչպէս դիտես, հայդուկներս իջանք Դաշտ եւ բաժանուե – ցինք խումբերի: Մեզ վիճակուեց Մուրա – տի հետ գալ այս չորքանը (Ախլաթ):

«Մէչէխին, որ 1898 թուականից ի վեր մեզ հետ էր եղել եւ որի մէջ մենք գտել էինք անձնուէր հայդուկի բոլոր առաքի – նութիւնները ու առաւելութիւնները, չու – զեցինք որ բաժնուի մեզանից :

(Շար.) ՍԵՊՈՒՀ

զած «տըվիզ»ին հաշիւը կը հարցուի :

Վերատին «տըվիզ» չի արուիր բոլոր ա–նոնց որ չեն կրնար այս հաշիւները տալ :

Արտասահման ուղեւորողներու համար եօթը աստիճան սահմանուած է եւ ամէն աստիճանի համար որոշ առեն մը ուղեւո–րելու իրաւունք ընդունուած է :

Անոնք որ կ'ուզեն իրենց զբամին փո – խարէն ապրանք ներածել, պարտաւոր են ցոյց տալ իրենց հարստութեան աղբիւրը եւ բացատրեն թէ ինչու «տըվիզ» եւ ոս–կի չեն բերեր արտասահմանէն : Այդ պա–րագայի՛ ալ կրնան բերել միայն այնպիսի ապրանքներ որոնց ներածումը արուո – ւած է :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՀՆԴԿԱՋԻՆԷՆ կը հեռագրեն թէ արեւ–նալի ճակատամարտ մը տեղի ունեցած է տասը հազար կաթոլիկներու եւ հինդ հա–զար բնիկներու միջեւ :

ՊԵԼՃԻՈՑ երեսփ. ժողովը սկսաւ քննել Փարիզի համաձայնութիւնները : Թերթե – րը կը գրեն թէ տեսակ մը անտարբերու – թիւն կը տիրէ : Առջի օրուան նիստին ներկայ էին միայն ութ երեսփոխանները 212ի վրայ :

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ամենամեծ անտեսագէտ – ներէն մէկը, Շարլ Ռիսթ, մեռաւ 81 տա–րեկան հասակին մէջ : Երկար առեն եղած է վերատեսուչ Պանք տը Ֆրանսի : Գրած է «Տնտեսական միտքի պատմութիւնը » Շարլ Ժիտի հետ, 1909ին : Վարած է մի – ջազգային պաշտօններ ալ :

ԾԱՂԿԱՒՏԻ համաճարակ մը ծագած է Մորպիհանի մէջ (Պրըթանյը) Զորս հո–գի մեռած, 46 հոգի վարակուած են :

ՎԻՆՆԱՑԻ պուլկարական դեսպանա – տան Բ. քարտուղարը, Սթանչեւ, անհե – տացած է Ցունուար երեքէն ի վեր :

ՓԱՐԻԶԻ մաքսային պաշտօնեաները ո–րոշեցին չարունակել գործադուլը :

ԵՐԿՐԱՇԱՐԻի նոր ցնցումներ զգացուե–ցան Օրլէանվիլի մէջ (Ալժերիա), տեւե – լով տասը երկվայրկեան : Բնակիչները սկսան զաղթել :

ՀԻՒԼԼԻԱԿԱՆ զէնքերու նոր փորձեր պի–տի կատարուին Մ. Նահանգներուն մէջ , փետրուարէն սկսեալ :

ԹՈՒՆՈՒԶի ներքին ինքնավարութեան բանակցութիւնները նորէն ընդհատուե – ցան :

ՏԱՐՕՆ ՏՈՒՐՈՒԲԵՐԱՆի ՀԱՑՐ. Մի – ՈՒԹԻՒՆԸ վ.ԱՐԴԱՆԱՆՑը կը տօնէփետր. 27ի կիրակի կէս օրէ վերջ, միւնչեւ կէս գիշեր :

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ

ԱՄԷՆՈՒՆ ՏԱՐԵԳԻՐՔԸ 1955

(Բ. ՏԱՐԻ)

Կազմեց՝ ԿԱՐՕ ԳԼՈՐԳԵԱՆ

Ձոխ եւ այլազան բովանդակութեամբ , պատկերազարդ :

Գրական էջերը.— Հայկ. կեանք, Ար – ուեստի աշխարհ, Հայաստան, Կէս – դա–կան, զաղութները (Լիբանան եւ Սու–րիա), երգիծանք, մարզաշխարհ, անց–քեր, մահազրութիւն, օրացոյց եւն. :

ԳԻՆ 1200 ՖՐԱՆՔ

Թղթատարի ծախքով 1270 : *Դիմել՝ «Յառաջ»ի :*

ՄԱՐՍԷՑԼի համար Յ. ՄԱԼԱՔԵԱՆ՝

3, Bd. Théodore Turner, Marseille

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

ԼԻՈՆ.— Եկեղեցաչէն Տիկնանց Յանձ – նախումբը չնորհակալութեամբ ստացած է հետեւեալ նուէրները.— Մոնչայէն Տի–կին Քարզուհի Նիկողոսեանէ տասը հա – զար ֆր. : Մարսէյլէն Պ. Տէրրիէ տասը եւ զաւակներուն ամուսնութեան առթիւ : Նիւ Եորքէն Պ. Սուրէն Ֆէսճեան 25 հա – զար ժրանք : Մարսէյլէն Պ. Տէրրի տասը հազար : Ժընեւէն Աղազան ընտանիք 70 գ. ֆրանք, Լողանէն Տիկին Պապայեւ տասը գ. ֆրանք, Պ. Կարպիս Քէլէկեան երեք հազար ֆրանք, Օր. Վէնոան Վէրի 500 ֆրանք, Պ. Տէրտէրեան իր անուան ու – նախմբութեան առթիւ հազար ֆրանք , Պ. Մարգարեան (Նոյնպէս) 1500 ֆրանք, Պ. Աբելեան (Նոյնպէս), 500, Պ. Պէրպէր–եան 500, Պ. Գամպէրեան 400 ֆրանք :

× Լիոնի Աղքատախնամ Տիկնանց Մի – ութիւնը չնորհակալութեամբ ստացաւ հետեւեալ նուէրները.— Պ. Ճպրայէլ Պա–հատուրեան 15 հազար ֆրանք, Է. Կար – պիս Քէլէկեան երկու հազար, Պիւքիւճ–եան եւ Հաւլուճեան ընտանիք 500 ֆր. :

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐ

Արեւմտեան Եւրոպայի Կեդր. Կոմիտէն ամիսդաբար ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ հետեւեալ շրջաններու ընկերները, նշա – նակուած թուականներուն : Ներկայ կ'ըլ – լայ Կ. Կ.ի ներկայացուցիչը .—

14 Ցունուար Վալանս :

15, 16, 17 Ցունուար Մարսէյլ :

18 Ցունուար Կրընոպլ :

Ի ՑԻՇԱՏԱԿ

RENÉ GROUSSET ի

Ողբացեալ ակադեմականին հայ բարե – կամները երեկոյ մը կազմակերպած են Ցունուար 14ին, Միւզէ Կիմէի սրահին մէջ, (Փլաս տ'Իէնա) ժամը 21ին :

Նախագահութեամբ Փարիզի առաջնորդ ՍԵՐՈՎԲԷ Ծ. Վ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆի :

RECITAL CHOPIN

ՁԱՒԻՆ ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆԻ

14 Ցունուար, Ուրբաթ երեկոյ,

ՍԱԼ ԿԱՎՈՑԻ ՄԷՋ

Մուտքի գիներ՝ 250էն 700 *Ֆրանք :*

Տոմսերը Սալ Կավօ, 4 Փլաս տը լա Մա – տըլէնե : *Ուսանողներու համար զեղչուած գիներ :*

Ցայտագրին մէջ.—

Quatre Ballades, Barcarolle op. 60, Nocturne, Polonaise, Mazurka. Etude en La Mineur et Scherzo op. 31.

ԿԱՂԱՆԴԻ ԾԱՌ ԵՒ ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻՍ ՎԻՆԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Ֆ. Կ. Խաչի մաս – նաճիւղի : Այս կիրակի ժամը 15ին, Մէրք–ըլ Կաթոլիկ սրահը :

Բացման խօսք վարչութեան կողմէ :

Գեղարուեստական բաժին աշակերտնե–րու կողմէ : Կաղանդ Պապան նուէրներ պիտի բաժնէ անխտիր բոլոր մանուկնե – րուն : Մուտքը ազատ է :

× Պարահանդէսը տեղի պիտի ունենայ Փետրուար 26ին :

ԱՄԱՆՈՐԻ ՀԱՆԴԻՍ

ԼԻՈՆ.— Ցունուար 24ի երեկոյ ժամը 8·30ին Լիոնի Հայկազեան վարժարանի ա–մանորի հանդէսը տեղի պիտի ունենայ նոյն սրահին մէջ Սինէ Ռէքսի մէջ : Գե – ղեցիկ վայելք մը մանաւորապէս Ծնող – ներու համար : Մուտքը ազատ է :

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՄԵԾ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ

Հովանաւորութեամբ Լիոնի Ազգ. Մի – ութեան, ի նպաստ Եկեղեցւոյ եւ զպրոցի չինութեան :

Ղեկավարութեամբ զերասան ԹՐԱԳՕՇի եւ մասնակցութեամբ Լիոնի, Տէսինի եւ Վիէնի լաւագոյն ուժերու :

Այս երկուշաբթի երեկոյ ժամը 8·30ին, Սինեմա Փաքսի մէջ, (նախկին Էմիլ Զօլա սրահը) 127, ռիւ Պուալօ :

Խնամեալ պատրաստութեամբ կը ներ – կայացուի Պերճ Պռոշեանի

ՍՕՍ ԵՒ ՎԱՐԴԻԹԵՐ

երաժշտական թատերախաղը, բազմաթիւ երգերով եւ պարերով :

Տոմսերու գիները.— Ա. կարգ 250 ֆր. Բ. կարգ 200 ֆրանք :

Կանխաւ ապահովեցէք ձեր տոմսերը :

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Այս կիրակի Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցիին մէջ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի, պատարագի ընթաց – քին, Տէր Վռամշապուհ Արք. Քիպարեա–նի յիշատակին :

Ցետ պատարագի մասնաւոր հոգեհան – գստեան պաշտօն պիտի կատարուի նաեւ եկեղեցաչէն եւ բարերար Ալեքսանդր Մանթաշեանի եւ Մանթաշեան զերդաս – տանի համօրէն ննջեցեալներու յիշատա – կին :

★

ՎԱԼԱՆՍ.— Տէր եւ Տիկին Յ. Կօչկա – կարեան եւ զաւակները կը ծանուցանեն թէ՝ այս կիրակի հոգեհանգստեան պաշ – տօն պիտի կատարուի, Ս. Գրիգոր Լս. եկեղեցին, իրենց զոքանչ մօր եւ մեծ մօր ողբացեալ՝ Այրի Տիկին Հռիփսիմէ Եագ–մաճեանի մահուան տարելիցին առթիւ : Կը հրաւիրուին իր յիշատակը յարգող – ները :

Imp. Araxes - 46, Rue Richer. Paris (9e)

ԱՊՐԻԼ 11/24ի ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՍԳԱՅՕՆԻՆ ՔԱՌԱՍՆԱՄԵԱԿԸ

24 Ապրիլին, կիրակի կէսօրէ վերջ , Միւթիւալիթէի մեծ սրահին մէջ :

ՁԱՑՆԱՒՈՐ ՊԱՏԱՐԱԳ

Այս կիրակի, երեկոյեան ժամը վեցին Ձայնաւոր պատարագ պիտի մատուցուի Սէն. Փիէռ տը Նէօյիլի եկեղեցիին մէջ : (Ավընիւ տիւ Ռուլ 90) :

---

6 ՓԵՏՐ. ՀԱՅ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ ՕԳՆ. ՄԱՐՄՆԻ ՏԱՐԵԿԱՆ ՑԵՐԵԿՈՅԹ

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

Օրքէսթր ԲԱՄՕՆ ՄԻՆՏԻԶԱՊԱԼ

«Լէ ղ'Ամպասատէօր», Շան ղ'Էլիզէ, 3, Ավընիւ Կապրիէլ :

Կանխաւ ապահովեցէք ձեր սեղանները հետաձայնելով Կօպըլէն 23–39 :

Մանրամասնութիւնները մօտ օրէն :

ՏՕՆԱԾԱՌ ՀԱՆԴԻՍ

ՍԷՆԹ ԷԹԻԷՆ.— Դպրոցի հոգաբար – ձութիւնը «Մանուկներու Օր»ուան առթիւ կազմակերպած է երեկոյթ մը, Կիրակի 16 Ցունուար, ժամը 15ին 7 ռիւ Պըննա Մալօնի սրահին մէջ (Փլաս Ժաճարի մօտ) : Դպրոցականներու կողմէ կը ներ – կայացուի խիստ զեղեցիկ թատերախաղ մը (Տօնածառի եռեւէն) բեմադրութեամբ ուսուցիչ Պ. Կ. Տէրմոյեանի : Ճոխ յայ–տագիր եւ սիրուն անակնկալներ : Կաղանդ Պապան պիտի այցելէ մանուկներուն :

Մուտքը ազատ է :

ՑԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

ՄԱՐՍԷՑԼ.— Սէն Ժերոմի Ս. Սահակ եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդը իրեն ժրա – ջան անդամներէն ողբացեալ Մաքսուտ Մակարեանի դառնաղէտ մահուան առ – թիւ՝ խորին վշտակցութիւնները կը յայտնէ Մակարեան ընտանիքին եւ պա – րագաններուն, ինչպէս նաեւ չերմ շնորհա–կալութիւնները, բոլոր անոնց որոնք փո – խան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուէրները ըրած են տեղւոյս զպրոցին : Պ. Պ. Տօքթ. Սիվրիհիսարլըեան, Այրի Տիկին Ա. Թահմազեան եւ զաւակները, Գ. Թիւ–թիւնճեան, Հ. Թիւթիւնճեան, Մ. Գաս – պարեան, Ճ. Մաթոսեան, Ն. Անտոնեան, Վարպետեան եղբարք, Տ. Մուշեղեան, Ն. Իննէճեան, Ն. եւԳ. Ժամկոչեան եղբարք, Ա. Մանկասարեան, հազարական Ֆր. :

Անտոնեան, Ժ. Անտոնեան, Ն. Տէր Մի–նասեան, Ա. Կարմիրեան, Կ. Եսայեան , Յ. Պետրոսեան, Կ. Վարդանեան, Յ. Փա–նոսեան, Կ. Կոստճեան, Պ. Յակոբեան , Ս. Տէր Միքայէլեան, Տ. Յակոբեան, Գ. Իննէճեան, Ղ. Տէր Ղազերեան, Այրի Տի–կին Ագնիւ Քիւրքճեան, Ս. Մինասեան , Կ. Պետրոսեան, Օ. Նիկողոսեան, Մ. Տէրտէրեան հինդ հարիւրական Ֆրանք , Պ. Ռոպէր երկու հարիւր, զպրոցին, իսկ Զալեան ընտանիք հինդ հարիւր Ֆր. եկե–ղեցւոյ պայծառութեան : Թաղ. Խոր – հուրդս ստացած է նաեւ Պ. Կ. Սվազլը – եանի մէջոցաւ ողբ. Տիկին Մարիամ Ա. – ւազեանի մահուան առթիւ Նօթր Տամ տը Քօնսօլասիոնի հայրենակիցներէն փոխան ծաղկեպսակի նուէրը, 3340 Ֆր., ի նը – պաստ եկեղեցւոյ :

— ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ —

ՓԱՐԻԶ.— Հ. Ց. Դ. Եղիպատցի կոմի–տէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Քրիստա–փար, Ռոստոմ, Մ. Եօթնեղբայրեան, Ազ–բիւր Սերոբ, Բաֆֆի, Վահան, Խորէնի եւ Փոթորիկ խումբերը այս չաբաթ ժամը 20·30ին Սօսիէթէ Սավանթ : Պարտաւորիչ ներկայութիւն :

ՄԱՐՍԷՑԼ.— Հ. Ց. Դ. Շրջ. կոմիտէն բոլոր ենթակոմիտէներու եւ խումբերու ընկերները ժողովի կը հրաւիրէ այս չա – բաթ դիշեր ժամը ճիշդ 9ին, սովորական հաւաքատեղին : Սոյն ժողովին ներկայ կ'ըլլան Կ. Կ.ին եւ Շրջ. Կոմիտէի ներ – կայացուցիչները : Կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ :

ՊԱՆԵԼՕ ՔԱՇԱՆ.— Հ. Ց. Դ. «Արծիւ» ենթակոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ իր ընկերները այս ուրբաթ ժամը 20·30ին : Սովորական հաւաքատեղին :

ԱՆԻԷՌ – ՊՈՒԱ ՔՈԼՈՄՊ.— Հ. Ց. Դ. Ազամ ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր շրջանի ընկերները այս ուր – բաթ ժամը 21ին, Ծանօթ հաւաքատեղին : Կարեւոր օրակարգ :

ԼԻՈՆ.— Հ. Ց. Դ. Վարանդեան կոմի – տէի ընդհ. ժողովը կը գումարուի այս ուրբաթ ժամը ճիշդ 20·30ին, 101 Ավընիւ Սաֆսի անկիւնի սրճարանը : Օրակարգ. — (Շաբ. նախորդ ժողովի) :

ՍԱՐՍԻԼ.— Հ. Ց. Դ. Վարդան ենթա–կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բո–լոր ընկերները այս չաբաթ իրիկուն ժամը 20·30ին, ընկեր Օ. Կարապետեանի բնա – կարանը, 9պիս, ռիւ Ժան Ժաֆ Ռուսօ : Խիստ կարեւոր օրակարգ : Բացակաները նկատի կ'առնուին :

Ֆ. Կ. Խաչի մէջմասնաճիւղային ժողո–վը այս երկուշաբթի ժամը 3·30ին, Քաֆէ Ռէժան, Քատէ :

ՀԱՄԱԹՈՒԱՑԻՆԵՐՈՒ Վերաչ. Միու–թեան ժողովը այս կիրակի կէսօրէ վերջ , ժամը 3ին, Իսի լէ Մուլինօ, 25 ռիւ տը լա Տէֆանս, սրճարանի պետնայարկը :

ՀԱՄԱԽՄԲԵՐԴԻ Մարսէյլի մասնա – ճիւղի ընդհ. ժողովը այս կիրակի առա – ւօտ, ժամը 9ին : 7 Պուլվ. տ'Աթէն, Պար կլոպի սրահը :

ՑԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Ֆ. Կ. Խաչի Սէն Ժերոմի մասնաճիւղը իր ցաւակցութիւնը կը յայտնէ Պ. Պ. Մի–սաք, Սիմօն եւ ընկերուհիներ՝ Զապէլ եւ Այրինէ Աւտօեանի, իրենց հօր՝ Ալեքսիս Աւտօեանի մահուան համար : Փոխան ծաղկեպսակի, չնորհակալութեամբ ստա–ցած է հետեւեալ նուէրները .— Տէր եւ Տիկին Համբարձում Սիմոնեան 500, Պ. Վարդգէս Աւիկեան հազար, Պ. Կարպիս Ցարութիւնեան 500, Պ. Վահրամ Սաղըր–եան հազար ֆրանք :

Պ. Մաքսուտ Մակարեանի (Թաղ. Խոր–հուրդի անդամ) մահուան առթիւ ալ, Պ. Ցարութիւն Թահմազեանէ ստացած ենք հազար ֆրանք կազ. Խաչի կայանի չէն–քին նորոգութեան համար :

ԿՈՒԶՈՒԻՆ

Լաւ կահագործներ (Էպէնիստ) : Գրել՝

M. PANOSSIAN, Menuiserie et ébénisterie, 34, rue de la Liberté, Embrun (H. Alpes)

MAISON

ARDY

— GROS — S. A. R. L. au Cap. 12.000.000 — DEMI - GROS —

Tél. Cen. 14. 11 R.C.Seine 3337021 B.

Tél. Cen. 46.87 C.C.P. Paris, 6401.06

(ՏՆՕՐԷՆ ՑԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ ԵՂԲՕՐ)

86-89, RUE DE CLERY, PARIS (2e)

Հաստատութիւնը մասնագէտ է Bonnetterie եւ sous-vêtements ի վերաբերեալ ամէն տեսակի, եւ ունի փրանսական մեծագոյն տուներու ապրանքները :

Jil - Polichinelle - DD - Mont d'Ecosse - Le Collègien - Le Chat
J. E. T. - Aviette - Parker Nemausa - Tixolid - Eminence -
Kangourou - Belesta - etc. etc
Caleçon Molletonnés - Le Belier - Le Vosgien - Trimeca etc. etc.
Միշտ տրամադրելի Ա. եւ Բ. կարգի ապրանք

Rayon spécial de ganterie et de mouffles en laine

pour HOMMES, FEMMES et ENFANTS.-

ՅԱՐԱՁ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondé en 1925 Tél.: PRO. 86-60

Le Directeur : SCH. MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise, Paris-9e

C.C.P. Paris 1678-63 R.C.Seine 376.286

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ տարեկան 3000 փր., վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 փր. կամ 10 $, հատը 12 փր.

ՇԱԲԱԹ 15 ՅՈՒՆՈՒԱՐ

SAMEDI 15 JANVIER 1955

ՑԻՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7572 31e ANNEE

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 11ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 2983

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՁԵՌՆԱՐԿ

Զորեքշաբթի օր հրատարակեցինք յայտարարութիւն մը, որ կը ծանուցանէր թէ կազմուած է բազմանդամ յանձնախումբ մը, Համազգային ընկերութեան եւ Փալանճեան Ճեմարանի 25ամեայ յոբելեանին առթիւ:

Յանձնախումբին կ'անդամակցին երեք հոգեւոր պետերը եւ աւելի քան 50 տիկիններ եւ պարոններ :

Տօնակատարութիւնը տեղի պիտի ունենայ Փետրուար 13ին, Սորպոնի ամփիթատրոնին մէջ, նախագահութեամբ Սերովբէ Ծ. Վ. Մանուկեանի :

Կեդր. Յանձնաժողովին աջ թեւը կը կազմէ Գործադիր Մարմին մը, որ արդէն գործի ձեռնարկած է, թէ հանդէսին կազմակերպութեան եւ թէ ձեռնարկեն արդիւնաւորման համար :

Այս առթիւ հրապարակ հանուած են մասնաւոր նուիրատոմսեր, որպէսզի ժողովուրդին բոլոր դասերը կարենան իրենց բաժինը տրամադրել :

Յարդ զոյգ յոբելեանը հանդիսաւորապէս տօնուեցաւ նախ կեդրոնին՝ Պէյրութի, յետոյ Աղեքսանդրիոյ եւ Գահիրէի մէջ:

Երեք ձեռնարկներն ալ պսակուեցան փայլուն յաջողութեամբ, բարոյապէս թէ նիւթապէս :

Պէյրութի մէջ առաջին առթիւ գոյացաւ 85·000 լիբ. ոսկի, քանի մը հայրենակիցներու նուէրներով :

Ամէնքն ալ մօտէն տեղեակ ըլլայով կատարուած գործին մեծութեան, սիրով տրամադրած էին 25·000, 10·000 կամ 5000 ոսկի: Եւ ցանկը չէ փակուած տակաւին :

Վստահ ենք թէ Փարիզն ալ պիտի կատարէ իր պարտքը, համաձայն իր վարկին եւ կարողութեան :

Համազգային Մշակ. Ընկերութեան հիմնական ձեռնարկն է Նշան Փալանճեան Ճեմարանը, յղացումը երկու բազմարդիւն վաստակաւորներու, Լեւոն Շանթի եւ Նիկոլ Աղբալեանի:

Երկու առաքեալները առաջին օրէն իսկ ջերմ հաւատքով փարած էին իրենց գաղափարին: Եւ շուտով իրենց շուրջը հաւաքուեցան ուրիշ նուիրեալներ,— Համօ Օհանջանեան, Գասպար Իփէկեան, Ստ. Եսայեան եւայլն:

Նախ կը կազմուի Համազգային կրթական եւ հրատարակչական ընկերութիւնը, 1928 Մայիս 28ին, Գահիրէի մէջ: Առաջին դրամագլուխը կը ճարեն ինը հիմնադիրները, ինքնաբերաբար տրամադրելով 100ական, 50ական կամ 25ական եգիպտական ոսկի եւ կը գոյանայ 825 ոսկի :

Ընկերութեան հիմնական նպատակն էր. — 1. Հայեցի կրթութիւն տալ նոր սերունդին.— 2. Նպաստել չափահասներու ինքնազարգացման.— 3. Մշակել հայադիտութիւնը :

Այս առաջադրութեամբ նախապատրաստական աշխատանքներ կը կատարեն երկու առաքեալները, զանազան գաղութներու մէջ: Եւ, իբրեւ առաջին ձեռնարկ, 1930 Մարտ 3ին կը բացուի Պէյրութի ճեմարանը, չափազանց համեստ գումարով մը, որուն երկու հազար տոլարը տրամադրած էր Հիւս. Ամերիկայի Կ. Խաչը :

Այստեղ ճեմարանին պատմութիւնը չէ որ պիտի ընենք: Այդ մասին հատոր մը հրատարակուած է արդէն, ճոխ եւ փաստացի տեղեկութիւններով :

Կ'ուզէինք ըսել թէ որքան տաժանելի պայմաններու մէջ կատարուեցաւ ձեռնարկը, հասնելու համար այս օրուան փայլուն վիճակին, սեփական շէնքով եւ ուրիշ յարմարութիւններով :

Յոբելեանը պիտի ծառայէ ճիգ մը եւս փորձելու, միանգամ ընդ միշտ ապահովելով ճեմարանին յարատեւութիւնը, իբրեւ համազգային ձեռնարկ: Շ.

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՎԱՐՉԱՊԵՏԸ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

ԻՐ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՕՐՈՒԱՆ ՀԱՐՑԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

Պ. Մենտէս Ֆրանս Հռոմէն ուղղակի արեւմտեան Գերմանիոյ Պատըն Պատըն քաղաքը գնաց, տեսակցելու համարՏոքթ. Ատընաուըրի հետ: Հռոմէն մեկնելէ առաջ, յայտարարեց թէ պիտի չփորձէ ձեռնարկ մը կատարել Արեւելքի եւ Արեւմուտքի յարաբերութեանց բարւոքման մասին, մինչեւ որ բոլոր ազգերը չվաւերացնեն Փարիզի համաձայնութիւնները : Այս առթիւ սարքուած լրագրական ասուլիսի մը մէջ ըսաւ .

— Անհրաժեշտ է որ խորհրդաժողով մը հրաւիրուի կարելի եղածին չափ շուտ, Արեւելքի եւ Արեւմուտքի վերաբերեալ խնդիրները քննելու համար: Բայց, որեւէ բանակցութիւն վաւերացումէն առաջ՝ օգտակար չի կրնար ըլլալ: Կարելի չէ միջազգային խորհրդաժողով մը գումարել առանց ստոյգ տեղեկութիւններ ունենալու մասնակցող պետութեանց դիրքի մասին: Անոնք որ հակառակ են Փարիզի համաձայնութեանց դժուարութիւններ պիտի յարուցանեն վաւերացման համար, իսկ անոնք որ համամիտ են տարբեր դիրք պիտի բռնեն: Այս վիճակը չի կրնար դիւրացնել ելքը եւ բոլորովին պիտի պղտորէ կացութիւնը: Ահա թէ ինչո՛ւ անհրաժեշտ է որ ծրագրուած խորհրդաժողովը տեղի ունենայ վաւերացումէն ետք: Բայց ես լրջօրէն կը յուսամ թէ կարելի պիտի ըլլայ շուտ վերջացնել: Պէտք չէ ժամանակ կորսնցնենք »:

Վարչապետը յետոյ բացատրեց թէ որ եւ է խորհրդաժողով պէտք է նախապէս պատրաստուի, լուռ ու մունջ, դիւանագիտական ճամբով: «Անհրաժեշտ է դիւանագիտական քննութիւն մը ուղղամտութեամբ եւ յաջողելու կամքով: Կենսական է որ արեւմտեան երկիրները մնան խորապէս միացեալ, փարատելու համար որ եւ է կասկած թէ կրնան գործել իրարու դէմ »:

Երբ հարցուցին թէ կը յուսա՞յ յաջողութիւն գտնել Տոքթ. Ատընաուըրի հետ կատարելիք խօսակցութիւններէն, «այո՛», պատասխանեց հնչուն շեշտով մը:

Այս առթիւ իրազեկներ դիտել կուտան թէ Արեւմտեան Գերմանիան շատ ալ համաձայն չէ Պ. Մենտէս Ֆրանսի ծրագրին՝ սպառազինութեանց արտադրութեան, միաձեւութեան եւ սահմանափակման մասին: Անգլիա եւ Պելժիա եւս դաղջ դիրք մը բռնած են, իսկ Մ. Նահանգներու պաշտօնական շրջանակները վերապահ կ'երեւան :

Հռոմի մէջ կատարուած բանակցութեանց մասին ալ խօսելով, Պ. Մենտէս Ֆրանս ըսաւ թէ երկու երկիրները համաձայնութեան յանգեցան ամէն մանրամասնութեան մասին: Պաշտօնական զեկոյցը քիչ մը անորոշ կ"երեւայ, բայց Ֆրանսա « քննած եւ ըմբռնած է Իտալիոյ օրինաւոր մտահոգութիւնները: Վիճաբանութիւններ տեղի ունեցան նոր Եւրոպայի ձեւաւորման մասին»:

× Իրազեկ աղբիւրներէ քաղուած տեղեկութեանց համաձայն, Ֆրանսայի վարչապետը դժուարութեանց պիտի հանդիպի Արեւմտեան Գերմանիոյ, կարգ մը թիւրիմացութիւններ հարթելու համար : Օրակարգին վրայ կան շատ մը բարդ խնդիրներ, եւ մանաւանդ Սարի խնդիրը, որու մասին կնքուած համաձայնութեան հակառակ են գերման գլխաւոր կուսակցութիւները :

(Շար-ը կարդալ Դ. էջ)

✤ ՕՐԸ ՕՐԻՆ ✤

*

ՔԱՌԱՍՆԱՄԵԱԿ Է, ԱՐԹՆՑԷ՛Ք

Դժբախտաբար պառակտումը կը շարունակուի կարգ մը Հայր. Միութեանց միջեւ :

Կան երբեմնի Հայրենակցականները: Կան Վերաշինացները: Եւ յետոյ՝ «հարազատներ» եւ «անհարազատներ»:

Ամէնքդ ալ գիտէք թէ ինչպէս ծագեցան այս պառակտումները:

Երկու գրգռիչ, նենգամիտ բառեր թունաւորեցին մթնոլորտը,— «Հայաստանասէր » եւ «հակահայաստանեան »:

Եւ որդը բանեցաւ ու բանեցաւ, խորապէս վարակելով ամէնէն առողջ համարուած Միութիւնը :

Այն աստիճան որ, նոյն գիւղին եւ քաղաքին մնացորդները այլեւս իրար չեն հասկնար:

Ոչ միայն չեն ուզեր հասկնալ, այլեւ կատաղի ճակատամարտի մը բռնուած են, տարիներէ ի վեր :

Պառակտումի զոհերէն մէկն ալ՝ Մալաթիոյ Կրթասիրաց Ընկերութիւնն է: Յիսնամեայ կազմակերպութիւն մը որ այնքան արդիւնաւոր աշխատանքներ կատարած է, կրթական ճակատին վրայ:

Երէկ ստացայ «Պապ-ուխտի» պարբերաթերթին վերջին թիւը, 1954 դեկտ.:

Կրթասիրաց ընկերութեան «Հարազատ կեդրոնական վարչութեան» օրկանն է այս հրատարակութիւնը, որ կը շարունակուի քսան տարիէ ի վեր :

Ուրեմն, պառակտումը քսան տարուան պատմութիւն ունի:

Չեմ ուզեր մանրամասնութեանց մէջ մտնել: Այս քանի մը տողերն ալ գրեցի անոր համար որ Մալաթիացիները կարեւոր թիւ մը կազմեն մեր գաղութին մէջ :

Պարբերաթերթին խմբագրականէն կ'իմանամ թէ պառակտումը փոխանակ մեղմանալու, աւելի սուր հանգամանք ստացած է :

Հակառակորդ ճակատը, «Նոր Մալաթիա», խմբագրական մը գրեր է եղեր, «Ոչ կը ձանձրանան, ոչ կը յոգնին եւ ոչ ալ կը կարմրին» խորագրով :

Պապ – Ուխտի կը պատասխանէ.

— « ... Պէտք է կարմրին անոնք որ մեր հայրենակցական մաքուր անդաստանին մէջ ատելութեան որոմ ցանեցին, եղբայրը եղբօր դէմ, ազգականը ազգականին դէմ եւ հայրենակիցը հայրենակիցին դէմ լարելով :

« Եւ վերջապէս պէտք է կարմրին անոնք որ մինչեւ այսօր ալ քաղաքական յետին նպատակներով է որ կ'առաջնորդեն Կրթասիրացի իրենց հատուածին գործերը, եւ առանց կարմրելու կը կեղծեն, կը սըտեն » եւայլն :

Կը տեսնէք թէ «բանը ինչո՛ւմն է»:

Բնաւ միտք չունիմ խառնուելու այս հայրենակցական – ընտանեկան վէներուն:

Բայց, կը հարցնեմ,— Ի՞նչ փոս է այս որ չի լեցուիր, քսան տարիէ ի վեր:

Եթէ բոլոր փորձերը, ձեռնարկները ապարդիւն անցած են, գոնէ յիշէին թէ այժմ քառասնամեակն է այն Սպանդին երբ Մալաթիան ալ կը փոշիանար, ջարդուփշուր ոսկորները ձգելով, իբրեւ յիշատակ :

Նոյն դասը կրնային սերտել միւս պառակտեալ Միութիւնները: ՎԱՀԷ

ՋԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԴԱՇԻՆՔ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ԻՐԱՔԻ ՄԻՋԵՒ

Թուրքիա եւ Իրաք պաշտօնապէս հաղորդեցին թէ որոշած են դաշինք մը կնքել: փոխադարձ պաշտպանութեան համար : Անդարայի եւ Պաղտատի մէջ հրատարակուած միացեալ զեկոյցը կ'ըսէ թէ երկու երկիրները պիտի ջանան միւս շահակից պետութեանց մասնակցութիւնն ալ ապահովել: Ի հարկին դաշինքը պիտի կնքուի միայն երկու պետութեանց միջեւ: Այս միացեալ յայտարարութիւնը արդիւնքն է Թուրքիոյ վարչապետին եւ արտաքին նախարարին այցելութեան : Երկու նախարարները այժմ Դամասկոս եւ Պէյրութ կը սպասուին, խորհրդակցելու համար Սուրիոյ եւ Լիբանանի վարիչներուն հետ: Պիտի այցելեն նաեւ Եգիպտոս: Իրենց նպատակն է ընդհանուր համաձայնութիւն մը կնքել արաբական պետութեանց հետ, Միջին Արեւելքի պաշտպանութեան համար :

Քաղաքական շրջանակներու մէջ կը կարծեն թէ, Իրաք պաշտպանութեան դաշնադիր մը կնքելով Թուրքիոյ հետ խղած կ'ըլլայ արաբական երկիրներու չէզոքութիւնը: Դէպքերու ընթացքը կախում ունի Եգիպտոսի բռնելիք դիրքէն : Եգիպտական կառավարութիւնը կ'ուզէ առաջնորդի դեր կատարել արաբական աշխարհին մէջ եւ համարաբական պաշտպանութեան դաշինք մը կնքել առանց կապուելու ոեւէ մեծ պետութեան հետ :

Իրաքի հետ գոյացած համաձայնութեամբ, Թուրքիան կը դառնայ անդամ պաշտպանութեան ուրիշ ցանցի մը : Այդ երկիրը անդամ է Ատլանտեան կազմակերպութեան, ինչպէս եւ Յունաստանի եւ Եուկոսլաւիոյ հետ կնքուած զինակցութեան : Անցեալ դարնան ալ զինուորական դաշինք մը կնքեց Փաքիստանի հետ: Իրազեկներ կը կարծեն թէ Թուրքեւիրաքեան ճակատն ալ կրնայ միանալ այս զինակցութեանց:

Պաշտօնական զեկոյցը կ'ըսէ .— Թուրքիա եւ Իրաք յանձն կ'առնեն գործակցիլ իրենց փոխադարձ պաշտպանութեան ճիգերուն մէջ, դիմադրելու համար նախայարձակման, իրենց շրջանէն ներս կամ դուրս, այսինքն ո՛ր կողմէն ալ կատարուի, համաձայն իրենց ինքնապաշտպանութեան իրաւունքին: Համաձայնութիւնը վերջնական ձեւ պիտի ստանայ եւ պիտի ստորագրուի առանց ժամանակ կորսնցնելու: Երկու կողմերը օգտակար եւ անհրաժեշտ կը գտնեն որ այս դաշինքին մասնակցին միւս բոլոր շահակից երկիրները, զօրացնելու համար խաղաղութեան դատը եւ ապահովութիւնը Միջին Արեւելքի մէջ: Այս առաջադրութեամբ, Թուրքիա եւ Իրաք սերտ շփում պիտի հաստատեն այն երկիրներուն հետ որ կ'ուզեն միանալ իրենց: Խօսակցութիւնները պիտի կատարուին այն շատ կարճ ժամանակին մէջ որու ընթացքին վերջնական ձեւ պիտի ստանայ ներկայ համաձայնութիւնը » :

Զեկոյցը մասնաւորապէս կը յայտարարէ թէ Թուրքիոյ եւ Իրաքի գործակցութիւնը էական է, ամրապնդելու համար Միջին Արեւելքի ապահովութիւնը :

× Անգլիոյ մէջ մեծ գոհունակութիւն պատճառեց Թուրքիոյ եւ Իրաքի համաձայնութիւնը: Արտաքին նախարարութեան ներկայացուցիչը յայտարարեց թէ այս համաձայնութիւնը պիտի նպաստէ Միջին Արեւելքի ապահովութեան :

Լոնտոնի թերթերը կը գրեն թէ արտաքին նախարարը Անդարա պիտի այցելէ յառաջիկայ մարտին, խորհրդակցելու համար Թուրքիոյ վարիչներուն հետ, Միջին Արեւելեան ապահովութեան դաշինքի մը մասին: Նախարարը Փաքիստան պիտի այցելէ մարտ 16ին: Պիտի հանդիպի նաեւ ասիական ուրիշ երկիրներ եւ Եգիպտոս, միեւնոյն առաջադրութեամբ :

× Թուրքիոյ վարչապետը Իտալիա պիտի այցելէ, Միջին Արեւելքէն վերադարձած ատեն :

Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ ՄԱՐՈՔԻ ՄԷՋ

Շ. Նարդունի երէկ մեկնեցաւ Մարոք, Համազգայինի Կեդր. վարչութեան կողմէ տրուած մասնաւոր առաքելութեամբ մը: Այս ճամբորդութեան առթիւ, շուտով կը հաղորդենք բարի լուր մը: Նարդունի ներկայ պիտի ըլլայ նաեւ Պէյրութի ճեմարանին յոբելենական հանդէսին, զոր կազմակերպած է Մարոքի գաղութը, Քազապլանքայի մէջ :

ՏԱՂԱՆԴԱՒՈՐ ԵՐԱԺՇՏԱԳԷՏ ՄԸ

ԱՆՃԵԼՕ ԷՓՐԻԿԵԱՆ

ՄԻԼԱՆՕ, (Յառաջ). — Քանի մը ամիս առաջ առիթը ունեցած էինք խօսելու Իտալիոյ լաւագոյն երաժշտագէտներէն Անճելօ Էփրիկեանի մասին: Վիվալտիի մասնագէտը շահեկան երեկոյթ մը պիտի տար Փարիզ, եթէ վերջին պահուն անհանգստութիւն մը արգելք եղած չըլլար իր ճամբորդութեան: Ներկայիս երիտասարդ երաժշտագէտը կը գտնուի Միլանօ ուր շատ յաջող երեկոյթ մը տուաւ Յունուար 3ին, «Անճելիքում»ի մէջ, ջերմ ընդունելութիւն մը գտնելով իտալական մամուլին կողմէ: Իսկ անցեալ կիրակի իրիկուն, յունուար 9ին, աւելի սեղմ շրջանակի մը մէջ, Միլանի «Մշակութային Տան» սրահը, իր խումբով վարեց չորս ֆօնչերթի Վիվալտիէն, երեքը անտիպ: Բացառիկ ճպոտ մը ունի Էփրիկեան եւ անմոռանալի էր մանաւանդ սրինդի քոնչերթօն «Գիշերը» ուր ղեկավարը ի յայտ բերաւ իր նուրբ հասկացողութիւնը և վարելու վարպետ եւ պարզ ձեւը:

Շահեկան է մանաւանդ Էփրիկեանի ներկայ երաժշտական զարգացումը եւ դիրքը, երբ յիշենք, որ հակառակ սովորութեան իր պատանութեան ատեն չէ ունեցած ոչ երաժշտական կրթութիւն, ոչ ալ հետեւած է մասնաւոր դպրոցի մը: Ծնած Իտալիա հայ հօրմէ, ինք կը պատմէ թէ երբ ուզած է երաժշտանոց մտնել, մայրը արգելք եղած է: Ուշիմ ուսանող, աւարտած է իրաւագիտական համալսարանը իբրեւ փաստաբան: 1938ին եղած է նոյնիսկ դատաւոր, յետոյ 1939-40ին պաշտօնեայ Միլանի Ընկերային Օգնութեան մէջ: Ֆաշական շրջանը ստեղծած է իրեն համար դժուարութիւններ, իսկ պատերազմին իր քաղաքական տեսակէտները տեղի տուած են հետապնդումներու: Էփրիկեան քաշուած է քաղաքէն, իր հայրը ձերբակալուած է իբրեւ պատանդ, կարճ ժամանակ մը: Ինք պատրաստ էր միշտ յանձնուելու, եթէ նեղութիւն տրուէր իր հօրը:

Աղատագրումէն վերջ, 1945ին, Էփրիկեան գրաշարութիւն ըրած էր իր հօրը հետ: Եղած է տնօրէն Վենետիկի մէջ վերհրատարակուած առաջին օրաթերթին, «Ժուռնալ տէ Վենիսիէն» եւ հոն է որ առաջին անգամ առիթը ունեցած է անուղղակի մօտենալու երաժշտութեան: Կը պատմէ թէ թերթին նիւթական միջոցները թոյլ չէին տար որ ունենայ նաեւ երաժշտական քննադատ մը, եւ ինք ստանձնած է այդ պարտականութիւնը: Մեր տեսակցութեան ընթացքին ինք կը պատմէ թէ հետեւելով Ֆենիչէի երաժշտական երեկոյթներուն որոշած է ուսումնասիրել այդ արուեստը և մանաւանդ իր սիրած երեք մեծ դասականները՝ Մօնթէվէռտի, Պախ եւ Վիվալտի: 1946 Նոյեմբերին երբ ներկայ էր իր մէկ ղեկավար բարեկամին փորձին, առած է ճպոտը եւ վարած է Վերտիի մէկ կտորը, զարմանք պատճառելով բոլոր նուագածուներուն: Այդ թուականէն ետք, Էփրիկեան կը նետուի երաժշտական ասպարէզը: 1947 Նոյեմբերին կը հիմնէ Վիվալտի Էնսթիթիւն, ապա Վենետիկեան Դպրոցի Նուագախումբը: Ինչպէս ըսի, Էփրիկեան մեծ մասնագէտ մըն է Վիվալտիի, եւ երեւան բերած է շատ մը անտիպ կտորներ: Հոտ է որ գտած է հիմերը իտալական գործիական երաժշտութեան ոճին:

Միլանի մէջ իր առաջին նուագահանդէսը տուած է Պազիլիքա, իսկ առաջին անգամ Սքալայի մէջ 1948ին, այս նոյն առիթով ճանչցած է հայ դաղութը: Նոյն ժամանակամիջոցին տպած է 250 տետրակ Վիվալտիի գործերէն:

Յունուար 22ին, տաղանդաւոր խմբավարը իր «Սենեակի նուագախումբին» հետ (Օռքեսթռա Իթալիանա տա Քամեռա) Փարիզ, Սալ Կավոյի մէջ պիտի սարքէ Վիվալտիի նուիրուած երեկոյթ մը, ապա նոյն խումբով պիտի շրջի Լիոն, Նիս, Պրիւսէլ, Անվերս եւ հաւանաբար Պոլիս, բայց այս վերջին պարագային առանց իր խումբին:

Համակրելի խմբավարը անշուշտ իր այցելած երկիրներուն մէջ ալ պիտի գտնէ նոյն ջերմ ընդունելութիւնը զոր կը վայելէ Իտալիոյ նման երաժշտասէր երկրի մը մէջ:

Ա.

ՕՐՈՒԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԻՆ ՀԵՏ

ԹԻԹՈՅԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐ ՏԱԳՆԱՊԸ

(Բ. եւ վերջին մաս)

Աւելորդ է ըսել թէ խորհրդածութեանց արժանի է դէպքը:

Դատաստանն է միահեծան վարչաձեւի մը, որ տնտեսական անկումի կը տանի Եուկոսլաւիան: Դատաստանն է, աւելի ընդհանուր գետնի մը վրայ, համայնավար դրութեան, կիրարկուի ան Պելկրատի Քաղաք. Բիւրոյի, թէ Կրեմլինի կողմէ: Եւ դեռ մարդկային շատ աւելի խորունկ պարագայ մը.— որոշ նկարագրի տէր ժողովուրդի մը, որեւէ մէկ պետական դրութիւն կրնա՞յ յարմարիլ թէ ոչ, որքան ալ բանութեամբ կիրարկուի ան:

Եւ այստեղ մէկդի ձգելով այն իրողութիւնը թէ Եուկոսլաւիան տնտեսական սնանկութեան կը դիմէ համայնավար «նիւթապաշտ» եւ «հաւաքական» դրութեան տեսական ցնորքէն մղուած, կ՚ուզեմ մատնանշել այն միւս խոր ճշմարտութիւնը, թէ Եուկոսլաւ ըմբոստ ժողովուրդը չի կրնար երկար ատեն ընդունիլ համայնավար վարչաձեւերու միահեծան բռնապետութիւնը: Որքան ալ ղեկավարները զօրաւոր երեւան, ուշ կամ կանուխ պիտի պոռթկայ ժողովուրդի մեծամասնութեան անզուսպ ոգին: Ոեւէ ժողովուրդ չի կրնար տոկալ ոստիկանական թաթին:

Գտնուած եմ Եուկոսլաւիա այնպիսի ատեն մը, երբ Մոսկուայի հետ կապերը նոր խզած՝ Պելկրատ կը սկսէր կամաց կամաց բացուիլ ազատ աշխարհին: Սլովէնիայէն մինչեւ Խրուաթեայ եւ Մոնթենէկրօ, ակներեւ էր այն յոյսը, թէ ամէն ինչ պիտի փոխուի: «Շատ դէշ էր, բայց այլեւս կրնայ բարելաւուիլ»: Ու իրենց ուրախութիւնը երբ կը տեսնէին մէկ երկու օտարներ, երկաթէ վարագոյրին միւս կողմէն եկած, որոնք ապագայ ազատութեան տեսակ մը խորհրդանիշը կը հանդիսանային: Պզտիկ վաճառականներ, ուսանողներ, պաշտօնեաներ, կառավարական պաշտօնատարներ — որոնց կարգին կոլխոզի տնօրէն մը եւ արտասահմանի մէկ մշակութային կցորդը — զանազան լարերու վրայ կը բողոքէին ոստիկանական ճնշումներու դէմ, կամ կը արտնջային տնտեսական խեղճութեան համար: Անշուշտ ոչ մէկ ուղղակի յարձակում Թիթոյի և անոր կուսակցութեան դէմ: Բայց Պալքանեան հիւթեղ լուտանքներու տեղատարափ մը Մոսկուայի եւ Սթալինի դէմ: Զգալի էր սակայն թէ հեռաւոր Կրեմլինը չէր որ զիրենք կը զայրացնէր: Հայհոյելով Մոսկուայի, կը հայհոյէին համայնավարութեան, ընդհանրապէս: Ու մարդիկ իրենց լուտանքը կ՚ուղղէին բռնակալ կուսակցութեան: Որովհետեւ որքան ալ ուղենք տարբերութիւններ տեսնել երկու «հակառակորդ» համայնավարութեանց միջեւ, ունին խնամութիւն, մանաւանդ երկու նըմանութիւն — Տնտեսական դրութիւն, եւ պետական բիրտ բռունցք:

Ու նոյնիսկ եթէ ենթադրենք թէ Թիթօն հաւատաւոր համայնավար մըն է, բացորոշ է որ իրեն պէս ճկուն քաղաքագէտ մը, չի կրնար անտեսել Եուկոսլաւիոյ ներքին դժուարութեանց գլխաւոր պատճառները. —

— Թէ համայնավար դրութիւնը չի կրնար վերականգնել երկրին վտանգուած տնտեսականը:

— Թէ համայնավար վարչաձեւը չի կրնար պատշաճիլ Եուկոսլաւ ազատատենչ ժողովուրդներու հաւաքական ոգիին:

Այս դժուարութեանց դիմաց, ունի մանաւանդ երեք լուծում:—

Կամ, պարզապէս կը ձգէ պետական ղեկը:

Կամ, — ինչ որ շատ անհաւանական է— նորէն կը յարի Մոսկուայի, որպէսզի օգտուելով կարմիր բանակի ներկայութենէն ամրապնդէ իր դիրքը:

Եւ կամ կը հրաժարի համայնավար կարգուսարքէն եւ տնտեսական դրութենէն, կը դիմէ դէպի իսկական ժողովրդապետութիւն, նոյնիսկ եթէ երեւոյթները փրկելու համար, ստիպուի պահել «համայնավար» անունը:

Եւ արդէն չորս տարիներու ներքին յեղաշրջումները այն եզրակացութեան կը տանին թէ այս վերջին լուծումն է որ կը խմորուի, նոյնիսկ եթէ ապագային ուրիշ ճիլասներ եւ Տէտէյիրներ ալ դատապարտուին:

Ա. Վ-ԱԶԱՏ

ՀԱՅԿ. ԿԵԱՆՔԸ ՊԵՐԼԻՆԻ ՄԷՋ

Յունուար 5ին, Ս. Ծննդեան Խթման իրիկունը, հայկական հացկերոյթ մը տեղի ունեցաւ Պերլինի ամէնէն անուանի պանդոկին մէջ: Քեմփինսկիի վերի սրահը սարքուած էր առաջնակարգ սեղան մը, որպէսզի գաղութի անդամները կարենան միասնաբար տօնել Խթումը:

Դոկտ. Հայկ Եաղճեան իբր նախագահ եւ սեղանապետ՝ օրուան պատշաճ ճառով մը պարզեց այս հաւաքոյթին եւ միասնական ճաշի նշանակութիւնը, ըսելով թէ այս օրը ներման, խաղաղութեան եւ հաշտութեան օր է ...:

Պ. Արա Մովսէսեանի կողմէ տրամադրուած երգապնակի միջոցաւ լսուեցան «Հայր մեր», «Խորհուրդ մեծ» եւ «Սուրբ Սուրբ» հոգեւոր երգերը, որոնք ստեղծեցին օրուան յատուկ տրամադրութիւն: Նոյնպէս մշտադալար տօնածառը, արուեստական մոմերով եւ ելեկտրական լոյսով զարդարուած, կը ստեղծէր խորհրդաւոր մթնոլորտ մը: Տիկին Զաքարեանց երգեց «Հայաստան» եւ «Ավէ Մարիա»ն փայլ տալով հանդէսին իր դեղեցիկ ձայնով: Ընդհանուր ոգեւորութեան մէջ արտասանուեցան բաժակաճառեր եւ եղան մաղթանքի արտայայտութիւններ Հայաստանի բարգաւաճման, հայ ժողովուրդի եւ գաղութի անդամներուն բարօրութեան, ինչպէս եւ աշխարհի խաղաղութեան համար:

Ներկաները վարչութեան ուղղեցին շընորհակալութեան խօսքեր եւ ուշ ատեն մեկնեցան լաւ տպաւորութեամբ:

Հանդէսին առթիւ բաժնուեցան հանգուցեալ հայասէրներու՝ Դոկտ. Եոհաննէս Լեփսիուսի եւ Ֆրետեօֆ Նանսէնի լուսանկարները, զորս տրամադրած էր Պ. Յովսէփ Բաջանեան: Կարդացուեցաւ նաեւ Տիկին Լեփսիուսի նամակը, ուղղուած ամբողջ հայութեան, որ միշտ երախտագիտութեամբ կը յիշէ իր ամուսինը մինչդեռ շատ քիչեր իր բարեկամներէն մնացած են ողջ կամ կը յիշեն զայն: Հայոց երախտագիտակա՝ ազնիւ զգացումը առիթ տուած էր Տիկնոջ գովեստի խօսքեր ուղղելու եւ մաղթելու որ Հայը տեւէ իր մշակոյթով, կրօնքով եւ հայրենիքով:

Սեղանապետը յարգանքի խօսքերով պատուեց յիշատակը մեր մեծ բարեկամներուն եւ ներկաները յոտնկայս լռութեամբ ցոյց տուին իրենց մեծարանքը անոնց յիշատակին:

ԹՂԹԱԿԻՑ

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (30)

ՍՊԱՆՆՈՒԱԾ ԱՂԱՒՆԻՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Ե.

Այդ գիշեր երկար սպասում էի Թուսեանին, բայց նա չէր երեւում: Արդէն յոգնել էի պարապելուց, եւ քունս տանում էր: «Ավաքա մարդ է, կարող է եւ չգալ» — վճռեցի ինքս ինձ եւ պատրաստում էի պառկելու, երբ դրանս զանգը հնչեց:

Ինքս գնացի դուռ բանալու, որ քնած ծառային նեղութիւն չտամ: Բայց դուռը բանալուց յետոյ տեսայ մարդ չկայ: Դէս նայեցի փողոցում, դէն նայեցի, ոչ ոք չէր երեւում: «Կատակի ժամանա՞կ է զտել յիմարը», մտածեցի ես ինձ, կարծելով, թէ իրեն յատուկ թեթեւամտութեամբ, զանգակը քաշելուց յետոյ, թագնուել է մեր տան կողքին գտնուող նրբափողոցում: Մի քանի րոպէ սպասում էի այդ ցրտին, դրան շէմքին կանգնած, ոչ ոք չկար ու չկար: Յետոյ մտածեցի, որ կարող էր մի օտար մարդ լինել, որն սխալմամբ քաշել էր դրանը զանգակը եւ, տեսնելով, որ սխալուել է, հեռացել էր: Վերադարձայ, որովհետեւ ականջս շարունակ ձէնի հետ էր: Շուրումուր էի գալիս անկողնումս, տանջուելով քնիս խանգարումից, եւ մտքումս հայհոյում Թուսեանին:

Զգիտեմ որքան ժամանակ էր անցել, եւ սպասողական դրութեան մէջ երեւի թէ արդէն քուն էի մտել, երբ գիշերային լռութեան մէջ մի թրխկոց յանկարծ զարթեցրեց ինձ: Աչքերս բաց արի տեսնեմ Թուսեանն է: Լամբը, որ նրա համար վառ էի թողել, վերցրել եւ դուրս էր տանում:

— Քնիր, քնիր, ասաց, ես ինքս կը պատրստեմ անկողինս:

— Դուռն ո՞վ բաց արեց, հարցրի:

— Ծառան: Տնաշէններ, այդպէս էլ խոր քնել կը լինի՞: Քիչ էր մնում դուռը կոտրտէի:

— Հիմա ժամը քանի՞սն է:

— Երեքից անց կը լինի:

Զարմացայ: Կարծում էի, թէ հինգ րոպէ էլ չկար, որ քնել էի, մինչդեռ քնած եմ եղել երկու ժամից աւելի:

— Ժամը մէկի մօտերը հօ չե՞ս եկել զանգը քաշել, հարցրի:

— Ե՞րբ, ա՞յս գիշեր: = Հա:

— Այդ երեւի երազումդ ես տեսել, ասաց եւ լամբը ձեռին դուրս գնաց հարեւան սենեակը:

Երկար ժամանակ փսփսում էր այնտեղ, յետոյ արագ քայլերով մտաւ նորից կիսահանուած եւ ոտաբոպիկ, լամբը դրեց դրասեղանի վրայ եւ հարցրեց հետաքրքրութեամբ.

— Ասում ես ժամը մէկին եկել են զանգը քաշե՞լ:

— Հա: = Յետո՞յ, ո՞վ էր:

— Կարծեցի դու ես, գնացի դուռը բաց արի, մարդ չկար:

— Ինչպէ՞ս թէ մարդ չկար:

— Մարդ չլինելը ինչպէ՞ս կը լինի:

— Դուռը ինքդ բաց արի՞ր:

— Ինքս անձամբ:

— Եւ ոչ ոք չկար:

— Ոչ ոք:

Թուսեանը կարճ ժամանակ նայում էր աչքերիս, փորձող հայեացքով:

— Մարգարեան, եկ մի խաղայ ինձ հետ, ասաց իրեն ոչ յատուկ լրջութեամբ: Ասա ուղղակի, որ մի կին էր եւ ինձ էր հարցնում:

Զարմանալու եւ հետաքրքրուելու հերթըն ինձ հասաւ:

— Ի՞նչ կին:

Թուսեանը չպատասխանեց. շարունակում էր նայիլ ինձ զարմացած:

— Լաւ, այդ ինչպէ՞ս բան է, որ եկել զանգդ քաշել են եւ միեւնոյն ժամանակ ոչ ոք չի եղել: Սատանայ հօ չէր կարող լինել, որ աներեւութանար, ասաց, ըստ երեւոյթին, դեռ եւս չհաւատալով, որ ես ճշմարտութիւնն եմ ասում:

— Երեւի փողոցին անծանօթ օտար մարդ է եղել, ասացի, փոխանակ հարեւանի զանգը քաշելու, սխալմամբ իմ զանգըն է քաշել:

— Այդպէս հա: Իսկ ես կարծեցի ...

Ինչ որ մտածելով, ծալլապատիկ նըստեց աթոռի վրայ (ըստ երեւոյթին բոպիկ ստները մրսում էին մերկ յատակի վրայ), յետոյ յանկարծ նայեց ինձ եւ ասաց.

— Բաս չես հարցնում՝ ինչո՞ւ այսօր չգնացի:

— Երեւի մի պատճառ կար, որ մնացել ես:

— Մինչեւ անգամ երկու պատճառ, վրայ բերեց Թուսեանը.— առաջինն այն, որ առաւօտեան, երբ իրարից բաժանուեցինք, եւ ես հափուռ - չափուռս հաւաքում էի, որ գնամ «վակզալ» (կայարան), տեսնեմ՝ գրպանումս կոպէկ չկայ: Մինչդեռ շատ լաւ յիշում եմ, «կլուբում» տարած վաթսուն րուպլուց մի քսան - քսանըհինգ րուպլի դրել էի ժիլետիս գրպանը, եւ այդ փողը գնաց առանձինն «կաբինետում», իսկ մնացածը դրել էի պիջակիս ծոցի գրպանը, եւ այդ փողն էր, որ հանգել էր: Մտածում եմ, կամ այն քածն է հանել, որի հետ «քէֆ» էի անում, կամ պարզապէս ընկել է գրպանիցս:

ՆԱՐԴՈՍ

(Շար.)

ԿԱՐԴԱՑԷ՛Ք ԵՒ ՏԱՐԱԾԵՑԷ՛Ք ՅԱՌԱՋԸ

ՑԵՂԱԿՈՊԱՓՆԱՑԻ ՅԱՅՑԸ

Ոլորվելով, որ ուր եկել՝ ինքնին, ես դեռ սառույց էի՝ ես: Երբ սառույցն իջած էինք, ա-ռաջամիջովից, որ դեռ տես կոչվում էր Իայի Մեհրաբ ա – ուր ոչ ոք էր համարձակվում իջնել: — Ես ոտքով եմ եկել: Ինչո՞ւ ինձ ուղարկեցիր, տեր իմ Հոգի՛ Ջա – նում, տես իմ տկարությունը: Ես ոչ մի ուժ չունեմ, որ կարողանամ ինձ պահել: Մեր ոտքերը ցրտից ինձ չեն ենթարկվում: Ես ոտքով եմ եկել, որ ինձ ուղարկեցիր

ՄԱՐԴԿՈՒԹԻՒՆԸ ՊԻՏԻ ԲՆԱՋՆՋՈՒԻ, ԵԹԷ ...

Աշխարհահռչակ հիւլէագէտը, Ֆր. Ժոլիօ Քիւռի, որ այժմ նախագահն է Խաղաղութեան համաշխարհային Խորհուրդին, մամուլին հաղորդած է յայտարարութիւն մը, հիւլէական պատերազմի վրտանդներու մասին :

Պատճէնը «Յառաջ»ի խմբագրութեան ալ ուղղուած ըլլալով, կ'ամփոփենք հիմնական կէտերը :—

Զինաթափութիւնը կարելի կը թուէր, քաղաքական խնդիրներու լուծումը մօտալուտ կ'երեւար, ժողովուրդները տեւական խաղաղութիւն մը կը յուսային եւ արդէն բարօրութեան խոստումներ կը տեսնէին... Ճիշդ այդ պահուն գործուեցան արարքներ որոնք ամէն բան վիճելի կը դարձնեն,— Գերմանիոյ վերազինումը, Ատլանտեան կազմակերպութեան խորհուրդին որոշումները հիւլէական զէնքերու գործածութեան եղանակներու մասին, իբրեւ թէ ընդունուած ըլլար այդ զէնքերու գործածութեան սկզբունքն իսկ :

« Բացորոշ է որ այդ արարքները կը հակասեն Ազգաժողովին մէջ կատարուած բանակցութեանց յաջողութեան եւ կը սպառնան խաղաղութեան :

... Խնդիրը այն չէ թէ սպայակոյտի կամ նախարարներու ո'ր աստիճանով պիտի վճռուի հիւլէական պատերազմը : Խնդիրը այն է թէ մարդկութիւնը պիտի ընդունի՞ աւերումները եւ կործանումները, միլիոնաւոր մարդկային էակներու բնաջնջումը, ողջ մնացողներուն թշուառութիւնը, հրէշներու հաւանական ստեղծումը եւ նոյն իսկ ամէն կեանքի ջնջումը : Մարդիկ թոյլ պիտի չտան որ դէպի հաւաքական անձնասպանութիւն քշուին կրաւորաբար : Խնդիրը ա'յս է : Անդամ մը որ հիւլէական պատերազմը սկսի, պիտի մղուի պատրաստ զէնքերու բոլոր աստիճաններով : Ցիշեցէք Հիրոշիմայի եւ Նակազաքիի անապատները» :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԱՆՁՐԵՒԸ ԵՒ ՁԻՒՆԸ ահագին աւերներ գործեցին արեւելեան, կեդրոնական եւ հարաւային Ֆրանսայի մէջ : Յորդած են չորս գետեր, Սէնը, Կառոնը, Ռոնը եւ Հռենոսը : Կացութիւնը մասնաւորապէս ծանր է արեւելեան շրջաններուն մէջ ուր Վոժի եւ Ժիւռայի բոլոր գետակները յորդած ըլլալով ողողումներ պատահած են : Նաւարկութիւնը դադրած է Հռենոսի վրայ : Լիոնի մէջ Ռոնը վտանգի աստիճանը անցած է երեք մեթր : Ձիւնը եւ ողողումներ մեծ աւերներ կը գործեն նաեւ Անգլիոյ, Իտալիոյ եւ Գերմանիոյ մէջ :

Խ. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ նոր բողոքագիր մը ուղղեց արեւմտեան պետութեանց, ըսելով թէ Փարիզի համաձայնութիւնները կը խախտեն Ժընեւի պայմանագիրը (1925) :

ՍԹՐԱԶՊՈՒՐԿԻ քաղաքապետը, Էրնըստ, ութ տարի թիապարտութեան դատապարտուեցաւ, բայց աւելի քան ինը տարի բանտարկուած ըլլալով, Գերմանիա աքսորուեցաւ անմիջապէս :

ԾԱՆՐ ՏԱԳՆԱՊ ՄԸ ծագած է ընկերվարական կուսակցութեան վարիչ մարմինին եւ 18 անկարգապահ անդամներու միջեւ որոնք չեն ուզեր ենթարկուիլ տրուած որոշումներուն :

ՖՐ. Կ. ԽԱՉԻ ՕԴԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ԿԱՅԱՆԻ ՇԷՆՔԻՆ ՀԱՄԱՐ

Հանգանակուած Պ. Խորէն Յովհաննէսեանի եւ Տիկին Գարակէօզեանի միջոցով. Մոնպիզոնի մէջ եւ շրջակայքը, — Պ. Պ. Յ. Պալանեան երկու հազար Ֆր., Գարակէօզեան, Արապաճեան Յ., Պըչաքճեան Յ., Կիրակոսեան Պ., Միաբանեան հազարական Ֆրանք, Պըչաքճեան Յ., Պըչաքճեան Ն., Պալեան Պ., Պալեան Մ., Հանչէրեան Ա., Հանչէրեան Յ., Գարատայեան Ս., Տատուրեան Օն., Ուզունեան Մ., Տիլտարեան Մ., Չաքըճեան, Կորկոտեան Ա., հինգ հարիւրական Ֆր., Ճամպուրեան երեք հարիւր, եւ Տիլտարեան Ռ. եւ Տիլտարեան Յ. երկու հարիւրական Ֆրանք :

× Ֆ. Կ. Խաչի Կեդր. վարչ. շնորհակալութեամբ ստացած է նաեւ կայանի շէնքին համար, Տէր եւ Տիկին Գէորգ Արսէնեանէ հինգ հազար Ֆր., Տէր եւ Տիկին Աթթարեանէ երկու հազար, փոխան ծաղկեպսակի, Այրի Տիկին Շուշանիկ Գարագոչի մահուան առթիւ :

× Ճշդում Պոռտոյի նուիրատուներու ցանկին մէջ սխալմամբ մտած էր Յովհ. Գաղանճեանի հինգ հազար Ֆր.ի նուիրատուութիւնը որ եղած է Մարոքէն :

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐ

Արեւմտեան Յուրոպայի Կեդր. Կոմիտէն ստիպողաբար ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ հետեւեալ շրջաններու ընկերները, նշանակուած թուականներուն : Ներկայ կ'ըլլայ Կ. Կ.ի ներկայացուցիչը :—

15, 16, 17 Յունուար Մարսէյլ :
18 Յունուար Կրընոպլ :

ԱՄԱՆՈՐԻ ՀԱՆԴԷՍ

ԷԻՈՆ.— Յունուար 24ի երեկոյ ժամը 8·30ին Լիոնի Հայկազեան վարժարանի ամանորի հանդէսը տեղի պիտի ունենայ Սինէ Ռէքսի մէջ : Գեղեցիկ վայելք մը մասնաւորապէս ծնողներու համար : Մուտքը ազատ է :

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՄԵԾ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Հովանաւորութեամբ Լիոնի Ազգ. Միութեան, ի նպաստ Եկեղեցւոյ եւ դպրոցի շինութեան :

Ղեկավարութեամբ դերասան ԹՐԱԳՕՇի եւ մասնակցութեամբ Լիոնի, Տէսինի եւ Վիէնի լաւագոյն ուժերու :

Այս երկուշաբթի երեկոյ ժամը 8·30ին, Սինեմա Փաքսի մէջ, (նախկին Էմիլ Զօլա սրահը) 127, ռիւ Պուալօ :

Խնամեալ պատրաստութեամբ կը ներկայացուի Պերճ Պռոշեանի

ՍՕՍ ԵՒ ՎԱՐԴԻԹԵՐ

երաժշտական թատերախաղը, բազմաթիւ երգերով եւ պարերով :

Տոմսերու գիները.— Ա. կարգ 250 ֆր. Բ. կարգ 200 ֆրանք :

Կանխաւ ապահովեցէք ձեր տոմսերը :

ՏԱՐՕՆ ՏՈՒՐՈՒԲԵՐԱՆԻ ՀԱՅՐ. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ՎԱՐԴԱՆԱՆՑը կը տօնէՓետր. 27ի կիրակի կէս օրէ վերջ, մինչեւ կէս գիշեր :

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Այս կիրակի Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցիին մէջ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի, պատարագի ընթացքին, Տէր Վռամշապուհ Արք. Քիպարեանի յիշատակին :

Յետ պատարագի մասնաւոր հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի նաեւ եկեղեցաշէն եւ բարերար Ալեքսանդր Մանթաշեանի եւ Մանթաշեան դերդաստանի համօրէն ննջեցեալներու յիշատակին :

★

ՎԱԼԱՆՍ.— Տէր եւ Տիկին Յ. Կօշկակարեան եւ զաւակները կը ծանուցանեն թէ 'այս կիրակի հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի, Ս. Գրիգոր Լս. եկեղեցին, իրենց զոքանչ մօր եւ մեծ մօր ողբացեալ' Այրի Տիկին Հռիփսիմէ Եազմանեանի մահուան տարելիցին առթիւ : Կը հրաւիրուին իր յիշատակը յարգողները :

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

ԱՄԷՆՈՒՆ ՏԱՐԵԳԻՐՔԸ 1955

(Բ. ՏԱՐԻ)

Կազմեց՝ ԿԱՐՕ ԳԷՈՐԳԵԱՆ

Ճոխ եւ այլազան բովանդակութեամբ, պատկերազարդ :

Գրական էջեր.— Հայկ. Կեանք, Արուեստի աշխարհ, Հայաստան, Կէս-բժշկական, գաղութներ (Լիբանան եւ Սուրիա), երգիծանք, մարզաշխարհ, անցքեր, մահագրութիւն, օրացոյց եւն. :

ԳԻՆ 1200 ՖՐԱՆՔ

Թղթատարի ծախքով 1270 : Դիմել՝ «Յառաջ»ի :

ՄԱՐՍԷՅԼԻ համար Յ. ՄԱԼԱՔԵԱՆի՝
3, Bd. Théodore Turner, Marseille

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿ. ԴԱՏԻ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

Նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. «Փոթորիկ» խումբին, այս երեքշաբթի իրիկուն ժամը ճիշդ 21ին Սոսիէթէ Սավանթի սրահին մէջ, 28 ռիւ Սէրփան, մէթրօ Օտէոն :

Կը դասախօսէ ընկ. ՀՐԱՆՏ ՍԱՄՈՒԷԼ : Նիւթ՝ 1800 – 1830ի շրջանը, «Հայոց աշխարհ»ի գրաւումը եւ Թիւրքմէնչայի դաշնագիրը :

Սիրով կը հրաւիրուին ընկերներն ու փափաքողները :

ԿԱՂԱՆԴԻ ԾԱՌ ԵՒ ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ ՎԻԷՆԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Ֆ. Կ. Խաչի մասնաճիւղի : Այս կիրակի ժամը 15ին, Սէրքլը Կաթոլիկ սրահը :

Բացման խօսք վարչութեան կողմէ :

Գեղարուեստական բաժին աշակերտներու կողմէ : Կաղանդ Պապան նուէրներ պիտի բաժնէ անխտիր բոլոր մանուկներուն : Մուտքը ազատ է :

× Պարահանդէսը տեղի պիտի ունենայ Փետրուար 26ին :

ՍԻՓԱՆ ԿՈՄԻՏԱՍ ԵՐԳՁԱԽՈՒՄԲ

Պիտի երգէ Փետրուար 13ին :

Մեր փորձերը տեղի կ'ունենան Ազգ. Տան մէջ, ամէն երեքշաբթի գիշեր ժամը 8էն 10ը եւ նաեւ ամէն ուրբաթ 21 յունուարէն սկսեալ :

Անոնք որ կանոնաւորապէս չեն հետեւիր փորձերուն չեն կընար բեմ ելլել հանդէսին օրը :

Ուրեմն երգչախումբին յաջողութեան համար կը խնդրենք երգիչներէն ճշդապահ եւ յարատեւ ներկայութիւն երեքշաբթի եւ ուրբաթ գիշերուան դասերուն :

ՁԱՅՆԱՒՈՐ ՊԱՏԱՐԱԳ

Այս կիրակի, երեկոյեան ժամը վեցին ձայնաւոր պատարագ պիտի մատուցուի Սէն Փիէռ տը Նէօյիյի եկեղեցիին մէջ : (Ավընիւ տիւ Ռուլ 90) :

ՏՕՆԱԾԱՌ ՀԱՆԴԷՍ

ՍԷՆԹ ԷԹԻԷՆ.— Դպրոցի հոգաբարձութիւնը «Մանուկներու Օր»ուան առթիւ կազմակերպած է երեկոյթ մը, Կիրակի 16 Յունուար, ժամը 15ին 7 ռիւ Պընուա Մալօնի սրահին մէջ (Փլաս Ժաքարի մօտ) : Դպրոցականներու կողմէ կը ներկայացուի խիստ գեղեցիկ թատերախաղ մը (Տօնածառի ետեւէն) բեմադրութեամբ ուսուցիչ Պ. Կ. Տէրմոյեանի : Ճոխ յայտագիր եւ սիրուն անակնկալներ : Կաղանդ Պապան պիտի այցելէ մանուկներուն :

Մուտքը ազատ է :

100·000 ՖՐ. ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄԻՆ

Փարիզի Ազք. ի վարչութիւնս խորին շնորհակալութեամբ ստացած է ծանօթ բարերար Պ. Գալուստ Կիւլպէնկեանէ հարիւր հազար Ֆրանք, իբրեւ նուէր :

ԲՆԱԿԱՐԱՆԻ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

Երկու յարկաբաժիններ կան տրամադրելի 18րդ թաղամասին մէջ, դիւրամատչելի պայմաններով : Մէկը 2 յարկ, կը բաղկանայ ընդարձակ սենեակէ մը, խոհանոցէ եւ անթրէ, ջուր, ելեկտրականութիւն, կազ, էնսթալասիոն ջերմութեան համար : Միւսը՝ 5րդ յարկը, երկու սենեակ, անթրէ, խոհանոց, քապինէ տը թուալէթ, տէպարա, ելեկ., կազ, էնսթալասիոն տաք ջուրի եւ հեռաձայն : Փոխանակելու համար հինգ սենեակնոց յարկաբաժինի մը հետ Փարիզի մէջ : Մանրամասնութիւններու համար հեռաձայնել՝ Մօն. 15–75 կամ դիմել խմբագրութեան :

— ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ —

ՓԱՐԻԶ.— Հ. Յ. Դ. Եդիպտացի կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Քրիստափոր, Ռոստոմ, Մ. Եօթնեղբայրեան, Աղբիւր Սերոբ, Բաֆֆի, Վահան, Խորէնի եւ Փոթորիկ խումբերը այս շաբաթ ժամը 20·30ին Սօսիէթէ Սավանթ : Պարտաւորիչ ներկայութիւն :

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Հ. Յ. Դ. Շրջ. կոմիտէն բոլոր ենթակոմիտէներու եւ խումբերու ընկերները ժողովի կը հրաւիրէ այս շաբաթ գիշեր ժամը ճիշդ 9ին, սովորական հաւաքատեղին : Սոյն ժողովին ներկայ կ'ըլլան Կ. Կ.ին եւ Շրջ. Կոմիտէի ներկայացուցիչները : Կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ :

ՍԱՐՍԷԼ.— Հ. Յ. Դ. Վարդան ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս շաբաթ իրիկուն ժամը 20·30ին, ընկեր Օ. Կարապետեանի բնակարանը, 9պիս, ռիւ Ժան Ժաք Ռուսօ : Խիստ կարեւոր օրակարգ : Բացականները նկատի կ'առնուին :

Ֆ. Կ. ԽԱՉԻ միջմասնաճիւղային ժողովը այս երկուշաբթի ժամը 3·30ին, Քաֆէ Ռէժան, Քատէ :

ՀԱՄԱԹՈԳԱՏՑԻՆԵՐՈՒ Վերաշ. Միութեան ժողովը այս կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 3ին, Իսի լէ Մուլինօ, 25 ռիւ տը լա Տէֆանս, սրճարանի գետնայարկը :

ՀԱՄԱԽԱՐԲԵՐԴԻ Մարսէյլի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը այս կիրակի առաւօտ, ժամը 9ին : 7 Պուլվ. տ'Աթէն, Պար Կլոպի սրահը :

ԴԱՆԻԷԼ ՎԱՐՈՒԺԱՆԻ ԱՆՏԻՊ ՆԱՄԱԿՆԵՐԸ

Դանիէլ Վարուժանի մտերիմ բարեկամըն ու դասընկերը՝ Դերենիկ Ճիզմէճեան հրատարակութեան համար «Յուսաբեր» Մատենաշարի վարչութեան զրկած է տաղանդաւոր բանաստեղծին բազմաթիւ անտիպ նամակները, գրուած 1905 – 1911 թուականներուն (Պելճիքայէն եւ Սեբաստիայէն) :

Որպէսզի ամբողջական գործ մը հրատարակենք, կոչ կ'ընենք Վարուժանի ուրիշ դասընկերներուն եւ բարեկամներուն, որ հաճին մեզի զրկել ինչ որ ունին իրմէ, — նամակ կամ լուսանկար : Զանոնք օգտագործելէ ետք, կը խոստանանք նոյնութեամբ վերադարձնել իրենց տէրերուն :

ՀԱՍՑԷ.— «Յուսաբեր» Պ. Փ. 868, Գահիրէ :

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ

Լաւ կահագործներ (էպէնիստ) : Գրել՝
M. PANOSSIAN, Menuiserie et ébénisterie, 34, rue de la Liberté, Embrun (H. Alpes)

OCÉANIA

ՕԴԱՆԱՒԻ, ՇՈԳԵՆԱՒԻ ԵՒ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՏՈՄՍԵՐ ԿԸ ՎԱՃԱՌՈՒԻՆ

Վիզայի եւ անցագրի բոլոր ձեւակերպութիւնները, Հարաւային եւ Հիւսիսային Ամերիկաներու, Քանատա, Թուրքիա, Լիբանան : Ամէն մանրամասնութեանց համար գրել՝

Պ. ԼԵՒՈՆ ՊԱՐՈՆԵԱՆԻ

38, Rue de la Republique. Marseille
Tél. Colbert 53-13 — 42-58

Bureaux à Paris
4, Rue de Castellane.
Adresse telegraphique PACATLAN

Imp. Araxes - 46, Rue Richer. Paris (9e)

ԱՄԷՆ ՏԵՂ ՓՆՏՌԵՑԷՔ

ՊՈՍՖՈՐ

Հռչակաւոր ՀԷԼՎԱՆ եւ ԼՈՔՈՒՄԸ, բոլոր հայ նպարավանառներուն քով

Զանազան բոյրերով, նուշով եւ կաղինով պատրաստուած տեսակներ :

Բժիշկներու խսկ կարծիքով ԼՈՔՈՒՄՆ ու ՀԵԼՎԱՆ կը պարունակեն մեծագոյն չափով գոլ (քալորի)

ԱՐՏԱԾՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

2, Rue LOUIS ASTOUIN, MARSEILLE

ՅԱՐԱՏ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondé en 1925 Tél.: PRO. 86-60

Le Directeur : SCH. MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise, Paris-9e

C.C.P. Paris 1678-63 R.C.Seine 376.286

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ տարեկան 3000 փր., վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 փր. կամ 10 $, հատը 12 փր.

ԿԻՐԱԿԻ 16 ՅՈՒՆՈՒԱՐ

DIMANCHE 16 JANVIER 1955

31ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7573 31e ANNEE

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 11ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 2984

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

ԻՆՔՆՈՒՐՈՅՆ ԵՒ ԱՆԿԱԽ

Ամենայն Հայոց կաթողիկոսութեան ամսագիրը, Էջմիածին, իր 1954 Հոկտեմբերի թիւին մէջ փառաբանելով « Մեր Թարգմանիչ Վարդապետները», կը յայտարարէ, գլխագիր ·

— « Միայն ու միայն ինքնուրոյն ազգային գրականութեան, մայրենի լեզուի, հայկական մշակոյթի պահպանմամբ կարելի կլինի զօրաւոր պատնէշ կանգնեցնել Սփիւռքում լեզուի եւ գրականութեան սպառնացող վտանգների դէմ»:

Այս առթիւ կը յիշէ, նաեւ, Խաչատուր Աբովեանի պատգամը ·

— « Մէկ ազգի պահողը, իրար միացնողը լեզուն ա ու հաւատը»:

Հայկական Արտասահմանի մամուլը տարին տասներկու ամիս կը յիշեցնէ այս տարրական դիտելիքները :

Կ'արծարծէ, կը բացատրէ, կը բանաձեւէ: Ամէն տեղ եւ արտայայտութեան բոլոր ձեւերով: Մինչեւ անգամ օտարալեզու հրատարակութիւններով, որպէս զի սթափին անոնք որ կորսնցուցած են մայրենի լեզուն :

Եւ դեռ տարիներով պիտի հնչէ կոչնակը, արթուն պահելու համար ցիրուցան բազմութիւնները, քանի որ հեռու ենք հայրենիքէն :

Դժբախտաբար հայրենիքը չի կրնար դրական դեր մը կատարել այս աշխատանքին մէջ :

Նախ որ կապերը չափազանց թոյլ են եւ պատահական : Պարզապէս արձագանգներ է որ կը լսենք :

Երկրորդ, միահեծան իշխանութիւն մը իր թաթին տակ առած է ամէն բան, — պետական կարգուսարքէն մինչեւ մշակոյթը: Ապահովութեան միջոցներէն մինչեւ դպրոցն ու լեզուն: Նոյնիսկ ուղղագրութիւնը :

Այն աստիճան որ, Էջմիածինն անգամ չի կրնար հետեւիլ դասական ուղղագրութեան, եւ կը գրէ եկեղեցվո, սրբո, հոբելյան, գյուղական եւն.: Եւ ստիպուած է նուիրագործել միւս բոլոր բարբարոսութիւնները, լեզուական թէ քերականական, որոնց մասին կը խօսինք ամէն օր :

Այդ նոյն խմբագրականին մէջ, պաշտօնաթերթը կը բացատրէ թէ «հայ մշակոյթը եղծուելու վտանգի առաջ էր կանգնած, յունա – ասորական մշակոյթների ներթափանցող ազդեցութեամբ »:

Ուրիշ խօսքով, յայտնապէս վտանգուած էին «երկրին միասնութիւնն ու ժողովրդի միասնականութիւնը », երբ Մեսրոպ Մաշթոց կացութիւնը փրկեց, հնարելով սեփական այբուբեն: Այսինքն՝ ինքնուրոյն, անկախ մշակոյթ :

Ահա գիրի եւ լեզուի, մշակոյթի անկախութեան այդ պայքարն է որ կը մղենք մենք ալ, օտարութեան մէջ :

Եւ ստիպուած ենք մղել նոյն իսկ ներքին ճակատի վրայ, երբ գոյնզգոյն իմաստակներ կը փորձեն արտասահման փոխադրել Երեւանի մէջ պարտադրուած բարբարոսութիւնները:

Այս իմաստակները եւ դիմակաւոր բախտախնդիրները շատ լաւ գիտեն թէ օտար պատուաստը անդարմանելի աւերներ կը գործէ հայրենիքին մէջ, իբրեւ հետեւանք բռնութեան եւ տգիտութեան :

Ուրեմն, վատութիւն է լռել, երբ խաթարումը կը շարունակուի անարգել, պետական եւ կուսակցական միջոցներով :

Ճշմարիտ հայրենասիրութիւնը կը պահանջէ միացեալ ճակատ կազմել այս վտանգին դէմ, ինչպէս կ"ընէին, երէկ, մեր մեծանուն Թարգմանիչները, բանիւ եւ գործքով :

Ինքնապաշտպանութեան պայքար մըն է այս ալ, փրկելու համար համահայկական մշակոյթը աղճատումէ եւ այլասերումէ:

Միշտ ինքնուրոյն եւ անկախ, ո՛ւր որ ալ գտնուինք ·

Շ.

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԵՐԿՈՒ ՎԱՐՉԱՊԵՏՆԵՐՈՒՆ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ՎԵՐՋԱՑԱՒ

ԳՈՀ Կ'ԵՐԵՒԱՆ ԱՐԴԻՒՆՔԷՆ

Ֆրանսայի եւ արեւմտեան Գերմանիոյ վարչապետներուն տեսակցութիւնը վերջացաւ յունուար 14ին: Մինչ մասնագէտները վերջնական զեկոյցը կը պատրաստէին, երկուքն ալ կարճ յայտարարութիւններ ըրին լրագրողներու առջեւ, հաստատելով թէ խորհրդակցութիւնը շատ արդիւնաւոր եղաւ եւ թէ «լաւ գործ կատարեցին Եւրոպայի եւ խաղաղութեան համար »:

Պ. Մենտէս Ֆրանս ըսաւ. — Քընեցինք եւ խորացուցինք շարք մը կարեւոր խնդիրներ եւ համերաշխ եզրակացութեանց յանգեցանք »:

Ինչպէս յայտնի է, տեսակցութիւնը տեղի ունեցաւ Պատըն Պատընի մէջ: Պ. Մենտէս Ֆրանս եւ տիկինը, շրջապատուած մօտ հարիւր լրագրողներէ եւ քանի մը տասնեակ ոստիկաններէ դուրս ելան կայարանէն ուր կը սպասէին քանի մը հարիւր բնակիչներ: Տոքթ. Ատընաուըր ներկայ չէր առողջական պատճառներով: Երկու բարձր պաշտօնատարներ դիմաւորեցին Ֆրանսայի վարչապետը, որ ուղղակի գնաց այն ժողովասրահը ուր տեղի պիտի ունենար տեսակցութիւնը : Երկու վարչապետները նախնական խորհրդակցութիւն մը ունեցան: Առաջին մէկուկէս ժամուան ընթացքին մթնոլորտը սիրալիր կ'երեւար: Քննուած էին Արեւելքի եւ Արեւմուտքի մերձեցման, սպառազինութեանց գործակալութեան եւ Սարի խնդիրները: Պ. Մենտէս Ֆրանս բացատրեց Տոքթ. Ատընաուըրի թէ վախնալու պատճառ մը չունի Զորսերու խորհրդաժողովէ մը որ չի կրնար վիճելի դարձնել արդէն կարգադրուած կամ կարգադրելի խնդիրները: Յետոյ ջանաց փարատել Գերմանիոյ վախերը սպառազինութեանց գործակալութեան մասին: Բացատրեց նաեւ թէ անհրաժեշտ է համաձայնիլ որ միջազգային ներկայացուցիչ մը նշանակուի Սարի շրջանին համար :

Առաջին խօսակցութիւններէն ետք խօսք առաւ Գերմանիոյ ազգ. տնտեսութեան նախարարը, պրոֆ. Էրհարտ, որ հակառակ է սպառազինութեանց միացման :

Խօսակցութիւնը վերսկսաւ կէս օրէն ետք : Երկու վարչապետները խօսեցան գլուխ գլխի: Ժամը 16·45ին նորէն լիագումար նիստ մը տեղի ունեցաւ գերման պատուիրակութեան հետ եւ շարունակուեցաւ մինչեւ ժամը 23: Ֆրանսայի վարչապետը մեկնեցաւ նոյն գիշերն իսկ :

ՊԻՏԻ ԱՆՏԵՍԵՆ ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ՍՊԱՌՆԱԼԻՔԸ

Անգլիական աղբիւրէ կը հաղորդեն թէ երկու վարչապետները որոշեցին անտեսել Խ. Միութեան սպառնալիքը եւ փութացնել Փարիզի համաձայնութեանց վաւերացումը, որուն շնորհիւ պիտի վերազինուի արեւմտեան Գերմանիան: Այս որոշումը տրուեցաւ երբ Խ. Միութիւնը երկրորդ ծանուցագիր մը կ'ուղղէր արեւմտեան Եւրոպայի ազգերուն, զգուշացնելով Գերմանիոյ վերազինման դէմ: Գերմանական աղբիւրէ եւս կը հաստատեն թէ երկու վարչապետները համաձայնեցան «ըստանձնել Փարիզի դաշնագիրներէն բխած բոլոր պատասխանատուութիւնները » : Երկու վարչապետները համաձայնեցան նաեւ որ Արեւմտեան Գերմանիա եւ Ֆրանսա «ձեռք առնեն ուրիշ միջոցներ որոնք միւս երեք պետութեանց ջանքերուն հետ պիտի նպաստեն Արեւելքի եւ Արեւմուտքի յարաբերութեանց բարւոքման» : Այս առթիւ գերման ներկայացուցիչ մը դիտել տուաւ .— « Ռուսերը միշտ այս պիսի ծանուցագիրներ կ'ուղղեն երբ միջազգային խորհրդաժողովներ տեղի կ'ունենան: Մեզի չիյնար խրատներ տալ. բայց շատ ուշ մնացած են»:

❖ ՕՐԸ ՕՐԻՆ ❖

*

ՄԵՆՔ ԱԼ ԱՐԺԷՔՆԵՐ ՈՒՆԻՆՔ

Համեստ ըլլալը եթէ առաքինութիւն է սկզբունքով, երբեմն ալ կը դառնայ մեղք, մանաւանդ ժողովուրդներու համար:

Հայ ժողովուրդը պէտք է շալկէ երբեմն այդ մեղքը, երբ կը տեսնէ որ իր վաւերական արժէքներն ալ յանախ անտես կ'առնուին եւ նոյնիսկ կը յափշտակուին :

Անշուշտ անուններու նմանութեամբ ուրիշին փառքերն ալ իւրացնելը ծայրայեղութեան կը տանի մեզ: Աւելորդ է մանաւանդ այժմ, երբ ունինք միջազգային անուններ քիչ մը ամէն տեղ :

Երբ օտարներու բերնով կը լսենք Արամ Խաչատուրեանի մը, Զարուհի Դոլուխանեանի մը կամ Սարոյեանի մը անունը, ոչ միայն ինքնաբերաբար կ'ուռին մեր կուրծքերը, այլ եւ ակամայ կը սկսինք բաղդատել մեր մինուճար ժողովուրդը տասն անգամ աւելի բազմամարդ ազգերու հետ :

Ահա սա մեր «յաղթական» հարեւանը : Կ'ըսեն թէ 14–20 միլիոն բնակիչ ունի, պետութիւն, երկիր, միջազգային արժէք իր դիրքով, ռազմական նկատելի ուժ, եւայլն: — Կրնա՞յ ցոյց տալ մեծ երաժիշտ մը, արուեստագէտ մը, գրագէտ մը, որ յիշուի օտար բեմերու վրայ եւ իր ժողովուրդին երեսը ներմկցնէ :

Հապա հարիւրաւոր գիտնականնե՞րը որոնք միջազգային համբաւ կը վայելեն Հայաստանէն մինչեւ Եւրոպա եւ Ամերիկա, գլուխն ըլլալով Վիկտոր Համբարձումեանը:

Ու տակաւին չենք յիշեր մեր երիտասարդ ուժերը որոնք լինելոց են անպայման եւ այսօր ալ կրնան պարզերես երեւալ օտար թէ հայկական բեմերու վրայ, ինչպէս Էֆրիկեան մը, Ռ. Պետրոսեան մը, Եավրուեան մը, Բարիկեան մը, Մելիքեան մը, Խաչատուրեան Զաւէն մը և իրենց հետ հոյլ մը երիտասարդներ, որոնցմով կ'արժէ որ հետաքրքրուինք, պարծենալու համար վաղը:

Այն ատեն արդար իրաւունքը պիտի ունենանք ըսելու.

— Ահա այն ժողովուրդը որուն համար դահիճը կ'ըսէր —Փողոցներու մէջ լեմոն ծախել պիտի տամ ...:

ՍՕՍԻ

ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ՆՈՐ ԱՌԱՋԱՐԿԸ

*

ԱՆԳԼԻԱ ՄԵՐԺԵՑ

ՆԱԽՈՐԴ ԲՈՂՈՔԱԳԻՐԸ

Խ. Միութիւնը զեկոյց մը հրատարակեց Յունուար 14ին, հետեւեալ բովանդակութեամբ ·

— » Ինչպէս յայտնի է, 1954 Յուլիս 1ին պաշտօնապէս ծանուցուեցաւ թէ հիւլէական ուժով բանող առաջին ելեկտրական կեդրոնը կը բանի Խ. Միութեան մէջ, հոսանք արտադրելով ճարտարագործութեան եւ հողագործութեան համար : Խորհրդային կառավարութիւնը գնահատելով հիւլէական ուժի խաղաղ օգտագործման մեծ կարեւորութիւնը, կը ջանայ նպաստել միջազգային գործակցութեան այս դետնին վրայ եւ պատրաստ է հաղորդելու Խ. Միութեան մէջ ձեռք բերուած գիտական եւ արհեստագիտական փորձերուն արդիւնքները : Այս առաջադրութեամբ, խորհրդային կառավարութիւնը պատրաստ է հիւլէական ուժի խաղաղ օգտագործման խորհրդաժողովին ներկայացնելու տեղեկագիր մը Խ. Միութեան առաջին հիւլէական հաստատութեան մասին: (Վերոյիշեալ խորհրդաժողովը պիտի դումարուի 1955ին, համաձայն ՄԱԿի 9րդ ընդհ. ժողովին որոշումներուն): Ակադեմական Սկովելցի խորհրդային ներկայացուցիչ նշանակուած է Ազգաժողովին խորհրդակցական յանձնախումբին մէջ, այս խորհրդաժողովին գումարման համար»:

Այս յայտարարութիւնը գոհունակութիւն պատճառեց Ազգաժողովի շրջանակներուն մէջ: Ամերիկացիները դիտել կուտան թէ առաջարկը կը համապատասխանէ նախագահ Այզընհաուըրի ծրագրին, «եթէ անկեղծ է »: Անգլիոյ մէջ վերապահ են եւ կը հարցնեն թէ ինչ արժէք պիտի ունենան հաղորդուած տեղեկութիւնները:

Մէկ օր առաջ, Խ. Միութիւնը նոր ծանուցագիր մը կ'ուղղէր արեւմտեան պետութեանց, բողոքելով Փարիզի համաձայնութեանց դէմ, իբրեւ խախտում Ժընեւի պայմանագրին: Առաջին Մեծ պատերազմէն ետքն էր որ ստորագրուեցաւ այս պայմանագիրը, նկատելով որ հեղձուցիչ եւ թունաւոր կազեր, ինչպէս եւ ուրիշ քիմիական զէնքեր գործածուած էին: Պայմանագիրը կ'արգիլէր այս կարգի զէնքերու գործածութիւնը : Յիսուն պետութիւններ ստորագրած են այդ պայմանագիրը կամ հաւանութիւն յայտնած են : Խորհրդային կառավարութիւնը իր բողոքագրով դիտել կուտայ թէ Փարիզի համաձայնութեանց Գ. պայմանագրին տրամադրութեամբ նորաստեղծ Եւրոպայի Միութեան մասնակցողները հիւլէական զէնքերու պահեստին հետ, պիտի ստեղծեն քիմիական եւ մանրէական զէնքերու պահեստներ: Մոսկուայի հասկացողութեամբ, այդ պահեստները պիտի պարունակեն քիմիական հեղձուցիչ, թունաւոր, գրգռիչ, եւն. նիւթեր որոնք մասնաւորապէս պատրաստուած են զինուորական նպատակներու համար, ինչպէս եւ մասնաւոր գործիքներ, վնասակար միջատներ եւ ուրիշ մեռեալ կամ ողջ մարմիններ կամ անոնց թունաւոր արտադրութիւնները պատրաստելու համար : Աւելի ընդլայնելով իր մեղադրանքները, . Մոսկուա անգամ մը եւս կը դատապարտէ Փարիզի համաձայնութիւնները :

Անգլիական կառավարութիւնը անմիջապէս մերժեց այս բողոքագիրը, «անհեթեթ» համարելով զայն: Բողոքագրին պատճէնները ուղղուած էին Ֆրանսայի, Իտալիոյ, Պելժիոյ, Հոլանտայի եւ Լիւքսէնպուրկի: Այս երկիրներն ալ նոյն դիրքը պիտի բռնեն, ինչպէս կ'երեւայ հրատարակուած տեղեկութիւններէն Անգլիական զեկոյցը կ'ըսէ թէ Փարիզի համաձայնութեանց մէջ ոչ մէկ տրամադրութիւն կայ թունաւոր կազեր գործածելու: Այս առթիւ կը յիշեն Զըրչիլի յայտարարու-

ՌԸՆԷ ԿՐՈՒՍԷԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Ուրբաթ գիշեր տեղի ունեցաւ պատմագիր Ռընէ Կրուսէի յիշատակին սարքուած երեկոյթը, Միւզէ Կիմէի մեծ սրահին մէջ, որ ամբողջովին լեցուած էր: Ներկայ էին նաեւ Ֆրանսացի ականաւոր դէմքեր :

Կը նախագահէր Փարիզի առաջնորդը, Սերովբէ Ծ. Վ. Մանուկեան, որ գրաւոր ճառ մը կարդաց, պանծացնելով մեծ պատմագրին արժանիքները: (Պիտի հրատարակենք առանձին):

Յետոյ Ֆրանսերէն խնամեալ ճառեր կարդացին Պ. Հրանտ Թորոսեան, Տիկին Արշալոյս Խանտանեան եւ Պ. Գր. Պահրի, պարզելով Պ. Ռընէ Կրուսէի կեանքն ու գործը եւ հայութեան մատուցած թանկագին ծառայութիւնները:

Երեկոյթը ունէր նաեւ գեղարուեստական բաժին մը: Մանրամասնութիւնները յաջորդով :

(Շար.ը կարդալ Դ. Էջ)

ՊԱՅՔԱՐԸ ԱՐԵՒՄՏԱՀԱՅԵՐԷՆԻ ԴԷՄ

●

Հանրային որեւէ հարցի քննութեան կամ վիճաբանութեան մէջ նկատի կ'առնուին միայն այն դիտողութիւնները, որոնք կ'ըլլան ձեռնհաս անձերու կողմէ. եւ մանաւանդ՝ երբ կը ներկայացուին անոնք, առանց յետին մտքերու :

Պարզ է որ Մ. Հայաստանի ղեկավար նները կամ անոնց վարձկան մունետիկները հասարակ ամբոխավարներ են, որոնք յանուն «լեզուագիտութեան» կը խօսին, բայց համայնավարութիւն կը խաղան: Կը պանծացնեն արեւելահայ լեզուն, վարկաբեկելու համար արեւմտահայ լեզուն, դրականութիւնն ու մշակոյթը, որոնց աղեցութիւնը խորհրդային գրողներու չըլլանալին մէջ, վերջերս մանաւանդ, կը թուի թէ մտահոգիչ դարձած է ղեկավարութեան համար :

Պայքար բացած են արեւմտահայ լեզուին դէմ, ոչ թէ Հայուն ու հայերէնին վառքը երդելու համար, կամ ազգային ընդհանրական արժէքները պանծացնելու համար, այլ Սովետական Հայաստանի փրոլիականը մղելու եւ սովետական կենքը դնելու համար ամէն տեսակ պատճառ :

Այս պայքարին համար, հետեւաբար, պէտք չկայ ոչ հայերէնի հմտութեան, ոչ ալ դրական ու արուեստի հասկացողութեան: Կը բաւէ համայնավար ակնոցը, « ընկեր » Սթալինի լեզուաբանական « ուսմունք»ին հետ, քանի որ արդէն պատրաստ է գործի անցնելու իմաստակներու խմբակ մը, գլխաւորութեամբ Կեդր. Կոմիտէի առաջին կամ երկրորդ քարտուղարներուն ...

Եթէ Մալխասեան մը կամ Աճառեան մը, կամ նոյն արժէքով դէմքեր խօսք առնէին եւ իրենց կարծիքները բանաձեւէին գլխաւորութեան, կարելի էր նկատի ունենալ: Անոնք լեզուի ճարտարապետները են, գոնէ բանասիրական գետնի վրայ, եւ իրենց կարծիքը կրնար կշիռ մը ունենալ, նման հարցի մը քննութեան մէջ: Բայց ուած պայքարին մէջ սակայն ոչ միայն նման դէմքեր չկան, այլեւ չկան նոյնիսկ արժէքով գրագէտներ, Դմիրճեանի ու Զօրեանի նման գրողներ իսկ: Բոլորը լուռ են այդ մասին եւ հրապարակը բռնողները «բանասիրական գիտութեան թեկնածու – ներ» են կամ Կ. Կոմիտէի քարտուղար Թովմասեաններ ...

Իսկ արտասահմանի մէջ, տեղ տեղ, լինչպէս Պուքրէշ, հասարակ վարժապետ – ներ :

Լեզուն միայն գիտութիւն ու բանասիրութիւն չէ, այլեւ արուեստ է: Բանաստեղծներն ու գրագէտները, որոնք կը գեղեցկացնեն ու կը մշակեն զայն :

Գիտենք թէ Մ. Աբեղեան մը ինչ չարիք գործեց, մեր ուղղագրութիւնը այլանդակելով, ճնշումի տակ, հայ մտքը խեղելու համար մեր անցեալի ստեղծագործութիւններէն :

Համայնավար իշխանութիւնը չյաջողեցաւ անցեալը ուրանալու իր փորձին մէջ. չկրցաւ արտածել իր «սխալագրութիւնը», ստիպուեցաւ բարեփոխել զայն, չկրցաւ նոյնիսկ պարտադրել զայն Ա. Ճաուեանի ու Մալխասեանի, որոնք իրենց կոթողական բառարանները հրատարակեցին հին, այսինքն՝ հայկական ուղղագրութեամբ :

Եւ այսօր, ուրացումի անարդ փորձը կը կատարուի, ուրիշ բովանդակութեամբ, այլ նոյն իմաստակներուն ձեռքով :

Այս պատուղները միայն Սովետական Հայաստանի մէջ չեն հասնիր, կան նաեւ արտասահմանի մէջ: Ռումանիայէն Ամերիկա, Նիւ Եորքէն ու Ֆիլատելֆիայէն մինչեւ Քալիֆորնիա ... Զեն պակսիր ամենուրեք բախտախնդիրներ, որոնք տարբական ու աղճատ հայերէնով մը հայկաբանութեան դասեր կը չռայլեն, կը բռնուին նոյնիսկ տպիտութեան տոպրակին մէջ, բայց յամառօրէն կը չարունակեն իրենց կռինչը:

Պայքարի ղեկավարները չեն զոհանար Հայերով եւ կը դիմեն օտարներու ալ, որոնցմէ մէկը, ռումանացի փրոֆէսէօր մը, Վլատ Պընըցիանու, հայերէնի դասախօս, կուզայ իր վկայութիւնը տալու « պետական » լեզուին ի պաշտպանութիւն, իբրեւ « հարուստ ու կատարեալ » լեզու :

Ուրեմն օտարներէն պիտի սորվինք հայերէնը ...

Կը յիշենք, Ա. մեծ պատերազմէն առաջ, « Ազատամարտ » չաքաթաթերթի բացած հարցաքննութիւնը՝ երկու բառներու միացման հարցին շուրջ :

Այդ օրերուն, երկու կողմերուն ամէնէն ականաւոր գրողներն ու բանասէրները իրենց կարծիքը յայտնեցին: Ո՞վ չի յիշեր Վ. Թանդեանի, Շիրվանզադէի, Ս. Ցառկոբեանի, Շանթի, Լիսիցեանի եւ այլ արժէքաւոր դէմքերու կարծիքը արեւմտահայ լեզուին, անոր ճոխութեան ու ճկունութեան, նրբութեան ու կատարելութեան մասին:

Այս կամ այն « բարբառը « պաշտպանելու համար չենք գրեր այս տողերը :

Մեղի համար մէկ լեզու կայ միայն . — հայերէնը. լինչպէս մէկ ժողովուրդ. — Հայը. մէկ հայրենիք — Հայաստանը, իր անկախութեան ու ազատութեան ձգտումով :

Հայերէնը երկու ճիւղերո՞վ կը ներկայանայ. սակայն բունը, կոճղը նոյնն է, նոյն ոգիով, նոյն չարադասութեամբ եւ նոյն անսպառ դանձարանով, որ պանծալի գրաբարն է:

Արեւելահայերէնը՝ իր պարզութեամբ, ժողովրդական բառերով ու ասացուածքներով, իր մաերիմ չունչով. արեւմտահայերէնը՝ իր նրբութեամբ, գեղեցկութեամբ ու չքեղ ճարտարապետութեամբ մեր ընդհանրական լեզուն, հայերէնը՝ կը դարձնեն իրական եւ կենդանի գանձարան մը, որ կրնայ ապրիլ եւ զարգանալ միայն երկու ճիւղերուն միացումով :

Ուրիշ ճար չկայ :

Ա. Ա. Ա.

ՈՒՌԵՆԻՆ

●

Ուռենին մեր երկրի դաւարթ ու գրաւիչ ծառերէն մէկն է, հոգ չէ թէ պտուղ չի տար, չունի կաղամախիի, թեչիի, հացիի, սօսիի, կաղնիի եւ բարտիի կեցուածքն ու բարձրութեան պատկառանքը, տերեւները պզտիկ ու նեղ են, իր տուած «կատուիկ»ները իրր ծաղիկ՝ ողորմելի են :

Ուռենին կը ծլի առուներու, գետերու լճացած ջուրերու եղերքները, ջրառատ ու թաց տեղերը: Ապրիլ եւ Մայիս ամիսներու ընթացքին «կը ծաղկի»: Ոմանք այս ծառերէն չքեղ տեսք ունին, սակայն մեծ մասով թուխ են: Հայաստանի ուռենիներու գլխաւոր տեսակներն են. «Սպահան ուռին»՝ որ երկար եւ ուղիղ ճիւղեր կ'արձակէ, թուփ է եւ ոչ թէ ծառ, Անդղ գետի մէջ եւ եղերքները կը ծլի մեծ քանակութեամբ, ճիւղերը ողորկ են եւ կէս կամ մկկ մատ թանձրութեամբ, անոնցմէ կեղով եւ սակառ կը հիւսուին, որովհետեւ դիւրաթէք են: Լալկան կամ Սուգի ուռենին՝ գեղեցիկ տեսք ունի, ճիւղերը վար կը կախէ, որոնք երկար են ու տերեւալից, խորհրդաւոր տխրութիւն մը կայ այս ծառին վրայ, կարծես թէ կուլայ, կը անկեն կալերը, բակերու եւ արտերու մէջ, աղբիւրներու եւ գերեզմանատուներու եղերքները: Հասարակ ուռենին՝ կը դործածուի իբրեւ վառելանիւթ :

Ուռիները չուտով կը մեծնան ու կը բազմանան, բազմացնելու կերպն ալ դիւրին է, բաւական է որ ճղիկ մը կարես ու թաղես թաց հողի մէջ, այսինքն՝ աղուրի ընես, կը ծլի ու կը մեծնայ արագօրէն:

Համաճարակ Ցունահոմիական դիւցաբանութեան, Փայեթոն Ապողոնի զաւակին գեղեցկացնեն, փոխադարձաբար զերար ամբողջացնելով :

Իմաստակները միայն հակառակը կը պնդեն: Եթէ Սովետական Հայաստանի նոր գրողներուն, մասնաւորաբար բանաստեղծներուն գործերը այսօր աւելի համ ունին եւ պատկերաւորում, պատճառը այն է՝ որ լայնօրէն կը կրեն ազդեցութիւնը արեւմտահայ լեզուին ու գրականութեան, պահելով արեւելահայերէնի պարզութիւնն ու ժողովրդական կենդանութիւնը :

Պայքար՝ այս կամ այն ճիւղը կարելու համար, հայերէնի ծառը պիտի դարձնէր թեւաբեկ ու վերաւոր :

Երկու բարբառները երկու մատուռներն են չքեղ Եկեղեցիի մը, Մայր Եկեղեցիի մը, որ հայերէնն է, առանց վերադիրի, երկուքն ալ մայր լեզուի գեղեցկութեամբ ու հարստութեամբ: Անոնք որ կը պայքարին այսօր արեւմտահայերէնի դէմ, թշնամի են հայ մշակոյթին :

Այսինքն՝ հայ հոգիին ու անոր ճառագայթումներուն :

(Խմբագրական ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ)

ՍՊԱՆՆՈՒԱԾ ԱՂԱՒՆԻՆ

●

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Ե.

Այսպիսով առաւօտեայ գնացքով գնալս չյաջողուեց: Զուզեցի նորից քեզ դիմել եւ գնացի անմիջապէս Սարումեանի մօտ ու մինչեւ քանի րուպէի չպոկեցի, հանդիստ չտուի: Գալիս էի տուն, որ «չէմոդանս» առնեմ գնամ «վակզալ», վրայ հասաւ երկրորդ պատճառը... Քննեցի՞ր, Մարգարեան :

— Չէ, քունս արդէն փախցրիր :

— Լսիր, լսիր, շատ հետաքրքրական բան եմ պատմելու: Նստեցի «թրամվայ» ... հա, ամէնից առաջ հարցնեմ — դէր – ուած-քս կարդացի՞ր :

— Կարդացի :

— Եղրակացութի՞ւնդ :

— Վատ չէ, կարելի է տպել :

— Ես այդ չեմ հարցնում: Ուզում եմ ասել՝ հասկացա՞ր, որ կեանքի փորձառութիւնից եմ անում պատմութիւնը: Այդ ես ինքս եմ :

— Դա դրական մի որոշ ձեւ է:

— Չհասկացար: Ուզում եմ ասել, որ պատմուածքիս հերոսը ես ինքս եմ եւ ամբողջ պատմուածքն էլ դուս իրողութիւն է :

— Այդ ես չգիտէի :

— Հապա , զուտ իրողութիւն իմ սեփականն կեանքից: Հիմա լսիր: Նստել եմ «թրամվայ», գալիս եմ: Սկզբում ուշադրութիւն չեմ դարձնում, թէ ով է նստած չուրջս: Ցետոյ պատահմունքով ետ եմ նայում եւ ինչ տեսնում. ճիշդ իմ ետեւի նստարանի վրայ նստած է նա, անտառի սիրուհին: Հետաքրքրական է, չէ՞ :

— Եթէ միայն «ֆանտազիա» չէ կիսատ թողած պատմուածդ, չարունակելու համար, նկատեցի ես կեղծ անտարբերութեամբ, բայց իսկապէս շատ հետաքրքրուած :

Թուսեանը մինչեւ անգամ ցած թռաւ նստած տեղից :

— Տօ, ճիշդ եմ ասում, է՛, ինչ ֆանտազիա, բացականչեց նա: Նա ինքը, իսկ եւ իսկ նա, սպանուած աղաւնին: Ճա – նաչեցի առաջին իսկ հայեացքից, որով – հետեւ մէջտեղով քանի՞ տարի է անցել, ընդամէնը չորս հինգ տարի: Ինչպէս ե – րեւում էր, ինձանից առաջ էր նստել, եւ ինձ էր նայում: Աչքս աչքին որ չդիպչեցաւ, չիմացայ ինչ պատահեց ինձ. կարծես մի քար վերցրին եւ գլխովս տուին: Այսպիսի բան երբեք չէր պատահել ինձ : Չեմ իմանում ինչ անեմ : Չեր կենամ Դէհ, հիմա երեւակայիր դրութիւնս, փախչի՞մ, թէ ուղղակի խօսակցութեան սկսիմ: Թէ փախչում եմ, խայտառակութիւն է դուրս գալիս, որովհետեւ գիտէի, որ յետոյ չպիտի ներէի ինձ այդ փոքրոգութիւնը, թէ խօսակցութիւն եմ սկսում, վագոնը լիքն է, վախենում եմ ուրիշ բան դուրս գայ: Եւ ի՞նչ պիտի ասէի, ի՞նչ կարող էի ասել: Նստած եմ իշացածի պէս եւ թէեւ ետ չեմ նայում, բայց զգում եմ, որ նրա հայեացքը չեշտակի ուղղուած է ինձ եւ կարծես այրում է ծոծրակս: Այսպէս բաւական երկար տեղ գնալուց յետոյ, չիսթմունքս մի քիչ որ անցաւ, ե – րեւակայիր, յանկարծ մի տեսակ ուրախութիւն պատեց ինձ : Ասեմ ինչու : Որովհետեւ այն ժամանակ ,երբ նամակագրութիւնս դադրեցրի եւ նրանից էլ այլեւս ոչ մի նամակ չէի ստանում, երբեմն մտածում էի, թէ չլինի որեւէ բան բերած լինի իր գլխին, եւ այժմ անսպասելի կերպով ողջ ու առողջ էի տեսնում նրան : Այդ ուրախութեան պղեգրութեան տակ նորից « քեալլպեղուրթիւնս » բռնեց. վճռեցի, որ իմնի, ես էլ իմնեմ, եւ ինչ ուզում է՝ պատահի: Այդպէս էլ արի: Վագոնը որ կանգնեց, իջաւ: Ես էլ իջայ: Սկսեց արագ քայլերով հեռանալ : Հա – սայ եռեւից : Կանգ առաւ եւ... Դէհ, ինչ երկարացնեմ. բողոքներ, մեղադրանքներ, յանդիմանութիւններ եւ այլն եղան, ի հարկէ, բայց փառք Աստուծոյ, ոչ լեզուս կորցրի եւ ոչ էլ համարձակութիւնս, ոչ էլ փոքրոգութիւնս:

ՆԱՐԴՈՍ

(Շար.)

ՍՊԱՆՆՈՒԱԾ ԱՂԱՒՆԻՆ

●

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Ե.

Այսպիսով առաւօտեայ գնացքով գնալս չյաջողուեց: Զուզեցի նորից քեզ դիմել եւ գնացի անմիջապէս Սարումեանի մօտ ու մինչեւ քանի րուպէի չպոկեցի, հանդիստ չտուի: Գալիս էի տուն, որ «չէմոդանս» առնեմ գնամ «վակզալ», վրայ հասաւ երկրորդ պատճառը... Քննեցի՞ր, Մարգարեան :

— Չէ, քունս արդէն փախցրիր :

— Լսիր, լսիր, շատ հետաքրքրական բան եմ պատմելու: Նստեցի «թրամվայ» ... հա, ամէնից առաջ հարցնեմ — դէր – ուած-քս կարդացի՞ր :

— Կարդացի :

— Եղրակացութի՞ւնդ :

— Վատ չէ, կարելի է տպել :

— Ես այդ չեմ հարցնում: Ուզում եմ ասել՝ հասկացա՞ր, որ կեանքի փորձառութիւնից եմ անում պատմութիւնը: Այդ ես ինքս եմ :

— Դա դրական մի որոշ ձեւ է:

— Չհասկացար: Ուզում եմ ասել, որ պատմուածքիս հերոսը ես ինքս եմ եւ ամբողջ պատմուածքն էլ դուս իրողութիւն է :

— Այդ ես չգիտէի :

— Հապա , զուտ իրողութիւն իմ սեփականն կեանքից: Հիմա լսիր: Նստել եմ «թրամվայ», գալիս եմ: Սկզբում ուշադրութիւն չեմ դարձնում, թէ ով է նստած չուրջս: Ցետոյ պատահմունքով ետ եմ նայում եւ ինչ տեսնում. ճիշդ իմ ետեւի նստարանի վրայ նստած է նա, անտառի սիրուհին: Հետաքրքրական է, չէ՞ :

— Եթէ միայն «ֆանտազիա» չէ կիսատ թողած պատմուածդ, չարունակելու համար, նկատեցի ես կեղծ անտարբերութեամբ, բայց իսկապէս շատ հետաքրքրուած :

Թուսեանը մինչեւ անգամ ցած թռաւ նստած տեղից :

— Տօ, ճիշդ եմ ասում, է՛, ինչ ֆանտազիա, բացականչեց նա: Նա ինքը, իսկ եւ իսկ նա, սպանուած աղաւնին: Ճանաչեցի առաջին իսկ հայեացքից, որով – հետեւ մէջտեղով քանի՞ տարի է անցել, ընդամէնը չորս հինգ տարի: Ինչպէս ե – րեւում էր, ինձանից առաջ էր նստել, եւ ինձ էր նայում: Աչքս աչքին որ չդիպչեցաւ, չիմացայ ինչ պատահեց ինձ. կարծես մի քար վերցրին եւ գլխովս տուին: Այսպիսի բան երբեք չէր պատահել ինձ : Չեմ իմանում ինչ անեմ : Չեր կենամ Դէհ, հիմա երեւակայիր դրութիւնս, փախչի՞մ, թէ ուղղակի խօսակցութեան սկսիմ: Թէ փախչում եմ, խայտառակութիւն է դուրս գալիս, որովհետեւ գիտէի, որ յետոյ չպիտի ներէի ինձ այդ փոքրոգութիւնը, թէ խօսակցութիւն եմ սկսում, վագոնը լիքն է, վախենում եմ ուրիշ բան դուրս գայ: Եւ ի՞նչ պիտի ասէի, ի՞նչ կարող էի ասել: Նստած եմ իշացածի պէս եւ թէեւ ետ չեմ նայում, բայց զգում եմ, որ նրա հայեացքը չեշտակի ուղղուած է ինձ եւ կարծես այրում է ծոծրակս: Այսպէս բաւական երկար տեղ գնալուց յետոյ, չիսթմունքս մի քիչ որ անցաւ, ե – րեւակայիր, յանկարծ մի տեսակ ուրախութիւն պատեց ինձ : Ասեմ ինչու : Որովհետեւ այն ժամանակ ,երբ նամակագրութիւնս դադրեցրի եւ նրանից էլ այլեւս ոչ մի նամակ չէի ստանում, երբեմն մտածում էի, թէ չլինի որեւէ բան բերած լինի իր գլխին, եւ այժմ անսպասելի կերպով ողջ ու առողջ էի տեսնում նրան : Այդ ուրախութեան պղեգրութեան տակ նորից « քեալլպեղուրթիւնս » բռնեց. վճռեցի, որ իմնի, ես էլ իմնեմ, եւ ինչ ուզում է՝ պատահի: Այդպէս էլ արի: Վագոնը որ կանգնեց, իջաւ: Ես էլ իջայ: Սկսեց արագ քայլերով հեռանալ : Հա – սայ եռեւից : Կանգ առաւ եւ... Դէհ, ինչ երկարացնեմ. բողոքներ, մեղադրանքներ, յանդիմանութիւններ եւ այլն եղան, ի հարկէ, բայց փառք Աստուծոյ, ոչ լեզուս կորցրի եւ ոչ էլ համարձակութիւնս, ոչ էլ փոքրոգութիւնս:

ՆԱՐԴՈՍ

(Շար.)

էր, այսինքն՝ որդին Արեւի եւ Կլիմէնէի, վճռ ունեցաւ էրաֆիւսի հետ, որ Զեւսի տղան էր, այս վերջինը՝ անարգելու համար իր հակառակորդը ըսաւ .

— Դուն Արեւէն սերած չես ;

Փայեթոն զնաց մօրը դանդատելու եւ անոր բերնէն լսելու ճշմարտութիւնը: Մայրը իր որդին ղրկեց Արեւին, որ երթայ, տեսնուի անոր հետ եւ անկէ ստանայ իր պատասխանը: Տղան բարձրացաւ երկինք, խօսեցաւ անոր հետ, բայց առիթ չտուաւ իր գալու չարժառիթը: Արեւը սիրով ընդունեց զայն, լսեց անոր դանդատը. խոստացաւ պաշտպանել զինքը եւ յայտնել իր արեւորդի ըլլալու հանգամանքը :

Այս համակրութենէն քաջալերուած Փայեթոն խնդրեց Արեւէն, որ մէկ օրուան համար իրեն տրամադրէ իր կառքը: Արեւը նախ տատամսեցաւ, բայց յետոյ տեղի տուաւ: Փայեթոն նստաւ կառքին վրայ եւ քշեց ձիերը, որոնք անմիջապէս հակցան որ կառապանի փոխուած է: Ծուեցան չիտակ ճաքէն, մերթ ընդ մերթ չատ վեր բերը բարձրացան, երբեմն ալ իջան վար – րերը, իրենց ջերմութեամբ այրելով ժայռերն ու լեռները, եւ ցամքեցնելով դեռ տերը :

Երկիրը քինչեւ իր ընդերքը չորցաւ, բողոքեց Զեւսին: Այս վերջինը՝ կայծակնահար ըրաւ Փայեթոնը եւ զայն գահավիժել տուաւ Երիտանի մէջ... Փայեթոնի քոյրերը ցաւ զգացին իրենց եղբօր մահուան պատճառով, սուգ բռնեցին եւ լացին չորս ամիս չարունակ... Աստուածները այս լացող քոյրերը փոխեցին ուռենիի...: Ուռենին նուիրուած էր Հերակլէսին :

Ոչ մէկ կասկած, որ ուռենին, Փոքր Ասիոյ բնիկ այս ծառը, սօսի ու բարտի ծառերու հետ եւ անոնց չափ յարգանքի ու պաշտամունքի առարկայ դարձած է անյիշատակ դարերը առաջ՝ զանազան ազգերու մէջ եւ իր դարաւոր հմայքը տակաւին կը պահէ: Հայերը մասնաւորաբար, որբաղնացուցած ու պաշտած են ուռենին: Ծառապաշտութեան տարիներուն՝ ուռենին ալ ունեցած է մեր մէջ իր աւանդութիւնը, այսինքն այն բոլոր սոռոզվելիները՝ որոնք անհրաժեշտ են պաշտամունքի բեմին վրայ բարձրանալու եւ սուրբ դառնալու համար :

Դարն ու ժամանակը, մասյին յեղաշրջումները, կրօնական ըմբռնումներու վերիվայրումները ուռենիի հատատալիքին ծանր հարուածները տուած են եւ զայն իջեցուցած հասարակ ծառի մը դիրքին, բայց այն ինչ որ կայ ու կը մնայ մեր ժողովուրդի սրտին մէջ իրր յուշ եւ աւանդութիւն՝ բաւական է հասկնալու այս ծառին հնօրեայ արժէքը ու զայն նկատելու խորհրդաւոր ծառ մը :

Մեր երկիրը հարուստ է ուռենիներով. ո՞ր նահանգը կամ գաւառը ուռենի չունի: Մեր ժողովուրդը գետ կը չարունակէ պաշտել ուռենիները: Հոս կը նշանակեմ երկու աւանդութիւններ՝ ուռենիներու մասին.—

Ա. Ուռենին աղջիկ է եղեր: Գեղեցիկ, գեղեցիկ աղջիկ մը :Շատ մը երիտասարդներ սիրեցին զայն , անոր համար մաշեցան, անոր աքերուն առջեւ փռեցին իրենց սրտին ցաւը: Բոլոր այս սիրողներէն՝ աղջիկը մէկը սիրեց, անոր կապուեցաւ սերտօրէն, հաւատաց այլ մարդու խօսքին, անոր խոստումներուն առջեւ ծաղկեցաւ ու բերկրեցաւ. բայց՝ օր մը սիրականը լքեց զինքը. գիւղէն հեռացաւ, անդառձ մըն ալ չվերադարձաւ: Աղջիկը սգաց ու լացաւ, օր մըն ալ՝ փոխուեցաւ ուռենիի...:

Բ. Ուռենին աղջիկ էր, կ'ապրէր կախարդական բերդի մը մէջ, ունէր հայր ու մայր, աղախին ու ծառայ, դանձ ու հարստութիւն: Օր մը, մօտակայ քաղաքէն գեղեցիկ տպպետ մը կուգայ, կը կենայ բերդին դրան առջեւ, կը խօսի աղջկան հետ ու անոր ձեռքը կը խնդրէ ,բայց աղջիկը պայման մը ունէր: Ով որ այդ պայմանը լրացնէր, ան միայն պիտի կրնար տիրել իր սրտին: Աղջիկը ինձոր մը ունէր, ով որ այդ ինձորը ուտէր ու չմեռնէր՝ պիտի դառնար իր ամուսինը :

Ասպետը ընդունեց պայմանը, գետնէն խլեց նետուած ինձորը, կերաւ ու քիչ վերջ մեռաւ: Թաղեցին զինքը գետի մը ափը, տարին հաղիւ լրացած՝ ասպետին մխէն ու արիւնէն ծնաւ ուռենին...:

Երկու աւանդութիւններն ալ սիրահարական են: Առաջինին հերոսը աղջիկ մըն է, իսկ երկրորդին՝ երիտասարդ մը: Երկուքն ալ ցաւի ու սուգի դրուագներ ունին, որոնք մեզի համակրանք կը բերեն դէպի զոհերը եւ կը մղեն յարգելու զանոնք, եւ անոնց միջոցով՝ ուռենին: Թե-

ՑՈՒՑԱՓՈՂՆԵՐԸ ՄԵՐ ՄԱՍԻՆ

•

ՀԱՅՈՒՆ ԿԱՂՈՒՄԻՋԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

*

— Ես կհիանամ, նկարն էլ մեծ լինի եւ ոչ թե փոքր։ Ես կհիանամ, որովհետեւ ես գիտեմ, որ դուք ինձ համար եք նկարում։ Ես ձեզ շատ եմ սիրում։

— Ձեզ ընդունելի է։

— Ես ձեզ շատ եմ սիրում։

— Ինչո՞ւ եք ինձ սիրում։

— Ձեր աչքերի համար։

— Ես ձեզ համար նկարում եմ ոչ թե ձեր աչքերի, այլ ձեր դեմքի համար։

— Ես ձեր դեմքի համար էլ եմ ձեզ սիրում։

— Ես ձեզ համար նկարում եմ ոչ թե ձեր դեմքի, այլ ձեր ոտքերի համար։

— Ես ձեր ոտքերի համար էլ եմ ձեզ սիրում։

— Ես ձեզ համար նկարում եմ ոչ թե ձեր ոտքերի, այլ ձեր ականջների համար։

— Ես ձեր ականջների համար էլ եմ ձեզ սիրում։

— Ես ձեզ համար նկարում եմ ոչ թե ձեր ականջների, այլ ձեր ձեռքերի համար։

— Ես ձեր ձեռքերի համար էլ եմ ձեզ սիրում։

— Ես ձեզ համար նկարում եմ ոչ թե ձեր ձեռքերի, այլ ձեր մատների համար։

— Ես ձեր մատների համար էլ եմ ձեզ սիրում։

— Ես ձեզ համար նկարում եմ ոչ թե ձեր մատների, այլ ձեր եղունգների համար։

— Ես ձեր եղունգների համար էլ եմ ձեզ սիրում։

— Ես ձեզ համար նկարում եմ ոչ թե ձեր եղունգների, այլ ձեր մազերի համար։

— Ես ձեր մազերի համար էլ եմ ձեզ սիրում։

— Ես ձեզ համար նկարում եմ ոչ թե ձեր մազերի, այլ ձեր ուսերի համար։

— Ես ձեր ուսերի համար էլ եմ ձեզ սիրում։

— Ես ձեզ համար նկարում եմ ոչ թե ձեր ուսեր

թիւնը 1942 Մայիս 10ին, երբ կ'ըսէր.— «Մենք վճռապէս որոշած ենք չգործածել այդ դարշելի զէնքերը, մինչեւ որ Գերմանները իրենք չգործածեն առաջին անգամ»:

Իտալիա եւս խեղաթիւրում կը նկատէ խորհրդային ծանուցագիրը որ կը ծառայէ քարոզչական նպատակներու:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԱՆԳԱՐԱՅԷՆ կը հեռագրեն թէ Ազգ. ժողովին արտաքին գործերու յանձնախումբը միաձայնութեամբ քուէարկեց Գերմանիոյ անդամակցութիւնը Ատլանտեան զինակցութեան: Օրինագիծը այժմ յանձնուած է խորհրդարանին, որ պիտի վաւերացնէ յառաջիկայ շաբթու:

ԵԳԻՊՏՈՍ հաղորդեց Ազգաժողովին Ապահովութեան խորհուրդին թէ թոյլ պիտի չտայ որ Իսրայէլի նաւերը անցնին Սուէզի ջրանցքէն:

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ Ապահովութեան պաշտօնատան տնօրէնը յայտարարեց թէ 17050 նոր գաղթականներու անցագիր տրուած է, համաձայն 1953 Օգոստոսի օրէնքին որ կ'արտօնէ բոլշեւիկեան երկիրներէ փախած տարագիրներու մուտքը: Դեռ կը յուսան 214·000 նոր գաղթականներ ընդունիլ: Օրէնքին տրամադրութեամբ, ամերիկեան քաղաքացիներ պարտաւոր են երաշխաւորութիւններ տալ, գործ, բնակարան եւ օգնութիւն ապահովել նորեկներուն:

ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ գործակալութիւնը կը ծանուցանէ թէ սահմանապահ զօրքը ըսպաննեց լրտես մը երբ կը դիմադրէր եւ գերի բռնեց ուրիշ մը: Կ'աւելցնէ թէ երկուքն ալ Էսթոնիա իջած էին ամերիկեան օդանաւէ մը, անկարգելով:

ՓԱՐԻԶԻ խորհրդային դեսպանը Մոսկուա մեկնեցաւ օդանաւով, մասնակցելու համար կարեւոր խորհրդակցութեան մը, որ կապ ունի Փարիզի համաձայնութեանց վաւերացման հետ:

ԳԵՏԵՐՈՒ ՅՈՐԴՈՒՄԸ կը շարունակուի: Սէնի ջուրերն ալ վտանգաւոր կէտին հասած են: Ամէնէն աւելի մտահոգութիւն կը պատճառէ Մառնը, որ 1910ի մեծ յորդումը կը յիշեցնէ: Գաւառի մէջ, Սոնը, Ռոնը եւ ուրիշ գետեր նոյնպէս յորդած են եւ աւերներ կը գործեն: Շատ մը վայրերու մէջ հաղորդակցութիւնները խզուած կամ ճամբաները վտանգաւոր դարձած են: Կառոնի ջուրերը այնքան բարձրացած են որ ծառեր արմատախիլ կ'ըլլան եւ կը քշուին հոսանքէն:

ԽԼՐՏՈՒՄՆԵՐԸ կը շարունակուին Կեդր. Ամերիկայի հանրապետութեանց մէջ: Քոսթա Ռիքայի դէմ կատարուած արշաւանքէն ետք, Փանամայի մէջ ալ դէպք մը պատահեցաւ: Ազգ. պահակագունդը պաշարեց նոր նախագահին պալատը: Դեռ վերջերս էր որ սպաննուեցաւ նախորդ նախագահը:

MORY et Cie

SERVICE VAUQUELIN

Միակ արտօնուած տունն է ծրարներ ղրկելու համար ՀԱՅԱՍՏԱՆ

(U. R. S. S.)

Հաստատութիւնը արտօնուած է ՄԻԱՅՆ ՆՈՐ ԶԳԵՍՏՆԵՐԸ ղրկելու, պաշտօնական հաշուեցոյցներով, իսկ գործածուած հագուստներ՝ շատ լաւ վիճակի մէջ:

3, RUE ST.-VINCENT DE PAUL

Paris 10e, Tél.: TRU. 72-60 (Poste 89)

ԲՆԱԿԱՐԱՆԻ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

Երկու յարկաբաժիններ կան տրամադրելի 18րդ թաղամասին մէջ, դիւրամատչելի պայմաններով: Մէկը 2 յարկ, կը բաղկանայ ընդարձակ սենեակէ մը, խոհանոցէ եւ անթրէ, ջուր, ելեկտրականութիւն, կազ, էնսթալասիոն ջերմութեան համար: Միւսը՝ 5րդ յարկը, երկու սենեակ, անթրէ, խոհանոց, քապինէ տը թուալէթ, տէպարա, ելեկ., կազ, էնսթալասիոն տաք ջուրի եւ հեռաձայն: Փոխանակելու համար հինգ սենեակնոց յարկաբաժինի մը հետ Փարիզի մէջ: Մանրամասնութիւններու համար հեռաձայնել՝ Մօն. 15–75 կամ դիմել խմբագրութեան:

ԿՈՒԶՈՒԻՆ

Լաւ կահագործներ (էպէնիստ): Գրել՝ M. PANOSSIAN, Menuiserie et ébénisterie, 34, rue de la Liberté, Embrun (H. Alpes)

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐ

Արեւմտեան Յուրոպայի Կեդր. Կոմիտէն ստիպողաբար ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ հետեւեալ շրջաններու ընկերները, նշանակուած թուականներուն: Ներկայ կ'ըլլայ Կ. Կ.ի ներկայացուցիչը.—

16, 17 Յունուար Մարսէյլ:

18 Յունուար Կրընոպլ:

ԱՄԱՆՈՐԻ ՀԱՆԴԷՍ

ԼԻՈՆ.— Յունուար 24ի երեկոյ ժամը 8·30ին Լիոնի Հայկազեան վարժարանի ամանորի հանդէսը տեղի պիտի ունենայ Սինէ Ռէքսի մէջ: Գեղեցիկ վայելք մը մասնաւորապէս ծնողներու համար: Մուտքը ազատ է:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՄԵԾ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Հովանաւորութեամբ Լիոնի Ազգ. Միութեան, ի նպաստ Եկեղեցւոյ եւ դպրոցի շինութեան:

Ղեկավարութեամբ դերասան ԹՐԱԳՕՇի եւ մասնակցութեամբ Լիոնի, Տէսինի եւ Վիէնի լաւագոյն ուժերու:

Այս երկուշաբթի երեկոյ ժամը 8·30ին, Սինեմա Փաքսի մէջ, (նախկին Էմիլ Զօլա սրահը) 127, ռիւ Պուալօ:

Խնամեալ պատրաստութեամբ կը ներկայացուի Պերճ Պռոշեանի

ՍՕՍ ԵՒ ՎԱՐԴԻԹԵՐ

երաժշտական թատերախաղը, բազմաթիւ երգերով եւ պարերով:

Տոմսերու գիները.— Ա. կարգ 250 ֆր. Բ. կարգ 200 ֆրանք:

Կանխաւ ապահովեցէք ձեր տոմսերը:

ՏԱՐՕՆ ՏՈՒՐՈՒԲԵՐԱՆԻ ՀԱՅՐ. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ՎԱՐԴԱՆԱՆՑը կը տօնէ Փետր. 27ի կիրակի կէս օրէ վերջ, մինչեւ կէս գիշեր:

ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Կազմակերպուած աշակերտներու կողմէ 23 Յունուար, կիրակի օր, ժամը 16ին

Ա. Մաս.— Վոլմարի փոքրիկ կոմսը Ընտանեկան տռամ, երեք արարով:

Բ. Մաս.— Վօթրը Թէվուէ Էօժէն Քօմէտի ան էօն աքթ

Գ. Մաս.— Երկու Հնակարկատներ Ծիծաղաշարժ կատակերգութիւն 1 արար:

ՆՈՒԷՐՆԵՐ

Ողբ. Այրի Տիկին Սրբուհի Պէքեարեանի մահուան առաջին տարելիցին առթիւ՝ իր աղջիկները Պանեէոյէն Տիկին Զապէլ Փիլիպպոսեան եւ Շաւիլէն Տիկին Լուսնթագ Կիւլեան կը նուիրեն առաջինը՝ հազար Ֆրանք՝ Պանեէոյի դպրոցին, հազար Ֆր. փարիզահայ Տիկ. Միութեան: Երկրորդը երկու հազար Ֆր. Կապոյտ Խաչի Օդափոխութեան կայանի չէնքին նորոգման:

× Փարիզի Կարմիր Խաչը շնորհակալութեամբ ստացած է փոխան ծաղկեպսակի, տիկին Գարագոչի մահուան առթիւ. Պ. Ն. Կիւրինւլեանէ հազար Ֆր., նոր Տարուան առթիւ, Պ. Սիմոն Չիլինկիրեանէ հազար Ֆր. իր քրոջ ապաքինման առթիւ, Պ. Վահրամ Ոսկանեանէ հազար Ֆր:

× Տիկին Պայծառ Տակառեան հազար Ֆրանք կը նուիրէ Ֆ. Կ. Խաչի Պանեէօ Քաշանի մասնաճիւղին: Տիկ. Մէդէա Խելածէ հազար Ֆր. մասնաճիւղիս, հազար Ֆրանք ալ Օդափոխութեան կայանի չէնքին:

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

ԱՄԷՆՈՒՆ ՏԱՐԵԳԻՐՔԸ 1955

(Բ. ՏԱՐԻ)

Կազմեց՝ ԿԱՐՕ ԳԷՈՐԳԵԱՆ

Ճոխ եւ այլազան բովանդակութեամբ, պատկերազարդ:

Գրական էջեր.— Հայկ. Կեանք, Արուեստի աշխարհ, Հայաստան, Կէս-բժշկական, դաղութներ (Լիբանան եւ Սուրիա), երգիծանք, մարզաշխարհ, անցքեր, մահագրութիւն, օրացոյց եւն.:

ԳԻՆ 1200 ՖՐԱՆՔ

Թղթատարի ծախքով 1270: Դիմել՝ «Յառաջ»ի:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ համար Յ. ՄԱԼԱՔԵԱՆի՝

3, Bd. Théodore Turner, Marseille

Imp. Araxes - 46, Rue Richer. Paris (9e)

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿ. ԴԱՏԻ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

Նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. «Փոթորիկ» խումբին, այս երեքշաբթի իրիկուն ժամը ճիշդ 21ին Սոսիէթէ Սավանթի սրբահին մէջ, 28 ռիւ Սէրփան, մէթրօ Օտէոն:

Կը դասախօսէ ընկ. ՀՐԱՆՏ ՍԱՄՈՒԷԼ: Նիւթ՝ 1800 – 1830ի շրջանը, «Հայոց աշխարհ»ի գրաւումը եւ Թիւրքմէնչայի դաշնագիրը:

Սիրով կը հրաւիրուին ընկերներն ու փափաքողները:

ՍԻՓԱՆ ԿՈՄԻՏԱՍ ԵՐԳԶԱԽՈՒՄԲ

Պիտի երգէ Փետրուար 13ին:

Մեր փորձերը տեղի կ'ունենան Ազգ. Տան մէջ, ամէն երեքշաբթի գիշեր ժամը 8էն 10ը եւ նաեւ ամէն ուրբաթ 21 յունուարէն սկսեալ:

Անոնք որ կանոնաւորապէս չեն հետեւիր փորձերուն չեն կրնար բեմ ելլել հանդէսին օրը:

Ուրեմն երգչախումբին յաջողութեան համար կը խնդրենք երգիչներէն ճշդապահ եւ յարատեւ ներկայութիւն երեքշաբթի եւ ուրբաթ գիշերուան դասերուն:

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Ֆ. Կ. ԽԱՉԻ Անիէռ Պուա Քոլոմպի մասնաճիւղին հանդէսը Փետրուար 27ին:

***

Մուրատ Ռափայէլեան նախկին աշակերտներու միութեան ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ, կիրակի 6 մարտ:

***

Փետրուար 18ի տարեդարձը Փարիզի մէջ Փետրուար 19ին:

ՀԱՅԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Կը յանձնարարենք

ՍԻԼՎԵՍՏՐ ԴԵՂԱՐԱՆԸ

46, Rue de Trévise, Tél. PRO. 86-41

Ուր լաւագոյն ընդունելութիւնը վերապահուած է Փարիզի, արուարձաններու եւ գաւառի Հայերուն

Հայերու բարեկամ դեղարան մը

Ազգ. Տունէն դէպիլափայէթի անկիւնը

Պ. Վահրամ Էլմաճեան պարտրաստող-ծախող, իր հայրենակիցներուն տրամադրութեան տակ է ժամը 9էն 12·30 եւ 15էն 20 հոն է:

ՇԱՀԵԿԱՆ ՀԱՅԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

ԻՐՄԱ ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ

ՐԱՖՖԻ ԿԱԶՐԻԿԵԱՆ

Նշանուած

Քլիշի Սու Պուա 9 Յուվ. Փարիզ

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Ֆ. Կ. ԽԱՉԻ միջմասնաճիւղային ժողովը այս երկուշաբթի ժամը 3·30ին, Քաֆէ Ռէժան, Քատէ:

ԼԻՈՆ.— Ֆ. Կ. Խաչի վարչութիւնը իր բոլոր անդամուհիները ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ այս ուրբաթ կէսօրէ վերջ, ժամը 3ին, 5 ռիւ Պօնֆուա, Յոյներու սրահը: Կարեւոր օրակարգ:

ԺՈՂՈՎ ԿՐԸՆՈՊԼԻ ՄԷՋ

ԿՐԸՆՈՊԼԸ.—Ազգ. Եկեղեց. Միութեան ընդհ. ժողովը պիտի գումարուի Յունուար 23ին, ժամը 15ին, Սէն Լուի սրահը, Ռիւ Ժույ: Օրակարգ.— Զեկուցում եւ հաշուետուութիւն:

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ԼՍԱՐԱՆ

Յառաջիկայ դասախօսութիւնը այս չորեքշաբթի երեկոյ Քաֆէ Քատէի վերնայարկը: Դասախօս Պ. Ս. Քոչարեան: Նիւթ՝ «Վերյիշումներ՝ Մ. Աբեղեանի մահուան տասնամեակին առթիւ»:

ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ՄԵԾ ՓԱՌԱՏՕՆ

Կազմակերպուած Փարիզի Կեդրոնի Կրթական Մարմնի կողմէ Սորպոնի մեծ ամփիթատրոնին մէջ 20 Փետր. 1955, ժամը 3ին, մասնակցութեամբ բոլոր դպրոցներու աշակերտութեան:

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿ. ԵՒ ՆՇԱՆ ՓԱԼԱՆՃԵԱՆ ՃԵՄԱՐԱՆԻ ՔՍԱՆԵԻՀԻՆԳԱՄԵԱԿԸ պատկերազարդ չքեղ հատոր մը, ճոխ եւ այլազան բովանդակութեամբ: Գին 700 ֆրանք:

Դիմել ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ գրատուն, 46 ռիւ Ռիշէ, Փարիզ (9) կամ «Յառաջ»ի:

LUCIEN DURAND

ՓՈՐՁԱԳԷՏ ՀԱՇՈՒԱԿԱԼ

23, Rue Notre Dame des Victoires, Paris (2). GUT 36-71

ՏԱՐՈՒԱՆ ԱՌԱՋԻՆ ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄԸ

Կիրակի երեկոյ, 30 Յունուար, ժամը ճիշդ 8·45ին

Իէնայի թատրոնը, 10 Ավընիւ տ'Իէնա

ԴԵՐԱՍԱՆ Գ. ՏԷՐՎԻՇԵԱՆ

Կը ներկայացնէ եւ կը խաղայ

Յ. ՊԱՐՈՆԵԱՆԻ ՇՈՂՈՔՈՐԹԸ

Կատակերգութիւն երեք արար,

ԳՐԻԳՈՐ ՎԱՀԱՆԻ ԱՌԱՆՑ ՍԻՐՈՅ

Տաղաչափուած տռամ մէկ արար

Կը մասնակցին Ա. Գմբէթեան, Լ. Համբարձ, Քնար Ազնաւորեան, Մարկրիթ Ադամեան, Մ. Միհրան Ժագ Սթէֆանօ, եւ Հայկուհի Խտըշեան:

Խնամուած բեմադրութիւն

Ներկայացման տեւողութիւնը երկար ըլլալով՝ վարագոյրը պիտի բացուի ճիշդ որոշեալ ժամուն:

Սովորական գիներով տոմսերը կը ծախուին ծանօթ վայրերը, ինչպէս նաեւ կեդրոնատեղին՝ Գ. Տէրվիշեան, 66 Պուլվ. Մօռթիէ, Փարիզ (20):

ԲՆԱԿԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ՇԻՆՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՆՈՐՈԳՈՒԹԵԱՆ

ԲԱՑԱՌԻԿ ԶԱՐԴԵՐԸ ԿԸ ՀԱՅԹԱՅԹՈՒԻՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵՆԷՆ

Ets. THOMLAC

16bis, Bd. Sébastopol, Paris (4)

52, Rue de Chalon, Paris (12)

4bis, Rue Vaillant Couturier, Argenteuil

10, Ave. de Gennevilliers, Villeneuve-la-Garenne

ՊԱՏԻ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԹՈՒՂԹԵՐ ԵՒ ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԻՒՂԱՆԵՐԿ՝ ՍԵՓԱԿԱՆ ԱՐՏԱԴՐԻԹԻՒՆ

THOMLAC

Ձեր բնակարաններուն կուտայ գեղարուեստական հաճելի և ջերմ մթնոլորտ, իսկ ձեր պիւտճէին վրայ կը կատարէ խիստ կարեւոր խնայողութիւններ:

ՅԱՐԱՏ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondé en 1925 Tél.: PRO. 86-60

Le Directeur : SCH. MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise, Paris-9e

C.C.P. Paris 1678-63 R.C.Seine 376.286

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ տարեկան 3000 փր., վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 փր. կամ 10 $, հատը 12 փր.

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 18 ՅՈՒՆՈՒԱՐ

MARDI 18 JANVIER 1955

31ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7574 31e ANNEE

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 11ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 2985

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

ԹՐՔԱԿԱՆ ՁԵՌՆԱՐԿ ՄԸ

Քաղաքական շրջանակներու մէջ մասնաւոր ուշադրութեամբ կը հետեւինԹուրքիոյ եւ Իրաքի միջեւ գոյացած համաձայնութեան, որ պիտի ստորածրուի մօտերս :

Ինչպէս կ'երեւայ, Թուրքիոյ վարչապետը եւ արտաքին գործերու նախարարը Անգարայէն չմեկնած, վստահ էին թէ գետինը հարթուած է եւ մեծ դժուարութեանց պիտի չհանդիպին Պաղտատի մէջ:

Նոր տարին չսկսած, երբ կը հաստատուէր երկու նախարարներուն ճամբորդութեան որոշումը, Ատնան Մենտէրէս շռայլաբան մեծարանքներ կ'ուղղէր արաբ ազգերուն :

— « Ոչ միայն Իրաքի եւ Եգիպտոսի, այլեւ ամբողջ արաբական աշխարհին հետ եղբայրական զգացումներ կը տածենք : Եւ կը հաւատանք թէ արաբ ազգերն ալ նոյն զգացումները կը սնուցանեն մեզի հանդէպ »:

Գետինը յուշիկ յուշիկ հարթուած էր նախընթաց այցելութիւններով զորս կատարեցին Իրաքի վարչապետը, Յորդանանի թագաւորը եւ ուրիշներ :

Միւս կողմէ, անընդհատ կը բանէր Թուրքիոյ զինակիցներուն դիւանագիտական մեքենան, ընդարձակելու համար Թուրքիոյ եւ Փաքիստանի միջեւ կնքուած զինակցութիւնը :

Վաւերական տեղեկութեանց համաձայն, թուրքեւիրաքեան համաձայնութիւնը հիմնուած է Ազգաժողովին ուխտին 51րդ յօդուածին վրայ, իբրեւ ինքնապաշտպանութեան միջոց :

Միւս կողմէ, համաձայնութիւնը կը տրամադրէ միացեալ պաշտպանութիւն Միջին Արեւելքի «ներսէն թէ դուրսէն » կատարուելիք նախայարձակման դէմ :

Իրազեկներ կը կարծեն թէ «ներսէն» բառը գործածելով, երկու կողմերը նկատի ունին Իսրայէլը :

Ինչպէս հաղորդած ենք արդէն, համաձայնութիւնը բաց է ոչ միայն միւս արաբ ազգերուն, այլ եւ այն պետութեանց առջեւ որոնք ի վիճակի են աջակցելու Միջին Արեւելքի պաշտպանութեան եւ ապահովութեան գործին :

Ահա թէ ինչու համաձայնութեան լուրը մեծ գոհունակութիւն պատճառեց Մ. Նահանդներուն եւ մասնաւորապէս Անգլիոյ մէջ, որուն արտաքին նախարարը մօտերս քննական պտոյտ մը պիտի կատարէ դէպի Արեւելք, հանդիպելով նաեւ Անգարա :

Նոյն շրջանակները այժմ կը սպասեն Թուրքիոյ վարչապետին յաջորդ այցելութեանց արդիւնքին :

Սուրիա, Լիբանան եւ Եգիպտոս ցարդ ամուր կառչած կը մնան չէզոքութեան ուղեգծին: Մասնաւորապէս Եգիպտոսի նոր վարիչները երբեք տրամադիր չեն յարելու որեւէ խմբակցութեան որ կը գտնուի Արեւմուտքի թեւարկութեան տակ :

Ամէն պարագայի մէջ, Անգարա անկարելին կը փորձէ, միացեալ ճակատ մը կազմելու համար Միջին Արեւելքի մէջ, իր հովանաւորութեամբ, իբրեւ լրացուցիչ մաս Ատլանտեան եւ Պալքանեան դաշինքներուն :

Սպասելով դէպքերու ընթացքին, անգամ մը եւս կը յիշեցնենք թէ կացութիւնը մեզի կը պարտադրէ արթնութիւն եւ մանաւանդ լրջութիւն :

Զմոռնանք որ մեր ժխորը կրնայ պատրուակ ծառայել զանազան թիւրիմացութեանց :

Ժամանակն է կարճ կապելու կարգ մը լրագրական մարզանքներ, որոնք ի վերջոյ պիտի յանգին ներքին եւ գործօն ուժերու ջլատման :

Գործենք պաղարիւն եւ «թող թշնամին ամաչի» , ոչ թէ հրճուի, չարախինդ քրքիջներ արձակելով :

Շ.

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ՆՈՐ ԱՌԱՋԱՐԿԸ

... ՊԱՅՄԱՆԱՒ ՈՐ ՄԷԿԴԻ ԴՆԵՆ ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Խ. Միութիւնը կը շարունակէ իր ձեռնարկները, ջուրը ձգելու համար Փարիզի համաձայնութիւնները :

Յունուար 16ին, արտաքին գործերու նախարարութեան տեղեկատու դիւանին վարիչը, Լէոնիդ Իլիչեւ աճապարանքով իր մօտ հրաւիրեց Մոսկուայի օտար թղթակիցները եւ կարդաց յայտարարութիւն մը, որ տեսակ մը ծանուցագիր է, ուղղուած արեւմտեան պետութեանց: Ահաւասիկ յայտարարութեան հիմնական մասերը .—

Խ. Միութիւնը կ'առաջարկէ նոր բանակցութիւններ կատարել մասնակցութեամբ Չորս մեծ պետութեանց, քննելու համար Գերմանիոյ միացման խնդիրը եւ կը հաւանի դիւանագիտական յարաբերութիւններ հաստատել արեւմտեան Գերմանիոյ հետ, պայմանաւ որ մէկդի դրուին Փարիզի համաձայնութիւնները: Յայտարարութիւնը նախ կ'ազդարարէ գերման ժողովուրդին թէ այժմ պարտաւոր է ընտրելու իր ճամբան: Ապա կը շարունակէ .—

Գերմանական հարցին լուծման համար ծայր աստիճան կարեւոր եւ ստիպողական է վերահաստատել Գերմանիոյ միութիւնը: Այդ գործը գլուխ հանելու համար անհրաժեշտ է բանակցութիւններ սկսիլ Մ. Նահանդներուն, Մեծն Բրիտանիոյ, Ֆրանսայի եւ Խ. Միութեան միջեւ, Գերմանիոյ վերամիացման համար, ազատ ընտրութիւններ կատարելով: Այդ բանակցութիւնները իմաստպիտի չունենան եւ անկարելի պիտի դառնան, եթէ Փարիզի համաձայնութիւնները վաւերացուին :

Խ. Միութիւնը լաւ յարաբերութիւններ ունի գերման ժողովրդավար հանրապետութեան հետ: Ան պատրաստ է նաեւ կանոնաւորելու իր յարաբերութիւնները գերման դաշնակցային հանրապետութեան հետ: Ներկայ պայմաններուն մէջ Խ. Միութեան եւ գերման դաշնակցային հանրապետութեան յարաբերութեանց կանոնաւորումը պիտի նպաստէ նաեւ լաւագոյն հասկացողութիւն մը հաստատելու փոխադարձաբար եւ փնտռելու աւելի արդիւնաւոր միջոցներ Գերմանիոյ վերամիացման համար :

Եթէ Փարիզի համաձայնութիւնները վաւերացուին, պիտի ստեղծուի նոր կացութիւն մը ուր Խ. Միութիւնը պիտի ջանայ ոչ միայն աւելի զօրացնել բարեկամական յարաբերութիւնները գերման ժողովրդավար հանրոպետութեան հետ (արեւելեան Գերմանիա), այլեւ ամրապընդելու խաղաղութիւնը եւ ապահովութիւնը, համախորհուրդ՝ եւրոպական խաղաղասէր պետութեանց հետ :

Գերման ժողովուրդը պարտաւոր է ընտրութիւն մը կատարել իր հետեւելիք ճամբու մասին: Մէկ ճամբան կ'առաջնորդէ վերամիացման եւ բնականոն յարաբերութեանց՝ Եւրոպայի բոլոր պետութիւններուն հետ: Այդ ճամբան թոյլ չի տար որ Գերմանիոյ այս կամ այն մասը մասնակցի ուրիշ պետութեանց դէմ ուղղուած զինուորական խմբակցութեան մը. ատոր լաւագոյն միջոցն է Գերմանիան առնել հաւաքական ապահովութեան ցանցի մը մէջ: Միւս ճամբան, որ գծուած է Փարիզի համաձայնութիւններով, կը յաւերժացնէ Գերմանիոյ բաժանումը եւ կը վերահաստատէ զինապաշտութիւնը Գերմանիոյ մէջ: Այդ ճամբան Գերմանիան կ'ենթարկէ նոր պատերազմի մը պատրաստութեան ծրագիրներուն »:

ՓԱՆԱՄԱՅԻ նախագահին սպանիչը գտնուեցաւ: Փաստաբան մըն է որ խոստովանած է ամէն բան :

❖ ՕՐԸ ՕՐԻՆ ❖

*

« ԱՄԷՆ ՄԱՐԴՈՒ ԲԱՆԸ ՉԷ »

«Էջմիածին» ամսագրի 1954 Հոկտեմբերի թիւին մէջ, Կոմիտաս վարդապետի մասին յուշեր հրատարակած է իր դասընկերներէն մին, որ կը ստորագրէ ծածկանուն, Շահան – Սիմոն:

Դժբախտաբար չափազանց համառօտ են այդ յուշերը:

Երեւի յօդուածագիրը ինքն ալ զգալով այդ պարագան, գրութիւնը կը սկսի այսպէս, իբրեւ չքմեղանք.

— « Ես ի՞նչ իմանայի թէ ճեմարանում հետս վէգ ու ձնագնդի խաղացող Սողոմոնը՝ Կոմիտաս անունով մեծ կոմպոզիտոր պիտի դառնար ու հռչակ վայելէր: Եթէ գուշակէի, եթէ իմանայի, հէնց այն ժամանակուանից կ'ուսումնասիրէի նրա նիստուկացը, բնաւորութեան գծերը, նրա ամբողջ էութիւնը »:

Բայց եւ այնպէս, կ'արժէ արտատպել գրութիւնը :

Մինչ այդ, քանի մը հատուածներ :

Երկու դասընկերները իրարու կը հանդիպին 1884ին:

Յօդուածագիրը, Ախալցխացի, կը պատմէ թէ երգեցողութեան ուսուցիչն էր Սահակ սարկաւագ Ամատունի, աշակերտ Նիկողոս Թաշճեանի եւ հմուտ «շարականների Պոլսի եղանակներին »:

Իր սորվեցուցած երգերը մեծ մասով եղած են գրաբար եւ կամ միջնադարեան աշուղական հայերէնով :

— « Սողոմոնը նրա բոլոր ձեւերը ընդօրինակում էր, սովորեցրած երգերը անգիր անում»:

Ի՞նչ էին այդ երգերը,— «Երկինք զուարթ ակնարկէր », « Ես յարկս պերճ», «Ահա աշնան առաւօտ», «Ի կանխագէտ տեսչութենէդ», «Է՛յ իմ վարդիկ», կամ «Թող փչէ քամին պաղ – պաղ», «Մեր խեղճ ազգը ուսում չունի», «Հիմի՞ էլ լըռենք», (Գամառ Քաթիպա»:

Յուշագիրը կը վկայէ թէ ինչպէս Ամատունին, Սողոմոնն ալ ունէր «բանաստեղծական ձիրք եւ երգեցողութեան հրմտութիւն »:

— « Սա էլ երբեմն իր բանաստեղծական խծբծանքները կարդում էր տօն որերին, ինչպէս «Ծին ծին ծիրանի», նմանողութեամբ Հ. Ղեւոնդ Ալիշանի »:

Ապա կը պատմէ թէ «Սողոմոնը սիրահար էր նաեւ տաճկական եւ քրդական երգերի», եւ զանոնք «երգելով կոմիկօրէն զուարճացնում էր մեզ»:

— « Հայ տին տին հոփլա տա կէլ,— Շալվարըն թոփլա տա կէլ»:

Կը յիշէ նաեւ քիւրտերէն երգ մը, չորս տող :

Դարձեալ յօդուածագրին վկայութեամբ, Սողոմոն եւրոպական խազերով գրուած դասագիրք մը ունէր եւ «սերտողութեան ժամերին անգամ առջեւն էր դնում, ականջները երկու ձեռքով փակում, որ կողմնակի շշուկներ չլսի, ու ինքն իրեն կամաց կրկնում էր,— դօ, րէ, մի ...»:

Այս առթիւ կը յիշէ ապագայ Կոմիտասի մէկ խօսքը եւրոպական ձայնագրութեան մասին .

— « Թան չէ, մածուն չէ, ամէն մարդու բանը չէ»:

Այդ օրէն իսկ, աշակերտ Սողոմոնը «բացի նոտաներից ու երգերից, բացի Հայոց լեզուից ու բանաստեղծութիւններից՝ ուրիշ առարկաներով չէր հետաքրքրւում»:

Անշուշտ անոր համար որ բնազդաբար կը զգար իր կոչումը :

ՎԱՀԷ

ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՄԻՒՍՆԵՐԸ ԿԸ ՄԵՐԺԵՆ

Այս ազդարարութեան հրատարակութենէն անմիջապէս ետք, արեւմտեան Գերմանիոյ վարչապետը յայտարարեց .

— Ես լուրջ կարեւորութիւն չեմ ընծայեր այս ազդարարութեան: Փարիզի համաձայնութիւնները խաղաղութեան գործիքներ են որոնց շնորհիւ դաշնակցային հանրապետութիւնը (արեւմտեան Գերմանիա) պիտի կրնայ գործել միջազգային քաղաքականութեան մէջ Գերմանիոյ վերամիացման համար: Հետեւաբար Փարիզի համաձայնութիւնները կը ծառայեն պահպանելու եւ ապահովելու աշխարհի խաղաղութիւնը: Սխալ է խորհրդային յայտարարութեան այն պնդումը թէ Փարիզի դաշնագիրները պիտի վերահաստատեն գերման զինապաշտութիւնը »:

Միեւնոյն ատեն հրատարակուեցաւ պաշտօնական յայտարարութիւն մը՝ մամուլի վերատեսչութեան կողմէ որ կ'ըսէ թէ Խ. Միութեան ծանուցագիրը նոր փորձ մըն է «խափանելու Արեւմուտքի միութիւնը եւ Փարիզի համաձայնութեանց վաւերացումը: Աշխարհի խաղաղութիւնը եւ Գերմանիոյ խաղաղ եւ ազատ վերամիացումը կրնան իրագործուիլ միայն ազատ ժողովուրդներու միութեամբ : Միայն ատեն կարելի է յաջող բանակցութիւններ կատարել Խ. Միութեան հետ»:

× Մ. Նահանդներու արտաքին նախարարութեան մէկ ներկայացուցիչը յայտարարեց թէ Մոսկուայի առաջարկը «նոր եւ թափանցիկ փորձ մըն է, խափանելու համար արեւմտեան Գերմանիոյ վերազինումը»: Մամուլի վերատեսուչը եւս նոյնիմաստ յայտարարութիւն մը հրատարակեց, ըսելով թէ Մոսկուայի այս փորձն ալ ձախողման դատապարտուած է :

Փարիզի եւ Լոնտոնի քաղաքական շրջանակներն ալ դիտել կուտան թէ Մոսկուա նոր ռազմախաղ մը կը փորձէ, խափանելու համար Փարիզի համաձայնութեանց վաւերացումը: Այս առթիւ ուշադրաւ կը գտնեն որ Լոնտոնի խորհրդային դեսպանատան գործակատարը շաբաթ օր Անգլիոյ արտաքին գործերու պաշտօնատունը գնաց, տեղեկութիւններ քաղելու համար Փարիզի համաձայնութեանց վաւերացման մասին:

Յայտնի է որ ոչ միայն Ֆրանսայի Ազգ. ժողովը, այլեւ Անգլիոյ խորհրդարանը վաւերացուցած են Փարիզի դաշնագիրները: Անգլիոյ համար նախապայման է այդ համաձայնութեանց վաւերացումը բոլոր պետութեանց կողմէ, որեւէ նոր բանակցութիւն կատարելու համար Խ. Միութեան հետ :

ԹՈՒՐՔԻԱ ԶԻՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆ Կ'ԱՌԱՋԱՐԿԷ ԼԻԲԱՆԱՆԻ

ԵԳԻՊՏՈՍ Կ'ԸՆԴԴԻՄԱՆԱՅ

Թուրքիոյ վարչապետը, որ Պաղտատէն Պէյրութ գացած էր ,առաջարկեց Լիբանանի կառավարութեան զինակցութիւն մը կնքել յարեւնման թուրքեւիրաքեան համաձայնութեան: Լիբանանի նախարարական խորհուրդը արտակարգ նիստի հրաւիրուած է, քննելու համար այս խնդիրը: Պատասխանը պիտի տրուի երեքշաբթի առտու (այսօր): Թուրքիոյ վարչապետը, որ պիտի մեկնէր Բշ. օր, 24 ժամ յետաձգեց իր մեկնումը :

Հեռագիրը կ'ըսէ թէ Պ. Ատնան Մենտերէս ջերմապէս ջատագովեց Լիբանանի եւ միւս արաբական պետութեանց մասնակցութիւնը արեւմտեան խմբակցութեան , բայց չկրցաւ համոզել իր խօսակիցները : Իրազեկներու կարծիքով, Լիբանանի վարիչները հետեւեալ պատասխանը պիտի տան .—

1. Այդպիսի մասնակցութիւն մը պիտի նշանակէր վերջ տալ Արաբական Դաշնակցութեան եւ համարաբական ապահովութեան դաշինքին .— 2. Ցարդ չէ կատարուած որեւէ փոփոխութիւն արեւմտեան

(Շար. ը կարդալ Դ. էջ)

ՄԵՐ ԳԱՂՈՒԹԸ 1954ԻՆ

ԼԻՈՆ, «Յառաջ».— Այս տարի, կամքէ անկախ պատճառներով, մէկ – երկու շաբաթ ուշացուցի մեր տարեկան տեսութիւնը: Թղթակիցի մը համար դիւրին է տարեկան. լրիւ տեսութիւն մը արձանագրել, երբ իր ձեռքին տակ ունի աղբիւրներ, թիւեր եւ փաստեր: Մեր մէջ, դըժբախտաբար, ամէն բան թերի է ու այդպէս ալ կը շարունակուի: Կը խօսինք, կ'աղմկենք: Մեծ մեծ կը ջարդենք, բայց երբ կարգը գործնականին հասնի, կ'անճրկինք:

Ի՞նչ է մեր իրական թիւը այս քաղաքին մէջ, իր շրջաններով: Ոչ ոք գիտէ: «Եօթը ութ հազար» է կ'ըսենք ու կ'անցնինք ... Ոչ ազգային իշխանութիւնը, ոչ Հայրենակցականները, եւ ոչ ալ ուրիշ կազմակերպութիւններ լրիւ թուանշան ունին իրենց ձեռքին տակ: Ամէն ինչ ենթադրական է:

Ուրեմն, մենք ալ 7 – 8000 կը հաշուենք:

Մէկ երկու Հայր. Միութեանց դիմեցի ստուգելու համար գոնէ իրենց հայրենակիցներու լրիւ ցանկը: Այս տարի ուշ է, ըսին, յառաջիկային բան մը կ'ընենք»:

Թող այդպէս ըլլայ ...

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ.— Տագնապը կը շարունակուի, երբեմն մեղմ, երբեմն սուր: Գործարանները դէշ – աղէկ կը բանին: Տեղ–տեղ «յաւելեալ» ժամերով, տեղ տեղ ալ կրճատուած: Մեր անգործներու թիւը աննշան է եւ անշուշտ կը ստանան պետական նպաստ: Առեւտուրի հրապարակը շատ փայլուն չէ, բայց բոլորն ալ ոտքի վրայ են: «Ձենք աշխատիր, գործերը լաւ չեն, տուրքերը ծանր են, կ'ըսեն, բայց եւ այնպէս կը դիմանան: 1954ին ալ, ինչպէս նախընթաց տարիներուն, ամէնէն ճնշիչ հոգը ապրուստի սղութիւնն էր: Իսկապէս շատ սուղ է եւ վաստակը սահմանափակ: Ընկերային օգնութեան նպաստները զգալապէս կը թեթեւցնեն ապրուստի հոգը, բայց, տագնապը կը մնայ խոր եւ տեւական:

ԱԶԳԱՅԻՆ.— Անցեալ տարի ալ մեր գաղութին ազգային կեանքը իր բովանդակ տարողութեամբ կեդրոնացաւ եկեղեցի մը, ազգ. տուն մը շինելու աշխատանքին վրայ: Ամէնքդ ալ գիտէք, հոգը շատոնց գնուած է, հիմերը փորուած պատրաստ են: Անցեալ ամառ ճոխ յայտագրով մը հիմնարկէքը կատարուեցաւ Լիոնի ծերունազարդ քաղաքապետ Պ. Էտ. Էռիոյի նախագահութեամբ: «Յառաջ» ատենին արձանագրեց բոլոր մանրամասնութիւնները այնպէս որ զանց կ'առնեմ:

Ազգ. Միութիւնը, «Շինարարական յանձնախումբը», «Եկեղեցաշէն Տիկնանց Միութիւնը», «Երիտասարդաց»ը եւն., ամէն ճիգ կը փորձեն գործը տեղ մը հասցնելու համար: Վերջերս խորհրդակցական ժողովի մը հրաւիրուեցան Հայր. Միութիւններու եւ քաղաքական կազմակերպութիւններու ներկայացուցիչները: Այդ ժողովին մէջ լայնօրէն քննուեցան բազմազան տեսակէտներ: Իբրեւ արդիւնք ստեղծուեցաւ նոր մարմին մը որուն մէջ իրենց ներկայացուցիչը ունին գրեթէ բոլոր գործօն կազմակերպութիւնները: Այս մարմինը, Ազգ. Միութեան, եւ իր հովանաւորութեան ենթակայ միութիւններուն հետ պարբերաբար կը սարքէ խորհրդակցական ժողովներ որոնց ընթացքին լայնօրէն զեկուցում պիտի տրուի կատարուած աշխատանքներու եւ անոնց արդիւնքի մասին:

Թէ ո՞ւր հասած է շինութեան գործը, յայտնի է: Թէ այսօր Ազգ. Միութիւնը կամ շինարարական յանձնախումբը որքա՞ն պատրաստ եւ շօշափելի գումար ունի, Եկեղեցիին պատերը բարձրացնելու համար, ստոյգ տեղեկութիւններ չունիմ: Անշուշտ Ազգ. Միութիւնը մամուլին պիտի հաղորդէ լրիւ հաշուեկշիռ մը: Անվիճելի է որ շինութեան գործին լծուած կազմակերպութիւնները, կամ անձերը կարելին կը փորձեն, ծրագիրը գործադրելու համար: Ներկայացում, երեկոյթ, ցերեկոյթ, տօնավաճառ, դասախօսութիւն գրեթէ ամէն շաբաթ եւ հինգ միլիոննոց վիճակահանութիւն մը, որուն համար տրամադրուած է Ֆրէկաթ ինքզար տոմսեր, հատը հարիւր Ֆրանքէն:

Մասնաւոր արտօնութեամբ այդ տոմսերը կը վաճառուին քաղաքին գլխաւոր պողոտաներուն վրայ, թէ Հայերու եւ թէ տեղացիներու: Վիճակահանութիւնը տեղի պիտի ունենար անցեալ Դեկտեմբերին: Բայց որովհետեւ բոլոր տոմսերը սպառած չէին, դարձեալ մասնաւոր արտօնութեամբ յետաձգուած է յառաջիկայ Մարտին: Յիշենք որ այս վիճակահանութեան համար տրամադրուած է Ֆրէկաթ ինքնաշարժ մը

Հակառակ թափուած ճիգերուն, հանգանակութեան, վիճակահանութեան, եւ ուրիշ բազմազանձեռնարկներու, կարելիչէ արդիւնքը գոհացուցիչ համարել: Եկեղեցին կառուցանելու համար, շատ մեծ գումարի մը կը կարօտին: Գաղութին չունեւորները չեն որ պիտի ճարեն այդ գումարը: Ունեւորներուն կը մնայ ուրիշ աղբիւրներ գտնել կամ բարերար մը փընտռել:

Երկու երեք տարուան փորձառութեամբ տեսանք որ «դուրս»էն մեծ բան սպասելու չէ: Ոչ Նիւ Եորքը, ոչ Գահիրէն, եւ ոչ ալ Պրիւքսէլը մեր ձայնը լսեցին: Կը մնայ որ մենք մեր ձայնը լսենք:

Ոեւ է մէկուն խրատ տալու յաւակնութիւնը չունիմ, բայց կը կարծեմ թէ մեր գաղութը եթէ սրտանց ուզէ կրնայ իր եկեղեցին շինել: Այդ պարագային մենք մեր գրպանին մէկ անկիւնը աւելցած անպէտ բաժինը չէ որ պիտի տանք, այլ մեր իրական ունեցածէն բաժին մը:

Եօթը ութ հազարնոց գաղութի մը մէջ, «ոտքը ձեռքը» բռնող բաւական հայրենակիցներ ունինք:

Հին սերունդը գրեթէ անհետացաւ: Միջինը կամաց կամաց մեկնումի ճամբուն վրայ: Նորը քառասմբակ կը վազէ դէպի ուծացում:

Եկեղեցին եւ ազգ. տունը փրկութեան լաստ մը կը համարուի այդ հեղեղատին դիմաց: Ահա թէ ինչո՞ւ այսքան ծանրացանք այս նիւթին վրայ: Անոնք որ այս հրատապ գործին գլուխը անցած են, անշուշտ յարատեւօրէն պիտի շարունակեն այս նուիրական աշխատանքը, մինչեւ որ օր մը իրողութիւն դառնան եկեղեցին եւ Ազգ. Տունը:

Սրտանց յաջողութիւն կը մաղթենք:

Յաջորդով՝ հանրային, կրթական, ընկերային խնդիրներու մասին:

ՄԻՍԱՔ ՄԻՐԶԷ

ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԳՐՈՂՆԵՐՈՒ Բ. ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԸ

(Ամփոփուած Սով. Հայաստան օրաթերթէն)

Խ. Միութեան Գրողներու Համագումարին մէջ ռուս գրագէտ Կ. Մ. Սիմոնով շարունակելով իր զեկուցումը խօսեցաւ գեղարուեստական արձակի մասին: Ըսաւ թէ 1934 – 1941 լոյս տեսան երեք մեծ դիւցազներգութիւններ, որոնք տարիներու ընթացքին խորհրդային գրողներու գիտակցութեան մէջ հաստատուած են իբրեւ դասական ստեղծագործութիւններ.— Մ. Գորկիի «Կլիմ Սամգինի կեանքը», Մ. Շոլոխովի «Խաղաղ Դոնը» եւ Ա. Թոլսթոյի «Տառապանքի ուղիներով» երկերը: Այդ հուժկու դիւցազնական գործերուն կը յաջորդեն Ն. Օստրովսքիի «Ինչպէս էր կոփւում պողպատը» եւ Ա. Մակարենկոյի «Մանկավարժական Պօէմը»:

Յետ պատերազմեան տարիներուն գրականութեան մասին Սիմոնով կանգ առաւ անոր զարգացման բնորոշ գիծերուն վրայ: Ատիկա ամէնէն առաջ երիտասարդ ուժերու գործունէութիւնն է եղբայրական միութենական հանրապետութեանց գրականութեան մէջ, ռուսերէն թարգմանութիւններով:

Բացատրեց թէ քիչ բան չէ եղած, բայց «մենք կը նմանէինք այն գիտնականներուն, որոնք կը փորձեն գիտութիւնը զարգացնել փոխադարձ գովաբանման եւ սխալները լռութեան մատնելու գաղջ մթնոլորտին մէջ, որոնց մասին ըսած է Գ. Մ. Մալենկով ԺԹ. համագումարին մէջ, եթէ նիրհէինք դափնիներու վրայ եւ բաւարարուէինք ձեռք բերուած արդիւնքով:

«Յետպատերազմեան տարիներուն, երբ ընկերվարութեան կառուցման ճամբու վրայ կանգնած է 900 միլիոն հոգի, ընկերվարական իրականութիւնը իբրեւ գրականութեան մեթոտ, կը զարգանայ ամենուրեք ուր ժողովուրդը յաղթած է:

«Մենք լծուած ենք վիթխարի գործի մը, համաշխարհային նշանակութիւն ունեցող գործի մը եւ պէտք է անձամբ արժանի ըլլանք մասնակցելու... Մենք իրաւունք չունինք ոչ մէկ վայրկեան մոռնալու թէ մեզ լսելով, մեր մասին կը մըտածէ աշխատաւոր ժողովուրդի ամբողջ աշխարհը, թէ մենք կ'աշխատինք այնպիսի ընթերցողի ու հանդիսատեսի առջեւ, որուն նման դեռ չէ եղած մարդկութեան ամբողջ պատմութեան մէջ: Ես ձեզ կոչ կ'ընեմ սորվիլ, սորվիլ, մտածել, աշխատիլ, յարգել ու գնահատել զիրար, ինչպէս իրար կը գնահատեն ռազմիկները մարտադաշտերուն մէջ եւ ուժեր չվատնել մանրուքներու համար իրարու դէմ պայքարելով, այն ատեն երբ պատմութիւնը ձեզ անողոք պայքարի կը կոչէ, հին աշխարհի դէմ»:

Բանաստեղծ Իսակովսկին շեշտեց թէ շատ լուրջ ուշադրութեան արժանի են երգային բանաստեղծութիւնները: Սիրուած երգերը գիտեն, կը կարդան ու կ'երգեն տասնեակ միլիոնաւոր մարդիկ: Շեշտելով երգային ստեղծագործութեան մէջ ձեռք բերուած նուաճումները, բանաստեղծը ցոյց տուաւ թէ այդ սեռը ետ մնացած է վերջին երկու երեք տարիներու ընթացքին: Երգեր կը գրուին, բայց յաճախ ատոնք ոչ թէ բանաստեղծական գործեր են, այլ մօթիֆի մը յարմարցուած տրափարետներ:

Թատերգութեան մասին խօսեցաւ Ա.Ե. Կորնէյչուկ, շեշտելով թէ համայնավար կուսակցութիւնը, մեր վրայ պարտականութիւն կը դնէ որպէսզի թատրոնը ըլլայ իսկապէս ժողովրդական: Պէտք է ձգտի որ հարուստ ըլլայ բեմական ձեւի բազմազանութեամբ: Նախքան պատերազմը թատրոնի հասունացման տարիներ էին եւ հետզհետէ աւելի խորապէս եւ գեղարուեստականօրէն կը խօսուէր խորհրդային մարդու մասին, սիրոյ, կենցաղի, պայքարի բարեկամութեան, թշնամիի դէմ ատելութեան մասին: Սակայն յետպատերազմեան տարիներուն կարգ մը թատերագիրներու մէջ երեւան եկան ինքնահանդստացման տրամադրութիւններ:

Դրական հերոսի արտայայտիչ կերպար ստեղծելու համար անհրաժեշտ է տեսնել կեանքը բոլոր հակասութիւններով: Հանգոյցներու յաղթահարումով կ'ամրապընդուի նորը: Ատիկա ձեռք բերուեցաւ յետպատերազմի թատրոնի լաւագոյն ըստեղծագործութեանց մէջ: Առանցհանգոյցի տեսութիւնը կը խանգարէ թատրոնի զարգացումը:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՐՈՂՆԵՐԸ ԿԸ ԳՆԱՀԱՏՈՒԻՆ

Մոսկուայի սիւնազարդ դահլիճին մէջ, ուր տեղի ունեցաւ համագումարը, ցուցադրուած էին վերջին քսան տարիներու ընթացքին խորհրդային գրողներու ըստեղծած լաւագոյն երկերը բոլոր լեզու–

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (32)

ՍՊԱՆՆՈՒԱԾ ԱՂԱՒՆԻՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Ե.

Կարողացայ մի կերպ մեղմել նրա վրդովմունքը, ասացի, թէ ես մեղաւոր չեմ, եւ այդ բոլորը կատարուել է իմ կամքի հակառակ, թէ ուսանողական անկարգութիւնների մասնակցելուս համար ինձ Սիպիր էին քշել, եւ մի շարք այսպիսի ստեր: Այս բոլորի հետ միասին երդում կրակն ընկայ թէ առաջուայ պէս սիրում եմ իրեն, ցաւ յայտնեցի որ ամուսնացել է (ինքն ասաց) բայց եւ այնպէս,— ասացի, այդ չի խանգարում, որ մեր նախկին յարաբերութիւնները շարունակենք:

— Եւ ի՞նչ պատասխան ստացար:

— Այդ էլ քեզ եմ թողնում, որ գուշակես, ասաց Թուսեանը, լամբը վերցրեց եւ, բարի գիշեր մաղթելով, դուրս գնաց:

— Երեւի մի փառաւոր ապտակ կերար, կանչեցի նրա ետեւից:

Սխալուեցիր, թէեւ հոգեբան ես, բղաւեց նա միւս սենեակից: Այդ ցոյց է տալիս, որ դու կանանց հետ գործ չես ունեցել եւ կանանց չես ճանաչում: Ճրագը հագցնե՞մ, թէ մնայ:

— Կարող ես հանգցնել:

Լոյսի այն շերտը, որ ընկնում էր սենեակս հարեւան սենեակի բաց դռնից, հանգաւ:

— Ապտակ գիտե՞ս ինչ տեսակ կանայք են տալիս, Մարգարեան, կանչեց Թուսեանը, ըստ երեւոյթին, արդէն անկողին մտած: Ապտակն այն տեսակ կանայք են տալիս՝ որոնք ոչինչ չունեն կորսնցնելու: Այ, օրինակ, փողոցում մօտենում ես մի հանրածանօթ թեթեւաբարոյ կնոջ եւ առաջարկութիւն անում՝ թէ որ քիթդ դուր չեկաւ, մէկ էլ տեսար տարաւ ու բերեց, շրըխկ: Դեռ «զարադավոյ» էլ կը կանչի, որ ցոյց տայ, թէ տեսէք՝ որքան նամուսով կին եմ: Իսկ իսկական նամուսով կանայք, ընդհակառակն, այդպիսի դէպքերում կարմրում են, կարկամում եւ ամօթից քիչ է մնում գետինն անցնեն, որ մարդ չտեսնի, չիմանայ: Գրող մարդ ես, պէտք է որ այս բաներն իմանաս, աւելացրեց նա յօրանջելով:

— Բայց եւ այնպէս չասացիր, թէ ինչ պատասխան ստացար, նկատեցի ես:

— Յամենայն դէպս ապտակ չստացայ եւ չէի կարող ստանալ, որովհետեւ այսպէս թէ այնպէս, իր անդրանիկ սիրոյ առարկան էի, իսկ անդրանիկ սէրը կնոջ սրտում անջնջելի է, ինչքան էլ որ այդ սիրոյ առարկան անառակի մէկը լինի, ինձ պէս:

— Ինձ փիլիսոփայութիւններ հարկաւոր չեն, ինձ վերջն է հարկաւոր, կանչեցի ես անհամբերութեամբ:

— Դէ վերջն ի՞նչ. վերջն այն, որ ... հարցրեց որտեղ եմ ապրում: Ես էլ տուի քո տան հասցէն:

— Թէ ի՞նչ:

— Թէ այն, երեւի, որ կամ ինքը գայ, կամ նամակով «բանդէվու» նշանակէ որ եւ է տեղ: Ես այդ մտքով էլ հասկացայ նրան, եւ դրա համար էլ վճռեցի առժամանակ յետաձգել գնալս: Հիմա որ ասացիր եկել զանգդ քաշել են, մտածեցի չլինի նա է եղել եւ վերջին րոպէին ամաչել փախել է: Բայց այս էլ եմ մտածում, թէ՝ ինչպէ՞ս կը համարձակուէր գալ կէս գիշերին:

— Ինչո՞ւ իր հասցէն չուզեցիր:

— Չտուաւ: = Ինչո՞ւ:

— Դէ հասկանալի է. ամուսին, ընտանիք, ո՞վ գիտէ ...

Թուսեանը նորից յօրանջեց եւ երկար ժամանակ լուռ էր:

— Բայց լսիր ինչ եմ ասում, յանկարծ կանչեց նա: Թէ որ, ով գիտէ, վաղը, միւս օրը գայ եւ դու տանը լինես, յոյս ունեմ այնքան փափկանկատ կը գտնուես, որ մեզ մինակ կը թողնես: Իսկ այժմ բարի գիշեր, ես արդէն քնեցի:

★

Չ.

Չգիտեմ ինչ հիման վրայ, Թուսեանը համոզուած էր, որ իր խաբած աղջիկը չորս հինգ տարուայ լքումից յետոյ անպատճառ պիտի գայ իր մօտ կամ նամակով տեսակցութիւն պիտի նշանակի: Այս պատճառաւ հետեւեալ օրը երեկոյեան տուն էր եկել շատ վաղ եւ, երկար ապարդիւն սպասումից ձանձրացած, պառկել քնել էր առանց հանուելու, պատուիրելով, որ եթէ գայ, վեր կացնեմ իրեն:

Նստած պարապում էի, ըստ սովորականին, երբ դարձեալ գրեթէ նոյն ժամին, ինչպէս եւ նախորդ գիշերը, հնչեց դրանս զանգակը: Գրեթէ նոյն րոպէին էլ յանկարծ կտրուեց Թուսեանի խռմփոցի ձայնը հարեւան սենեակում: Այդ նշան էր որ նա յանկարծ զարթնեց զանգակի ձայնի վրայ:

— Հը՞, Մարգարեան, կանչեց նա. այս նա՞ է:

— Չէ, մի պոզեր, ասացի ես գրգռուած, չնայելով, որ ակամայ սկսեցի հաւատալ, թէ կարող է նա լինել:

Թուսեանը երեւաց դրան շէմքում շտապով բաճկոնը հագնելով:

—Կաց, ես եմ բանալու, ասաց եւ դուրս գնաց:

ՆԱՐԴՈՍ

(Շար.)

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ ՓԱՐԻԶԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՄԱՐՄՆԻ

★

Համաձայն Սեպտ. 18ին եկեղեցւոյ խորհրդարանին մէջ դումարուած խառն ժողովի որոշումներուն, Կրթական ընդհ. քննիչը կատարեց այցելութիւններ, Կեդր. Մարմնի հովանաւորութեան տակ բացուած բոլոր դպրոցներուն եւ իր տեղեկագիրը ներկայացուց Դեկտ. 4ի ուսուցչական խառն ժողովին: Համաձայն այս տեղեկատուութեան՝ դասաւանդութեան սրահները լաւ պայմաններով օժտուած եւ տաքցուած են, ունին կանոնաւոր դրասեղաններ, գրետախտակ, այբուբենի ցուցատախտակ որոնցմէ կրթական մարմինը արդէն պատրաստած է ապագիր, ձեռագիր եւ գլխագիր երեք տեսակ գիրերով՝ Ֆրանսայի մէջ գոյութիւն ունեցող բոլոր հայերէնի դասընթացքներու համար:

Տասը ուսուցիչներ եւ ուսուցչուհիներ կը կատարեն լուրջ աշխատանք եւ իրենց պարտականութեան գիտակից են: Դասարաններու բաժանումները եղած են տրուած պայմաններու համապատասխան: «Արարատ»ի Ա. Բ. Գ. տարիներ, քերականութիւնը, ուղղագրութիւնը, շարադրութիւնը մասնաւոր խնամքով կը դասաւանդուին: Հայոց պատմութիւնը, աշխարհագրութիւնը եւ կրօնական գիտելիքները մաս կը կազմեն կրթական ընդհ.

ներով: Առաջին համագումարին կար միայն Մաքսիմ Գորկիի մեծ նկարը: Այս համագումարին ցուցափեղկին մէջ դրուած էին Մայակովսկիի մարտական ստեղծագործութիւնները եւ անոնց քով՝ Շոլոխովի, Ֆադէյեւի, Ա. Իսահակեանի, Դադիանիի, Սամէտ Վուրղունի եւ ուրիշներու գիրքերը: Բացի ասոնցմէ ցուցափեղկին մէջ էին Ա. Իսահակեանի ընտիր երկերը, Եղիշէ Զարենցի «բանաստեղծութիւններ ու Լեկենդներ», Դէմիրճեանի, Զօրեանի, Նայիրի Զարեանի, Շիրազի, Սեւունցի, Քոչարի, Կապուտիկեանի եւ ուրիշ հայ գրողներու նկարներն ու գիրքերը:

Սուրկով, Պոլեւոյը, Վուրղունը, Սիմոնովը խօսելով խորհրդային գրականութեան նուաճումներու մասին, ըստ արժանւոյն գնահատեցին նաեւ հայ գրողներու նուաճումները: Ջերմ խօսքեր ըսուեցան խորհրդահայ բանաստեղծութեան հիմնադիրներ Յակոբ Յակոբեանի, Եղիշէ Զարենցի, ժողովրդական բանաստեղծ Աւետիք Իսահակեանի մասին: Յիշեցին նաեւ արձակագիրներ Դէմիրճեանը, Զօրեանը որոնք մեծ դեր կատարած են խորհրդային արձակի զարգացման մէջ: Գնահատուեցան Նայիրի Զարեանի, Գեղամ Սարեանի, Հրաչեայ Քոչարի, Գարեգին Սեւունցի, Վաղդանտ Անանեանի, Սիլվա Կապուտիկեանի, Գէորգ Էմինի, ստեղծագործութիւնները:

Պաշտօնական տեղեկագրին համաձայն, 1941–1954 Սթալինեան մրցանակի արժանացած են 242 գրողներ, ամէն ազգէ:

Ֆրանսացի գրող Լուի Արակօն խնդրեց բարեկամական ողջոյն հաղորդել Աւետիք Իսահակեանի:

ՁԱՅՆԵՐ ԳԱՒԱՌԷՆ

ՏՕՆԱԾԱՌ ՆՈՐ ՏԱՐՈՒԱՆ ԱՌԹԻՒ

ՎԱԼԱՆՍ.— Յունուար 8ին շաբաթ երեկոյ տեղի ունեցաւ Ազգ. Միութեան դպրոցին հանդէսը, բողոքականներու սրահին մէջ: Ներկայ էր հոծ բազմութիւն մը: Ժամանակէն առաջ բոլոր նստարանները բռնուած էին: Սրահը շատ նեղ կուգար, շատերը ոտքի վրայ էին:

Հանդէսին բացումը կատարեց Պ. Լ. Տէր Սարգսեան, յանուն Ազգ. Միութեան մաղթանքներ ուղղելով դաղութին: Յետոյ շնորհակալութիւն յայտնեց վեր. Ռուվըրանին որ սիրով տրամադրած էր սրահը, Ամանօրի հանդէսի համար եւ գընահատեց ուսուցիչ Պ. Ժամագործեանի

ծրագրին: Երգ եւ հայկական պարերը վեցէն մինչեւ քսան տարեկան հայ աղջիկները խանդավառութեամբ եւ զարմանալի ճկունութեամբ կը սորվին, ձեռնհաս ուսուցչուհիներու հսկողութեան տակ:

Հայկ. Մշակոյթի նուիրուած փառատօնին, որ տեղի պիտի ունենայ Փետր. 20ին, Սորպոնի մէջ, այս խումբերը իրենց նոր երգերով, պարերով եւ զանազան անակնկալներով պիտի մասնակցին:

Ութ դպրոցներու մէջ արձանագրուած աշակերտներու ընդհ. թիւը կը հասնի այս շրջանին 350ի, որոնց 180ը աղջիկ եւ 170ը մանչ:

Տասը տարիէ ի վեր բացուած եւ առանց ընդհատումի շարունակուած այս հինգշաբթի օրերու դպրոցները ունեցած են հայերէն խօսող եւ գրող սերունդ մը: Անոնք քովէ քով եկած են եւ կազմած նախկին աշակերտներու միութիւններ, մօտէն կը հետեւին իրենց կրտսեր եղբայրներուն եւ քոյրերուն ու կը քաջալերեն զանոնք իրենց բարոյական եւ նիւթական նպաստներով: Այս պարագան ուշադրութեան կը յաձնենք մեր համայնքին եւկը թելադրենք որ մասնաւոր գնահատանքով մօտենան այս դասընթացքներուն եւ լրջօրէն հետաքրքրուին եւ ամէն տեղ, մամուլի, լսարաններու եւ հաւաքոյթներու մէջ հարկ եղած քարոզչական աշխատանքը կատարեն, որպէսզի անտարբեր ծնողները փութան զրկել իրենց ցաւակները, իրենց մօտիկ թաղային կրթարանները:

Հայրապետական պատուիրակ Գեր. Տէր Սերովբէ Ծ. Վ. Մանուկեանի նախագահութեան տակ դումարուած խառն ժողովին մէջ (4 Դեկտ.) նկատի առնուեցաւ հայերէնի ուսուցման աւելի նոր եւ արդիւնաւոր դրութեան մը հետեւելու կենսական հարցը: Բոլոր ուսուցիչները մասնակցեցան այս խորհրդակցութեան, իրենց փորձառութեան եւ ձեռք բերած նըպաստաւոր արդիւնքներու մասին յայտնեցին լուրջ եւ օգտակար մտքեր: Այս թելադրութիւնները դասաւորուեցան եւ բոլորին համաձայնութեամբ ընդունուեցաւ ընդհանուր ծրագրային ուղղութիւն մը:

Ուսուցիչները փափաք յայտնեցին որ գոնէ քանի մը անգամ պարբերաբար տեղի ունենան այս կարգի հաւաքոյթներ, աւելի ամուր հիմերու վրայ դնելու համար հայեցի դաստիարակութեան գործը:

ԿԵԴՐ. ԿՐԹԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆ

կատարած աշխատանքը: «Ազգ. Միութիւնն ըրաւ իր բոլոր կարելին՝ նիւթական, թէ բարոյական մեր մանուկներու տալու հայեցի դաստիարակութիւն: Նախկին եկեղեցւոյ մատուռը մաքրեցինք, կահաւորեցինք նոր սեղաններով եւ նըստարաններով, ապահովեցինք նաեւ ներքին ջերմութիւնը: Արդիւնքը եղաւ այն որ այսօր 55 աշակերտներ եւ աշակերտուհի կը սորվին մայրենի լեզուն: Իւրաքանչիւր անհատի ազգային պարտականութիւնն է մեր նախորդներէն ժառանգուած լուսաւոր ջահը փոխանցել մեր հետեւորդներուն»: Մանուկները երգեցին «Ով մեծասքանչ դու լեզու»ն ղեկավարութեամբ՝ Օր. Ժամագործեանի: Ապա ուսուցիչը կարգով բեմ հրաւիրեց աշակերտները որոնք յաջողութեամբ կատարեցին իրենց դերը,— արտասանութիւն, մենախօսութիւն եւ ուղերձ, ջերմապէս ծափահարուելով:

Գեղարուեստական բաժինը տեւեց երկու ժամ եւ փակուեցաւ Օր. Մէքսէդեանի արտասանութեամբ (Սրուանձտեանցի արձակ բանաստեղծութիւնը, «Ուղերձ Մասիսին»): Իսկ ութնամեայ Ավճեան այնքան յուզումով արտասանեց Ա. Զօպանեանի «Մայր Հայաստան»ը: Սիրելի «Յառաջ» այս փոքրիկին վրայ կը հիանայ ամբողջ դաղութը: Ինչպէս գրած էի արդէն, նոյնքան ընդունակութեամբ ըմբռնած էր Սիամանթոյի «Ս. Մեսրոպ»իոգին: Անթերի էին առոգանութիւնը եւ շատ բընական արտայայտութիւնը: Ամբողջ սրահը խորապէս ազդուած էր եւ շատերը կ՚արտասուէին:

Կարճ դադարէ մը ետք ներկայացաւ Կաղանդ Պապան (Անտոնեան) նուէրներ բաշխելով մանուկներուն: Պ. Ժամագործեան շնորհակալութիւն յայտնեց բոլոր ներկաներուն, իրենց բարոյական եւ նիւթական աջակցութեան համար եւ հանդէսը փակուեցաւ բարեմաղթութիւններով:

ԱՇՈՏ Ա.

ՏԽՐՈՒՆԻ

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Անողոք մահը Պօղոսն ալ տարաւ, 45 տարեկան հասակին մէջ, 25 Դեկտեմբեր 1954ին: Հանգուցեալը զաւակըն էր Տէրտէրեան մեծ ընտանիքին, ծընած Խարբերդի Շահխհաճի գիւղը, 1907ին: Հայրը Յարութիւն, Կիլիկիա գաղթած ըլլալով, կը սպաննուի 1909ի ջարդերուն, իր այրին՝ Տիկին Պաղտատ, չարաչար աշխատանքով կը մեծցնէ երեք որբուկները: 1915ի Մեծ Եղեռնէն վերջ, երկուքը կը ստիպուի որբանոց դնել, իսկ մէկը Քիւրտերը կը տանին: Պօղոս Մեզրէի գերմանական որբանոցին մէջ թէ կը կարդայ, եւ թէ դերձակութիւն կը սորվի: 1922ին միւս որբերուն հետ կը մեկնի Պէյրութ, Կ. Պոլիս եւ Յունաստան: 1926ին բոլորը կուգան Ֆրանսա:

1928ին կը կազմուի Շէյխհաճի գիւղի Հայր. Միութիւնը, որուն հիմնադիրներէն մին կ՚ըլլայ Պօղոս եւ միշտ անդամ վարչութեան: Զքաւոր հայրենակիցները եւ ներգաղթողները օգտուած են այս միութենէն: 1946էն ի վեր անդամ էր Համախարբերցիական Միութեան, այս վերջին տարին ալ նախագահ Մարսէյլի մասնաճիւղին:

Յուղարկաւորութեան կը մասնակցի մեծ բազմութիւն մը: Դագաղին վրայ դրուած էին բազմաթիւ ծաղկեպսակներ:

Իր գիւղի Հայր. Միութեան կողմէ դամբանական մը խօսեցաւ Պ. Հրանդ Ստեփանեան: Համախարբ. Միութեան Մարսէյլի մասնաճիւղի կողմէ խօսեցաւ Պ. Ս. Տէր Մարտիրոսեան:

Համախարբ. Միութեան Մարսէյլի վարչութիւնը իր խորին ցաւակցութիւնը կը յայտնէ հանգուցեալի այրիին եւ զաւակներուն, ծերունի մօրը, երկու եղբայրներուն եւ բոլոր պարագաներուն:

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

ԳԱՂՈՒԹԷ ԳԱՂՈՒԹ

ԼԻԲԱՆԱՀԱՅ բժշկական միութեան վարչութիւնը որոշած է ամէն ամիս դասախօսութիւն մը տալ: Այս առթիւ դիմած է Պէյրութի բժշկական սէնտիքային նախագահ Տոքթ. Նէճիպ Սաատի որ սիրով տրամադրած է կրթական նախարարութեան պատկանող սրահը Շարթունկի չէնքին մէջ: Այս առթիւ հանդիպում մը ունեցած են Տոքթ. Սաատի հետ որ ծանօթ է իր հայասիրութեամբ, ան գնահատած է անոնց ձեռնարկը եւ գովասանքով խօսած է հայ բժիշկներու վայելած բարձր վարկի մասին; Տոքթ. Զպլաքեան շնորհակալութիւն յայտնելով շեշտած է թէ Հայկ. Բժշկական Միութիւնը անբաժանելի մասը կը կազմէ Պէյրութի Բժշկ. Սէնտիքային: «Մեր նպատակներուն ամենակարեւորն է հայերէն դասախօսութիւններ կատարել հայ ժողովուրդին մէջ»:

ՅՈՒՆԱՀԱՅ գաղութին մէջ, որ հազիւ տասը հազար հոգի կը հաշուէ, լուսաւոր երեւոյթ մըն է Հ. Մ. Ը. Մ.ը, իր 600 անդամներով: Դպրոցներն ալ ունին համագումար 600 աշակերտներ, Հ. Մ. Ը. Մ. բարերար դեր կը կատարէ: Օտար մարզական միութեանց եւ խումբերու մասնակցող եւ հայկ. կեանքէն կտրուած մարզիկներ հաւաքած է իր դրօշին տակ: Ինչպէս կը գրէ Աթէնքի «Ազատ Օր»ը:

ՄԽԻԹԱՐ Աբբահօր մասին յոյն գրող մը, Թաքիս Տիմոտոս ուսումնասիրութիւն մը ունի, որ նախապէս հրատարակած է Աթէնքի «Նէա Էսթիա» գրական պարբերաթերթին մէջ: Մխիթար աբբահայրը 1703 – 1715 հաստատուած էր Մեթոնի (Պելոպոնէս) ուրկէ հեռացած էր Թուրքերու յարձակումներու հետեւանքով: Յոյն հեղինակը մասնաւոր տեղ տըւած է Մխիթարի կեանքին Մեթոնիի մէջ:

ԼԻԲԱՆԱՆԻ արտաքին գործերու նախարարութեան օտարականներու բաժնի պետ Պ. Ժան Կոկիկեան իտալական հանրապետութեան շքանշանը ստացած է իտալական դեսպանին ձեռքով:

Պ. ՊԵՐՃ ՊԱՊՈՅԵԱՆ որ երկար ատենէ ի վեր հաստատուած է Եթովպիա, անդուլ ջանքերով կը նպաստէ երկրին առեւտուրի զարգացման: Տարիներէ ի վեր ընտրուած է Ատիս Ապեպայի առեւտրական սենեակին նախագահ: Երկրին մեծ ծառայութիւն մատուցած է արդիական բամպակագործական եւ հիւսուածեղէնի գործարաններ հաստատելով: Իր համակրանքը յայտնելու համար, Հայլէ Սելասիէ կայսրը անձամբ բացած է Պապոյեան նորակառոյց գործարանը: Ներկայ եղած է նաեւ կայսրուհին:

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (53)

ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆԻ ՅՈՒՇԵՐԷՍ

●

Թուրքը ամէն կողմից պաշարել է այդ վայրը: Նպատակ է դրել մաքրել Տարօն Տուրուբերանը «վտանգաւոր անձեր»ից: Նա լրտեսների միջոցով գիտէ, որ նրանք ռազմամթերքի պակասութիւն ունին: Եւ այս իսկ է նրա ոգեւորութեան աղբիւրը: Այդ ժանտատեսիլ մոնկոլները եթէ հաւատային, որ մեր փամփուշտի աղբիւրը անսպառ է, չէին համարձակուի մեր ետեւից գալ: Ի՞նչ անենք, այնպիսի վատ դըրութեան ենք մատնուել, որ ոչ մի տեղից յոյս չունինք ռազմամթերք ստանալու: Ստիպուած ենք եղածը խնայողութեամբ գործածել, մինչեւ որ մի տեղից նորը կը ստանանք կամ կը հեռանանք այս լեռներից:

«Այժմ, եթէ կարելի է, զանազան կէտերի վրայ, գիւղի տղաներից պահապաններ զրկէ, որ աչալուրջ գիշերները հսկեն եւ, երբ նկատեն մեր տղաներին, անմիջապէս հաղորդեն նրանց, որ զգոյշ լինին, քանի որ զանազան տեղերում զինուորներ կան:

«Այլեւս գրելու ոչինչ ունիմ: Վաղը գիշեր կը սպասեմ քեզ Գրգուռի գլուխը, ի հարկէ, եթէ արտակարգ մի բան չպատահի»:

«Միշտ նկատի ունեցիր թշնամիների շարժումները: Եթէ նրանց միտքը հասկընանք՝ մենք կրնանք նրանց կանխել»:

Տելեմաքը, իմ նամակը ստանալէն անմիջապէս յետոյ, մի քանի տղաներ իր մօտն է կանչում եւ հրահանգում գիշերուայ մէջ երկու ճանապարհով յառաջանալ մինչեւ Մուշաղշէնի մօտերը եւ Թախտալար: Եթէ հնարաւոր է՝ ցերեկը մնալ Գրգուռում, թաւուտ մացառների մէջ եւ այնտեղից հետապնդել թշնամիի ամէն մի քայլափոխը:

Այդ կարգադրութիւնից յետոյ, գիշերը, ուրիշ մի խումբի հետ, նա պաշար է ուղարկում Գրգուռի գագաթը:

Կարծես թշնամին աչքաթող էր արած մեզի: Նա մեր ետեւէն չէր դառնում, այլ մենք սկսանք նրա ետեւէն դառնալ: Մեր լրտեսները թշնամիի գաղտնիքները ձեռք անցուցին եւ հաղորդեցին մեզ: Դուրս եկաւ, որ թուրքերը կը ձգտէին ամբողջ խումբերը մի տեղ հաւաքել եւ բոլորին մի մեծ ջարդ տալ եւ դրանով վերջ տալ Ֆէտայիական գործունէութեան»: Միակ հաւատարիմ եւ վստահելի մարդը՝ Իբրահիմ Զավուշը նոյնպէս կը հաստատէր այս տեղեկութիւնը:

Կռտանը Սոխորդի հիւանդ լրտեսին տեսութեան է գնացել, Դաւաճանը լաց էր եղել որ՝ «մի օր ինք էլ կրնայ զոհ գնալ այդ արիւնարբու Ֆետայիներին»:

Թուրքը մխիթարել է նրան ասելով.

— Մի վախնար, Սողօ, այսօր վաղը մենք բոլորին բնաջինջ կ՚անենք:

Գրգուռ լերան վրայ ենք: Այդտեղից դիտում ենք վարի դաշտին մէջ եղած անց ու դարձերը: Մարդիկը ճիշդ սողունների չափ փոքր կը տեսնէինք: Մեզ այնպէս էր թւում, որ այդ սողունները մեր ոտքի տակ են եւ կարող ենք մի հարուածով ճզմել:

Այդ օրերին Հայերի՝ գիւղի եւ քաղաքի երթեւեկը դադար առած էր: Երկու դաւաճանների կախաղանից յետոյ, դաւաճանները վախենում էին դուրս ելնել:

Վարը սողացողները՝ թուրք զինուորներ եւ Քիւրտեր էին: Այդ կը նշանակէր, որ մեզ հետ ընդհարումը անխուսափելի էր:

Այս էլ ասեմ, որ ամէն ինչ մեզանից էր կախուած: Եթէ ուզէինք կռուից խոյս տալ, կրնայինք նաւ նստել եւ Վանայ ծովի միւս ափը ելնել: Դրանով մեզ հետ կըռիւը կը դառնար անհնարին: Բայց ինչպէ՞ս կարող էինք թողնել Մուշի խումբը եւ հեռանալ. չէ՞ որ նրա թիկունքն էինք պաշտպանում այս կողմից: Այդպէս կը խորհէր՝ մի ժայռի վրայ նստած:

Արեւը վաղուց մնաս բարով էր ասել սարերին եւ անհետացել հորիզոնից: Աստղերը երկնակամարի վրայ ադամանդների նման փայլում էին:

Պահապանները լուր բերին, որ Տելեմաքը, Գասպարը եւ Փոփերը եկած են եւ կ՚ուզեն տեսնել ինձ:

Եկան: Համբուրուեցանք: Ժայռերի վրայ մի տեղ նստանք եւ երկար խօսեցանք զանազան հարցերի մասին:

(Շար.) ՍԵՊՈՒՀ

պետութիւններու յարաբերութեանց մէջ որ արդարացնէր այդպիսի մասնակցու – թիւն մը։— 3· Եթէ արաբական երկիրներ– ը ուզեն միանալ արեւմտեան խմբակցու– թեան, պէտք է որ նուիթական եւ պինուս– րական առաւելութիւններ վայելեն եւ լուծուին առկախ հարցերը, մասնաւորա – պէս Պաղեստինի խնդիրը ։

× Եգիպտոսի կառավարութիւնը ար – տակարգ նիստի մը հրաւիրեց արաբական երկիրներու վարչապետները, քննելու հա– մար թուրքերէրաքեան համաձայնութիւ– նը որ կը համարուի «ծանր հարուած մը արաբական միութեան դէմ»։ Ազգային առաջնորդութեան նախարարը, Սալեհ Սալեմ յայտարարեց թէ հակառակ են որ եւ է պինակցութեան՝ Արաբական Դաշնակ– ցութենէն դուրս եւ դատապարտեց Իրաքի համաձայնութիւնը Թուրքիոյ հետ։ «Այդ ձեռնարկը լուրջ դէպք մըն է որ կը սպառ– նայ բուն իսկ Արաբական Դաշնակցու – թեան գոյութեան եւ կը վտանգէ արաբա– կան ազգերը իրրեւ ամբողջութիւն»։

Նախարարը մերժեց ըսել թէ Եգիպտոս ինչ դէրք պիտի բռնէ եթէ Իրաք չարու – նակէ իր պինակցութիւնը Թուրքիոյ հետ։ Ի պատասխան հարցումի մը պնդեց թէ Եգիպտոս պիտի չբաժնուի Արաբական Դաշնակցութենէն։

Արտակարգ ժողովին հրաւիրուած են արաբական բոլոր պետութիւնները բացի Լիբիայէն։ Իրազեկները կը կարծեն թէ Ե – գիպտոս այս ժողովը հրաւիրելով կ'ուզէ կանխել ուրիշ պետութեանց, մասնաւո – րապէս Լիբանանի եւ Յորդանանի նախա – ձեռնութիւնը։ Նոյն ազդիւրին համա – ձայն, Իրաքի վարչապետը, Նուրի Սայիտ փաշա Գահիրէ պիտի այցելէ Փետրուարի սկիզբը, մասնակցելու համար Արաբական Դաշնակցութեան մէկ ժողովին ։

ԳԵՏԵՐՈՒ ՅՈՐԴՈՒՄԸ ԿԸՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻ

Ֆրանսայի բոլոր գետերը յորդած են, վտանգաւոր դառնալու աստիճան, սկսե – լով Սէնէն եւ Մառնէն։ Զորս օրէ ի վեր անձրեւ կը տեղայ եւ շատ մը վայրերը ո – ղողուած են, Սէնի ջրաւիներն ալ, մեծ մասով։ Նաւարկութիւնը դադրած է։ Ռո– նը եւ Սոնը անընդհատ կը բարձրանան, թէ տեղատարափ անձրեւներու եւ թէ ձիւնհալքի հետեւանքով։ Սոնի մակերեսը մէկ մեթր երեսուն սանթիմեթրէն բար – ձրացաւ 2·30ի։ Փոթորիկներն ալ ահագին աւերներ կը գործեն հարաւային – արեւ – մտեան Ֆրանսայի մէջ։ Հիւսիսային չըը– ջանէն Հռենոսը իջած է, բայց Մոզէլը կը յորդի։ Դէպի Միջին Ֆրանսա Լուարի եւ Կառոնի յորդումը կը չարունակուի ։

× Թանձր մշուշ մը հինգ վայրկեան խաւարակուռ վիճակի մը մատնեց Լոն – տոնը, կիրակի իրիկուն, ահռելարագիր մատնելով ոչ միայն բնակիչները, այլեւ անասուններն եւ թռչուններն։ Շատեր կը կարծէին թէ Վերջին Դատաստանը եկած է։ Խաւարը տեւեց հինգ վայրկեան ։

× Վերջին լուրերու համաձայն, չատ ծանր վիճակի մը մատնուած է Ալզասը եւ ամբողջ գիւղեր ողողուած են։ Կ'ըսուի թէ ուժանակով պիտի պայթեցնեն կարգ մը ամբարտակներ ,Մթթազպուրկի մօտ։ Սէնի ջուրերը անցած են վտանգի աստիճանը (4·5·30)։ Լիոնի մէջ երթեւեկը արգիլ – ուած է չատ մը կամուրջներու վրայ։ Կա– ռոնի մէջ փոթորիկ ժամը 140 քիլոմեթր արագութեամբ։ Քալէի մէջ փոթորիկը ծով նետեց ինքնաշարժ մը եւ երեք հոգի մեռան։ Սաւուայի մէջ յորդած են Պուա– ժէյի եւ Անըսիի լիճերը ։

Ծովուն վրայ եւս չատ ծանր է կացու– թիւնը։ Բազմաթիւ նաւեր վտանգուած են։

Այրի Տիկին Ռոզ Համբարձում Փա – փազեան, Պ· Արշամ Փափազեան, Տէր եւ Տիկին Ռոպէր Տմոթ եւ զաւակները՝ Մառի, Քրիսթին եւ Ռոպի Տմոթ, ինչ – պէս նաեւ բոլոր ազգականները խորին վշ– տով կը ծանուցանեն իրենց սիրելի ա – մուսնոյն, հօր, մեծ հօր եւ ազգականին

ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄ ՓԱՓԱԶԵԱՆԻ

յանկարծական մահը որ տեղի ունեցաւ իր զաւակներու բնակարանին մէջ ։ 30 Ավը– նիւ Մարի, Վիլմօպլը ։

Յուղարկաւորութիւնը պիտի կատար – ուի այսօր երեքշաբթի ժամը 3·30ին Վիլ– մոմպլի Սէն Լուի եկեղեցիին մէջ ։

Կը խնդրուի ներկայս իրր մահազդ նկա– տել ։

Հաղորդակց· Միջոցներ·— կառ տը լ'Եսթէն շոգեկառք 2·20։

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՑԿ· ԴԱՏԻ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

Նախաձեռնութեամբ Հ· Ց· Դ· «Փոթո – րիկ» խումբին, այս երեքշաբթի իրիկուն ժամը ճիշդ 21ին Սոսիէթէ Սավանթի սը– բահին մէջ, 28 ռիւ Սէրփան, մէթրօ 0 – տէոն ։

Կը դասախօսէ ընկ· ՀՐԱՆՏ ՍԱՄՈՒԷԼ։

Նիւթ՝ 1800 – 1830ի շրջանը, «Հայոց աշխարհ»ի գրաւումը եւ Թիւրքմէնչայի դաշնագիրը։

Սիրով կը հրաւիրուին ընկերներն ու փափաքողները ։

ՍԻՓԱՆ ԿՈՄԻՏԱՍ ԵՐԳԱԽՈՒՄԲ

Պիտի երգէ Փետրուար 13ին։

Մեր փորձերը տեղի կ'ունենան Ազգ· Տան մէջ, ամէն երեքշաբթի դիշեր ժամը 8էն 10ը եւ նաեւ ամէն ուրբաթ 21 յուն – ուարէն սկսեալ ։

Անոնք որ կանոնաւորապէս չեն հետե – ւիր փորձերուն չեն կրնար բեմ ելլել հան– դէսին օրը ։

Ուրեմն երգչախումբին յաջողութեան համար կը խնդրենք երգիչներէն ճշդա – պահ եւ յարատեւ ներկայութիւն երեք– շաբթի եւ ուրբաթ գիշերուան դասերուն։

le stylo à bille
a révolutionné
l'écriture...

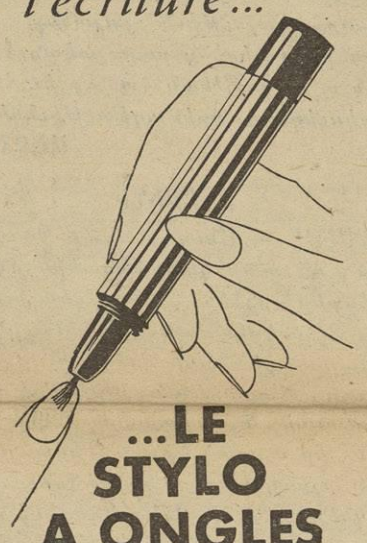

...LE STYLO A ONGLES AUTOMATIQUE

tipon

révolutionne
l'art d'embellir
LES MAINS

Le stylo à ongles TIPON vous permet d'utiliser le vernis de votre choix. Son remplissage est facile. Son étanchéité vous assure de garder le vernis toujours frais. Où que vous soyez, vous pouvez rapidement faire à vos mains le raccord qui s'impose. Le stylo à ongles automatique TIPON, rapide, pratique, élégant, doit être, dans votre sac, le complément indispensable de votre poudrier.

Tipon

Démonstration permanente et vente aux Grands Magasins du Printemps et du Louvre ainsi que dans tous les bons salons de coiffures et parfumeries.

Vente en gros: TIPON-FRANCE
11, rue Godot de Mauroy - Paris

Imp. Araxes - 46, Rue Richer. Paris (9e)

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ԼՍԱՐԱՆ

Ցառաջիկայ դասախօսութիւնը այս չո– րեքշաբթի երեկոյ Քաֆէ Քատէի վերնա– յարկը։ Դասախօս Պ·Ս·Քոչարեան։ Նիւթ՝ «Վերյիշումներ՝ Մ· Աբեղեանի մահուան տասնամեակին առթիւ» ։

«ԱՐԾԻԻ» ՄԱՐԶԱԿԱՆԻՆ

Պարաւցիկ երեկոյթը իր ե· տարեդար– ձին առթիւ ։ Յունուար 22ին , ժամը 21– էն մինչեւ լոյս, ԱԼՀԱՄՊՐԱՅԻ գեղեցիկ սրահներուն մէջ։

Ի նպաստ իր վիրաւորներուն։

Նուագախումբ ՌՕԺԷ ԿՕՄԷ ։

Բացառիկ անակնկալներ գեղարուես – տական բաժնին մէջ ֆրանսական պարե – րով եւ երգերով։ Քոքթէյօն, պիւֆէ, ֆօն – ֆէքի ։

ՏԽՐՈՒՆԻ

« Սիփան Կոմիտաս » երգչա – խումբի անդամներէն եւ անդամուհիներ – էն ստիպողաբար կը խնդրուի ներկայ ըլ– լալ իրենց ժրաջան անդամուհի ՄԱՐՕ ԹԱԳԻՈՐԵԱՆի յուղարկաւորութեան, որ տեղի պիտի ունենայ այսօր, երեքշաբթի ժամը 13ին։ Հաւաքուիլ իր բնակարանը, 9 ռիւ տէ Պա Լօնշան, Պանեէօ ։

Հաղորդակց·— Իմնել Լինեը տը Սօի դծին վրայ, Պանեէօ, կամ Փորթ տ'Օր – լէանէն առնել 188 թիւ օթօպիւսը եւ իջնել Սէթէ Ժառաէն ։

ՑԱԽԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ԼԻՈՆ·— Տէր եւ Տիկին Ս· Փողհարեան իրենց խորին ցաւակցութիւնները կը յայտնեն Տէր եւ Տիկին Հրաչ Վարդան – եանի, իրենց մօր եւ զոքանչին՝ այրի տի– կին Նուարդ Քէնթրեանի դառնադէտ մահուան առթիւ եւ կը նուիրեն հազար ֆրանք «Ցառաջ»ի բարդաւաճման, հազար ֆր· Ֆ· Կ· Խաչի օգափոխութեան կայանի նորոգման համար։

ԲՆԱԿԱՐԱՆԻ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

Երկու յարկաբաժիններ կան տրամա – դրելի 18րդ թաղամասին մէջ, դիւրամատ– չելի պայմաններով։ Մէկը 2 յարկ, կը բաղկանայ ընդարձակ սենեակէ մը, խո– հանոցէ եւ անթրէ, ջուր, ելեկտրականու– թիւն, կազ, էնթալասիոն ջերմութեան համար։ Միւսը՝ 5րդ յարկը, երկու սեն– եակ, անթրէ, խոհանոց, ֆապիէ տը թուալէթ, տէպարա, ելեկ· , կազ, էնս – թալասիոն տաք ջուրի եւ հեռաձայն։ Փո– խանակելու համար հինգ սենեակնոց յար– կաբաժինի մը հետ Փարիզի մէջ։ Մանրա– մասնութիւններու համար հեռաձայնել՝ Մօն· 15–75 կամ դիմել խմբագրութեան ։

— ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ —

ԿԵԴՐ· Կոմիտէն ստիպողաբար ընդհ· ժողովի կը հրաւիրէ Կրընոպլի ընկերները Յունուար 18ին։

ԻՍԻ·— Հ· Ց· Դ· Զաւարեան կոմիտէն ընդհ·ժողովի կը հրաւիրէ այս չաբաթ ժա– մը 8·30ին, սովորական հաւաքատեղին ։ Կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը խիստ կարեւոր է։ Կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ ։

ԱԼՖՈՐՎԻԼ·— Հ· Ց· Դ· Ս· Մինասեան ենթակոմիտէն ընդհ· ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս ուրբաթ ժամը 21ին, ծանօթ հաւաքատեղին։ Կը խնդրուի ճշ – դապահ ըլլալ։ (Շար· նախորդ ժողովին)։

ԼԻՈՆ·— Ֆ· Կ· Խաչի վարչութիւնը իր բոլոր անդամուհիները ընդհ· ժողովի կը հրաւիրէ այս ուրբաթ կէսօրէ վերջ, ժամը 3ին, 5 ռիւ Պօնփոնա, Ցոյներու սրահը ։ Կարեւոր օրակարգ ։

ԲԺԵՇԿԱԿԱՆ Միութեան հերթական դա– սախօսութիւնը այս ուրբաթ ժամը 21ին, Ազգ· Տան մէջ։ Դասախօս՝ Բժ· Վ.ԱՀԱՐՈՄ։ Նիւթը՝ Ինչ պէտք է գիտնալ Խլիրդի մասին (քանսէր)։ Մուտքը ազատ է ։

ԺՈՂՈՎ ԿՐԸՆՈՊԼԻ ՄԷՋ

ԿՐԸՆՈՊԼԸ·—Ազգ· եկեղեց· Միութեան ընդհ· ժողովը պիտի գումարուի Ցուն – ուար 23ին, ժամը 15ին, Սէն Լուի սրահը, Ռիւ Ժուլ։ Օրակարգ·— Զեկուցում եւ հաշուետուութիւն ։

ՆՈՒԷՐՆԵՐ

Հանդուցեան Տան կը նուիրեն՝ Տիկին Արաքսի Մամբրէեան երկու հազար Ֆր· , Օր· Էլիզ Պըղըզեան հազար Ֆրանք։ Ստանալ «Ցառաջ»էն ։

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Ֆ· Կ· Խաչի Անիէռ Պուա Քոլոմպի մասնաճիւղին հանդէսը Փետրուար 27ին։

***

Մուրատ Ռափայէլեան նախկին աչա – կերտներու միութեան ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՊԱ – ՐԱՀԱՆԴԷՍԸ , կիրակի 6 մարտ։

***

Փետրուար 18ի տարեդարձը Փարիզի մէջ Փետրուար 19ին։

ԿՈՒԶՈՒԻՆ

Լաւ կահագործներ (Էպենիսթ) ։ Գրել՝ M. PANOSSIAN, Menuiserie et ébénisterie, 34, rue de la Liberté, Embrun (H. Alpes)

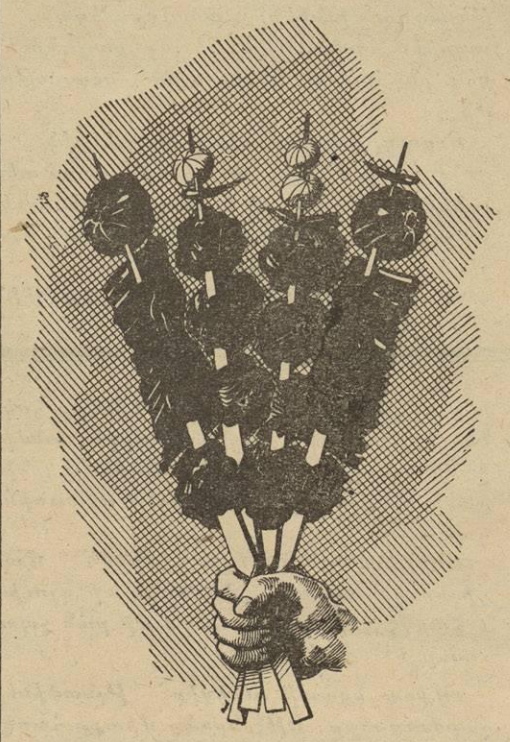

ՁԱՇԱՐԱՆ ԵԱՐ

Հիմնադիր–տնօրէն ԳՐԻԳՈՐ ԹԵՒԱՆԵԱՆ

★

Ֆրանսական – Հայկական եւ կովկաս– եան ընտիր կերակուրներ

ՇԱՆ Զ'ԷԼԻԶԷի ՍՐՏԻՆ ՎՐԱՑ

4, Rue Robert - Estienne

(Rue Marbeuf) PARIS (8e)

(Métro: F. D. Roosevelt)

★

Հաճելի մթնոլորտ

Առաջնակարգ կովկասեան խորոված– ներ, «չաշլիք», «քարսքի»

★

BAR AMERICAIN

ԱՍԷՆ ՏԵՂ ՓՆՏՐԵՑԷՔ

ՊՈՄՓՈՐ

Հռչակաւոր ՀԷԼՎԱՆ եւ ԼՈՌՈՒՄԸ, բոլոր հայ նպարավաճառներուն մօվ

Զանազան բոյրերով, նուշով եւ կաղինով պատրաստուած տեսակներ ։

Բժիշկներու խոհ կարծիքով ԼՈՌՈՒՄՆ ու ՀԷԼՎԱՆ կը պարունակեն մեծագոյն չափով գոլ (խոլորի)

ԱՐՏԱԴՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՊԱՑՄԱՆՆԵՐ

2, Rue LOUIS ASTOUIN, MARSEILLE

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondé en 1925 — Tél.: PRO. 86-60

Le Directeur : SCH. MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise, Paris-9e

C.C.P. Paris 1678-63 — R.C.Seine 376.286

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ տարեկան 3000 ֆր., վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆր. կամ 10 $, հատը 12 ֆր.

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 19 ՅՈՒՆՈՒԱՐ ★ MERCREDI 19 JANVIER 1955

31ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7575 — 31e ANNEE — ԽՄԲԱԳԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 11ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 2986

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

ՌՈՍՏՈՄ

●

Ցաճախ մահը կը դիմաւորէր յեղափոխականները, ինչպէս Ռոստոմ մը, որ ցայսօր էր Բանտի անկումէն ետք :

Ահա թէ ինչպէս կը նկարագրէ Հ. Ց. Դաշնակցութեան «Ծուշապատումը» իր մահուան պարագաները .

— « Գիշեր ու ցերեկ Ռոստոմը հանգիստ չունէր : Անվերջ ոտքի վրայ էր, ժողովների եւ խորհրդակցութիւնների մէջ, ձմեռուան ցրտին, մի թեթեւ վերարկուով ու ծակ կօշիկներով, անփոյթ դէպի իր առողջութիւնը, անտես առնելով ընկերների թախանձանքները :

« Ու մի գիշեր էլ, ժողովից ուշ վերադառնալով տուն, անկողին իյնաւ եւ այլեւս ոտքի չելաւ· պարզուեց որ վարակուած էր բծաւոր տիֆով : Փիչ անցած՝ տիֆը վերածուեց թոքերի բորբոքման : Բժշկական գիտութիւնն անզօր էր այլեւս օգնելու : Եւ 1919 Յունուար 19ի գիշերը, Ռոստոմը յաւիտենապէս փակեց աչքերը : Մեծ սիրտը, որ յոգնել չգիտէր, կանգ առաւ : Ռոստոմը մեռաւ սեւկաս Հայաստանը չտեսած ...» :

Այն առեն Թիֆլիս կը գտնուէր Հայրենադարձութեան յեղափոխականը, վերադառնալով Պարսկաստանէն, ուր զացած էր Բադուի անկումէն ետք :

Կը գտնուէր ահաւոր անակնկալի մը առջեւ,— Հայ – վրացական պատերազմ : Եւ անկարելին փորձեց, զայն դադրեցնելու համար :

Իր ամբողջ կեանքին մէջ, երբեք հանգիստ չունեցաւ Հ. Ց. Դ. Երրորդութեան այս այլազգէս բացառիկ դիմքը :

Միշտ շարժուն եւ աննկուն, ներկայ էր սրեւէ գործնական աշխատանքի մէջ, ո՛ւր որ ալ գտնուէր :

Նոյն տաք սրտով կը հետեւէր զպրոցական դասընթացքի մը եւ ելեւէջներուն եւ կուսակցական խումբի մը գործունէութեան :

Հանրային կեանքի փոթորիկները նոյնքան կը զբաղեցնէին զինքը որքան յեղափոխական ձեռնարկի մը պատրաստութիւնը :

Համեստ եւ չարքաշ, չուայլութիւն կը նկատէր նոյն իսկ ընտանեկան կեանքի հանդիստը :

Ընտանիքը ծրնեւ էր, իր միտքը՝ կարծին, — գործնական աշխատանք եւ հայեացան :

Պոլիս կամ Զուիցերիա կը հանդիպէր երկու – երեք օրուան համար : Կը վերադառնար Տրապիզոն, եւ փոխանակ սովորական հանգստանէր «Փայտոն»ի որ կարին կը հասնէր վեց օրէն, կը նստէր Թըղթաթաղարական կոպիտ կառքը, կառապանին հետ միս մինակ, երեք օրէն հասնելու համար :

Թուաբանութեան կամ բնագիտութեան դասի առեն, նոյնքան կը յոգնէր աշակերտը կամ աշակերտուհին համոզելու, որ քան եթէ քաղաքական տեսակէտ մը պաշտպանէր, ժողովի մէջ :

Սակաւախօս էր եւ դժուարաբեմ կը բարձրանար : Ոչ թէ ճառ խօսելու, այլ գրոյց մը կատարելու համար :

« Մի անգամ Թաւրիզում ... » , կը սկսէր, եւ իրական դասախօսութիւն մըն էր որ տեղի կ'ունենար, կուռ բովանդակութեամբ :

Աչխոյս որ ո՛չ մէկը հրատարակուած է : Այս է պատճառը որ երբեք չհասանեցաւ գրի առնել իր յուշերը, ինչպէս Զաւարեանը : Երկուքը միասին դերեզման տարին Թանկագին վկայութիւններ :

Իր խօսքը մեծ կշիռ ունէր, նաեւ, միջազգային, համառուսական եւ կովկասեան ժողովներու մէջ :

... Այս քանի մը տժգոյն տողերը՝ իր մահուան տարեդարձին առթիւ :

Շ.

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՃԱԿԱՏ ՃԱԿԱՏԻ ԴԷՄ

●

Ե. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ԻՐ ՀԻՒԼԷԱԿԱՆ ԳԱՂՏՆԻՔՆԵՐԸ ԿԸ ՑԱՑՏՆԷ ԱՐԲԱՆԵԱԿՆԵՐՈՒՆ

Խորհրդային կառավարութիւնը յունուար 17ին մամուլի ասուլիս մը սարքելով, յայտարարեց թէ հիւլէական գաղտնիքներ պիտի հաղորդէ Չինաստանի, արեւելեան Գերմանիոյ, Լեհաստանի, Ռումանիոյ եւ Չեխոսլովաքիոյ : Ուրիշ խօսքով՝ իր արբանեակներուն : Յայտարարութիւնը կ'ըսէ թէ Ե. Միութիւնը պիտի ստանայ հիւլէական նախանիւթեր՝ իր զիտական եւ արհեստագիտական օժանդակութեան փոխարէն : Վերոյիշեալ երկիրներուն ընծայուած օգնութիւնը պիտի գործածուի խաղաղասիրական նպատակներու : Չինաստանի եւ արեւելեան Գերմանիոյ տրամադրուած հիւլէական բարդերը (փիլ) պիտի չանցնին հինգ հազարական քիլոմեթրը : Ահաւասիկ տրուած որոշման բովանդակութիւնը .—

Խորհրդային կառավարութիւնը մեծ կարեւորութիւն ընծայելով հիւլէական ուժի խաղաղ օգտագործման, որոշեց զիտական – արհեստագիտական օգնութիւն մը տրամադրել ուրիշ պետութիւններու, զիտական եւ փորձառական խարիսխ մը հաստատելու համար, որպէսզի հետազոտութիւնները կատարուին հիւլէական ուժի խաղաղ օգտագործման մասին : Խորհրդային կառավարութիւնը Չինաստանի, Լեհաստանի, գերման ժողովրդավար հանրապետութեան, Ռումանիոյ եւ Չեխոսլովաքիոյ տրամադրած է բաղմազան ալակոլութիւն մը ուսումնասիրութեան համար : Այդ երկիրներուն զիտնականները եւ փորձագէտները պիտի կրնան տեղեկանալ Ե. Միութեան մէջ կատարուած աշխատանքներուն, հիւլէական ուժի խաղաղ օգտագործման եւ բարդերու գործածութեան համար : Այս զիտական օգնութեան շնորհիւ այդ երկիրները պիտի կրնան լայն ասպարէզ մը վրայ կատարել փորձնական աշխատանքներ հիւլէական ուժի մասին : Իննութիւնները կը կատարուին որպէսզի ուրիշ երկիրներ ալ օգտուին Ե. Միութեան օժանդակութենէն, հիւլէական ուժի խաղաղ օգտագործման մասին :

Այս յայտարարութենէն երեք օր առաջ, Ե. Միութիւնը կը յայտնէր թէ պատրաստ է իր հիւլէական գաղտնիքները հաղորդել աշխարհի մնացեալ մասին, Ազգաժողովին միջոցաւ : Մոսկուա միշտ այն կասկածն ունի թէ Փարիզի համաձայնութենից չնորհիւ արեւմտեան Գերմանիան հիւլէական զէնքեր պիտի ստանայ դաշնակիցներէն :

ՍՊԱՌԱԶԻՆՈՒԹԵԱՆՑ ԽՆԴԻՐԸ

Երկուշաբթի օր եօթը պետութենից պատուիրակները դռնիկ ժողով գումարեցին Շայոյի պալատին մէջ, քննելու համար սպառազինութեանց միացեալ արտաղրութեան խնդիրը : Իրաղեկներ կը կարծեն թէ ժողովը չյաջթներ, նոյնիսկ ամիսներ պիտի տեւէ եւ թէ Ֆրանսական ծրագիրը պիտի մերժուի :

Ժողովին առաջին որոշումներէն մէկն եղաւ ամէն բան գաղտնի պահել : Այս տեսակէտը կը պաշտպանէր մանաւանդ Ֆրանսայի վարչապետը, դիտել տալով թէ լաւագոյն է վերահաստատել դիւանագիտական աւանդական սովորութիւնները փոխան հրապարակային քարոզչական ժողովներու որոնք ընդհանրապէս դրական արդիւնքի չեն յանգիր :

Ժողովին կը մասնակցին Ֆրանսա, Անգլիա, արեւմտեան Գերմանիա, Իտալիա, Պելժիա, Հոլանտա եւ Լիւքսէնպուրկ : Մ.Նահանգները տեղեկութիւններ պիտի ստանան օրը օրին : Գլխաւոր օրակարգն է Ֆրանսական ծրագիր մը որ կ'առաջակէ արեւմտեան Գերմանիոյ զի – նամթերքի արտադրութիւնը կարելի եղածին չափ ենթարկել եօթը պետութիւններ – ըէն կազմուած հզօր գործակալութեան մը հակակշռին : Նոյն հակակշիռը պիտի գործադրուի միւս անդամներուն համար, բացի այն երկիրներէն որոնք զինեալ ուժեր կը պահեն Ատլանտեան կազմակերպութեան յատկացուած զօրքէն զատ, այսինքն Ֆրանսա եւ Անգլիա :

Ֆրանսայի վարչապետը նկատելով որ ընդդիմութեանց պիտի բախի, կարդ մը բարեփոխումներ կատարած է իր ծրագրին մէջ : Այսպէս, համաձայն է երկու տարի յետաձգելու առաջարկուած դործակալութիւնը : Բայց եւ այնպէս, միւս պետութիւնները բաղմաթիւ առարկութիւններ ունին : Անոնց կարծիքով, արեւմտեան Գերմանիոյ վերազինումը արդէն ենթակայ է չատ մը սահմանափակումներու, օրինակ, արդիլուած են կարդ մը զէնքեր : Ֆրանսական ծրագիրը կը ձգտի ճամբան հարթել դէպի զինամթերքի արտադրութեանց սահմանափակումը : Եօթը պետութիւնները մեծ մասով արտադրիչ չեն նոյնիսկ ինքնաբերաբար կատարելու այդ սահմանափակումը : Յարձեալ, ֆրանսական ծրագրին համաձայն, դործակալութեան անդամները պարտաւոր պիտի ըլլան զէնքեր գնելու միւսներէն, եթէ նոյնիսկ աւելի աժան հրացաններ եւ թընդանօթներ կը ճարուին դուրսէն, օրինակ՝ Շուէտի մէջ : Ֆրանսական ծրագիրը ուրիշ նորութիւններ ալ կը պարունակէ որոնք դուռ պիտի բանան երկար վիճաբանութեաց :

✤ ՕՐԸ ՕՐԻՆ ✤

*

ՈՒՇ ՄՆԱՑԱԾ ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐ

« Երիտասարդ Հայուհի»ն կ'ափսոսա՛յ, « Մտածումներ » խորագրով գրութեան մը մէջ (1954 Նոյեմբեր) .

— « Զապէլ Եսայեան չկա՛յ վերադարձող զրպէտներուն մէջ» :

Ցետոյ, կարծես թէ զղջալով, կը շարունակէ .

— « Մութ ու մռայլ այդ անցեալին վրայ որքա՜ն թեթեւ լո՛ւյս որ չառնենք վերը : Երեւանը պաշտօնական հաղորդագրու – թիւն չունի դեռ, ու մենք պէտք չէ որ աճապարենք դատելու համար» :

Ցետոյ նորէն ոստոստելով .

— « Հարուածը մութին մէջէն էր ու մենք չենք կրնար ճշդրիտ կարծիք յայտնել մինչեւ որ լոյս սփռուի այդ մութին վրայ : Մեր սխալ քրթմնջիւնները, մեր կեղծաւոր վշտակցութիւնը ի զո՞ւր է· (դրէ՝ գո՛ւր են) :

« Ճշգրիտ կարծիք» յայտնելէ խուսափելով հանդերձ, Տիկին Սեզա խորապէս համոզուած է որ Զապէլ Եսայեանն ալ ընդմիշտ կորսուած է, միւսներուն հետ :

Այս առթիւ, մխիթարութիւն մըն ալ կը գտնէ .

— «Այս մէկը դէթ օտարին ձեռքով էր եւ ան կրեց պատգամուած պատիժը — սուրով սպաննողը սուրով պիտի սպանուի : Այս պարագային ալ — դաւադրութեամբ սպաննողը դաւադրութեամբ սպաննուեցաւ » :

Անուն չկայ . բայց յաջորդ նախադասութենէն կ'իմանանք թէ խօսքը Բերիայի մասին է .

— « Ցետոյ, ան իր արիւնաներկ մատներուն տակ ճզմեր էր նաեւ ծաղիկը իր սեփական հայրենիքին՝ Վրաստանի» :

Ցետոյ դարձեալ նոյն երկդիմի հարցումները .

— « Զիլիֆտարի պարահդներ»ուն տակ դանդաւոր հեղինակուհին չկա՛յ այլ եւս : Ծո՞ր էր : Արդէն թեւակոխած պիտի ըլլար 76րդ տարին, եթէ մարդկային անդութ ձեռքեր չմկրատէին կեանքի թելը անոր» :

Ուրեմն, այլեւս ինչո՞ւ կը սպասէ Զապէլ Եսայեանի վերադարձին :

Եւ միամտութիւն չէ՞ յուսա՛լ թէ երեւանը պաշտօնական գեկոյց կը հրատարակէ :

Ո՞ր մէկուն համար : Իրագեկներ առնուազն 250 կը հաշուեն 1937 – 38ի գանգուածային հաշուեյարդարի գոհերուն թիւը, մէջն ըլլալով Զապէլ Եսայեանը :

Եւ ո՞վ լսաւ թէ ուրիշներ վերադարձեր են : Միայն Մկրտիչ Արմէնի աղջկութեան մասին լուրեր հրատարակուեցան, առանց ճշդելու թէ ո՛ւր կը գտնուի :

Միւսներու մասին ոչ մէկ վաւերական տեղեկութիւն :

« Երիտասարդ Հայուհի»ն հարցումները կ'ուղղէ որոշ նպատակով մը : Վ.Ա.Հէ

ԲՈՒՌՆ ՑՈՅՑԵՐ ՍՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

Վերջին տեղեկութիւնները կը հաստատեն թէ Թուրքիոյ եւ Իրաքի միջեւ ծրագրուած դաշնակցութիւնը ջուր վրայ պատճառած է արաբական երկիրներուն մէջ : Թուրքիոյ վարչապետը եւ արտաքին գործերու նախարարը Պաղտատէն մեկնած առեն Դամասկոս հանդիպեցան , բայց չկրցան երկար մնալ : Սուրիացի ուսանողները ցոյց մը սարքած էին, բողոքելու համար թուրք նախարարներուն այցելութեան դէմ : Դամասկոսի մէջ կարգ մը ձերբակալութիւններ կատարուեցան : Շատ աւելի ծանր դէպքեր պատահեցան Հալէպի մէջ : Սուրիոյ ներքին նախարարը կը ծանուցանէ թէ աւելի քան հինգ հազար ուսանողներ փորձեցին հրկիզել նահանգապետութեան պաշտօնատունը, բողոքելով 45 ուսանողներու ձերբակալման դէմ որ կատարուած էր չաբաթ օր : Ընդհարման մէջ երկու վերաւորութեան 32 ոտի – կանները եւ 50 ցուցարարներ : Դպրոցները մեծ մասով փակուած են, իսկ առեւտրականները գործադուլ յայտարարեցին կի – րակի օր : Նահանգապետը կոչ մը ուղղեց ժողովուրդին որպէսզի հանդարտութիւնը չխանգարեն :

Ցորդանանի վարչապետը եւ Իրաքի պարապետը Պէյրութ գացած են, համոզելու համար որ Լիբանան ալ մասնակցի Թուրքիոյ առաջարկած զինակցութեան, ինչպէս բրաւ Իրաք :

Այս դաշինքին դէմ ամէնէն բուռն ընդդիմութիւնը կը տիրէ Եգիպտոսի մէջ : Կառավարութիւնը միշտ այն տեսակէտն ունի թէ ծրագրուած զինակցութիւնը վտանգ մըն է արաբական միութեան համար : Այս առթիւ կը հարցնեն,— « Եթէ Արաբական Դաշնակցութիւնը չի միացներ արաբական երկիրներու արտաքին քաղաքականութիւնը, ի՞նչ կ'արժէ իր դոյութիւնը » :

ԲՈԼՈՐ ԳԵՏԵՐԸ ՅՈՐԴԵՑԱՆ

ՂՈՂՈՂՈՒՄՆԵՐ ԵՒ ՈՒՐԻՇ ՎՏԱՆԳՆԵՐ

Ֆրանսայի բոլոր կողմերէն վրդովիչ տեղեկութիւններ կը հասնին ողողումներու մասին որոնք հետզհետէ կը կը տարածուին : Փարիզի մէջ ալ մեծ մտահոգութիւն կը պատճառէ Սէնի յորդումը , որ երէկ 37 սանթիմեթր անցած էր վտանգի աստիճանը եւ որ դեռ երկու մեթր պիտի բարձրանայ մինչեւ կիրակի, համաձայն մասնագիտական հաշիւներու : Այն առեն հասած պիտի ըլլայ վեց մեթր 70ի : Կը կարծուի թէ Ինվալիտ – Վերսայլ գծին երթեւեկը պիտի դադրի այսօր իսկ : Կարեւոր աշխատանքներ կը կատարուին , բարձրացնելու համար Սէնի կամուրջներուն պատուարները ,որպէսզի ցած թաղերը չողողուին : Փարիզեան շրջանին մէջ մասնաւորապէս վտանգուած են Մոնթէ – ոն եւ Քորպէյլը, ուր Իօնի յորդումն ալ աւերներ կը դործէ : Սէնի բոլոր քարափները ողողուած ըլլալով ճկնորսներն ալ յուսահատած են : Ալմայի կամուրջին վրայ ջուրերը մինչեւ հռչակաւոր զուավին ծունկերը հասած են :

(Շար.ը կարդալ Դ. էջ)

ՊԿՊՈՆ ԶՈՒՎԱԴՈՒԹՅՈՒՆ

RENÉ GROUSSET Ի ՅԵՐԵՎԱՆԻՆ

ՄՄՄ— Նախօրէին Ծ· Ա· Մաքրիչեան, տող Նիկոլայ Ադոնցի եւ Ալեքսանդր Բորիսի փոխարէն Երեւան ժամանեց Ֆրանսայի Գիտութիւնների Ակադեմիայի անդամ, պատմագէտ Ռէնէ Գրուսսէ, որ հիւրընկալուեցաւ Հայաստանի Գիտութիւնների Ակադեմիայի կողմէ։

Ռէնէ Գրուսսէ ծանօթ է իր բազմաթիւ աշխատութիւններով, որոնցմէ մի քանիսը թարգմանուած են նաեւ հայերէն։ Ան հեղինակն է Խաչակրաց արշաւանքներու պատմութեան, Ասիոյ պատմութեան, Հնդկաստանի պատմութեան, Չինաստանի պատմութեան եւ այլ նիւթերու։

Ան իր ամբողջ կեանքը նուիրած է արեւելագիտական ուսումնասիրութիւններու։ Ռէնէ Գրուսսէ Փարիզի Գիտութիւնների Ակադեմիայի անդամ է 1938 թուականէն ի վեր։

Ան Երեւան կու գայ Հայաստանի Գիտութիւնների Ակադեմիայի հրաւէրով։

Ռէնէ Գրուսսէ Երեւանի մէջ պիտի մնայ մինչեւ 16 մայիս։

Ան պիտի ընթերցումներ կատարէ Հայաստանի Գիտութիւնների Ակադեմիայի, Երեւանի Պետական համալսարանի եւ Գրականութեան եւ արուեստի թանգարանի մէջ։

Ռէնէ Գրուսսէ պիտի այցելէ նաեւ Էջմիածին, Գառնի, Սեւան, Լենինական եւ Կիրովական։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

ՄՄՄ— Հնդկաստանի մէջ Սովետական Միութեան դեսպան Ն· Ս· Մատվեյեւ, տող Նիկոլայ Ռոշչինի, Ալեքսանդր Բորիսի եւ ուրիշներու հետ, ներկայ եղած է հնդկական «Ֆիլմ Ֆեյր» պարբերականի կողմէ կազմակերպուած հանդիսութեան մը, որ նուիրուած էր հնդկական եւ սովետական կինոյի տասնամեակին։

Հանդիսութեան ընթացքին ներկայացուած են հնդկական եւ սովետական ֆիլմերէ հատուածներ։

Հնդկական կինոյի ներկայացուցիչները շնորհաւորական խօսքեր ուղղած են սովետական կինոյի ներկայացուցիչներուն։

Ն· Ս· Մատվեյեւ իր խօսքին մէջ ըսած է, որ սովետական կինոն ամենէն աւելի սիրուած է հնդկական ժողովուրդին կողմէ։ Ան նշած է, որ հնդկական ֆիլմերը ցուցադրուած են Սովետական Միութեան մէջ եւ ունեցած են մեծ յաջողութիւն։

Ն· Ս· Մատվեյեւ ըսած է, որ սովետական կինոն ամենէն աւելի կը սիրուի Հնդկաստանի մէջ, որովհետեւ ան կը ներկայացնէ հնդկական ֆիլմերը։

Ն· Ս· Մատվեյեւ ըսած է, որ սովետական կինոն կը ներկայացնէ հնդկական ֆիլմերը, որովհետեւ ան

ՎԱՂԿՈՒՄՈՒՓՆԱՑ ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ

Ասացեցայտ սիրտը ինձի, որ ես ալ ըլլամ անոնցմէ մին: Տխուր ալեհեր մէկն էր նորեն: Ես ալ ուզեցի ըլլալ որ էնայի անոր: Ինքն ալ ինծի նայեցաւ ու ըսաւ ինծի.

— Ես ալ քեզի պէս էի, երբ ինծի ըսին թէ ուզեն ինծի ալ ուրիշ մը տան: Ես ալ ուզեցի ինքնասպան ըլլալ, բայց ինծի ըսին թէ ինքնասպանները դժոխքը կ՚երթան: Ես ալ չուզեցի դժոխքը երթալ, ու ինծի ըսին թէ ես ալ պիտի ամուսնանամ: Ես ալ ամուսնացայ, ու հիմա ալ ամուսնացած եմ:

Ինծի համար ամուսնութիւնը ուրիշ բան մը չէր, բայց ես ալ ուզեցի ամուսնանալ, որպէսզի ինքնասպան չըլլ

Կացութիւնը շատ աւելի ծանր է արեւելեան, միջին եւ հարաւային Ֆրանսայի մէջ: Ամբողջ ճամբաներ անանցանելի դարձած են ողողումներէն եւ ցեխէն: Հռենոսի ջուրերը ողողած են Սթրազպուրկի ցած թաղերը: Երկրաչափներ պայթեցուցին թումբ մը, որպէսզի ջուրերը քաղաք չխուժեն:

Էքս լէ Պէնի մէջ Պուրժէ լիճին ջուրերը այնքան բարձրացած են որ շատ մը պանդոկներ եւ ճաշարաններ ողողուեցան: Նորէն անձրեւ տեղաց Պոռտոյի շրջանին մէջ, ուր Կառոն գետը շատոնց յորդած է:

Լիոնէն կը հեռագրեն թէ Ռոնի յորդումը մեծ մտահոգութիւն կը պատճառէ: Կամուրջ մը ջուրերէն քշուած է եւ շատ մը թաղեր ողողուած են: Սոնի ջուրերն ալ մեծ վտանգ կը սպառնան: Հարիւրաւոր տուներ ջուրերէն պաշարուած են շրջանին մէջ:

Գարնանային օդ մը կը տիրէ Փռովանսի մէջ: Նիսէն կը հեռագրեն թէ օդը այնքան տաք է որ շաղանակի տեղ պաղպաղակ կը ծախուի:

× Ձիւն – ձմեռը աւերներ կը գործեն նաեւ Անգլիոյ, Գերմանիոյ եւ Իտալիոյ մէջ: Ամէն կողմ փոթորիկ, տեղատարափ անձրեւ, ողողումներ եւ մահեր:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԵԳԻՊՏՈՍԻ նախորդ նախագահին՝ զօր. Նեկիպի դէմ յօդուածաշարք մը սկսած է հրատարակել Յեղափոխական Խորհուրդի անդամներէն գնդ. Անվար Սատաթ, պաշտօնաթերթին մէջ: Կ'ըսէ թէ Նեկիպ ոչինչ ըրած է 1952 Յուլիսի յեղափոխութեան համար, այլ եղած է պարզ պաշտօնատար մը որ առտուընէ մինչեւ իրիկուն կը նստէր գրասենեակին մէջ, առանց գաղափար ունենալու ընկերային արդարութեան, աշխարհակալութեան եւն. մասին:

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ նախագահը խորհրդարանին ներկայացուց նոր ելմտացոյցը: Կ'առաջարկէ աւելի լայն օգնութիւն ընծայել դաշնակիցներուն եւ զարկ տալազգ. պաշտպանութիւն, մասնաւորապէս օդանաւային եւ հիւլէական ուժերուն: Այս առթիւ կը բացատրէ թէ «ներկայ խաղաղութիւնը անստոյգ է», թէ «տնտեսական բարգաւաճումը կը գտնուի ամուր հիմերու վրայ»: Ազգ. պաշտպանութեան յատկացուած է ծախքերու 65 առ հարիւրը: Զինուորական վարկերուն 2/3ը օդանաւային եւ հիւլէական զէնքերու եւն.:

ԱՆԳԼԻՈՅ արտաքին նախարարը, Սըր Էնթ. Իտըն ճառ մը խօսելով, ազդարարեց թէ չեն կրնար նկատի առնել Խ. Միութեան նոր ձեռնարկը: «Խ. Միութիւնը ամէն բան կ'ընէ որպէսզի խափանէ Լոնտոնի եւ Փարիզի համաձայնութեանց վաւերացումը: Սպառնաց խզել մեզի եւ Ֆրանսայի հետ կնքած դաշնագիրները եւն.»: Կառավարութիւնը որոշեց չպատասխանել Մոսկուայի նոր ծանուցագրին եւ անփոփոխ պահել իր քաղաքականութիւնը գերմանական հարցի մասին:

53 ՇԱՐԺԱՎԱՐՆԵՐ (շոֆէօր) պատժուեցան Բշ. օր, 900ական Ֆրանք տուգանք վճարելով անմիջապէս, իբրեւ օրինազանց: Անցորդներ ալ դատապարտուեցան նոյն պատիժին:

70·000 ԼԵՌՆԱԿԱՆՆԵՐ պաշարուած են Սկովտիոյ մէջ, բուռն փոթորիկներու պատճառով:

ՊՈՒԼԿԱՐ սպայ մը գնդակահարուեցաւ Քորֆուի մէջ, իբրեւ լրտես:

ՍՏԱՑԱՆՔ

ՎԱՀԱԳՆԱՇՈՒՆՉ, բանաստեղծութիւն, նուիրուած Քրիստափորի մահուան յիսնամեակին: Գրեց՝ Արմեպիլ, երիտասարդ հեղինակը ուրիշ քերթուածի մը «Անհայրենիք ցեղին երգը»: Տպ. Արամազդ: 61 էջ: Գին մէկ տոլար: Հասցէ.—

B. P. 2623, Beyrouth (Liban)

ԲԱԲԵԼՈՆԵԱՆ ՏՈՄԱՐ (Մտածումներ): Գրեց՝ Լեւոն Գարմէն: Հրատ. Արամազդ: Գին հինգ շիլին: Հասցէ.—

L. Stèpanian, c/o Koyamard, Rashid st. Bagdad (Iraq)

ԿԱՃԱՌ, օրկան Արժանթինի հայ Համալսարանականներու Միութեան: Թիւ 2: Հայերէն եւ սպաներէն:

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Կապոյտ Խաչը Մանուկներու Օրը կը տօնէ 30 Յունուար, կիրակի ժամը 15ին, 5 ռիւ Պօնֆուա, Յոյներու սրահը: Մանրամասնութիւնները տեղին վրայ:

ՍԻՓԱՆ ԿՈՄԻՏԱՍ ԵՐԳԶԱԽՈՒՄԲ

Պիտի երգէ Փետրուար 13ին:

Մեր փորձերը տեղի կ'ունենան Ազգ. Տան մէջ, ամէն երեքշաբթի գիշեր ժամը 8էն 10ը եւ նաեւ ամէն ուրբաթ 21 յունուարէն սկսեալ:

Անոնք որ կանոնաւորապէս չեն հետեւիր փորձերուն չեն կրնար բեմ ելլել հանդէսին օրը:

Ուրեմն երգչախումբին յաջողութեան համար կը խնդրենք երգիչներէն նշդապահ եւ յարատեւ ներկայութիւն երեքշաբթի եւ ուրբաթ գիշերուան դասերուն:

ԱՄԱՆՈՐԻ ՀԱՆԴԷՍ

ԷԻՈՆ.— Յունուար 24ի երեկոյ ժամը 8·30ին Լիոնի Հայկազեան վարժարանի ամանորի հանդէսը տեղի պիտի ունենայ Սինէ Ռէքսի մէջ: Գեղեցիկ վայելք մը մասնաւորապէս ծնողներու համար: Մուտքը ազատ է:

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

Մուրատեան վարժարանի մարզական խաղերու երկրորդ եռամսիային առաջին շրջանին տեղի ունեցաւ 13 Յունուարին: Արդիւնքներն են պասքէթի մէջ.— Կրտսերներու Ա. խումբը շահեցաւ 71–18, Բ. խումբը հաւասար 42–42, միջիններու խումբը 32–16 եւ փոքրերուն խումբը 24–7ով, իսկ Հէնտ – Պօլի մրցումը յետաձգուեցաւ եղանակին անյարմարութեան պատճառաւ:

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

ԱՄԷՆՈՒՆ ՏԱՐԵԳԻՐՔԸ 1955

(Բ. ՏԱՐԻ)

Կազմեց՝ ԿԱՐՕ ԳԷՈՐԳԵԱՆ

Ճոխ եւ այլազան բովանդակութեամբ, պատկերազարդ:

Գրական էջեր.— Հայկ. Կեանք, Արուեստի աշխարհ, Հայաստան, Կէս – բժշկական, գաղութներ (Լիբանան եւ Սուրիա), երգիծանք, մարզաշխարհ, անցքեր, մահագրութիւն, օրացոյց եւն.:

ԳԻՆ 1200 ՖՐԱՆՔ

Թղթատարի ծախքով 1270: Դիմել՝ «Յառաջ»ի:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ համար Յ. ՄԱԼԱՔԵԱՆի՝

3, Bd. Théodore Turner, Marseille

Հ.Յ.Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻՆ Անիէռ Պուա Քոլոմպի մասնաճիւղը շնորհակալութեամբ ստացած է ի նպաստ իր երգչախումբին. — Պ. Պ. Թութճեան, Կարպիս, Մելիքեան, Տիկին եւ Պ. Գասպարեան հազարական Ֆրանք, Պ. Պապիկեան, Պ. Էլմասեան, Սարգիսեան, Գասապեան, Աւետիսեան 500ական Ֆր., Գայդըսըզեան երկու հարիւր Ֆրանք:

Անոնք որ կը փափաքին նուէրներ ընել մեր երգչախումբին, կրնան զրկել

Kéchichian, 8 rue Adolphe Briffault Asnières Seine

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Մուլինոյի եւ շրջանի եկեղեցւոյ շինութեան յանձնախումբը շնորհակալութեամբ ստացած է հետեւեալ նուէրները, ի նպաստ տեղւոյս եկեղեցւոյ շինութեան. Պ. Յակոբ Համբարեանէ իր աղջկան նշանախօսութեան առթիւ փոխան ծաղկեփունջի հինգ հազար Ֆրանք, Տէր եւ Տիկին Պօղոս Վարժապետեանէ հինգ հազար, Տէր եւ Տիկին Զօհրապ Մէյտէնճեանէ իր աղջկան ապաքինման առթիւ տասը հազար, Տէր եւ Տիկին Յ. Գօճապըյըգեանէ իրենց զաւկին նշանախօսութեան առթիւ հինգ հազար, Տէր եւ Տիկին Ճըզէրեանէ իրենց աղջկան նշանախօսութեան առթիւ փոխան ծաղկեփունջի երեք հազար, եկեղեցաշէն Տիկնանց Միութեան ձեռամբ:

Ընդհ. գումար 28 հազար Ֆրանք:

Վարչութիւն

FOURRURES

ROGER YOPIAN
84, Boul. de Stalingrad, 84
CHOISY-LE-ROI (Seine)

FOURRURES

Imp. Araxes - 46, Rue Richer. Paris (9e)

«ՅԱՌԱՋ» ԿԸ ՆՈՒԻՐԵՆ

Սէնթ Էթիէնէն Պ. Յ. Աճէմեան մէկ տարեկան «Յառաջ» կը նուիրէ Պ. Հրանդ Ճուհարիկեանի (Մ. Նահանդներ):

× Լճէի Հայր. Միութիւնը (Լիոն) Պ. Խ. Արաքճեանի (Վիէն):

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ԼՍԱՐԱՆ

Յառաջիկայ դասախօսութիւնը այս չորեքշաբթի երեկոյ Քաֆէ Քատէի վերնայարկը: Դասախօս Պ.Ս.Քոչարեան: Նիւթ՝ «Վերյիշումներ՝ Մ. Աբեղեանի մահուան տասնամեակին առթիւ»:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ

«ԱՐԾԻՒ» ՄԱՐԶԱԿԱՆԻՆ

Պարանցիկ երեկոյթը իր Ե. տարեդարձին առթիւ: Յունուար 22ին, ժամը 21էն մինչեւ լոյս, ԱԼՀԱՄՊՐԱՅԻ գեղեցիկ սրահներուն մէջ:

Ի նպաստ իր վիրաւորներուն:

Նուագախումբ ՌՕԺԷ ԿՕՄԷ:

Բացառիկ անակնկալներ գեղարուեստական բաժնին մէջ Ֆրանսական պարերով եւ երգերով: Քոթիյօն, պիւֆէ, ֆօնֆէթի:

ԲՆԱԿԱՐԱՆԻ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

Երկու յարկաբաժիններ կան պրամադրելի 18րդ թաղամասին մէջ, դիւրամատչելի պայմաններով: Մէկը 2 յարկ, կը բաղկանայ ընդարձակ սենեակէ մը, խոհանոցէ եւ անթրէ, ջուր, ելեկտրականութիւն, կազ, էնսթալասիոն ջերմութեան համար: Միւսը՝ 5րդ յարկը, երկու սենեակ, անթրէ, խոհանոց, քապինէ տը թուալէթ, տէպարա, ելեկ., կազ, էնսթալասիոն տաք ջուրի եւ հեռաձայն: Փոխանակելու համար հինգ սենեակնոց յարկաբաժինի մը հետ Փարիզի մէջ: Մանրամասնութիւններու համար հեռաձայնել՝ Մօն. 15–75 կամ դիմել խմբագրութեան:

ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Կազմակերպուած աշակերտներու կողմէ 23 Յունուար, կիրակի օր, ժամը 16ին

Ա. Մաս.— Վոլմարի փոքրիկ կոմսը Ընտանեկան տռամ, երեք արարով:

Բ. Մաս.— Վօթրը Թէվուէ Էօժէն Քօմէտի ան էօն աքթ

Գ. Մաս.— Երկու Հնակարկատներ Ծիծաղաշարժ կատակերգութիւն 1 արար:

ՀԱՅԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ
Կը յանձնարարենք
ՍԻԼՎԵՍՏՐ ԴԵՂԱՐԱՆԸ
46, Rue de Trévise, Tél. PRO. 86-41
Ուր լաւագոյն ընդունելութիւնը վերապահուած է Փարիզի, արուարձաններու եւ գաւառի Հայերուն
Հայերու բարեկամ դեղարան մը
Ազգ. Տունէն դէպիլափայէթի անկիւնը
Պ. Վահրամ Էլմաճեան պարտրաստող-ծախող, իր հայրենակիցներուն տրամադրութեան տակ է ժամը 9էն 12·30 եւ 15էն 20 հոն է:
ՇԱՀԵԿԱՆ ՀԱՅԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

— ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ —

ԻՍԻ.— Հ. Յ. Դ. Զաւարեան կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ այս շաբաթ ժամը 8·30ին, սովորական հաւաքատեղին: Կարեւոր օրակարգ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը խիստ կարեւոր է: Կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ:

ԱԼՖՈՐՎԻԼ.— Հ. Յ. Դ. Ս. Մինասեան ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս ուրբաթ ժամը 21ին, ծանօթ հաւաքատեղին: Կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ: (Շար. նախորդ ժողովին):

ՎԻԷՆ.— Հ. Յ. Դ. «Անի» կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները, այս շաբաթ ժամը 20·30ին, «Օհանջանեան» ակումբին մէջ: Խիստ կարեւոր օրակարգ:

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Հ.Յ.Դ. Շրջ. կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ.—

Ակնունի ենթ. այս ուր. ժ.ը 20·30ին:

Հայաստան ենթ. այս Շբ. ժամը 20·30ին:

Քրիստափոր ենթ. այս Շբ. ժամը 20·30ին:

Մուրատ խումբը (Ավինեոն) Կիրակի առաւօտ ժամը 10ին:

Արամ խումբը կիրակի իրիկուն ժամը 19:

Այս ժողովներուն ներկայ կ'ըլլան Շրջ. Կոմիտէի ներկայացուցիչները:

ԼԻՈՆ.— Ֆ. Կ. Խաչի վարչութիւնը իր բոլոր անդամուհիները ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ այս ուրբաթ կէսօրէ վերջ, ժամը 3ին, 5 ռիւ Պօնֆուա, Յոյներու սրահը: Կարեւոր օրակարգ:

Ֆ. Կ. ԽԱՉԻ Անիէռ Պուա Քոլոմպի մասնաճիւղի վարչ. ժողովը այսօր, չորեքշաբթի ժամը 21ին, սովորական տեղը:

ՈՒՐՖԱՅԻ Հայր. Միութեան ընդհ. ժողովը այս ուրբաթ երեկոյ ժամը 9ին, սովորական հաւաքատեղին:

ԲԺՇԿԱԿԱՆ Միութեան հերթական դասախօսութիւնը այս ուրբաթ ժամը 21ին, Ազգ. Տան մէջ: Դասախօս՝ Բժ. ՎԱՀՐԱՄ: Նիւթը՝ Ի՞նչ պէտք է գիտնալ խլիրդի մասին (քանսէր): Մուտքը ազատ է:

ԺՈՂՈՎ ԿՐԸՆՈՊԼԻ ՄԷՋ

ԿՐԸՆՈՊԼԸ.—Ազգ. Եկեղեց. Միութեան ընդհ. ժողովը պիտի գումարուի Յունուար 23ին, ժամը 15ին, Սէն Լուի սրահը, Ռիւ Ժույ: Օրակարգ.— Զեկուցում եւ հաշուետուութիւն:

OCÉANIA
ՕԴԱՆԱՒԻ, ՇՈԳԵՆԱՒԻ ԵՒ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՒ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՏՈՄՍԵՐ ԿԸ ՎԱՃԱՌՈՒԻՆ
Վիզայի եւ անցագրի բոլոր ձեւակերպութիւնները, Հարաւային եւ Հիւսիսային Ամերիկաներու, Քանատա, Թուրքիա, Լիբանան: Ամէն մանրամասնութեանց համար գրել՝
Պ. ԼԵՒՈՆ ՊԱՐՈՆԵԱՆԻ
38, Rue de la Republique. Marseille
Tél. Colbert 53-13 — 42-58
Bureaux à Paris
4, Rue de Castellane.
Adresse telegraphique PACATLAN

MAISON
ARDY
— GROS — S. A. R. L. au Cap. 12.000.000 — DEMI - GROS —
Tél. Cen. 14. 11 R.C.Seine 3337021 B.
Tél. Cen. 46.87 C.C.P. Paris, 6401.06
(ՏՆՕՐԷՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ)
86-89, RUE DE CLERY, PARIS (2e)
Հաստատութիւնը մասնագէտ է Bonnetterie եւ sous-vêtements ի վերաբերեալ ամէն տեսակի, եւ ունի ֆրանսական մեծագոյն տուներու ապրանքները:
Jil - Polichinelle - DD - Mont d'Ecosse - Le Collègien - Le Chat
J. E. T. - Aviette - Parker Nemausa - Tixolid - Eminence -
Kangourou - Belesta - etc. etc
Caleçon Molletonnés - Le Belier - Le Vosgien - Trimeca etc. etc.
Միշտ տրամադրելի Ա. եւ Բ. կարգի ա պրանք
Rayon spécial de ganterie et de mouffles en laine
pour HOMMES, FEMMES et ENFANTS.-

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondé en 1925 — Tél.: PRO. 86-60

Le Directeur : SCH. MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise, Paris-9e

C.C.P. Paris 1678-63 — R.C.Seine 376.286

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ տարեկան 3000 ֆր., վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆր. կամ 10 $, հատը 12 ֆր.

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 20 ՅՈՒՆՈՒԱՐ

JEUDI 20 JANVIER 1955

31ՐԴ ՏԱՒ — ԹԻՒ 7576 — 31e ANNEE — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 11ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 2987

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

ՀԻՒԼԷԻՆ ՋԱՐՆՈՒԲԱՐԻՆ

●

Եթէ անակնկալ մը չպատահի, յառա – ջիկայ Օգոստոս 8ին չատ կարեւոր ժողով մը պիտի գումարուի Ժընեւի մէջ, իբրեւ օրակարգ ունենալով հետեւեալ խնդիրը, — Ի՛նչպէս օգտագործել հիւլէական ուժը՝ խաղաղասիրական նպատակներու համար :

Այս խնդիրը առաջարկած էր Մ. Նա – հանգներու նախագահը, անցեալ տարի, ճառ մը խօսելով Ազգաժողովին առջեւ :

Վիճաբանութիւնները կը չարունակ – ուէին այդ օրէն ի վեր : Հրաւէրը ուղ – ղուած էր բոլորին : Եթէ նոյն իսկ Մ. Մի – ութիւնը մերժէր, աշխատանքը պիտի չա – րունակուէր :

Մոսկուա եւս հաւանութիւն յայտնեց, վերջին պահուն :

Ցունուար 18ին, Մ. Նահանգներու, Մեծն Բրիտանիոյ, Մ. Միութեան, Ֆրան – սայի, Քանատայի, Պրազիլիոյ եւ Հնդ – կաստանի պիտանականները ժողով գումա – րելով Նիւ Եորքի մէջ, նախագահու – թեամբ Ազգաժողովի ընդհ. քարտուղա – րին, որոշեցին խորհրդաժողովը հրաւի – րելով յառաջիկայ Օգոստոսին :

Խորհրդակցական ժողովին յանձնարար – ուած է ճշդել թէ ո՛ր կառավարութիւննե – րը եւ կազմակերպութիւնները պիտի հրա – ւիրուին : Ազգաժողովին ընդհ. քարտու – ղարը կը հաշուէ աւելի քան ութսուն եր – կիրներ, անդամ Միացեալ Ազգերու կազ – մակերպութեան եւ անոր մասնագիտական հաստատութեանց :

Ուրեմն, բազմանդամ խորհրդաժողով մը, որ կոչուած է վճռական դեր կատա – րելու խաղաղութեան եւ ընդհանուր բա – րօրութեան համար :

Մինչ այս մինչ այն, երկու կարեւոր դէպքեր պատահեցան :

Մ. Միութեան պատուիրակութիւնը վերջերս կը ծանուցանէր թէ պատրաստ է Ազգաժողովին հաղորդելու իր դաղտնիք – ները՝ հիւլէական ուժի խաղաղ գործա – ծութեան մասին :

Իսկ երեք օր առաջ, յունուար 17ին կը հաղորդէր թէ որոշած է հիւլէական դաղտնիքներ հաղորդել, գիտական եւ արհեստագիտական օգնութիւն տրամա – դրել Չինաստանի, արեւելեան Գերմա – նիոյ, Լեհաստանի, Ռումանիոյ եւ Չե – խոսլովաքիոյ, որպէսզի հետազօտու – թիւններ կատարեն եւ կեդրոններ հաս – տատեն, հիւլէական ուժի խաղաղ օգտա – գործման համար :

Փոխադարձաբար, այդ երկիրներն ալ հիւլէական նախանիւթեր պիտի ճարեն Մ. Միութեան :

Կարգ մը տեղեկութեանց համաձայն, Մոսկուա չատոնց կ'օգտագործէ այդ հում նիւթերը, եւ այս անդամ պարզապէս չնորհ մը կ'ընէ վերոյիշեալ պետու – թեանց, արտօնելով որ անոնք ալ, եւ մասնաւորապէս Լեհաստան եւ Չինաստան հիւլէական արտադրութեան կեդրոններ հաստատեն :

Այդ բոլոր երկիրներն ալ իւրանիմի հանքեր ունին, ինչպէս եւ առաջնակարգ մասնագէտներ :

Շատեր զարմանալի կը գտնեն որ դուրս ձգուած են երեք արբանեակ երկիրներ, Հունդարիա, Պուլկարիա եւ Ալպանիա :

Ամէն պարագայի մէջ, ուշագրաւ է Մոսկուայի նախաձեռնութիւնը, որ կը ձգտի զօրացնել խորհրդային ճակատը եւ ճայն չհիլ ժընեւի ժողովին մէջ :

Մաղթենք որ բարւոք ելքի մը յանգի այդ խորհրդաժողովը, մարդկութիւնը փրկելով եւ հիւլէական եւ ջրածին ռում – բերու արհաւիրքէն :

Հիւլէական ուժը եւ չարիք է եւ բա – րիք : Դարձեալ գիտնականներուն կ'ինյնայ հարթել բարիքի ճամբան, փարատելով դանդուածային բնաջնջումներու մղձա – ւանջը, որուն մասին չատ կը խօսին երկու կողմերն ալ :

Շ.

ՕՐՈՒԱՆ ՅԴԷՊՔԵՐԸ

ՆՈՐ ՏԱԳՆԱՊ ՄԻՋԻՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

●

ԱՐԱԲՆԵՐԸ Կ'ԸՆԴԴԻՄԱՆԱՆ ԹՐՔԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐԻՆ

Լիբանանի կառավարութիւնը որոշեց նոր ժողով գումարել եւ քննել Թուրքիոյ առաջարկած զինակցութեան խնդիրը : Բայց կը կարծուի թէ վերջնական որո – շում պիտի չտայ, սպասելով արաբական երկիրներու վարչապետներուն ժողովին, որ պիտի գումարուի Գահիրէի մէջ, չա – բաթ օր :

Գալով տնտեսական խնդիրներուն, Լի – բանանի արտաքին նախարարութիւնը կը ծանուցանէ թէ փետրուար 15ին պատուի – րակութիւն մը պիտի երթայ Անդարա, բանակցելու եւ առարաշրելու համար տն – տեսական համաձայնութիւնը : Նոյն դե – կոյցը կ'ըսէ թէ բանակցութիւնները պիտի վերսկսին Թուրքիոյ Լիբանանեան ստաց – ուածքներու մասին, խնդիր մը որ տակաւ կը մնայ երեսուն տարիէ ի վեր :

× *Եգիպտոսի արտաքին գործերու նա – խարարը, Տօքթ. Ֆաւզի Գահիրէի անգ – լիական դեսպանին եւ ամերիկեան դոր – ծակատարին բացատրեց թէ իր կառավա – րութիւնը ինչո՛ւ կ'ընդդիմանայ Թուրք – եւրաքեան դաշինքին : Ըսաւ թէ Եգիպ – տոս Արեւմուտքի հետ է, բայց կը տեսնէ որ Իրաքի կառավարութիւնը կը չեզի ա – րաբական քաղաքականութենէն որ հիմ – նուած է հաւաքական ապահովութեան դաշինքին վրայ :*

Իրադեկներու կարծիքով, մինչեւ մէկ տարի Եգիպտոս, ինչպէս եւ արաբական Արեւելքը պիտի միանայ Արեւմուտքի, արաբական ապահովութեան դաշինքը դարձնելով արդիւնաւոր օղակ մը արեւ – մուտքի պաշտպանութեան ցանցին մէջ : Եգիպտոս լռելեայն միացած կ'ըլլայ ա – րեւմտեան ճակատին, ընդունելով որ Սուէզի ռազմական հաստատութիւնները օգտագործուին, եթէ յարձակում կատար – ուի Թուրքիոյ դէմ :

Երկուշաբթի օր արաբական երկիրներու պարապետները խորհրդակցութիւն մը կատարեցին Գահիրէի մէջ, պատրաստե – լու համար համարաբական պաշտպանու – թեան գերագոյն խորհուրդին ժողովը եւ որոշեցին յետաձգել, մինչեւ որ վարչա – պետներու ժողովը ճշդէ պաշտպանու – թեան քաղաքականութիւնը բոլոր արա – բական երկիրներուն համար : Պաշտպա – նութեան խորհուրդը կը բաղկանայ ա – րաբական երկիրներու արտաքին գործերու եւ ազգ. պաշտպանութեան նախարարնե – րէն :

× *Պաշտօնապէս կը հերքուի Իրաքի դահլիճին հրաժարումը :*

ԱՐԱԲԻԱ ԵՒ ՅՈՐԴԱՆԱՆ ԱԼ ՀԱԿԱՌԱԿ ԵՆ

Մէուսի Արարիոյ թագաւորը տեղեկա – ցուց Արաբական Դաշնակցութեան ընդհ. քարտուղարին թէ չի դատապարտէ Թուրքեւիրաքեան դաշինքի ծրագիրը : Թագաւորին կարծիքը պիտի հաղորդուի Արաբական Դաշնակցութեան բոլոր ան – դամներուն, ինչպէս յայտարարեց Գա – հիրէի դեսպանատան գործակատարը :

Յորդանանի արտաքին գործերու նա – խարարութեան մէկ ներկայացուցիչը հե – ռեւեալ ձեւով բացատրեց արաբական եր – կիրներու ընդդիմութիւնը Թուրքեւիրաք – եան փոխադարձ օգնութեան դաշինքին . — « Թուրքիան Իսրայէլի մէկ դինակիցն է : Արդ, արաբական առած մը կ'ըսէ . — Իմ թշնամիիս բարեկամը իմ թշնամիս է» : Ցետոյ աւելցուց թէ դինակցելով «արա – բական երկիրները պիտի դիւրացնեն Իս –

(Շար. կարդալ Դ. էջ)

❖ ՕՐԸ ՕՐԻՆ ❖

*

ԱՅՍ ԱԼ ՄԵՐ ՀԱՐՑՈՒՄԸ

Իր երկդիմի հարցումներու կարգին, « *Երիտասարդ Հայուհի*»ն հետեւեալ բարն ալ կը գլորէ .

— « *Ինչո՞ւ լուռ են այն անձերը որոնք Անոր հետ ապրեցան ու գործակցեցան : Այնքան պերճախօս՝ յիսուն տարիէ ի վեր կրկնուած դէմքերու եւ դէպքերու , են – չո՞ւ ժլատ են արդեօք այս պարագային*» :

Այս առթիւ Տիկին Սեզա կը փորձէ ներ – կայացնել Զապէլ Եսայեանի տաժանելի կեանքը, ինչպէս եւ գրական վաստակը :

Միջանկեալ՝ ճշդում մը .—

Տիկինը կ'ըսէ թէ Ա. մեծ պատերազ – մին, երբ մտաւորականներու «անսպասե – լի հաւաքումը կ'ըլլար, Զապէլ Եսայեան կը յաջողի փախչիլ Էէտո Լարենցի հետ» :

Սխա՛լ : Այդ ատեն Զապէլ Եսայեան Պուլկարիա փոխադրուած էր իր բարե – կամներուն միջոցաւ, իսկ Լէտո Լարենց դէպի սպանդանոց էշուած :

Նկատելով որ գործակցողներէն շատ քիչեր մնացած են հրապարակին վրայ, կը փութամ հարցնել, իբրեւ խղճի պարտք . —Ո՞ւր է Զապէլ Եսայեան : Ո՞ղջ է թէ մե – ռած : Մենք որեւէ վաւերական տեղեկու – թիւն չունինք այդ մասին : Դուք ունի՞ք :

Ո՞ւր էին «Երիտասարդ Հայուհին» եւ միւս «խոհեմները», երբ Դաշնակցական մամուլը պարբերաբար կը յուզէր 1937 – 38ի ահսորականներու խնդիրը, նեղացու – ցիչ հարցումներ ուղղելով, առ որ անկ է :

Այդ հարցումները կ'ուղղէր շեշտակի, երբ Սքալիոը եւ իր արիւնկզակ փոխա – նորդը, Բերիան, կը գործէին սանձակո – տոր կատաղութեամբ, սրածելով Հայաս – տանի մտաւորականութիւնը :

Այդ գոհերուն մէջ էին Զապէլ Եսայ . եանը եւ ուրիշ հարիւրաւորներ :

Չոհերէն ոմանց մահացման մասին երբ վերջնական տեղեկութիւն հասաւ, լոյս տեսան ուսումնասիրութիւններ եւ գիր – քեր, (Բակունց, Զարենց եւն.) :

Պատեհառ չկար լուռ մնալու Զապէլ Եսայեանի մասին, միայն թէ ճշդուէր, — ո՞ղջ է թէ մեռած :

« Երիտասարդ Հայուհի»ն ի զուր լայ – նամտութեան եւ.. յեղափոխութեան դա – սեր կուտայ, երկչոտ, մանուածապատ հարցումներ ուղղելով արիւնկզակ հրէշ – ներու մահէն ետք :

Ուշ մնացած է, բայց գոնէ թող մէկ անգամ հարցնէ համարձակօրէն եւ առանց կողմնակի խորհրդածութիւններ փորձե – լու .

— Ո՞ւր են միւս անթիւ գոհերը, արե – ւելահայ թէ արեւմտահայ, որոնց շատե – րը անծամբ ալ կը ճանչնայ :

Պարագաներ կան ուր «բարեացակամ չէ – զոհութիւնը » եւ վերապահումը յանցանք են : Վ.Ա.Հէ

ՈՂՈՂՈՒՄՆԵՐ ԱՄԷՆ ԿՈՂՄ

ՄԵԾ ՄԱՀՀՈՒԹԻՒՆ ՓԱՐԻԶԻ ԻՒ ՄԻՋԻՆ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՄԷՋ

Գեներալ յուզումը եւ ողողումները կը չարունակուին ամբողջ Ֆրանսայի մէջ : Սկսը 53 սանթիմէթը եւս բարձրացաւ առ – ջի օր : Բանուորները գիշերն ի բուն աշ – խատեցան պատուարներուն ճեղքերը փա – կելու եւ ջրահաններ տեղաւորելու հա – մար, որպէսզի կոյուղիները չպայթին : Ռափէլի քարափին վրայ ջուրերը այնքան բարձրացած են որ թաղեցին երեք անտէր կառքեր : Ջուրերը կը քշեն մահոյկներ, ծառեր եւ ուրիշ ամէն բան : Մայրաքա – ղաքին զանազան մասերուն մէջ վիթխարի ջրհաններ կը տեղաւորեն : Որ եւ է վը – տանգ չի նախատեսուիր Մեթրոյի այն գծին համար որ կ'անցնի Սէնի տակէն : Բայց երկաթուղիներու ընկերութիւնը ո – րոշեց եշ. առաւ ժամը 5ին դադրեցնել փարիզ – Լինվալիտ երկաթուղին եւ փակել Ալմայի, Շան սը Մարսի եւ Ժաւէլի կա – յարանները :

Բազմաթիւ տուներ ողողուած են Վիլ – նէօվ Սէն Ժառժի մէջ : Մառնի յորդումն ալ մտահոգութիւն կը պատճառէ : Կա – ցութիւնը չատ ծանր . Մոնթերոյի մէջ, ուր միացած են Սէնը եւ Իոնը : Բնակիչ – ները կը վախնան, յիշելով 1910ի ազէտը : Զինուորներ ձեռնարկած են կարգ մը շը – ջանններ պարպելու :

Գաւառի մէջ ամէնէն ծանր կացութիւնը կը ներկայացնէ Լիոնի շրջանը, ուր թումբ մը քանդուեցաւ : Երեք հարիւր բնակիչ – ներ այլուր փոխադրուեցան : Մեկուսաց – եալ գիւղերուն ուտեստ կը ճարուի դի – ւորներու միջոցաւ : Ջուրերը ողողած են Շալոն սիւր Սոնը, Ավինեոնի դաշտը եւ ուրիշ ընդարձակ տարածութիւններ : Պոո – տոյէն կը հեռագրեն թէ կառոն գետին յորդումը կը չարունակուի, մեծ մտահո – գութիւն պատճառելով : Բազմաթիւ գիւ – ղախումբեր ողողուած են :

Կարգ մը թերթեր կը գրեն թէ հարկ պիտի ըլլայ այլուր փոխադրել բազմաթիւ բնակիչներ, Սէն է Մառնի շրջանին մէջ : Հեռաձայնի հաղորդակցութիւնները խզ – ուած են Փարիզի եւ կարգ մը քաղաքնե – րու միջեւ :

Կրընոպլի մէջ Իզէրի ջուրերը կ'իջնեն, իսկ Տրաքի յորդումը կը չարունակուի :

× *Գետերը յորդած են եւ ձիւնը, փո – թորիկները մեծ աւերներ կը գործեն նաեւ Գերմանիոյ, Հոլանտայի, Անգլիոյ, Զուիցերիոյ եւ Իտալիոյ մէջ : Աբեւմտեան Գերմանիոյ մայրաքաղաքն ալ մեծ վնաս – ներ կրած է, Հռենոսի յորդումին հետե – ւանքով : Խորհրդարանին դեռնայարին ալ ողողուած է : Տասը հազար պարկ աւազ չարած են չէնքին առջեւ : Ջուրերէն պա – շարուած է նաեւ ամերիկեան մարզպա – նութեան պաշտօնատունը :*

ԵԳԻՊՏՈՍԻ դիւանագիտական ատեանին յանձնուեցան եօթը Հրեաներ, այն ամ – բաստանութեամբ թէ իբրեւ կապ կը ծա – ռայէին Մ. Միութեան հետ, Ֆրանսայի համակիւամար կուսակցութեան միջոցաւ : Ապահովութեան տեսչութիւնը դիեանա – թիապարտութիւն կը պահանջէ :

ԿԱՐՄԻՐ ՁԻՆԱՑԻՆԵՐԸ ԿՂԶԻ ՄԸ ԳՐԱՒԵՑԻՆ

●

Չինաստանի կառավարութիւնը նոր ար – շաւանք մը սկսած է աղգայնականներուն դէմ : Ցունուար 18ին վաթսուն օդանաւեր զարկին Եքիանկչան կղզին, 200 ռումբ ար – ձակելով ալ ու ճախ : Եւ զբաւեցին կղզին որ կը գտնուի ուրիշ աղգայնական ստաց – ուածքի մը, Թայչէնի մօտ : Կը կարծուի թէ քանի հազար զինուորներ կը գտնուին այս կղզին, որ կարեւոր դիրք մըն է Զանկ Քայ Շէքի համար, ուրիշ բազմա – թիւ կղզիներով, բուն Չինաստանի դի – մացը : Ռմբակոծութիւնը տեւեց քանի վայրկեան : Գործողութեան կը մասնակ – ցէին 70 նաւեր, որոնց քանը մարտանաւ, թնդանօթակիր եւ թորպիլահալած :

Այդ գործողութիւնը մեծ յաղողութիւն մը կը համարուի կարմիրներուն համար որոնք ամիսներէ ի վեր կը յայտարարեն թէ պիտի ազատագրեն Ֆորմոզան, ուր կը գտնուի աղգայնական կառավարութիւնը : Կը թուի թէ կարմիրները որոշած են մի առ մի դրաւել բոլոր մանր կղզիները, դէպ ի Ֆորմոզա արշաւելու համար :

Այս արշաւանքէն անմիջապէս ետք, ա – մերիկեան կառավարութիւնը յայտարա – րեց թէ Շրդ նաւաթաժինը պիտի չպաշտ – պանէ Թայչէն կղզին, Մ. Նահանգներու արտաքին նախարարը, Ֆ. Տըլլըս կ'ըսէ թէ ինք անձնապէս կենսական չի նկա – տեր Թայչէնը եւ շրջակայ կղզիները որոնք երկու հարիւր մղոն հեռու են Ֆորմոզա – յէն : Ուշադրութեան մէջ կը կարծեն թէ Ազգաժողովը կրնայ ի հարկին դադրեցնել պինակալ գործողութիւնները կարմիր եւ ազ – գայնական Չինացիներուն միջեւ :

ԴՎԴՎԱՆ ՋՈՒՎՍԴՅՈՒՈ

ԵՒԽԻՀՅԱՆ ՄԱՆՈ

Բ.

Ֆիլիպոսի դուռն էր բոլորիվին դիմավորում դինքն ամբողջ ամառը, ամեն անգամ որ ինքն ալ ուզած ատեն կ՚երթար ու կուգար։ Ֆիլիպոս ալ ամեն անգամ որ կը տեսնէր զինքն, կ՚ըսէր.

— Ինչո՞ւ եւ դուն չես գար ամեն օր։

— Ես։ Ամեն օր։

— Ի՞նչ կ՚ընես եւ դուն։

— Ես կ՚ընեմ ինչ որ ուզեն ուրիշները։

— Լաւ, կ՚ելլես եւ ինչո՞ւ եւ դուն ալ ուզածնիդ չես ըներ։

— Ես կ՚ընեմ ինչ որ ուզեն ուրիշները։

— Ես, Ստամբ, ես եւ դուն, եւ ես կ՚ընեմ ինչ որ ուզեն ուրիշները։ Ես ալ ուզածնիս չեմ ըներ, որովհետեւ ուրիշները չեն ուզեր որ ես ըներ ինչ որ ուզեմ։

— Ինչո՞ւ եւ դուն չես ուզեր որ ես ըներ ինչ որ ուզեմ։

— Ես։ Ես չեմ ուզեր որ դուն ըներ ինչ որ ուզես։

— Ես։

— Ես ալ ուզեմ

ԼՈՒՐԵՐ ՀԱՅՐԵՆԻՔԷՆ

(Քաղուած «Էջմիածին»էն)

★

ՏԱՆ ՄԷՋ ԳՈՐԾԱԾԵԼԻ ելեկտրական առարկաներու պահանջը անդադար կ'աճի Հայաստանի գիւղերուն եւ քաղաքներուն մէջ: Անցեալ տարի ամէն տարուընէ աւելի ծախուած են սառնադարաններ, փոշեծըծիչներ, արդուկներ, լուացքի մեքենաներ եւ այլ իրեր: Էջմիածնի, Ալավերտիի, Հոկտեմբերեանի եւ այլ շրջանի բնակիչները դնած են աւելի քան երկու միլիոն ռուպլիի առտնին ելեկտրական իրեր:

ՌՈՒՍ ԳՐԱԳԻՏ եւ հանրային գործիչ Վալերի Բրիւսովի մահուան 30ամեակի առթիւ անդրադարձաւ նաեւ Հայաստանի մամուլը: Բրիւսով հաւատարիմ բարեկամ էր Հայերուն եւ իր բազմադարեան մշակոյթի լաւագոյն հետազօտողը եւ քարոզիչը: 1916ին Վ. Բրիւսովի խմբագրութեամբ լոյս տեսաւ «Հայաստանի բանաստեղծութիւնը մինչեւ մեր օրերը» մեծածաւալ ժողովածուն: «Հայ ժողովուրդի պատմական ճակատագրի տարեգրութիւնը», ինչպէս եւ հայ գրողներէն թարգմանութիւններ: Հանգուցեալը Հայերու մասին կարդացած է բազմաթիւ գիրքեր, շրջած է Հայաստան եւ ուսումնասիրած հայերէն լեզուն: Հայ բանաստեղծներէն մասնաւորապէս Սայաթ Նովայէն, Յ. Թումանեանէն եւ ուրիշներէ կատարած թարգմանութիւնները կը մնան անդերազանցելի: Խօսած է հին հայկ. մշակոյթի առանձնայատկութեան մասին, որ իր մէջ կը պարունակէ Արեւելքի եւ Արեւմուտքի մշակոյթի լաւագոյն գիծերը: Բրիւսով կը փառաբանէ հայ ժողովուրդի մշակոյթը, որ իր մէջ պահպանած է «Շիրազի նուրբ վարդերու երանգը եւ Հոմերոսեան կրակի փայլը»:

ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ հանրապետութեան Ե. տարեդարձին առթիւ տեղի ունեցած է հանդիսաւոր երեկոյթ Օփերայի շէնքին մէջ: Ակադեմական Վ. Համբարձումեան խօսած է չին ժողովրդական հանրապետութեան հինգ տարուան նուաճումներուն մասին: Տեղի ունեցած է նաեւ համերգ, մասնակցութեամբ Երեւանի լաւագոյն արուեստագէտ ուժերու:

«ՀԱՅ ՊԱՐԲԵՐԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼԻ մատենախօսութիւն», ստուար հատոր մը լոյս ընծայեց Հայաստանի պետական գրապալատը: Բացի նախասովետական շրջանի մամուլէն, գրքին մէջ տրուած է խորհրդային 210 տեսակ թերթերու եւ երկու հարիւր ամսագրերի, գիտական ժողովածուներու եւ տեղեկագիրներու մատենագրութիւնը: Գիրքը կազմած է բանասէր Հ. Պետրոսեան:

ՇԷՆՔԵՐԸ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԻ դէմ պաշտպանելու համար խորհրդակցական ժողով տեղի ունեցած է Երեւանի մէջ, Գիտութեանց Ակադեմիայի Շինանիւթերու եւ կառուցումներու կաճառի հրաւէրով: Մասնակցած են շուրջ երկու հարիւր հոգի Մոսկուայի, Թիֆլիսի, Պաքուի, Աշխաբադի, Թաշքէնտի, Ստալինբադի եւ այլ քաղաքներու գիտական զանազան հաստատութեանց ներկայացուցիչները: Խօսած են 17 հոգի թէ մասնագիտական ինչպիսի կանոններու համաձայն պէտք է շինուին բնակելի, հանրային, արդիւնաբերական շէնքերը այն վայրերուն մէջ ուր յաճախակի տեղի կ'ունենայ երկրաշարժ: Ժողովը որոշեց զօրացնել այդ շրջաններու հետախուզական աշխատանքները:

ԷՋՄԻԱԾՆԻ ԳԵՐԱԳՈՅՆ Հոգեւոր Խորհուրդի որոշումով, Մայր Աթոռի հոգեւոր ճեմարանի տեսուչ նշանակուեցաւ գերագոյն հոգեւոր խորհուրդի անդամ Պ. Մարտիրոս Տէր Ստեփանեան, Սեպտեմբեր 20ին:

ԽՄԲ.— Ինչպէս կ'երեւայ, պաշտօնէ արձակուած է նախկին տեսուչը, պրոֆ. Մինասեան: Նոր տեսուչը քանի մը տարի առաջ Երեւան անցած էր Լիբանանէն:

ԳԵՐԱԳՈՅՆ հոգեւոր խորհուրդը, նկատի ունենալով Պ. Ֆ. Բառչանեանի ծերութիւնը, եւ իր բարեխիղճ աշխատանքը Մայր Աթոռին, կենսաթոշակ տուաւ, ազատ ձգելով զայն հոգեւոր ճեմարանի դասախօսական պարտականութիւններէն:

ԳԻՏՈՒԹԵԱՆՑ Ակադեմիայի Պատմութեան թանգարանը իբրեւ նուէր ստացաւ Գարեգին կաթողիկոս Յովսէփեանի գոյքերէն երեք ոսկիէ, վեց արծաթէ եւ մէկ պղնձէ դրամներ: Ոսկիէ դրամներէն մէկը կտրուած է 336–318ին (Ն. Ք.) Աղեքսանդր Մակեդոնացինի անունով: Միւսը Հռովմէական, կը պատկանի Վեսպասիանոս կայսրին (69–79 Ք. Ե.), իսկ երրորդը իսլամական դինար է կտրուած Խորասանի Նիշաբուր քաղաքին Մազանդարանի շահ Ռուստեմ Իբն Ալիի կողմէ (1157–1158): Արծաթ դրամներէն մէկը Հռոմի կայսր Մարկոս Աւրելիոս Անտոնիոսէն է եւ կը կրէ անոր «Արմենիկոս» մականունը (161–189): Մնացեալ չորսը կը պատկանին Կիլիկիոյ Հայոց թագաւոր Լեւոն Բ.ին (1197–1219): Կ'ըսուի թէ ատոնցմէ մէկը խիստ հազուագիւտ է: Ուշադրաւ է նաեւ Տրապիզոնի կայսր Ալեքսիուս երկրորդի (1297–1330) արծաթէ դրամը, իբրեւ եզակի օրինակ: Պղնձեայ դրամը բիւզանդական է, մաշած է եւ կը պատկանի Է. դարուն Ք. Ե.:

ման, Սախալին, Խապարովսք, Չիթա, Իրքուց, Սվերտլովսք (Հոկտ. 17էն 29) եւ իր դեկտեմբեր 7ի ճառին մէջ է որ իր տպաւորութիւնները յայտնեց Ծայր. Արեւելքի եւ Սիպերիոյ մասին:

Մոսկուայի մէջ բնակող օտար իրազեկներ կը հաստատեն թէ Խրուշչեւ հետզհետէ աւելի մեծ գործունէութեան ազատութիւն ունի, թէ Կրեմլինի դիւանագիտ. մեծ հանդիպումներուն մէջ խորհրդային վարիչներու ամէնէն լեզուանին էր: Այդպէս եղաւ երբ Պ. Մոլոթով երեկոյթ մը կը սարքէր ի պատիւ Չինաստանի վարչապետին, կամ անդլիական դեսպանատան մէջ՝ ի պատիւ աշխատաւորական պատուիրակութեան: Միշտ Խրուշչեւն էր գլխաւոր բանեիբունը՝ Կրեմլինի մէջ յեղափոխութեան 37րդ տարեդարձին առթիւ սարքուած ընդունելութեան մէջ եւ ուրիշ առիթներով, սրտաբաց խօսեցաւ արեւմտեան երկիրներու դեսպաններուն հետ, կամ հոգեւոր պետի մը հետ, համայնավարներու կրօնական քաղաքականութեան մասին: Սիրալիր խօսակցութեան բռնուեցաւ Եուկոսլաւիոյ դեսպան Վիտիչի հետ եւ «ընկեր Թիթոյի կենացը խմեց»: Զարմացած՝ դիւանագէտ մը հետեւեալ դիտողութիւնը ըաւ «կարծես թէ ինքն էր պետը, իսկ Մալենկով իր աշխատակիցներէն մէկը»:

Բացորոշ է որ անցեալ տարի Մալենկով աւելի աննշմար դիրք մը ունէր եւ շատ քիչ անդամ խօսք առաւ, բացի Գերագոյն Խորհուրդի մէջ իր արտասանած ճառէն:

ՁԱՅՆԵՐ ԳԱՒԱՌԷՆ

Ո՛ՐՔԱՆ ԳՈՀ ԵՄ ...

★

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Զափահաս որբ մըն էի ուսման տենչով վառուած, բայց դէպքերը զիս Ֆրանսա բերին եւ «Յառաջ»ը իմ դպրոցս եղաւ: Անոր կը պարտիմ ինչ որ սորված եմ: Հինգ զաւկի տէր բանուոր մըն եմ եւ կ'ուզեմ որ իմ զաւակներս ալ ունենան հայեցի դաստիարակութիւն, գրեն ու կարդան մեր մայրենի լեզուն:

Փառք Աստուծոյ, այսօր ունինք ուսուցչուհի մը, Տիկին Սոնա Թորոսեան որ կ'աշխատի հոգեւին, որպէսզի ամէն պըզտիկ սորվի հայերէնը: Ինձմէ երջանիկը չկայ, քանի իմ զաւակներուս բերնէն կը լսեմ մայրենի լեզուն, հայ երգը: Տանս մէջ օտար երգը դադրեցաւ, եւ հայկական երգը կը տիրապետէ: Ամենափոքր մանչս երբ քրոջը հետ կը թնդացնեն համեստ բոյնս, «Դարձեալ փայլեց», «Թնդաց որոտաց», «Մշակ բանուոր» եւ ուրիշ երգեր, կը հրճուի հոգիս, եւ ինքզինքս երախտապարտ կը զգամ Տիկին Թորոսեանի:

Երկու դպրոցական հանդէսներու ներկայ եղայ, մին 18 Յուլիս, 1954ին, իսկ երկրորդը այս տարի Յունուար 2ին, մէկը միւսէն գեղեցիկ: Այս երկու հանդէսներն ալ կազմակերպած էին, Պուլվ. Օտտոյի Ֆ. Կապ. Խաչի եւ Ս. Յակոբ Մատրան թաղականութեան ազգ. դպրոցի աշակերտները, ղեկավարութեամբ ուսուցչուհի Տիկին Ս. Թորոսեանի:

Մեր փոքրիկները բառ մը հայերէն չէին գիտեր, իսկ այսօր կը գրեն, կը կարդան եւ կը խօսին հայերէն, շնորհիւ տրուած կրթութեան: Ուսուցչուհին ամէն զոհողութիւն յանձն առած է, նոր սերունդին փրկութեան համար:

Առանց բացառութեան աշակերտները շատ յաջող կատարեցին իրենց դերերը «Տօնածառի ետեւէն» դպրոցական թատերախաղը, արտասանութիւնները, հայկական տարազով պարերը, ծափեր խլեցին եւ քանիցս կրկնուեցան: Նոր տարուան առթիւ կը մաղթեմ կարողութիւն եւ համբերութիւն ուսուցչուհիին:

Հանդէսը փակուելէ առաջ, ուսուցչուհին յիշեցուց բոլոր հանդիսականներուն թէ ամէն հայ ծնողք իրաւունք ունի հետաքրքրուելու դպրոցով եւ ծնողական ժողովի հրաւիրեց մեզ: Նոյնպէս բացատրեց թէ դպրոցն է առաջին միջոցը հայ մանուկը Հայ պահելու: «Օգնեցէք դպրոցին որ միշտ կանգուն մնայ»:

Կաղանդ Պապան ալ աշակերտ մըն էր որ իր նուէրները բաժնեց եւ հանդէսը փակուեցաւ աշակերտներուն «Ինչ աղուոր է այս իրիկուն» երգով:

Հանդիսականներս մեկնեցանք շատ գոհ, մաղթելով դարձեալ ուժ եւ կարողութիւն ամէնուն:

Հայր մը

ՈՐԲԵՐՈՒ ՕԳՆ. ՄԱՐՄՆԻՆ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄԸ

•

Նոր տարուան եւ Ս. Ծննդեան տօներուն առթիւ, Փարիզի Որբերու Օգնութեան Մարմնին կողմէ պաշտպանուած աշակերտներուն աւանդական հանդիպումը սեղի ունեցաւ կիրակի, 9 Յունուար կէսօրէն ետք:

Ներկայ էին Փարիզի առաջնորդ Սերովբէ Ծ. Վ. Մանուկեան, Մուրատեան վարժարանի տնօրէն Գեր. Սերովբէ Վ. Ագըլեան, ծանօթ ազգայիններ, Միութեան անդամները, ինչպէս նաեւ 29 սաներ եւ սանուհիներ, որոնց 14ը Սեւռի Մուրատեան վարժարանէն, տասը Դպրոցասէրէն եւ չորս հոգի ալ Առնուվիլի Անարատ Քոյրերու վարժարանէն:

Սերովբէ Ծ. Վ. իր խօսքը աշակերտներուն ուղղելով հայրական խրատներ տուաւ, թելադրեց երախտագիտական զգացումներ տածել այն մարմիններուն հանդէպ, որոնք ազգանուէր այս գործը կը կատարեն, հայեցի դաստիարակութիւն ապահովելով:

Պ. Ա. Ճինճեան, Որբերու Օգնութեան Մարմնին անխոնջ անդամը, որուն բնակարանին մէջ տեղի կ'ունենար ընդունելութիւնը, բացատրեց թէ պահանջը շատ է: Բազմաթիւ դիմումներ կ'ըլլան, եւ սակայն Որբերու Օգն. Մարմինը ակամայ կը մերժէ շատ անդամ, նիւթական միջոցներու անբաւականութեան պատճառով: Մարմինը իր ուսերուն վրայ ունի նաեւ կարօտ ընտանիքներու փոքրիկներուն հոգը: Հակառակ ասոր, այսօր շնորհիւ մեր հայրենակիցներուն նիւթական օժանդակութեան, կրցած է զգալապէս բարձրացնել իր պաշտպանեալներուն թիւը:

Խօսք առին նաեւ Պ. Պ. Ս. Գարակէօղեան եւ Օ. Թադէոսեան: Ամէնէն վերջը Տիկնանց Միութեան կողմէ գեղեցիկ ճառ մը կարդաց Օր. Երանուհի Օհանեան, ուղղուած՝ սաներուն եւ սանուհիներուն, յիշելով այս առթիւ իր ողբացեալ հայրը, ամէնուն ծանօթ Ն. Օհանեանը, «Որբերուն Հայրիկը»: Աշակերտները եւ աշակերտուհիները մէջ ընդ մէջ արտասանութիւններ ըրին:

Կաղանդի սեղանէն ետք, տեղի ունեցաւ նուէրներու բաշխումը: Շնորհիւ մեր հայրենակիցներուն առատաձեռնութեան, ամէն աշակերտ ստացաւ իր ծրարը, հագուստեղէն, ճերմակեղէն, վզնոց, գուլպայ եւ գիրք:

Բոլոր ներկաները հիւրասիրուեցան պըտուղներով, կարկանդակներով ու խմիչքով:

Ժամը 7ին բոլորը մեկնեցան, անշուշտ խոր գոհունակութեամբ:

ՆԵՐԿԱՅ ՄԸ

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (55)

ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆԻ ՅՈՒՇԵՐԷՍ

•

Եթէ մենք այս լեռների մէջ դիտակցորէն հրացան արձակենք, մենք մեզ կը մատնենք եւ հրաւէր կը կարդանք թշնամուն պատերազմելու, ինչ որ մենք այսօր չենք ուզում, եւ պիտի չուզենք կռուի առաջին ազդանշանը տալ:

Պետրոսը, գլուխը կախ, հեռացաւ: Վառվռուն եւ եռանդուն մի երիտասարդ էր, սիրում էր հրացանաձգութիւնը: Մի օր Նեմրութում առաւօտ կանուխ սպաննած էր մի այծեամ եւ նուէր բերած ինձ: Խորհած էր թէ այսօր էլ կրնար նոյնը ընել:

Գիշերն անցաւ խաղաղ:

Պահապաններից մէկը, ձեռքին ճերմակ մի թուղթ բռնած, արագ արագ եկաւ մօտս եւ յանձնեց ինձ: Բացի նամակը, ստորագրութեան վրայ աչք նետեցի: Մուրատից էր: Գրում էր.—

«Այսօր ցերեկը մենք Թախթալիի դիմացը՝ ճիշդ Նեմրութի ստորոտի պուրակին մէջն ենք: Հոս կը մնանք մինչեւ մութը գայ, եւ գիշերուայ երթեւեկութիւնը դադրի: Ասկից կ'անցնինք Շամիրամ: Մենք որոշ չենք գիտեր քո տեղը: Եթէ դիտնայինք, ուղիղ կը գայինք քեզ մօտ: Երբ հասնինք Շամիրամ, մենք քեզ անմիջապէս լուր կը տանք: Մեր թիւը 72 է: Կարգադրէ, որ պաշար պատրաստեն: Մեր անելիքի մասին միայն կրնանք այդտեղ որոշել: Մեր գիշերուայ «փառօլ-ն է՝ «Վարդան»: Եթէ մեր ճանապարհի վրայ պահակներ զրկէք, թող այդ անունը գործածեն, որպէսզի թիւրիմացութիւն չլինի: Շատ երկար պատմութիւններ ունիմ քեզ ասելու: Բայց թող մնայ: Երբ եկայ, մանրամասն կ'ըսեմ: Տղաները լաւ են: Անդրանիկը, Գէորգ Զավուշը եւ «Աղա»ն կը բարեւեն: Սուրհանդակը հոդ կը պահէք: Մուշաղշէնցի փախստական մի տըղայ է, ճարպիկ ու կտրիճ: Համբոյրներով՝

ՄՈՒՐԱՏ»

— Ո՞վ բերաւ այս նամակը:

— Շամիրամցի մի սուրհանդակ, որին զրկել է Սողոյի եղբայր Գասպարը:

— Ըսէք, թող սպասէ: Եթէ սոված է, հաց տուէք:

Անմիջապէս գրեցի Տելեմաքին.—

«Ինչպէս առջի օր պահապաններ նշանակած էիք զանազան կէտերի վրայ, այս գիշեր էլ այնպէս արէք: Տղաքը Թախթալիի դիմաց՝ Նէմրութի փէշերի վրայ հանդստանում են: Այս գիշեր անպայման կը լինեն Շամիրամ: Եթէ կրնաս, Շամիրամ գնա: Հոն սպասէ: Երբ գան, ինձ իմաց տուր, որ գամ: Զմոռանաս ռազմամթերքը փոխադրել, եթէ մինչեւ հիմա փոխադրած չես: Այսօր թէեւ Գասպարից մի երկտող ստացայ, բայց այդ մասին մոռցած էր յիշել: Փոփերին եւ Գասպարին պաշարի համար պատուիրած էի: Ենթադրաբար ասել էի, որ մեր տղայոց թիւը 65էն 70 կը լինի: Իմացայ, որ երեք վիրաւոր ունին իրենց հետ եւ նրանք էլ այնքան վտանգաւոր չեն: Ուրեմն, վաղը կամ վաղը երեկոյ կը տեսնուինք: Կը յուսամ գիշերը մի բան չի պատահիր»:

Գասպարին էլ գրեցի հետեւեալը.—

«Խումբը այս գիշեր կը լինի Շամիրամում: Երբ գան, ինձ անմիջապէս իմաց տուէք: Տելեմաքին գրեցի պաշարի մասին: Ճիշդ 72 տղաներ են: Մեզ հետ միասին ուղիղ 90: Մի կատարեալ բանակ: Կերակրելու մասին խորհեցէք: Մեծ բաներ չանէք: Գիտէք, որ մեր տղաները սակաւապէտ են եւ քիչով կը գոհանան: Գասպար, քեզ մատաղ, մի քանի լաւ տղաներ զրկէ Ս. Դանիէլի անտառի կողմը՝ հետազօտելու համար գիշերուան միջոցին: Երէկ, արշալոյսից առաջ, այն կողմերը կրակի բոցեր նկատեցինք: Մի պահ խորհեցայ, որ թուրք զինուորներ են կամ ժանտարմաներ: Թող գնան, մինչեւ լուսնալը շրջագայեն այդ կողմերը եւ լոյս աչքով տեսնեն թէ՝ իրօ՞ք անտառի մէջ կրակ վառուած է: Եթէ վառուած է, թող լաւ զննեն ինչ որ տեսնեն կրակի փոշիների մէջ: Թող դիտեն նաեւ հետքերը անցորդների՝ ձիու թէ եզի: Եթէ այդ մասին որոշ մի բան ասեն, կը հասկնանք թէ կըրակ վառողները բարեկամնե՞ր են թէ թշնամիներ: Այժմ կարծեմ հասկցար թէ՝ ինչո՞ւ համար կ'ուզեմ մանրամասնութիւնը»:

Սուրհանդակները ճանապարհ դրի: Մենք թագնուեցանք մացառների մէջ:

(Շար.)

ՍԵՊՈՒՀ

բայէլի լրտեսներուն գործը, որ է տեղեկութիւններ քաղել արաբական կառավարութեանց մասին»:

× Վերջին տեղեկութիւնները կը հաստատեն թէ Լիբանան պիտի սպասէ արաբ վարչապետներու ժողովին, որ կը գումարուի շաբաթ օր: Ուրիշ խօսքով, մերժած է Թուրքիոյ առաջարկը: Թուրքիոյ եւ Լիբանանի վարչապետները զեկոյց մը հրատարակեցին իրենց տեսակցութեանց մասին: Որոշած են շարունակել խօսակցութիւնները, աւելի սերտ յարաբերութիւններ հաստատելու համար Թուրքիոյ, Լիբանանի եւ արաբական միւս պետութեանց հետ:

Իրաքի կառավարութիւնը կը ծանուցանէ թէ որեւէ որոշում տուած չէ Եգիպտոսի կողմէ հրաւիրուած խորհրդաժողովին մասնակցելու համար:

× Եգիպտական թերթերը կը շարունակեն բուռն պայքար մղել թուրքեւիրաքեան համաձայնութեան դէմ: Կառավարական օրկանը, «Ալ Կումհուրիյէթ» կը գրէ.

— «Սուէզի մասին գոյացած անգլեւ-եգիպտական համաձայնութիւնը նոր շրջանի մը սկզբնաւորութիւնը համարուեցաւ անոնց կողմէ որոնք կ'ուզեն բարւոք յարաբերութիւններ տեսնել Արաբներուն եւ Արեւմուտքի միջեւ: Այդ լաւատեսները խորասուզուած էին իրենց երազին մէջ երբ ընդոստ արթնցան թուրքեւիրաքեան համաձայնութեան լուրէն: Ահաւասիկ նորէն մութ եւ թունաւոր մթնոլորտ մը, ծանր դաւ մը արաբական երկիրներու միութեան եւ ապահովութեան դէմ: Արաբական երկիրները դիտեն որ Նուրի-Մենտերէս համաձայնութիւնը պիտի խորտակէ իրենց միութիւնը եւ հաւաքական ապահովութեան դաշինքը: Արդ համաձայնութիւնը զիրենք պիտի կապէ աշխարհակալ զինակցութեանց, որոնք հակառակ են արաբական շահերուն: Այս բոլոր չարիքը կուգայ Արեւմուտքէն որ կ'ուզէ օգտուիլ այդ աղէտէն: Եւ սակայն արեւմտեան պետութիւններն են որ պիտի տուժեն, վասն զի կը խորտակեն մեր ժողովուրդին սրտին մէջ եղած վստահութիւնը»:

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՆԵՐ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

Ֆրանսայի խորհրդարանի անդամներէն պատուիրակութիւն մը, որ Թուրքիա հրաւիրուած էր Ազգ. ժողովին կողմէ, մեծ պատիւներով ընդունուեցաւ Անգարայի մէջ: Իրենց ի պատիւ տրուած ճաշի մը առթիւ, պատուիրակութեան պետը, զօր. տը Կոլի կուսակիցներէն Կասթոն Փալեւսքի ճառ մը խօսելով ըսաւ.

— «Վերջ տանք այն առասպելին թէ Ֆրանսան նշխարներու կամ հաճոյքներու երկիրն է: Ֆրանսան աշխատանքի լծուած է եւ ցոյց կուտայ ճամբան բոլոր ասպարէզներունմէջ ուր կրնայ աշխատիլ, գիտակցելով իր ահագին հնարաւորութեանց: Երկու Ֆրանսաներ կան — Եւրոպայի Ֆրանսան եւ Ափրիկէի Ֆրանսան, բայց երկուքը մէկ Ֆրանսա կը կազմեն: Ափրիկէի մէջ մենք պատասխանատուութիւն ստանձնած ենք դէպի յառաջդիմութիւն առաջնորդելու ահագին երկրամասի մը տարածութեան մէկ երրորդը եւ ժողովուրդներուն մէկ չորրորդը, երկրամաս մը որ իր տեղը կը պահանջէ աշխարհիրաբեշրջութեան մէջ»:

Անգարայի կառավարական թերթը, «Զաֆէր», գովասանական գրութիւն մը նուիրած է Ֆրանսայի, այս այցելութեան առթիւ: Յօդուածագիրը կը պատմէ թէ Թուրքիան ինչեր կը պարտի Ֆրանսայի Սուլթան Սիւլէյմանի շրջանէն ի վեր եւ կը բացատրէ թէ որքան խոր ու տեւական եղաւ Ֆրանսական ազդեցութիւնը պատմութեան ընթացքին, բոլոր ասպարէզներուն մէջ.— Իրաւագիտութիւն, վարչութիւն, գրականութիւն, արուեստ եւն.:

ՏՈՒՐՔԵՐՈՒ ԴԷՄ սարքուած բողոքի ցոյցերը, որոնք տեղի պիտի ունենային Յունուար 24ին, արգիլուեցան Փարիզի ոստիկանութեան կողմէ: Այս շարժումին գլուխն անցած է գրավաճառ Փիէռ Փուժատ, հարաւ. Ֆրանսայէն, մասնաւորապէս բողոքելու համար տուրքերու բազմազանութեան դէմ որ կը ճնշէ մանր առեւտրականներուն վրայ: Ցոյցերը տեղի պիտի ունենային Սալ Վակրամի, Միւթիւալիթէի եւ Փալէ տէ Սփոռի մէջ, եւ կը յուսային 300·000 հոգի հաւաքել:

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ խորհրդարանը միաձայնութեամբ քուէարկեց այն օրինագիծը որ Ատլանտեան դաշինքին անդամ կ'ընդունի արեւմտեան Գերմանիան:

ԱՄԱՆՈՐԻ ՀԱՆԴԷՍ

ԼԻՈՆ.— Յունուար 24ի երեկոյ ժամը 8·30ին Լիոնի Հայկազեան վարժարանի ամանորի հանդէսը տեղի պիտի ունենայ Սինէ Ռէքսի մէջ: Գեղեցիկ վայելք մը մասնաւորապէս ծնողներու համար: Մուտքը ազատ է:

ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ՄԵԾ ՓԱՌԱՏՕՆ

Կազմակերպուած Փարիզի Կեդրոնի Կրթական Մարմնի կողմէ Սորպոնի մեծ ամփիթատրոնին մէջ 20 Փետր. 1955, ժամը 3ին, մասնակցութեամբ բոլոր դպրոցներու աշակերտութեան:

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Կապոյտ Խաչը Մանուկներու Օրը կը տօնէ 30 Յունուար, կիրակի ժամը 15ին, 5 ռիւ Պօնֆուա, Յոյներու սրահը: Մանրամասնութիւնները տեղին վրայ:

ՏԱՐՕՆ ՏՈՒՐՈՒԲԵՐԱՆԻ ՀԱՅՐ. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ՎԱՐԴԱՆԱՆՑը կը տօնէ Փետր. 27ի կիրակի կէս օրէ վերջ, մինչեւ կէս գիշեր:

ԿԻՐԱԿԻ 6 ՄԱՐՏ

Կէս օրէ վերջ ժամը 2·30ին

Հայ Արիներու Միութեան Փարիզի շրջանին 24րդ տարեկան ցերեկոյթը Սանթրը Մարսըլէն, Պէրթըլօ, 28պիս, ռիւ Սէն Տօմինիք, Փարիզ (7):

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

ԱՄԷՆՈՒՆ ՏԱՐԵԳԻՐՔԸ 1955

(Բ. ՏԱՐԻ)

Կազմեց՝ ԿԱՐՕ ԳԷՈՐԳԵԱՆ

Ճոխ եւ այլազան բովանդակութեամբ, պատկերազարդ:

Գրական էջեր.— Հայկ. Կեանք, Արուեստի աշխարհ, Հայաստան, Կէս-բժշկական, գաղութներ (Լիբանան եւ Սուրիա), երգիծանք, մարզաշխարհ, անցքեր, մահագրութիւն, օրացոյց եւն.:

ԳԻՆ 1200 ՖՐԱՆՔ

Թղթատարի ծախքով 1270: Դիմել՝ «Յառաջ»ի:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ համար Յ. ՄԱԼԱՔԵԱՆի՝
3, Bd. Théodore Turner, Marseille

ՄՕՏ ՕՐԷՆ ԼՈՅՍ ԿԸ ՏԵՍՆԵՆ ՄԱՂԱՔԻԱ ՔՀՆՅ. ԱՐՍԼԱՆԵԱՆԻ ՅՈՒՇԵՐԸ

ԲԱԲԵՐԴԻ ԵՒ ՇՐՋԱՆԻ ՄԱՍԻՆ

Դրուագներ Մեծ Եղեռնէ եւ ոդիսականը բուռ մը ըմբոստներու որոնք կրցած են ազատիլ զէն ի ձեռին եւն.:

Պատկերազարդ, ճոխ հատոր մը:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Տէր եւ Տիկին Վահագն Ասլանեան եւ զաւակը, Այրի Տիկին Թէվուռթին, Տէր եւ Տիկին Կ. Գարագոչ եւ զաւակները եւ բոլոր պարագաները իրենց խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնեն բոլոր անոնց որոնք անձամբ, գրաւոր կամ փոխան ծաղկեպսակի նուիրատուութիւններով ցաւակցութիւն յայտնեցին իրենց ողբացեալ մօր, մեծ մօր եւ ազգականին Այրի Տիկ. Շուշանիկ Գարագոչի մահուան առթիւ:

ԼԻՈՆ.— Տէր եւ Տիկին Հրաչ Վարդանեան եւ իրենց բոլոր պարագաները խորին շնորհակալութիւն կը յայտնեն բոլոր անոնց, որոնք անձամբ, գրաւոր, ծաղկեպսակով կամ փոխան ծաղկեպսակի նուէրներով ցաւակցութիւն յայտնեցին իրենց ողբացեալ մօր եւ զոքանչմօր եւ ազգականին Այրի Տիկին Նուարդ Քէնտէրեանի մահուան առթիւ:

Imp. Araxes - 46, Rue Richer. Paris (9e)

ՄԱՐՏ 13ԻՆ

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆԵՐԸ Կ'ԵՐԳԵՆ
Սորպոնի մեծ Անփիթատրոնին մէջ

ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Կազմակերպուած աշակերտներու կողմէ 23 Յունուար, կիրակի օր, ժամը 16ին

Ա. Մաս.— Վոլմարի փոքրիկ կոմսը
Ընտանեկան տռամ, երեք արարով:

Բ. Մաս.— Վօթրը Թէվուէ Էօժէն
Քօմէտի ան էօն աքթ

Գ. Մաս.— Երկու Հնակարկատներ
Ծիծաղաշարժ կատակերգութիւն 1 արար:

ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ ԵԿԵՂԵՑԻԷՆ

Ալֆորվիլի Ս. Պ. Պ. եկեղեցւոյ հոգաբարձութիւնը շնորհակալութեամբ ստացած է յիսուն հազար Ֆր. Պ. Գ. Կիւլպէնկեանէ, Պ. Եսայեանի ձեռամբ:

ՌԸՆԱԺ.— Այրի Տիկին Ալիք Թովմասեան եւ զաւակները՝ Հրայր, Բաֆֆի, Վարուժան, Վարդուհի, Մարգարիտ, Մատլէն եւ Զուարթ, Տէր եւ Տիկ. Վահան Խաչատուրեան, Հրանդ Խաչատուրեան, Տէր եւ Տիկին Նիկողոս Յարութիւնեան եւ զաւակները, Պօղոս Տէր Մարկոսեան սրտի խորունկ ցաւով կը ծանուցանեն իրենց ամուսնին, հօր, փեսին, խնամիին եւ ընկերոջ՝

ԱՐՄԵՆԱԿ ԹՈՎՄԱՍԵԱՆի (Տարօնցի) դառնաղէտ մահը որ տեղի ունեցաւ Յունուար 16ին, Ռիւի հիւանդանոցը, վիրաբուժական գործողութենէ մը 13 օր վերջ:

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Այրի Տիկին Զորայեան եւ զաւակները կը ծանուցանեն թէ այս կիրակի Փարիզի Հայոց եկեղեցին հոգեհանգիստ պիտի կատարուի ողբացեալ ՆՇԱՆ ԶՈՐԱՅԵԱՆի յիշատակին, անոր մահուան երկրորդ տարելիցին առթիւ, ինչպէս նաեւ իրենց հանգուցեալ ծնողներու յիշատակին: Կը հրաւիրուին իրենց յիշատակը յարգողները:

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Կրընոպլի Ֆ. Կ. Խաչը իր վշտակցութիւնները կը յայտնէ Պարոն եւ ընկերուհի Քիւրաճեաններուն (Նշան), իրենց զարմիկին՝ Պ. Պօղոս Տէրտէրեանի կսկիծալի մահուան առթիւ (Մարսէյլ), ինչպէս նաեւ իր շնորհակալութիւնները փոխան ծաղկեպսակի եղած հազար Ֆր. նուէրին (դպրոցին):

PREUVES

Revue Mensuelle Littéraire et Politique
ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ 1955

ՅՈՒՆՈՒԱՐԻ ԹԻՒԸ, ճոխ եւ այլազան բովանդակութեամբ: Կը պարունակէ քաղաքական, գրական եւ ընկերային ուսումնասիրութիւններ, քրոնիկներ մտաւորական շարժումի մասին եւն.:

C. C. P. 178.00 Paris. Adresse 23, Rue de la Pépinière, Paris (8e)

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Հ. Բ. Ը. Մ. Տարեկան պարահանդէսը՝ ՄԱՐՏ 13ԻՆ, ԺՕՐԺ Ե.

*

Ֆ. Կ. ԽԱՉԻ Անիէռ Պուա Քոլոմպի մասնաճիւղին հանդէսը Փետրուար 27ին:

***

Մուրատ Ռափայէլեան նախկին աշակերտներու միութեան ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ, կիրակի 6 մարտ:

***

Փետրուար 18ի տարեդարձը Փարիզի մէջ Փետրուար 19ին:

— ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ —

ԻՍԻ.— Հ. Յ. Դ. Զաւարեան կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ այս շաբաթ ժամը 8·30ին, սովորական հաւաքատեղին: Կարեւոր օրակարգ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը խիստ կարեւոր է: Կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ:

ԱԼՖՈՐՎԻԼ.— Հ. Յ. Դ. Ս. Մինասեան ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս ուրբաթ ժամը 21ին, ծանօթ հաւաքատեղին: Կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ: (Շար. նախորդ ժողովին):

ՎԻԷՆ.— Հ. Յ. Դ. «Անի» կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները, այս շաբաթ ժամը 20·30ին, «Օհանջանեան» ակումբին մէջ: Խիստ կարեւոր օրակարգ:

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Հ.Յ.Դ. Շրջ. կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ.—
Ակնունի ենթ. այս ուր. ժ.ը 20·30ին:
Հայաստան ենթ. այս Շբ. ժամը 20·30ին:
Քրիստափոր ենթ. այս Շբ. ժամը 20·30ին:
Մուրատ խումբը (Ավինեոն) Կիրակի առաւօտ ժամը 10ին:
Արամ խումբը կիրակի իրիկուն ժամը 19:
Այս ժողովներուն ներկայ կ'ըլլան Շրջ. Կոմիտէի ներկայացուցիչները:

ՍԵՎՐԱՆ.— Ֆ. Կ. Խաչի ընդհ. ժողովը այս ուրբաթ իրիկուն ժամը 9ին Տիկին Ա. Քէօսէեանի բնակարանը, 18 Ավընիւ Ժիւլ Վէռն: Ներկայ կ'ըլլայ Շրջ. վարչութեան կողմէ Տիկին Ա. Թադէոսեան: Օրակարգ.— Հանդէսի պատրաստութեան եւ դպրոցի հարց: Բոլոր ընկեր-ընկերուհիներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

ԼԻՈՆ.— Ֆ. Կ. Խաչի վարչութիւնը իր բոլոր անդամուհիները ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ այս ուրբաթ կէսօրէ վերջ, ժամը 3ին, 5 ռիւ Պօնֆուա, Յոյներու սրահը: Կարեւոր օրակարգ:

ՈՒՐՖԱՅԻ Հայր. Միութեան ընդհ. ժողովը այս ուրբաթ երեկոյ ժամը 9ին, սովորական հաւաքատեղին:

ԲԺՇԿԱԿԱՆ Միութեան հերթական դասախօսութիւնը այս ուրբաթ ժամը 21ին, Ազգ. Տան մէջ: Դասախօս՝ Բժ. ՎԱՀՐԱՄ: Նիւթը՝ Ի՞նչ պէտք է գիտնալ խլիրդի մասին (քանսէր): Մուտքը ազատ է:

ԿՐԸՆՈՊԼԸ.— Ազգ. Եկեղեց. Միութեան ընդհ. ժողովը պիտի գումարուի Յունուար 23ին, ժամը 15ին, Սէն Լուի սրահը, Ռիւ Ժուլ: Օրակարգ.— Զեկուցում եւ հաշուետուութիւն:

ԿԸ ԽՆԴՐՈՒԻ

Թէհրանէն եկած Պ. Ալպէր Չըրըխճեանէ հանդիպիլ «Յառաջ»ի խմբագրատունը տեսնելու Իրանէն հասած իր ընկերը եւ կամ հեռաձայնել ԱՆԺ 91–20:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ

«ԱՐԾԻՒ» ՄԱՐԶԱԿԱՆԻՆ

Պարանցիկ երեկոյթը իր Ե. տարեդարձին առթիւ: Յունուար 22ին, ժամը 21-էն մինչեւ լոյս, ԱԼՀԱՄՊՐԱՅԻ գեղեցիկ սրահներուն մէջ:

Ի նպաստ իր վիրաւորներուն:

Նուագախումբ ՌՕԺԷ ԿՕՄԷ:

Բացառիկ անակնկալներ գեղարուեստական բաժնին մէջ Ֆրանսական պարերով եւ երգերով: Քոթիյօն, պիւֆէ, ֆօն-ֆէթի:

6 ՓԵՏՐ. ՀԱՅ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ ՕԳՆ. ՄԱՐՄՆԻ ՏԱՐԵԿԱՆ ՑԵՐԵԿՈՅԹ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

Օրքէսթր ՐԱՄՕՆ ՄԷՆՏԻԶԱՊԱԼ

«Լէ զ'Ամպասատէօր», Շան զ'Էլիզէ, 3, Ավընիւ Կապրիէլ:

Կանխաւ ապահովեցէք ձեր սեղանները հեռաձայնելով Կօպըլէն 23–39:

Մանրամասնութիւնները մօտ օրէն:

ԱՄԷՆ ՏԵՂ ՓՆՏՌԵՑԷՔ

ՊՈՍՖՈՐ

Հռչակաւոր ՀԷԼՎԱՆ եւ ԼՈՔՈՒՄԸ, բոլոր հայ նպարավաճառներուն քով

Զանազան բոյրերով, նուշով եւ կաղինով պատրաստուած տեսակներ:

Բժիշկներու իսկ կարծիքով ԼՈՔՈՒՄՆ ու ՀԵԼՎԱՆ կը պարունակեն մեծագոյն չափով գոլ (քալորի)

ԱՐՏԱԾՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

2, Rue LOUIS ASTOUIN, MARSEILLE

ՅԱՐԱՁ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondé en 1925 — Tél.: PRO. 86-60

Le Directeur : SCH. MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise, Paris-9e

C.C.P. Paris 1678-63 — R.C.Seine 376.286

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ տարեկան 3000 փր., վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 փր. կամ 10 $, հատը 12 փր.

ՈՒՐԲԱԹ 21 ՅՈՒՆՈՒԱՐ

VENDREDI 21 JANVIER 1955

31ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7577 — 31e ANNEE

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 11ՐԴ ՏԱՐԻ. ԹԻՒ 2988

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

ՁԵՌՆԱՐԿԸ ՁԱԽՈՂԵՑԱՒ

Թուրքիոյ վարչապետը եւ արտաքին գործերու նախարարը, որոնք արաբական երկիրները մեկնած էին բազմանդամ պատուիրակութեան մը հետ, Անգարա վերադարձան յուսախաբ :

Ճամբայ ելած էին մեծ ոգեւորութեամբ, կարծելով թէ պիտի կրնան փոխադարձ պաշտպանութեան դաշինքի մը կապել արաբական երկիրները :

Ձեռնարկը յաջողեցաւ միայն Պաղտատի մէջ, այն ալ սկզբունքով :

Ինչպէս հաղորդած ենք օրը օրին, պաշտօնական զեկոյց մը կը ծանուցանէր թէ Թուրքիա եւ Իրաք որոշած են փոխադարձ պաշտպանութեան դաշինք մը կնքել եւ պիտի ջանան ապահովել նաեւ մեր արաբական երկիրներու անդամակցութիւնը :

Զեկոյցը մասնաւորապէս կը շեշտէր թէ կենսական է Թուրքիոյ եւ Իրաքի սերտ գործակցութիւնը, ամրապնդելու համար Միջին Արեւելքի ապահովութիւնը :

Թրքական պատուիրակութիւնը, Իրաքէն անցաւ Սուրիա, բայց չկրցաւ երկար մնալ եւ ճամբան շարունակեց դէպի Լիբանան :

Պաղտատէն ետք ձայնը Պէյրութէն կու գար, եւ քիչ մը ուշ հաստատուեցաւ թէ բուռն ցոյցեր կատարուած են թրքական պատուիրակութեան եւ անոր ծրագրած զինակցութեան դէմ Դամասկոսի, այլ մանաւանդ Հալէպի մէջ (15 Դեկտ.) :

Սուրիոյ ներքին գործերու նախարարը կը ծանուցանէր թէ աւելի քան հինգ հազար ուսանողներ փորձեցին հրկիզել Հալէպի նահանգապետարանը, թէ ընդհարումներու միջոցին վիրաւորուեցան 32 ոստիկաններ եւ 50 ցուցարարներ, թէ բազմաթիւ ձերբակալութիւններ կատարուած են, եւայլն :

Այս տեղեկութիւնները հաղորդուեցան միջանկեալ, երբ կը ծանուցանէին Պէյրութի մէջ կատարուած բանակցութիւնները :

Լիբանանի նախարարական խորհուրդը երկու օր բացառիկ նիստ գումարեց, պատասխանելու համար թրքական առաջարկին, առանց որոշ եզրակացութեան մը յանդելու :

Ի վերջոյ հաստատուեցաւ թէ աւելի բարեացակամ ըլլալով հանդերձ, Լիբանան կ'ուզէ սպասել արաբ վարչապետներու խորհրդաժողովին, որ պիտի գումարուի Գահիրէի մէջ, վաղը, շաբաթ :

Օդանաւով հասած թերթերէ կ'իմանանք թէ Լիբանանի մէջ ալ զօրաւոր ընդդիմութիւն մը կը տիրէ թրքական ծրագրին դէմ :

Կարգ մը թերթեր այս առթիւ կը յուղեն ոչ միայն Ալեքսանդրէթի և Անտիոքի (Սանճաք), այլեւ Կիլիկիոյ խնդիրը, դոհացում պահանջելով Թուրքիայէն :

Մինչ այս մինչ այն, շանթեր կը տեղային Եդիպտոսի մէջ, ոչ գլխաւոր հակառակորդն է ծրագրուած զինակցութեան :

Եւ թրքական պատուիրակութիւնը, որ պիտի այցելէր նաեւ Յորդանան եւ Եդիպտոս, ահա կէս ճամբէն ետ կը դառնայ :

Այս պարագան յատկանշական է մանաւանդ անոր համար որ, Յորդանանի թագաւորը նախապէս Անգարա այցելած էր, իսկ Թուրքիա մասնաւոր պատուիրակութիւն մը ղրկած էր Գահիրէ, արամադրութիւնները շօշափելու համար :

Ուրեմն, ամէն բան կախում ունի Գահիրէի վաղուան բացառիկ խորհրդաժողովէն, որ պիտի ճշդէ արաբական երկիրներու արտաքին քաղաքականութիւնը :

Միեւնոյն ատեն պիտի վճռուի Արաբական Դաշնակցութեան ճակատագիրը :

Երկու խնդիրներն ալ սերտ կապ ունին Միջին Արեւելքի ապահովութեան հետ :

Շ.

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՄԻՋԻՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՆՈՐ ՏԱԳՆԱՊԸ

Իրաքի կառավարութեան բանբերը, Սայիտ Խալիլ, ջերմապէս պաշտպանեց Թուրքիոյ հետ կնքուելիք դաշնագիրը, լրագրական ասուլիսի մը մէջ : Այս առթիւ մերժելով Իրաքի դէմ եղած ամբաստանութիւնները, յայտարարեց .

— Մեր քաղաքականութեան երկու հիմնական սկզբունքներն են ծառայել Արաբներու կենսական շահերուն միացնելով անոնց շարքերը եւ երաշխաւորել Իրաքի ապահովութիւնը, անկախութիւնը եւ գերիշխանութիւնը » :

Գալով այն զանգատին թէ Իրաք արաբական երկիրներուն հետ չէ խորհրդակցած նախապէս՝ ծրագրուած համաձայնութեան մասին, բանբերը դիտել տուաւ թէ Եդիպտոս խորհուրդ հարցուցած չէր արաբական պետութեանց, Անգլիոյ հետ դաշնագիր կնքելէ առաջ : Եզրակացնելով պնդեց թէ հաւաքական ապահովութեան համարաբական դաշինքը երբեք չի բռնաբարուիր Թուրքիոյ հետ կնքուելիք համաձայնութեամբ :

× Թուրքիոյ վարչապետը, Մենտերէս եւ Լիբանանի վարչապետը, Սամի Սոլհ միացեալ զեկոյց մը հրատարակեցին որով գոհունակութիւն կը յայտնեն իրենց խօսակցութեանց ատեն տիրող վստահութեան եւ փոխադարձ հասկացողութեան մթնոլորտին համար : Պ. Սոլհ յայտարարեց թէ պիտի պահպանուի արաբական համերաշխութիւնը : Ինք անձամբ պիտի նախագահէ Լիբանանի այն պատուիրակութեան որ Գահիրէ պիտի երթայ, մասնակցելու համար Արաբական Դաշնակցութեան ժողովին : Պ. Սոլհի յայտարարութեան համաձայն, Թուրքիոյ եւ Իրաքի միջեւ ծրագրուած դաշինքը բոլորովին համաձայն է Ազգաժողովի ուխտին, վասն զի կը նախատեսէ պաշտպանողական կազմակերպութիւն մը նախայարձակման դէմ : Եթէ Լիբանան հաւանի միանալ այս դաշինքին, ինչպէս առաջարկած է Թուրքիոյ վարչապետը, պիտի նպաստէ Պաղեստինի հարցին լուծման : Եւ եզրակացուց թէ լաւատես է արաբական պետութեանց միջեւ ծագած վէճին կարգադրութեան մասին :

Թուրքիոյ վարչապետը Պէյրութէն վերադարձաւ Անգարա, առանց Յորդանան եւ Եդիպտոս հանդիպելու :

× Պաշտօնապէս կը ծանուցուի թէ Իրաքի վարչապետը, Նուրի Սայիտ փաշա ներկայ պիտի չըլլայ արաբ վարչապետներու խորհրդաժողովին որ պիտի գումարուի Գահիրէի մէջ, վաղը, շաբաթ, քննելու համար Թուրքեւիրաքեան համաձայնութիւնը :

Լիբանանի արտաքին գործերու նախարարը, Պ. Ալֆրէտ Նագաշ, նոյնպէս յայտարարեց թէ ներկայ պիտի չըլլայ :

Սուրիոյ վարչապետը եւ արտաքին գործերու նախարարը Պէյրութ հասան երէկ, իրենց քաղաքականութիւնը ներդաշնակելու համար Լիբանանի ուղեգծին հետ :

ՀԻՆԳ ՀԱԶԱՐ ՋԻՆՈՒՈՐՆԵՐ ԱԼԺԵՐԻՈՅ ԸՄԲՈՍՏՆԵՐՈՒՆ ԴԷՄ

Պաշտօնապէս կը հաստատուի թէ հինգ հազար զինուորներ Յունուար 19ին ընդհ. յարձակողականի մը ձեռնարկեցին Ալժերիոյ լեռնային շրջանին, Օրէսի մէջ, խորտակելու համար ապստամբութիւնը : Օդանաւեր [illegible] գնեն այս բանակին որուն մէջ կը գտնուին քանի մը զրահապատ զօրամասեր : Զինու բական ամէնէն կարեւոր գործողութիւնն է այս, Նոյեմբեր 1էն ի վեր :

Առջի օր Ֆրանսական պահակախումբ մը ընդհարեցաւ ըմբոստներուն հետ, կիրճի մը մէջ : Կօթը Ֆրանսացի օդաչուներ սպաննուեցան, երկուքը տեղակալ :

× Ազգ. ժողովին անկախ երեսփոխանները մասնաւոր ժողովի մը հրաւիրուեցան երէկ, լսելու համար իրենց պաշտօնակիցներուն տեղեկագիրները Ալժերիոյ կացութեան մասին :

× Ալժէի մէջ զինուորական ատեանին յանձնուեցան 29 նոր ահաբեկիչներ : Օրէնքը մահապատիժ կը տրամադրէ բոլորին ալ :

× Թունուզի վարչապետը Փարիզ եկաւ, տեսակցելու համար Պ. Մենտէս Ֆրանսի հետ : Կ'ըսէ թէ «եկած է համաձայնութեան մը յանդելու վճռականութեամբ » :

❖ ՕՐԸ ՕՐԻՆ ❖

*

ԾՈՒՌՆ ՈՒ ՇԻՏԱԿԸ

Թիւրիմացութեան մը մատնուած է Աթէնքի մեր պաշտօնակիցը, *Ազատ Օր* :

Կը գրէ Ֆրանսական *Ազգաժողովը* մերժեց, Ֆրանսայի *ազգաժողովը* նիստ գումարեց, եւայլն :

Միայն «Յառաջ»ն է որ կը գործածէ « Ազգաժողով » բառը, իբրեւ հոմանիշ Միացեալ Ազգերու Կազմակերպութեան (*ՄԱԿ*) :

Ֆրանսայի մէջ եղածը Ազգային ժողով է, ոչ թէ Ազգաժողով : Ուրիշ խօսքով՝ երեսփ. ժողովը :

× Անցեալ օր պաշտօնական զեկոյցի մը մէջ հանդիպեցայ հետեւեալ նախադասութեան .

— « *Փետրուար 20ին հայ մշակոյթի նուիրուած Սորպոնի մէջ կազմակերպուած դպրոցներու փառատօնին այս խումբերը* » . եւն. :

Վերէն վար թրքաբանութիւն :

Մեր աշխարհաբարով կ'ըսենք .

— « *Հայկական մշակոյթի նուիրուած փառատօնին, որ տեղի պիտի ունենայ Փետր. 20ին, Սորպոնի մէջ, այս խումբերը* » եւն. :

Դժբախտաբար այս կարգի թրքաբանութիւնները յանախադէպ են պաշտօնական գրութեանց մէջ : Իսկ շատ մը թերթերու համար ալ դարձած են օրինաւո՛ր հայերէն, Պոլսէն մինչեւ Միջին Արեւելք :

Ո՞ր մէկ թերթը յիշել : Եւ ո՞ր հատընտիր գոհարը զատել, անթիւ նմոյշներու մէջ ...

× Շատեր կը գրեն —«Ի զուր տեղն է» :

Չե՞ն գիտեր որ «ի զուր» արդէն կը նշանակէ «պարապ տեղը» : Ուրեմն, կա՛մ այդպէս պիտի գրեն, եւ կամ պիտի ըսեն « զուր տեղը », առանց «*Ի*» տառին :

× Ամերիկեան հայերէնի նմոյշներ .—

— *Կէս հարիւր տարի* Ամերիկա ապրող հայրդ (*Պայքար* 18 Դեկտ.) :

Ո՞ւր մնաց յիսունը : Բացատրութեան ուրիշ ձե՞ւ կը պակսէր :

— Կը շահագործուէր, բայց *չէր կրնար օգնել* (Պապ – Ուխտի) :

Այս վերջինը անգլերէն ոճ մըն է որ կը նշանակէ — «ճար չունէր» :

× Ճեմարանական Սահակ Չթչեան կը շարունակէ տարածել եւ ճոխացնել իր «պետական» հայերէնը :

Պատահաբար կ'ընտրեմ քանի մը չքնաղ նմոյշներ .

— *Թէյելիս* (*Պայքար*, 17 Դեկտ.) : Ըսել կ'ուզէ— թէյ խմած ատեն :

Այս, *սրճելիս*, մեզ հիւր *գալող* բարեկամների հետ *ուիսքելիս* կամ *օղելիս*, ապա *թելեֆոնելիս* և սանիտարական կուրսեր պրոպագանդելիս ...

ՎԱՀԷ

ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ ՆՈՐ ԱՐՇԱՒԱՆՔԸ

ՕԴԱՆԱՒԵՐԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿԵՆ ԿՐԱԿ ՏԵՂԱԼ

Աւելի քան երկու հարիւր չինական օդանաւեր ամենածանր ռմբակոծութիւնը կատարեցին Թաշէն կղզեխումբին վրայ որ կը գտնուի ազգայնական Չինաստանի տիրապետութեան տակ : Ֆորմոզայի կառավարութիւնը կը ծանուցանէ թէ օդարշաւը տեւեց կէս ժամ : Ազգայնականներն ալ իրենց կարգին ռմբակոծեցին համայնավարներու մարտանաւերը, ծանր կորուստներ պատճառելով : Կարմիր մարտանաւերը ռմբակոծեցին Փէյշան կղզին, Թաշէնէն յիսուն քիլոմեթր հեռու : Կռիւը կը շարունակուի Իքանկշան կղզիին մէջ որ գրաւուած կը համարուէր : Ազգայնական զեկոյցը կ'ըսէ թէ «մեր քաջարի ռազմիկները կը շարունակեն պաշտպանել կղզին, ծանր կորուստներ պատճառելով համայնավարներուն » :

Իրազեկներու կարծիքով, Չինաստան ծրագրած է մինչեւ գարուն գրաւել Թաշէն կղզեխումբը, արշաւելու համար դէպի Ֆորմոզա ուր կը գտնուի ազգայնական կառավարութիւնը :

Մ. Նահանգները կարեւորութիւն չեն տար այս կղզիներուն, բայց եւ այնպէս կ'ուզեն որ ձեռնարկ մը կատարուի, Ազգաժողովին միջոցաւ, կրակը դադրեցնելու համար : Լրագրական ասուլիսի մը միջոցին, Այզընհաուըր պատասխանելով հարցումի մը, հաստատեց թէ կը մաղթէ որ Ազգաժողովը միջնորդէ, որպէսզի կըռիւը դադրի երկու Չինաստաններուն միջեւ : Այս առթիւ բացատրեց թէ ներկայ պայմաններուն մէջ, որ եւ է բռնութիւն որոշ կէտի մը վրայ կրնայ պայթուցիկ հետեւանքներ ունենալ : Ուրիշ հարցումի մը պատասխանելով, ըսաւ թէ որեւէ զինուորական հեղինակութիւն անհրաժեշտ չի համարեր այդ կղզիները Ֆորմոզայի պաշտպանութեան համար : Յիշեցնելէ ետք թէ Մ. Նահանգները դաշնագրով յանձն առած են պաշտպանել Ֆորմոզան եւ Փեսքատորեան կղզեխումբը, դիտել տուաւ թէ ռմբակոծուած երկու կղզիները չեն գտնուիր ազգայնական Չինաստանի կանոնաւոր զօրքին տիրապետութեան տակ : Ազգայնական զինուոր՝ եր կան Թաշէն կղզիներուն մէջ որոնք նոյնպէս կենսական չեն համարուիր Ֆորմոզայի պաշտպանութեան համար : Նախագահը անհրաժեշտ կը գտնէ որ Չինաստան հետեւեալ միջոցները ձեռք առնէ, իր ուղղամտութիւնը ապացուցանելու համար, 1.— Ետ կանչել Քորէայի չինական զօրքը : 2.— Արձակել Չինաստանի մէջ վար

(Շար-ը կարդալ Դ. էջ)

ԿԱՐԵՒՈՐ ԳԻՒՏ ՄԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

«Քոմպա» «Յովետական Կուլտուրա» թերթին Յունուար 11ի թիւէն քաղելով կը գրէ թէ Քրիստոսէ առաջ է. դարու կարեւոր բերդի մը մնացորդները յայտնագործած են Երեւանի հարաւային – արեւմտեան մասին մէջ : Այս բերդը կը պատկանէր Ուրարտուի պետութեան, որ անհետացած է տասնեակ դարեր առաջ եւ որուն կեդրոնը կը գտնուէր Վանայ լիճին շրջականները :

Մանրամասնութիւնները յաջորդով, թէեւ աւելի կանուխ լուրեր տուած ենք այս մասին :

ՏԽՐՈՒՆԻ.— ՍԻՄՈՆ ԳԱՅՍԷՐԼԵԱՆ

Պատահաբար կ'իմանանք թէ Նիսի մէջ մեռած է Պ. Սիմոն Գայսէրլեան, «Իւնիօն» ապահովագրական ընկերութեան Թուրքիոյ մասնաճիւղին հիմնադիր-տնօրէնը, որ Նիս հաստատուած էր քանի մը տարիէ ի վեր : Կանուխէն նետուած էր առեւտրական ասպարէզը եւ առաջնակարգ մասնագէտ մըն էր ապահովագրութեան : Մասնակցած է նաեւ ազգ. կեանքի : Ունեւորութեան տուրքին ատեն (1943) մէկ միլիոն ոսկի պահանջած էին, բայց չկրցաւ վճարել եւ աքսորեցին Աշգալէ, ուր մնաց 11 ամիս : Իր հարստութիւնը կտակած էր Բարեգործականին :

ՅՈՒՆԱՀԱՅ ԳԱՂՈՒԹԻՆ ՀՈԳԵՐԸ

ԽՄԲ.— Աթէնքի Ազատ Օրի աշխատակիցներէն ընկեր Արամ Փափազեան տեսակցութիւն մը ունեցած է Ազգ. վարչութեան ատենապետ Պ. Գրիգոր Բարաղամեանի հետ: Կ'ամփոփենք հիմնական մասերը, զանց առնելով հարցումները.—

Ա.

ԳԱՂՈՒԹԻՆ ԹԻՒԸ ԵՒ ԴՊՐՈՑՆԵՐԸ

Յաճախ, լիակատար մարդահամարի մը համար փորձեր կատարուած եւ սակայն բոլորն ալ ձախողած էին: Ազգ. Կեդր. Վարչութիւնը, 1953ի ընթացքին որոշեց գլուխ հանել գաղութիս լիակատար մէկ մարդահամարը եւ յաջողեցաւ: Ազգ. Առաջնորդարանի պատրաստած յատուկ տոմարներէն երեւան կուգայ թէ՝ մեր գաղութի այժմու համրանքն է 3040 ընտանիք, 9650 շունչով: Ասոնցմէ 125 ընտանիքը՝ 480 շունչով՝ Բողոքականներ են եւ 115 ընտանիքը՝ 370 շունչով՝ Հռովմէադաւաններ: Մնացեալները, Հայաստանեայց Առաքելական Եկեղեցւոյ զաւակներ:

1953էն ի վեր, մահերու, ծնունդներու եւ կամաւոր արտագաղթերու հետեւանքով, մարդահամարի մեր արձանագրութիւնները կրած են փոփոխութիւններ: Հակառակ սակայն այս փոփոխութեանց, գաղութիս համրանքը այսօր ալ կը մնայ միեւնոյնը: Մարդահամարի տոմարներուն մէջ կարելի չէ եղած արձանագրել հեռաւոր գիւղերու մէջ ցրուած հայրենակիցները որոնց թիւը հազիւ կը հասնի 100 — 200ի:

Ֆիքսի եւ Գոքինիոյ Միացեալ Ազգային վարժարաններու 1954 – 1955 տարեշրջանի պիւտճէն, համաձայն Ազգ. Կեդր. վարչութեանս Կրթ. Խորհուրդի պատրաստած նախահաշուին, ելք ունի 645000 տրախմի: Մուտքերը հետեւեալ կերպով կը դասաւորուին.— Հ. Բ. Ը. Միութենէն՝ երեք հարիւր հազար տրախմի, Հ. Կ. Խաչէն՝ 105·000 տրախմի, Ամերիկայի Հայ Կրթ. Հիմնարկութենէն՝ 45·000, Գոքինիոյ եւ Ֆիքսի Թաղ. Խորհուրդներէն՝ 24·000 տրախմի:

Մնացեալը կը գոյանայ մեր Հայր. Միութիւններու յատկացումներէն, աշակերտներու մուտքի արձանագրութիւններէն եւ ամսավճարներէն, որդեգրութիւններէ եւ ձեռնարկներու հասոյթներէն: Իւրաքանչիւր ամավերջի, վարժարաններու պիւտճէն, միշտ ալ բաց կ'ունենայ, սակայն, Կրթ. Խորհուրդի ջանքերով, կարելի կ'ըլլայ գոցել:

Ազգ. Միաց. վարժարաններու տնտեսական մատակարարութիւնը եւ անոնց ուսումնական ու կրթական մակարդակը շատ աւելի փայլուն պիտի կրնային ըլլալ, եթէ Ազգ. Կեդր. վարչութեան եւ անոր Կրթ. Խորհուրդի ճիգերուն առջեւ ցըցուած չըլլային երկու գլխաւոր խոչընդոտներ:

Սոյն ազգակներէն առաջինն ու գլխաւորն է, մեր Աւետարանական եղբայրներու՝ վարժարաններու միացումէն ցարդ հեռու մնալը եւ երկրորդը՝ մեր ազգակիցներու հայեցի դաստիարակութեան համար — բացառութիւնները յարգելով անշուշտ — նիթականւ զոհողութիւններէ խուսափիլը:

Ազգ. վերին իշխանութիւնը, հայութեան մէջ դաւանական խտրութիւն չի ճանչնար: Սկզբունքով, Միաց. Ազգ. վարժարանները հեռու կը պահուին դաւանական ազդեցութիւններէ եւ ջանք կը թափուի հաւասարապէս բոլոր հայորդիներուն ջամբելու զուտ տոհմային – ազգային դաստիարակութիւն, քրիստոնէական առողջ ըմբռնումներով:

Մինչ Հռովմէադաւան մեր եղբայրները, առաջին օրէն իսկ, անվերապահօրէն միացան եւ իրենց բոլոր կարելիութիւնները, շէնք եւն., սոյն նուիրական նպատակին յատկացուցին, Աւետարանական մեր ազգակիցները դեռ կը յամառին պահել ուրոյն վարժարաններ, առանց Ազգ. իշխանութեան ուսումնական հակակշռին. ուղղութիւն մը՝ որ բացորոշապէս խոտոր կը համեմատի ազգային շահերու եւ յունահայ գաղութի միասնականութեան:

Արդի՞ւնքը.— Այսօր, Միացեալ Ազգ. վարժարաններու մէջ պաշտօնավարող ուսուցչական կազմի համրանքով կարելի պիտի ըլլար, երկու հատուածներու պատկանող վարժարաններու բոլոր աշակերտներուն դաստիարակութիւնը ապահովել եւ տարեկան երկու հարիւր հազար տրախմիի խնայողութիւն մը ընել: Ասկէ զատ, կարելի պիտի ըլլար դաստիարակչական գործը եւ կրթական մշակներու նիւթական վիճակը աւելի բարելաւել: Կը յուսանք սակայն, թէ մեր Աւետարանական եղբայրները օր մը պիտի անդրադառնան անջատ գործունէութեան վնասներուն եւ պիտի միանան:

Մեր Ազգ. Միաց. վարժարաններու կրթական մակարդակը կը գտնուի գոհացուցիչ աստիճանի վրայ: Կրթական Խորհուրդը, անհրաժեշտ միջոցները ձեռք կ'առնէ զայն հասցնելու համար աւելի բարձր աստիճանի մը:

Տարակոյս չկայ թէ, Միաց. վարժարանները ունին ուսումնական եւ կարգապահական թերիներ, որոնք անծանօթ չեն ազգային իշխանութեան: Սոյն թերիներու բարձման համար լուրջ միջոցներ ձեռք կ'առնուին Կրթական Խորհուրդի կողմէ: Ինչպէս անցեալին, նոյնպէս ներկայ տարեշրջանին Կրթական Խորհուրդը ապահոված է Միաց. Ազգ. վարժարաններէ ներս հայեցի եւ տոհմային դաստիարակութիւն մը:

Տարիներէ ի վեր Գարակէօզեան հաստատութիւնը ստանձնած է մեր վարժարաններու աշակերտներուն առողջապահական եւ խնամատարական հոգը:

ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ ԵԼԵՒՄՈՒՏՔԸ

Ազգ. Առաջնորդարանի եւ Կեդր. վարչութեան ծախքերն են.—

1) Առաջնորդ Ս. Հօր պարբերական այցելութիւններու ծախքերը, 2) Դիւանատան պաշտօնէից թոշակները, 3) Ի. Ք. Այի վճարումները, 4) Վարչութեան իրաւագէտ խորհրդականի ամսականը, 5) Տպագրական ծախքեր, մամուլի ծանուցումներ եւ գրենական պիտոյք, 6) Ազգապատկան շէնքին տուրքերը, 7) Հեռաձայն, լոյս եւ այլ մանր մունր ծախքեր, 8) Ազգ. Եկեղեց. Տուրքի հաւաքիչին եղած վճարումը, 9) Յարաբերական եւ այլ բացառիկ ծախքեր:

Մուտքերն են.—

1) Ազգ. Եկեղեց. տուրքեր՝ անհատներու եւ թաղային խորհուրդներու կողմէ, 29 Ազգապատկան կալուածի հասոյթը, 3) Առաջնորդարանի դիւանատան որոշ հասոյթները, 4) Ամուսնական հրամանագրերու հասոյթները, 5) Պարահանդէսի եւ այլ ձեռնարկներու հասոյթները: Ազգ. Կեդր. վարչութեան սնտուկը հարկադրուած է հասնիլ բովանդակ յունահայ գաղութի կարիքներուն:

Գոքինիոյ Միաց. Ազգ. վարժարանը ունի երկու շէնքեր, մին՝ Գոքինիոյ Ս. Յակոբ եկեղեցւոյ կից, նախկին Ազգ. վարժարանի շէնքը եւ միւսը Հ. Կ. Խաչի նախկին Զաւարեան վարժարանի շէնքը: Թէեւ սոյն երկու շէնքերը իրարմէ հեռու ըլլալու անպատեհութիւնը ունին, սակայն ներկայիս կը գոհացնեն պահանջը:

Ֆիքսի Միաց. Ազգ. վարժարանը չունի իր սեփական շէնքը. կաթողիկէ առաջնորդարանը, մասնաւոր պայմանագրութեամբ տրամադրած է Կաթողիկէ եկեղեցւոյ եւ Առաջնորդարանի կից նախկին Կ. Խ.ի դպրոցի շէնքը, որ ներկայիս, նոյնպէս կը գոհացնէ կարիքը: Ազգ. իշխանութիւնը ծրագրած էՏուրկութիի մէջ կառուցանել դպրոցական խոշոր շէնք մը գիշերօթիկի բաժինով, հոն հաւաքելու համար Աթէնքի եւ Փիրէայի շրջանէն դուրս, ուրիշ շրջաններու եւ կղզիներու մեր նոր սերունդը, որ հայկ. վարժարաններու չգոյութեան պատճառով ուծանալու դատապարտուած է:

Այդ շէնքի կառուցման հարցը վարչութեան նիստերուն մէջ հանգամանօրէն քննուած է եւ դիմումներ կատարուած են Բարեգործականին: Կը սպասուի պատասխանին: Այս հարցը, վարչութեանս օրակարգին վրայ կը դրաւէ առաջին տեղը եւ մօտ ապագային ուրիշ կարեւոր քայլեր ալ պիտի առնուին այս շէնքի յոյժ կենսական հարցը կարգադրելու համար:

ԻՐԱՒԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿ

Գաղութը կառավարութենէն տէֆաքթօ ճանչցուած է բայց ոչ տէ ժիւրէ, հետեւաբար տակաւին չունի պաշտօնական Կազմական Կանոնագիր եւ չի նկատուիր օրինական անձնաւորութիւն: Ազգային իշխանութիւնը իր ձեռքին մէջ որոշ եւ պաշտօնական օրինագիծ մը չունի. համայնքին գոյավիճակը հիմնաւորուած է, մեր ազգային – եկեղեցական ընկալեալ սովորութիւններու, մեր Ազգ. Սահմանադրութեան ներշնչումներու եւ առաւելապէս տրամաբանութեան եւ դատողութեան վրայ, ինչպէս նաեւ, Հելլէն եկեղեցական կազմակերպութեանց ուղղութեամբ:

Յունահայ գաղութի համրանքը թէեւ պակսած է եւ մեկնողներ եւս տակաւին կը գտնուին, սակայն ոչ մէկ կասկած թէ փոքրաթիւ եւ օրինապահ գաղութ մը միշտ պիտի մնայ Յունաստանի մէջ եւ որու կրօնական համողումներուն եւ ըմբռնումներուն աւանդական ուղղութիւնը յար եւ նման է Հելլէն Օրթոտոքս Եկեղեցւոյ ուղղութեան: Ճիշդ այս պատճառով է որ Հայ եւ Յոյն Եկեղեցիները կը նկատուին քոյր եկեղեցիներ, եւ մեր եկեղեցին, հոս՝ Յունաստանի մէջ կը պաշտպանուի Հելլէն եկեղեցւոյ կողմէ: Արդէն իսկ, Հայերը, Յոյներուն հետ արեան ճամբուն վրայ եւս եղբայրացած, չունին որեւէ հարց, տնտեսական, քաղաքական եւ հողային տեւակետով, որ կարենայ խախտել հելլեն եւ հայ եղբայրակցութիւնը: Անհրաժեշտ է ուրեմն, հելլէն պետական շահերու տեսակէտէն իսկ, որ հայ համայնքը, իրաւապէս ալ ճանչցուի, բնականաբար, երկրի ընդհանուր օրէնքներու տրամադրութեանց եւ թոյլտուութեանց սահմանին մէջ:

Կազմական կանոնագրի հարցը, երկար տարիներէ ի վեր կը հետապնդուի: Վերջին անգամ Թեմակալ Առաջնորդին եւ վարչութեանս հետ միասնաբար կատարած դիմումները յուսադրիչ են: Պետութիւնը իր քննութիւնները վերջացուցած է մեզի նպաստաւոր արդիւնքով եւ մօտ ապագային կարելի պիտի ըլլայ, մեր համայնքին կազմակերպութիւնը հաստատել օրինական հիմքերու վրայ:

ԵՐԲ ԳԵՏԵՐԸ ԿԸ ՅՈՐԴԻՆ

Այս միջոցին Ֆրանսայի գրեթէ բոլոր գետերը յորդած են, ճշմարիտ աղէտի մը յանդելով կարգ մը վայրերու մէջ:

Այս աղէտէն զերծ չէ նաեւ Փարիզը որու գլխաւոր գետը՝ Սէնը իր ջուրերուն տակ առած է արդէն քարափները:

Երեք դարու ընթացքին Փարիզ տասն անգամ ծանրապէս վտանգուեցաւ գետին յորդումէն:

Փարիզեան թերթ մը հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդէ պարբերական յորդումներու մասին.—

Թուռնէլ կամուրջին վրայ ջուրերու բարձրութիւնն էր 1658 Փետր. 27ին, 8 մեթր 81, 1711 Մարտ 3ին, 7 մեթր 62, 1740 Դեկտ. 26ին 7 մեթր 90, 1764 Փետր. 9ին 7 մեթր 09, 1802 Յունուար 3ին 7 մեթր 25, 1807 Մարտ 2ին 6 մեթր 70, 1836 Դեկտ. 10ին 6 մեթր 40, 1876 Մարտ 17ին 6 մեթր 50, 1910 Յունուար 28ին 8 մեթր յիսուն, 1945Փետրուարին վեց մեթր 85:

1740ին Փլաս Վանտոմը, Քաղաքապետարանի Հրապարակը, Էնվալիտ, Կրընէլ եւ Շան զԷլիզէ ջուրերուն տակ էին: 1802ին նաւերով կը պտտէին Լիլի, Սէնի, Սէն Ֆլորանթէնի, Ժի լը Քէօռի, Փավէի եւ

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (35)

ՍՊԱՆՆՈՒԱԾ ԱՂԱՒՆԻՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Է.

— Որովհետեւ, ասում է, ուրիշ պատիժ չկայ այդպիսիների համար, որովհետեւ, ասում է, նա սպաննեց ինձ, ինչպէս այն աղաւնուն, որ իր համար հանդիստ նըստած էր ծառի վրայ եւ ոչ ոքի վնաս չէր տալիս: Ի՞նչ աղաւնի է դա, ոչինչ չեմ հասկանում: Ինձ թւում է, թէ սկսել է ցնորուիլ, եւ այս մասին որ մտածում եմ, քիչ է մնում ինքս էլ խելագարուեմ: Տէր իմ Աստուած, ինչո՞վ պիտի վերջանայ այս բանը, ինչո՞վ ...

Գարեգինը գլուխը բռնեց ձեռքերով եւ կարճ ժամանակ շշմածի պէս նայում էր մի կէտի: Յետոյ յանկարծ ցնցուեց, ձեռքերը հեռացրեց գլխից եւ նայեց ինձ, պարզապէս խելակորոյս աչքերով:

— Ես քեզ մի ուրիշ, աւելի սարսափելի բան պատմեմ, ասաց նա, ձայնը խիստ ցածրացնելով: Նա զաւակ էլ է ունեցել այդ պարոնից եւ ինքն իր ձեռքով խեղդել սպաննել է ...

— Ինչ ես ասում, շշնացի եւ բնազդական սոսկումով:

— Այո, այո այս էլ ինքը խոստովանեց:

— Յետո՞յ: Ի՞նչ է արել սպաննուած մանուկը:

— Հայրը, աներս, աղջկան նամուսը պարտկելու եւ յանցանքը ծածկելու համար գիշերով վերցրել, տարել գետն է նետել կամրջից:

Ը.

Մինչեւ մանկան սպանութիւնը, Գարեգինի յայտնածը Սառայի եւ Թուսեանի յարաբերութիւնների մասին ես համարում էի շատ սովորական պատմութիւն, գրեթէ առօրեայ մի երեւոյթ, որպիսին շատ է պատահում կեանքի մէջ: Նոյնիսկ լուրջ կարեւորութիւն չէի տալիս այն բանին, որ Սառան ստիպում էր Գարեգինին ըսպաննելու իր պատիւն անարգողին եւ իրեն լքողին. այդ բանը համարում էի նրա սովորական տարօրինակութիւններից մէկը. ջղային ուժգին յուզմունքի մէջ նա անշուշտ չէր հասկանում, թէ որքան անհեթեթ բան էր պահանջում իրեն սիրող ամուսնուց, որին անշուշտ շատ լաւ էր ճանաչում:

Բայց այն հանգամանքը, որ այդ պատմութեան մէջ խառն է եղել որդեսպանութեան պէս մի սոսկալի եղեռն, միանգամայն կարկամեցրեց ինձ, ես հարկադրուած եղայ արդէն շատ լրջօրէն նայելու այս գործին, որովհետեւ այն, ինչ որ սովորական պատմութիւն ու առօրեայ երեւոյթ էի համարում, իսկապէս մի «տրագեդիա» է եղել, որի վախճանը կարող էր շատ աղիտաբեր լինել այն երեք գործող անձերի համար, որոնց ճակատագիրը բերել կցորդել էր իրար այդ «տրագեդիա»յի մէջ: Եւ որովհետեւ ես եւս — բոլորովին կողմնակի մի անձնաւորութիւն — բախտի պատահական բերումով ընկել էի այդ «տրագեդիայի» շրջապտոյտը, ուզէի չուզէի, պիտի մասնակցէի: Իմ չէզոք լինելու պարագան արդէն ինքնին որոշում էր իմ դերը, որը ոչ այլ ինչ պիտի լինէր, եթէ ոչ շանթարգելի դեր, գալիք աղէտի հանդէպ, բայց թէ ինչ եղանակով պիտի կատարէի ինձ վիճակուած այդ դժուարին դերը, դեռեւս պարզ չէր ինձ համար: Ուստի, երբ անցաւ սոսկալի յայտնութեան առաջին ցնցող տպաւորութիւնը, շարունակեցի հարցուփորձս:

— Հիմա ի՞նչ ես մտադիր անելու:

— Մտադի՞ր,— զարմացաւ Գարեգինը: Խելք, միտք մնացե՞լ է գլխումս, որ մը տադիր լինեմ որեւէ բան անելու: Եւ ի՞նչ կարող եմ անել իմ այս դժբախտ թոյլ կամքով, իմ այս ողորմելի, անյիշաչար, բարի սրտով: Ուրիշ բան կը լինէր, ի հարկէ, եթէ ես էլ ուրիշների պէս կարող լինէի վառուել, բորբոքուել: Բայց մեղաւո՞ր եմ, որ չեմ կարող, «օրգանապէս» անընդունակ եմ: Ահա այստեղ է իմ ամբողջ դժբախտութեան արմատը: Եւ քանի անգամ է նա երեսովս տուել, որ ես տըղամարդ չեմ, կնիկ եմ, «փալաս»... եւ դու կարծում ես, թէ այս երկու օրը ես ապրո՞ւմ եմ, գիտե՞մ ինչ բան է հանդիստը, ե՞րբ է լուսանում, երբ մթնում ... ոչինչ գիտեմ: Ինձ դուրս են շպրտել սովորական եւ բնական կեանքի սահմաններից, ես գլխիվայր ցած եմ գլորում, ցած, շարունակ ցած — չգիտեմ ուր, բայց միշտ ցած, միշտ ցած, եւ ինձ թւում է, թէ երբեք պիտի չդադրի այդ գլորումը, մինչեւ որ հոգիս փչեմ: Ես արդէն շշմել եմ, հոգիս եկել, բուկս է հասել, հազիւ եմ շնչում, որովհետեւ Սառան հանդիստ չի տալիս ինձ, չի ուզում երեսս տեսնել, սպառնում է, որ եթէ չսպաննեմ, կը դադարի ինձ սիրելուց, կ'ատի, կ'արհամարհի, նոյնիսկ անձնասպանութիւն կը գործի:

Գարեգին արմուկները դրեց դրասեղանի վրայ եւ գլուխն առաւ ձեռքերի մէջ: Շնչում էր ծանր ու հատու եւ այնքան ուժգին, որ ուսերը բարձրանում ու ցածրանում էին, երկար տեղ վազած մարդու նման: Յետոյ ձեռքերն ու գլուխը յանկարծ ընկան դրասեղանի վրայ, մի ծանր զսպուած հեծկլտոց բռնեց սենեակը:

ՆԱՐԴՈՍ

(Շար.)

Վիէյ Պուշըռիի փողոցներուն մէջ: 1910ին 1ուկէս մեթր բարձրութեամբ ջուր կար Պելշասի փողոցը եւ մակոյկներով կը շրջագայէին Լիոն, Հավռ փողոցներու մէջ ինչպէս եւ Հռոմ հրապարակը: Երբ Ալմայի կամուրջին զուավի մօրուքը հասնի ջուրը ինքնաշարժերը կը փոխարինուին մակոյկներով, եւ Քէ Վօլթէռէն կայթով կ'որսան ծածան ձուկը:

Ներկայիս միջոցներ ձեռք առնուած են կանխելու համար աղէտալի ողողումները:

1920ի եւ 1946ի միջոցին արուարձաններու մէջ շինուեցան 11 քիլոմ. թումբ եւ քսանըմէկ քիլոմեթր պատ, տասներկու քիլոմեթր խճուղի բարձրացուցին, տասնըմէկ ջրհանի կայան, 11 շարժական կայանով: Այս շինութեանց ամբողջութիւնը կրնայ ժամական 110 հազար խորանարդ մեթր ջուր դետէն դուրս նետել:

Արդէն դետին վերնամասին թէ ստորին մասին համար միջոցներ ձեռք առնուած են եւ կը գործադրուին: Դետին ջուրերու պարունակութիւնը ամէն տեղ նոյնը չէ: Որոշ տեղեր աւելի ջուր ունին, շնորհիւ ուրիշ դետերու, որ Սէնը կը թափին: Որով միեւնոյն վտանգը չսպառնար դետին ամէն մէկ կողմը եւ ինքնագործ մեքենաները ըստ այնմ կը գործեն:

«Ալիքներու երեք դրոհ» կայ Սէնի մէջ, մէկը Քուլոմիէի մօտ որ երեք օրէն կը հասնի, 24 ժամ ետք կուգայ հակահարուածը Լուէնէն, յետոյ, օր մը ետք Իօնէն:

Օսթէրլիցի կամորջին տակ կը զգացուի դետի ջուրի յաւելում մը: Երբ ջուրը 4 մեթր 30, բարձրութեան հասնի, նաւատիներուն լուր կը տրուի թէ վտանգ կայ նաւարկութեան համար: Նմանապէս լուր կը տրուի Մառնի չորս նաւամատոյցներուն, Փարիզեան 36 նաւամատոյցներուն, ինչպէս եւ այն տասը նաւահանգիստներուն որոնք կը գտնուին մայրաքաղաքին ստորամասը: Այդ պարագային պէտք է պարպել ապրանքները քարափներուն վրայէն:

Զորս մեթր 38 ահազանգ է: Պաշտպանութեան կայանի խումբերը եւ ուրիշ ազատարար մարմիններ կը փակեն բացուածքները բոլորին առջեւ: Կը փակեն ջրադուռերը եւ ջրհանի մեքենաները գործի կը լծեն, հաստատելով շարժական ջրհան կայաններ: Կը կազմակերպեն թումբերու հսկողութիւնը եւ կը տեղաւորեն պէտք եղած նիւթերը ջուրի բաշխումի եւ հաւանական խցումի համար:

Քաղաքապետութեան կ'իյնայ հաղորդակցութիւնը վերահաստատել ողողուած շրջաններուն մէջ: Ոստիկանական տեսչութեան օգնութեամբ կրնան «ծովային հարցերու հմուտ» մարդիկ կանչել, սընունդ հասցնելու համար վտանգուածթաղամասերուն: Անոնք է որ պիտի պարպեն բնակիչները եթէ վտանգուած են:

Փարիզի ահազանգի նշանը կուտայ Փէռէոյի քաղաքապետութիւնը եւ արդէն Յունուար 17էն ի վեր վտանգուած շրջաններու օգնութեան հասնելու համար եռուզեռ մը կը նշմարուի:

Փարիզը անմիջական վտանգ մը ցոյց չի տար: Յունուար 23 եւ 24ին է վտանգաւոր թուականները, եթէ ջուրերը շարունակեն բարձրանալ, Սէնի եւ Մառնի մէջ:

Մասնագէտներ կը տատամսին ըսելու թէ 1920ի եւ 1946ի միջեւ ձեռք առնուած միջոցները բաւարար պիտի ըլլան վտանգի մը պարագային: Թուղթի վրայ ծրագիրներ կան: Ամէնէն աւելի ուշադրութիւն դարձուցին ջրամբարներու վրայ, որոնք պիտի կանոնաւորեն Սէնի եւ Մառնի ջուրերու ընթացքը:

Սակայն հակառակ վեջին իրագործումներուն, կարգ մը մասնագէտներ յոռետես են:

Որոշ պաշտպանողական գործիքներ վընասուեցան պատերազմին եւ բաւարար վարկ չունեցան վերանորոգելու համար:

Եթէ յանկարծ Սէնը յորդէր, ինչպէս 45 տարի առաջ, կը կարծուի թէ ջուրի մակարդակը վաթսուն սանթիմեթրէն աւելի պակաս պիտի ըլլայ քան 1910ին: Թէեւ նորէն մեծ վնասներ պիտի կրենք:

Մասնագէտներու կարծիքով 1910ի այդպիսի ողողումներ երկու դարը մէկ տեղի կ'ունենան: Եւ կը կարծեն թէ մինչեւ 2110 կարելի պիտի ըլլայ որոշ լուծումներ գտնել:

Ա.— Երթալով յիշողութիւնս աւելի կը տկարանայ:

Բ.— Ուրեմն բոլորովին չկորսուած՝ կը խնդրեմ որ պզտիկ պարտքդ վճարես ...

ՏՈՄՍԵՐ

Ո՞Վ ԱՒԵԼԻ ՇԱՏԱԽՕՍ Է

*

Լուրը կուգայ Ուոշինկթընէն:

Միացեալ Նահանգներու Ծերակոյտը, վերջին նստաշրջանին, 294 օր ժողով գումարած է եւ խօսած է 1961 ժամ, 52 վայրկեան:

Երեսփ. ժողովը — ներողութիւն, ներկայացուցչական տունը... — ունեցած է 240 նիստ եւ խօսած է 1032 ժամ, 43 վ.:

Մի մոռնաք, Ծերակոյտը ունի 96 անդամ, իսկ Երեսփ. ժողովը 435:

Ուրեմն, իւրաքանչիւր ծերակուտական խօսած է քսան ժամ 26 վայրկեան ու երեսփոխաններէն ամէն մէկը՝ երկու ժամ 23 վայրկեան:

Վիճակագրութիւնը պատրաստողները չեն ըսեր թէ համագումար 2994 ժամ 37 վայրկեանի մէջ, 531 օրէնսդիրներ քանի միլիոն բառ արտասանած են: Այդ պարզ հաշիւն ալ մենք կը հանենք. ահաւասիկ— եթէ ամէն մէկը, վայրկեանը 75 բառ արտասանած ըլլայ, այն ատեն բոլորը միասին, նստաշրջանին տեւողութեան, դուրս թափած պէտք է ըլլան 13·467·775 բառ:

Երեք հարիւր էջնոց գիրք մը՝ ունի մօտաւորապէս, ութսուն հազար բառ: Ուրեմն 96 ծերակուտականներ եւ 435 երեսփոխաններ, միասին «գրած» են 168 հատոր գիրք:

Այս միլիոններուն վրայ բարդեցէք խորհրդարանական յանձնաժողովներու նիստերուն մէջ արտասանուած միլիոնները՝ պատկերը ամբողջացնելու համար:

Վիճակագիրներուն տուած այս տեղեկութիւնը իրաւունք կուտա՞յ մեզի եզրակացնելու թէ Ամերիկայի ծերակուտականներն ու երեսփոխանները — մանաւանդ առաջինները — քիչ մը շատ կը խօսին: Ոչ, որովհետեւ այսքան վիթխարի պետութեան մը գործերը վարելու համար 13 միլիոն բառ շատ չէ: Եթէ այս հայրենիքը մերը եղած ըլլար, վստահ եղէք որ մեր ծերակուտականներն ու երեսփոխանները, մէկ տաուան մէջ, խօսած պիտի ըլլային ոչ թէ 13, այլ 133 միլիոն բառ:

Չէ՞ք հաւատար: Լաւ, ահաւասիկ ձեզի նմոյշ մը՝ մեր ժողովներէն:

— Տիար ատենապետ, օրինական դիտողութիւն մը ունիմ: Տիար ատենադպիրը պէտք է նստած ըլլայ ձեր ձախ կողմը:

— Ոչ, Տիար ատենապետ, եթէ Տիար ատենադպիրը ձեր ձախին նստի, իր թեւը ձեզի կը դպչի ու չի կրնար գրել. ուրեմն:

— Ես ալ ուրիշ դիտողութիւն մը ունիմ, Տիար ատենապետ: Տիար ատենադպիրը քիչ մը առջեւօք նստելու է որ ձեր աչքըիր գրածին վրայ ըլլայ:

— Ապօրինի է, Տիար ատենապետը Տիար ատենադպիրին գրածը տեսնելու պէտք չունի:

— Ունի: = Չունի...

— Քուէի դրէք ... Բայց, նախ սա պատուհանները բանալ տուէք, խաշեցանք ..

— Կը բողոքեմ. ես հարբուխ ունիմ, պատուհանները չէք կրնար բանալ ...

— Կը բանանք ...

— Մենք ալ կը գոցենք ...

— Քուէի դրէք ...

— Յարգելի ժողովականք, ելմտացոյցի յանձնաժողովին ատենա ...

— Ելմտացոյցը կարեւոր չէ, նախ որոշենք թէ Տիար ատենադպիրը ուր պիտի նստի ...

— Ճանըմ ,ուր կ'ուզէ թող նստի:

— Չըլլար... ձախին նստելու է:

— Ոչ աջին ...

— Քիչ մը առջեւօք ...

— Ոչ, քիչ մը ետեւօք ...

— Յարգելի ժողովականք, Փարիզի մեր դեսպանը ...

— Պատուհաններու խնդիրը չմոռնաք, Տիար ատենապետ ...

— Որոշուեցաւ որ բանանք ...

— Ոչ, որոշուեցաւ որ գոցենք:

Ու այսպէս քանի մը ժամ: Իսկ դուրսը, ազգը, բերանը բաց, իր ցաւերուն դարման կը սպասէ՝ իր ժողովականներէն:

Թող սպասէ, աճելէ՞ն ինչ է ...

ԵՒՐՈՊԱՑԻ

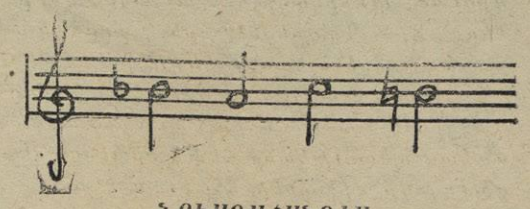

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ

Զաւէն Խաչատուրեան այս անգամ Շոփէնի յատկացուած եւ վարպետօրէն ընտրուած յայտագիր մը ներկայացուց անցեալ ուրբաթ Սալ Կավոյի մէջ, անգամ մը եւս ապացուցանելով թէ վիրթիւէօզ մը եւ միանգամայն ընտիր երաժշտագէտ մըն է, ինչ որ կ'ապացուցանէ նաեւ իր բացայայտ թեքնիքը եւ խոր հասկացողութիւնը:

Զաւէն Խաչատուրեան պէտք չունի աւելորդ շարժումներ ընելու իր զգացումները արտայայտելու համար: Ան հանդարտ կը նստի դաշնակին առջեւ եւ իր հոգիէն բխած զգացումները մատներուն ծայրովը լիուլի կը փոխանցէ ունկնդիրներուն:

ՏՈՒՐԵԱՆ

ԼԻՈՆԻ ՏՕՆԱՎԱՃԱՌԸ ԵՒ ՉԻՆԱՍՏԱՆ

Լիոնի յառաջիկայ միջազգային Տօնավաճառին մէջ որ տեղի պիտի ունենայ Ապրիլ 16 – 25, կարեւոր մասնակցութիւն մը պիտի ունենայ Չինաստան, նախաձեռնութեամբ «Արտաքին առուտուրի զարգացման կոմիտէին: Այս պատուիրակութիւնը պիտի գրաւէ այն տաղաւարը որ անցեալտարի յատկացուած էրԽ. Միութեան:

Ուրիշ գնահատելի նորութիւն մը պիտի կազմէ Մ. Նահանգներուն պաշտօնական մասնակցութիւնը: Բազմաթիւ ամերիկացի ցուցադրողները պիտի շարունակեն մասնակցիլ իրենց արհեստակցական խմբաւորումներուն, համաձայն տօնավաճառի սկզբունքին, բայց ամերիկեան կառավարութիւնը առաջին անգամ ըլլալով, պիտի ունենայ իր տնտեսական տեղեկատու գրասենեակը:

Օտարներու մասնակցութիւնը տարուէ տարի կ'աւելնայ Լիոնի միջազգային տօնավաճառին մէջ եւ 1954ին մասնակցող 1037 անհատ ցուցադրողներու թիւը (առանց հաշուելու հաւաքական մասնակցութիւնները) անշուշտ շատ աւելի պիտի ըլլայ 1955ին:

Բազմաթիւ ցուցադրողներ պիտի ունենայ Գերմանիա: Յետոյ կուգան Մեծն Բրիտանիա, Իտալիա, Զուիցերիա, Մ. Նահանգները, Պելժիա, Շուէտ, Հոլանտա, Սար, Աւստրիա, Տանըմարքա, Նորվեկիա, Չեխոսլովաքիա եւն. եւն.:

Միւս կողմէ օտար գնորդներն ալ մեծ թիւ մը պիտի կազմեն: Բոլոր երկիրներու մէջ Ֆրանսայի առեւտրական կցորդները, բազմաթիւ դիմումներ կը ստանան պաշտօնական արտօնագիրներ ստանալու համար եւ այժմէն կը նախատեսուի թէ Լիոնի յառաջիկայ Տօնավաճառը նոր թռիչք մը պիտի տայ Ֆրանսայի արտաքին առեւտուրին:

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (56)

ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆԻ ՅՈՒՇԵՐԷՍ

●

Մեր տեղը ապահով էր ,եթէ պաշար ունենայինք: Կրնայինք մեր ուժերով պատսպարուիլ եւ շաբաթներով կռուիլ թշնամու գերազանց ուժերի դէմ: Բայց չէի հաւատում, որ այդ ամբարտաւան Կըռտանը այդպիսի յանդգնութիւն պիտի ունենար այս լեռների մէջ եւ պիտի ուզէր կռիւի բռնուիլ: Եթէ նրա տեղը Քիւրտեր լինէին, կը յարձակուէին յիմարաբար:

Հայ ժողովուրդը թերթերում կարդաց թէ՝ «Սասունը պարտուեց»: Սրտից ցաւ դուրս եկաւ, բայց հարց տուե՞ց թէ՝ քանի կռուող կար Սասունում մեր հայդուկներից, ո՞րքան թշնամիների կողմից:

Թուրք կառավարութիւնը յոխորտանքով կը ծանուցանէր թէ՝ «Սասունը ընկճեցինք»:

Երանի թէ նրա հանած ուժերի մէկ քառորդը մենք ունենայինք: Այն ատեն աշխարհ կը հասկնար թէ՝ Ֆետայիների հետ խաղ կարելի չէ:

Հազար ափսոս, որ մեր թիւը շատ պակաս էր: Ծիծաղելի թող չթուի, եթէ այստեղ ասեմ, որ մեր մէկի դէմ թշնամին 200 զինուոր դուրս բերած էր, առանց չափազանցութեան:

●

Զորս կողմերս լրջօրէն նայում էի, մասնաւորապէս անտառի կողմը, ուր տըղաները պահուած էին: Բայց ոչինչ չտեսայ: Նրանց թագստոցը չէր երեւում մեր դիրքերից:

Արեւը թռաւ գնաց, այսօր էլ մի նոր բան չբերեց, եւ աշխարհը կրկին մթութեան մէջ թաղուեց: Այս դիշերուան համար մեր «փառօլան» «ՍԻՓԱՆ» էր: Ով որ մեր դիրքերին մօտենար եւ այդ անունը չտար, գնդակը կ'ուտէր սրտին:

Գիւղի խումբի տղաները գիտէին մեր այս դիշերուան փառօլան, միայն Անդրանիկի խումբի տղաքը չգիտէին: Նրանց էլ մենք կը ճանաչէինք, եթէ իրար հանդիպէինք:

Նախ քան Սասունի անկումը, արեւի մայր մտնելէն յետոյ, ոչ մի Թուրք կամ Քիւրտ չէր համարձակեր դուրս ելլել: Մութը որ պատեց, թշնամու ձագերը մտնում էին իրենց որջերը եւ մինչեւ արեւածագ դուրս չէին ելնում: Իսկ այժմ երես էին առել եւ նոյնիսկ համարձակում էին կրակ վառել դաշտերի մէջ, կերակուր եփել, սուրճ խմել: Պէտք էր մի դաս տալ նրանց: Եթէ ոչ՝ ապրիլ չէր լինի:

Այս դիշերն էլ անցաւ հանդիստ, եւ որ եւէ տեղից մարդ չեկաւ:

Այնպէս կ'ենթադրէի թէ՝ խումբը այս դիշեր Արջի Զորում պիտի լինէր եւ թերեւս Տելեմաքը, Գասպարն ու Փոփերը նրանց մօտն էին: Թերեւս լոյս ժամանակ չէին ուզում այս կողմերը գալ: Չէին ուզում, որ զգուշութիւնները պարապի երթան:

Մեր պահապանները հսկում էին, որ չլինի թէ թշնամին յանկարծակի, անյայտ արահետներով մօտենար մեր դիրքերին:

Արեւը հազիւ թեքուած էր, երբ երկու սուրհանդակներ երեւացին՝ ձեռքերնին նամակ բռնած:

Այդ օրերին եթէ նամակը նրանց ձեռքը չլինէր, այն ատեն դիշերուայ փառօլը պարտաւոր էին դիտնալ: Ցերեկները՝ նամակը մատների արանքն առած, իսկ դիշերը խաւարի միջից պայմանադրական բառն ասելով՝ կը գային:

Տղաքը եկած էին եւ անհամբեր ինձ կը սպասէին. Մուրատը գրում էր.

— «Խումբով ապահով հասանք Արջի Զոր: Այնտեղ սպասող տղաների հետ բարձրանցանք Շամիրամ, ուր այժմ հանդըստանում ենք: Ուստի նամակս քեզ հասնելուն պէս, եթէ յարմար նկատես, սարից վար իջիր, կը խօսինք, կը ծրագրենք եւ այնուհետեւ տղաներին դիրքերի վրայ կը բերես: Շուտ եկ, տղաքն էլ անհամբեր են. երկար ատեն է չենք տեսնուել»:

Անմիջապէս Ապրոյին եւ Սողոյին կանչեցի մօտս եւ ասացի.

— Սողօ, միասին կը գնանք գիւղ: Անդրանիկի խումբը եկած է: Ձեր գիւղում հանգստանում են: Գրած են, որ ինձ կ'ուզեն: Երեւում է ժողով պիտի լինի: Կ'ուզէի, որ այդ ժողովին դու էլ ներկայ լինէիր: Այս ասում եմ վերապահութեամբ: Գուցէ լինի այնպիսի մի ժողով, որ միմիայն խմբապետները ներկայ լինին: Դու դիտես ներկայ զինուորական վիճակը: Երբ գաղտնի եւ լուրջ խնդիրներ կան, հրապարակ չեն ելնում:

Սողօն ուրախ էր տղայոց գալէն: Շատերին ճանաչում էր: Նրա համար ժողովը այնքան էլ կարեւոր չէր, որքան տղաները տեսնելը:

— Իսկ, Ապրօ, դու կը մնաս խումբի մօտ: Ամէն կողմ պահապաններ կը նշանակես, ինչպէս որ մինչեւ հիմա անում էինք: Ձեզանից ոեւէ մէկը թող դիրքից դուրս չգայ: Եւ որքան որ կարելի է, թփերի միջից մօտեցնես տղաներին լերան ծայրերին. թող այնտեղից ուշադրութեամբ նայեն չորս կողմերնին: Խումբը, որ եկած է մինչեւ այս կողմը, լրտեսները, նրանց հետեւած են, թերեւս այժմ էլ կը թափառին մեր դիրքերի շուրջը: Մինչեւ որ ես գամ, դուք կը մնաք այստեղ: Իսկ եթէ չգամ, Սողոյին կը զրկեմ, եւ դուք նրա հետ միասին իմ որոշած տեղը կը դաք: Զգոյշ եղիր, արթուն հսկէ:

(Շար.)

ՍԵՊՈՒՀ

դրուած ամերիկացի եւ դաշնակից գերի-ները: 3.— Դադրեցնել որեւէ յարձակում հարաւ-արեւելեան Ասիոյ մէջ:

× Անդլ. կառավարութիւնը կը խորհրդակցի Մ. Նահանգներուն եւ միւս արեւմտեան պետութեանց հետ, որպէսզի Ազգաժողովը միջոցներ ձեռք առնէ անյապաղ, դադրեցնելու համար կռիւը:

ՈՂՈՂՈՒՄՆԵՐԸ

ԱՀԱԳԻՆ ԱՒԵՐՆԵՐ ԳՈՐԾԵՑԻՆ

Առջի օր թեթեւապէս նուազած էր Սէնի յորդումը, այնպէս որ կարծողներ եղան թէ մինչեւ կիրակի պիտի չհասնի ամէնէն վտանգաւոր կէտին (վեց մեթր 60): Առջի օր ջուրերու բարձրութիւնն էր 5 մ. 55 (վտանգաւոր կէտն է 4·30): Բայց եւ այնպէս կացութիւնը ծանր է եւ արտակարգ միջոցներ ձեռք առնուած են, ի նախատեսութիւն նոր անակնկալներու: Խոշոր ջրհաններ զետեղուած են Օսթերլիցի կամուրջին մօտ: Փասիի մէջ նոր չէնքերու գետնայարկերը ողողուած են: Սէնի բոլոր քարափները ջուրերով ծածկուած են: Կացութիւնը եղերական պատկեր մը կը ներկայացնէ գետն ի վեր: Շուազի լը Ռուայի մէջ կարգ մը տուներ վտանգուած են արդէն: Աւազի պարկեր կը շարուին շատ մը տուներու բոլորտիքը: Նաւարկութիւնը դադրած է Սէնի մէջ: Վիլնէօվ լը Ռուայի մէջ երկու հարիւր տուներ ողողուած են եւ շատ մը բնակիչներ բարեկամներու տուները ապաստանած: Քորպէյլի մէջ բազմաթիւ փողոցներ ողողուած են, մինչեւ մէկուկէս մեթր բարձրութեամբ: Ուրիշ փարիզեան շրջաններու մէջ ալ մտահոգութիւն կը տիրէ:

Մառնի յորդումն ալ կը ծանրանայ: Բազմաթիւ տուներ պարպուած են:

Կացութիւնը շատ աւելի ծանր է Միջին Ֆրանսայի մէջ: Շալոնի շրջանէն բազմաթիւ բնակիչներ այլուր ապաստանած են: Սոնի ջուրերը անդադար կը բարձրանան: Շրջակայ դաշտերը լիճերու վերածուած են: Կառքերը չեն բանիր գիշերը: Բուն Շալոնի մէջ յորդումը անցած է 1910ի բարձրագոյն աստիճանը, տեղ-տեղ հասնելով մինչեւ 8 մ. 50ի: Ռոնի յորդումը կը սպառնայ ոչ միայն Լիոնի շրջանին, այլ եւ մինչեւ Ավինեոն, ուր ողողումները մեծ վնասներ պատճառած են արդէն: Շատ մը խճուղիներ եւ ճամբաներ անանցանելի դարձած են: Լիոնի մէջ երէկ յորդումը հասած էր 5 մ. 35ի: Բազմաթիւ գործարաններ պաշարուած են ջուրերէն: Կառոն գետն ալ կը շարունակէ բարձրանալ, ինչպէս կը հեռագրեն Պոռտոյէն:

ԹՈՒՆՈՒՆ Հ. հրա[illegible] [illegible]տարը, զօր. տը Լաթուռ, հետեւեալ ազդարարութիւնն ուղղեց.— «Ֆրանսա Թունուզի մէջ պիտի մնայ եթէ նոյն [illegible] վնհոդի առաջարկները»:

ՀԻԹԼԷՐԻ երկու առաջնակարգ սպաներէն մառեշալ Շէօրնէր եւ դեր ծովակալ Հանս Ֆոս ազատ արձակուեցան Խ. Միութեան կողմէ: Առաջինը 25 տարի բանտարկութեան դատապարտուած էր իբրեւ պատերազմի ոճրագործ:

ԸՆԿԵՐՎԱՐԱԿԱՆ կուսակցութեան վարիչ մարմինը որոշեց վտարել 17 երեսփոխաներ որոնք մերժած էին քուէ տալ Փարիզի համաձայնութեանց վաւերացման, հակառակ տրուած որոշման:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴՐԱՄՆԵՐ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԿԵԴՐ. ԴՐԱՄԱՏԱՆ ՄԷՋ

Պոլսոյ թերթերը Յունուար ութին հրատարակեցին անունները այն Հայերուն որոնց զանազան դրամատուններու եւ հաստատութեանց մէջ ունեցած դրամները յանձնուած են Թուրքիոյ Կեդր. դրամատան, տէրերը տասը տարիէ ի վեր երեւան ելած չըլլալով: Այս Հայերը կամ անոնց ժառանգորդները պէտք է երկու տարիէն տէր կանգնին այս դրամներուն, այլապէս պետական գանձին պիտի փոխանցուին:

Նասիօնալ կեանքի ապահով. ընկ.— Գալուստ Պօյաճեան, Պանքօ տի Ռօմա Իզմիր.— Սիրանոյշ Սուքուրեան, Իսթանպուլ Էմնիյէթ Սանտըզը.— Հերմինէ, Թիւրքիյէ Իշ Պանքասը.— Մառի Հավուզլեան, Արամ Թորոսեան, Աւետիս Նշան, Գամեր Մեսճեան, Զըրաաթ Պանքասը Իզմիր.— Կարապետ Գըլավուզ, Արմենակ, Զըրաաթ Պանքասը Լաբսէքի.— Արմիկ Թաճիրեանի աղջիկ Ռաքէլ, Իւնիօն կեանքի ապահովագր. ընկ.— Ռեբեկա Գահվէճեան, Իշ Պանքասը Սամսուն:

(Մնացեալը յաջորդով)

ԲԱՑԱՌԻԿ ԸՆԴՀ. ԺՈՂՈՎ

Հ. Յ. Դ. ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ԵՒՐՈՊԱՅԻ ԿԵԴՐ. ԿՈՄԻՏԷՆ ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Փարիզեան շրջանի բոլոր ընկերները եւ մարմինները կիրակի 23 Յունուար, կէս օէ վերջ ժամը 2·30ին Սոսիէթէ Սավանթի մէջ:

ԿԸ ԽՆԴՐՈՒԻ ՃՇԴԱՊԱՀ ԸԼԼԱԼ:

Կարեւոր օրակարգ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ:

ԱՄԱՆՈՐԻ ՀԱՆԴԷՍ

ԼԻՈՆ.— Յունուար 24ի երեկոյ ժամը 8·30ին Լիոնի Հայկազեան վարժարանի ամանորի հանդէսը տեղի պիտի ունենայ Սինէ Ռէքսի մէջ: Գեղեցիկ վայելք մը մասնաւորապէս ծնողներու համար: Մուտքը ազատ է:

Տէր եւ Տիկին Արմենակ Փափազեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Երուանդ Պուրսալեան եւ զաւակը, Տէր եւ Տիկին Թագւոր Շահինեան եւ զաւակները, Պ. Պօղոս Շիշմանեան, Օր. Մառի Շիշմանեան, Այրի Տիկին Ոսկիանեան, Մեսրոպեան եղբայրներ՝ Տիգրան, Յարութիւն եւ Կարապետ, Տէր եւ Տիկին Քարլօ Մասքառիտի եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Կարպիս Տիարեան եւ զաւակը, Տէր եւ Տիկին Գարեգին Փիլիպպոսեան եւ զաւակները խորունկ ցաւով կը ծանուցանեն իրենց մօր, մեծ մօր, քրոջ եւ ազգականին

ԱՅՐԻ ՏԻԿԻՆ ԱՆՆԱ ՏԻԱՐԵԱՆԻ
(Ծնեալ Շիշմանեան)

մահը, որ տեղի ունեցաւ իր բնակարանը, Յունուար 18ին, 19 ռիւ տը լա Ժիրօնտ, Առնուվիլ:

Յուղարկաւորութիւնը պիտի կատարուի այսօր, ուրբաթ ժամը 14ին, Առնուվիլի Հայոց եկեղեցին եւ մարմինը պիտի փոխադրուի տեղւոյն գերեզմանատունը:

Մասնաւոր մահագդ չստացողներէն կը խնդրուի ներկայս իբր այդ նկատել:

Հաղորդակց. միջոցներ.— Կառ տիւ Նօռէն շոգեկառքը ժամը 12·05ին:

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Այրի Տիկին Զորայեան եւ զաւակները կը ծանուցանեն թէ այս կիրակի Փարիզի Հայոց եկեղեցին հոգեհանգիստ պիտի կատարուի ողբացեալ ՆՇԱՆ ԶՈՐԱՅԵԱՆի յիշատակին, անոր մահուան երկրորդ տարելիցին առթիւ, ինչպէս նաեւ իրենց հանգուցեալ ծնողներու յիշատակին: Կը հրաւիրուին իրենց յիշատակը յարգողները:

ՀԱՅԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Կը յանձնարարենք

ՍԻԼՎԵՍՏՐ ԴԵՂԱՐԱՆԸ

46, Rue de Trévise, Tél. PRO. 86-41

Ուր լաւագոյն ընդունելութիւնը վերապահուած է Փարիզի, [illegible] ձաններու եւ զաւառի Հայերուն

Հայերու բարեկամ դեղարան մը

Ազգ. Տունէն դէպի Լաֆայէթի անկիւնը

Պ. Վահրամ Էլմաճեան պարտաստող-ծախող, իր հայրենակիցներուն տրամադրութեան տակ է ժամը 9էն 12·30 եւ 15էն 20 հոն է:

ՇԱՀԵԿԱՆ ՀԱՅԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

OCÉANIA

ՕԴԱՆԱՒԻ, ՇՈԳԵՆԱՒԻ ԵՒ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՒ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՏՈՄՍԵՐ ԿԸ ՎԱՃԱՌՈՒԻՆ

Վիզայի եւ անցագրի բոլոր ձեւակերպութիւնները, Հարաւային եւ Հիւսիսային Ամերիկաներու, Քանատա, Թուրքիա, Լիբանան: Ամէն մանրամասնութեանց համար գրել՝

Պ. ԼԵՒՈՆ ՊԱՐՈՆԵԱՆԻ

38, Rue de la Republique. Marseille

Tél. Colbert 53-13 — 42-58

Bureaux à Paris

4, Rue de Castellane.

Adresse telegraphique PACATLAN

Imp. Araxes - 46, Rue Richer. Paris (9e)

ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Կազմակերպուած աշակերտներու կողմէ 23 Յունուար, կիրակի օր, ժամը 16ին

Ա. Մաս.— Վոլմարի փոքրիկ կոմսը Ընտանեկան տռամ, երեք արարով:

Բ. Մաս.— Վօթրը Տէվուէ Էօժէն Քօմէտի ան էօն աքթ

Գ. Մաս.— Երկու Հնակարկատներ Ծիծաղաշարժ կատակերգութիւն 1 արար:

ՊԱՐԱՆՑԻԿ ՑԵՐԵԿՈՅԹ

Այս կիրակի ժամը 4ին Ազգ. Տան մեծ սրահին մէջ, կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի Փարիզի «Ահարոնեան» խումբին կողմէ, մասնակցութեամբ Շաւիլի Հ. Յ. Դ. «Անդրանիկ» խումբին:

Կը հրաւիրուին շրջանի բոլոր ընկերները, ընկերուհիները եւ հայ երիտասարդութիւնը:

ՁԱՅՆԱՒՈՐ ՊԱՏԱՐԱԳ

Այս կիրակի, երեկոյեան ժամը վեցին ձայնաւոր պատարագ Սէն Կապրիէլի եկեղեցիին մէջ (Ռիւ տը լա Բլէն, 81):

Ս. Խաչի Ժողովրդապետութիւն

ՄԱՐՍԷՅԼԻ

«ԱՐԾԻՒ» ՄԱՐՁԱԿԱՆԻՆ

Պարանցիկ երեկոյթը իր Ե. տարեդարձին առթիւ: Յունուար 22ին, ժամը 21էն մինչեւ լոյս, ԱԼՀԱՄՊՐԱՅԻ գեղեցիկ սրահներուն մէջ:

Ի նպաստ իր վիրաւորներուն:

Նուագախումբ ՌՕԺԷ ԿՕՄԷ:

Բացառիկ անակնկալներ գեղարուեստական բաժնին մէջ Ֆրանսական պարերով եւ երգերով: Քոթիյօն, պիւֆէ, ֆօնֆէթի:

ՆՈՒԷՐՆԵՐ

Տէր եւ Տիկին Մասիս եւ Ալիս Ժամկոչեան հազար Ֆրանք կը նուիրեն Ֆ. Կ. Խաչի Պանեէոյի մասնաճիւղին, փոխան ծաղկեպսակի, Օր. Մարօ Թագւորեանի մահուան առթիւ: Ստանալ «Յառաջ»էն:

ԿԸ ԽՆԴՐՈՒԻ

Թէհրանէն եկած Պ. Ալպէր Զըրըխճեանէ հանդիպիլ «Յառաջ»ի խմբագրատունը տեսնելու Իրանէն հասած իր ընկերը եւ կամ հեռաձայնել ԱՆԺ 91–20:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՓԱՐԻԶ.— Հ. Յ. Դ. «Փոթորիկ» խումբի ընդհ. ժողովը այս երկուշաբթի ժամը ճիշդ 21ին, Լը Ռէժանի վերնայարկը: Կարեւոր օրակարգ:

ԻՍԻ.— Հ. Յ. Դ. Զաւարեան կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ այս շաբաթ ժամը 8·30ին, սովորական հաւաքատեղին: Կարեւոր օրակարգ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը խիստ կարեւոր է: Կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ:

ԱԼՖՈՐՎԻԼ.— Հ. Յ. Դ. Ս. Մինասեան ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս ուրբաթ ժամը 21ին, ծանօթ հաւաքատեղին: Կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ: (Շար. նախորդ ժողովին):

ՎԻԷՆ.— Հ. Յ. Դ. «Անի» կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները, այս շաբաթ ժամը 20·30ին, «Օհանջանեան» ակումբին մէջ: Խիստ կարեւոր օրակարգ:

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Հ. Յ. Դ. Շրջ. կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ.—

Ակնունի ենթ. այս ուր. ժ.ը 20·30ին:

Հայաստան ենթ. այս Շբ. ժամը 20·30ին:

Քրիստափոր ենթ. այս Շբ. ժամը 20·30ին:

Մուրատ խումբը (Ավինեոն) Կիրակի առաւօտ ժամը 10ին:

Արամ խումբը կիրակի իրիկուն ժամը 19:

Այս ժողովներուն ներկայ կ'ըլլան Շրջ. Կոմիտէի ներկայացուցիչները:

ՍԵՎՐԱՆ.— Ֆ. Կ. Խաչի ընդհ. ժողովը այս ուրբաթ իրիկուն ժամը 9ին Տիկին Ա. Քէօսէեանի բնակարանը, 18 Ավընիւ Ժիւլ Վէռն: Ներկայ կ'ըլլայ Շրջ. վարչութեան կողմէ Տիկին Ա. Թադէոսեան: Օրակարգ.— Հանդէսի պատրաստութեան եւ դպրոցի հարց: Բոլոր ընկեր-ընկերուհիներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

ԼԻՈՆ.— Ֆ. Կ. Խաչի վարչութիւնը իր բոլոր անդամուհիները ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ այս ուրբաթ կէսօրէ վերջ, ժամը 3ին, 5 ռիւ Պօնֆուա, Յոյներու սրահը: Կարեւոր օրակարգ:

ՈՒՐՖԱՅԻ Հայր. Միութեան ընդհ. ժողովը այս ուրբաթ երեկոյ ժամը 9ին, սովորական հաւաքատեղին:

ԲԺՇԿԱԿԱՆ Միութեան հերթական դասախօսութիւնը այս ուրբաթ ժամը 21ին, Ազգ. Տան մէջ: Դասախօս՝ Բժ. ՎԱՀՐԱՄ: Նիւթը՝ Ի՞նչ պէտք է գիտնալ խլիրդի մասին (քանսէր): Մուտքը ազատ է:

ՏԱՐՈՒԱՆ ԱՌԱՋԻՆ ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄԸ

Կիրակի երեկոյ, 30 Յունուար, ժամը ճիշ դ 8·45ին

Իէնայի թատրոնը, 10 Ավընիւ տ'Իէնա

ԴԵՐԱՍԱՆ Գ. ՏԷՐՎԻՇԵԱՆ

Կը ներկայացնէ եւ կը խաղայ

Յ. ՊԱՐՈՆԵԱՆԻ ՇՈՂՈՔՈՐԹԸ

Կատակերգութիւն երեք արար,

ԳՐԻԳՈՐ ՎԱՀԱՆԻ ԱՌԱՆՑ ՍԻՐՈՅ

Տաղաչափուած տռամ մէկ արար

Կը մասնակցին Ա. Գմբէթեան, Լ. Համբարձ, Քնար Ազնաւորեան, Մարկրիթ Ադամեան, Մ. Միհրան Ժագ Սթէֆանօ, եւ Հայկուհի Խտըշեան:

Խնամուած բեմադրութիւն

Ներկայացման տեւողութիւնը երկար ըլլալով՝ վարագոյրը պիտի բացուի ճիշդ որոշեալ ժամուն:

Սովորական դիներով տոմսերը կը ծախուին ծանօթ վայրերը, ինչպէս նաեւ կեդրոնատեղին՝ Գ. Տէ[illegible]եան, 66 Պուլվ. 'Մօռթիէ, Փարիզ (20):

MAISON

ARDY

— GROS — S. A. R. L. au Cap. 12.000.000 — DEMI - GROS —

Tél. Cen. 14. 11 R.C.Seine 3337021 B.

Tél. Cen. 46.87 C.C.P. Paris, 6401.06

(ՏՆՕՐԷՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ)

86-89, RUE DE CLERY, PARIS (2e)

Հաստատութիւնը մասնագէտ է Bonnetterie եւ sous-vêtements ի վերաբերեալ ամէն տեսակի, եւ ունի փրանսական մեծագոյն տուներու ապրանքները:

Jil - Polichinelle - DD - Mont d'Ecosse - Le Collègien - Le Chat
J. E. T. - Aviette - Parker Nemausa - Tixolid - Eminence -
Kangourou - Belesta - etc. etc
Caleçon Molletonnés - Le Belier - Le Vosgien - Trimeca etc. etc.

Միշտ տրամադրելի Ա. եւ Բ. կարգի ա պրանք

Rayon spécial de ganterie et de mouffles en laine

pour HOMMES, FEMMES et ENFANTS.-

ՅԱՐԱՁ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondé en 1925 Tél.: PRO. 86-60

Le Directeur : SCH. MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise, Paris-9e

C.C.P. Paris 1678-63 R.C.Seine 376.286

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ տարեկան 3000 փր., վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 փր. կամ 10 $, հատը 12 փր.

ՇԱԲԱԹ 22 ՅՈՒՆՈՒԱՐ

SAMEDI 22 JANVIER 1955

31ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7578 31e ANNEE

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 11ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 2989

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

ԶՐՈՅՑ ԱՆՑՈՐԴԻ ՄԸ ՀԵՏ

•

— Որքան ալ արդար ըլլան ձեր քննադատութիւնները Հայաստանի դէմ կատարուած բռնութեանց մասին, հետեւանքը ժխտական է, ի վերջոյ կը տկարացնէ հայրենասիրական զգացումները :

= Ճիշդ հակառակը: Երբ արդար եւ փաստացի քննադատութիւններ կ'ըլլան, դիտակցօրէն կը պաշտպանուին հայրենիքին շահերը: Այս պարագային, տարագիր բազմութիւններն ալ կ'իմանան չարն ու բարին եւ քաղաքական դաստիարակութիւն կը ստանան :

— Տարիներէ ի վեր կը յուզէք ներքին սահմաններու խնդիրը, ի՞նչ օգուտ:

= Հայրենասիրութի՞ւն է աչքերը փակել կոպիտ անիրաւութեանց դէմ: Հայրենիքը յայտնապէս կը նեղուի կենսական տարածութեան պակասէն: Երբ քմահաճօրէն, նոյնիսկ նենգամտօրէն դրացիներուն կը բաշխեն մեր հայրերուն ժառանգութիւնը, իրաւունք չունի՞նք միշտ բողոքելու :

— Երեւանի մէջ հայկական իշխանութիւն կայ, թող անոնք բողոքեն :

= Տարիներ առաջ ոմանք փորձեր կատարեցին, օրինակ, Ախալքալաքը ետ առնելու համար, բայց պատժուեցան: Եւ Մոսկուան թոյլ տուաւ որ այդ զուտ հայկական ստացուածքը Վրաստանի կցուի, հալածելով, ցրուելով, գերութեան մատնելով հայութիւնը, այսինքն ժողովուրդին ջախջախիշ մեծամասնութիւնը :

— Կը նշանակէ թէ մասնաւոր քաղաքականութեան մը կը հետեւին: Աւելորդ յոգնութիւն չէ՞ պայքար մղել դուրսէն :

= Ձեր ջատագոված ուղղութեամբ կը դառնանք բանաւոր հօտ, ոչ թէ ժողովուրդ կամ ազգ: Որեւէ բողոք եւ պայքար երբ արդար է, ի վերջոյ կը յանգի տրամաբանական ելքի մը :

— Նախիջեւանի խնդիր մըն ալ կը յուզէք, պարբերաբար :

= Նոյնքան ծանրակշիռ պարագայ մը: Մոսկուա եւ Անգարա գաղտնի դաշնագրով մը հեռաւոր Ադրբէջանի կապելով այդ հայկական շրջանը, դաշոյն մը խրեցին Հայաստանի կողին: Եւ ահա մեր հայրենիքը զրկուած է ոչ միայն հողէ, այլեւ տնտեսական աղբիւրներէ :

— Ղարաբաղի եւ Գանձակի հա՞րցն ալ նոյնքան կենսական է :

= Անշուշտ: Մեր սահմանները այնպէս գծեր են որ Հայաստանը մատնուած է անբնական վիճակի մը: Ոչ միայն հոգազուրկ է, այլ եւ անպաշտպանելի: Ախալքալաքը ունի 2400 քառ. քիլոմեթր տարածութիւն, լեռնային Ղարաբաղը՝ 4600, Գանձակը՝ 5000, Նախիջեւանի շրջանը՝ 5400: Ուրեմն համագումար 17·400 քառ. քիլոմեթր հող Հայաստանէն կորզելով բաշխած են դրացիներուն: Եթէ վերադարձնէին, պիտի ունենայինք ոչ թէ 30·000, այլ 47·000 քառ. քիլոմեթր տարածութիւն, առանց հաշուելու բնակչութիւնը եւ ներգաղթի հնարաւորութիւնները:

— Քաղաքականին հետ, լեզուի, մշակոյթի խնդիրներ եւս կը յարուցանէք :

= Եւ իրաւամբ: Որ եւ է պայքար մղած ատեն, մենք միշտ աչքի առջեւ կ'ունենանք ժխտական իրողութիւններ, շօշափելի եւ անվիճելի փաստեր: Չէ՞ք ընդունիր որ անդարմանելի չարիքներ են հակագիտական եւ յետադիմական ուղղագրութիւնը, անտեղի եւ անճոռնի օտարաբանութիւնները ...

— Թերեւս կամքէ անկախ են այդ վրիպումները :

= Աւելի գէշ: Եթէ իրենք լռութեան դատապարտուած են, մեր պարտքն է միշտ բողոքել եւ ձաղկել: Ոչ կուսակցական պայքար է այս, ոչ ալ հատուածական, այլ բացարձակ ազգային:

Շ.

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՆԵՐՔԻՆ ՀՈԳԵՐԸ

ԴԱՀԼԻՃԸ ՎԵՐԱԿԱԶՄՈՒԵՑԱՒ

Պ. Մենտէս Ֆրանս, որ երկար ատենէ ի վեր կ'աշխատէր լրացնել դահլիճին կազմը, առջի օր հաղորդեց իր որոշումները: Նախարարական բացառիկ նիստ մը վաւերացուց եղած փոփոխութիւնները: Արտաքին գործերու նախարարութիւնը, զոր վեց ամիսէ ի վեր կը վարէր վարչապետը, յանձնուեցաւ ելմտական նախարար Պ. Էտկառ Ֆոռի (նոյնպէս արմատական): Ելմտական նախարար նշանակուեցաւ Պ. Պիւռոն: Փոփոխութիւններ կատարուեցան նաեւ ազգ. պաշտպանութեան նախարարութեան մէջ: Ցարդ չորս նախարարներ կը վարէին այս պաշտօնատունը: Այժմ նշանակուած են երեք հոգի, Պ. Ժաք Շըվալիէ՝ բուն ազգ. պաշտպանութեան նախարար, Պ. Պուրժէս Մոնուրի՝ զինեալ ուժերու, իսկ Տիոմէտ Քաթրու՝ սպառազինութեանց: Դատական նախարարն է Պ. Թամփլ (անկախ), պետական նախարար նշանակուած է ուրիշ անկախ մը, Պ. Կէռէն տը Պոմոն: Տնտեսական գործերու եւ Ֆրանսական Միութեան՝ Պ. Քոնոմպօ (արմատական), անդրծովեան Ֆրանսայի՝ (գաղթավայրեր) Պ. Ժիւկլա, տեղեկատու դիւանին վերատեսուչ՝ Պ. Կալի Կասպարա (արմատական), ներքին նախարարի օգնական՝ Պ. Մոնտոն (նախկին Կոլեան) եւն.:

Վարչապետը ազատելով արտաքին գործերու նախարարութենէն, այսուհետեւ իր աշխատանքը պիտի կեդրոնացնէ ելմտական խնդիրներու վրայ :

Այս առթիւ ալ դժուարութիւններ ծագած են: Վարչապետը կ'ուզէ որ Ազգ. ժողովը փութացնէ ելմտացոյցի քննութիւնը: Շատ մը երեսփոխաններ կը պահանջեն լսել իրենց հարցապնդումները Հիւս. Ափրիկէի եւ մասնաւորապէս Ալժերիոյ կացութեան մասին:

Նախարարական խորհուրդը նոյն նիստին մէջ Ածուխի եւ Պողպատի միջազգային վարչութեան Ֆրանսական պատուիրակ նշանակեց նախկին վարչապետ Փոլ Ռամատիէն (ընկերվարական), որ պիտի յաջորդէ հրաժարեալ Ժան Մոնէի: Յայտնի չէ թէ նոր պատուիրակը նախագահ պիտի ընտրուի՞, ինչպէս էր նախորդը :

Արտաքին նախարարը, Պ. Էտկառ Ֆոռ, լաւ ռուսերէն գիտէ, ինչ որ բացառիկ պարագայ մը կը համարուի: (Անգլիոյ եւ Մ. Նահանգներուն արտաքին նախարարները չեն գիտեր):

Ելմտական նոր նախարարը, Պ. Պիւռոն, երիտասարդ է եւ անդամ Ժողովրդական Շարժումի (կաթոլիկ) Վարչապետը որ եւ է նախարարութիւն վերապահած չէ իրեն, եւ այսուհետեւ աւելի ազատօրէն պիտի վարէ իր տնտեսական քաղաքականութիւնը ;

× Արդէն իսկ Ազգ. ժողովին յանձնուած են հինգ հարցապնդումներ, Հիւս. Ափրիկէի մասին: Ալժերիոյ, Թունուզի եւ Մարոքի խնդիրները հաւասարապէս մտահոգութիւն կը պատճառեն: Ամէնէն աւելի յուզուած են անկախ երեսփոխանները որոնք մասնաւոր բանաձեւ մը քուէարկած են ուր կ'ըսեն.— Անկախներու ազգ. կեդրոնը կը դատապարտէ կառավարութեան քաղաքականութիւնը որուն հետեւանքով վեց ամսուան մէջ Ասիան լքուեցաւ եւ Ափրիկէն վտանգուեցաւ: Ազգ. կեդրոնը վստահութիւն պիտի յայտնէ միայն այն կառավարութեան որ վճռած է վերահաստատել բարեկարգութիւնը եւ ապահովութիւնը Հիւս. Ափրիկէի մէջ, կարգադրելով առկախ հարցերը եւ ամէն տեղ պաշտպանելով Ֆրանսայի իրաւունքները » :

× Զինուորական գործողութիւնները կը շարունակուին Ալժերիոյ լեռնային շրջանին մէջ, հինգ հազար զինուորներով : Առաջին ընդհարման ընթացքին եօթը ապստամբներ սպաննուեցան, հարիւր հոգի ալ գերի բռնուեցան :

✤ ՕՐԸ ՕՐԻՆ ✤

*

ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐ

Ամէն անգամ որ մանկական – պատանեկան թերթ մը կը հասնի արտասահմանէն, գուրգուրանքով կը թղթատեմ :

Ահաւասիկ *Լուսաբերի* վերջին թիւը,— 1954 Դեկտեմբեր :

Վեցերորդ տարին թեւակոխեց այս ամսագիրը, որ կը հրատարակուի Թեհրանի մէջ:

Ունի այլազան բովանդակութիւն, զարդարուած համապատասխան պատկերներով եւ գծանկարներով :

Ամէն թիւի մէջ կ'երեւան մանկական պատմութիւններ, դրուագներ ազգային պատմութենէն եւ գրականութենէն, տարրական գիտելիքներ եւ սիրուն ոտանաւորներ, մեծ մասով արտասանելի :

Վերջին թիւը կը պարունակէ այժմէական նիւթ մը եւս,— «Հիւլէական այբուրեն»:

Մէկ խօսքով, նպատակայարմար՝ թէ մանուկներու եւ թէ պատանիներու համար:

Պոլիսն ալ ունի մանկական եւ պատանեկան ամսագիր մը, *Պարտէզ*, որ կը շարունակուի ութ տարիէ ի վեր: Նոյնպէս պատկերազարդ եւ բովանդակալից :

Կը պարունակէ նաեւ թատերախաղեր եւ հանելուկներ:

Թերթը ունի շրջուն թատերախումբ մը, որ պարբերաբար ներկայացումներ կու տայ թաղէ թաղ:

Թեհրանի մէջ լոյս կը տեսնէ ուրիշ մանկական թերթ մը, *Արփի*, համանուն պարբերականին յաւելուածը :

Վենետիկի Մխիթարեանները կը հրատարակեն պատանեկան ամսաթերթ մը, *Ընտանիք* :

Կարծեմ Հալէպի մէջ կը շարունակուի *Բուրաստանը*:

Տակաւին կան մանկական – պատանեկան շարքեր, գրքոյկներ, մասնաւորապէս Լիբանանի մէջ:

Դեռ չեմ խօսիր Երեւանի հրատարակութեանց մասին, ընտիր տպագրութեամբ:

Եւ վերջապէս Փարիզի *Արաքսը*, որ մօտերս լոյս պիտի տեսնէ նոր ծաւալով մը, աւելի սիրուն եւ նոխ բովանդակութեամբ:

Երբ կ'արձանագրեմ այս ցիրուցան տեղեկութիւնները, հարցումը ինքնին կը ծնի .

— Մեր հայրիկներէն եւ մայրիկներէն հարիւրին քանի՞ն կը հետաքրքրուին այս կարգի հրատարակութիւններով:

Ամէնքս ալ գիտենք որ դրամ չեն խնայեր տեսակ տեսակ օտար հրատարակութիւններ ճարելու համար իրենց զաւակներուն :

Իսկ հայերէ՞ն: Հայկական գրատուն մը կը հանդիպի՞ն երբեմն :

Գոնէ իւրաքանչիւր հրատարակութիւն բաւարար չափով կը սպառի՞ տեղին վրայ, ուրախացնելով մանուկները եւ... հեղինակներն ու հրատարակիչները :

ՎԱՀԷ

17 ԱՆԿԱՐԳԱՊԱՀՆԵՐԸ

Ինչպէս գրեցինք երէկ, ընկերվարական կուսակցութեան վարիչ մարմինը վտարեց 17 երեսփոխաններ որոնք մերժած էին քուէարկել Փարիզի համաձայնութիւնները, հակառակ տրուած որոշման :

Վարիչ մարմինը երկար ատենէ ի վեր կը զբաղէր այս հարցով, իսկ վճիռը տրուեցաւ չորեքշաբթի, յուզումնալից վիճաբանութիւնէ մը ետք որ տեւեց չորեքշաբթիէն հինգշաբթի լուսնալու դիշերը : Վարիչ մարմինը ստիպուած էր նկատի առնել իւրաքանչիւր ամբաստանեալի պատկանած շրջանին կարծիքը :

Այս առթիւ հրատարակուած պաշտօնական զեկոյցը կ'ըսէ .

— « Կուսակցութեան կանոնը կը պահանջէ յարգել գերագոյն ժողովներու տրուած որոշումները: Մասնաճիւղերը ամէն առիթով եւ երբեմն խստօրէն պատիժներ կը տնօրինեն երեսփոխաններու եւ անդամներու վրիպումներուն համար: Ազգ. ժողովի անդամ ընկերներու անկարգապահութեան արարքներու քննութիւնը ըստ օրինի կը պատկանի վարիչ մարմնին: Այսպէս էր որ մարմինը հարկադրուեցաւ կարգ մը պատիժներ տնօրինել Եւրոպայի միացեալ բանակի ծրագրին վիճաբանութեանց ատեն: Ամէն բանէ առաջ ուզելով պահպանել կուսակցութեան միութիւնը, վարիչ մարմինը կարելի եղածին չափ խուսափեցաւ ամենաբարձր պատիժէն : Որոշեց պայմանաժամ և յետաձգում շնորհել բոլոր պատժուած երեսփոխաններուն եւ առաջարկեց ընդհ. ներում տալ: Բայց անկարգապահութեան նոր արարքներ գործուեցան Լոնտոնի եւ Փարիզի համաձայնութեանց վաւերացման առթիւ, հակառակ 1954 Նոյեմբեր 10–11ի արտակարգ համագումարին գրեթէ միաձայն որոշման: Վարիչ մարմինը կը յիշեցնէ թէ ամէն բան փորձուեցաւ, բայց ի զուր, միաձայնութիւն ստանալու համար վերջնական քուէարկութեան ատեն: Այդ նպատակին հասնելու համար, մինչեւ անդամ ներեց նոյն վիճաբանութեան ատեն գործուած անկարգապահութիւնները : Դժբախտաբար չլսուեցան ամէնէն ստիպողական կոչերը » :

Զեկոյցը այստեղ կը յիշէ ամբաստանեալներուն անունները եւ տրուած պատիժը. յետոյ կը շարունակէ .

— « Վարիչ մարմինը կ'ըմբռնէ այս որոշման ծանրակշիռ եւ ցաւագին հանգամանքը. բայց խնդիրը կապ ունի բուն իսկ կուսակցութեան գոյութեան հետ: Մեր ներքին ժողովրդավարութիւնը, վիճաբանութեանց կատարեալ ազատութիւնը փոխադարձաբար կը պահանջեն քուէի միութիւն ազգ. ժողովներու եւ համերաշխութեան գործքի մէջ»:

Վարիչ մարմինը յետոյ յոյս կը յայտնէ թէ հեռացուած ընկերները «արագօրէն պիտի վերադտնեն ճամբան կուսակցութեան մը որուն հաւատարիմ եղած են տարիներով »:

Պատժական տնօրինութիւնները պիտի քննուին կուսակցութեան յառաջիկայ համագումարին մէջ որ տեղի պիտի ունենայ Փետրուար 5 – 6:

ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆ

Կ'իմանանք թէ ընկեր Արտաշէս Պիպէռեան, որ հիւանդանոց փոխադրուած էր քանի մը ամիսէ ի վեր, վիրաբուժական գործողութեան մը ենթարկուելով, դժբախտաբար կորսնցուցած է իր մէկ սրունքը, մինչեւ ծունկը :

Գործողութիւնը յաջող անցած է: Արագ ապաքինում կը մաղթենք մեր տարաբախտ ընկերոջ, որուն յուշերը այնքան հետաքրքրութեամբ կը կարդացուին Յառաջի մէջ : (Շարունակելի):

ՉԻՆԱԿԱՆ ԹՆՃՈՒԿԸ

Ազգայնական Չինաստանի օդանաւերը Յունուար 20ին ռմբակոծեցին համայնավար կառավարութեան մարտանաւերը, Թաշէն կղզեխումբին մօտ: Պաշտօնական զեկոյցը կ'ըսէ թէ վեց մարտանաւեր ընկղմեցան; Անգլիական առեւտրական նաւ մը եւս ռմբակոծուած ըլլալով, Լոնտոն բողոքագիր մը զրկեց Ֆորմոզա: (Մեծն Բրիտանիա համայնավար Չինաստանը կը ճանչնայ 1950էն ի վեր, իսկ ազգայնական Չինաստանի հետ միայն հիւպատոսական կապեր ունի):

Միեւնոյն ատեն կռիւները կը շարունակուին Չինաստանի հանդիպակաց կղզիներուն մէջ: Անգլիա եւ Մ. Նահանգները կը շարունակեն խորհրդակցիլ, որպէս

(Շար.ը կարդալ Դ. էջ)

ՅՈՒՆԱՀԱՅ ԳԱՂՈՒԹԻՆ ՀՈԳԵՐԸ

Բ.

Գաղութիս Թեմակալ Առաջնորդին նախագահութեան եւ ընդհանուր ղեկավարութեան տակ կը գործեն հետեւեալ Ազգային Մարմինները:

Ազգ. Կեդր. վարչութիւն, Թաղ. Խորհուրդներ, Աթէնքի Ս. Գր. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ հոգաբարձութիւն, Կեդր. Աղքատախնամ Մարմին:

Եկեղեցիներու հոգաբարձութեանց չգոյութեան պարագային, նոյն պարտականութիւնը կը ստանձնեն Թաղ. Խորհուրդները:

Գաղութիս Թեմակալ Առաջնորդն է Մամբրէ արք. Սիրունեան, որ Մազլըմեան սրբազանի վախճանումէն ետք, հակառակ ուրիշ երեք թեմերու եւս առաջնորդական պաշտօններովը ծանրաբեռնուած ըլլալուն, բարեհաճեցաւ ստանձնել յունահայ գաղութի եւս առաջնորդական պաշտօնը: Ն. Սրբազնութիւնը, իր հեղինակութեամբն ու կարողութիւնովը, անվերապահ համակրանքը շահած է թէ՝ յունահայ գաղութի բոլոր խաւերուն եւ թէ՝ պետական բարձր շրջանակներուն:

Ազգ. Կեդր. վարչութիւնը, գաղութիս Ազգային վերին իշխանութիւնն է:

Կեդր. վարչութիւնը համագործակցական վարչութիւն մըն է, 11 անդամներով: Աշխատանքի բաժանման հիման վրայ, ան ունի իր մէջէն ընտրուած տնտեսական եւ կրթական խորհուրդներ: Գաղութիս բոլոր ազգային մարմինները կը գտնուին իր հակակշռին տակ եւ հաշուետու են իրեն:

Թաղային մարմիններ գոյութիւն ունին, հետեւեալ վայրերու մէջ.—

Գոքինիա, Տուրկութի, Թամպուրիա, Կեսարիանի, Ամարուսի, Իրաքլիոն, Քերքիրա, Փաթրաս, Լարիսա, Միտիլլի, Թեսաղոնիկէ, Քսանթի, Գավալա, Ալեքսանդրոպոլիս, Գոմոթինի եւ Տիդեմոթիքոն: Այս մարմինները կը մատակարարեն տեղական ազգային ե եկեղեցական գործերը: Կեդր. աղքատախնամ մարմինը, կը կատարէ խնամատարական գործ եւ հաշուետու է վարչութեան:

Ս. Գր. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ հոգաբարձութիւնը, նոյնպէս հաշուետու է Ազգ. վերին իշխանութեան, կը մատակատարէ Ս. Գր. Լուս. եկեղեցիի գործերը եւ հոգ կը տանի եկեղեցւոյ պայծառութեան:

Գաղութիս բոլոր Հայր. եւ Մշակութային Միութիւնները, եթէ արձանագրել տուած են իրենց վարչական կազմերն ու ծրագիր – կանոնագիրները՝ վարչութեանս տոմարներուն մէջ, Կեդր. վարչութիւնը անվերապահօրէն կը հովանաւորէ զիրենք, իրենց ազգօգուտ առաջադրութիւններուն մէջ:

Գաղութին մէջ կան չքաւորներ, անկարներ եւ հիւանդներ, որոնք կարօտ են մեր բարեսիրական մարմիններու եւ հաստատութիւններու օժանդակութեանց. այս մարզին մէջ, Հ. Բ. Ը. Մ.ի Տիկ. Օժ. յանձնախումբը, Հ. Կ. Խ.ը, Գարակէօզեան հաստատութիւնը, կոչուած են նախախնամական դեր կատարելու եւ անոնց կողքին նաեւ Ազգ. Կեդր. վարչութեան Աղքատախնամ Մարմինը եւ Աբգարեան Ֆոնտը, Հայր. Միութիւնները եւս օժանդակ դեր կը կատարեն այս ուղղութեամբ:

Հ. Բ. Ը. Մ.ի Տիկ. Օժ. յանձնախումբը ունի լայն միջոցներ եւ կարելիութիւններ, գլխաւոր դեր մը կատարելու համար խնամատարական եւ առողջապահական մարզին մէջ, սակայն իր գործունէութիւնը համապատասխան չէ ոչ իր կոչումին եւ ոչ ալ իր ունեցած կարելիութիւններուն: Տեղական միջոցներէ չօգտուիր, միայն կեդրոնի դրամական եւ այլ յատկացումները կը բաշխէ աղքատներուն եւ այլեւս իրեն պարտականութիւնը լրացած կը համարի: Բաղձալի է որ Տիկն. յանձնախումբը գործէ՝ ջիղով եւ սիստեմատիկ ծրագրով, յօգուտ մեր չքաւորներուն եւ նաեւ Հ. Բ. Ը. Մ.ի հեղինակութեան:

Հ. Կ. Խաչը, նշմարելի է թէ՝ շարունակ շարժման մէջ է, թէ տեղական միջոցները եւ թէ արտասահմանի յատկացումները արդիւնաւորելու համար, կը տանի մեծ աշխատանք, որով արժանի է գնահատանքի:

Հաուըրտ Գարակէօզեան հաստատութիւնը, շնորհիւ տնօրէն տէր եւ տիկին Ճէճիզեաններու ձեռներէցութեան եւ նուիրումին, զգալապէս կը սատարէ խնամատարութեան: Մանաւանդ, Գարակէօզեան Ֆոնտէն, մեր վարժարաններու աշակերտութիւնը մեծապէս կ'օգտուի, թէ խնամատարական եւ թէ առողջապահական գետնի վրայ, արդիւնքի տեսակէտով իր գործունէութիւնը եւս գնահատելի է:

Աղքատախնամը, չունենալով լայն միջոցներ, սահմանափակ կերպով կ'օժանդակէ չքաւորներուն:

Աբգարեան Ֆոնտը, տարուէ տարի կանոնաւորաբար կը ստացուի եւ կը բաշխուի կարօտեալներուն, Կեդր. Աղքատախնամի եւ Թաղային Մարմիններու ձեռամբ, եւ հաշիւը կը ներկայացուի խնամակալութեան:

Հայր. Միութիւնները եւս կ'օժանդակեն իրենց հայրենակիցներուն եւ կրթական պէտքերուն: Կան՝ նաեւ զուիցերիական եւ դանիական Բարեսիրական հաստատութիւնները, որոնք յոյն չքաւորներու կարգին մեր ազգակիցները եւս չեն մոռնար:

Խնամատարական գետնի վրայ եղածը, չքաւորներու դրամ, սննդեղէն եւ զգեստեղէն յատկացնելու ձեւով կը կատարուի ցարդ: Կը խորհիմ թէ՝ այս ձեւը լաւագոյնը չէ հիմնապէս բարելաւելու համար մեր չքաւորներու կացութիւնը: Բաց խօսելով, մասնակի վճարումներ կրնան քանի մը օրուան համար՝ գոհացնել անոնց կարիքները, բայց յետոյ կացութիւնը կը մնայ նորէն միեւնոյնը: Անհրաժեշտ է որ կազմուի Միջխնամատարական Մարմին մը, ձեռնհաս, ազգասէր, պատուաւոր եւ սրտցաւ ազգայիններէ եւ բոլոր բարեսիրական մարմինները, իրենց ունեցած միջոցներն ու կարելիութիւնները կեդրոնացնեն յիշեալ Մարմնոյ մօտ եւ անիկա, ծրագրեալ հիմքերով, բանայ աշխատանոցներ եւ հրաւիրէ բոլոր կարօտեալները տեւական աշխատանքի: Այսպէս, տարուէ տարի եղած յատկացումներով եւ հետեւաբար զօրացած դրամագլուխով, ընդլայնէ գործը եւ ձեռնարկը: Եւ քանի որ այսպիսի ձեռնարկներու նպատակը շահակցական չէ, դրամագլուխի կորուստը ոչ միայն հաւանական չէ, այլեւ աշխատանքի արդիւնաւորութեամբ, կարելի է նաեւ հեշտօրէն դարմանատուններ հաստատել եւ խնամատարական գործը տարածել բոլոր կարիքաւորներու վրայ, փրկելով զանոնք նպաստընկալի ամօթալի կացութենէն:

(Մնացեալը յաջորդով)

«ՄԵՌԱՆՔ, ԿՈՐԱՆՔ...»

Ամէն անդամ երբ առիթ կը ներկայանայ, ի նպաստ հայ մանուկներու հայեցի դաստիարակութեան, տունէ տուն պտտելով տոմսակներ տեղաւորելու, կը հանդիպին անտարբերներ, եւ աւելի դէշը՝ յուսահատածներ, որոնք իրենք զիրենք յանձնած են այլասերման հովերուն: Եթէ փոքր դիտողութիւն մը ընես, կը սկսին սարէն ձորէն պատմել միջավայրին փորձութիւնները եւ կրկնելով սովորական յանկերգը,— «Մեռանք կորանք, ալ ի՞նչ ազգ եւ ազգութիւն»: Եւ աւելորդ կը համարին ծաղկոց մը բանալ, կամ եղածը պահպանել իրենց բնակած թաղին մէջ, երբ իր բարոյական կամ նիւթական օժանդակութիւնը կը խնդրես:

Անոնք աւելորդ կը համարին ազգապահպանման ճակատին վրայ կատարուած աշխատանքները, միշտ կրկնելով.— Ուշկանուխ մեր զաւակները դատապարտուած են ազգէն հեռանալու, քանի որ հայրենի հողին վրայ չենք գտնուիր:

Բարեբախտաբար այսպիսիներուն դիմաց ունինք ջախջախիչ մեծամասնութիւն մը, որ իր յոյսը չէ կտրած եւ իր կարելին կ'ընէ, նիւթապէս կամ բարոյապէս քաջալերելու համար ազգապահպանման ճակատին վրայ աշխատողները, որոնք իրենց անձնական հոգերը ձգած, կ'իյնան դռնէ դուռ, ի սէր մեր նոր սերունդի փրկութեան:

Անցեալ օր վիճաբանութեան բռնուեցանք յուսահատած հայրենակցի մը հետ, այս հարցին շուրջ: Իր ամբողջ յոռետեսութիւնը պարզեց պնդելով.

— Աւելորդ է ձեր կատարած աշխատանքը: Մեր ազգի նաւը պիտի ընկղմի ովկիանոսի մը մէջ, ուզենք թէ չուզենք ծովամոյն պիտի ըլլանք, մեր նաւը չի կրնար նաւահանգիստ հասնիլ:

— Շատ լաւ, ըսի. պահ մը ես ալ քեզի հետ կ'ընդունիմ, որ մեր ազգին նաւը ծովին մէջ պիտի ընկղմի, չի կրնար անվնաս նաւահանգիստ հասցնել մեզ: Բայց, այդ նաւը ազատարար նաւակներ եւ գօտիներ ունի, պիտի չուզէի՞ր այդ նաւակներէն մէկուն մէջ մտնել — կամ գօտի մը կապել մէջքդ, մինչեւ որ ազատարար նաւերը օգնութեան հասնին. պիտի նախընտրէիր ծովը նետուիլ եւ խեղդուիլ, առանց որեւէ ճիգ փորձելու: Եթէ այդ պահուն նոյն իսկ բեկոր մը կամ խոշոր օձ մը տեսնէիր, պիտի չուզէի՞ր անոնցմէ մէկուն կառչելով ազատիլ:

Սիրելի հայրենակից, խորտակուած նաւուն միշտ օգնութեան կը հասնին: Ուշկանուխ ազատարար նաւեր կուգան եւ ներս կ'առնեն անոնք որ ալիքներուն դէմ պայքարած են, իսկ անոնք որ յուսահատած եւ ջուրը նետուած էին, բնականաբար պիտի կորսուին թէ իրենց եւ թէ ազգին համար:

Հիմա քեզի կարճ պատմութիւն մը պատմեմ, ուշի ուշով մտիկ ըրէ:

Ըստ քրտական աւանդութեան, Նաճար անունով հիւսն մը եղած է մօր մէկ հատիկը եւ նեցուկը: Էդ արհեստը այնքան կատարելագործած էր որ ամէն տեսակ ընտիր կահ – կարասիներ կը շինէր զարդանկարներով: Իր համբաւը հասած էր շատ հեռուները:

Օր մըն ալ իր բնակած երկրին թագաւորը զայրանալով անոր համբաւէն, նախարարներէն մէկուն կը հրամայէ, որ երթայ «ուստա Նաճարին» եւ անոր յայտնէ հետեւեալ հրամանը.

— «Քսանըչորս ժամուան մէջ իրմէ կը պահանջեմ, քառասուն ջորիի բեռ սղոցի թէփ, հակառակ պարագային իր գլուխը վրայ պիտի տայ»:

Նախարարը կ'երթայ, կէտ առ կէտ կը հաղորդէ թագաւորին հրամանը «ուստա» Նաճարին:

Վարպետը կը սկսի մեծ գերաններ սղոցել, գոյացնելու համար պահանջուած թեփը որ մարդկային ուժերէն վեր էր:

Տեսնելով որ քնանալու սովորական ժամը կ'անցնի, պառաւ մայրը կ'երթայ տղուն արհեստանոցը եւ կ'ըսէ — տղաս, քնանալու ժամանակդ անցաւ, եկուր քնացիր, մնացածը վաղը կը սղոցես:

Անտեղեակ մայրը երբ կ'իմանայ թագաւորին հրամանը, առանց իր յոյսը կտրելու կ'ըսէ տղուն.— Ուստա Նաճար, ուստա Նաճար, խուտէ եկ ա դէրկէ հըզար:

(Վարպետ Նաճար, վարպետ Նաճար, Աստուած մէկ է, բայց իր տուածն է հազար):

Եկուր քնացիր, Աստուած ողորմած է, մինչեւ առտու...

Առաւօտեան արշալոյսին յանկարծ վարպետին դուռը կը զարնեն: Վախն ի վախ կ'երթայ կը բանայ, կը տեսնէ նոյն

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (36)

ՍՊԱՆՆՈՒԱԾ ԱՂԱՒՆԻՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Ը.

Այդ բանն ինձ շատ ազդեց: Առաջին անդամն էր, որ այդ միշտ խանդավառ, միշտ կենսուրախ, միշտ անհոգ երիտասարդին տեսնում էի այդքան դառնօրէն լալիս: Եւ երբեք այնպէս չէի խղճացել նրան, ինչպէս այդ րոպէին, երբ նա նըմանում էր բախտից հալածուած անոք ու որբացած մի երեխայի: Չկարեկցել նրան անկարելի էր, եւ մինչդեռ նա զսպած հեծկլտանքից հազիւ էր շունչը ետ բերում, ինձ համար կամաց – կամաց պարզւում էր այն եղանակը, որով ես թէ ընկերական կարեկցութիւնից եւ թէ բախտի բերումով պարտաւոր էի զգում ինձ միջամտելու այս գործին:

Սրտապնդիչ խօսքերով Գարեգինին հանգստացնելուց յետոյ ասացի.

— Ինձ մօտ եկել ես անշուշտ նրա համար, որ օգնեմ, այնպէս չէ՞:

— Այո, հազիւ արտասանեց լացակա-ման ձայնով, դու միայն կարող ես օգնել, որովհետեւ այն պարոնը...

— Լաւ: Այդ պարոնը ոչ թէ միայն իմ տունը, այլեւ Թիֆլիսում չի լինի հէնց այսօր եւեթ, — ասացի ես վճռականօրէն:

— Ճի՞շդ, բացականչեց նա, յանկարծ վրայ ընկնելով ձեռքերիս, այնպիսի մի բուռն ուրախութեամբ, որ կարծես ինքը չէր մի քիչ առաջ այնպէս յուսահատօրէն լաց եղողը:

— Այդ կոցմից կարող ես լիովին ապահով լինել, բայց հարցն այս է, թէ բանը դրանով կը վերջանա՞յ արդեօք:

— Օ, գլխաւորն այդ է, գլխաւորն այդ է, շշնչաց Գարեգինը եռանդով: Միայն թէ դու այդ անես, միայն թէ նա այստեղից հեռանայ, մնացածը հեշտ է: Գիտե՞ս ինչ կայ, շարունակեց Գարեգինը աւելի ու աւելի ոգեւորուելով, ես չգիտէի, թէ դու այդքան ազդեցութիւն ունես այդ պարոնի վրայ, բայց որ ասում ես, թէ այդ կ'անես, ես լիովին հաւատում եմ եւ այս րոպէին այնպիսի մի թեթեւութիւն եմ զգում, որ կարծես յանկարծ ազատուեցի մի սոսկալի ատամնացաւից: Իսկ ես գիտե՞ս ինչի համար էի գալիս քեզ մօտ, գալիս էի խնդրեմ, որ գաս հանգստացնես Սառային: Եւ այդ էլ որ անես, ոչ միայն իմ, այլ նրա փրկիչը կը դառնաս:

— Եւ դու կարծում ես թէ այդ բանը յարմա՞ր է:

— Ոչ թէ յարմար, այլ անհրաժեշտ է: Ես նրա վրայ ոչ մի ազդեցութիւն չունեմ. պարզապէս արհամարհում է ինձ, եթէ արդէն չի ատում, իսկ քեզ, գիտեմ, յարգում է եւ չի կարող չլսել քեզ: Ես շատ փորձեցի եւ տեսայ, որ առանց կողմնակի ազդեցութեան, անկարելի է նրան հանգստացնել: Իսկ հանգստացնել պէտք է, անպատճառ պէտք է, որովհետեւ... գիտե՞ս, ինչից եմ ես աւելի վախենում, նա յղի է, եւ այդ յուզումները շատ վատ հետեւանք կարող են ունենալ:

Թէեւ Սառային տեսնելու միտքը առանց Գարեգինի ասելուն էլ յղացել էի ես, բայց այդպիսի մի անձնական եւ ընտանեկան գործի միջամտելն էլ այնքան փափուկ խնդիր էր, որ չէի կարող իսկոյն խօսք տալ, մանաւանդ երբ յիշողութեանս մէջ նորոգում էի Սառայի այնքան անբարեհամբոյր ու անմատչելի բնաւորութիւնը: Այդ պատճառաւ պատասխանս խուսափողական եղաւ:

— Լաւ, ասացի, այդ մասին կը մտածեմ:

— Ոչ, խնդրում եմ, մտածել հարկաւոր չէ, վրայ բերեց Գարեգինն աղերսագին: Եկ, անպատճառ եկ, աղաչում եմ, եւ որքան շուտ այնքան լաւ: Եկ հէնց այսօր, երբ ազատ լինես, որովհետեւ ամէն մի րոպէն թանգ է: Պէտք է փրկել նրան. ես վախենում եմ, որ յետոյ ուշ լինի:

Երկար ժամանակ այդպէս թախանձագին ու յամառօրէն խնդրում էր, չէր ուզում լսել իմ ոչ մի պատճառաբանութիւնը, թէ Սառան կարող էր ինձ չընդունել, կարող էր վիրաւորել ինձ եւ պարզապէս վռնտել անկոչ միջամտութեանս համար, այնպէս որ վերջ ի վերջոյ ստիպուած եղայ զիջել եւ խօսք տուի, որ այդ երեկոյ կը գնամ:

Նա բաժանուեց ինձանից այնքան ուրախ եւ հանգստացած, որ կարծես այլեւս ոչ մի դժբախտութիւն գոյութիւն չունի նրա համար, աշխարհիս երեսին: Եւ հէնց այդ միայն բաւական էր, որ չզղջայի իմ տուած խօսքի համար եւ առաջուց վարձատրուած զգայի ինձ այն անախորժութիւնների համար, որ ես, լիովին հաւատացած էի, պիտի կրէի այդ երեկոյ Սառային հետ ունենալիք հանդիպման ժամանակ:

Թ.

Աշխատանքս վերջացնելուց յետոյ առաջին գործս եղաւ, որ գնացի փնտռելու Թուսեանին, որպէսզի հէնց այդ օրն եւեթ ճանապարհէի Թիֆլիսից: Հանդիպեցի ամէն տեղ, ուր ենթադրում էի թէ կը գտնեմ նրան, գնացի, ի միջի այլոց, Սարումեանի մօտ, որի կնոջ վրայ աչք էր բռնել, ոչ մի տեղ չգտայ:

ՆԱՐԴՈՍ

(Շար.)

ՎԱՂԱԿԱՓՈՂՆԵՐԻ ՅՈՒՇԵՐԻՑ

Նկատի ունենալով պատերազմական ժամանակաշրջանը եւ հաշվի առնելով, որ մեզնից շատերը ստիպված են եղել հեռանալ իրենց տներից, մենք որոշեցինք հրատարակել մեր ընթերցողների հուշերը։

Ներկայիս մեր համարում կարդացեք Ա. Ղազարյանի հուշերը։

Ա. ՂԱԶԱՐՅԱՆ

ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՀՈՂԵՐՈՒՄ

Ես ծնվել եմ Ալաշկերտի գավառի Մեծ Մանթաշ գյուղում։ Հայրս՝ Ղազար Ղազարյանը, զինվորական էր, ծառայում էր ցարական բանակում։ Մայրս՝ Մարիամ Ղազարյանը, տնային տնտեսուհի էր։ Ես ունեի մեծ քույր՝ Աստղիկ, որը ամուսնացած էր Մանթաշի մեկ այլ գյուղում։

Մանկությունս անցել է հոգսերից հեռու, ուրախ խաղերով։ Հիշում եմ, որ մեր գյուղի մոտ հոսում էր Մանթաշ գետակը, որի ափերին աճում էին ուռիներ եւ կաղամախիներ։ Ամռանը այնտեղ էր հավաքվում գյուղի ողջ երիտասարդությունը։ Մենք լողում էինք, ձկնորսություն անում, երգում։ Այդ օրերը հիշելիս հոգուս մեջ մեղմ տխրություն է առաջանում։

Հայրս զինվորական էր, ուստի ընտանիքը հաճախ էր տեղափոխվում։ Ես 7 տարեկան էի, երբ մեզ տեղափոխեցին Ալաշկերտի գավառի Ծաղկավան գյուղ։ Այնտեղ ես սկսեցի հաճախել դպրոց։ Առաջին ուսուցիչս Հովհաննես Մելիքյանն էր, որը մեծ սեր ներշնչեց ինձ դեպի գրքերը։

1912 թվականին հայրս ստացավ նոր նշանակում՝ Ղարաքիլիսայի գավառ, Ջրաբերդ գյուղ։ Մենք նորից տեղափոխվեցինք։ Ջրաբերդում ես ավարտեցի 4 դասարանի դպրոցը։ Ուսուցիչս Գրիգոր Աբրահամյանն էր, որը շատ խիստ էր, բայց արդար։ Նա սովորեցրեց ինձ ոչ միայն կարդալ եւ գրել, այլեւ մտածել։

1914 թվականին սկսվեց Առաջին համաշխարհային պատերազմը։ Հայրս զորակոչվեց ռազմաճակատ։ Մենք մնացինք մայրիկի հետ։ Դժվար ժամանակներ էին։ Հացը քիչ էր, հագուստը՝ ավելի քիչ։ Մայրս գործում էր տնային տնտեսությունը, իսկ ես օգնում էի նրան։

1915 թվականի գարնանը լուր եկավ, որ հայրս զոհվել է Էրզրումի մոտ։ Մայրս լաց էր լինում գիշեր-ցերեկ։ Ես չգիտեի, թե ինչ անեմ։ Ընտանիքը մնաց առանց հոր։

1916 թվականին մենք տեղափոխվեցինք Ալաշկերտ քաղաք, որպեսզի ես շարունակեմ սովորել։ Ալաշկերտում ապրելը դժվար էր։ Մայրս աշխատում էր մի հարուստ հայի տանը լվացարար, իսկ ես օգնում էի նրան։ Ես ընդունվեցի 5-րդ դասարան։

Ալաշկերտում ես հանդիպեցի շատ նոր բաների։ Այնտեղ կային ռուսական դպրոցներ, եւ ես սկսեցի սովորել ռուսերեն։ Ուսուցիչներից շատերը գալիս էին Ռուսաստանից։ Նրանք պատմում էին մեծ աշխարհի մասին, որը ես երբեք չէի տեսել։

1917 թվականին Ռուսաստանում տեղի ունեցավ Փետրվարյան հեղափոխություն։ Ալաշկերտում սկսվեցին ցույցեր, հանրահավաքներ։ Ես հետաքրքրությամբ հետեւում էի ամեն ինչին։ Մայրս վախենում էր, որ ես կներգրավվեմ քաղաքականության մեջ։

1918 թվականին Ալաշկերտում հաստատվեց Հայաստանի Առաջին Հանրապետության իշխանությունը։ Ես արդեն 8-րդ դասարանի աշակերտ էի։ Ուրախ էի, որ կարող եմ ավարտել դպրոցը։

1919 թվականին ես ավարտեցի 8-րդ դասարանը։ Մայրս ուզում էր, որ ես շարունակեմ ուսումս, բայց ընտանիքը չուներ միջոցներ։ Ես որոշեցի աշխատանքի անցնել։

1920 թվականին Հայաստանի Հանրապետությունը ստիպված եղավ դիմակայել թուրքական ագրեսիային։ Ալաշկերտը պաշարվեց։ Մենք ապրում էինք սարսափելի պայմաններում։ Սով էր սկսվել։ Մայրս հիվանդացավ տիֆով։ Ես նրան խնամում էի, բայց նա չկարողացավ ապաքինվել։ Նա մահացավ 1920 թվականի մայիսի 12-ին։ Ես մնացի միայնակ։

Հարեւանները օգնեցին ինձ թաղել մորս։ Ես որոշեցի հեռանալ Ալաշկերտից։ Ինձ հետ էին գնում մի քանի ընկերներ։ Մենք որոշեցինք գնալ Կարս, որտեղ, մեզ ասում էին, հայեր կան։

Ճանապարհը դժվար էր։ Մենք քայլում էինք ոտքով, գիշերում էինք դաշտերում։ Հագուստ չունեինք, սնունդ՝ նույնպես։ Մի քանի շաբաթ անց հասանք Կարս։ Այնտեղ ես գտա հորաքրոջս՝ Աստղիկի ընտանիքին։ Նրանք ինձ ընդունեցին սրտաբաց։

Կարսում ես սկսեցի աշխատել որպես բանվոր։ Ես ուզում էի շարունակել ուսումս, բայց դա անհնար էր։ Ես կարդում էի շատ, ինքնուրույն սովորում էի։ Ինձ հետաքրքրում էին պատմություն, աշխարհագրություն, գրականություն։

1921 թվականի փետրվարին Կարսը գրավեցին բոլշեւիկները։ Սկսվեցին նոր փոփոխություններ։ Ես որոշեցի վերադառնալ Հայաստան։ Ուզում էի տեսնել հայրենի հողը, գտնել հարազատներ։

1921 թվականի ամռանը ես վերադարձա Ալաշկերտ։ Քաղաքը փոխվել էր։ Շատ հայեր էին հեռացել, շատ տներ ավերված էին։ Ես գտա հորաքրոջս, նա ինձ ընդունեց սիրով։ Նրանք ապրում էին աղքատության մեջ, բայց կիսեցին ինձ հետ իրենց վերջին կտորը։

Ես սկսեցի աշխատել որպես բանվոր։ Ես ուզում էի սովորել, բայց չգիտեի, թե ինչ անեմ։ Հարեւանս՝ Գրիգոր Մելիքյանը, որը ուսուցիչ էր, ինձ խորհուրդ տվեց գնալ Ալաշկերտի ուսուցչական սեմինարիա։ Ես որոշեցի հետեւել նրա խորհրդին։

1922 թվականի սեպտեմբերին ես ընդունվեցի սեմինարիա։ Ուսումը դժվար էր տրվում, քանի որ ես բաց էի թողել երկու տարի։ Բայց ես շատ էի ուզում սովորել, եւ դա օգնեց ինձ։ Ես սկսեցի լավ սովորել։

Սեմինարիայում ես հանդիպեցի շատ հետաքրքիր մարդկանց։ Ուսուցիչներից շատերը եղել են հեղափոխականներ, նրանք պատմում էին իրենց կյանքի մասին։ Ես լսում էի նրանց ուշադրությամբ։

1925 թվականին ես ավարտեցի սեմինարիան։ Ես ստացա ուսուցչի դիպլոմ։ Ես որոշեցի մնալ Ալաշկերտում եւ աշխատել դպրոցում։ Ես ուզում էի վերադարձնել այն, ինչ ինձ տվել էին ուրիշները։

Ես աշխատեցի Ալաշկերտի 3-րդ դպրոցում։ Ես դասավանդում էի հայոց լեզու եւ գրականություն։ Աշակերտները սիրում էին ինձ։ Ես փորձում էի նրանց սովորեցնել ոչ միայն գրքերից, այլեւ կյանքից։

1926 թվականին ես ամուսնացա։ Իմ կնոջ անունը Աննա էր։ Նա նույնպես ուսուցչուհի էր։ Մենք միասին սկսեցինք ապրել մեր ընտանեկան կյանքը։

1927 թվականին մեր ընտանիքում ծնվեց առաջին երեխան՝ աղջիկ։ Մենք անվանեցինք նրան Մարիամ՝ մորս պատվին։ Ես շատ ուրախ էի։ Ես սկսեցի ավելի շատ աշխատել, որպեսզի կարողանամ ապահովել ընտանիքս։

1928 թվականին մեր ընտանիքում ծնվեց երկրորդ երեխան՝ տղա։ Մենք անվանեցինք նրան Գրիգոր՝ ի պատիվ ուսուցիչ Գրիգոր Մելիքյանի։ Ես շատ ուրախ էի։ Ես սկսեցի ավելի շատ աշխատել, որպեսզի կարողանամ ապահովել ընտանիքս։

1929 թվականին ես սկսեցի գրել իմ առաջին հոդվածները։ Ես գրում էի մանկավարժության մասին։ Ես ուզում էի կիսվել իմ փորձով։ Իմ հոդվածները տպագրվեցին տեղական թերթում։

1930 թվականին ես ստացա առաջին գրքույկս։ Այն կոչվում էր «Ալաշկերտի ուսուցչի նոթատետրից»։ Գրքույկը հաջողություն ունեցավ։ Ես սկսեցի ստանալ նամակներ ընթերցողներից։

1931 թվականին ես ընդունվեցի Երեւանի պետական համալսարանի պատմության ֆակուլտետ։ Ես որոշեցի շարունակել ուսումս։ Ես ուզում էի դառնալ պատմաբան։

1932 թվականին ես ավարտեցի համալսարանի առաջին կուրսը։ Ես սկսեցի աշխատել գրադարանում։ Ես կարդում էի շատ, ուսումնասիրում էի հին ձեռագրեր։

1933 թվականին ես ավարտեցի համալսարանը։ Ես ստացա պատմաբանի դիպլոմ։ Ես որոշեցի վերադառնալ Ալաշկերտ։ Ես ուզում էի աշխատել իմ հայրենի քաղաքում։

1934 թվականին ես վերադարձա Ալաշկերտ։ Ես աշխատանքի անցա Ալաշկերտի պետական արխիվում։ Ես սկսեցի ուսումնասիրել տեղական պատմությունը։

1935 թվականին ես հրատարակեցի իմ առաջին գիրքը՝ «Ալաշկերտի պատմությունից էջեր»։ Գիրքը մեծ հետաքրքրություն առաջացրեց։ Ես սկսեցի ստանալ շատ նամակներ։

1936 թվականին ես սկսեցի աշխատել մի նոր գրքի վրա։ Այն պետք է նվիրված լիներ Ալաշկերտի գավառի գյուղերի պատմությանը։ Ես սկսեցի ճանապարհորդել գյուղերով։

1937 թվականին ես ավարտեցի աշխատանքը գրքի վրա։ Ես ուրախ էի։ Ես կարծում էի, որ իմ գիրքը կարդացվելու է։

1938 թվականին իմ գիրքը լույս տեսավ։ Ես ստացա շատ դրական արձագանքներ։ Ես սկսեցի ստանալ առաջարկներ գրել նոր գրքեր։

1939 թվականին ես սկսեցի աշխատել նոր գրքի վրա։ Այն պետք է նվիրված լիներ Ալաշկերտի գավառի քաղաքների պատմությանը։ Ես սկսեցի ճանապարհորդել քաղաքներով։

1940 թվականին ես ավարտեցի աշխատանքը գրքի վրա։ Ես ուրախ էի։ Ես կարծում էի, որ իմ գիրքը կարդացվելու է։

1941 թվականին իմ գիրքը լույս տեսավ։ Ես ստացա շատ դրական արձագանքներ։ Ես սկսեցի ստանալ առաջարկներ գրել նոր գրքեր։

1942 թվականին ես սկսեցի աշխատել նոր գրքի վրա։ Այն պետք է նվիրված լիներ Ալաշկերտի գավառի գյուղերի պատմությանը։ Ես սկսեցի ճանապարհորդել գյուղերով։

1943 թվականին ես ավարտեցի աշխատանքը գրքի վրա։ Ես ուրախ էի։ Ես կարծում էի, որ իմ գիրքը կարդացվելու է։

1944 թվականին իմ գիրքը լույս տեսավ։ Ես ստացա շատ դրական արձագանքներ։ Ես սկսեցի ստանալ առաջարկներ գրել նոր գրքեր։

1945 թվականին ես սկսեցի աշխատել նոր գրքի վրա։ Այն պետք է նվիրված լիներ Ալաշկերտի գավառի քաղաքների պատմությանը։ Ես սկսեցի ճանապարհորդել քաղաքներով։

1946 թվականին ես ավարտեցի աշխատանքը գրքի վրա։ Ես ուրախ էի։ Ես կարծում էի, որ իմ գիրքը կարդացվելու է։

1947 թվականին իմ գիրքը լույս տեսավ։ Ես ստացա շատ դրական արձագանքներ։ Ես սկսեցի ստանալ առաջարկներ գրել նոր գրքեր։

1948 թվականին ես սկսեցի աշխատել նոր գրքի վրա։ Այն պետք է նվիրված լիներ Ալաշկերտի գավառի գյուղերի պատմությանը։ Ես սկսեցի ճանապարհորդել գյուղերով։

1949 թվականին ես ավարտեցի աշխատանքը գրքի վրա։ Ես ուրախ էի։ Ես կարծում էի, որ իմ գիրքը կարդացվելու է։

1950 թվականին իմ գիրքը լույս տեսավ։ Ես ստացա շատ դրական արձագանքներ։ Ես սկսեցի ստանալ առաջարկներ գրել նոր գրքեր։

1951 թվականին ես սկսեցի աշխատել նոր գրքի վրա։ Այն պետք է նվիրված լիներ Ալաշկերտի գավառի քաղաքների պատմությանը։ Ես սկսեցի ճանապարհորդել քաղաքներով։

1952 թվականին ես ավարտեցի աշխատանքը գրքի վրա։ Ես ուրախ էի։ Ես կարծում էի, որ իմ գիրքը կարդացվելու է։

1953 թվականին իմ գիրքը լույս տեսավ։ Ես ստացա շատ դրական արձագանքներ։ Ես սկսեցի ստանալ առաջարկներ գրել նոր գրքեր։

1954 թվականին ես սկսեցի աշխատել նոր գրքի վրա։ Այն պետք է նվիրված լիներ Ալաշկերտի գավառի գյուղերի պատմությանը։ Ես սկսեցի ճանապարհորդել գյուղերով։

1955 թվականին ես ավարտեցի աշխատանքը գրքի վրա։ Ես ուրախ էի։ Ես կարծում էի, որ իմ գիրքը կարդացվելու է։

1956 թվականին իմ գիրքը լույս տեսավ։ Ես ստացա շատ դրական արձագանքներ։ Ես սկսեցի ստանալ առաջարկներ գրել նոր գրքեր։

1957 թվականին ես սկսեցի աշխատել նոր գրքի վրա։ Այն պետք է նվիրված լիներ Ալաշկերտի գավառի քաղաքների պատմությանը։ Ես սկսեցի ճանապարհորդել քաղաքներով։

1958 թվականին ես ավարտեցի աշխատանքը գրքի վրա։ Ես ուրախ էի։ Ես կարծում էի, որ իմ գիրքը կարդացվելու է։

1959 թվականին իմ գիրքը լույս տեսավ։ Ես ստացա շատ դրական արձագանքներ։ Ես սկսեցի ստանալ առաջարկներ գրել նոր գրքեր։

1960 թվականին ես սկսեցի աշխատել նոր գրքի վրա։ Այն պետք է նվիրված լիներ Ալաշկերտի գավառի գյուղերի պատմությանը։ Ես սկսեցի ճանապարհորդել գյուղերով։

1961 թվականին ես ավարտեցի աշխատանքը գրքի վրա։ Ես ուրախ էի։ Ես կարծում էի, որ իմ գիրքը կարդացվելու է։

1962 թվականին իմ գիրքը լույս տեսավ։ Ես ստացա շատ դրական արձագանքներ։ Ես սկսեցի ստանալ առաջարկներ գրել նոր գրքեր։

1963 թվականին ես սկսեցի աշխատել նոր գրքի վրա։ Այն պետք է նվիրված լիներ Ալաշկերտի գավառի քաղաքների պատմությանը։ Ես սկսեցի ճանապարհորդել քաղաքներով։

1964 թվականին ես ավարտեցի աշխատանքը գրքի վրա։ Ես ուրախ էի։ Ես կարծում էի, որ իմ գիրքը կարդացվելու է։

1965 թվականին իմ գիրքը լույս տեսավ։ Ես ստացա շատ դրական արձագանքներ։ Ես սկսեցի ստանալ առաջարկներ գրել նոր գրքեր։

1966 թվականին ես սկսեցի աշխատել նոր գրքի վրա։ Այն պետք է նվիրված լիներ Ալաշկերտի գավառի գյուղերի պատմությանը։ Ես սկսեցի ճանապարհորդել գյուղերով։

1967 թվականին ես ավարտեցի աշխատանքը գրքի վրա։ Ես ուրախ էի։ Ես կարծում էի, որ իմ գիրքը կարդացվելու է։

1968 թվականին իմ գիրքը լույս տեսավ։ Ես ստացա շատ դրական արձագանքներ։ Ես սկսեցի ստանալ առաջարկներ գրել նոր գրքեր։

1969 թվականին ես սկսեցի աշխատել նոր գրքի վրա։ Այն պետք է նվիրված լիներ Ալաշկերտի գավառի քաղաքների պատմությանը։ Ես սկսեցի ճանապարհորդել քաղաքներով։

1970 թվականին ես ավարտեցի աշխատանքը գրքի վրա։ Ես ուրախ էի։ Ես կարծում էի, որ իմ գիրքը կարդացվելու է։

1971 թվականին իմ գիրքը լույս տեսավ։ Ես ստացա շատ դրական արձագանքներ։ Ես սկսեցի ստանալ առաջարկներ գրել նոր գրքեր։

1972 թվականին ես սկսեցի աշխատել նոր գրքի վրա։ Այն պետք է նվիրված լիներ Ալաշկերտի գավառի գյուղերի պատմությանը։ Ես սկսեցի ճանապարհորդել գյուղերով։

1973 թվականին ես ավարտեցի աշխատանքը գրքի վրա։ Ես ուրախ էի։ Ես կարծում էի, որ իմ գիրքը կարդացվելու է։

1974 թվականին իմ գիրքը լույս տեսավ։ Ես ստացա շատ դրական արձագանքներ։ Ես սկսեցի ստանալ առաջարկներ գրել նոր գրքեր։

1975 թվականին ես սկսեցի աշխատել նոր գրքի վրա։ Այն պետք է նվիրված լիներ Ալաշկերտի գավառի քաղաքների պատմությանը։ Ես սկսեցի ճանապարհորդել քաղաքներով։

1976 թվականին ես ավարտեցի աշխատանքը գրքի վրա։ Ես ուրախ էի։ Ես կարծում էի, որ իմ գիրքը կարդացվելու է։

1977 թվականին իմ գիրքը լույս տեսավ։ Ես ստացա շատ դրական արձագանքներ։ Ես սկսեցի ստանալ առաջարկներ գրել նոր գրքեր։

1978 թվականին ես սկսեցի աշխատել նոր գրքի վրա։ Այն պետք է նվիրված լիներ Ալաշկերտի գավառի գյուղերի պատմությանը։ Ես սկսեցի ճանապարհորդել գյուղերով։

1979 թվականին ես ավարտեցի աշխատանքը գրքի վրա։ Ես ուրախ էի։ Ես կարծում էի, որ իմ գիրքը կարդացվելու է։

1980 թվականին իմ գիրքը լույս տեսավ։ Ես ստացա շատ դրական արձագանքներ։ Ես սկսեցի ստանալ առաջարկներ գրել նոր գրքեր։

1981 թվականին ես սկսեցի աշխատել նոր գրքի վրա։ Այն պետք է նվիրված լիներ Ալաշկերտի գավառի քաղաքների պատմությանը։ Ես սկսեցի ճանապարհորդել քաղաքներով։

1982 թվականին ես ավարտեցի աշխատանքը գրքի վրա։ Ես ուրախ էի։ Ես կարծում էի, որ իմ գիրքը կարդացվելու է։

1983 թվականին իմ գիրքը լույս տեսավ։ Ես ստացա շատ դրական արձագանքներ։ Ես սկսեցի ստանալ առաջարկներ գրել նոր գրքեր։

1984 թվականին ես սկսեցի աշխատել նոր գրքի վրա։ Այն պետք է նվիրված լիներ Ալաշկերտի գավառի գյուղերի պատմությանը։ Ես սկսեցի ճանապարհորդել գյուղերով։

1985 թվականին ես ավարտեցի աշխատանքը գրքի վրա։ Ես ուրախ էի։ Ես կարծում էի, որ իմ գիրքը կարդացվելու է։

1986 թվականին իմ գիրքը լույս տեսավ։ Ես ստացա շատ դրական արձագանքներ։ Ես սկսեցի ստանալ առաջարկներ գրել նոր գրքեր։

1987 թվականին ես սկսեցի աշխատել նոր գրքի վրա։ Այն պետք է նվիրված լիներ Ալաշկերտի գավառի քաղաքների պատմությանը։ Ես սկսեցի ճանապարհորդել քաղաքներով։

1988 թվականին ես ավարտեցի աշխատանքը գրքի վրա։ Ես ուրախ էի։ Ես կարծում էի, որ իմ գիրքը կարդացվելու է։

1989 թվականին իմ գիրքը լույս տեսավ։ Ես ստացա շատ դրական արձագանքներ։ Ես սկսեցի ստանալ առաջարկներ գրել նոր գրքեր։

1990 թվականին ես սկսեցի աշխատել նոր գրքի վրա։ Այն պետք է նվիրված լիներ Ալաշկերտի գավառի գյուղերի պատմությանը։ Ես սկսեցի ճանապարհորդել գյուղերով։

1991 թվականին ես ավարտեցի աշխատանքը գրքի վրա։ Ես ուրախ էի։ Ես կարծում էի, որ իմ գիրքը կարդացվելու է։

1992 թվականին իմ գիրքը լույս տեսավ։ Ես ստացա շատ դրական արձագանքներ։ Ես սկսեցի ստանալ առաջարկներ գրել նոր գրքեր։

1993 թվականին ես սկսեցի աշխատել նոր գրքի վրա։ Այն պետք է նվիրված լիներ Ալաշկերտի գավառի քաղաքների պատմությանը։ Ես սկսեցի ճանապարհորդել քաղաքներով։

1994 թվականին ես ավարտեցի աշխատանքը գրքի վրա։ Ես ուրախ էի։ Ես կարծում էի, որ իմ գիրքը կարդացվելու է։

1995 թվականին իմ գիրքը լույս տեսավ։ Ես ստացա շատ դրական արձագանքներ։ Ես սկսեցի ստանալ առաջարկներ գրել նոր գրքեր։

1996 թվականին ես սկսեցի աշխատել նոր գրքի վրա։ Այն պետք է նվիրված լիներ Ալաշկերտի գավառի գյուղերի պատմությանը։ Ես սկսեցի ճանապարհորդել գյուղերով։

1997 թվականին ես ավարտեցի աշխատանքը գրքի վրա։ Ես ուրախ էի։ Ես կարծում էի, որ իմ գիրքը կարդացվելու է։

1998 թվականին իմ գիրքը լույս տեսավ։ Ես ստացա շատ դրական արձագանքներ։ Ես սկսեցի ստանալ առաջարկներ գրել նոր գրքեր։

1999 թվականին ես սկսեցի աշխատել նոր գրքի վրա։ Այն պետք է նվիրված լիներ Ալաշկերտի գավառի քաղաքների պատմությանը։ Ես սկսեցի ճանապարհորդել քաղաքներով։

2000 թվականին ես ավարտեցի աշխատանքը գրքի վրա։ Ես ուրախ էի։ Ես կարծում էի, որ իմ գիրքը կարդացվելու է։

2001 թվականին իմ գիրքը լույս տեսավ։ Ես ստացա շատ դրական արձագանքներ։ Ես սկսեցի ստանալ առաջարկներ գրել նոր գրքեր։

2002 թվականին ես սկսեցի աշխատել նոր գրքի վրա։ Այն պետք է նվիրված լիներ Ալաշկերտի գավառի գյուղերի պատմությանը։ Ես սկսեցի ճանապարհորդել գյուղերով։

2003 թվականին ես ավարտեցի աշխատանքը գրքի վրա։ Ես ուրախ էի։ Ես կարծում էի, որ իմ գիրքը կարդացվելու է։

2004 թվականին իմ գիրքը լույս տեսավ։ Ես ստացա շատ դրական արձագանքներ։ Ես սկսեցի ստանալ առաջարկներ գրել նոր գրքեր։

2005 թվականին ես սկսեցի աշխատել նոր գրքի վրա։ Այն պետք է նվիրված լիներ Ալաշկերտի գավառի քաղաքների պատմությանը։ Ես սկսեցի ճանապարհորդել քաղաքներով։

2006 թվականին ես ավարտեցի աշխատանքը գրքի վրա։ Ես ուրախ էի։ Ես կարծում էի, որ իմ գիրքը կարդացվելու է։

2007 թվականին իմ գիրքը լույս տեսավ։ Ես ստացա շատ դրական արձագանքներ։ Ես սկսեցի ստանալ առաջարկներ գրել նոր գրքեր։

2008 թվականին ես սկսեցի աշխատել նոր գրքի վրա։ Այն պետք է նվիրված լիներ Ալաշկերտի գավառի գյուղերի պատմությանը։ Ես սկսեցի ճանապարհորդել գյուղերով։

2009 թվականին ես ավարտեցի աշխատանքը գրքի վրա։ Ես ուրախ էի։ Ես կարծում էի, որ իմ գիրքը կարդացվելու է։

2010 թվականին իմ գիրքը լույս տեսավ։ Ես ստացա շատ դրական արձագանքներ։ Ես սկսեցի ստանալ առաջարկներ գրել նոր գրքեր։

2011 թվականին ես սկսեցի աշխատել նոր գրքի վրա։ Այն պետք է նվիրված լիներ Ալաշկերտի գավառի քաղաքների պատմությանը։ Ես սկսեցի ճանապարհորդել քաղաքներով։

2012 թվականին ես ավարտեցի աշխատանքը գրքի վրա։ Ես ուրախ էի։ Ես կարծում էի, որ իմ գիրքը կարդացվելու է։

2013 թվականին իմ գիրքը լույս տեսավ։ Ես ստացա շատ դրական արձագանքներ։ Ես սկսեցի ստանալ առաջարկներ գրել նոր գրքեր։

2014 թվականին ես սկսեցի աշխատել նոր գրքի վրա։ Այն պետք է նվիրված լիներ Ալաշկերտի գավառի գյուղերի պատմությանը։ Ես սկսեցի ճանապարհորդել գյուղերով։

2015 թվականին ես ավարտեցի աշխատանքը գրքի վրա։ Ես ուրախ էի։ Ես կարծում էի, որ իմ գիրքը կարդացվելու է։

2016 թվականին իմ գիրքը լույս տեսավ։ Ես ստացա շատ դրական արձագանքներ։ Ես սկսեցի ստանալ առաջարկներ գրել նոր գրքեր։

2017 թվականին ես սկսեցի աշխատել նոր գրքի վրա։ Այն պետք է նվիրված լիներ Ալաշկերտի գավառի քաղաքների պատմությանը։ Ես սկսեցի ճանապարհորդել քաղաքներով։

2018 թվականին ես ավարտեցի աշխատանքը գրքի վրա։ Ես ուրախ էի։ Ես կարծում էի, որ իմ գիրքը կարդացվելու է։

2019 թվականին իմ գիրքը լույս տեսավ։ Ես ստացա շատ դրական արձագանքներ։ Ես սկսեցի ստանալ առաջարկներ գրել նոր գրքեր։

2020 թվականին ես սկսեցի աշխատել նոր գրքի վրա։ Այն պետք է նվիրված լիներ Ալաշկերտի գավառի գյուղերի պատմությանը։ Ես սկսեցի ճանապարհորդել գյուղերով։

2021 թվականին ես ավարտեցի աշխատանքը գրքի վրա։ Ես ուրախ էի։ Ես կարծում էի, որ իմ գիրքը կարդացվելու է։

2022 թվականին իմ գիրքը լույս տեսավ։ Ես ստացա շատ դրական արձագանքներ։ Ես սկսեցի ստանալ առաջարկներ գրել նոր գրքեր։

2023 թվականին ես սկսեցի աշխատել նոր գրքի վրա։ Այն պետք է նվիրված լիներ Ալաշկերտի գավառի քաղաքների պատմությանը։ Ես սկսեցի ճանապարհորդել քաղաքներով։

2024 թվականին ես ավարտեցի աշխատանքը գրքի վրա։ Ես ուրախ էի։ Ես կարծում էի, որ իմ գիրքը կարդացվելու է։

2025 թվականին իմ գիրքը լույս տեսավ։ Ես ստացա շատ դրական արձագանքներ։ Ես սկսեցի ստանալ առաջարկներ գրել նոր գրքեր։

2026 թվականին ես սկսեցի աշխատել նոր գրքի վրա։ Այն պետք է նվիրված լիներ Ալաշկերտի գավառի գյուղերի պատմությանը։ Ես սկսեցի ճանապարհորդել գյուղերով։

2027 թվականին ես ավարտեցի աշխատանքը գրքի վրա։ Ես ուրախ էի։ Ես կարծում էի, որ իմ գիրքը կարդացվելու է։

2028 թվականին իմ գիրքը լույս տեսավ։ Ես ստացա շատ դրական արձագանքներ։ Ես սկսեցի ստանալ առաջարկներ գրել նոր գրքեր։

2029 թվականին ես սկսեցի աշխատել նոր գրքի վրա։ Այն պետք է նվիրված լիներ Ալաշկերտի գավառի քաղաքների պատմությանը։ Ես սկսեցի ճանապարհորդել քաղաքներով։

2030 թվականին ես ավարտեցի աշխատանքը գրքի վրա։ Ես ուրախ էի։ Ես կարծում էի, որ իմ գիրքը կարդացվելու է։

2031 թվականին իմ գիրքը լույս տեսավ։ Ես ստացա շատ դրական արձագանքներ։ Ես սկսեցի ստանալ առաջարկներ գրել նոր գրքեր։

2032 թվականին ես սկսեցի աշխատել նոր գրքի վրա։ Այն պետք է նվիրված լիներ Ալաշկերտի գավառի գյուղերի պատմությանը։ Ես սկսեցի ճանապարհորդել գյուղերով։

2033 թվականին ես ավարտեցի աշխատանքը գրքի վրա։ Ես ուրախ էի։ Ես կարծում էի, որ իմ գիրքը կարդացվելու է։

2034 թվականին իմ գիրքը լույս տեսավ։ Ես ստացա շատ դրական արձագանքներ։ Ես սկսեցի ստանալ առաջարկներ գրել նոր գրքեր։

2035 թվականին ես սկսեցի աշխատել նոր գրքի վրա։ Այն պետք է նվիրված լիներ Ալաշկերտի գավառի քաղաքների պատմությանը։ Ես սկսեցի ճանապարհորդել քաղաքներով։

2036 թվականին ես ավարտեցի աշխատանքը գրքի վրա։ Ես ուրախ էի։ Ես կարծում էի, որ իմ գիրքը կարդացվելու է։

2037 թվականին իմ գիրքը լույս տեսավ։ Ես ստացա շատ դրական արձագանքներ։ Ես սկսեցի ստանալ առաջարկներ գրել նոր գրքեր։

2038 թվականին ես սկսեցի աշխատել նոր գրքի վրա։ Այն պետք է նվիրված լիներ Ալաշկերտի գավառի գյուղերի պատմությանը։ Ես սկսեցի ճանապարհորդել գյուղերով։

2039 թվականին ես ավարտեցի աշխատանքը գրքի վրա։ Ես ուրախ էի։ Ես կարծում էի, որ իմ գիրքը կարդացվելու է։

2040 թվականին իմ գիրքը լույս տեսավ։ Ես ստացա շատ դրական արձագանքներ։ Ես սկսեցի ստանալ առաջարկներ գրել նոր գրքեր։

2041 թվականին ես սկսեցի աշխատել նոր գրքի վրա։ Այն պետք է նվիրված լիներ Ալաշկերտի գավառի քաղաքների պատմությանը։ Ես սկսեցի ճանապարհորդել քաղաքներով։

2042 թվականին ես ավարտեցի աշխատանքը գրքի վրա։ Ես ուրախ էի։ Ես կարծում էի, որ իմ գիրքը կարդացվելու է։

2043 թվականին իմ գիրքը լույս տեսավ։ Ես ստացա շատ դրական արձագանքներ։ Ես սկսեցի ստանալ առաջարկներ գրել նոր գրքեր։

2044 թվականին ես սկսեցի աշխատել նոր գրքի վրա։ Այն պետք է նվիրված լիներ Ալաշկերտի գավառի գյուղերի պատմությանը։ Ես սկսեցի ճանապարհորդել գյուղերով։

2045 թվականին ես ավարտեցի աշխատանքը գրքի վրա։ Ես ուրախ էի։ Ես կարծում էի, որ իմ գիրքը կարդացվելու է։

2046 թվականին իմ գիրքը լույս տեսավ։ Ես ստացա շատ դրական արձագանքներ։ Ես սկսեցի ստանալ առաջարկներ գրել նոր գրքեր։

2047 թվականին ես սկսեցի աշխատել նոր գրքի վրա։ Այն պետք է նվիրված լիներ Ալաշկերտի գավառի քաղաքների պատմությանը։ Ես սկսեցի ճանապարհորդել քաղաքներով։

2048 թվականին ես ավարտեցի աշխատանքը գրքի վրա։ Ես ուրախ էի։ Ես կարծում էի, որ իմ գիրքը կարդացվելու է։

2049 թվականին իմ գիրքը լույս տեսավ։ Ես ստացա շատ դրական արձագանքներ։ Ես սկսեցի ստանալ առաջարկներ գրել նոր գրքեր։

2050 թվականին ես սկսեցի աշխատել նոր գրքի վրա։ Այն պետք է նվիրված լիներ Ալաշկերտի գավառի գյուղերի պատմությանը։ Ես սկսեցի ճանապարհորդել գյուղերով։

2051 թվականին ես ավարտեցի աշխատանքը գրքի վրա։ Ես ուրախ էի։ Ես կարծում էի, որ իմ գիրքը կարդացվելու է։

2052 թվականին իմ գիրքը լույս տեսավ։ Ես ստացա շատ դրական արձագանքներ։ Ես սկսեցի ստանալ առաջարկներ գրել նոր գրքեր։

2053 թվականին ես սկսեցի աշխատել նոր գրքի վրա։ Այն պետք է նվիրված լիներ Ալաշկերտի գավառի քաղաքների պատմությանը։ Ես սկսեցի ճանապարհորդել քաղաքներով։

2054 թվականին ես ավարտեցի աշխատանքը գրքի վրա։ Ես ուրախ էի։ Ես կարծում էի, որ իմ գիրքը կարդացվելու է։

2055 թվականին իմ գիրքը լույս տեսավ։ Ես ստացա շատ դրական արձագանքներ։ Ես սկսեցի ստանալ առաջարկներ գրել նոր գրքեր։

2056 թվականին ես սկսեցի աշխատել նոր գրքի վրա։ Այն պետք է նվիրված լիներ Ալաշկերտի գավառի գյուղերի պատմությանը։ Ես սկսեցի ճանապարհորդել գյուղերով։

2057 թվականին ես ավարտեցի աշխատանքը գրքի վրա։ Ես ուրախ էի։ Ես կարծում էի, որ իմ գիրքը կարդացվելու է։

2058 թվականին իմ գիրքը լույս տեսավ։ Ես ստացա շատ դրական արձագանքներ։ Ես սկսեցի ստանալ առաջարկներ գրել նոր գրքեր։

2059 թվականին ես սկսեցի աշխատել նոր գրքի վրա։ Այն պետք է նվիրված լիներ Ալաշկերտի գավառի քաղաքների պատմությանը։ Ես սկսեցի ճանապարհորդել քաղաքներով։

2060 թվականին ես ավարտեցի աշխատանքը գրքի վրա։ Ես ուրախ էի։ Ես կարծում էի, որ իմ գիրքը կարդացվելու է։

2061 թվականին իմ գիրքը լույս տեսավ։ Ես ստացա շատ դրական արձագանքներ։ Ես սկսեցի ստանալ առաջարկներ գրել նոր գրքեր։

2062 թվականին ես սկսեցի աշխատել նոր գրքի վրա։ Այն պետք է նվիրված լիներ Ալաշկերտի գավառի գյուղերի պատմությանը։ Ես սկսեցի ճանապարհորդել գյուղերով։

2063 թվականին ես ավարտեցի աշխատանքը գրքի վրա։ Ես ուրախ էի։ Ես կարծում էի, որ իմ գիրքը կարդացվելու է։

2064 թվականին իմ գիրքը լույս տեսավ։ Ես ստացա շատ դրական արձագանքներ։ Ես սկսեցի ստանալ առաջարկներ գրել նոր գրքեր։

2065 թվականին ես սկսեցի աշխատել նոր գրքի վրա։ Այն պետք է նվիրված լիներ Ալաշկերտի գավառի քաղաքների պատմությանը։ Ես սկսեցի ճանապարհորդել քաղաքներով։

2066 թվականին ես ավարտեցի աշխատանքը գրքի վրա։ Ես ուրախ էի։ Ես կարծում էի, որ իմ գիրքը կարդացվելու է։

2067 թվականին իմ գիրքը լույս տեսավ։ Ես ստացա շատ դրական արձագանքներ։ Ես սկսեցի ստանալ առաջարկներ գրել նոր գրքեր։

2068 թվականին

ՄՈՒՖՏԱ

Հոգեվարք ՀԱՅՈՒԹԻՆ եւ ՀԱՅՈՒ, որը ի նպաստ նպաստավորման ֆոնդի

Չարախոս բամբասանքի եւ նախանձի զոհ եղած՝ Հայուհի մը, որ ամէն ինչ կորսնցուցած է, ինքզինքը կը նետէ ծովը, բայց կը փրկուի եւ կը հիմնէ

ՄՈՒՖՏԱ

Ազնիւ եւ ողորմած հոգի մը, որ իր ամբողջ կեանքը նուիրած է աղքատներուն եւ հիւանդներուն, կը մեռնի ամենայն խոնարհութեամբ, ինքզինքը մոռցած՝ ուրիշներուն մասին մտածելով։

ՄՈՒՖՏԱ

*Ամենաանկեղծ եւ ամենաանմեղ հոգի մը, որ կը մեռնի ամենայն հանգստ

ՅԱՐԱՁ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondé en 1925 — Tél.: PRO. 86-60

Le Directeur : SCH. MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise, Paris-9e

C.C.P. Paris 1678-63 — R.C.Seine 376.286

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ տարեկան 3000 փր., վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 փր. կամ 10 $, հատը 12 փր.

ԿԻՐԱԿԻ 23 ՅՈՒՆՈՒԱՐ

DIMANCHE 23 JANVIER 1955

31ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7579 — 31e ANNEE — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 11ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 2990

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

ԲԱՅՑ ԵՒ ԱՅՆՊԷՍ…

Հետզհետէ կը շեշտուի տխուր երեւոյթ մը, — «Ընթերցողի տագնապը»:

Գրեթէ ամէն գաղութի մէջ կը լսէք նոյն տրտունջը, — ընթերցող հասարակութիւնը զգալապէս պակսած է: Հիները նօսրացած կամ յոգնած են, իսկ նորերը չեն կարդար: Ոչ թերթ, ոչ ալ գիրք:

Մեր թերթին մէջ ալ երեւցան զանազան գրութիւններ, նոյն իմաստով:

Այսօր պիտի կարդաք բաւական երկար տեսութիւն մը, որ հիմնուած է իրական վկայութեանց վրայ:

Հալէպի մեր պաշտօնակիցը, Արեւելք, վերջերս երկու խմբագրականներով կը հաստատէր թէ 60·000 հայութեան մէջ հազիւ հարիւրին հինգը հայերէն թերթ կը կարդայ:

Այս առթիւ կը պարզէր, նաեւ, սպառած ամէն տեսակ թերթերու թիւը, որ 2 – 2500ը չանցնիր:

Աւելի թշուառ պատկեր մը կը ներկայացնէ գիրքերու սպառումը:

Տագնապը պարզելէ ետք, «Արեւելք» պատճառներէն մէկն ալ կը յայտնէր, — գիներու սղութիւնը: Եւ միջոցներ կ'առաջարկէր, աժանցնելու համար:

Ակներեւ է տագնապը եւ տարիներու պատմութիւն:

Եւ տարակոյս չկայ թէ հետզհետէ պիտի ծանրանայ, մասնաւորապէս Ամերիկայի եւ Ֆրանսայի մէջ, ուր հարթիչ գլանը անխնայ կը գործէ:

Բայց եւ այնպէս, ոչ թերթ կը պակսի, ոչ ալ գիրք:

Տպագրական մեքենան անընդհատ կը բանի Արեւելքէն Արեւմուտք:

Անշուշտ անպատճառ պիտանի բաներ չեն որ մամուլին կը յանձնուին: Ցորենին հետ խառնուած է յարդը, բոլոր գաղութներուն մէջ:

Եւ սակայն, շարժումը կանգ չէ առած: Եւ պատկերը այնքան ալ յուսահատական չէ: Գոնէ երկար ատենի մը համար:

Ամէնքն ալ սեւ կը տեսնեն Հիւս. Ամերիկայի պատկերը:

Բայց, իրողութիւն է որ բազմաթիւ թերթեր եւ գիրքեր կը հրատարակուին հոն, տարիներէ ի վեր:

Միայն «Հայրենիք» ամսագրին 32 տարուան գոյութիւնն ալ կ'ապացուցանէ թէ հայերէն կարդալու վարժութիւնը չեն կորսնցուցած տակաւին:

Մեր գաղութին մէջ եթէ շատ բան չարտադրուիր, դուրսէն եկած գիրքեր կը սպառին պարբերաբար: Եւ չմոռնանք թէ գիներն ալ շատ սուղ են:

Յառաջ, որ գրավաճառութեամբ չզբաղիր, քանի մը բարեկամներու գիրքերը տարածեց առանց մեծ դժուարութեան, գնահատելի քանակութեամբ:

Միւս կողմէ, հեղինակներ կան որոնք անձամբ կը սպառեն իրենց գիրքերը, ունենալով իրենց յատուկ հասարակութիւնը:

Գալով Միջին Արեւելքի, մենք այնքան ալ յոռետես չենք:

Հինգ օրաթերթեր կան Պէյրութի մէջ: Եթէ պարբերականները եւ գիրքերն ալ հաշուենք, պիտի տեսնէք որ ծանրկեկ բեռ մը շալկած է գաղութը:

Ուրեմն կը կարդան: Եւ երբ ամենօրեայ կամ պարբերական հրատարակութիւնները այնքան շատ են, գի՛րքն է որ կը տուժէ:

Բոլոր գաղութներուն մէջ ալ կան խորթ, ինքնահաւան տարրեր որոնք վերէն կը նային հայերէն հրատարակութեանց վրայ: Պոլսոյ մէջ չկա՞ր այդ «արգոյ հասարակութիւնը», ամէնէն փայլուն շրջաններուն:

Այս խորհրդածութիւններով չենք ուզեր ժխտել տագնապը:

Հարկ է հիմնովին քննել պատճառները եւ դարմանի մասին մտածել:

Շ.

ԴԷՊՔԵՐԸ

ՍԷՆԸ ԿԱՏՂԱԾ Է

ԲԱԶՄԱԹԻՒ ԱՐՈՒԱՐՁԱՆՆԵՐ ՈՂՈՂՈՒԱԾ

★

ԱՐՏԱԿԱԳ ՄԻՋՈՑՆԵՐ

ՁԵՌՔ ԱՌՆՈՒԵՑԱՆ

Սէնի յորդումը կը շարունակուի: Մասնագէտներ կը կարծեն թէ կրնայ եօթը մեթրն ալ անցնիլ վաղը, երկուշաբթի, յիշեցնելով 1924ի աղէտը: Արդէն իսկ ողողուած են Պուլոնյըի, Մէօտոնի, Սեւռի, Սէն Քլուի, Սիւռէնի, Փութոյի ափերը: Մասամբ ողողուած են Նանթէռ, Ռիւէյլ – Մալմեզոն, Շաթու, Պուրժիվալ և Լը Փէք: Իսկ ուրիշ արուարձաններ ալ վտանգուած:

Աղէտը այնքան ծանր է որ տեղական թերթերը կը հարցնեն թէ ամէն բան նախատեսուա՞ծ է: Սէնի նահանգապետութեան ընդհ. քարտուղարը կը ծանուցանէ թէ բոլոր միջոցները ձեռք առնուած են, եթէ կացութիւնը աւելի ծանրանայ եւ թէ վախնալու բան չկայ: Հաւանական է որ մայրաքաղաքին կարգ մը թաղերն ալ ողողուին, մասնաւորապէս Ժաւել եւ Ակադեմիային շրջակայքը: Միւս կողմէ, պատսպարաններ բացուած են բաւարար անկողիններով: Արկածեալները կրնան դիմել իրենց թաղապետներուն:

Փարիզի քաղաքապետը, Պ. Պերնառ Լաֆէ, երէկ բացառիկ նիստի հրաւիրեց քաղաքապետական խորհուրդը: Սէնի նահանգային ժողովն ալ արտակարգ նիստի հրաւիրուած է այսօր, կիրակի:

Վարչապետը եւ ներքին գործերու նախարարը քննական պտոյտ մը կը կատարեն աղէտեալ վայրերը, սկսելով Շուազի լը Ռուայէն, ուր ընդունուեցան Սէնի Նահանգապետին եւ ոստիկանութեան վերատեսուչին կողմէ: Այս թաղէն 450 Ալժերիացիներ այլուր փոխադրուեցան: Նահանգապետը տեղեկութիւններ հաղորդեց եղած կարգադրութեանց մասին: Շարժման մէջ դրուած են վաթսուն ջրհաններ որոնք երեք հարիւր խորանարդ մեթր ջուր կը պարպեն իւրաքանչիւր երկվայրկեանի մէջ: Միւս կողմէ, գործակցութիւն հաստատուած է բոլոր թաղապետութեանց միջեւ եւ 1200 սենեակներ պատրաստուած են, արկածեալները պատսպարելու համար: Միեւնոյն ատեն առժամեայ մթերանոց մը հաստատուած է Ցուցահանդէսներու Փարքին մէջ, կահկարասիները պահպանելու համար: Այս առթիւ նահանգապետը ցաւով դիտել տուաւ թէ արկածեալներու տեղաւորման գործը դժուարութեանց կը հանդիպի, որովհետեւ պանդոկներու սենեակները մեծ մասով բռնուած են ոստիկաններու կողմէ, որոնք Փարիզ փոխադրուած են, Փուժատի սարքած բողոքի ցոյցինառթիւ: (Փուժատ գրավաճառ մըն է որ միութիւն մը կազմած է գաւառի մէջ, բողոքելու համար տուրքերու ծանրութեան դէմ: Շարժումը տարածելու համար, այժմ Փարիզ եկած է եւ հրապարակային ժողով մը պիտի գումարէ Ցուցահանդէսներու Փարքին մէջ, Վերսայլ, կառավարութեան արտօնութեամբ: Կը յուսայ մինչեւ երեք հարիւր հազար հոգի հաւաքել: Արգիլուած է որեւէ ցոյց քաղաքին մէջ):

Սէնի նահանգապետութիւնը նկատի առնելով յորդումին բացառիկ ծանրութիւնը, կը յանձնարարէ գետեզերեայ բնակիչներուն ամէն միջոց ձեռք առնել, փրկելու համար նկուղներու մէջ տեղաւորուած պիտանի առարկաները:

Մառնի յորդումն ալ մեծ մտահոգութիւն կը պատճառէ: Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան մասնագիտական ճիւղը կը նախատեսէ թէ Սէնի յորդումը 7 մ. 15ի պիտի հասնի այսօր, կիրակի, իսկ երկուշաբթի աւելի պիտի բարձրանայ: Երէկ 6·80 էր:

Այս առթիւ յիշենք թէ 1945ին ջուրերու բարձրութիւնը 6·85 էր, իսկ 1910ին 8·62: Եթէ յորդումը այս բարձրութեան հասնի, այնքան վտանգաւոր չէ այժմ, քանի որ պաշտպանողական միջոցներ ձեռք առնուած են տարիներու ընթացքին:

Առ այժմ ընդարձակ տարածութիւններ ողողուած են մասնաւորապէս Սէն է Մառնի, Սէնի եւ Սէն է Ուազի նահանգներուն մէջ եւ հազարաւոր բնակիչներ հարկադրուած են այլուր փոխադրուիլ: Ամբողջովին ողողուած են Սէնի քարափները եւ հազարաւորներ հեռուէն կը դիտեն ջուրերուն բարձրացումը: Առջի օր ջուրերը խուժեցին Պերսիի եւ Ռափի քարափներուն երկայնքը դիզուած աւազի պարկերուն վրայ, ինչպէս նաեւ Փասիի քարափին վրայ:

Վարչապետը ձգախէժէ կօշիկներ կը հագնի, ողողեալ վայրերը այցելած ատեն:

Սէնի ջուրերը այնքան արագօրէն կը հոսին քաղաքին մէջ որ, քաղաքապետութիւնը փակեց Փոն տէ զՎԱռի կամուրջը (Լուվռի եւ Ֆրանսական Ակադեմիային միջեւ): Սէն Քլուի անտառը լիճի մը վերածուած է: Վոնշային ձիարձակարանն ալ հետզհետէ կը լեցուի: Փակուեցան Սէն Քլու – Լոնշանի եւ միւս գետեզերեայ ճամբաները: Սէն – Ժէռմէնի կղզին ամբողջովին ողողուած է: Կը կարծուի թէ Բշ. օր պիտի փակուին Ռընոյի գործարանները որոնք հաստատուած են Սեկէն կղզիին վրայ: Հաստատութեան վարչութիւնը յանձնարարեց բանուորներուն հետեւիլ անթելին, իմանալու համար թէ գործի պիտի երթա՞ն:

Գետեզերեայ բնակիչներուն յանձնարարուեցաւ վերի յարկերը փոխադրել իրենց գոյքերը եւ պատրաստուիլ ի հարկին այլուր փոխադրուելու: Արդէն իսկ մասնաւոր շչակներով լուր կը տրուի բնակչութեան, երբ ջուրերը կը խուժեն դէպի ցած թաղերը: Սիւռէնի ամերիկեան զինուորական հաստատութիւնը, որ պաշտպանուած է աւազի պարկերով, աւելի բարձր յարկեր փոխադրեց գոյքերը:

Ջուրերը հասած են նաեւ Նոթր Տամի եւ Ակադեմիայի հիմերուն: Ազգ. ժողովի շէնքն ալ վտանգուած է: Ջուրերը կը սպառնան կեդրոնական ջերմութեան բաժնին: Ջուր հոսած է նաեւ դատական պալատին «Մկան թակարդ»ին մէջ (Սուռիսիէռ): Երկրագործական նախարարութիւնը կը հաշուէ թէ ամէն ժամ հարիւր արտավար տարածութեամբ արտի

(Շար-ը կարդալ Դ. էջ)

✤ ՕՐԸ ՕՐԻՆ ✤

*

ՏՈԿԱԼ ՈՒ ԱՇԽԱՏԻԼ

Մամուլին պարտականութիւնն է անշուշտ չարն ու բարին ցոյց տալ: Մանաւանդ մեր այս գաղթականի օրերուն, երբ ենթակայ ենք չարին, հազուադէպ է գտնել բարին, եւ զայն իբրեւ օրինակ գործածել մեր երերուն երիտասարդութեան համար:

Միշտ հակամէտ ենք խօսելու մոլութեանց, փորձութեանց, կամ առ նուազն սովորական թերութեանց մասին որոնք գրեթէ հասարակաց են բոլորին համար: Մանաւանդ որ, քիչ մը ամէն օր բան մը աւելի կը կորսնցնենք մեր ազգային կամ անհատական յատկութիւններէն:

Ինչո՞ւ այս քիչ մը յոռետես մտածումները, երբ մանաւանդ կ'ուզես մատնանշել դրական երեւոյթ մը որ հպարտութեամբ կը լեցնէ հոգիդ:

Կը լսես, կը տեսնես, Ֆրանսայի թէ Իտալիոյ կամ Պելժիոյ մէջ երիտասարդներ որոնք գրեթէ մերկ, առանց սանթիմ մը ունենալու իրենց կեանքը փրկած են ապաստանելով մեծ ոստաններ, ու սկսած են չարաչար աշխատիլ: Կամքի ի՛նչուժով, ի՛նչ կորովով սկսած են ամէնէն հասարակ աշխատանքները կատարել պարզ ապրուստի մը համար եւ աստիճանաբար եկած հասած են այնպիսի դիրքի մը որ պատիւ կը բերէ գաղութին, նոյնիսկ հիացում պատճառելով բնիկին:

Հարուստ կամ նոր հարստացած Հայեր շատ ունինք, պատերազմի կամ ուրիշ անակնկալներու շնորհիւ: Մեր մատնանշումը անոնց համար է որոնք մի միայն ճակտի քրտինքով, չարաչար աշխատանքով, յարատեւութեամբ, Հայուն յատուկ ձեռներէցութեամբ հասած են փայլուն, շատ փայլուն դիրքերու: Միշտ զերոյէն սկսած ըլլալով:

Աչքի առջեւ ունիմ այդ երիտասարդներէն շատեր որոնք թէ Ֆրանսայի եւ թէ հարեւան գաղութներու մէջ անուն մը շահած են, դիրք ու դրամ, շնորհիւ իրենց բազուկին:

Կ'արժէ որ պարծենանք անոնցմով ալ եւ իբրեւ օրինակ ցոյց տանք յուսահատ սկսնակներու: Մանաւանդ անոնց որ հետամուտ՝ դիւրին վաստակներու, կ'արհամարհեն Աշխատանքը:

Տոկալը մեր նշանաբանը պէտք է ըլլայ ամէն ճակատի վրայ:

ՍՕՍԻ

ՅԵՏԱՁԳՈՒԱԾ Է

Ողողումներու հետեւանքով յետաձգուած է Մուրատեան Դպրոցի թատերական ներկայացումը որ տեղի պիտի ունենար այսօր կիրակի:

Վարժարանը վտանգուած չէ, քանի որ կը գտնուի աւելի բարձր դիրքի մը վրայ: Պարենաւորման համար հաստատուած է կամրջակ մը դրան առջեւ:

ՀԱՐՑԱՊՆԴՈՒՄՆԵՐ

ՀԻՒՍ. ԱՓՐԻԿԷԻ ՄԱՍԻՆ

Ազգ. ժողովը հարիւրի դէմ 519 ձայնով որոշեց յետաձգել Հիւս. Ափրիկէի մասին եղած հարցապնդումներուն անմիջական քննութիւնը: Այս ելքը յաջողութիւն մը եղաւ վարչապետին համար, որ կ'ուզէր նախապատուութիւն տալ ելմտացոյցի քննութեան: Հարցապնդումներուն վիճաբանութիւնը տեղի պիտի ունենայ Փետր. 2–3ին, այսինքն աւելի առաջ քան Փարիզի համաձայնութեանց վաւերացման քննութիւնը ծերակոյտին կողմէ: Իսկ ելմտացոյցին վիճաբանութիւնը պիտի կատարուի այս շաբթու:

Վարչապետը, որ վերակազմած էր դահլիճը, կարճ ժամանակ մը շահեցաւ, բայց Հիւս. Ափրիկէի վերաբերեալ խնդիրներուն քննութիւնը կրնայ նոր դժուարութիւններ պատճառել:

Պ. Մենտէս Ֆրանս երէկ նոր տեսակցութիւն մը ունեցաւ Թունուզի վարչապետին հետ եւ կը յուսայ գոհացուցիչ ելքի մը յանդիլ, հարցապնդումներու քննութենէն առաջ: Տեղական թերթերը կը գրեն թէ դահլիճին վերակազմութիւնը գաղջ ընդունելութիւն մը գտած է Ազգ. ժողովին մէջ: Վեց նոր նախարարներ աւելցած են դահլիճին անդամներուն վրայ: Կարգ մը հոսանքներ դժգոհ են զանազան պատճառներով: Ժողովրդական Շարժումը վտարեց իր գործօն անդամներէն Ժան Ժիւկլան, որ նախարարական պաշտօն մը ընդունած էր, հակառակ տրուած որոշման: Նախապէս ալ վտարած էր ուրիշ նախարար մը, Պիւռոն (ելմտական): Այս վտարումներով 19 երեսփոխաններ արտաքսուած կ'ըլլան իրենց կուսակցութիւններէն (17ը ընկերվարական):

ՆԵՐԳԱՂԹԻ ՕՐԷՆՔԸ բարեփոխելու համար օրինագիծ մը յանձնուեցաւ Մ. Նահանգներու ծերակոյտին եւ երեսփ. ժողովին: Կը պահանջեն ջնջել կարգ մը սահմանափակումներ, եւ մասնաւորապէս տարեչափը (քոթա), որուն հետեւանքով շատ մը ազգեր կը զրկուին:

Ա Ռ Ա Ն Ց
ԽՈՐՀՐԴԱԾՈՒԹԵԱՆ

●

Ու ես կ'երթամ դէպի աղբիւրը լոյսին
Դ. ՎԱՐՈՒԺԱՆ

Սովորութիւն է ամէն տարեվերջի առ – թիւ հաշուեյարդարութեան նստիլ: Գրի առնել, դրականութեան հաշուոյն, բոլոր դրական երեւոյթները: Թուել բոլոր հրատարակութիւնները: Բաղդատել նախորդ տարուան դրական գործերուն հետ, ո – րակն ու համբաւը մատանշել եւ նորա – գոյն յաջողութիւններու եւ ստեղծագործ – ծութեան մաղթանքն ընել :

Տարին որ վերջացաւ, հայ դրականու – թեան համար մխիթարական կը թուի, բոլոր այն հրատարակութիւններով, ո – րոնք հրապարակը ոտղեցին 1954ի ըն – թացքին: Երեւոյթը չատ յատկանշական է այն տեսակէտով, որ քանի կը պակսին ընթերցողները, քառակուսի համեմատու – թեամբ կ'աւելնան ու կը բազմանան հրա – տարակութիւնները, ամէն տեսակ: Սպա – ռում ոչ միայն նիւթի, այլեւ մանաւանդ, մտքի արտադրութեան :

Մեր դրողները միշտ պատնէշին վրայ են: Ցաճախ կը լսենք ձայներ Արեւելքէն ու Արեւմուտքէն: Արեւելքը այն երկրամասն է, ուր մեծ թիւով հայութիւն մը համա – խմբուած է: Արեւմուտքը Ամերիկան է : Եթէ առաջինին մասին մեր թերթերը, ճամբորդները եւ այցելուները միշտ լա – ւատեսութեամբ արտայայտուած են, երկ – րորդին մասին մեզի հասած են ու կը հասնին ահազանգի մը արձագանգները :

Հիմա այլեւս բերանները բացուած են: Խորհրդաւորութիւն չկայ: Մարդիկ ա – պագան չա՛տ տիւր դոյներով կը ներկա – յացնեն: Եւ իրաւունք ալ ունին: Վէրքերը ծածկելու մէջ ոչ մէկ խմաստութիւն: Ոչ մէկ հեռատեսութիւն: Ընդհակառակն :

Վերջին քանի մը չաբաթներու ընթաց – քին, մէկը միւսէն աւելի ողբերգական ձայներ հասան մեր ականջին: Կարդացինք վանդը դիմաւորող արտայայտութիւն – ներ, մէկը միւսէն ծանր, ցաւալի եւ տը – խուր :

Նիւ Եորքի մէջ հաստնեւվեց տարիէ ի վեր լոյս կը տեսնէ « Նոր Գիր » եռամսեայ հանդէսը, նուիրուած գրականութեան եւ արուեստի: Խմբագիրն է Բենիամին Նո՛ – րիկեան, որ հաւատքով, սիրով ու մեծ զոհողութիւններով, լոյս ընծայած է իր եռամսեան, որ մեր ալ եռամսեան էր :

Իր վերջին միացեալ թիւին մէջ (թիւ 1, 2, 3), Մեր խմբագրին հետ խորագրով խօսակցութիւն մը ունի խմբագիրը: Տե – սակ մը համարատութիւնն ոչ միայն թերթին, այլ եւ խմբագրին: Եւ մենք որ եռամսեային գոյութիւնը ապահովուած կը կարծէինք, 180 հազարի հասնող ամե – րիկահայ գաղութին մէջ, տխրութեամբ եւ ցաւով կը կարդանք հետեւեալ խոստո – վանութիւնները:

— «Ինք կը լռէ, բայց ես, իրրեւ սրատ – կից ընկեր, չեմ կրնար լռել այլեւս: Եւ իր համեստութիւնն իսկ վիրաւորելու, ա – րիւնելու ահաւոր դնովն եւ որ հոս կ'ար – ձանագրեմ այս տողերը: Կը համարձակիմ դրել այս տողերը՝ Սփիւռքի մեր դրակա – նութեան պատմութեան համար միայն — իրրեւ թարմ ու իրաւ մէկ վկայութիւնը ամերիկահայ խմբագրի մը կեանքին եւ դործին, դրական գետիններու վրայ ան – շուշտ :

«Իրեն պէս՝ դրական տենդով բռնուած մէկ քանի ընկերներու հետ, մօտաւորա – պէս տասնըվեց տարի առաջ էր որ սկսաւ հրատարակել իր հանդէսը, ամբողջովին նուիրուած դրականութեան եւ արուեստի: Մէկ երկու տարիէն՝ ընկերները — պա – րագաներուն ճնշումովը — հեռացան հրա – տարակչական պատասխանատուութենէ , իր ուսերուն վրայ ձգելով հանդէսին նիւ – թական հոգերն ալ, խմբագրական աշխա – տանքին հետ:

« Տարիներու ընթացքին՝ իր թերթին բաժանորդներուն թիւը նօսրացած է ա – հաւոր չափերով, մեծ մասով իրրեւ ար – դիւնք մահուան, որ հայերէն դիտցող սե – րունդին գլխուն զարկած է ամէնէն առաջ բնականաբար, եւ նորերը չեն եկած հի – ներուն տեղը լեցնել իրրեւ ընթերցող : Նիւթական բեռի ծանրացում մը սա, իր իսկ ուսերուն, բե՛ռ, զոր տարած է ա – ռանց դանդատի, իր սեփական համեստ միջոցներուն ապաւինած »:

... « Բայց կը զարմանայ, դառնօրէն կը զարմանայ թէ ինչո՞ւ այս հարուստ դաղութը որ միշտ ալ կը յիշէ իր տէրտէ – րին, ժամկոչին ու աղքատին դանճանա – կը, պակ աչքով կը նայի իր թերթին ու դերին վրայ , եւ կը ձգէ որ այդ թերթն ու այդ դերը իրենց թուխերուն վրայ չորնան կամաց կամաց .... »

Եւ ահաւասիկ տխուր խոստովանու – թիւնը :— « Հանդէս մը — դուք հասկցէք Նոր Գիրը — որ առնէ մը ի վեր իր վեր – ջալոյսի օրերը կ'ապրի »:

Ահաւասիկ դարձեալ Ամերիկայէն, ու – րիշ յոռետես բայց եւ այնպէս իրաւես ձայն մը, այս անգամ «Հայաստանի Կոչ – նակ»ի էջերէն, ստորագրուած փրոֆ. Գր. Ա. Մ.ի կողմէ (փրոֆ. Գրիգոր Ա. Սա – րաֆեան) .

— « Ատեն մը պիտի գայ երբ ամեն – կահայ եկեղեցիները պիտի չունենան ար – ժանաւոր հոգեւորականներ, կրթական, բարեգործական ու կուսակցական ասպա – րէզներու մէջ պիտի պակսին անձնուէր ու կարող գործիչներ , մեր թերթերն ալ դուրկ պիտի մնան խմագուն ու հաւասա – րակշռեալ մտքի տէր խմբագիրներէ, չը – նորհալի գրիչի ու ոճի ու աղնիւ խոր – հուրդներու տէր գրողներէ եւ աշխատա – կիցներէ : («Հայաստանի Կոչնակ», Նոյ. 1954, թիւ 48) :

Աւելորդ կը դանեմ որեւէ խորհրդածու – թիւն : Պարագան եւ վկայութիւնները չատ պերճախօս են : Կ'ուզեմ միայն աւել – ցնել ուրիշ տխուր փաստ մը, այս անգամ Ֆրանսայէն, Փարիզէն, ուր կ'ապրի արդի մեր դրականութեան լաւագոյն արձակա – գիրներէն մէկը եւ որուն խոստովանու – թիւնը եւս մեկնութեան չի կարօտիր :

Խօսակցութեան մը ընթացքին, երբ կը հարցնէի, թէ դոհ է արդեօք իր վերջին հրատարակութեան նպաստէն.

— Ոչ , պատասխանեց , անվերապահ կերպով : Գիրքերս հասած են արդէն 18ի, բայց եւ այնպէս ոչ մէկ անդամ սպա – ռումը եղած է այնքան դժուար , դանդաղ : Մտքէս չանցնիր նոր գիրք հրատարակել» :

Հիմա դառնանք դէպի Արեւելք: Հէք – եաթներու դասական հայրենիքը: Հոն, ուր հոծ եւ ստեղծագործ դաղութ մը կ'ապրի, եւ որուն մասին միշտ դրական եւ լաւատես արտայայտութիւններ միայն լսած ենք: Բոլոր անոնք որ Լիբանանէն եւ Սուրիայէն վերադարձած են, լուսաւոր բաներ պատմեցին: Արդեօք երեւոյթնե – րէ՞ն խաբուած են: Դիտենք որ հոն մշա – կոյթի , կրթութեան ու դաստիարակու – թեան բազմաթիւ օճախներ կը գործեն : Ամէն դրասան կամ հրատարակչական հիմնարկութիւն մէկը միւսին եաեւէն բազմաթիւ երկեր լոյս կ'ընծայէ : Պատկե – րը չա՛տ մխիթարական կը դանեն այնտեղ այցելողներն ու վերադարձողները : Կր – նայի՞նք տարբեր մտածում ու խորհրդա – ծութիւն ունենալ: Ո՛չ անշուշտ :

Եւ սակայն ահա մտերմական – ընկե – րական նամակ մը, որուն բովանդակու – թեան մասին որեւէ դոյդն կասկած կամ դիտաւորութիւն չէի կրնար ունենալ, քա – նի որ թղթակիցս արժանահաւատ մէկն է, ժամանակակից դրող մը, վաստակաւոր մը: Քանի մը պարբերութիւն ալ այդ նա – մակէն վկայութեան պիտի կանչեմ, ա – ռանց խորհրդածութեան :

— « Կրնամ ըսել թէ ժամանակները տը – խուր են: Մտաւորական եւ դրական ճիդե – րը հեղհեղուկ կը մարին: Ընթերցման պակասը սոսկալի թիւնամին է այսօր հայ դրականութեան : Անշուշտ քարոզով մարդիկ դիրք պիտի չկարդան: Նոր եկող սերունդն է որ հայերէնն չի դիտեր եւ չի կարդար: Հինները կարդացին, յոդնեցան եւ հիմա հազիւ կը կարդան: Եւ հինը կը մեռնի ու պիտի մեռնի: Նոր եկողներուն մենք մանկապարտէզէն սկսած պատկեր , դիրք եւ դրքոյկ պիտի տայինք, պէտք է տանք որ անոնք կարդալը սիրեն եւ երբ մեծնան՝ կարդան նաեւ դրականութիւն:

« Մեր ճիդերը չատ քիչ արդիւնք կու – տան. մեր լուսաւոր դաղութները իրենց դրական եւ մտաւորական կեանքով՝ պըր – պլացող մոմերու կը նմանին, մարելու վրայ են: Փարիզը աչքիդ առաջն է. բաղ – դատէ 20–25 տարի առաջուան կեանքին հետ: Ո՞ւր պիտի հասնինք: Ի՞նչ կրնանք ընել դաղութէ դաղութ՝ կլանող ալիքնե – րուն դիմադրաւելու համար»:

Ըսի արդէն թէ որեւէ կասկած կամ թե – րահաւատութիւն չունիմ ընկերոջ մը կողմէ սրտցաւօրէն դրուած տողերու հա – մար: Հիմա կ'անդրադառնամ քանի մը պարբերականներուն կրած նիւթական դժ – ուարութիւններուն: Դիտենք որ Լիբանա – նի եւ Սուրիոյ մէջ հարիւր յիսունէն մին – չեւ երկու հարիւր հազարի հասնող հա – յութիւն մը ունինք, բազմաթիւ դպրոցնե – րով, մէկէ աւելի երկրորդական վարժա – րաններով : Եւ սակայն հոն լոյս տեսնող պարբերականները ոչ մէկ աահն ինքնա – պահ են եւ իրենց սպառումը հազիւ 500 օրինակի կը հասնի : Կը դնահատենք բոլոր թափուած ճիդերը եւ խմացական – բարո – յական զոհողութիւնները: Բայց ո՞ւր է վաստատութիւնը, բարոյական, նաեւ նիւթական վարձատրութիւնը , որուն ի – րաւունքն ունին մշակոյթի մեր առաքեալ – ները :

Այս պահուս մեր լաւատեսութիւնը ,մեր հաստատութիւնը վիրաւորուած կը դանք: Արդ՞ը է որ մեր յուսախաբութիւնը ար – ձանագրենք: Ո՞վ պիտի դայ , եւ ի՞նչ փաստով ու վկայութիւնով, մեղ մխիթա – րելու, թէ հայութիւն մը կ'ապրի արեւել – եան երկիրներուն մէջ, որուն սիրտը կը բաբախէ մեր մշակութային արժէքնե – րուն, մեր դրին ու դրականութեան, մեր արուեստներուն համար:

Արդեօք օր մը պիտի կրնա՞նք կրկնել մեծ բանաստեղծ Դանիէլ Վարուժանի խօսքը.—

Ու ես կ'երթամ դէպի աղբիւրը լոյսին:

ՄԿՐՏԻՉ ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ

ԿՈՄԻՏԱՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏ
(Ամփոփուած էջմիածին ամսագրէն)

●

Ես ի՞նչ դիտնայի թէ ճեմարանին մէջ հետս վէդ ու ձիւնագնդակ խաղացող Սո – ղոմոնը՝ Կոմիտաս անունով մեծ երգա – հան պիտի դառնար ու հռչակ վայելէր : Եթէ դուշակէի, եթէ խմանայի, այն ա – տենէն կ'ուսումնասիրէի անոր նիստ ու կացը, բնաւորութեան գծերը, անոր ամ – բողջ էութիւնը :

Երբ Ախալցխացի աշակերտներս 1884– ին էջմիածին գացինք եւ ընդունուեցանք, ճեմարան, միասին դասընկեր եղանք Սո – ղոմոնին հետ եւ իմացանք յատկապէս որ ան ալ նոյն տարին ժառանգաւորաց դըպ – րոցէն փոխադրուած է ճեմարան :

Ճեմարանի երկրորդ դասարանին մէջ մեր երգեցողութեան ուսուցիչը Սահակ սարկաւագ Ամատունին էր : Ան ալ Օչա – կան գիւղէն էր, եւ Նիկողայոս Թաշճեա – նին աշակերտած, ըլլալով Մակար եկ – մալեանի դասակիցը :

Ամատունին հմուտ էր հայկական ձայ – նագրութեան մէջ, եկեղեցական չարա – կաններու Պոլսոյ եղանակներուն, բայց լինքը մեզ դաս տուած առեն կը նախընտ – րէր էջմիածնի եղանակները, այդտեղէն ալ իրեն դասանիւթ էր ընտրած : Իր սոր – վեցուցած երգերը, մեծ մասամբ դրաբար էին եւ կամ միջնադարեան — աչուղական հայերէնով : Սահակ սարկաւագի ձայնը մեղմ էր եւ դուրեկան, խօսակցութիւնը ցած ու համեստ : Սողոմոնը անոր բոլոր ձեւերը կ'ընդօրինակէր, սորվեցուցած երգերը անդիր կ'ընէր : Առոնք էին, «եր – կինք գուարթ ակնարկէր», «Ես յարկս պերճ», «Ահա աչնան առաւօտ», «Ի կան – խադէտ տեսչութենէդ», «Էյ իմ վարդիկ» եւայլն, կամ Գամառ Քաթիպայի երգե – րը.— « Թող փչէ քամին պաղ – պաղ», պարբերականները ոչ մէկ աահն ինքնա – պահ են եւ իրենց սպառումը հազիւ 500 օրինակի կը հասնի : Կը դնահատենք բոլոր թափուած ճիդերը եւ խմացական – բարո – յական զոհողութիւնները: Բայց ո՞ւր է վաստատութիւնը, բարոյական, նաեւ նիւթական վարձատրութիւնը , որուն ի – րաւունքն ունին մշակոյթի մեր առաքեալ – ները :

Այս պահուս մեր լաւատեսութիւնը ,մեր հաստատութիւնը վիրաւորուած կը դանք: Արդ՞ը է որ մեր յուսախաբութիւնը ար – ձանագրենք: Ո՞վ պիտի դայ , եւ ի՞նչ փաստով ու վկայութիւնով, մեղ մխիթա – րելու, թէ հայութիւն մը կ'ապրի արեւել – եան երկիրներուն մէջ, որուն սիրտը կը բաբախէ մեր մշակութային արժէքնե – րուն, մեր դրին ու դրականութեան, մեր արուեստներուն համար:

Արդեօք օր մը պիտի կրնա՞նք կրկնել մեծ բանաստեղծ Դանիէլ Վարուժանի խօսքը.—

Ու ես կ'երթամ դէպի աղբիւրը լոյսին:

ՄԿՐՏԻՉ ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ

ՍՊԱՆՆՈՒԱԾ ԱՂԱՒՆԻՆ

●

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Թ.

Իսկ աչնան կարճատեւ օրն արդէն մթ – նում էր, եւ ես վերջ ի վերջոյ ստիպուած եղայ որոնումները դադարեցնել, որպէս զի դնայի Սառայի մօտ :

Ձիմացայ ինչպէս ճաշեցի, որովհետեւ ինձ չափազանց անհանդստացնում էր, միեւնոյն ժամանակ, հետաքրքրում էր այն տեսակցութիւնը, որ պիտի ունենայի Սառայի հետ: Զգիտէի, թէ ինչ անուն պիտի տայի այդ տեսակցութեանը, ինչով պիտի արդարացնէի միջամտութիւնս, ինչ պիտի ասէի, ինչպէս պիտի «հանդստա – ցնէի» Սառային ,եւ որքան աչխատեցի պատճառաբանութիւնների մի նախապիծ կազմել ինձ համար, որպէսզի ըստ այնմ էլ չարժուէի, ոչինչ դուրս չեկաւ: Վերջ ի վերջոյ յիշեցի, որ այդպիսի դէպքերում առհասարակ նախապատրաստումը միան – դամայն աւելորդ է հանդիսանում, որով – հետեւ երբեք չի արդարանում, եւ ամէն բան պէտք է դնել հանդամանքների բեր – մունքին ու բոպէի թելադրանքին :

Այդպէս էլ վճռեցի ու դնացի :

Փողոցի դուռը բաց արեց ինքը Գարե – գինը, որին դրան ապակու միջից տեսայ վերեւի մարմարի սանդուխքով արագօրէն իջնելիս :

— Շնորհակալ եմ, որ եկար , անհամ – բեր սպասում էի, ասաց կամաց, ձեռքս պինդ սեղմելով: Եկ դնանք: Բայց ոչ , սպասիր :

Ձեռքս բռնած , պահեց ինձ, մի անհան – գիստ հայեացք դցեց վերեւ, դէպի սան – դուխքի գլուխը երրորդ յարկում, եւ նո – րից դառնալով ինձ հարցրեց աւելի կա – մաց .

— Իսկ այն պարոնին արդէն ճանապարհ դրի՞ր :

— Շատ ման եկայ, չդտայ: Բայց սո – վորաբար ինձ մօտ է դիշերում այս երե – կոյ որ վաղ դայ , կը ճանապարհեմ հէնց այս դիշերուայ դնացքով ,հակառակ դէպ – քում բանը կը մնայ վաղուան :

— Այդ վնաս չունի, միայն թէ , աղա – չում եմ, Սառային ասա, որ այլեւս այս – տեղ չէ , դնացել է, որովհետեւ վախենում եմ, որ այս դիշեր էլ սպիտի, որ դնամ սպաննեմ: Եւ, բացի դրանից, որ իմանայ թէ նա այլեւս այստեղ չէ, կը հանդստա – նայ :

— Դու կարծո՞ւմ ես :

— Անպատճառ :

Սկսեցինք բարձրանալ սանդուխքով: Բայց այս անգամ, իմ հերթին, ես կանգ – նեցրի նրան:

— Չլինի՞ թէ Սառային յայտնել ես մեր այսօրուայ տեսակցութիւնը, ասացի:

— Ոչ, ոչ, ի՞նչ ես ասում, չէնջաց Գա – րեգինը, ըստ երեւոյթին, զարմացած, որ ես կարող էի այդպիսի կասկած տանել: Այդ աստիճան հօ դեռ չեմ կորցրել խելքս : Նա ինձ տեսնել էլ չի ուզում . փակուել է իր սենեակում եւ չի ուզում դուրս դալ:

Այս անդամ ես արդէն վճռականապէս կանդ առայ:

— Ոչ, ոչ, գեղ կ'ընդունի, կ'ընդունի : Այդ ինձ է որ չի ուզում տեսնել: Գեղ կ'ընդունի հէնց միայն այն պատճառով, որ այն պարոնը գեղ մօտ հիւր է: Եկ ,եկ դնանք:

Ու, ձեռքս բաց չթողնելով, դրեթէ զո – ռով տարաւ ինձ վերեւ:

Մտանք նախասենեակը, որը լուսաւոր – ուած էր էլեկտրական ճրագով: Մինչդեռ ես հանում էի վերարկուս, Գարեգինը չատ դգուշօրէն բաց արաւ էլեքտրական ջահի կոճակը, որից հիւրասենեակը յան – կարծ լուսաւորուեց կապտաւուն պայծառ լոյսով, նոյն դգուշութեամբ դուրս եկաւ եւ դարձաւ ինձ չէնջալով.

— Դու մտիր, իսկ ես իսկոյն ազախինի բերնով կ'ուղարկեմ Սառային, որ եկել ես տեսնելու :

— Իսկ դո՞ւ :

— Իսկ ես չեմ երեւայ, որպէսզի չերը – դուի, եւ հանդիստ խօսէք:

Եւ Գարեգինը դդոյշ ու արագ չքացաւ մի ուրիշ դրան ետեւը, որ նոյն նախա – սենեակից տանում էր դէպի ներքին սեն – եակները:

Մտայ հիւրասենեակ եւ նստեցի : Այդ – տեղ, բացի մուտքը եւ դէպի ինձ ծանօթ պատշդամը տանող դռներից, կար ուրիշ երկու դուռ: Փոխեփոխ նայում էի մերթ այս, մերթ այն դրան, սրտիս մէջ դդալով մի տարօրինակ վախ եւ բոպէ առ բոպէ սպասելով, թէ ահա որտեղ որ է՝ կը մտնի Սառան իր անհամբոյր յամառ հայ – եացքը տարակուսօրէն աչքերիս յառած : Ու նոր դդացի, թէ որքան մեծ անմտու – թիւն էի գործել, յանձն առնելով մի ա – ռաքելութիւն, որ մի կատարեալ անյայ – տութիւն լինելով հանդերձ՝ յղի էր լինք – նասիրութեանս համար չատ անախորժու – թիւններով, եւ որի տակ այժմ աւելի քան մինչեւ դալս, դդում էի, թէ պիտի ճըմ – լուիմ :

ՆԱՐԴՈՍ

(Շար.)

ՑՈՒՑԱԿԱՊՈՒՂԻ ՎԱՂԱԿՈՒՆԸ

Նկատեցիր ինձ։ Ես օր՝ ծծկաթաթախ ֆիլը, մյուս օր՝ Նվիրատվի տալը, հետաքրքրվեցիր օրս։ Ցուկտանոցի պահակ եմ ես։ Ամեն առավոտ մեր ցուցափեղկի առջև կանգնում ես դու, ինձ համար անհասկանալի մի բան կարդում ու գնում։ Ես էլ չեմ հասկանում, թե ինչ է գրված այդ թղթի վրա։ Գիտեմ միայն, որ դրանում ինչ-որ կարևոր բան կա։ Ես ուզում եմ իմանալ, թե ինչ է գրված այդ թղթի վրա։ Ուզում եմ իմանալ, թե ինչ է գրված այդ թղթի վրա։

«Մի քանի օր առաջ ես ինձ համար մի գիրք գնեցի, որ կոչվում է «Ինչպես դառնալ հետաքրքրական մարդ»։ Ես կարդացի այդ գիրքը և հասկացա, որ ինձ մեջ ոչ մի հետաքրքրական բան չկա։ Ես ուզում եմ հետաքրքրական մարդ դառնալ։ Ես ուզում եմ հետաքրքրական մարդ դառնալ։ Ես ուզում եմ հետաքրքրական մարդ դառնալ։

բաւելու չափ սիրկ ի՛անցնի Քոնքորտի կամուրջին տակէն, ոզողումներու ընթացքին :

Քորպէյլի մէջ հինգ հազար բնակիչներ կը վախնան որ ալիսի ստիպուին լքել իրենց բնակարանները։ Ջուրերըվերատաղօրէն կը խուժեն ամէն կողմ, վտանգելով Մեծ Աղօրիքները, ելեկտրականութեան եւ կաղի հաստատութիւնները :

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԳԱԻԱՌՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Լիոնի շրջանէն հասած վերջին լուրերու համաձայն, Ռոնի ջուրերը իջնել սկսած են, թէեւ ամէն վտանգ անհետացած չէ տակաւին։ Առջի օր յորդումը հասած էր 9·54ի։ Սոնի յորդումը կը չարունակուի, քիչ մը դանդաղ։ Ջուրերու բարձրացումը տակաւ է Լիոնի եւ Շալոնի միջեւ :

Լիոնի մէջ հեռաձայնի 2900 բաժանորդներ զրկուած են հաղորդակցութենէ։ Շրջականերէն բազմաթիւ բնակիչներ այլեւս փոխադրուած են։ Նիւթական կորստը անհաշուելի է։ Ավինեոնի մէջ Ռոնի յորդումը հասած է 6·45ի։ Յատ թաղերուն մէջ աւելի քան 150 փողոցներ կարուած են հաղորդակցութենէ։ Բնակիչները մեծ դժուարութիւններ կը կրեն պարենաւորման համար :

Երկաթուղիները կանոնաւորապէս կը բանին ամէն տեղ :

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Ալֆորվիլի մէջ ամբողջ թաղ մը վտանգուած է։ Կարգ մը ճամբաներ փակուած են։ Կը վախցուի Թուսքի մը քանդումէն։ Պարկերով աւազ եւ Թոներով հող դիզուած է վտանգուած կէտերուն վրայ : Երկու գետին ջուրերը աւելի բարձրացած էին։ Շուազի լը Ռուայէն երկու հազար բնակիչներ այլուր փոխադրուեցան : Քորպէյլի մէջ չատ մը տուներ պարպուեցան դիչերը։— Վառէն սիւր Սէնի բնակիչներուն կէսը այլուր փոխադրուեցաւ : Մառնի ամբողջ հովիտը ողողուած է։ Ուազ գետը կը յորդի վտանգաւոր համեմատութիւններ ստանալով։ Ալմայի կամուրջին վրայ ջուրերը պատմական զուարվին արմուկին հասած էին երէկ :

Գաւառի մէջ, Լուառի յորդումէն չի վախնուիր , բայց Կառոնի (Գասկոն) յորդումը տաղնապալի վիճակ մը ստեղծած է քաղաքին չրջակաները։

ՁԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ ազգայնական կառավարութեան օգնակաները ամբակոծեցին համայնավար իշխանութեան նաւերը : Պաշտօնական զեկոյցը կ'ըսէ թէ ընկղմած են 21 մեծ ու փոքր նաւեր։ Մ. Նահանգները անելի մը մատնուած են — կա՛մ պիտի պարպեն Թաչէն կղզեխումբին ազգայնական զինուորները, եւ կա՛մ պիտի ստիպուին միջոցներ ձեռք առնել, Ֆորմոզան պաչտպանելու համար :

ԵՈՒԿՈՍԼԱՒԻՈՑ նախագահը, մարեչալ Թիթօ, փարիզ հրաւիրուեցաւ պաշտօնապէս։ Թուականը որոչուած չէ տակաւին։

ԻՏԱԼԻՈՑ ծերակոյտը որոչեց վաճառականները, որոնց թիւը 700 կը հաչուէն, չխուսն հազար ցնծուհիներով։ Որոշումը կ'ուժի մտնէ 1958ին։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ բանակը պիտի կազմուի 1957ին, ինչպէս յայտարարեց արեւմտեան Գերմանիոյ ամերիկեան հրամանատարը։ Այս առթիւ ըսաւ թէ Մ. Նահանգները ի հարկին պիտի պաչտպանեն ոչ միայն Հռենոսի գիծը, այլ եւ կարելի եղածին չափ յառաջ պիտի երթան մինչեւ արեւելք :

ՄՈՍԿՈՒԱ հրաւիրուեցաւ Լոնտոնի դեսպանը, մասնաւոր խորհրդակցութեան մը համար։ Նախապէս հրաւիրուած էին Փարիզի եւ Ուաչինկթընի դեսպանները :

ԱՐԱԲ ՎԱՐՁԱՊԵՏՆԵՐՈՒ բացառիկ խորհրդաժողովը բացուեցաւ երէկ, Գահիրէի մէջ, քննելու համար Թուրքիոյ իրաքեան համաձայնութիւնը։ Կ'ըսուի թէ Իրան եւս պիտի միանայ այս դաչինքին։ Իրաքի նախորդ վարչապետը պէյրութ գնաց, այս հարցին առթիւ :

ՄԷԿ ՄԻԼԻՈՆ բանուորներ գործադուլ յայտարարեցին Ռուրի շրջանին մէջ :

ՄՕՏ ՕՐԻՆ ԼՈՑՍ ԿԸ ՏԵՍՆԷՆ ՄԱՂԱՔԻԱ
ՔՀՆԴ· ԱՐՍԼԱՆԵԱՆԻ ՑՈՒՇԵՐԸ

ԲԱԲԵՐԴԻ ԵՒ ՇՐՋԱՆԻ ՄԱՍԻՆ

Դրուագներ Մեծ Եղեռնէն եւ ոդիսականը բուռ մը ըմբոստներու որոնք կրցած են ազատիլ պէսպէս ձեւերու։

Պատկերազարդ, ճոխ հատոր մը :

ԲԱՑԱՌԻԿ ԸՆԴՀ· ԺՈՂՈՎ

Հ· Ց· Դ· ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ԵՒՐՈՊԱՑԻ ԿԵՆԴՐ· ԿՈՄԻՏԷԻՆ ընդհ· ժողովի կը հրաւիրէ Փարիզեան շրջանի բոլոր ընկերներն ու մարմինները կիրակի 23 Յունուար, կէս օր վերջ ժամը 2·30ին Սոսիէթէ Սաւանթի մէջ։

ԿԸ ԽՆԴՐՈՒԻ ՃՇԴԱՊԱՀ ԸԼԼԱԼ :

Կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ :

ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՓԱՌԱՏՕՆ

Փարիզի եւ շրջաններու բոլոր դպրոց-ներու հայ մչակոյթի փառատօնը, կիրակի 20 փետրուար ժամը 2·30ին, Սորպոնի մեծ Ամփիթեատրոնին մէջ։

Նախագահութեամբ Ֆրանսական Ակադեմիայի անդամ եւ նախկին նախարար

ԼՈՒԻ ՄԱՐԻՆԻ

Բոլոր աչակերտները պիտի մասնակցի խմբերդի, արուեստագիտութեանց եւ հայկ· տարազով խմբապարերու։ Հանճելի եւ անսպասելի թանկնթաց անակնկալներ :

Ի նպաստ կրթական ձեռնարկներու հրատարակուած են մուտքի տոմսակներ, որոնք մասնաւորապէս կը գտնուին եկեղեցւոյ ղեկավարութեան եւ շրջաններու կրթական յանձնախումբերու մօտ :

Մանրամասնութիւնները յառաջիկային։

ՊԱՐԱՆՑԻԿ ՑԵՐԵԿՈՑԹ

Այս կիրակի ժամը 4ին Ազգ· Տան մեծ սրահին մէջ, կազմակերպուած Հ· Ց· Դ· Նոր Սերունդի Փարիզի «Ահարոնեան» խումբին կողմէ, մասնակցութեամբ Շահիլի Հ· Ց· Դ· «Անդրանիկ» խումբին :

Կը հրաւիրուին շրջանի բոլոր ընկերներն-երը, ընկերուհիները եւ հայ երիտասարդութիւնը :

«ՑՈՒՍԱՓԵՐ»Ի ԲԱՑԱՌԻԿ ԹԻՒԸ

56 մեծադիր էջերով եւ պատկերազարդ, հրատարակութիւն մը :

Ստացուած են սակաւաթիւ օրինակներ միայն։

Գինը՝ 300, *Թղթատարի ծախքով 350 Ֆր·*

Մէկակ կեդրոնատեղի՝

Գրատուն ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ
46, Rue Richer, Paris (9)
C. C. P. Paris 3630.66

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

ԱՄԷՆՈՒՆ ՏԱՐԵԳԻՐՔԸ 1955

(Բ· ՏԱՐԻ)

Կազմեց՝ ԿԱՐՕ ԳԷՈՐԳԵԱՆ

Ճոխ եւ այլազան բովանդակութեամբ, պատկերազարդ :

Գրական էջեր·— Հայկ· կեանք, Արեւելահայ աչխարհ, Հայաստան, կէս – բժչկական, դաղութներ (Լիբանան եւ Սուրիա), երդիծանք, մարզաչխարհ, անցքեր, մահագրութիւն, օրացոյց եւն· :

ԳԻՆ 1200 ՖՐԱՆԿ

Թղթատարի ծախքով 1270 : Դիմել՝ «Յառաջ»ի :

ՄԱՐՍԷյԼԻ համար Ց· ՄԱԼԱՓԵԱՆԻ՝
3, Bd. Théodore Turner, Marseille

6 ՓԵՏՐ· ՀԱՑ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ ՕԳՆ· ՄԱՐՄՆԻ ՏԱՐԵԿԱՆ ՑԵՐԵԿՈՑԹ

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

Օրքէսթր ՐԱՄՕՆ ՄԻՆՏԻԶԱՊԱԼ

«Լէ գ'Ամպասատէօր», Շան գ'Էլիզէ, 3, Ավընիւ Կապրիէլ :

Կանխաւ ապահովեցէք ձեր տեղերը հեռաձայնելով Կօպրլէն 23–39։

Մանրամասնութիւնները մօտ օրէն :

MORY et Cie

SERVICE VAUQUELIN

Մէկակ արտօնուած տունն է ծրարներ զրկելու համար ՀԱՑԱՍՏԱՆ

(U. R. S. S.)

Հաստատութիւնը արտօնուած է ՄԻ-ԱՑՆ ՆՈՐ ԶԳԵՍՏՆԵՐԸ զրկելու, պաչտօնական հաչուեցոյցներով, իսկ գործածուած հազուստներ՝ շատ լաւ վիճակի մէջ :

3, RUE ST.-VINCENT DE PAUL
Paris 10e, Tél.: TRU. 72-60 (Poste 89)

Imp. Araxes - 46, Rue Richer. Paris (9e)

ՇՐԴ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՑԿ· ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ԴԱՏԻ ՄԱՍԻՆ
«ԱՐԵՒՄՏԱՀԱՑ ԶԱՐԹՕՆՔԸ»
(1840 – 1878)

Նախագահութեամբ Հ· Ց· Դ· Փոթուրիկ խումբի, այս երեքչաբթի ժամը 21ին, Սօսիէթէ Սավանթ, 28 ռիւ Սէրփաճ, Մէթրօ Սէն Միշէլ :

Կը խօսի ընկեր ՀՐԱՆՏ ՍԱՄՈՒԷԼ

Բոլոր փափաքողները անխափ կը հրաւիրուին այս չահեկան դասախօսութեանց :

ՄԱՐՍԻԼԱՀԱՑԵՐՈՒ ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԵԱՆ ՕՐ

ՄԱՑԻՍ 8, ԹԷԱԹՐՕ ՏԻ ԺԻՄՆԱԶ
ՄԱՑԻՍ 8, ԹԷԱԹՐՕ ՏԻ ԺԻՄՆԱԶ
ՄԱՑԻՍ 8, ԹԷԱԹՐՕ ՏԻ ԺԻՄՆԱԶ
ՄԱՑԻՍ 8, ԹԷԱԹՐՕ ՏԻ ԺԻՄՆԱԶ
Կը խնդրուի չխաչաձեւել :

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Կապոյտ Խաչը Մանուկներու Օրը կը տօնէ 30 Յունուար , կիրակի ժամը 15ին, 5 ռիւ Պօնփռւա, Յոյներու սրահը։ Մանրամասնութիւնները տեղին վրայ :

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Այրի Տիկին Մ· Թաւչանճեան եւ զաւակները Գրիգոր եւ Տիգրան, կը ծանուցանեն թէ հոգեհանգիստ պիտի կատարուի այս կիրակի Ալֆորվիլի Ս· Պողոս Պետրոս եկեղեցիին մէջ իրենց ամուսնոյն եւ հօր Ազնիւթաւշանճեանի մահուան քառասունքին առթիւ : Կը հրաւիրուին յիշատակը յարգողները :

ՄԱՐՋԱԿԱՆ·—Պ· Վրէժ Դէորգեան թենեսի ախոյեան հանդիսացած է , սատնալով արծաթեայ բաժակը, Մէօտօն, Վալ, Ֆլէօրի, 1954ի համար։ Այս երիտասարդը ուրիչ տաեն ալ փայլուն յաջողութիւններ չահած է :

ԿԱՐԴԱՑԻՔ ԱՆՊԱՏՃԱՌ

«ԽԱՉԻՆ ՃԱՄԲԱՆ»

Նոր հրատարակուած հատոր մը, որ կը պարունակէ յուշիչ ու արուագրաւ էջեր – ուաղներ մեր տարագրութեան կեանքէն :

Գին 400 ֆռանք :

Կը գտնուի բոլոր հայ գրավաճառներուն մօտ եւ կամ զիմել հեղինակին՝ Ծ· ՊԼՐ – ՊԼՐԵԱՆԻ, 104, Ավընիւ տ'Իթալի , Փարիզ :

LUCIEN DURAND

ՓՈՐՁԱԳԷՏ ՀԱՇՈՒԱԿԱԼ

23, Rue Notre Dame des Victoires, Paris (2)· GUT 36-71

ՀԱՑԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Կը յանձնարարենք

ՍԻԼՎԵՍՏՐ ԴԵՂԱՐԱՆԸ

46, Rue de Trévise, Tél. PRO. 86-41

Ուր լաւագոյն քննդհելութիւնը վերապահուած է Փարիզի , արուեստաններու եւ գաւառի Հ· Ց· Դ·ուն

Հայերու բարեկամ դեղարան մը

Ազգ·Տունէն դէպի Լափայէթի անկիւնը

Պ· Վահրամ Էլմաճեան պարտաւոր – տող-ծախող, իր հայրենակիցներուն տրամադրութեան տակ է ժամը 9էն 12·30 եւ 15էն 20 հոն է :

ՇԱՀԵԿԱՆ ՀԱՑԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

— ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ —

ՓԱՐԻԶ·— Հ· Ց· Դ· «Փոթուրիկ» խումբի ընդհ· ժողովը այս երկուշաբթի ժամը ճիչտ 21ին, Էր Ռէժանի վերնայարկը։ Կարեւոր օրակարգ :

ՊԱՆԵԼՕ Քաչանի Ֆ· Կ· Խաչի մասնաճիւղը իր բոլոր անդամուհիները ընդհ· ժողովի կը հրաւիրէ այս չորեքչաբթի, ժամը 21ին, ընկ· Պասմաճեանի տունը :

ՊՈՒԼՄՈՆԻ ՄՐՑԱՆԱԿԻ ՑԱՆՁՆԱ-ԽՈՒՄԲԻՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ

25 Յունուար ժամը 9ին
Salle Débussy, 252 Fg. St. Honoré
Դասախօս Mme Arlette de Pitray
Նիւթը՝ Les Fils des Dieux Lares
Կամ (L'Homme Arménien)

ԱՄԱՆՈՐԻ ՀԱՆԴԷՍ

ԷՒՈՆ·— Յունուար 24ի երեկոյ ժամը 8·30ին Լիոնի Հայկազեան վարժարանի ամանորի հանդէսը տեղի պիտի ունենայ *Սինէ ՓԱՔՍԻ* մէջ։ Գեղեցիկ վարկեան մը մանուկներու համար։ Մուտքը ազատ է :

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

ՄԱՐՍԷՅԼ·— Աւտեան եղբարք հրապարակաւ չնորհակալութիւն կը յայտնեն այն բոլոր մխիթարիչներուն եւ հայրենակիցներուն, ընկերներուն , բարեկամներուն, որոնք իրենց ներկայութեամբ, նուէրներով եւ անհատական նամակներով ցաւակցեցան իրենց սիրելի հօր՝ ԱՒԵՏԻՍ ԱՒՏՕԵԱՆի գառնաղէտ մահուան առթիւ։ Նոյն տխուր առթիւ Աւտեան եղբ· կը նուիրեն 2 հազար Ֆրանք Վասպ· Հայր· Միութեան, երկու հազար Ֆր· Հ· Ց· Դ· Տան Ֆոնտին, երկու հազար Ֆր· Սէն Ժերմէն կղզւոցին :

ՍՏԱՅԱՆՔ

L'ILE PROVENÇALE
ou j'ai séjourné pendant la Guerre;
par Charles Diran Tékéian.
Imp. «Le Soleil», Paris.

Ա Յ Ծ Ե Լ Ե Ց Ի Ք
Maison «FAR»

(Արամ Աղա – Ֆարշիեան)
37, Rue Rochechouart, Paris (9)
Tél. TRU. 13 - 42
Couture par modéliste
Tailleur sur mesure hommes et dames.

Տէր եւ Տիկին Ֆարշիեան վկայեալ Փարիզէն, կը պատրաստեն ամէն տեսակ հագուստներ, այրերու եւ կիներու համար, գոհացնելով ամէնէն նուրբ ճաչակները :

Քանի մը անուններ մեր յաճախորդներու ցանկէն :—

Փրոֆ· Բժ· Ռոքսօ (Պուէնոս Այրէսի համալսարանէն), Տէր եւ Տիկին Վան-Դէր – Լինդըն (Ժընեւի համալսարանէն)։

ՅԱՌԱՋի կողմէ ներկայացուղներուն ապսպրանքի վրայ հազար Ֆր· զեղչ :

ՉԵՐ ԼԱՒԱԳՈՑՆ ՃԱՇԱՐԱՆԸ

Լ Ի Լ Ա-Ն Է

Համեղ, մաքուր եւ մատչելի
24, Rue St. Lazare, PARIS
Métro N. D. de Lorette ou Trinité.
Փարիզցիներու աչքը լոյս

Լիլան կը վերսկսի իր արեւելեան նուագը ամէն չաբաթ եւ կիրակի իրիկուններ։

Կը նուագէն Քէմէնչիստ եւ ուտի Ալ – ֆօնս եւ ջութակահար Հայկ :

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondé en 1925 — Tél.: PRO. 86-60

Le Directeur : SCH. MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise, Paris-9e

C.C.P. Paris 1678-63 — R.C.Seine 376.286

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ տարեկան 3000 ֆր., վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆր. կամ 10 $, հատը 12 ֆր.

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
25
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
★
MARDI
25 JANVIER
1955

31ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7580 31e ANNEE — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 11ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 2991

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

«ԴԷՊԻ ԽՈՊԱՆ ՀՈՂԵՐԸ»

●

Հակայական ծրագիր մը կազմած են Մոսկուայի մէջ, մշակելու համար խոպան հողերը՝ Սիպերիայէն մինչեւ Սախալին կղզին։ (Ասոշիէյթըտ փրես)։

Վերջերս կարդ մը տեղեկութիւններ հաղորդեցինք այս մասին, քաղելով տեղական թերթէ մը։

Անցեալ շաբթու հեռագիրը կ'ամփոփէր Խրուշչեւի մէկ ճառը, որ կը ջատագովէր այս ծրագիրը, մեւնոյն ատեն թելադրելով որ գացողները ամուսնանան, տուն-տեղ ըլլան եւ առ նուազն երեք զաւակ ունենան։

Այժմ աչքի առջեւ ունինք Խրուշչեւի ճառին քնագիրը, որ լայնօրէն կը պարզէ կառավարութեան նպատակը։

Երեւանի, Թիֆլիսի եւ Բագուի հայերէն թերթերուն մէկ այդ ճառը հրատարակած է հետեւեալ խորագրով ։—

« Խոպան եւ խամ հողերի իւրացման համար մեկնելու ցանկութիւն յայտնած կոմերիտականների եւ երիտասարդութեան Մոսկուայի ժողովը »։

Կամ,— «Ընկերը Ն. Ս. Խրուշչեւի ճառը խոպան հողերում աշխատանքի մեկնելու ցանկութիւն յայտնած Մոսկուա քաղաքի կոմերիտականների եւ երիտասարդութեան ժողովում 1955 թուականի Յունուար 7ին»։ (Կոմունիստ)։

Երկուքն ալ թուրքերէն կամ ռուսերէն Ամէն պարագայի մէջ, ծաղրանկար հայերէն ։

Կեդր. կոմիտէին ընդհ. քարտուղարը արձն ծնունդ առնելու չեչոտուի, զեւ նոր վերադարձաւ Ծայր. Արեւելքէն, ուր զացած էր Ա. Միկոյեանի եւ ուրիշ երեւելիներու հետ ։

Այս ժողովն ալ սարքուած էր, թէ զե-կուցում տալու եւ թէ նոր զաղթը քաջալերելու համար ։

Քաղաքացի Խրուշչեւ իր ճառը կը սկսի ողջունելով անոնք որ յանձն առած են Սիպերիա, Խազախստան կամ Սախալին կղզին երթալ, խոպան հողերը մշակելու համար ։

Այս առթիւ, կը յիշէ թէ հազարաւոր-ներ զացած են արդէն եւ «ուղարկել են նամակներ »։

— «Ճիշդ է· նամակները տարբեր էին բովանդակութեամբ·կային նաեւ առանձին լացկան նամակներ· այդ մասին պէտք է խօսիլ։ Բայց նամակների մեծ մասը աշխոյժ էր »։

Խրուշչեւ միջանկեալ յիշելով « լալկան նամակները», կը ծանրանայ միւսներուն վրայ եւ յայտ կը յայտնէ թէ անցեալ տարի զացողները պիտի աւարտեն կարդ մը աշխատանքներ ։

Այս խօսքերուն վրայ ձայներ կը լսուին, ոչ այնքան սրտագին ։— «Կ'աւարտենք»։

Ի՞նչ կը թելադրէ ծրագիրը ։—

Կուսակցութիւնը եւ կառավարութիւնը նախատեսած են մինչեւ 1956 թուականը իւրացնել (մշակել) 28–30 միլիոն հեկտար նոր հողեր ։

Պաշտօնական հաշիւներով, քանի մը լիոն հեկտարը պիտի մշակուի եւ ցանուի այս տարի, իսկ տասը միլիոնը 1956ին։ Որով յառաջիկայ տարի պիտի ունենան 30 միլիոնի ցանք ։

Այստեղ ընդհ· քարտուղարը կը պատմէ իր տպաւորութիւնները՝ կատարած ճամբորդութեան մասին։ Եւ յիշելով բարեբեր Ուկրաինան, ուր անցուցած է իր մանկութիւնը, կը յայտարարէ ·

— « Ընկերները, Խազախստանի եւ Ալթայի հողերը զգալապէս աւելի հարուստ են »։

Յաջորդով կը բացատրենք թէ ինչ նպատակներ կը հետապնդեն այս վիթխարի ծրագրով,— հարիւր միլիոն բնակիչ եւս պիտի աւելցնեն 200 միլիոնին վրայ ։

Շ·

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԳԱՀԻՐԷԻ ԺՈՂՈՎԸ

●

ԲՈՒՌՆ ՃԱՌ ՄԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԴԷՄ

Շաբաթ օր բացուեցաւ արաբ վարչապետներու խորհրդաժողովը, Գահիրէի մէջ։ Այս պարագան մեծ յաջողութիւն մը կը համարուի Եգիպտոսի համար։ Իրաքի վարչապետը, Նուրի Սայիտ փաշա, հա-ղորդած էր թէ անմիջապէս պիտի պայ, թուրքեւիրաքեան դաշինքը պաշտպանելու համար, եթէ բժիշկները արտօնեն ։

Առանց սպասելու Նուրի Սայիտ փաշա-յի, Եգիպտոսի վարչապետը, գնդ· Կամալ Նասըր առաջին նիստին իսկ պաշտպանեց իր կառավարութեան տեսակէտը ։ Անոր-համ յարձակեցաւ Թուրքեւիրաքեան համաձայնութեան վրայ, իր սլաքները մասնաւորապէս ուղղելով Թուրքիոյ դէմ։ Բացատրեց թէ Թուրքիոյ եւ Իրաքի վարչապետներուն կնքած համաձայնութիւնը անօգուտ է Իրաքի համար, իսկ վտանգաւոր՝ արաբական բոլոր երկիրներուն համար, «որոնք մեքենաբար պիտի քշուին ռ'րեւէ պատերազմի մէջ»։ Կրկնեց թէ ծրագրուած զինակցութիւնը որեւէ օգուտ պիտի չունենայ Իրաքի համար, որ բաւարար չափով պաշտպանուած է Մեծն Բրիտանիոյ հետ կնքուած համաձայնութեամբ եւ զինուորական օգնութիւն կը ստանայ Ամերիկացիներէն ։ «Եգիպտոս որ եւ է անպատեհութիւն չի տեսներ, եթէ Իրաք օր մը անհրաժեշտ գտնէ Թուրքիոյ հետ քննել կարդ մը տեղական խնդիրներ, թէեւ Թուրքիա չի կրնար լրջօրէն օգնել Իրաքի ։ Եթէ Իրաք նախայարձակման մը ենթարկուի, կարելի՞ է երեւակայել թէ Թուրքերը պիտի կրնան տրամադրել ի-րենց զօրքին մէկ մասը, օգնութեան հասնելու համար իրենց իրաքցի դրացիներուն ։ Միւս կողմէ, Իրաքցիները ինչո՞ւ խզեցին իրենց դիւանագիտական յարաբերութիւնները Մոսկուայի հետ եւ ինչո՞ւ այնքան բուռն պայքար մը բացին հա-մախոհարութեան դէմ ։ Արդեօք անոր համար չէ՞ որ ամբողջովին կապուին արեւմտեան պետութեանց հետ ։ Գալով Թուրքիոյ, ի՞նչ են իր յարաբերութիւնները Իսրայէլի հետ»։ Գնդ· Կամալ Նասըր յայտնեց թէ այս հարցումին պատասխանը արաբ վարչապետներուն տրուած է մանրամասն տեղեկագրով մը զոր պատրաստած է Եգիպտոսի արտաքին գործերու նախարարութեան տնտեսական բաժինը, տեղեկագիր մը որ կ'ապացու-ցանէ թէ Արեւելքի մէջ Իսրայէլի լաւագոյն օժանդակը Թուրքիան է, այն երկիրը որ կ'ուզէ զինակից արաբական պետութեանց հետ ։

Եգիպտոսի վարչապետը բարեկամաբար խորհուրդ կուտայ Իրաքի որ զգուշանայ Թուրքիայէն ։ Այս առթիւ, Կամալ Նասըր յայտարարեց թէ չեղեալ կը նկատեն իր այցելութիւնը Անգարա եւ Թուրքիոյ վարչապետին այցելութիւնը Գահիրէ ։ Տակաւին յայտնի չէ թէ գնդ· Կամալ Նասըր որքան յառաջ պիտի երթայ ։ Իրա-կեկներ կը կարծեն թէ յառաջիկային սա-կարկութիւններ պիտի կատարուին, որ-պէսզի Եգիպտոս մեկուսացման չդատա-պարտուի ։

Ուրիշ հեռագրի մը համաձայն, Եգիպ-տոս կ'ուզէր պատժական տնօրինութիւն-ներ առաջարկել Իրաքի դէմ · բայց ի վերջոյ չափաւորութիւնը յաղթեց ։ Լիբա-նանի վարչապետը, Պ· Սամի Սոլհ, թե-լադրեց զգուշանալ այդպիսի արարքէ մը, մանաւանդ որ Իրաքի ներկայացուցիչները բացակայ են ։ Ժողովին բացումէն անմի-ջապէս առաջ, գնդ· Կամալ Նասըր եւ Պ· Սամի Սոլհ հեռագիր մը ուղղեցին Պաղ-տատ, ապաքինում մաղթելով Նուրի Սա-յիտ փաշայի եւ հարցնելով թէ ե՛րբ կր-

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԿԷՍԸ ՐՂՁՂՈՒԱԾ

●

ՀԱԶԱՐԱՒՈՐ ԱՂԷՏԵԱԼՆԵՐ ՓԱՐԻԶԵԱՆ ՇՐՋԱՆԻ ՄԷՋ

Ֆրանսայի երկու մեծ զետերէն Սէնը (Փարիզ) եւ Կառոնը (Պոռտօ) կը շարունակեն յորդիլ։ Փարիզեան աւազանին մէջ առջի օր կացութիւնը թեթեւացած մեղ-մացած էր գետն ի վեր, բայց աւելի ծանրացաւ գետն ի վար։ Երէկ մասնա-դէտներ կը նախատեսէին թէ ջուրերուն բարձրութիւնը կրնայ հասնիլ 7 մ. 30ի, Օսթերլիցի կամուրջին տակ։ Յորդումը կրնայ սաստկանալ այսօր եւ վաղը, չո-րեքշաբթի, Մառնի ջուրերուն խուժու-մով ։

Կիրակի օր կեցաւ էնվալիտի կամուր-ջին մէկ կէսը։ Կացութիւնը տագնա-պալի կը նմանուի Ժիւվիսիի, Աթիսմո-նի, Ապլոնի, Վելինէօվ լը Ռուայի եւ Վիլ-նէօվ Սէն Ժորժի մէջ (գետն ի վեր)։ Իսկ հակառակ ուղղութեամբ՝ Արժանթէօյի, Մոնթեսոնի, Ռիւէյլի, Պուժիվալի, Լը Փէքի, Սարթրուվիլի, Քոնֆլանի, Փուա-սիի մէջ են։

Առժամեայ հաշիւներու համաձայն, քանի մը հարիւր հազար հեկտար տարա-ծութիւն ջուրերուն տակ թաղուած է ամ-բողջ Ֆրանսայի մէջ։ Նիւթական վնասը միլիառներով կը հաշուեն։ Միայն Փա-րիզի մէջ արդէն իսկ երկու հարիւր դար-ձարաններ փակուած եւ յիսուն հազար հոգի անգործութեան դատապարտուած են։ Երկու հազար կամաւորներ աղէտեալ-ներուն կ'օգնեն փարիզեան շրջանին մէջ ։

Երկրի տնտեսական կեանքն ալ մեծա-պէս ազդուած է։ Շատեր կը պահանջեն գոնէ մինչեւ մարտ 15 յետաձգել տուրքե-րու առժամեայ կանխավճարները որոնք պիտի սկսին Փետր· 15ին ։

Բոլոր նահանգներուն մէջ կոչեր ուղ-ղուած են, որպէսզի ծածկոցներ, հան-դերձեղէն, վերմակ եւ ի հարկին ընակարան ճարեն աղէտեալներուն ։ Ա-նոնք որ տրամադրելի տեղ ունին պէտք է հաղորդեն թաղապետութեանց ։

Կացութեան ծանրութիւնը կը տարբերի շրջանէ շրջան։ Փարիզեան արուարձաննե-րու մէջ այլուր փոխադրուած են աւելի քան երեք հազար արկածեալներ ։

Հազար ճարտարապետներ, նոյնքան հանրապ· պահակներ, քանի մը հազար ոստիկաններ եւ չորս հազար հրշէջներ կեդրոնացած են մայրաքաղաքին եւ ար-ուարձաններուն մէջ, աղէտեալներուն օգ-նութեան հասնելու համար։ Պուլոնյի ան-տառը ընդարձակ լիճի մը վերածուած է։ Ամերիկեան օդանաւեր ուտեստ կը փոխա-դրեն աղէտեալներուն ։

Ուրբաթ օր Թումբ մը քանդուեցաւ Սէն Մորի մէջ, թնդանօթի մը որոտման պէս։ Ցնոր անօրինութիւն կատ ա'Օրէն տրա-մադրուած է օդանաւային ճամբորդներու համար ։

Համախմբումները արգիլուած ըլլալով, կիրակի օր արարողութիւն չկատարուե-ցաւ Ալֆորվիլի հայկական եւ Ֆրանսական եկեղեցիներուն մէջ ։

(Շար-ը կարդալ Դ. էջ)

Նայ Գահիրէ հանդիպիլ։ Մինչ այս մինչ այն, Արաբական Դաշնակցութիւնը կը չարունակէ ժողով գումարել։ Առայժմ անցած է Եգիպտոսի եւ Իրաքի յարաբե-րութեանց խզման վտանգը եւ Գահիրէի մամուլը չափաւորած է իր լեզուն։ Արաբ վարչապետները այժմ պիտի փորձեն ներ-գաշնակել իրենց քաղաքականութիւնը եւ զօրացնել Արաբ։ Դաշնակցութեան պա-հովութեան դաշինքը։ Սուրիա եւ Լիբա-նան կ'առաջարկեն յետաձգել վիճաբանու-թիւնը, մինչեւ որ Իրաք եւս ներկայացու-ցիչներ ղրկէ։ Եգիպտոսի ուժ կուտայ Սէուտի Արաբիան ։

ՏԵՐՈՒՆԻ·— Հ· Ա· ՓՈՒԱՏԸՊԱՐ

Յունուար 20 թուակիր նամակէ մը յա-ւուվ կ'իմանանք թէ Յունուար 17ին մեռած է Պէյրութի Սէն Ժոզէֆ համալսարանին փոխ – տնօրէնը, Հայր Անթուան Փուա – ատպար ։

Հանդուցեալը 1918 – 19 – 20ի տարի – ներուն կը գտնուէր Հայաստան, իբրեւ ներկայացուցիչ Ֆրանսական կառավա – րութեան եւ մասնաւոր առաքելութիւններ ստանձնած էր։ Եղած է խորհրդականը հանրապետական կառավարութեան, երբ Հայաստան կորուած էր արտաքին աշ – խարհէն։ Ունի նաեւ հրատարակութիւն – ներ Հայկական Դատի մասին։ Միեւնոյն ատեն քանի հնագէտ էր եւ կարեւոր պե – ղումներ կատարած է Սուրի եւ Սայտայի շրջանին մէջ։

Յուղարկաւորութիւնը կատարուած է չորեքշաբթի, 15 Յունուար, Համալսարա-նի մատուռին մէջ։ Ներկայ եղած են Լի – բանանի Ֆրանսական դեսպանը, կառա – վարութեան ներկայացուցիչը, ընկերներ Դրօ, Մովսէս Տէր Գալստեան, Վ. Փա – փազեան եւ Կ. Սասունի։ Դադաղին վրայ ծաղկեպսակ մը դրուած է «Հայ բարե – կամներու կողմէ»։ Հ. Փուատըպար ծնած էր Լիոն, 1878ին։

Խ. ՄԻՒՔԵԱՆ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ ՆԻՍՏԻ ՀՐԱՒԻՐՈՒԱԾ

★

Մոսկուայի անթելը առջի օր հաղորդեց թէ Գերագոյն Խորհուրդը նիստի հրաւիր-ուած է վեսր· 3ին, այսինքն սովորա – կան նստաշրջանէն քանիներ առաջ։ Կը կարծուի թէ Խ· Միութիւնը դիւանագի – տական նոր ձեռնարկ մը պիտի կատարէ մտածելով որ Գերագոյն Խորհուրդը նիս-տի կը հրաւիրուի ճիշդ այն պահուն երբ Լոնտոնի, Փարիզի, Ուաշինկթընի եւ ա – րեւելեան Գերմանիոյ խորհրդային դես – պանները Մոսկուա կանչուած են, խորհր-դակցութեան համար։ Անշուշտ օրակարգի հրապարակը խնդիրն է գերմանական հարցը ։

Սովորական ժամանակներու մէջ Խ· Միութեան Գերագոյն Խորհուրդը կը գու-մարուի տարին մէկ անգամ, քանի մը օր, կառավարութեան կարեւոր որոշումները վաւերացնելու համար։ Այս տարի ալ նս-տաշրջանը պիտի բացուէր ապրիլին։ Վեր-ջին նիստը տեղի ունեցաւ 1954 Ապրիլին։

Գերագոյն Խորհուրդը, որ Խ· Միու – թեան խորհրդարանն է, կը բաղկանայ 1300 երեսփոխաններէ ։ Բաժնուած է եր – կու մասի, — Միութեան Խորհուրդ (Սո-վետ) եւ Ազգութեանց Խորհուրդ)։ Կ'ընտ-րուին չորս տարուան համար ։ Վերջին ընտրութիւնը տեղի ունեցաւ 1954 Մար – տին ։

*× Արեւմտեան Գերմանիոյ վարչապե – տը, Տոքթ· Ատընաուըր, կիրակի օր ճառ մը խօսելով, բացատրեց թէ Խ· Միութիւ-նը ազատ ընտրութիւններ չուզեր բառին ժողովրդավար իմաստով ։ «Պահանջելով բոլոր կուսակցութեանց եւ կազմակեր – պութեանց մասնակցութիւնը, քարոզու – թիւններ կատարելու եւ թեկնածուներ ներկայացնելու ազատութիւն, Խ· Միու – թիւնը կը փորձէ պարտադրել իր չէջանին մէջ դործադրուած ընտրական օրէնքը, որ ամէնէն անարդ ձեւով կը բռնաբարէ բնակիչներու ազատութիւնը»։ Ցեւոյ դի-տել տուաւ թէ Խ· Միութիւնը կ'ուզէ ա – նորոշ ժամանակով պահել Գերմանիոյ ներկայ բաժանումը։ Եւ վերջապէս բա – ցատրեց թէ ծիծաղելի է բռնութիւն վե – րագրել իր կառավարութեան։ «Տասներ – կու զօրաբաժիններու կազմութիւն մը խա-կապէս չի զօրացնել Գերմանիան։ Մեր յաջողութեան միակ ճամբան է գործակ – ցութիւն ազատ աշխարհին հետ եւ ոչ թէ բանակցութիւն Խ· Միութեան հետ, ա – ռանց ազատութեան եւ ուժի»։

Սէն – Ինֆէրիէօրի նահանգը այսու – հետեւ պիտի կոչուի Սէն Մառնթիմ ։

ՅՈՒՆԱՀԱՑ ԳԱՂՈՒԹԻՆ ՀՈԳԵՐԸ

(Գ. եւ վերջին մաս)

Գալով ազգ. կալուածներուն, Աթէնքի մէջ ունինք Ս. Գր. Լուսաւորիչ եկեղեցին իր Առաջնորդարանով եւ Մանասթրաքիի ազգային կալուածը: Գոքինոյ մէջ Ս. Յակոբ եկեղեցին եւ անոր կից Ազգ. վարժարանը: Փերխթէրիի մէջ նախկին եկեղեցիի չէնքը: Սելանիկի մէջ Ս. Աստուածածին եկեղեցին իր յարակից առաջնորդարանով եւ քաղաքի զանազան վայրե-րուն մէջ, վեց չէնքեր եւ կալուածներ: Քոմոթինիի մէջ, եկեղեցւոյ չէնքին հետ միասին ութ խանութներ եւ հողամասեր: Տիտիմոթիքայի մէջ պատմական եկեղեցի մը եւ 13 խանութ, բնակարան եւ հողամաս: Ալեքսանդրուպոլի մէջ ունինք եկեղեցիի չէնք, նոյնպէս հողամասեր եւ խանութներ, ինչպէս նաեւ Կրետէի Իրաքլիոն քաղաքին եւ Քանէթիի մէջ եկեղեցիներ եւ կալուածներ: Ասոնց մանրամասն ցուցակագրութիւնը գոյութիւն ունի Ազգ. Առաջնորդարանի դիւանատան եւ կեդր. վարչութեան անտեսական խորհուրդի տոմարներուն մէջ:

Հիւս. Յունաստանի ազգապատկան չէնքերը արժէքաւոր եւ հասութաբեր են, նոյնպէս եւ Կրետէինը: Այս բոլոր կալուածներն ու չէնքերը կը մատակարարուին տեղական Ազգ. Մարմիններու կողմէ եւ անոնց գործունէութիւնը կը հակադրուի անտեսական յաձնաժողովին կողմէ:

Անվիճելի է թէ՝ յունահայ գաղութի ազգային եւ եկեղեցապատկան բոլոր կալուածները սեփականութիւնն են բովանդակ յունահայութեան եւ անմիջականօրէն ենթակայ՝ Թեմակալ Առաջնորդի եւ Ազգ. կեդր. վարչութեան հսկողութեան: Անոնք, պարտաւոր են միջոցներ ձեռք առնել հետեւեալ ուղղութեամբ սոյն կալուածներու մասին: Իրաւ յաջորդող ներդաղթի եւ չարունակ ուղղ արտադաղթի հետեւանքով մեր հայրենակիցներու համրանքին նօսրացած վայրերուն ազգապատկան կալուածնե-րէն՝ պահել միայն եկեղեցիները եւ անոնց մատակարարութեան համար բաւարար չէնքեր կամ կալուածներ, մնացեալ բո-լորը հաշուեյարդարի ենթարկել եւ հա-սոյթը յատկացնել, Աթէնքի անմիջական շրջանակին մէջ կառուցումը զիւերօթիկ եւ ցերեկօթիկ բաժիններով զբօսական չէնքին, որ կարենայ պարփակել նաեւ մեր բոլոր մշակութային եւ բարեսիրական կազմակերպութիւնները: Այսպէս, ամբողջ յունահայ գաղութի ընդհանուր եւ մասնաւորաբար կրթական պահանջները բաւարարել եւ զոհացնել արդիւնաւոր կերպով:

Շրջաններու մէջ կը գտնուին նաեւ, ազգա – եկեղեցական շարժուն ինչքեր: Ասոնցմէ եւս, տեղական պէտքերուն ան-հրաժեշտ եղածէն զատ մնացեալները պէտք է կեդրոնացուին Աթէնքի Ազգ. Առաջնորդարանին մէջ:

Ազգ. կեդր. վարչութիւնը, բազմաթիւ անգամներ զբաղեցուց կալուածական հար-ցով: Ներկայիս, պարտականութիւն տը-ւած է, մասնաւորաբար անտեսական յանձնաժողովին լծուիլ լուրջ աշխատան-քի, կալուածական գործերու իրաւական եւ անտեսական կացութիւնը հանդաման-օրէն ուսումնասիրելու, կալուածները վերջնապէս դասաւորելու եւ ըստ այնմ անհրաժեշտ միջոցները ձեռք առնելու համար:

Ազգ. կեդր. վարչութիւնը, տարիներ առաջ, իր յարաբերական եւ ընդհանուր գործունէութեան համար, ընդունած է ուղեգիծ մը եւ զայն արձանագրած էր ա-տենագրութիւններուն մէջ: Ուղեգիծը հետեւեալ կերպով կարելի է ամփոփել.—

Ա) Զանազ որ Յունահայ գաղութը, երկրին օրինական թոյլտուութեան սահ-մաններուն մէջ, ճանչցուի իբրեւ կրօնա-կան համայնք եւ ունենայ պաշտօնական կանոնագիր:

Բ) Ամփոփուած՝ մեր եկեղեցիին չուրջ, ջանալ՝ որ մեր մշակութային օրինաւոր ձեռնարկներով եւ վարժարաններով, յու-նահայ գաղութի մեր ազգակիցները կա-չած մնան իրենց ազգային արժէքներուն, լեզուին եւ գրականութեան, Հելլէն լեզ-ուի եւ անոր բարձր մշակոյթին հետ:

Գ) Կարելի բոլոր միջոցներով, հրահրել հայ ժողովուրդի երախտագիտական ըզ-գացումները, հանդէպ հելլէն բարեացա-կամ պետութեան եւ հելլէն ազնիւ ժողո-վուրդին: Պատրաստակամ ըլլալ միշտ զոհաբերութեամբ՝ Հելլադայի ընդհանրա-կան չահերուն համար. առանց միջամուխ ըլլալու հելլէն ժողովուրդի ներքին վէ-ճերուն:

Դ) Մեր կրօնական եւ վարչական իշ-խանութիւններու միջոցաւ, չարունակ խրատել հայ ժողովուրդը, որ ըլլայ միշտ օրինապահ եւ իր կենցաղավարութեամբ արժանանայ հելլէն ժողովուրդի եւ պե-տութեան վստահութեան եւ համակրան-քին:

Ե) Նաեւ ջանալ՝ որ հայ ժողովուրդը միշտ ըլլայ միասնական իր ազգապահ-պանման ջանքերուն մէջ:

Ազգ. կեդր. վարչութիւնը, սոյն ուղե-ցիծը դրծադրելով, ջանացած է կատա-րել իր ստանձնած պարտաւորութիւննե-րը: Շնորհիւ կատարուած յարա-բերական աշխատանքին, արտակարգ պայմաններու բերումով յառաջ եկած կարգ մը թիւրիմացութիւններ հարթուած են եւ ներկայիս կը վայելենք համակրան-քն ու վստահութիւնը թէ՝ պետութեան եւ թէ՝ բովանդակ հելլէն ժողովուրդին: Լիայոյս ենք որ մեր կարգ մը առկախ խն-դիրները չուտով պիտի ստանան իրենց գոհացուցիչ լուծումը:

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՏՈՒՆԵՐՈՒՆ Մ�էՋ

Ինչպէս ամէն տարի, այս տարի եւս, Յունուար 9ի կիրակին, Աղքատախնամի վարչութիւնը կազմակերպած էր հան-դէսներ իւրաքանչիւր տան մէջ:

Առտուն ժամը տասնին Աղէ քահանայ չրջապատուած Առնուվիլի դպրաց դասէն պատարագեց Անտիլլիի հանդստեան տան մեծ սրահին մէջ, ի ներկայութեան բոլոր պատսպարեալներուն, ինչպէս նաեւ պաշ-տօնէութեան եւ Աղքատախնամի վարչու-թեան:

Կէս օրուան աւանդական ճաշի ընթաց-քին երգուեցան հայկական երգեր եւ լսո-ւեցաւ «Ոսկի հէքեաթը», որ ժապաւէնի վրայ առնուած էր Պ. Գ. Մէլիքեանի կողմէ:

Վարչութիւնը իրրեւ կաղանդի նուէր, սպասպարութիւնը օժտեց հեռատեսակե-րով մը (Թէլէվիզիօն) եւ իւրաքանչիւրին բաժնեց չաքարեղէն, վընոց այրերու եւ շղարշ տիկիններուն:

Ցայտագրին երկրորդ մասը տեղի ու-նեցաւ Մոնմորանսիի Հանդստեան տան մէջ, ուր փարիզահայ դերասան եւ դե-րասանուհիներ սիրայօժար ներկայացու-ցին Գրիգոր Վահանի «Օրհնուած արհես-տը», մեծ յաջողութեամբ: Մեր հայրերն ու մայրերը, պահ մը ապրեցան ընտանե-կան ջերմ մթնոլորտի մէջ:

Հոս եւս հեռատեսակեր մը դետեղուած էր եւ նուէրներ բաժնուեցան բոլորին:

Անոնք որ մօտէն չեն ճանչնար մեր այս զոյգ հաստատութիւնները, պէտք է հետաքրքրուին: Ամէն տեսակէտով պատ-ուաբեր հաստատութիւններ են երկուքն ալ եւ մեծապէս դնահատուած Ֆրանսա-կան չրջանակի մէջ, իրրեւ արդիական եւ հանդստաւէտ Հանդստեան Տուներ:

Ներկայ մը

ՌԸՆԷ ԿՐՈՒՍԷ

(ՅԻՇԱՏԱԿԻ ԵՐԿՈՒԹԻՆ ԱՌԹԻԻ)

Եղած ըլլալով իր աշակերտներէն մին եւ աւելի վերջը, պատիւն ունենալով, քանի մը բնագիրներու թարգմանութեամբ աշխատակցելու իր «Հայաստանի պատ-մութեան», տատ անգամ կ'երթայի Զեր-նուսքիի թանգարանը, լուռ եւ համայիլ աշխարհ՝ անցեալ քաղաքակրթութիւն – նէրու ուր կը թեւածնէը կենսատու չունչը մեծ վարպետին, ուր՝ աշակերտ բարեկամ եւ դիտուն, բոլորն ալ կ'ընդունուէին մի-եւնոյն բարեացակամ ժպիտով, միեւնոյն սիրալիր եւ քաջալերական խօսքերով:

Զերմ եւ կազդուրիչ ընդունելութիւն որ աշակերտին կուտար քաջութիւն եւ վըս-տահութիւն: Տեղաւորուած իր աշխա-տանքի սեղանին դիմաց, հաճելի մտեր-մութեան մը, բարձր հոգեւոր մթնոլորտի մը մէջ, վարպետը ձեզ կը փոխադրէր անցեալ ժողովուրդներու քաղաքակրթու-թեան պատմութեան ոլորտներուն մէջ: Իր խորաթափանց նայուածքով, նրբա-մտութեամբ մը որ իրեն յատուկ էր, ան դիտէր չօչափել ձեր խորհուրդները:

Կը հարցուփորձէր ձեր աշխատանքին մասին, թելադրանքներ կ'ընէր, կը թուէր պատմական անցքեր, կը խօսէր նոր պե-ղումներու եւ դիւտերու մասին, դուրս կը բերէր որեւէ արձանի մը արտայայտու-թեան՝ փիլիսոփայական եւ գեղեցկագէտ – տական յղացումները եւ արագ թուիչք մը կատարելով մշակոյթի զանազան լուսա-փիւռ կեդրոններու վերեւէն, չահեկան մերձեցումներ, բաղդատութիւններ եւ կապեր կը մատնանչէր Արեւմուտքի եւ Արեւելքի մէջ, մտաւորական եւ գեղար-ուեստական հողի վրայ:

Շլացած, ողողուած՝ իր խոր հմտու-թեան լուսաւոր ճառագայթներէն, ծարա-ւի՝ դիտութեան, մոռցած էիք անգամ մը եւս, թէ չարաչար կը գործածէնք մեծ դիտունի մը թանկագին ժամերը:

Պատմագէտ՝ գերազանցապէս մարդա-սէր, փիլիսոփայ՝ պատմութեան, չատ կարեւոր տեղ մը կուտար իր ուսումնա-սիրած ժողովուրդներուն մշակութային, հոգեկան արժանիքներուն: Կը ջանար ըմ-բռնել անոնց հոգին, անոնց մտածելու ե-ղանակը, անոնց ներչիքն ու անկումները: Այսպէս, չատ անգամ խօսելով Հայաս-տանի պատմութեան մասին, երբ իրեն դիտել կուտայի իմ հայրենիքիս տխուր Ճակատագիրը, կուտականձոր՝ Արեւելքի եւ Արեւմուտքի միջեւ. անած, տոգոր-ուած մեեւնոյն ժամանակ, Ասիական եւ Միջերկրական քաղաքակրթութիւններու մշակոյթով, այդ պատճառաւ իսկ, տա-ռապած, բզկտուած ներքին երկպառա-կութիւններով ինչպէս նաեւ արտաքին յարձակումներու բախումներով, ան, իր համազգրական մտքով, պատմագէտի խոր եւ լայնատարած աշխարհահայեացքնե-րով, դուրս կը բերէր Հայաստանի կա-տարած կարեւոր դերը: «Այդ քրիստոնեայ մարտիկոցը, Եւրոպայի յառաջացեալ դիր-քը, Ասիոյ դաչտին մէջ»: Կը վերահաստ-ատէր որ դեղեցիկ էր, ինչ որ մեծ էր եւ հե-րոսական իմ ժողովուրդին մօտ, անոր առաքինութիւնները, տոկունութիւնը, պատերազմական արժանիքները, անոր ստեղծագործ ոգի չինարար հանճարը:

Այս վերահաստատումները աղբիւր՝ ուրա-խութեան, ոգեւորութեան եւ թանկագին դիտելիքներու՝ այցելուին համար, հոս չէին վերջանար: Իրմէ հրաժեշտ առնելու պահուն ի՞նչ նրբութեամբ եւ աղնուա-թեամբ կ'ընկերանար ձեզ մինչեւ իր դը-բասենեակին դուռը: Վեհանձն նուիրու-մով, բարի ժպիտով, կ'առաջնորդէր ձեզ դէպի սանդուղ տանող նրբանցքը եւ վա-րատելու համար ձեր նեղութիւնը եւ չփո-թութիւնը, կը վերադառնար քիչ առաջ-ուան խօսակցութեան՝

— Այո, հայ արուեստի այս ցուցահան-դէսը որուն համար այցելած էի — աւա՛ղ վերջին այցելութիւն — զինքը կը հետա-քրքրէր, կ'ուզեւորէր: Պէտք պիտի ըլլար դիմել Վենետիկի, Երուսաղէմի Հայ վան-քերուն, պէտք պիտի ունենայինք վաւե-րագրեր, որ կը հաստատէին Հայ Ազգի մտաւորականներուն ներկայութիւնը Իտալիոյ մէջ, Մխիթարեան Միաբանու-թեան հիմնադրութենէն ետքի դարերուն: Մտածէ՛ք, որ Թուսեանը, նախ, հակա-ռակ իմ ցանկութեանն է եկել հիւր նստել տանս եւ երկրորդ, որ ամենագլխաւորն է, ես միանգամայն անտեղեակ եմ եղել, որ նրա սրիկայութեան զոհը ինքը Սառան է եղել:

Այժմ չատ ցաւեցի, որ ի զուր Գարե-գինը ծածկել էր Սառայից մեր այսօրուայ տեսակցութիւնը: Եթէ այդ բանը պատ-մած լինէր կնոջը, Սառան անչուշտ իմա-ցած կը լինէր, որ իր անցեալը, հետեւա-բար եւ իր վերաբերմամբ Թուսեանի դը-ծած սրիկայութիւնն ինձ իսկապէս ան-յայտ է եղել:

Մինչ ես այս մտածումների մէջ էի եւ մտքումս խօսքեր էի որոնում Սառայի առջեւ ինքս ինձ արդարացնելու համար, վերջապէս դռներից մէկը բացուեց, եւ դուրս եկաւ Սառան ուսերին մի հաստ շալ դցած:

Մտաւ, դուռը ետ դրեց, նախապէս չը-ջազգեստի ետեւի փէշը քաշելով դէպի ինքը, որ դրան տակ չմնայ, եւ նայեց ինձ մի չափազանց սառը հայեացքով, որի մէջ կատարելապէս արդարացած տեսայ իմ բոլոր ամենավատ դուշակութիւնները եւ նախազգուշացումները:

Եւ այդ հայեացքը բաւական էր, որ չհամարձակուէի մօտենալ նրան. միայն մեքենայաբար վեր կացայ եւ բարեւեցի:

Զընդունեց բարեւս եւ չարունակում էր լուռ կանգնած մնալ դրան մօտ՝ իր սպան-նիչ սառն հայեացքը դէմքիս սեւեռած:

Ու ինչքան էլ որ չփոթուած էի, չկա-րողացայ չնկատել մի ահագին փոփոխու-թիւն, որ կատարուել էր նրա արտաքինի մէջ: Ամուսնական կեանքը թէ վերջին օ-րերի ջղային յուզումները միանգամայն ջնջել էին նրա նախկին դեղեցկութիւնը: Առանց այն էլ խոշոր աչքերը մեծացել էին անբնականօրէն, շրթունքները կապտել եւ հաստացել էին, դէմքը դունատ էր, նիհար եւ այնքան հիւանդոտ, որ կարծես անկողնից էր վեր կացել:

Երկար ժամանակ նայում էր ինձ իր ա-տելութեամբ լի սառն հայեացքով, յետոյ յանկարծ ցնցուեց, արագօրէն նստեց մո-տը գտնուած աթոռի վրայ, փորը բռնեց ձեռքերով, կուչ եկաւ եւ քարացաւ՝ դէմ-քը ծամածռուած ֆիզիքական մի սուր ցաւի արտայայտութեամբ:

Նոր յիշեցի, որ Գարեգինն ասել էր, թէ յղի է: Եւ կարեկցութեան ու յարգանքի մի խոր զգացում ակամայ համակեց ինձ:

Մխիթարեան ժամանակ երբեք այնպէս, ինչ-պէս այդ րոպէին, պարզորոշ չէի դիտակ-ցել այն անխիղճ ցածութեան, որի չնոր-հիւ, ըստ երեւոյթին, յաւիտենապէս խոր-տակուել էր այդ դժբախտ աղջկայ կեան-քը:

Դրութիւնը չափազանց անյարմար էր: Մնացել էի տեղումս կաչկանդուած, չիմանալով ինչ անեմ, ինչ ասեմ:

Իսկ Սառան, շրթունքները պինդ սեղ-մած իրար, ըստ երեւոյթին զսպելով ցա-ւի ճիչերը, չարունակում էր մի խուլ նո-ւագով կուչ ու հուպ գալ, երբեմն երբեմն բռնելով մէջքը, մինչեւ որ կամաց կա-մաց հանդստացաւ, եւս ընկաւ աթոռի մէջքին, ձեռքերը թուլացած գցեց, ներ-քեւ, աչքերը փակեց եւ խոր չունչ քաշեց թեթեւացած: Դէմքն այժմ աւելի դունատ էր, քան առաջ, եւ այնքան խաղաղ, որ թւում էր թէ չի ընչում: Այնուհետեւ երբ աչքերը բաց արաւ եւ նայեց ինձ, ապշած մնացի, թէ ո՞ւր էր չքացել այն անհաշտ տեսլութիւնը, որի պարզորոշ արտայայ-տութիւնը տեսայ մի քիչ առաջ, նրա ըս-պանիչ սառն հայեացքի մէջ:

ՆԱՐԴՈՍ

(Շար.)

ՅՈՒՆԱՀԱՑ ԳԱՂՈՒԹԻՆ ՀՈԳԵՐԸ

(Գ. եւ վերջին մաս)

Գալով ազգ. կալուածներուն, Աթէնքի մէջ ունինք Ս. Գր. Լուսաւորիչ եկեղեցին իր Առաջնորդարանով եւ Մանասթրաքիի ազգային կալուածը: Գոքինոյ մէջ Ս. Յակոբ եկեղեցին եւ անոր կից Ազգ. վարժարանը: Փերխթէրիի մէջ նախկին եկեղեցիի չէնքը: Սելանիկի մէջ Ս. Աստուածածին եկեղեցին իր յարակից առաջնորդարանով եւ քաղաքի զանազան վայրերուն մէջ, վեց չէնքեր եւ կալուածներ: Քոմոթինիի մէջ, եկեղեցւոյ չէնքին հետ միասին ութ խանութներ եւ հողամասեր: Տիտիմոթիքայի մէջ պատմական եկեղեցի մը եւ 13 խանութ, բնակարան եւ հողամաս: Ալեքսանդրուպոլի մէջ ունինք եկեղեցիի չէնք, նոյնպէս հողամասեր եւ խանութներ, ինչպէս նաեւ Կրետէի Իրաքլիոն քաղաքին եւ Քանէթիի մէջ եկեղեցիներ եւ կալուածներ: Ասոնց մանրամասն ցուցակագրութիւնը գոյութիւն ունի Ազգ. Առաջնորդարանի դիւանատան եւ կեդր. վարչութեան անտեսական խորհուրդի տոմարներուն մէջ:

Հիւս. Յունաստանի ազգապատկան չէնքերը արժէքաւոր եւ հասութաբեր են, նոյնպէս եւ Կրետէինը: Այս բոլոր կալուածներն ու չէնքերը կը մատակարարուին տեղական Ազգ. Մարմիններու կողմէ եւ անոնց գործունէութիւնը կը հակադրուի անտեսական յաձնաժողովին կողմէ:

Անվիճելի է թէ՝ յունահայ գաղութի ազգային եւ եկեղեցապատկան բոլոր կալուածները սեփականութիւնն են բովանդակ յունահայութեան եւ անմիջականօրէն ենթակայ՝ Թեմակալ Առաջնորդի եւ Ազգ. կեդր. վարչութեան հսկողութեան: Անոնք, պարտաւոր են միջոցներ ձեռք առնել հետեւեալ ուղղութեամբ սոյն կալուածներու մասին: Իրաւ յաջորդող ներդաղթի եւ չարունակ ուղղ արտադաղթի հետեւանքով մեր հայրենակիցներու համրանքին նօսրացած վայրերուն ազգապատկան կալուածնե-րէն՝ պահել միայն եկեղեցիները եւ անոնց մատակարարութեան համար բաւարար չէնքեր կամ կալուածներ, մնացեալ բո-լորը հաշուեյարդարի ենթարկել եւ հա-սոյթը յատկացնել, Աթէնքի անմիջական շրջանակին մէջ կառուցումը զիւերօթիկ եւ ցերեկօթիկ բաժիններով զբօսական չէնքին, որ կարենայ պարփակել նաեւ մեր բոլոր մշակութային եւ բարեսիրական կազմակերպութիւնները: Այսպէս, ամբողջ յունահայ գաղութի ընդհանուր եւ մասնաւորաբար կրթական պահանջները բաւարարել եւ զոհացնել արդիւնաւոր կերպով:

Շրջաններու մէջ կը գտնուին նաեւ, ազգա – եկեղեցական շարժուն ինչքեր: Ասոնցմէ եւս, տեղական պէտքերուն ան-հրաժեշտ եղածէն զատ մնացեալները պէտք է կեդրոնացուին Աթէնքի Ազգ. Առաջնորդարանին մէջ:

Ազգ. կեդր. վարչութիւնը, բազմաթիւ անգամներ զբաղեցուց կալուածական հար-ցով: Ներկայիս, պարտականութիւն տը-ւած է, մասնաւորաբար անտեսական յանձնաժողովին լծուիլ լուրջ աշխատան-քի, կալուածական գործերու իրաւական եւ անտեսական կացութիւնը հանդաման-օրէն ուսումնասիրելու, կալուածները վերջնապէս դասաւորելու եւ ըստ այնմ անհրաժեշտ միջոցները ձեռք առնելու համար:

Ազգ. կեդր. վարչութիւնը, տարիներ առաջ, իր յարաբերական եւ ընդհանուր գործունէութեան համար, ընդունած է ուղեգիծ մը եւ զայն արձանագրած էր ա-տենագրութիւններուն մէջ: Ուղեգիծը հետեւեալ կերպով կարելի է ամփոփել.—

Ա) Զանազ որ Յունահայ գաղութը, երկրին օրինական թոյլտուութեան սահ-մաններուն մէջ, ճանչցուի իբրեւ կրօնա-կան համայնք եւ ունենայ պաշտօնական կանոնագիր:

Բ) Ամփոփուած՝ մեր եկեղեցիին չուրջ, ջանալ՝ որ մեր մշակութային օրինաւոր ձեռնարկներով եւ վարժարաններով, յու-նահայ գաղութի մեր ազգակիցները կա-չած մնան իրենց ազգային արժէքներուն, լեզուին եւ գրականութեան, Հելլէն լեզ-ուի եւ անոր բարձր մշակոյթին հետ:

Գ) Կարելի բոլոր միջոցներով, հրահրել հայ ժողովուրդի երախտագիտական ըզ-գացումները, հանդէպ հելլէն բարեացա-կամ պետութեան եւ հելլէն ազնիւ ժողո-վուրդին: Պատրաստակամ ըլլալ միշտ զոհաբերութեամբ՝ Հելլադայի ընդհանրա-կան չահերուն համար. առանց միջամուխ ըլլալու հելլէն ժողովուրդի ներքին վէ-ճերուն:

Դ) Մեր կրօնական եւ վարչական իշ-խանութիւններու միջոցաւ, չարունակ խրատել հայ ժողովուրդը, որ ըլլայ միշտ օրինապահ եւ իր կենցաղավարութեամբ արժանանայ հելլէն ժողովուրդի եւ պե-տութեան վստահութեան եւ համակրան-քին:

Ե) Նաեւ ջանալ՝ որ հայ ժողովուրդը միշտ ըլլայ միասնական իր ազգապահ-պանման ջանքերուն մէջ:

Ազգ. կեդր. վարչութիւնը, սոյն ուղե-ցիծը դրծադրելով, ջանացած է կատա-րել իր ստանձնած պարտաւորութիւննե-րը: Շնորհիւ կատարուած յարա-բերական աշխատանքին, արտակարգ պայմաններու բերումով յառաջ եկած կարգ մը թիւրիմացութիւններ հարթուած են եւ ներկայիս կը վայելենք համակրան-քն ու վստահութիւնը թէ՝ պետութեան եւ թէ՝ բովանդակ հելլէն ժողովուրդին: Լիայոյս ենք որ մեր կարգ մը առկախ խն-դիրները չուտով պիտի ստանան իրենց գոհացուցիչ լուծումը:

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՏՈՒՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Ինչպէս ամէն տարի, այս տարի եւս, Յունուար 9ի կիրակին, Աղքատախնամի վարչութիւնը կազմակերպած էր հան-դէսներ իւրաքանչիւր տան մէջ:

Առտուն ժամը տասնին Աղէ քահանայ չրջապատուած Առնուվիլի դպրաց դասէն պատարագեց Անտիլլիի հանդստեան տան մեծ սրահին մէջ, ի ներկայութեան բոլոր պատսպարեալներուն, ինչպէս նաեւ պաշ-տօնէութեան եւ Աղքատախնամի վարչու-թեան:

Կէս օրուան աւանդական ճաշի ընթաց-քին երգուեցան հայկական երգեր եւ լսո-ւեցաւ «Ոսկի հէքեաթը», որ ժապաւէնի վրայ առնուած էր Պ. Գ. Մէլիքեանի կողմէ:

Վարչութիւնը իրրեւ կաղանդի նուէր, սպասպարութիւնը օժտեց հեռատեսակե-րով մը (Թէլէվիզիօն) եւ իւրաքանչիւրին բաժնեց չաքարեղէն, վընոց այրերու եւ շղարշ տիկիններուն:

Ցայտագրին երկրորդ մասը տեղի ու-նեցաւ Մոնմորանսիի Հանդստեան տան մէջ, ուր փարիզահայ դերասան եւ դե-րասանուհիներ սիրայօժար ներկայացու-ցին Գրիգոր Վահանի «Օրհնուած արհես-տը», մեծ յաջողութեամբ: Մեր հայրերն ու մայրերը, պահ մը ապրեցան ընտանե-կան ջերմ մթնոլորտի մէջ:

Հոս եւս հեռատեսակեր մը դետեղուած էր եւ նուէրներ բաժնուեցան բոլորին:

Անոնք որ մօտէն չեն ճանչնար մեր այս զոյգ հաստատութիւնները, պէտք է հետաքրքրուին: Ամէն տեսակէտով պատ-ուաբեր հաստատութիւններ են երկուքն ալ եւ մեծապէս դնահատուած Ֆրանսա-կան չրջանակի մէջ, իրրեւ արդիական եւ հանդստաւէտ Հանդստեան Տուներ:

Ներկայ մը

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (37)

ՍՊԱՆՆՈՒԱԾ ԱՂԱՒՆԻՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Թ.

Սակայն մի հանդամանք, որի մասին մինչեւ այժմ չէի մտածել, յանկարծ քա-ջութիւն տուեց ինձ, եւ իմ այցը ոչ մի-այն անմտութիւն չհամարեցի, այլեւ ան-հրաժեշտ կարիք նկատեցի նոյն իմ ինք-նասիրութեան, իմ բարի անուան համար:

Այդ հանդամանքը հետեւեալն էր:

Սառան Թուսեանից իմանալով, որ նա ինձ մօտ է իջեւանած, անչուշտ կարծում է, որ ինձ յայտնի է եղել նրա սրիկայա-կան արարքը, եւ ես, այնուամենայնիւ, տեղ եմ տուել նրան իմ տան մէջ, ես, որ իր խաչեղբայրն եմ եւ իր ամուսնու մտե-րիմ ընկերը: Այս պարագայում, պարզ է, թէ որքան ես վարկաբեկուած պիտի լի-նեմ նրա աչքում, եւ որքան խոր ատելու-թեամբ պիտի համակուած լինի նա դէպի ինձ: Այժմ ես պիտի հասկացնեմ եւ հա-մոզեմ նրան, որ Թուսեանը, նախ, հակա-ռակ իմ ցանկութեանն է եկել հիւր նստել տանս եւ երկրորդ, որ ամենագլխաւորն է, ես միանգամայն անտեղեակ եմ եղել, որ նրա սրիկայութեան զոհը ինքը Սառան է եղել:

Այժմ չատ ցաւեցի, որ ի զուր Գարե-գինը ծածկել էր Սառայից մեր այսօրուայ տեսակցութիւնը: Եթէ այդ բանը պատ-մած լինէր կնոջը, Սառան անչուշտ իմա-ցած կը լինէր, որ իր անցեալը, հետեւա-բար եւ իր վերաբերմամբ Թուսեանի դը-ծած սրիկայութիւնն ինձ իսկապէս ան-յայտ է եղել:

Մինչ ես այս մտածումների մէջ էի եւ մտքումս խօսքեր էի որոնում Սառայի առջեւ ինքս ինձ արդարացնելու համար, վերջապէս դռներից մէկը բացուեց, եւ դուրս եկաւ Սառան ուսերին մի հաստ շալ դցած:

Մտաւ, դուռը ետ դրեց, նախապէս չը-ջազգեստի ետեւի փէշը քաշելով դէպի ինքը, որ դրան տակ չմնայ, եւ նայեց ինձ մի չափազանց սառը հայեացքով, որի մէջ կատարելապէս արդարացած տեսայ իմ բոլոր ամենավատ դուշակութիւնները եւ նախազգուշացումները:

Եւ այդ հայեացքը բաւական էր, որ չհամարձակուէի մօտենալ նրան. միայն մեքենայաբար վեր կացայ եւ բարեւեցի:

Զընդունեց բարեւս եւ չարունակում էր լուռ կանգնած մնալ դրան մօտ՝ իր սպան-նիչ սառն հայեացքը դէմքիս սեւեռած:

Ու ինչքան էլ որ չփոթուած էի, չկա-րողացայ չնկատել մի ահագին փոփոխու-թիւն, որ կատարուել էր նրա արտաքինի մէջ: Ամուսնական կեանքը թէ վերջին օ-րերի ջղային յուզումները միանգամայն ջնջել էին նրա նախկին դեղեցկութիւնը: Առանց այն էլ խոշոր աչքերը մեծացել էին անբնականօրէն, շրթունքները կապտել եւ հաստացել էին, դէմքը դունատ էր, նիհար եւ այնքան հիւանդոտ, որ կարծես անկողնից էր վեր կացել:

Երկար ժամանակ նայում էր ինձ իր ա-տելութեամբ լի սառն հայեացքով, յետոյ յանկարծ ցնցուեց, արագօրէն նստեց մո-տը գտնուած աթոռի վրայ, փորը բռնեց ձեռքերով, կուչ եկաւ եւ քարացաւ՝ դէմ-քը ծամածռուած ֆիզիքական մի սուր ցաւի արտայայտութեամբ:

Նոր յիշեցի, որ Գարեգինն ասել էր, թէ յղի է: Եւ կարեկցութեան ու յարգանքի մի խոր զգացում ակամայ համակեց ինձ:

Մխիթարեան ժամանակ երբեք այնպէս, ինչ-պէս այդ րոպէին, պարզորոշ չէի դիտակ-ցել այն անխիղճ ցածութեան, որի չնոր-հիւ, ըստ երեւոյթին, յաւիտենապէս խոր-տակուել էր այդ դժբախտ աղջկայ կեան-քը:

Դրութիւնը չափազանց անյարմար էր: Մնացել էի տեղումս կաչկանդուած, չիմանալով ինչ անեմ, ինչ ասեմ:

Իսկ Սառան, շրթունքները պինդ սեղ-մած իրար, ըստ երեւոյթին զսպելով ցա-ւի ճիչերը, չարունակում էր մի խուլ նո-ւագով կուչ ու հուպ գալ, երբեմն երբեմն բռնելով մէջքը, մինչեւ որ կամաց կա-մաց հանդստացաւ, եւս ընկաւ աթոռի մէջքին, ձեռքերը թուլացած գցեց, ներ-քեւ, աչքերը փակեց եւ խոր չունչ քաշեց թեթեւացած: Դէմքն այժմ աւելի դունատ էր, քան առաջ, եւ այնքան խաղաղ, որ թւում էր թէ չի ընչում: Այնուհետեւ երբ աչքերը բաց արաւ եւ նայեց ինձ, ապշած մնացի, թէ ո՞ւր էր չքացել այն անհաշտ տեսլութիւնը, որի պարզորոշ արտայայ-տութիւնը տեսայ մի քիչ առաջ, նրա ըս-պանիչ սառն հայեացքի մէջ:

ՆԱՐԴՈՍ

(Շար.)

ՎԱՂԿՈՊՈՍՓՆԱԳ ՅԱՎԱՇՈՒՆ

Ի ՊԱՏԻՒ ԾՈՂՈՍ ԹՈՒՔ ԼԵՆ – Ֆրանսիոյ մէջ տասը մը տարի է Տիքրոլիի մէջ յաջողելով եւ 2·0·ի յիշուելէն ետք Ծիծեռնակեաններ անուանուած ֆրանսական ակումբին եւ Ա. Ֆուտպոլի ազգային հաւաքականին մէջ տասնեակ մը անգամներ խաղալէ ետք, Ժան Նաւասարդեան կը վերադառնայ իր ծննդավայրը՝ Ալեքսանդրիա, ուր կը հաստատի իբրեւ մարզիչ։ Ան կը մարզէ տեղւոյն «Ալեքսանդրիա» ակումբը, որ Եգիպտոսի ամենէն հին ակումբներէն մէկն է։ Ան կը մարզէ նաեւ Եգիպտոսի ազգային հաւաքականը։

Ժան Նաւասարդեան ծնած է 1913ին։ Ան 1931ին կը սկսի խաղալ Ա. Ֆուտպոլի մրցումներուն մէջ։ Ան 35 անգամ կը խաղայ Ֆրանսայի հաւաքականին մէջ (Տէնի Նաւասարդեան հետ միասին) եւ 32 անգամ կը ներկայանայ իբրեւ հաւաքականի ղեկավար։ Ան կը մասնակցի նաեւ 1938ի Համաշխարհային Գաւաթի խաղարկութեան։

Ժան Նաւասարդեան ունի երկու որդի, որոնցմէ մէկը՝ Ռոպէրը, ինքն ալ ֆուտպոլիստ է։ Ան կը խաղայ «Ալեքսանդրիա»ի մէջ։

— Ո՞ր տարի ծնած էք դուք, պարո՛ն Նաւասարդեան, եւ ի՞նչ կը մտածէք ձեր մասին։

— Ես ծնած եմ 1913ին, Ալեքսանդրիա։ Ես ինքզինքս կը համարեմ ֆրանսացի, որովհետեւ ծնած եմ Ֆրանսայէն հեռու, բայց ես ֆրանսական ընտանիքի մը զաւակն եմ։ Ես ինքզինքս կը համարեմ նաեւ եգիպտացի, որովհետեւ ես ապրած եմ Եգիպտոսի մէջ։

— Ե՞րբ սկսաք խաղալ ֆուտպոլ։

— Ես սկսայ խաղալ 1931ին, Ալեքսանդրիոյ մէջ։ Ես խաղացի «Ալեքսանդրիա»ի մէջ մինչեւ 1938։ Ապա ես մեկնեցայ Ֆրանսա, ուր խաղացի Տիքրոլիի մէջ։ Ես խաղացի նաեւ Ֆրանսայի հաւաքականին մէջ։

— Ե՞րբ վերադարձաք Եգիպտոս։

— Ես վերադարձայ Եգիպտոս 1939ին, պատերազմի սկսելէն առաջ։ Ես կը մարզէի «Ալեքսանդրիա»ն, որ ինծի կը տրամադրէր ամառանոցային տեղ մը, ուր կ՚երթայի ամառնային արձակուրդներուս։ Ես կը մարզէի նաեւ Եգիպտոսի ազգային հաւաքականը։

— Ե՞րբ դուք Ծ. Պատերազմի մէջ զինուոր գրուեցաք։

— Ես զինուոր գրուեցայ 1939ին։ Ես ծառայեցայ Ֆրանսայի մէջ։ Ես կը մարզէի զինուորական ակումբի մը մէջ։ Ես ինծի համար ուրիշ ոչինչ կ՚ընէի։ Ես կը մարզէի եւ կը խաղայի։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Եգիպտոս։

— Ես վերադարձայ Եգիպտոս 1945ին։ Ես կը մարզէի «Ալեքսանդրիա»ն, որ ինծի կը տրամադրէր ամառանոցային տեղ մը, ուր կ՚երթայի ամառնային արձակուրդներուս։ Ես կը մարզէի նաեւ Եգիպտոսի ազգային հաւաքականը։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Ֆրանսա։

— Ես վերադարձայ Ֆրանսա 1946ին։ Ես կը մարզէի Տիքրոլիի մէջ։ Ես կը խաղայի նաեւ Ֆրանսայի հաւաքականին մէջ։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Եգիպտոս։

— Ես վերադարձայ Եգիպտոս 1947ին։ Ես կը մարզէի «Ալեքսանդրիա»ն, որ ինծի կը տրամադրէր ամառանոցային տեղ մը, ուր կ՚երթայի ամառնային արձակուրդներուս։ Ես կը մարզէի նաեւ Եգիպտոսի ազգային հաւաքականը։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Ֆրանսա։

— Ես վերադարձայ Ֆրանսա 1948ին։ Ես կը մարզէի Տիքրոլիի մէջ։ Ես կը խաղայի նաեւ Ֆրանսայի հաւաքականին մէջ։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Եգիպտոս։

— Ես վերադարձայ Եգիպտոս 1949ին։ Ես կը մարզէի «Ալեքսանդրիա»ն, որ ինծի կը տրամադրէր ամառանոցային տեղ մը, ուր կ՚երթայի ամառնային արձակուրդներուս։ Ես կը մարզէի նաեւ Եգիպտոսի ազգային հաւաքականը։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Ֆրանսա։

— Ես վերադարձայ Ֆրանսա 1950ին։ Ես կը մարզէի Տիքրոլիի մէջ։ Ես կը խաղայի նաեւ Ֆրանսայի հաւաքականին մէջ։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Եգիպտոս։

— Ես վերադարձայ Եգիպտոս 1951ին։ Ես կը մարզէի «Ալեքսանդրիա»ն, որ ինծի կը տրամադրէր ամառանոցային տեղ մը, ուր կ՚երթայի ամառնային արձակուրդներուս։ Ես կը մարզէի նաեւ Եգիպտոսի ազգային հաւաքականը։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Ֆրանսա։

— Ես վերադարձայ Ֆրանսա 1952ին։ Ես կը մարզէի Տիքրոլիի մէջ։ Ես կը խաղայի նաեւ Ֆրանսայի հաւաքականին մէջ։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Եգիպտոս։

— Ես վերադարձայ Եգիպտոս 1953ին։ Ես կը մարզէի «Ալեքսանդրիա»ն, որ ինծի կը տրամադրէր ամառանոցային տեղ մը, ուր կ՚երթայի ամառնային արձակուրդներուս։ Ես կը մարզէի նաեւ Եգիպտոսի ազգային հաւաքականը։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Ֆրանսա։

— Ես վերադարձայ Ֆրանսա 1954ին։ Ես կը մարզէի Տիքրոլիի մէջ։ Ես կը խաղայի նաեւ Ֆրանսայի հաւաքականին մէջ։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Եգիպտոս։

— Ես վերադարձայ Եգիպտոս 1955ին։ Ես կը մարզէի «Ալեքսանդրիա»ն, որ ինծի կը տրամադրէր ամառանոցային տեղ մը, ուր կ՚երթայի ամառնային արձակուրդներուս։ Ես կը մարզէի նաեւ Եգիպտոսի ազգային հաւաքականը։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Ֆրանսա։

— Ես վերադարձայ Ֆրանսա 1956ին։ Ես կը մարզէի Տիքրոլիի մէջ։ Ես կը խաղայի նաեւ Ֆրանսայի հաւաքականին մէջ։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Եգիպտոս։

— Ես վերադարձայ Եգիպտոս 1957ին։ Ես կը մարզէի «Ալեքսանդրիա»ն, որ ինծի կը տրամադրէր ամառանոցային տեղ մը, ուր կ՚երթայի ամառնային արձակուրդներուս։ Ես կը մարզէի նաեւ Եգիպտոսի ազգային հաւաքականը։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Ֆրանսա։

— Ես վերադարձայ Ֆրանսա 1958ին։ Ես կը մարզէի Տիքրոլիի մէջ։ Ես կը խաղայի նաեւ Ֆրանսայի հաւաքականին մէջ։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Եգիպտոս։

— Ես վերադարձայ Եգիպտոս 1959ին։ Ես կը մարզէի «Ալեքսանդրիա»ն, որ ինծի կը տրամադրէր ամառանոցային տեղ մը, ուր կ՚երթայի ամառնային արձակուրդներուս։ Ես կը մարզէի նաեւ Եգիպտոսի ազգային հաւաքականը։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Ֆրանսա։

— Ես վերադարձայ Ֆրանսա 1960ին։ Ես կը մարզէի Տիքրոլիի մէջ։ Ես կը խաղայի նաեւ Ֆրանսայի հաւաքականին մէջ։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Եգիպտոս։

— Ես վերադարձայ Եգիպտոս 1961ին։ Ես կը մարզէի «Ալեքսանդրիա»ն, որ ինծի կը տրամադրէր ամառանոցային տեղ մը, ուր կ՚երթայի ամառնային արձակուրդներուս։ Ես կը մարզէի նաեւ Եգիպտոսի ազգային հաւաքականը։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Ֆրանսա։

— Ես վերադարձայ Ֆրանսա 1962ին։ Ես կը մարզէի Տիքրոլիի մէջ։ Ես կը խաղայի նաեւ Ֆրանսայի հաւաքականին մէջ։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Եգիպտոս։

— Ես վերադարձայ Եգիպտոս 1963ին։ Ես կը մարզէի «Ալեքսանդրիա»ն, որ ինծի կը տրամադրէր ամառանոցային տեղ մը, ուր կ՚երթայի ամառնային արձակուրդներուս։ Ես կը մարզէի նաեւ Եգիպտոսի ազգային հաւաքականը։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Ֆրանսա։

— Ես վերադարձայ Ֆրանսա 1964ին։ Ես կը մարզէի Տիքրոլիի մէջ։ Ես կը խաղայի նաեւ Ֆրանսայի հաւաքականին մէջ։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Եգիպտոս։

— Ես վերադարձայ Եգիպտոս 1965ին։ Ես կը մարզէի «Ալեքսանդրիա»ն, որ ինծի կը տրամադրէր ամառանոցային տեղ մը, ուր կ՚երթայի ամառնային արձակուրդներուս։ Ես կը մարզէի նաեւ Եգիպտոսի ազգային հաւաքականը։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Ֆրանսա։

— Ես վերադարձայ Ֆրանսա 1966ին։ Ես կը մարզէի Տիքրոլիի մէջ։ Ես կը խաղայի նաեւ Ֆրանսայի հաւաքականին մէջ։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Եգիպտոս։

— Ես վերադարձայ Եգիպտոս 1967ին։ Ես կը մարզէի «Ալեքսանդրիա»ն, որ ինծի կը տրամադրէր ամառանոցային տեղ մը, ուր կ՚երթայի ամառնային արձակուրդներուս։ Ես կը մարզէի նաեւ Եգիպտոսի ազգային հաւաքականը։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Ֆրանսա։

— Ես վերադարձայ Ֆրանսա 1968ին։ Ես կը մարզէի Տիքրոլիի մէջ։ Ես կը խաղայի նաեւ Ֆրանսայի հաւաքականին մէջ։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Եգիպտոս։

— Ես վերադարձայ Եգիպտոս 1969ին։ Ես կը մարզէի «Ալեքսանդրիա»ն, որ ինծի կը տրամադրէր ամառանոցային տեղ մը, ուր կ՚երթայի ամառնային արձակուրդներուս։ Ես կը մարզէի նաեւ Եգիպտոսի ազգային հաւաքականը։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Ֆրանսա։

— Ես վերադարձայ Ֆրանսա 1970ին։ Ես կը մարզէի Տիքրոլիի մէջ։ Ես կը խաղայի նաեւ Ֆրանսայի հաւաքականին մէջ։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Եգիպտոս։

— Ես վերադարձայ Եգիպտոս 1971ին։ Ես կը մարզէի «Ալեքսանդրիա»ն, որ ինծի կը տրամադրէր ամառանոցային տեղ մը, ուր կ՚երթայի ամառնային արձակուրդներուս։ Ես կը մարզէի նաեւ Եգիպտոսի ազգային հաւաքականը։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Ֆրանսա։

— Ես վերադարձայ Ֆրանսա 1972ին։ Ես կը մարզէի Տիքրոլիի մէջ։ Ես կը խաղայի նաեւ Ֆրանսայի հաւաքականին մէջ։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Եգիպտոս։

— Ես վերադարձայ Եգիպտոս 1973ին։ Ես կը մարզէի «Ալեքսանդրիա»ն, որ ինծի կը տրամադրէր ամառանոցային տեղ մը, ուր կ՚երթայի ամառնային արձակուրդներուս։ Ես կը մարզէի նաեւ Եգիպտոսի ազգային հաւաքականը։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Ֆրանսա։

— Ես վերադարձայ Ֆրանսա 1974ին։ Ես կը մարզէի Տիքրոլիի մէջ։ Ես կը խաղայի նաեւ Ֆրանսայի հաւաքականին մէջ։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Եգիպտոս։

— Ես վերադարձայ Եգիպտոս 1975ին։ Ես կը մարզէի «Ալեքսանդրիա»ն, որ ինծի կը տրամադրէր ամառանոցային տեղ մը, ուր կ՚երթայի ամառնային արձակուրդներուս։ Ես կը մարզէի նաեւ Եգիպտոսի ազգային հաւաքականը։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Ֆրանսա։

— Ես վերադարձայ Ֆրանսա 1976ին։ Ես կը մարզէի Տիքրոլիի մէջ։ Ես կը խաղայի նաեւ Ֆրանսայի հաւաքականին մէջ։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Եգիպտոս։

— Ես վերադարձայ Եգիպտոս 1977ին։ Ես կը մարզէի «Ալեքսանդրիա»ն, որ ինծի կը տրամադրէր ամառանոցային տեղ մը, ուր կ՚երթայի ամառնային արձակուրդներուս։ Ես կը մարզէի նաեւ Եգիպտոսի ազգային հաւաքականը։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Ֆրանսա։

— Ես վերադարձայ Ֆրանսա 1978ին։ Ես կը մարզէի Տիքրոլիի մէջ։ Ես կը խաղայի նաեւ Ֆրանսայի հաւաքականին մէջ։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Եգիպտոս։

— Ես վերադարձայ Եգիպտոս 1979ին։ Ես կը մարզէի «Ալեքսանդրիա»ն, որ ինծի կը տրամադրէր ամառանոցային տեղ մը, ուր կ՚երթայի ամառնային արձակուրդներուս։ Ես կը մարզէի նաեւ Եգիպտոսի ազգային հաւաքականը։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Ֆրանսա։

— Ես վերադարձայ Ֆրանսա 1980ին։ Ես կը մարզէի Տիքրոլիի մէջ։ Ես կը խաղայի նաեւ Ֆրանսայի հաւաքականին մէջ։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Եգիպտոս։

— Ես վերադարձայ Եգիպտոս 1981ին։ Ես կը մարզէի «Ալեքսանդրիա»ն, որ ինծի կը տրամադրէր ամառանոցային տեղ մը, ուր կ՚երթայի ամառնային արձակուրդներուս։ Ես կը մարզէի նաեւ Եգիպտոսի ազգային հաւաքականը։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Ֆրանսա։

— Ես վերադարձայ Ֆրանսա 1982ին։ Ես կը մարզէի Տիքրոլիի մէջ։ Ես կը խաղայի նաեւ Ֆրանսայի հաւաքականին մէջ։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Եգիպտոս։

— Ես վերադարձայ Եգիպտոս 1983ին։ Ես կը մարզէի «Ալեքսանդրիա»ն, որ ինծի կը տրամադրէր ամառանոցային տեղ մը, ուր կ՚երթայի ամառնային արձակուրդներուս։ Ես կը մարզէի նաեւ Եգիպտոսի ազգային հաւաքականը։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Ֆրանսա։

— Ես վերադարձայ Ֆրանսա 1984ին։ Ես կը մարզէի Տիքրոլիի մէջ։ Ես կը խաղայի նաեւ Ֆրանսայի հաւաքականին մէջ։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Եգիպտոս։

— Ես վերադարձայ Եգիպտոս 1985ին։ Ես կը մարզէի «Ալեքսանդրիա»ն, որ ինծի կը տրամադրէր ամառանոցային տեղ մը, ուր կ՚երթայի ամառնային արձակուրդներուս։ Ես կը մարզէի նաեւ Եգիպտոսի ազգային հաւաքականը։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Ֆրանսա։

— Ես վերադարձայ Ֆրանսա 1986ին։ Ես կը մարզէի Տիքրոլիի մէջ։ Ես կը խաղայի նաեւ Ֆրանսայի հաւաքականին մէջ։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Եգիպտոս։

— Ես վերադարձայ Եգիպտոս 1987ին։ Ես կը մարզէի «Ալեքսանդրիա»ն, որ ինծի կը տրամադրէր ամառանոցային տեղ մը, ուր կ՚երթայի ամառնային արձակուրդներուս։ Ես կը մարզէի նաեւ Եգիպտոսի ազգային հաւաքականը։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Ֆրանսա։

— Ես վերադարձայ Ֆրանսա 1988ին։ Ես կը մարզէի Տիքրոլիի մէջ։ Ես կը խաղայի նաեւ Ֆրանսայի հաւաքականին մէջ։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Եգիպտոս։

— Ես վերադարձայ Եգիպտոս 1989ին։ Ես կը մարզէի «Ալեքսանդրիա»ն, որ ինծի կը տրամադրէր ամառանոցային տեղ մը, ուր կ՚երթայի ամառնային արձակուրդներուս։ Ես կը մարզէի նաեւ Եգիպտոսի ազգային հաւաքականը։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Ֆրանսա։

— Ես վերադարձայ Ֆրանսա 1990ին։ Ես կը մարզէի Տիքրոլիի մէջ։ Ես կը խաղայի նաեւ Ֆրանսայի հաւաքականին մէջ։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Եգիպտոս։

— Ես վերադարձայ Եգիպտոս 1991ին։ Ես կը մարզէի «Ալեքսանդրիա»ն, որ ինծի կը տրամադրէր ամառանոցային տեղ մը, ուր կ՚երթայի ամառնային արձակուրդներուս։ Ես կը մարզէի նաեւ Եգիպտոսի ազգային հաւաքականը։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Ֆրանսա։

— Ես վերադարձայ Ֆրանսա 1992ին։ Ես կը մարզէի Տիքրոլիի մէջ։ Ես կը խաղայի նաեւ Ֆրանսայի հաւաքականին մէջ։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Եգիպտոս։

— Ես վերադարձայ Եգիպտոս 1993ին։ Ես կը մարզէի «Ալեքսանդրիա»ն, որ ինծի կը տրամադրէր ամառանոցային տեղ մը, ուր կ՚երթայի ամառնային արձակուրդներուս։ Ես կը մարզէի նաեւ Եգիպտոսի ազգային հաւաքականը։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Ֆրանսա։

— Ես վերադարձայ Ֆրանսա 1994ին։ Ես կը մարզէի Տիքրոլիի մէջ։ Ես կը խաղայի նաեւ Ֆրանսայի հաւաքականին մէջ։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Եգիպտոս։

— Ես վերադարձայ Եգիպտոս 1995ին։ Ես կը մարզէի «Ալեքսանդրիա»ն, որ ինծի կը տրամադրէր ամառանոցային տեղ մը, ուր կ՚երթայի ամառնային արձակուրդներուս։ Ես կը մարզէի նաեւ Եգիպտոսի ազգային հաւաքականը։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Ֆրանսա։

— Ես վերադարձայ Ֆրանսա 1996ին։ Ես կը մարզէի Տիքրոլիի մէջ։ Ես կը խաղայի նաեւ Ֆրանսայի հաւաքականին մէջ։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Եգիպտոս։

— Ես վերադարձայ Եգիպտոս 1997ին։ Ես կը մարզէի «Ալեքսանդրիա»ն, որ ինծի կը տրամադրէր ամառանոցային տեղ մը, ուր կ՚երթայի ամառնային արձակուրդներուս։ Ես կը մարզէի նաեւ Եգիպտոսի ազգային հաւաքականը։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Ֆրանսա։

— Ես վերադարձայ Ֆրանսա 1998ին։ Ես կը մարզէի Տիքրոլիի մէջ։ Ես կը խաղայի նաեւ Ֆրանսայի հաւաքականին մէջ։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Եգիպտոս։

— Ես վերադարձայ Եգիպտոս 1999ին։ Ես կը մարզէի «Ալեքսանդրիա»ն, որ ինծի կը տրամադրէր ամառանոցային տեղ մը, ուր կ՚երթայի ամառնային արձակուրդներուս։ Ես կը մարզէի նաեւ Եգիպտոսի ազգային հաւաքականը։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Ֆրանսա։

— Ես վերադարձայ Ֆրանսա 2000ին։ Ես կը մարզէի Տիքրոլիի մէջ։ Ես կը խաղայի նաեւ Ֆրանսայի հաւաքականին մէջ։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Եգիպտոս։

— Ես վերադարձայ Եգիպտոս 2001ին։ Ես կը մարզէի «Ալեքսանդրիա»ն, որ ինծի կը տրամադրէր ամառանոցային տեղ մը, ուր կ՚երթայի ամառնային արձակուրդներուս։ Ես կը մարզէի նաեւ Եգիպտոսի ազգային հաւաքականը։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Ֆրանսա։

— Ես վերադարձայ Ֆրանսա 2002ին։ Ես կը մարզէի Տիքրոլիի մէջ։ Ես կը խաղայի նաեւ Ֆրանսայի հաւաքականին մէջ։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Եգիպտոս։

— Ես վերադարձայ Եգիպտոս 2003ին։ Ես կը մարզէի «Ալեքսանդրիա»ն, որ ինծի կը տրամադրէր ամառանոցային տեղ մը, ուր կ՚երթայի ամառնային արձակուրդներուս։ Ես կը մարզէի նաեւ Եգիպտոսի ազգային հաւաքականը։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Ֆրանսա։

— Ես վերադարձայ Ֆրանսա 2004ին։ Ես կը մարզէի Տիքրոլիի մէջ։ Ես կը խաղայի նաեւ Ֆրանսայի հաւաքականին մէջ։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Եգիպտոս։

— Ես վերադարձայ Եգիպտոս 2005ին։ Ես կը մարզէի «Ալեքսանդրիա»ն, որ ինծի կը տրամադրէր ամառանոցային տեղ մը, ուր կ՚երթայի ամառնային արձակուրդներուս։ Ես կը մարզէի նաեւ Եգիպտոսի ազգային հաւաքականը։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Ֆրանսա։

— Ես վերադարձայ Ֆրանսա 2006ին։ Ես կը մարզէի Տիքրոլիի մէջ։ Ես կը խաղայի նաեւ Ֆրանսայի հաւաքականին մէջ։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Եգիպտոս։

— Ես վերադարձայ Եգիպտոս 2007ին։ Ես կը մարզէի «Ալեքսանդրիա»ն, որ ինծի կը տրամադրէր ամառանոցային տեղ մը, ուր կ՚երթայի ամառնային արձակուրդներուս։ Ես կը մարզէի նաեւ Եգիպտոսի ազգային հաւաքականը։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Ֆրանսա։

— Ես վերադարձայ Ֆրանսա 2008ին։ Ես կը մարզէի Տիքրոլիի մէջ։ Ես կը խաղայի նաեւ Ֆրանսայի հաւաքականին մէջ։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Եգիպտոս։

— Ես վերադարձայ Եգիպտոս 2009ին։ Ես կը մարզէի «Ալեքսանդրիա»ն, որ ինծի կը տրամադրէր ամառանոցային տեղ մը, ուր կ՚երթայի ամառնային արձակուրդներուս։ Ես կը մարզէի նաեւ Եգիպտոսի ազգային հաւաքականը։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Ֆրանսա։

— Ես վերադարձայ Ֆրանսա 2010ին։ Ես կը մարզէի Տիքրոլիի մէջ։ Ես կը խաղայի նաեւ Ֆրանսայի հաւաքականին մէջ։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Եգիպտոս։

— Ես վերադարձայ Եգիպտոս 2011ին։ Ես կը մարզէի «Ալեքսանդրիա»ն, որ ինծի կը տրամադրէր ամառանոցային տեղ մը, ուր կ՚երթայի ամառնային արձակուրդներուս։ Ես կը մարզէի նաեւ Եգիպտոսի ազգային հաւաքականը։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Ֆրանսա։

— Ես վերադարձայ Ֆրանսա 2012ին։ Ես կը մարզէի Տիքրոլիի մէջ։ Ես կը խաղայի նաեւ Ֆրանսայի հաւաքականին մէջ։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Եգիպտոս։

— Ես վերադարձայ Եգիպտոս 2013ին։ Ես կը մարզէի «Ալեքսանդրիա»ն, որ ինծի կը տրամադրէր ամառանոցային տեղ մը, ուր կ՚երթայի ամառնային արձակուրդներուս։ Ես կը մարզէի նաեւ Եգիպտոսի ազգային հաւաքականը։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Ֆրանսա։

— Ես վերադարձայ Ֆրանսա 2014ին։ Ես կը մարզէի Տիքրոլիի մէջ։ Ես կը խաղայի նաեւ Ֆրանսայի հաւաքականին մէջ։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Եգիպտոս։

— Ես վերադարձայ Եգիպտոս 2015ին։ Ես կը մարզէի «Ալեքսանդրիա»ն, որ ինծի կը տրամադրէր ամառանոցային տեղ մը, ուր կ՚երթայի ամառնային արձակուրդներուս։ Ես կը մարզէի նաեւ Եգիպտոսի ազգային հաւաքականը։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Ֆրանսա։

— Ես վերադարձայ Ֆրանսա 2016ին։ Ես կը մարզէի Տիքրոլիի մէջ։ Ես կը խաղայի նաեւ Ֆրանսայի հաւաքականին մէջ։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Եգիպտոս։

— Ես վերադարձայ Եգիպտոս 2017ին։ Ես կը մարզէի «Ալեքսանդրիա»ն, որ ինծի կը տրամադրէր ամառանոցային տեղ մը, ուր կ՚երթայի ամառնային արձակուրդներուս։ Ես կը մարզէի նաեւ Եգիպտոսի ազգային հաւաքականը։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Ֆրանսա։

— Ես վերադարձայ Ֆրանսա 2018ին։ Ես կը մարզէի Տիքրոլիի մէջ։ Ես կը խաղայի նաեւ Ֆրանսայի հաւաքականին մէջ։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Եգիպտոս։

— Ես վերադարձայ Եգիպտոս 2019ին։ Ես կը մարզէի «Ալեքսանդրիա»ն, որ ինծի կը տրամադրէր ամառանոցային տեղ մը, ուր կ՚երթայի ամառնային արձակուրդներուս։ Ես կը մարզէի նաեւ Եգիպտոսի ազգային հաւաքականը։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Ֆրանսա։

— Ես վերադարձայ Ֆրանսա 2020ին։ Ես կը մարզէի Տիքրոլիի մէջ։ Ես կը խաղայի նաեւ Ֆրանսայի հաւաքականին մէջ։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Եգիպտոս։

— Ես վերադարձայ Եգիպտոս 2021ին։ Ես կը մարզէի «Ալեքսանդրիա»ն, որ ինծի կը տրամադրէր ամառանոցային տեղ մը, ուր կ՚երթայի ամառնային արձակուրդներուս։ Ես կը մարզէի նաեւ Եգիպտոսի ազգային հաւաքականը։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Ֆրանսա։

— Ես վերադարձայ Ֆրանսա 2022ին։ Ես կը մարզէի Տիքրոլիի մէջ։ Ես կը խաղայի նաեւ Ֆրանսայի հաւաքականին մէջ։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Եգիպտոս։

— Ես վերադարձայ Եգիպտոս 2023ին։ Ես կը մարզէի «Ալեքսանդրիա»ն, որ ինծի կը տրամադրէր ամառանոցային տեղ մը, ուր կ՚երթայի ամառնային արձակուրդներուս։ Ես կը մարզէի նաեւ Եգիպտոսի ազգային հաւաքականը։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Ֆրանսա։

— Ես վերադարձայ Ֆրանսա 2024ին։ Ես կը մարզէի Տիքրոլիի մէջ։ Ես կը խաղայի նաեւ Ֆրանսայի հաւաքականին մէջ։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Եգիպտոս։

— Ես վերադարձայ Եգիպտոս 2025ին։ Ես կը մարզէի «Ալեքսանդրիա»ն, որ ինծի կը տրամադրէր ամառանոցային տեղ մը, ուր կ՚երթայի ամառնային արձակուրդներուս։ Ես կը մարզէի նաեւ Եգիպտոսի ազգային հաւաքականը։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Ֆրանսա։

— Ես վերադարձայ Ֆրանսա 2026ին։ Ես կը մարզէի Տիքրոլիի մէջ։ Ես կը խաղայի նաեւ Ֆրանսայի հաւաքականին մէջ։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Եգիպտոս։

— Ես վերադարձայ Եգիպտոս 2027ին։ Ես կը մարզէի «Ալեքսանդրիա»ն, որ ինծի կը տրամադրէր ամառանոցային տեղ մը, ուր կ՚երթայի ամառնային արձակուրդներուս։ Ես կը մարզէի նաեւ Եգիպտոսի ազգային հաւաքականը։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Ֆրանսա։

— Ես վերադարձայ Ֆրանսա 2028ին։ Ես կը մարզէի Տիքրոլիի մէջ։ Ես կը խաղայի նաեւ Ֆրանսայի հաւաքականին մէջ։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Եգիպտոս։

— Ես վերադարձայ Եգիպտոս 2029ին։ Ես կը մարզէի «Ալեքսանդրիա»ն, որ ինծի կը տրամադրէր ամառանոցային տեղ մը, ուր կ՚երթայի ամառնային արձակուրդներուս։ Ես կը մարզէի նաեւ Եգիպտոսի ազգային հաւաքականը։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Ֆրանսա։

— Ես վերադարձայ Ֆրանսա 2030ին։ Ես կը մարզէի Տիքրոլիի մէջ։ Ես կը խաղայի նաեւ Ֆրանսայի հաւաքականին մէջ։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Եգիպտոս։

— Ես վերադարձայ Եգիպտոս 2031ին։ Ես կը մարզէի «Ալեքսանդրիա»ն, որ ինծի կը տրամադրէր ամառանոցային տեղ մը, ուր կ՚երթայի ամառնային արձակուրդներուս։ Ես կը մարզէի նաեւ Եգիպտոսի ազգային հաւաքականը։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Ֆրանսա։

— Ես վերադարձայ Ֆրանսա 2032ին։ Ես կը մարզէի Տիքրոլիի մէջ։ Ես կը խաղայի նաեւ Ֆրանսայի հաւաքականին մէջ։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Եգիպտոս։

— Ես վերադարձայ Եգիպտոս 2033ին։ Ես կը մարզէի «Ալեքսանդրիա»ն, որ ինծի կը տրամադրէր ամառանոցային տեղ մը, ուր կ՚երթայի ամառնային արձակուրդներուս։ Ես կը մարզէի նաեւ Եգիպտոսի ազգային հաւաքականը։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Ֆրանսա։

— Ես վերադարձայ Ֆրանսա 2034ին։ Ես կը մարզէի Տիքրոլիի մէջ։ Ես կը խաղայի նաեւ Ֆրանսայի հաւաքականին մէջ։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Եգիպտոս։

— Ես վերադարձայ Եգիպտոս 2035ին։ Ես կը մարզէի «Ալեքսանդրիա»ն, որ ինծի կը տրամադրէր ամառանոցային տեղ մը, ուր կ՚երթայի ամառնային արձակուրդներուս։ Ես կը մարզէի նաեւ Եգիպտոսի ազգային հաւաքականը։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Ֆրանսա։

— Ես վերադարձայ Ֆրանսա 2036ին։ Ես կը մարզէի Տիքրոլիի մէջ։ Ես կը խաղայի նաեւ Ֆրանսայի հաւաքականին մէջ։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Եգիպտոս։

— Ես վերադարձայ Եգիպտոս 2037ին։ Ես կը մարզէի «Ալեքսանդրիա»ն, որ ինծի կը տրամադրէր ամառանոցային տեղ մը, ուր կ՚երթայի ամառնային արձակուրդներուս։ Ես կը մարզէի նաեւ Եգիպտոսի ազգային հաւաքականը։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Ֆրանսա։

— Ես վերադարձայ Ֆրանսա 2038ին։ Ես կը մարզէի Տիքրոլիի մէջ։ Ես կը խաղայի նաեւ Ֆրանսայի հաւաքականին մէջ։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Եգիպտոս։

— Ես վերադարձայ Եգիպտոս 2039ին։ Ես կը մարզէի «Ալեքսանդրիա»ն, որ ինծի կը տրամադրէր ամառանոցային տեղ մը, ուր կ՚երթայի ամառնային արձակուրդներուս։ Ես կը մարզէի նաեւ Եգիպտոսի ազգային հաւաքականը։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Ֆրանսա։

— Ես վերադարձայ Ֆրանսա 2040ին։ Ես կը մարզէի Տիքրոլիի մէջ։ Ես կը խաղայի նաեւ Ֆրանսայի հաւաքականին մէջ։

— Ե՞րբ դարձեալ վերադարձաք Եգիպտոս։

— Ես վերադարձայ Եգիպտոս 2041ին։ Ես կը մարզէի «Ալեքսանդրիա»ն, որ ինծի կը տրամադրէր ամառանոցային տեղ մը, ուր կ՚երթայի ամառնային արձակուրդներուս։ Ես կը մարզէի նաեւ Եգիպտոսի ազգային հաւաքական

Գաւառէն ալ վրդովիչ լուրեր կը հասնին: Կառոնը միշտ կը յորդի 650 քիլոմեթրի վրայ: Ռոնի ջուրերը իջած են, բայց Սոնը կը շարունակէ աւերներ գործել: Տեղական թերթերը կը գրեն թէ Լիոնէն Ավինեօն բոլոր գիւղերը միեւնոյն եղերական տեսարանը կը պարզեն:

× Վարչապետը իր շաբաթական ասուլիսը մեծ մասով նուիրուած էր ներքին խնդիրներու եւ օրուան աղէտին: Ըսաւ թէ կառավարութիւնը ամէն միջոց ձեռք առած է, աղէտեալներուն օգնելու համար:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Վերջին տեղեկութեանց համաձայն, վըտանգը անցած է Ալֆորվիլի, Վիլնէօվ Սէն Ժորժի, Վիլնէօվ լը Ռուայի մէջ: Քորպէյլ քաղաքն ալ փրկուած կը համարուի: Ռընոյի գործարանները սովորականին պէս բացուեցան երէկ: Շատ մը կոյուղիներ պայթած ըլլալով հազարաւոր մուկեր խուժած են տուներու նկուղները:

Աղէտեալ գործազուրկները հատուցում պիտի ստանան: Համաճարակի վախ չկայ քաղաքներու մէջ:

ԹՈՒՐՔԻԱ ԴԵՌ ԿԸ ՅՈՒՍԱՅ

Թուրքիոյ վարչապետը Պէյրութէն Անգարա վերադարձած ատեն շատ կարեւոր յայտարարութիւններ ըրաւ Թուրքիոյ միջին – արեւելեան քաղաքականութեան մասին: Մէկդի դնելով իր սովորական վերապահումը, բարձրաձայն ջատագովեց Թուրքիոյ նախաձեռնութիւնը Միջին Արեւելքի պաշտպանութեան կազմակերպման մէջ, անոր առաջին հանդրուանը համարելով Փաքիստանի հետ կնքուած դաշինքը: Յետոյ բացատրեց թէ Պաղտատի «սկզբունքի որոշումը» եւս մաս կը կազմէ այս քաղաքականութեան եւ երբեք անսպասելի դէպք մը չէ: «Եթէ առաջնութիւն տրուեցաւ Իրաքի, պատճառը անոր աշխարհագրական մասնաւոր դիրքն է»:

Գալով արաբական միւս երկիրներու բռնած դիրքին, Թուրք վարչապետին յայտարարութիւնը խորունկ յուսախաբութիւն մը կը մատնէ:

«Լը Մոնտ»ի Թղթակիցը կը հեռագրէ թէ առանց որեւէ ակնարկ ընելու Սուրիոյ եւ Լիբանանի մասին, Ատնան Մենտէրէս երկարօրէն ծանրացաւ Եգիպտոսի կացութեան վրայ: Առաջին անգամ ըլլալով յայտնեց թէ անցեալ Սեպտեմբերէն ի վեր Թուրքիոյ նախաձեռնութեամբ կատարուած բանակցութիւնները նպաստաւոր ընդունելութիւն գտան Եգիպտոսի վարչապետին կողմէ, բայց ամէն տեսակ ձգձգումներ ուշացուցին ճամբորդութիւնը որ նախատեսուած էր անցեալ Նոյեմբերէն ի վեր: «Ժամադրութիւն տուինք յառաջիկայ մարտին համար. բայց դժբախտաբար չենք դիտեր թէ վերջնակա՞ն է այս թուականը: Սակայն եւ այնպէս պատրաստ ենք խօսակցելու ե՛րբ եւ ո՛ւր որ Եգիպտոս ուզէ»: Թղթակիցը այս պարբերութենէն կը հետեւցնէ թէ Թուրքիա չէ փոխած իր դիրքը եւ վճռած է իրագործել իր նպատակները, հակառակ բոլոր խոչընդոտներուն:

× Արաբ վարչապետներու խորհրդաժողովէն առաջ Իրաքի նախորդ վարչապետը Սուրիա, Լիբանան եւ Յորդանան գացած էր, որպէսզի յետաձգեն ժողովը: Մերժումի հանդիպած ըլլալով, ջանաց համոզել որ աւելի նպաստաւոր դիրք բռնեն Թուրքեւիրաքեան դաշինքին հանդէպ, փոխանակ ի յառաջագունէ դատապարտելու, ինչպէս ըրած էր Եգիպտոս: Կ՚ըսուի թէ Յորդանան կ՚ուզէ չէզոք մնալ, Սուրիան համաձայն չէ, իսկ Լիբանանը կը ջանայ հաշտարար դիրք մը բռնել:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ 7րդ նաւաբաժինը ճամբայ ելաւ դէպի Թաշէն կղզեխումբը, պարպելու համար վտանգուած կղզիներուն ազդայնական զինուորները: Կը կարծուի թէ համայնավար Չինաստանի զօրքը նոր եւ ընդհանուր յարձակողականի մը պիտի ձեռնարկէ այդ կղզիներուն դէմ, իբրեւ նախապատրաստութիւն Ֆորմոզայի գրաւման:

ՌՈՒՐԻ շրջանին գործադուլը վերջացած, 24 ժամ տեւելով:

ՏԸՊԼԻՆԻ մէջ բրկպիի միջազգային հանդիպումներու շարքին Ֆրանսա յաղթեց Իրլանտայի 3–5ով: Կիրակի օր տեղի չունեցաւ Ֆութպոլի ազգ. ախոյեանին՝ Ռէնս – Թուլուզ հանդիպումը: Երկուքն ալ միշտ գլուխն են ընդհ. դասաւորման, Ռէնս 32, Թուլուզ 30 կէտով:

6ՐԴ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿ. ԴԱՏԻ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ
«ԱՐԵՒՄՏԱՀԱՅ ՋԱՐԹՕՆՔԸ»
(1840 – 1878)

Նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. Փոթորիկ խումբի, այս երեքշաբաթի ժամը 21ին, Սօտիէթէ Սավանթ, 28 ռիւ Սէրփանթ, Մէթրօ Սէն Միշէլ եւ Օտէօն:

Կը խօսի ընկեր ՀՐԱՆՏ ՍԱՄՈՒԷԼ

Բոլոր փափաքողները անխտիր կը հրաւիրուին այս շահեկան դասախօսութեանց:

ՊՌԷՄՈՆԻ ՄՐՑԱՆԱԿԻ ՅԱՆՁՆԱ – ԽՈՒՄԲԻՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ

25 Յունուար ժամը 9ին
Salle Débussy, 252 Fg. St. Honoré
Դասախօս Mme Arlette de Pitray
Նիւթը՝ Les Fils des Dieux Lares
Կամ (L'Homme Arménien)

«ՅՈՒՍԱԲԵՐ»Ի ԲԱՑԱՌԻԿ ԹԻՒԸ

56 մեծադիր էջերով եւ պատկերազարդ, հրատարակութիւն մը:

Ստացուած են սակաւաթիւ օրինակներ միայն:

Գինը՝ 300, Թղթատարի ծախքով 350 Ֆր.

Միակ կեդրոնատեղի՝
Գրատուն ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ
46, Rue Richer, Paris (9)
C. C. P. Paris 3630.66

le stylo à bille
a révolutionné
l'écriture...

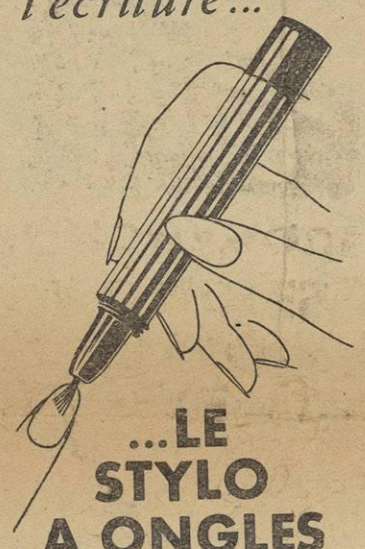

...LE
STYLO
A ONGLES
AUTOMATIQUE

tipon

révolutionne
l'art d'embellir
LES MAINS

Le stylo à ongles TIPON vous permet d'utiliser le vernis de votre choix. Son remplissage est facile. Son étanchéité vous assure de garder le vernis toujours frais. Où que vous soyez, vous pouvez rapidement faire à vos mains le raccord qui s'impose. Le stylo à ongles automatique TIPON, rapide, pratique, élégant, doit être, dans votre sac, le complément indispensable de votre poudrier.

tipon

Démonstration permanente et vente aux Grands Magasins du Printemps et du Louvre ainsi que dans tous les bons salons de coiffures et parfumeries.

Vente en gros. TIPON-FRANCE
11, rue Godot de Mauroy - Paris

ՀԱՄԱՋԳԱՅԻՆ ԼՍԱՐԱՆ

Հերթական դասախօսութիւնը այս ուրբաթ, ժամը 21ին (ուշադրութիւն նոր հասցէին) 25 ռիւ Տէօնֆէրֆ, սրճարան Պարպօթի վերնայարկը, Կառ տիւ Նորի դէմ:

Հաւաքոյթը նուիրուած է ողբ. Վ. ՄԻՆԱԽՈՐԵԱՆի յիշատակին: Պիտի խօսին Շ. ՄԻՍԱՔԵԱՆ եւ Ա. ԽՈՆԴԿԱՐԵԱՆ: Ընթերցում՝ Արհաւիրքի օրերու հեղինակէն: Մուտքը ազատ է:

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ԼՍԱՐԱՆ

Յառաջիկայ դասախօսութիւնը այս չորեքշաբթի երեկոյ Քաֆէ Քատէի վերնայարկը: Դասախօս՝ Վեր. ՍԻՍԼԵԱՆ: Նիւթը՝ Տէքարթ եւ քրիստոնէութիւնը: Ժամը 9ին կը սկսի գեղարուեստական բաժինը, Պ. Գր. Մելիքեանի միջոցաւ:

ՄՈՒՐԱՏ – ՌԱՓԱՅԷԼԵԱՆ
ՆԱԽԿԻՆ ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐՈՒ ՄԱՐՍԻԼԻՈՅ
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԸ ԿԸ ՎԵՐԱՊԱՀԷ ՁԵՋ
12 ՄԱՐՏ 1955Ի ԳԻՇԵՐԸ

?

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Հ. Յ. Դ. Սէն Ժեռոմի «Հայաստան» ենթակոմիտէն իր խորին ցաւակցութիւնները կը յայտնէ ընկերներ Խորէն Ուլուսեանի, իր հարսին՝ Նազելի Ուլուսեանի մահուան, Միսաք եւ Սիմոն Աւտոյեաներնու իրենց հօր Աւետիս Աւտոյեանի մահուան առթիւ, երկու հազար Ֆր. կը նուիրէ Հ. Յ. Դ. Փարիզի Տան Ֆոնտին:

— ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ —

ՇԱՒԻԼ.— Հ. Յ. Դ. «Արդութեան« խումբի ժողովը այս շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, սովորական հաւաքատեղին: Կարեւոր օրակարգ:

ՊԱՆԵԷՕ Քաշանի Ֆ. Կ. Խաչի մասնաճիւղը իր բոլոր անդամուհիները ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ այս չորեքշաբթի, ժամը 21ին, ընկ. Պասմաճեանի տունը:

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Կապոյտ Խաչը Մանուկներու Օրը կը տօնէ 30 Յունուար, կիրակի ժամը 15ին, 5 ռիւ Պօնֆուա, Յոյներու սրահը: Մանրամասնութիւնները տեղին վրայ:

ՄՕՏ ՕՐԷՆ ԼՈՅՍ ԿԸ ՏԵՍՆԵՆ ԲԱԲԳԷՆ ՔՀՆՅ. ԱՐՍԼԱՆԵԱՆԻ ՅՈՒՇԵՐԸ
ԲԱԲԵՐԴԻ ԵՒ ՇՐՋԱՆԻ ՄԱՍԻՆ

Դրուագներ Մեծ Եղեռնէն եւ ոդիսականը բուռ մը ըմբոստներու որոնք կրցած են ազատիլ զէն ի ձեռին եւն.:

Պատկերազարդ, նոխ հատոր մը:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Առնուվիլի Վարագայ Ս. Խաչ եկեղեցւոյ Հոդաբարձութիւնը շնորհակալութեամբ ստացած է յիսուն հազար Ֆրանք ազգային բարերար Տիար Գալուստ Կիւլպէնկեանէ, բաժնուելու համար թաղին աղքատներուն, ինչ որ կատարուած է:

Նոյնպէս շնորհակալութեամբ ստացած է Ն. Օհանեան ընտանիքի կողմէ հաւաքուած 25·500 Ֆրանքը եկեղեցւոյս շապիկներու շինութեան համար, Անկէնէն Տիար Յովհանէնս Մակարեանէ 25·000 Ֆրանք նոյն նպատակին համար:

× Նոյնպէս շնորհակալութիւն Տիկին Կ. Յակոբեանի, որ պատարագի նոր ըզգեստ մը նուիրած է եկեղեցւոյս:

Imp. Araxes - 46, Rue Richer. Paris (9e)

ՏԱՐՈՒԱՆ ԱՌԱՋԻՆ ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄԸ

Կիրակի երեկոյ, 30 Յունուար, ժամը նիշ դ 8·45ին
Իէնայի թատրոնը, 10 Ավընիւ տ'Իէնա

ԴԵՐԱՍԱՆ Գ. ՏԷՐՎԻՇԵԱՆ

Կը ներկայացնէ եւ կը խաղայ
Յ. ՊԱՐՈՆԵԱՆԻ ՇՈՂՈՔՈՐԹԸ
Կատակերգութիւն երեք արար,
ԳՐԻԳՈՐ ՎԱՀԱՆԻ ԱՌԱՆՑ ՍԻՐՈՅ
Տաղաչափուած տռամ մէկ արար

Կը մասնակցին Ա. Գմբէթեան, Լ. Համբարձ, Քնար Ազնաւորեան, Մարկրիթ Ադամեան, Մ. Միհրան Ժագ Սթէֆանօ, Հայկուհի Խտըշեան եւ Նուրհան Մարգարեան: Խնամուած բեմադրութիւն

Ներկայացման տեւողութիւնը երկար ըլլալով՝ վարագոյրը պիտի բացուի ճիշդ որոշեալ ժամուն:

Սովորական դիներով տոմսերը կը ծախուին ծանօթ վայրերը, ինչպէս նաեւ կեդրոնատեղին՝ Գ. Տէ[illegible]եան, 66 Պուլվ. Մօռթիէ, Փարիզ (20):

ԲՆԱԿԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ՇԻՆՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՆՈՐՈԳՈՒԹԵԱՆ
ԲԱՑԱՌԻԿ ԶԱՐԴԵՐԸ ԿԸ ՀԱՅԹԱՅԹՈՒԻՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵՆԷՆ

Ets. THOMLAC

16bis, Bd. Sébastopol, Paris (4)
52, Rue de Chalon, Paris (12)
4bis, Rue Vaillant Couturier, Argenteuil
10, Ave. de Gennevilliers, Villeneuve-la-Garenne

ՊԱՏԻ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԹՈՒՂԹԵՐ ԵՒ
ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԻՒՂԱՆԵՐԿ՝ ՍԵՓԱԿԱՆ ԱՐՏԱԴՐԻԹԻՒՆ

THOMLAC

Ձեր բնակարաններուն կուտայ գեղարուեստական հաճելի և ջերմ մթնոլորտ, իսկ ձեր պիւտճէին վրայ կը կատարէ խիստ կարեւոր խնայողութիւններ:

ԱՄԷՆ ՏԵՂ ՓՆՏՌԵՑԷՔ

ՊՈՍՖՈՐ

Հռչակաւոր ՀԷԼՎԱՆ եւ ԼՈՔՈՒՄԸ, բոլոր հայ նպարավանառներուն քով

Զանազան բոյրերով, նուշով եւ կաղինով պատրաստուած տեսակներ:

Բժիշկներու խակ կարծիքով ԼՈՔՈՒՄՆ ու ՀԵԼՎԱՆ կը պարունակեն մեծագոյն չափով գոլ (քալորի)

ԱՐՏԱԾՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

2, Rue LOUIS ASTOUIN, MARSEILLE

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondé en 1925 — Tél. : PRO. 86-60

Le Directeur : SCH. MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise, Paris-9e

C.C.P. Paris 1678-63 — R.C.Seine 376.286

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ տարեկան 3000 ֆր., վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆր. կամ 10 $, հատը 12 ֆր.

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 26 ՅՈՒՆՈՒԱՐ

MERCREDI 26 JANVIER 1955

31ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7581 — 31e ANNEE

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 11ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 2992

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

ՀԱՐԻՒՐ ՄԻԼԻՈՆ ԵԻՍ

•

Անցեալ տարի Օգոստոսին, Ֆ. Միու – թեան կառավարութիւնը եւ կուսակցու – թեան կեդր. Կոմիտէն զոհունակութեամբ կը յայտարարէին թէ «համաժողովրդա – կան հաւանութեան արժանացաւ» իրենց կոչը, — մշակել խոպան եւ խամ հողերը եւ աւելցնել հացահատիկը»։

Կեդր. Կոմիտէին ընդհ. քարտուղարը , Պ. Խրուշչեւ, չատ աւելի խանդավառ կ'ե – րեւար այս տարի, Յունուար 7ին խօսած ճառին մէջ, ինչպէս կը բացատրէինք ե – րէկ։

Մանրամասնօրէն պարզելով իրենց ա – ռաջադրութիւնները, ընդհ. քարտուղարը կը չեշտէր Սիբերիոյ, Ղազախստանի, Վլատիվոստոկի եւ պատմական ազգորա – վայրին՝ Սախալինի հողերուն առաւելու – թիւնները ։

Եւ կը թելադրէր ոչ միայն երթալ մշա – կել, այլ եւ ամուսնանալ, տուն տեղ ըլլալ։

Իր յայտարարութեան համաձայն , ար – դէն դացած են աւելի քան հարիւր հազար կամաւորներ եւ նոյնքան երիտասարդներ ու երիտասարդուհիներ եւս պիտի երթան այս տարի ։

Զեկուցումէն վերջ, Երիտ. Միութեանց Կեդր. քարտուղարը աւետեց թէ «երի – տասարդութիւնից ստացել են հինգ հա – րիւր հազար դիմում »։

Խրուշչեւ ամուսնութեան առաւելու – թիւնները կը բացատրէր ճիշդ այնպէս ինչպէս ընտանիքի պատասխանատու հայր մը, որ իր զաւակները դիմացն առած , խրատ – ները կուտայ ։

— « Ի՞նչ է նշանակում ամուսնացած մարդը : Դա նշանակում է՝ մարդը ցան – կանում է ընտանիք կառուցել, ամուր նստել նոր վայրում : Իսկ ով ընտանիքի տէր դառնալ , նա լաւ բազմացի է :

Ցետոյ աւելի ընդլայնելով իր միտքը , կառավարութեան դլխաւոր նպատակը , կ'աւելցնէր ։

— « Մեր երկիրը այնքան աւելի ամուր կը լինի, որքան մենք շատ ժողովուրդ ու – նենանք : Եթէ 200 միլիոնին հարիւր մի – լիոն եւս աւելացնենք, այն ժամանակ էլ քիչ կը լինի» ։

Ուրեմն խոպան եւ ամայի, անծայրա – ծիր տարածութիւնները մշակել ոչ միայն նոր հողեր չահելու, արմատի արտա – դրութիւնը բազմապատկելու, այլ եւ ժո – ղովուրդին քանակը բարձրացնելու հա – մար ։

Ինչպէս տարբեր պարագաներու մէջ , այս առիթէ ալ քար մը՝ Արեւմուտքի քաղքենի տեսաբաններուն դէմ , որոնք «հնարել են մարդաբերական չատ թէօ – րիաներ,— կրճատել ծննդաբերութիւնը , պահպանելու բնակչութեան աճը »։

Խրուշչեւ անհրաժեշտ կը դտնէ ոչ մի – այն « կամաւորներուն» ամուսնութիւնը , այլեւ կը թելադրէ որ չատ դաւակ ունե – նան : Եւ մինչդեռ կը խոստովանի թէ ինքն է առաջարկած Սթալինի որ տուրք հաստատէ ամուրիներու վրայ ։

— « Եթէ իրաւունչիւր ընտանիք ունե – նայ միայն մէկ կամ երկու երեխայ , այն ժամանակ երկրի բնակչութիւնը չի աւե – լանայ , այլ կը պակասի : Ուստի ընտանի – քում պէտք է ունենալ թէկուզ երեք երե – խայ եւ նրանց լաւ դաստիարակել »։

Ի՞նչպէս կը հաւաքուին այս նոր աքսո – րականները : Բոլոր ազգերն ալ կը մաս – նակցի՞ն ։

Մոսկուայի կուսակցական պաչտօնա – թերթը, «Պրաւդա» , Յունուար 8ի խըմ – բագրականին մէջ ծանուցանելով «կամա – ւորներու» մեկնումը, կը յիչէ հետեւեալ անունները,— « Լենինկրատից , Գորկուց , Ռոստովից , Ստալինգրատից , Ուկրաինա – յից , Բելոռուսիայից , Կուբանից , Սաւ – րոպոլից եւ երկրի այլ շրջաններից » ։

Կրնա՞ք լուծել դաղտնիքը, վերջին երեք բառերով ։

Շ.

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԾԱՆՐ ՏԱԳՆԱՊ ՄԸ

ԾԱՅՐ. ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

•

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

ԵՒ ՋԻՆԱՍՏԱՆ ԴԷՄ ԴԻՄԱՑ

Վերջին լուրերը կը հաստատեն թէ յա – բաճուն տաղնապ մը կը տիրէ Ծայր. Ա – րեւելքի մէջ, Ֆորմոզայի հարցին առթիւ։

Ցունուար 24ին Մ. Նահանգներու նա – խադահը պատգամադիր մը ուղղեց խոր – հրդարանին, հետեւեալ բովանդակու – թեամբ .

— Մ. Նահանգներուն սահմանադրութիւնը կ'անցնի Ֆորմոզայի եւ չինական ցամա – քամասին միջեւ : Այդ սահմանադրութիւնը ի հարկին պիտի պաչտպանուի ամերիկեան բանակին բոլոր տրամադրելի միջոցնե – րով ։

Միայն այս յայտարարութիւնը բա – ւական է, դատելու համար տաղնապին ծանրակչիռ հանդամանքը ։

Նախադահը կ'առաջարկէ մասնաւոր բանաձեւ մը քուէարկել , որպէսզի հա – մագնավար Չինաստանը համոզուի թէ «պատրաստ ենք կռուելու» Ֆորմոզայի եւ չրջակայքի պաչտպանութեան համար ։ Իրազեկները վերլուծելով այս յայտարա – րութիւնը, կը կարծեն թէ Մ. Նահանգնե – րը պատրաստ են ի հարկին ամբակոծելու չինական ցամաքամասը, որպէսզի հա – մագնավարները չփորձուին Ֆորմոզայի վրայ քալել : Նոյն աղբիւրին համաձայն, Մ. Նահանգները կ'ուզեն փարատել որեւէ կասկած իրենց կռուելու պատրաստու – թեան մասին : Նախադահին պատգամա – դիրը կը բաղկանայ 1800 բառերէ ։

Այդընհանուրը կ'ուզէ որ ամէնքն ալ հաս – կնան թէ անփոփոխ կը մնայ Մ. Նահանգ – ներուն քաղաքականութիւնը Խաղաղական ովկիանոսի մէջ : Ֆորմոզան և Փեսքադոր – եան կղզիները Ամերիկացիներուն համար կը կազմեն կենսական օղակներ այն չրջա – գծին մէջ որ կ'երկարի Քուրիլեան կղզե – խումբէն մինչեւ Աւստրալիա, անցնելով Ճափոնէն, Օքինաւայէն եւ Փիլիպպեան կղզիներէն : Անոնք չեն ուզեր տեղի տալ այս ռազմավիտակական կէտին վրայ, եթէ նոյնիսկ Զանկ Քայ Շէք մը հաստատուած չըլլար Ֆորմոզայի մէջ ։

Նախադահին պատգամադիրը լիրազօրու – թիւն կը պահանջէ խորհրդարանէն, վե – րահաստատելու համար խաղաղութիւնը այդ չրջանին մէջ : «Եթէ Ֆորմոզան եւ Փեսքադորեան կղզեխումբը ոչ – բարե – կամ ձեռքերու տակ իյնան, պիտի խզուի այն բարոյական, տնտեսական եւ պինուա – րական հաւասարակչռութիւնը որ կը տիրէ այժմ եւ որմէ կախում ունի խաղա –

(Շար. ը կարդալ Դ. էջ)

Ա. ՄԻԿՈՅԵԱՆ ՀՐԱԺԱՐԵՑԱԻ

Մոսկուայի հեռագրական գործակալու – թիւնը կը ծանուցանէ թէ ներքին առեւ – տուրի նախարարը, Պ. Ա. Միկոյեան, պաչտօնէն արձակուեցաւ իր իսկ խնդ – րանքով : Կը մնայ փոխ – վարչապետ եւ անդամ կեդր. Կոմիտէի : Իրեն յաջորդեց նախկին նախարար մը, Դմիտրի Պաւլով ։

Միկոյեան 60 տարեկան է եւ անդամ կեդր. Կոմիտէի : Կը պատկանի բոլչեւիկ – եան հին սերունդին : Գաղաք. Բիւրոյին անդամ էր 1926ին, կարճ առեն մը : Իրբեւ արտաքին առեւտուրի նախարար բազմա – թիւ բանակցութիւններ կատարած է ա – րեւմտեան պետութեանց հետ, մինչեւ Ա – մերիկա ճամբորդելով : Իր նախարարու – թիւնը խստօրէն կը քննադատուէր վերջին վեց ամիսներու ընթացքին : Մոսկուայի բնակիչները կ'ըսեն թէ իր տղան անխնայ կը քննադատուէր իրրեւ «սաբլակի» (բո – ցավառ կամ սանձարձակ երիտասարդ) ։

✤ ՕՐԸ ՕՐԻՆ ✤

*

ԵՐԲ ՀՐԷՇԸ ԿԸ ԴԱՌՆԱՑ ՀԵՐՈՍ

Գառասուն տարուան մէջ, հանդիպե – ցա՞ք թուրք հրապարակագրի մը, որ լը – ւման խոստովանէր ամէն բան, Հայաջինջ Սպանդի մասին խօսած առեն :

Միշտ նոյն յանկերգը,— եղբօր պէս կ'ապրէինք, ցաւալի դէպքեր պատահե – ցան ...

Բայց երբեմ՝ բուն ճշմարտութիւնը :

Ահաւասիկ վերջին փաստը. —

Ահմէտ Էմին Եալման, Վաչինկթընի խմբա – գրապետը, որ համալսարանական ուսում ստացած է Ամերիկայի մէջ, Վանի արիւ – նարբու կուսակալին՝ Ճէվտէթի մահը կը ծանուցանէ հետեւեալ խորագրով.— «Հե – րոսի մը (գահիրաման) պատմութիւնը»։

Եւ կը թխէ ու կը թխէ, գովասանական երկրորդ խորագիր մը եւս յարմարցնելով.

— « Առաջին աչխարհամարտին սկիզբը Ռուսահայէն եկած Դաչնակներ Վան ար – չուած եւ քաղաքին չրջակաները ամրա – ցնելով վտանգաւոր բերդ մը հաստատած էին : Ճակատին եռեւը ստեղծուած այս չարժումին դիմաց պատրաստ պաչտպա – նողական ուժ չկար այն խակ իրրեւ պաշը – պոգուբ : Ճնշումը չատ զօրաւոր էր : Ճիշդ այդ տաղնապալի պահուն Վանի կուսա – կալ կը նչանակուէր Ճէվտէթ Թահիր պէյ եւ եթէ անհնարին կացութեան մը առջեւ դէպի ետ քաչուէր իրրեւ վարչապետ՝ ոչ ոք պիտի այպանէր : Բայց Ճէվտէթ Թա – հիր իր անձին վրայ մտածող մարդ չէր : Հայրենիքին հետ, չատ կը սիրէր Վանը եւ Վանեցին : Հայրը՝ Թահիր փաչա, տա – րիներով կուսակալ եղած էր այդ կողմե – րը. ինքն ալ դայմագամի փոխանորդու – թենէն սկսելով ամբողջ վարչական կեան – քը նոյն նահանգին մէջ անցուցած եւ վեր – ջապէս կուսակալ եղած էր »։

Ցետո՞յ,— Ճէվտէթ «արագօրէն մէջտեղ հանած ուժերով Վանի եւ ամբողջ շրջա – կին պաչտպանութիւնն ստանձնեց եւ բա – նակը փրկեց երկու կրակի մէջ մնալէ : Հազարաւոր վանեցիներ իրենց հոգին եւ պատիւը փրկեցին շնորհիւ անոր սրընթաց յաջողութեան : Դաշնակիներուն անսպասել ապստամբութեան շարժումին չմասնակ – ցող հայ հայրենակիցներուն հանդէպ ալ վարիչ նոյն վեհանձնութիւնը ցոյցտուաւ : Ամէն տեսակ *դուլումի* առաջքը առաւ »։

Ապա կ'իմանանք թէ «այս անսպասելի յաջողութենէն կատղած Դաչնակները զր – պարտութիւններ գրել տուին, թէ Անգ – լիոյ կապոյտ գրքին մէջ շատ մը սուտ վերագրումներ կան Ճէվտէթ Թահիրի մասին » եւն. :

Եւ եղաւ պատմութիւն : Դարձնենք միւս էջը ։

ՎԱՀԷ

ՋԻՆԱՍՏԱՆ ՎՃՌԱԾ Է ԱԶԱՏԱԳՐԵԼ ՖՈՐՄՈԶԱՆ

Համայնավար Չինաստանի գործակա – լութիւնը նոյն օրը կը հաղորդէր վարչա – պետ եւ արտաքին գործերու նախարար Չու Ան Լէյի մէկ յայտարարութիւնը որ կը մերժէ Ազգաժողովին միջամտութիւնը՝ կրակը զադրեցնելու համար «Զանկ Քայ Շէքի խմբակին հետ», կը պահանջէ որ ա – մերիկեան ուժերը քաչուին Ֆորմոզայի նեղուցէն եւ կ'ազդարարէ թէ Չինաստան որոչած է ազատագրել Ֆորմոզան : Այս առիթէ կը յիչեցնէ թէ կացութեան ծան – րացման պատճառներն են ամերիկեան ու – ժերու ներկայութիւնը եւ ազգայնական Չինաստանի հետ կնքուած դաչինքը : Չի – նայի ժողովուրդը կ'ուզէ Ֆորմոզան ազա – տագրել գործադրելով իր վճռակամական իրաւունքը : Ցետոյ կ'աւելցնէ . — « Մ. Նահանգները պատերազմի մը սպառնա – լիքները կ'ընեն եւ հիւլէական դէնքեր կը ցուցադրեն, որպէսզի չինացի ժողովուր – դը համակերպի Ֆորմոզայի զրաւման Մ. Նահանգներուն կողմէ եւ թոյլ տայ որ զործադրուի Զանկ Քայ Շէքի հետ կնքած դաչինքը, Ֆորմոզան ամերիկեան խարիսխի մը վերածելու եւ նոր պատե – րազմ մը պատրաստելու համար : Չինա – եի ժողովուրդը վճռակամ է այս ամէնուն եւ պիտի ազատագրէ Ֆոր – մոզան, պահպանելու համար Չինաստանի դերիչխանութիւնը եւ հողային ամբողջու – թիւնը, ապահովելով խաղաղութիւնը »։

× Անգլիոյ նախարարական խորհուրդը ժողով զումարեց առջի օր, քննելու հա – մար Ծայր. Արեւելքի կացութիւնը, որ մեծ մտահոգութիւն կը պատճառէ Լոն – տոնի մէջ ։

ՏՈՒՐՔԵՐՈՒ դէմ բողոք մը սարքեց Բ. օր, դատաւէն եկած դրավաճառը, Փուժատ, Ցուցահանդէսներու Փարքին մէջ : Որոչուեցաւ զադրեցնել տուրքերու վճարումը, եթէ զոհացում չտրուի : Ի հարկին խանութներն ալ պիտի փակեն ։

ԹՈՒՆՈՒԶի մասին երեք օր անընդհատ խորհրդակցութիւններ կատարուեցան Փարիզի մէջ : Առաջին ժողովը տեւեց ինը ժամ, դիչերն ալ հաչուելով : Կը յուսան դրական արդիւնքի մը յանգիլ : Կ'ըսուի թէ մասնչալ Թիւէն Հիւս. Ատլանտեան զօրքին հրամանատար պիտի նչանակուի ։

ԵՈՒԿՈՍԼԱՒԻՈՑ երկու ըմբոստ վարիչ – ները, Ճիլաս եւ Տէտէյէր, դատարան յանձնուած են եւ կը դատուին դռնփակ ։

ՍԷՆԻ ՋՈՒՐԵՐԸ Կ'ԻՋՆԵՆ

*

ԲԱՑԻ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՄԱՆՐ Է ՇԱՏ ՄԸ ՎԱՑՐԵՐՈՒ ՄԷՋ

Սէնի յորդումը, որ 7 մ. 12ի բարձրա – ցած էր կիրակի օր, 7·01 կը ցուցնէր եր – կուչաբթի, եւ յոյս կայ թէ 20 – 30 սան – թիմեթր պիտի իջնէր երէկ : Բայց կացու – թիւնը մեծ մտահոգութիւն կը պատճառէ Ուազի եւ Սաորին Սէնի չրջաններուն մէջ : Մանաւորապէս վտանգուած է Ռուանը ։

Յարդ 5 – 6000 բնակիչներ տեղափոխ – ուած են փարիզեան չրջանին մէջ : Նախա – բարական խորհուրդը բացառիկ նիստ գումարեց երէկ, իրրեւ օրակարգ ունենա – լով աղէտեալներու օգնութեան խնդիրը : Բազմաթիւ արուարձաններ պաչարուած են ողմուտ ջուրերով : Փակուած են չորս կարեւոր կամուրջներ՝ Ինվալիտ, Փոն տէ Ղ.Ա., Սոլֆերինօ եւ Սիթէի կամրջակը : Արուարձաններուն մէջ փակուած են Փե – թոյի եւ Սիւրէնի կամուրջները, որոնք դէպի Պուլոնյի անտառը կը տանին : Դեռ փակուած կը մնան Պերսիի, Ռուիլի եւ Կառի քարափները որոնք ջուրերու տակ թաղուած են : Մառնի յորդումը վտանգա – ւոր կը համարուի տակաւին : Ելեկտրա – կանութեան եւ կազի վարչութեանց պաչ – տօնեաները ,որոնք միօրեայ գործադուլ մը տարքած էին, յետաձգեցին ողողում – ներուն հետեւանքով : Հետաձգումը խան – դարուած է կարգ մը վայրերու մէջ ։

Իսկ լէ Մուլինոյի փամփուչտի գործա – րանը փակուեցաւ : Պարպուած են 150 տուներ, այլեւս փոխադրուած՝ 154 հո – դի : Շուազի լը Ռուայի կամուրջը վերա – բացուեցաւ : Ճամբաները ողողուած են Սեւռի, Մէօտոնի եւ ուրիչ վայրերու մէջ : Ալֆորվիլի արկածեալները Շառանթօն , Վէնսան եւ ուրիչ ապահով թաղեր փո – խադրուեցան ։

Սէն է Ուազի նահանգային խորհուրդը 13 միլիոն ֆրանքի վարկ մը քուէարկեց աղէտեալներուն համար : Հինդ հազար և – րիտասարդներ փրկարար գործ կը կատա – րեն ղեկավարութեամբ 400 պետերու ։

Գաւառի մէջ ալ կացութիւնը հետզհետէ կը մեղմանայ , բայի կարգ մը չրջաններէ : Ցորդումներու առաւելագոյն ատիճա – նը կը նախատեսուի այս չաբթու : Բոլոր միջոցները ձեռք առնուած են ։

Լիոնէն կը հեռադրեն թէ Ռոնի եւ Սոնի ջուրերը իջնել սկսած են եւ արկածեալնե – րը իրենց տեղերը կը վերադառնան ։

ՕՐՈՒԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԻՆ ՀԵՏ

ՆՈՐ ԵՐԵՒՈՅԹՆԵՐ Խ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

ՊԱՅՔԱՐ ԳԻՏԱԿԱՆ ՄԵՆԱՏԻՐՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ

Կը թուի թէ որեւէ ասպարէզի մենատիրութեան դէմ խիստ պայքար մը սկսած է Խ. Միութեան մէջ, եւ քննադատութիւնը աւելի համարձակ կ'արտայայտուի: Ներկայիս պայքարը ուղղուած է գիտական միակ դպրոցի մը դէմ: Այս առթիւ «Լիթեռաթուռնայա Կազէթա»ն իր Յունուար 11ի թիւին մէջ կը հրատարակէ երկու գիտուններու Պ. Պ. Գնունեանցի եւ Զուպքովքի յօդուածները: Առաջինը ծանօթ քիմիաբան է եւ անդամ Խ. Միութեան Գիտութեանց Ակադեմիային: Երկուքն ալ կը ջատագովեն բազմաթիւ գիտական դպրոցներու առաւելութիւնները յօդուտ «խաղաղ համակեցութեան»:

«Խ. Միութեան մէջ գոհունակութեամբ կը հաստատեն թէ գիտելիքներու որեւէ ասպարէզի մէջ միմիայն մէկ դպրոց գոյութիւն ունի: Կարծես թէ ատիկա կ'երաշխաւորէ իր ճշգութիւնը եւ անսխալութիւնը»: Նախ քիմիաբանութիւնը օրինակ առնելով, երկու գիտունները կը յայտարարեն թէ «բազմաթիւ դպրոցներ կան որոնք իրար կը սրբագրեն եւ իրար կ'ամբողջացնեն: Բնախօսութեան մէջ անտարակոյս գերակշռութիւնը կ'երթայ Պաւլովին եւ իր դպրոցին, թէեւ քսանական թուականներուն տեսնուեցաւ թէ Պաւլովի դպրոցէն ծնունդ առաւ ստեղծագործական անկախ ուղղութիւն մը, զոր կը վարէր Լ. Օրբելի: Արդ, Պաւլով բարձր կը գնահատէր բնախօսութեան այս դպրոցը, իրեն վերապահելով իրաւունքը հետեւելու այս գիտութեան մէջ իր սեփական ուղղութեանը» կ'ըսեն այս գիտնականները:

Գնունեանց եւ Զուպքով կը ջատագովեն ազատ զարգացումը բոլոր բնախօսական դպրոցներու, որոնք արժանի են: Յետոյ կը յանգին Թ. Լիսենքոյի հարցին:

Կարելի չէ բնական նկատել այն վիճակը որ կը տիրէ այսօր գիտութեանց ասպարէզին մէջ, ինչպէ սերնդագործականի և երկրագործականի: «Յարգելով հանդերձ Թ. Լիսենքոյի արժանիքները, արդար չէ իր դպրոցը նկատել իբրեւ միակը որ ի վիճակի ըլլայ հետազօտութիւններ կատարելու: Այդպիսի վիճակ մը չափազանց վնասակար պիտի ըլլար որքան այդ դպրոցին զարգացման, նոյնքան եւ առհասարակ գիտութեան եւ երկրագործութեան մեր փորձառութեան: Ժառանգականութեան տեսութեան մէջ, որ կենսաբանութեան ամէնէն բարդ ճիւղերէն մէկն է, տակաւին շատ բաներ կան որ չեն բացատրուած: Եւ սակայն ակադեմական Թ. Լիսենքոյի դպրոցը, որ շատ կարեւոր տեղ կը գրաւէ, ծանօթ չէ այս գիտութեամբ հաստատուած բազմաթիւ իրողութեանց, ինչպէս եւ այս ասպարէզին կարգ մը արդիական հարցերուն: Այս դպրոցը չի կրնար ընդգրկել երկրագործութեան գործնական պահանջներու բոլոր այլազանութիւնը: Անոնցմէ շատեր կը գոհանան մասնաւորաբար ուրիշ գիտական դպրոցի մը աշխատութեամբ զոր կը վարէ Ն. Վ. Ցիցին: Այս պայմաններուն տակ անարդար պիտի ըլլար ընդունիլ Լիսենքոյի դպրոցին (կամ ուրիշ որեւէ դպրոցի) մենաշնորհը էական որեւէ հարցի լուծման մէջ, իբրեւ «վերջին խօսք»:

Միակ դպրոցի մը գոյութիւնը որեւէ գիտութեան մէջ կը սահմանափակէ ըստեղծագործական հորիզոնը: Ան տեղի կուտայ «կուռքի վերածելու վտանգին» եւ կը պատահի որ նախատեսուած այնինչ տեսութիւնը՝ ձեւազերծէ փորձառական նիւթը եւ կ'առաջնորդէ տեսնելու իրականէն բոլորովին տարբեր ձեւով: «Արդեօք ատեն չէ՞ այլեւս ընդունիլ որ նոյն գիտութեան զանազան դպրոցներու եւ ուղղութեանց ներկայացուցիչները կարենան յաջողութեամբ աշխատիլ, ամէն մէկը իր ընտրած ճիւղին մէջ, գործադրելով իր անձնական մեթոտը: Պէտք է վերջ դնել միակ դպրոցի մը ուղղութեան, որ գիտական մենաշնորհ կ'ապահովէ»:

Ասկէ զատ Գնունեանց եւ Զուպքով կը կարծեն թէ գիտական պայքար մը չի կրնար միշտ կարգադրուիլ միակ վիճաբանութեամբ մը յօդուտ այսինչ կամ այնինչ ուղղութեան որ վէճի առարկայ է: «Երբեմն վէճ մը որու նպատակն է «հալածել ընդդիմադիրները» անոնց փակցնելով գաղափարապաշտի կամ յետաշրջականի կնիքը, կը շեղեցնեն մեր գիտունները պայքարէն, ընդդէմ իրապէս վնասակար գաղափարներու եւ իրապէս գաղափարապաշտ օտար դպրոցներու, ինչպէս է պարագան ներկայիս, օրինակ, «բնախօսութեան» մէջ: Բայց միեւնոյն ատեն, կարգ մը վիճաբանութեանց մակարդակը որ պէտք եղածին չափ բարձր չէ, արդելք կը հանդիսանայ մեր գիտուններուն սովորական յարաբերութեանց օտար գիտութեան յառաջընթաց ներկայացուցիչներ ու հետ»:

«Լիթեռաթուռնայա Կազէթի» երկու աշխատակիցները կարգ մը հարցումներ կ'ընեն, թէ ինչու երբեմն դժուար է կազմակերպել վիճաբանութիւն մը, թէ ինչու մեր գիտական վէճերը կը նմանին աւելի անձնական պայքարներու քան լուրջ խօսակցութեանց, եւ սկզբունքի գիտական մեծ հարցերու մասին: Թէ ինչու չեն ճանչնար կարգ մը աշխատութեանց արժէքը, երբ դէմ են «ղեկավար դպրոց»ին տեսակէտներուն: Ինչպէ՞ս բացատրել բազմաթիւ անդամներ գործադրուած սխալները գիտական մրցանակի բաշխման ատեն: Մեզի կը թուի թէ այս բոլորին պատճառներէն մէկն է գիտական որոշ ուղղութեան նուիրագործումը, ինչ որ ի յառաջագունէ անկարելի կը դարձնէ կարծիքի լուրջ պայքարը» եւ ահաւասիկ եզրակացութիւնը — «պէտք է լայնօրէն բանալ ճամբան զարգացման բազմաթիւ գիտական դպրոցներու եւ ուղղութեանց «լաւ եւ այլազան», որով աւելի եւս պիտի զօրացնենք մեր գիտութեան ուժը եւ պիտի ապահովենք նոր յաջողութիւններ»:

«Լը Մոնտ»ի եւ ռուսագէտ աշխատակիցը՝ Անտռէ Փիէռ, վերլուծելով երկու գիտնականներուն տեսակէտները, կը գրէ թէ առաջին անդամն է որ կը համարձակին դատապարտել կարեւոր վէճերը, որոնք տեղի ունեցան Սթալինեան շրջանին, մասնաւորաբար 1948ին «սերնդագործութեան» հարցի մասին: Անոնք այն ատեն յանդեցան միչուրինեան տեսութեան «նուիրագործումին», ինչպէս եւ Թ. Լիսենքոյի անձնական յաղթանակին: Իսկ Լիսենքոն ինքզինք պարտադրեց ըսելով թէ՝ Կեդր. Կոմիտէի հաւանութիւնը ունի: Ասիկա կը նշանակէր թէ գիտութիւնը ամբողջովին կ'ենթարկէր քաղաքականութեան, այսինքն Սթալինի: Պէտք էր Սթալինի մահուան սպասել, քննադատելու համար անձեռնմխելին Լիսենքոն, վար իջեցնելով իր պատուանդանէն: 1953էն ի վեր Լիսենքոն այլեւս բռնապետը չէ կենսաբանութեան եւ ծանօթ է որ կշտամբանքի արժանացաւ ամենակարող Խրուշչեւէն, որովհետեւ պաշտպանեց Դիմիտրեւը, որուն կենսաբանական փորձերը լաւ արդիւնք տուած չէին խորհրդային երկրագործութեան մէջ:

Միեւնոյն ատեն երկու գիտունները Գնունեանց եւ Զուպքով, Օրբելլիի (Հայ, զոհ Լիսենքոյի 1948ին) յետ մահու պաշտպանութիւնը ստանձնեցին: Օրբելլի հրապարակաւ մեղայի եկած էր եւ վտարուած կենսաբանութեան գիտական ակադեմիայի քարտուղարի պաշտօնէն: Որովհետեւ արտօնած էր իր բաժնին մէջ գիտական զանազան ուղղութիւններ եւ ապացոյցը տուած էր անսահման ազատականութեան:

ՄԵՐ ԼՈՅՍԻ ԵՒ ՅՈՅՍԻ ՊԱՀԱԿ ՄԱՅՐԵՐՈՒՆ ՀԵՏ

Արտասահմանի հայութիւնը, երեսուն տարիէ ի վեր մշակոյթի սահմաններուն վրայ հաւաքական կեանք ստեղծած է, օտար աստղերու տակ իրարմէ հեռու ապրող ազգակիցներու միջեւ հայ ոգիին ոսկի կապը ամուր պահելու եւ այդ առանցքին շուրջ բոլորելու համար մեր նոր սերունդը — ապագայ հայութիւնը:

Ու այս կենսական նպատակի իրագործման համար, ջանք ու աշխատանք չէ խնայած, ծախսելով միլիոններ... միլիոններ...

Արդի՞ւնքը:

Երիտասարդ թէ նոր սերունդ, ընդհանրապէս, հանդէսներու առթիւ հազիւ թէ վաղանցուկ տպաւորութիւններ կրած ու տարած են իրենց հետ, իբրեւ հայկականութիւն, որ մինչեւ տուն հասնիլը, ճամբու ընթացքին ... անէացած է:

Արդ, եթէ կարելի ըլլայ իսկ որ մեր բոլոր Միութիւնները մէկ սիրտ, մէկ հոգի դառնան եւ միաբան միութիւն մը կազմեն, միեւնոյն գաղափարականով — Հայը Հայ պահելու միօրինակ ծրագիրով — պատուար կանգնելու համար ձուլման վտանգին դէմ, դարձեալ արդիւնքը համեմատական պիտի չըլլայ կատարուած զոհողութեան հետ, եթէ՝ ընտանիքը չբերէ իր անհրաժեշտ մասնակցութիւնը, զաւակները Հայ պահելու նուիրական գործին:

Ընտանիքը՝ որ կը մնայ առաջին հաւատարիմ պահակը մայրենի լեզուին, որով միայն կրնայ պայքարիլ եւ յաղթել յայտնի — անյայտ որսորդներու որոնք — ազատ համարձակ — կը սպասեն իրենց զոհին, յափշտակելու եւ փճացնելու զայն ֆիզիքապէս, բարոյապէս, եւ հոգեպէս:

Բարեբախտաբար, սփոփանք մը ունինք ներկայիս՝ որ մեր երիտասարդ մայրութիւնը սթափած իր թմբիրէն, զգալով ու ապրելով ապագայ փորձութիւններու դառնութիւնը, կը ջանայ իր մայրենի լեզուով — հայօրէն սիրել ու դուրգուրալ իր զաւակներուն վրայ. ու իր մայրական ջերմ ու անկեղծ շրթունքով պանծացնել մայր լեզուին արժէքն ու արժանիքը, անոր զմայլելի գեղեցկութիւնները: Սիրցնել զայն իր հայրենազուրկ զաւակներուն:

Երբ մայրերն են որ կը վստահին իրենց ուժերուն, իրենց յարատեւ ու համբերատար սիրոյն շնորհիւ, անպայման կը յաջողին հասնիլ իրենց նպատակին — վառ պահել հայկական անշիջելի լոյսերը մեր մատղաշ սերունդի հոգիներուն մէջ, որպէսզի, մայր ու որդի իրար հասկնալով, անտէր ու անպաշտպան չկորսուին իրենց անծանօթ ճամբաներու բերանը ...

Ահա թէ ինչու այսօր, անհուն գոհունակութեամբ ու հրճուանքով կը հրապարարակենք կազմութիւնը՝ Հայկազեան վարժարանի Մայրերու Միութեան, ու կը շնորհաւորենք ջերմապէս, որ հետեւելով ու տեսնելով դպրոցէն ներս իրենց զաւակներուն կրած դժուարութիւնները եւ մանաւանդ, յանձն առած է աջակցիլ, որպէսզի տղաքը գիտակցաբար ու հաճոյքով պատրաստեն մայրենի լեզուին դասերը:

— «Ընտիր պտուղը ուշ կը հասուննայ»:

Ու մայրերը հասած են այն եզրակացութեան թէ առանց ծնողքին աջակցութեան, վարժարանը իր ուսման եւ իրեն գիտութեան ամբողջ պաշարով, եւ իր մանկավարժական բոլոր միջոցներով, ԱՆՁՕՐ ԿԸ ՄՆԱՅ իրենց զաւակները Հայ պահելու դժուարին գործին մէջ:

Լուսաւոր օր մը, 1955, Յունուար 2ի Նոր Տարուան դպրոցական հանդէսին,

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (38)

ՍՊԱՆՆՈՒԱԾ ԱՂԱՒՆԻՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Թ.

Այժմ նայում էր ինձ եւ կարծես չէր տեսնում. նրա ամբողջ ներքին աշխարհը եկել կեդրոնացել էր այդ զարմանալի արտայայտիչ աչքերի մէջ, եւ կարծես խոշորացոյցի մէջ տեսնում էի այդ աշխարհը, լի հոգեկան այնպիսի մի տառապանքով, որը դարմանելու համար թւում էր թէ ոչ մի սպեղանի չկայ:

Ու ինքս, իմ հերթին, նայում էի նրան, արտասուելու չափ զգացուած եւ անհունապէս փափաքելով օգնել նրան, ինչոր որ կարող էի, նրա այդ տառապանքը գէթ փոքր ինչ մեղմելու համար:

Ժ.

— Ներեցէք, տիկին, կարծեմ շատ անբարմար ժամանակ եմ եկել, ասացի վերջապէս, լուռ դիտողի անախորժ գրութիւնից դուրս գալու համար: Որ դիտնայի, թէ դուք հիւանդ էք ...

— Ոչ, ոչ, ընդհատեց ինձ Սառան թոյլ ձայնով, ըստ երեւոյթին դեռ եւս Ֆիզիքական ցաւի տպաւորութեան տակ ճընշուած: Ես ինքս ուզում էի ձեզ տեսնել, եւ լաւ է, որ եկել էք: Խնդրեմ նստեցէք:

Շալն ուղղեց ուսերի վրայ, ձեռքերը ըստ երեւոյթին մրսելով, փաթաթեց ծայրերի մէջ, դրեց կրծքին, գլուխը կախեց եւ, երբ ես նստեցի, ասաց նոյն թոյլ ձայնով.

— Գիտեմ ինչու էք եկել, եւ ես հէնց նոյն բանի համար ուզում էի ձեզ տեսնել: Խօսեցէք, ես ձեզ լսում եմ:

— Դուք ինձ թո՞յլ էք տալիս, տիկին:

Սառան մի դառն քմծիծաղով թօթուեց ուսերը:

— Մի կնոջ ամենանուիրական սրբութիւնը անարգուած եւ կոխկրտուած, կախուած է հրապարակի վրայ, իբրեւ ցինիկութեան մի մեծ յաղթանակ, եւ այդ կինն այժմ խօսքերի՞ց պիտի վախենայ, արտասանեց նա մի տեսակ չարագուշակ հանդստութեամբ, նայելով ուղղակի աչքերիս: Կարող էք ապահով լինել միանգամայն, ես ձեզ կը լսեմ ամենայն սառնասրտութեամբ:

— Ներեցէք, տիկին, ես ձեզ չեմ հասկանում, ասացի պարզապէս ապշած նրա խօսքերի վրայ: Միթէ՞ դուք կարծում էք որ եկել եմ ...

— Խնդրեմ, առանց յառաջաբանի, ընդհատեց ինձ Սառան խստօրէն: Թէ ի՞նչ եմ կարծում, այդ թողէք ես գիտենամ, իսկ դուք ասացէք ուղղակի ձեր ասելիքը:

Տեսայ, որ արդէն ջղայնանում է եւ, եթէ իսկոյն գործի չանցնէի, այլեւս անկարող պիտի լինէի բան հասկացնել:

— Սպասեցէք, ամուսնուս կանչեմ, յանկարծ վրայ բերեց Սառան եւ, արագօրէն վեր կենալով, դիմեց դէպի այն դուռը, որտեղից մտաւ:

— Ոչ, ոչ, ակամայ բացագանչեցի ես նրա ետեւից:

Կանգ առաւ եւ ակամայ դարձաւ ինձ:

— Ինչպէ՞ս:

— Նա պէտք չէ ներկայ լինի մեր խօսակցութեանը:

— Ինչո՞ւ:

Շփոթուեցի, չիմացայ ինչ պատասխանեմ, որովհետեւ չգիտէի իսկապէս, թէ ինչո՞ւ Գարեգինը ներկայ պիտի չլինէր մեր խօսակցութեանը, բայց այստեղ յանկարծ օգնութեան հասաւ ինձ բոպէի թելադրանքը, եւ ես պատասխանեցի.

— Որովհետեւ այն ինչ որ պիտի ասեմ եւ ինչի համար որ եկել եմ ձեզ մօտ, նրան է վերաբերում:

— Եւ ո՞չ ինձ:

— Ոչ, նրան, միայն նրան:

Մի կարճ ժամանակ Սառան զարմացած շարունակում էր նայիլ ինձ, յետոյ ուսերը թօթուեց տարակուսանքով եւ նորից նստեց:

— Շատ բարի, ասաց նորից թախծալի կերպարանք առնելով եւ փաթաթուելով շալի մէջ: Խօսեցէք, ես ձեզ լսում եմ:

Այժմ արդէն, բոպէի թելադրանքի տակ, ինձ համար միանգամայն պարզ էր, թէ ինչ պիտի ասէի, ինչպէս պիտի սկսէի եւ ինչպէս վերջացնէի: Ու սկսեցի, աշխատելով կարելոյն չափ խուսափիլ նրա սուր հայեացքից, որը պարզապէս շփոթեցնում էր ինձ:

— Դուք գիտէք, տիկին, որ ես ու Գարեգինը շատ մօտիկ բարեկամներ ենք իրար: Ես նրան ճանաչում եմ դեռ եւս պատանեկութիւնից: Դուք էլ, անշուշտ, պէտք է որ այս հինգ — վեց ամսում լաւ ճանաչած լինէք նրան: Խօսքս նրա առասպելական բարութեան մասին չէ, որ իմանալու համար բնաւ կարիք էլ չկայ նրա հետ կենակցելու: Խօսքս նրա բնաւորութեան մի քանի ուրիշ գծերի մասին է, որոնք անշուշտ, խուսափած պիտի չլինեն ձեր դիտողութիւնից: Ինձ յայտնի են նրա կեանքից մի շարք շատ տարօրինակ վարմունքներ, որոնք երբեմն առիթ են տուել ինձ լրջօրէն կասկածելու նրա հոգեկան վիճակի մասին: Ուրեմն պէտք է ասեմ, եթէ արդէն յայտնի չէ ձեզ որ նրա մայրը մեռաւ հոգեկան հիւանդների ապաստանարանում, իսկ հայրը, թէեւ ոչ պարզապէս խելագար, բայց աննորմալ հակումների տէր մարդ էր:

ՆԱՐԴՈՍ

(Շար.)

մայրերու նորակազմ Միութիւնը իր ուխտը կնքեց այն րոպէին, երբ սրահը յուզկայա կ'ունկնդրէր Ով Մեծասքանչ դուլզուն, իբրեւ նոր օրերու տէրունական աղօթք, յարգելով յիշատակը մեր դարաւոր անմահ ջահակիրներուն :

Ու երբ՝ երկսեռ աշակերտութիւնը միահամուռ՝ ուժգին ու կորովի եռանդով արտասանեց Ա. Բ. Գ.ը — մեր սուրբ տառերը — հիացում ու ապրումներ լեցուն հոգիներէն ներս... Մայրերու Միութիւնը ապրեցաւ գերագոյն պահը ,եւ լուրջ ու վճռական, ուխտեց հետեւեալը .—

« Հայ Մայրերու Միութիւնս, իբրեւ հաւատարիմ զինուորեալներ նոր սերունդի փրկութեան, մայրական սիրով կը նուիրուինք մեր զաւակները, հայ լեզուով ու հայ ոգիով մեծցնելու սրբազան աշխատանքին, ընտանիէն ներս՝ թէ անկէ դուրս, մեր ծնողական պարտականութիւնը կատարելով, պատասխանատուութենէ զերծ մնալու համար մեր՝ եւ մեր ազգային խիղճին առջեւ»:

Բացառիկ զոհունակութեամբ ու քաղցր յուզումով է որ կ'արձանագրենք այս գեղխաւոր պարագան, իբրեւ բնական եամբան ուրկէ մեկնելով ու ընդարձակելով իր սահմանը, Մայրերու Միութիւնը պիտի յաջողի յարգանք պարտադրել ոչ մի-այն ուսուցչութեան եւ հոգաբարձութեանց, այլեւ մասնաւորաբար իր ուչիմ ու խելացի որդիներուն, որոնք տեսնելով իրենց մայրերուն եւ դպրոցին սերտ յարաբերութիւնը, դպրոցով՝ աւելի կը մերտեր մանին իրենց ծնողքին հետ ...

Եւ այսպէս է որ մայրերը, ինքնաբուխ սիրով ու համոզուած իրենց օգտակարութեան, պարտք համարեցին նպաստել եւ բարոյապէս աջակցիլ դպրոցին – հոգաբարձութեան, արդարօրէն բաժնելով նաեւ հանդէսին յաջողութիւնն ու անմոռանալի վայելքը :

Արդարեւ, որո՞ւ կրնանք վստահիլ մեր ապագայ Լոյսերու եւ Ցոյսերու պահպանութեան բարձր ու վսեմ պաշտօնը :

— Մայրական սիրոյ ամենազօր կամքին եւ անոր հրաշագործ ճիգին առջեւ կը չքանայ ամէն խոչընդոտ, լայն ու լուսաւոր ճամբայ բանալով ամէն կարեւոր ձեռնարկի առջեւ, օժանդակ ունենալով մեր պատանական ժողովուրդին զիտակից եւ խմաստուն տարրերը :

Արդ, իբրեւ կռուան՝ հայ աղջկան դաստիարակութեան.

Ա.— Մայրերը, դրաւելով իրենց յատուկ դիրքերն ու արժանաւորապէս սպասաւորելով իրենց կոչումին, անխոհեր :

Բ.— Ուսուցչութիւնը՝ իր անվերապահ նուիրումով եւ զոհաբերութեամբ :

Գ.— Աշակերտութիւնը՝ իր մտաղաչ միտքն ու կամքը տրամադրելով :

Դ.— Հոգաբարձութիւնները՝ իրենց անչահախնդիր սիրով ու համերաշխ գործակցութեամբ, ներշնչակ ամբողջութիւն մը կազմելով, կեդրոնագիծ ուժը կը դառնան զանազան Միութիւններու բոլոր

ՁԱՅՆԵՐ ԳԱԻԱՌԷՆ

ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻՆ ՁԵՌՆԱՐԿՆԵՐԸ

ՍԷՆԹ ԷԹԻԷՆ.— «Բարգէն Սիւնի» խումբը կազմակերպած էր պարահանդէս մը Յունուար 9ին , որ շատ յաջող անցաւ: Նոր Սերունդի անդամները ջանք չխնայեցին որպէսզի յաջող անցնի պարահանդէսը: Գեղարուեստական բաժինն վոքրիկն Թիւթի Այանեան փայլ տուաւ իր պարերով, Պ. Ս. Թիւթիւնճեան երգեց «Բարձր Սարերը» եւ «Մարտիկին երգը », նաեւ իր կատակաբանութիւններով զբաղցրեց մթնոլորտ մը ստեղծեց: Պ. Թ. Թորոսեան Ս. Թիւթիւնճեանի «Մարտիկի երգին» համար հազար ֆրանք նուիրեց Նոր Սերունդին, իսկ Պ. Վ. Սարաֆեան հինգ հազար ֆրանք ուխտի մը յաջողութեան առթիւ:

Հրապարակաւ շնորհակալութիւն յայտնեց վիճակահանութեան մասնակցող հաստատութեանց (Սիլվեստր դեղարան, Հերացեան, Առաի, Պոպուռ, Պոսֆոր, Վինեօն, Թամաք, Ֆուռնիէ, Փէռօ, Պուռտինեօն, Մալիսոնոֆ):

Հանդէսէն գոյացաւ կոկիկ գումար մը, որուն մէկ մասը կարօտ ընտանիքներու եւ մաս մըն ալ դպրոցին պիտի յատկացուի:

Ներկայ էին նաեւ Սէն Շամոնի եւ Տէսիւնի ընկերները:

Զ. Երէմեան

*
**

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ ՎԻԷՆԻ ՄԷՋ

Վիէն, (Յապաղած).— Այս տարի եւս Յ. Կ. Խաչի մասնաճիւղը Մանուկներու Օրը տօնեց մասնաւոր հանդէսով մը որ տեղի ունեցաւ Յունուար 16ին: Սէրքլը Կաթոլիկի սրահը լեցուած էր ծնողներու եւ համակիրներու բազմութեամբ :

Բեմին մէկ անկիւնը զարդարուած էր Կաղանդի աւանդական ծառը, նուէրը Պ. Տորումեանի: Կաղանդի ծառը լուսաւորելու համար , ինչպէս նախորդ տարիներուն, այս տարի եւս կնքահայրի պաշտօնը ստանձնեց դաղութիս առեւտրական – ներէն, Պ. Ս. Սապունճեան, երկու հազար ֆրանքով

Դպրոցի ուսուցիչներէն Պ. Բենօ Ճի – հանչահեան կարդաց յատուկ պատշաճի ուղերձ մը, հետեւեալ բովանդակութեամբ.— «Ֆրանսահայ բոլոր կազմակերպութիւնները պէտք է իրենց համար ունենան աղջային ընդհանուր ուղեղիծ մը նոր սերունդի հայեցի դաստիարակութեան համար եւ գործին համերաշխօրէն :

Այս առթիւ ջերմօրէն գովեց ուսուցչուհին, Օր. Ա. Ուզունեան :

Մինչեւ աղաչարէ եամք ընկերը Մուշեղեան պարզեց Ֆ. Կ. Խաչի մասնաճիւղի գործունէութիւնը եւ կոչ ըրաւ հանդիսականներուն, որպէսզի նիւթապէս քաջալերեն դպրոցները: Կարճ ժամանակի մէջ գոյացաւ քսան հազար ֆրանք: Մասնաճիւղի վարչութեան առենապետուհին , Տիկին Մաղաքեան, որ միեւնոյն առեն կը վարէր հանդէսին նախագահութիւնը , կարդաց ուղերձ մը, ամփոփելով մէկ առ-ուն գործունէութիւնը :

Յետոյ սկսաւ Հանդէսին դեղարուեստական բաժինը: Բազմաթիւ էին արտասանողներն երգողները, այնպէս որ «Ցառաջ»ի նեղ սիւնակները չեմնդրկելու համար զանց կ'առնենք մանրամասնութիւնները: Բոլորը յաջող էին իրենց երգերով, արտասանութիւններով եւ պարերով :

Կաղանդ Պապան, Պեպօ Մարգարեան յաջողութեամբ կատարեց իր դերը, եւ բոլոր մանուկներուն նուէրներ ու պտուղի ծրարներ բաժնեց: Հանդիսականները մեկնեցան զոհունակ տրամադրութեամբ:

ՆԵՐՍԷՍ

*
**

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ (65·000ՖՐ.ՆՈՒԷՐ)

ՍԷՆԹ ԷԹԻԷՆ.— Մեր դաղութին ալ Յունուար 16ին տօնեց Մանուկներու Օրը: Մեծ բազմութիւն մը լեցուած էր սրահը: Եկած էին իրենց սիրասուն զաւակներուն Քոթովանքը լսելու մայրենի լեզուով : Ուսուցիչը, Պ. Կ. Տէրմոյեան բացատրեց տօնին նշանակութիւնը : «Այսօր Մանուկներու Օրն է եւ օրն է նաեւ ծնողներու եւ մանկիկներուն: Կը հրճուինք բոլորս, երբ կը տեսնենք այս պզտիկները որոնց ամէնքըն ալ բան մը ունին ըսելիք: Շնորհիւ անխոնջ աշխատողներու եւ Սէնթ Էթիէնի հասարակութեան այսօր ունինք կահաւորուած դպրոց մը որ կրնայ օրինակ ծառայել ուրիշ վայրերու » :

Աշակերտները «Ազատ Աստուած »ով բացին հանդէսը: Հոգաբարձութեան կողմէ խօսեցաւ Պ. Յ. Տէատէեան, պարզելով կատարուած աշխատանքը: Յետոյ սկսաւ արտասանութեանց չարքը, մեծերէն, Վ. Պայնտրեան, Ա. Ներսէսեան, Մ. Հէքիմեան, փոքրերէն Ա. Աբրահամեան, Մ. Այտապիրեան եւ Վ. Թաշճեան չհեցան Ա. մրցանակները, իսկ մնացեալները իրենց յայտնի արտասանութիւններով նոյն – պէս գնահատուեցան եւ ստացան մէկ մէկ դիրք :

Ներկայացուեցաւ «Կաղանդի ծառին եւ տին» երեք արար: Իսկապէս կ'արժէր տեսնել այդ բուռ մը մանուկներու խաղարկութիւնը : Շատ գովելի էր իրենց մաքուր առոգանութիւնը, բաղդատելով իրենց տարիքին հետ: Քիչ անդին ծերուկ մամիկ մը կը մրմնջէր... «Ախ, ձեր լեզուները համբուրեմ իմ անուշիկ ձագուկներս, մեր երկրի ապագայ զաւակները» :

Միջնարարին սկսաւ նուիրատուութիւնը, Պ. Լ. Պայնտրեան բացատրեց դպրոցի եւ հայեցի դաստիարակութեան արժէքը ներկայ մեր կեանքին մէջ եւ յոյս յայտնեց որ բոլորը սիրայօժար պիտի մասնակցին հանդանակութեան: Կարճ ժամանակէն գոյացաւ 65·000 Ֆր.: Յանդավառութիւնը կրկնապատկուեցաւ, երբ եկաւ մանուկներուն սիրելի Կաղանդ Պապան բեռնաւորուած պատուղներով :

Յարատեւ աշխատանքին հետ, երբ քսակները քիչ մը աւելի լայն բացուին , խոչընդոտները կը չքանան եւ աւելի արդիւնաւոր կ'ըլլայ սկսուած գործը :

Այդ օրը բացականչները կորնչուցին վայելք մը որ պարծանքն էր բոլորիս :

Այս առթիւ յանձնախումբը շնորհակալութիւն կը յայտնէ բոլոր նուիրատուներուն եւ Պ. Փողհարեանի (Լիոն) որ ձրիաբար տպեց հանդէսին տոմսերը :

ՆՇԱՆ

ԽՄԲ.— (Նուիրատուներու ցանկը տես Դ. Էջ):

ՁԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՆԱՄԱԿՆԵՐՈՒ փոխանակութիւն մը տեղի ունեցած է վերջերս Ֆրանսայի վարչապետին եւ նախագահ Այզընհաուըր – ին միջեւ: Կ'ըսուի թէ Պ. Մենդէս Ֆրանս իր նամակին մէջ, որ հաւանաբար ղրկուած է նաեւ Զըրչիլի, հաւաստիքներ խնդրած է Եւրոպայի ամերիկեան զին – ուորներու պահպանման մասին , յետոյ առաջարկներ ըրած է սպառազինութեանց մասին: Այզընհաուըր որոշ պատասխան չէ տուած , կ'ըսեն, կրկնելով նախկին հաւաստիքները :

ԿՐԹԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ծրագիր մը մշակած է որուն համաձայն չաբաթը քսան ժամուան պիտի դեղչեն չաբաթական աշխատանքը կարգ մը դպրոցներու մէջ: Այս կրճատումով կէս օրուան կ'իջնէ դպրոցական աշխատանքը, ինչպէս կ'ըլլայ չատ մը երկիրներու մէջ :

ՄԱՌԵՇԱԼ ԹԻԹՕ ընդունեցաւ Ֆրանսա դալու հրաւէրը: Թուականը պիտի որոշուի երբ Թիթօ Պելկրատ հասնի :

Տարիքոտ կինը.— *Մարդ կտրելէս առաջին տակաւին ծեր կնոջ կը նմանիս :*

Ամուսինը.— *Ընդհակառակն, հիմա ծեր պարոնի կը նմանիս ...*

ՅԵՂԱՓԱԽԱԿԱՆԻ ՅՈՒՇԵՐԷՍ

Պատուիրեցի նրանց էլ, որ առայժմ զոհանան իրենց ունեցածովը, միայն զէնքերը հանեն պահեստներից, մաքրեն, սրբեն եւ պատրաստ վիճակի մէջ դնեն ու սպասեն:

Կարգադրեցէք նաեւ, ասացի, որ կանայք եւ օլիորդներն էլ պատրաստ լինեն կերակուր եւ ջուր հասցնելու զէրքերի մէջ եղողներին եւ խնամելու վիրաւորներին:

Գիւղական խմբապետների հետ մեր ռազմական զիրքերը որոշեցինք: Եթէ կըռիւը գիւղի մօտը լինէր, մի խումբ եկեղեցի տանիքը պիտի բարձրանար: Եկեղեցի զիրքը լաւ էր: Եւ ամբողջ գիւղը կրնար պաշտպանուիլ այդ զիրքով: Թըշնամին հեշտ կերպով չէր կարող գիւղ մտնել: Գիւղը արեւելեան կողմից այն – պիսի ժայռերով էր շրջապատուած, որ այն կողմից էլ դժուար էր գիւղ մտնել:

Ուրեմն, մեր գլխաւոր զիրքերը հետեւեալները պիտի ըլլային. —

Առաջին՝ եկեղեցի տանիքը:

Երկրորդ՝ գիւղի հարաւային կողմի ե-

ՍԱՐՈՅԱՆ

լուս համար , ինչպէս նախորդ տարիներուն, այս տարի եւս կնքահայրի պաշտօնը ստանձնեց դաղութիս առեւտրական – ներէն, Պ. Ս. Սապունճեան, երկու հազար ֆրանքով

Դպրոցի ուսուցիչներէն Պ. Բենօ Ճի – հանչահեան կարդաց յատուկ պատշաճի ուղերձ մը, հետեւեալ բովանդակութեամբ.— «Ֆրանսահայ բոլոր կազմակերպութիւնները պէտք է իրենց համար ունենան աղջային ընդհանուր ուղեղիծ մը նոր սերունդի հայեցի դաստիարակութեան համար եւ գործին համերաշխօրէն :

Այս առթիւ ջերմօրէն գովեց ուսուցչուհին, Օր. Ա. Ուզունեան :

Մինչեւ աղաչարէ եամք ընկերը Մուշեղեան պարզեց Ֆ. Կ. Խաչի մասնաճիւղի գործունէութիւնը եւ կոչ ըրաւ հանդիսականներուն, որպէսզի նիւթապէս քաջալերեն դպրոցները: Կարճ ժամանակի մէջ գոյացաւ քսան հազար ֆրանք: Մասնաճիւղի վարչութեան առենապետուհին , Տիկին Մաղաքեան, որ միեւնոյն առեն կը վարէր հանդիսին նախագահութիւնը , կարդաց ուղերձ մը, ամփոփելով մէկ առուան գործունէութիւնը :

Յետոյ սկսաւ Հանդիսին դեղարուեստական բաժինը: Բազմաթիւ էին արտասանողներն երգողները, այնպէս որ «Ցառաջ»ի նեղ սիւնակները չեմնդրկելու համար զանց կ'առնենք մանրամասնութիւնները: Բոլորը յաջող էին իրենց երգերով, արտասանութիւններով եւ պարերով :

Կաղանդ Պապան, Պեպօ Մարգարեան յաջողութեամբ կատարեց իր դերը, եւ բոլոր մանուկներուն նուէրներ ու պտուղի ծրարներ բաժնեց: Հանդիսականները մեկնեցան զոհունակ տրամադրութեամբ:

ՆԵՐՍԷՍ

*
**

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ (65·000ՖՐ.ՆՈՒԷՐ)

ՍԷՆԹ ԷԹԻԷՆ.— Մեր դաղութին ալ Յունուար 16ին տօնեց Մանուկներու Օրը: Մեծ բազմութիւն մը լեցուած էր սրահը: Եկած էին իրենց սիրասուն զաւակներուն Քոթովանքը լսելու մայրենի լեզուով : Ուսուցիչը, Պ. Կ. Տէրմոյեան բացատրեց տօնին նշանակութիւնը : «Այսօր Մանուկներու Օրն է եւ օրն է նաեւ ծնողներու եւ մանկիկներուն: Կը հրճուինք բոլորս, երբ կը տեսնենք այս պզտիկները որոնց ամէնքըն ալ բան մը ունին ըսելիք: Շնորհիւ անխոնջ աշխատողներու եւ Սէնթ Էթիէնի հասարակութեան այսօր ունինք կահաւորուած դպրոց մը որ կրնայ օրինակ ծառայել ուրիշ վայրերու » :

Աշակերտները «Ազատ Աստուած »ով բացին հանդիսը: Հոգաբարձութեան կողմէ խօսեցաւ Պ. Յ. Տէատէեան, պարզելով կատարուած աշխատանքը: Յետոյ սկսաւ արտասանութեանց չարքը, մեծերէն, Վ. Պայնտրեան, Ա. Ներսէսեան, Մ. Հէքիմեան, փոքրերէն Ա. Աբրահամեան, Մ. Այտապիրեան եւ Վ. Թաշճեան չհեցան Ա. մրցանակները, իսկ մնացեալները իրենց յայտնի արտասանութիւններով նոյն – պէս գնահատուեցան եւ ստացան մէկ մէկ դիրք :

Ներկայացուեցաւ «Կաղանդի ծառին եւ տին» երեք արար: Իսկապէս կ'արժէր տեսնել այդ բուռ մը մանուկներու խաղարկութիւնը : Շատ գովելի էր իրենց մաքուր առոգանութիւնը, բաղդատելով իրենց տարիքին հետ: Քիչ անդին ծերուկ մամիկ մը կը մրմնջէր... «Ախ, ձեր լեզուները համբուրեմ իմ անուշիկ ձագուկներս, մեր երկրի ապագայ զաւակները» :

Միջնարարին սկսաւ նուիրատուութիւնը, Պ. Լ. Պայնտրեան բացատրեց դպրոցի եւ հայեցի դաստիարակութեան արժէքը ներկայ մեր կեանքին մէջ եւ յոյս յայտնեց որ բոլորը սիրայօժար պիտի մասնակցին հանդանակութեան: Կարճ ժամանակէն գոյացաւ 65·000 Ֆր.: Յանդավառութիւնը կրկնապատկուեցաւ, երբ եկաւ մանուկներուն սիրելի Կաղանդ Պապան բեռնաւորուած պատուղներով :

Յարատեւ աշխատանքին հետ, երբ քսակները քիչ մը աւելի լայն բացուին , խոչընդոտները կը չքանան եւ աւելի արդիւնաւոր կ'ըլլայ սկսուած գործը :

Այդ օրը բացականչները կորնչուցին վայելք մը որ պարծանքն էր բոլորիս :

Այս առթիւ յանձնախումբը շնորհակալութիւն կը յայտնէ բոլոր նուիրատուներուն եւ Պ. Փողհարեանի (Լիոն) որ ձրիաբար տպեց հանդիսին տոմսերը :

ՆՇԱՆ

ԽՄԲ.— (Նուիրատուներու ցանկը տես Դ. Էջ):

ՁԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՆԱՄԱԿՆԵՐՈՒ փոխանակութիւն մը տեղի ունեցած է վերջերս Ֆրանսայի վարչապետին եւ նախագահ Այզընհաուըր – ին միջեւ: Կ'ըսուի թէ Պ. Մենդէս Ֆրանս իր նամակին մէջ, որ հաւանաբար ղրկուած է նաեւ Զըրչիլի, հաւաստիքներ խնդրած է Եւրոպայի ամերիկեան զինուորներու պահպանման մասին , յետոյ առաջարկներ ըրած է սպառազինութեանց մասին: Այզընհաուըր որոշ պատասխան չէ տուած , կ'ըսեն, կրկնելով նախկին հաւաստիքները :

ԿՐԹԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ծրագիր մը մշակած է որուն համաձայն չաբաթը քսան ժամուան պիտի դեղչեն չաբաթական աշխատանքը կարգ մը դպրոցներու մէջ: Այս կրճատումով կէս օրուան կ'իջնէ դպրոցական աշխատանքը, ինչպէս կ'ըլլայ չատ մը երկիրներու մէջ :

ՄԱՌԵՇԱԼ ԹԻԹՕ ընդունեցաւ Ֆրանսա դալու հրաւէրը: Թուականը պիտի որոշուի երբ Թիթօ Պելկրատ հասնի :

— Ինչ պատմեմ: Ծովի վրայ էինք: Այն մեզ բերող նաւավարը, նորից ինձանից պահանջում էր մատաղի դինը: Միծաղելով՝ այսպէս ասացի. «Տէ, Թող քո սուրբը մեզ ապահով Վան տանի, մի մատաղի փոխարէն երկուք կուտամ»: Նաւավարը ինձ կ'ըսէր· «Չէ ,աղա, սուրբերը այլեւս ապաւինի չեն հաւատում »: Չեռքս դըրպանս նետեցի, որ դրամը հանեմ, վճարեմ ու այդ մարդուն ձայնը կտրեմ: Բայց նորից չեղաւ... որովհետեւ քո ձայնը ինձ զարթեցուց: Տեսայ, որ տակս փափաթ էր եւ վրաս բաց էր ,ուրեմն, երազս Գէորգ Զավուշի ասածին պէս էր:

Ու բոլորս մէկիկն ծիծաղեցինք :

Մուրատը դարձուց իր հարց ու փորձերը մեր օրուան ընելիքներին :

— Իմ առած լուրերի համաձայն,— ասացի, մի քանի դումարտակ զինուորներ բանակած են վրանների տակ, Ուրֆայի մօտ: Նոյնպէս մի քանի օրերից ի վեր , մի քանի վաշտ զինուորներ վրան զարկած են Ալամենց խանի մօտերը: Ցետոյ տասը օրից աւելի է, որ Ալի պէկը Դատուանից անցել է Սոխորդ, Տափավանք եւ Կամուրջ:

Լսեցէք, որ նա սուրհանդակներ է ուղարկել զանազան քիւրտ ցեղապետների մօտ եւ նրանց օգնութիւնն էլ ապահովել:

— Այդ ցեղապետների բնակած վայրերը ո՞րքան հեռու են,հարց տուաւ Գէորգ Զավուշը :

— Հեռաւորութիւնը, ասացի, շատ է մինչեւ ցեղապետի կեդրոնավայրը, բայց ցեղերի մասերը՝ մօտ են: Առաջին ուժերը մի քանի ժամէն կը հասնին :

Մուրատը ծիծաղելով ասաց .

— Այդքան զինուորների մէջ ինչպէ՞ս եւ ապրում: Լաւ որ եկանք· եթէ ոչ՝ ով գիտէ, վաղը քեզ համար կարող էր վատ վիճակ ստեղծուել :

— Ասել կ'ուզես, վաղը իմ վրայ պիտի յարձակի՞ն:

— Շատ կարելի է :

— Չէ: Վստահ եղէք, նրանք ոչ կրնային ինձ դանել, ոչ էլ կրնային կռիւ դուրս գալ: Բայց եթէ կռիւ լինի վաղը , Անդրանիկի դուշակութիւնը պէտք է համարել ամէնից ճիշդը: Նա ասաց թէ՝ «մեզ հետեւում են եւ գիտեն, որ մենք հոս հասած ենք »:

— Եթէ կռիւ լինի, ինձ չմեղադրէք: Եթէ ես մինակ լինէի, այսօր այդ սարի գլուխն էի: Վաղը, ով գիտէ ուր կը լինէի: Երբ ես նպատակ չունենամ ընդհարուելու չների հետ, բարւոք կը համարեմ մացառի մօտից անցնել, քան թէ չոր մօտից :

Այդ րոպէին մի հայդուկ լուր բերեց, թէ Անդրանիկը արթնացած է եւ մեզ կ'ուզէ իր մօտը: Զորս հոգիով միասին գնացինք նրա մօտ: Նա բաւական կազդուրուած էր երեւում:

(Շար.)

ՍԵՊՈՒՀ

զութիւնը Խաղաղական ովկիանոսին մէջ : Համայնավար Չինաստանի յայտնի նպատակն է Ֆորմոզայի նուաճումը : Այս կացութիւնը ծանր վտանգ մը կը կազմէ Մ. Նահանգներուն եւ Խաղաղականի ամբողջ շրջանին ապահովութեան համար : Մենք կը կարծենք թէ՝ Ազգաժողովը կրնայ, համաձայն իր ուխտին, համապատասխան միջոցները ձեռք առնել դադրեցնելու համար այդ շրջանին մէջ մղուած կռիւները : Մենք հաճութեամբ պիտի ընդունինք այդպիսի նախաձեռնութիւն մը Ազգաժողովին կողմէ : Մինչ այս մինչ այն, կացութիւնը բաւական ծանր է. այնպէս որ ստիպուած եմ, առանց սպասելու Ազգաժողովին գործողութեան, խնդրելու խորհրդարանէն ճշգրիտ բանաձեւով մը արտօնել անհրաժեշտ միջոցները, բարելաւելու համար խաղաղութեան հեռանկարները : (Այստեղ կը պարզէ զանազան միջոցներ) :

× Ուոշինկթընէն կը հեռագրեն թէ երեսփ. ժողովին արտաքին գործերու յանձնաժողովը միաձայնութեամբ քուէարկեց նախագահին պահանջած բանաձեւը, առանց որեւէ փոփոխութիւն կատարելու : Հաւանական է որ Երեսփ. ժողովը այսօր իսկ քննէ եւ վաւերացնէ այս որոշումը :

× Ամերիկեան 7րդ նաւաբաժնին հրամանատարը, ծովակալ Փրայտ, նոյն օրն իսկ յայտարարեց. — «Պատրաստ ենք որ եւ է պատահականութեան առջեւ : Նաւաբաժինը ներկայիս մարզանքներ կը կատարէ Ֆորմոզայի նեղուցին մէջ :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԱՐԱԲ ՎԱՐՁԱՊԵՏՆԵՐՈՒ խորհրդաժողովը կը շարունակուի Գահիրէի մէջ : Իրաք որոշեց մասնակցիլ ժողովին, տեղի տալով Լիբանանի ստիպումներուն : Եգիպտոս միշտ կը մերժէ մասնակցիլ թուրքեւիրաքեան դաշինքին : Թուրքիոյ վարչապետը պատրաստակամութիւն յայտնեց տեսակցելու Եգիպտոսի վարչապետին հետ, Գահիրէի, Անգարայի կամ ուրիշ որեւէ վայրի մէջ :

ՍԵՆԵԿԱԼԷՆ կը հեռագրեն թէ երեք ընկերվարականներ սպաննուեցան Տաքարի մէջ, տեղական խմբակի մը կողմէ : Քաղաքապետին կառքն ալ կրակի բռնուեցաւ :

ԱՆԳԱՐԱՅԷՆ կը հեռագրեն թէ ինը Ֆըրանսացի երեսփոխանները մեծ պատիւներով ընդունուեցան Ազգ. ժողովին մէջ եւ ճառեր խօսելով փառաբանեցին նոր Թուրքիոյ կատարած յառաջդիմութիւնը :

40 ՀՈԳԻ ՄԵՌԱՆ Զոնկուլտաքի հանքերուն մէջ (Թուրքիա), պայթումի մը հետեւանքով : Շատ աւելի մեծ թիւ մը կը կազմեն վիրաւորները :

ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՓԱՌԱՏՕՆ

Փարիզի եւ շրջաններու բոլոր դպրոցներու հայ մշակոյթի փառատօնը, կիրակի 20 փետրուար ժամը 2·30ին, Սորպոնի մեծ Ամփիթատրոնին մէջ :

Նախագահութեամբ Ֆրանսական Ակադեմիայի անդամ եւ նախկին նախարար

ԼՈՒԻ ՄԱՐԷՆԻ

Բոլոր աշակերտները պիտի մասնակցի խմբերգի, արտասանութեանց եւ հայկ. տարազով խմբապարերու : Հաճելի եւ աննախընթաց անակնկալներ :

Ի նպաստ կրթական ձեռնարկներու հրապարակ հանուած են մուտքի տոմսակներ, որոնք մասնաւորապէս կը գտնուին եկեղեցւոյ դիւանատունը եւ շրջաններու կրթական յանձնախումբերու մօտ :

Մանրամասնութիւնները յառաջիկային :

ՀԱՅԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Կը յանձնարարենք

ՍԻԼՎԵՍՏՐ ԴԵՂԱՐԱՆԸ

46, Rue de Trévise, Tél. PRO. 86-41

Ուր լաւագոյն ընդունելութիւն, վերապահուած է Փարիզի, արուարձաններու եւ գաւառի Հ[illegible]

Հայերու բարեկամ դեղարան մը

Ազգ. Տունէն դէպիլափայէթի անկիւնը

Պ. Վահրամ Էլմաճեան պարտաստող-ծախող, իր հայրենակիցներուն տրամադրութեան տակ է ժամը 9էն 12·30 եւ 15էն 20 հսն է :

ՇԱՀԵԿԱՆ ՀԱՅԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՏՕՆԱԾԱՌ ԽՆՋՈՅՔ

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐՈՒԱՆ ԱՌԹԻՒ

Կազմակերպուած է Ֆ. Կ. Խաչի մասնաճիւղին կողմէ, այս կիրակի Յոյներու սրահին մէջ (5 ռիւ Պօնըֆուա) ժամը 3ին :

Գեղարուեստական բաժին, արտասանութիւն, հայկ. պարեր եւ շարժանկար մանուկները զուարճացնելու համար : Ժամը եօթէն մինչեւ ժամը 10 եւրոպական պար : Ճոխ պիւֆէ, դիւրամատչելի գիներով :

ՏԱՐԵՄՈՒՏԻ ԳԻՆԵՁՕՆ

Ի նպաստ Ժանթիյիի, Պիսէթրի, Փորթ տ'Իթալիի շրջանի հայկ. դպրոցին :

Նախագահութեամբ եւ սեղանապետութեամբ վաստակաւոր դերասան Ա. ԳԸՄԲԷԹԵԱՆԻ :

Այս շաբաթ ժամը 20·30ին, Ժանթիյիի Նախկին Ռազմիկներու սրահին մէջ, 17 ռիւ Ռէմօն Լըֆէպիւռ :

Կը հրաւիրուի շրջանիս երկսեռ հասարակութիւնը միասին վայելելու այս բացառիկ խնջոյքը :

Երգ, պար եւ հայկ. երգապնակներ :

Հաճելի մթնոլորտ :

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

ԱՄԷՆՈՒՆ ՏԱՐԵԳԻՐՔԸ 1955

(Բ. ՏԱՐԻ)

Կազմեց՝ ԿԱՐՕ ԳԷՈՐԳԵԱՆ

Ճոխ եւ այլազան բովանդակութեամբ, պատկերազարդ :

Գրական էջեր. — Հայկ. Կեանք, Արուեստի աշխարհ, Հայաստան, Կէս-բժշկական, գաղութներ (Լիբանան եւ Սուրիա), երգիծանք, մարզաշխարհ, անցքեր, մահագրութիւն, օրացոյց եւն. :

ԳԻՆ 1200 ՖՐԱՆՔ

Թղթատարի ծախքով 1270 : Դիմել՝ «Յառաջ»ի ե գրատուն Հրանտ Սամուէլի :

ՄԱՐՍԷՅԼԻ համար Յ. ՄԱԼԱՔԵԱՆԻ՝

3, Bd. Théodore Turner, Marseille

Այրի Տիկին Լուսիկ Սալմասլեան եւ զաւակները, Ժաք, Ժանին եւ Ռօզէթ, Երուանդ եւ Արմենակ Սալմասլեան, Տէր եւ Տիկ. Թէրզեան եւ զաւակները (Պուլկարիա), Տիկին Վիքթորիա Սալմասլեան եւ զաւակները, Տիկին Թագուհի Սալմասլեան եւ զաւակները (Պոլիս), Այրի Տիկ. Մաննիկ Ուրբաթեան եւ զաւակները, Այրի Տիկին Հայկանոյշ Բուլատ եւ զաւակները խոր ցաւով կը ծանուցանեն իրենց ամուսնոյն, հօր, եղբօր եւ ազգականին

ՏԻՐԱՆ ՍԱԼՄԱՍԼԵԱՆԻ

յանկարծական մահը որ տեղի ունեցաւ Յունուար 23ին, 63 տարեկանին :

Յուղարկաւորութիւնը պիտի կատարուի այսօր, չորեքշաբթի, ժամը առտուան 8·30ին, Ալֆորվիլի Ս. Պօղոս Պետրոս եկեղեցին : Մարմինը բնակարանէն պիտի փոխադրուի ժամը 8ին, (104 ռիւ տ'Ապուքիր, Փարիզ) :

Մահազդ չստացողներէն կը խնդրուի ներկայս իբր այդ նկատել :

Այրի Տիկին Արշալոյս Պարութեան եւ պարագաները սրտի խոր կսկիծով կը ծանուցանեն իրենց ամուսնոյն եւ ազգականին՝

ՍԱՐԳԻՍ ՊԱՐՈՒԹԵԱՆԻ (Սամաթիացի)

մահը որ տեղի ունեցաւ կիրակի, 23Յունուար, իր բնակարան, 5 ռիւ Ռօն Փուէն տը լա Սթասիօն, Լը Ռէնսի :

Յուղարկաւորութիւնը պիտի կատարուի Հինգշաբթի, 27 Յունուար ժամը 14ին : Հաւաքուիլ իր բնակարանը, ուրկէ մարմինը պիտի փոխադրուի գիւղին գերեզմանատունը : Կառ տը լ'Էսթէն, շոգեկառք առնել ժամը 12·30ին եւ իջնել Լը Ռէնսի-Վիլմոմպլը :

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿ. ԵՒ ՆՇԱՆ ՓԱԼԱՆՃԵԱՆ ՃԵՄԱՐԱՆԻ ՔՍԱՆԵՒՀԻՆԳԱՄԵԱԿԸ պատկերազարդ շքեղ հատոր մը, ճոխ եւ այլազան բովանդակութեամբ :

Գին 700 ֆրանք :

Դիմել ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ գրատուն, 46 ռիւ Ռիշէ, Փարիզ (9) կամ «Յառաջ»ի :

Փետրուար 18ի տարեդարձը Փարիզի մէջ Փետրուար 19ին :

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԼՍԱՐԱՆ

ՅԵՏԱԶԳՈՒԱԾ. — Համազգայինի դասախօսութիւնը յետաձգուած է : Շուտով պիտի ծանուցուին վայրը եւ թուականը :

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ԼՍԱՐԱՆ

Յառաջիկայ դասախօսութիւնը այս չորեքշաբթի երեկոյ Քաֆէ Քատէի վերնայարկը : Դասախօս՝ Վեր. ՍԻՍԼԵԱՆ : Նիւթը՝ Տէքարթ եւ քրիստոնէութիւնը : Ժամը 9ին կը սկսի գեղարուեստական բաժինը, Պ. Գր. Մելիքեանի միջոցաւ :

ՍՏԱՑԱՆՔ

ԽԹԱՆ, լրագրական եւ երգիծական կիսամսեայ, թիւ 1 եւ 2 : Կը հրատարակուի ամէն ամսու 10ին եւ 25ին : Տնօրէն խմբագիր Լեւոն Համբարձումեան : Հասցէ

20, Rue Poissonnière, Paris (2)

Տարեկան բաժնեգին 600 ֆրանք :

ՄՕՏ ՕՐԷՆ ԼՈՅՍ ԿԸ ՏԵՍՆԵՆ ԲԱԲԳԷՆ ՔՀՆՅ. ԱՐՍԼԱՆԵԱՆԻ ՅՈՒՇԵՐԸ

ԲԱԲԵՐԴԻ ԵՒ ՇՐՋԱՆԻ ՄԱՍԻՆ

Դրուագներ Մեծ Եղեռնէն եւ ոդիսականը բուռ մը ըմբոստներու որոնք կրցած են ազատիլ զէն ի ձեռին եւն. :

Պատկերազարդ, ճոխ հատոր մը :

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

ՄԱՐՍԷՅԼ. — Ֆ. Կ. Խաչի Պուլվար Օտտոյի մասնաճիւղը շնորհակալութեամբ ստացած է ընկերուհի Զարդար Մուրատեանէ երկու հազար Ֆր. իր ողբացեալ ամուսնին մահուան չորրորդ տարեդարձին առթիւ : Նոյնպէս ստացած է Տէր եւ Տիկին Յակոբ Մէսէրեանէ հազար Ֆր. եւ Տէր եւ Տիկին Տէրդատեանէ հազար Ֆր. (հիւանդներու ծրարի համար) :

× Պուլ. Օտտոյի թաղական խորհուրդը եւ Կապ. Խաչի վարչութիւնը շնորհակալութեամբ ստացած են Տէր եւ Տիկին Արսէն Թէճիրեանէ, Օհաննէս Թէճիրեանէ, Տէր եւ Տիկին Հայկ Սարգիսեանէ 500ական Ֆրանք, իսկ Յ. Արզումանեանէ երկու հարիւր, դպրոցին համար :

× Տէր եւ Տիկին Եղիազար Մելքոնեան, իրենց խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնեն, բոլոր անոնց որոնք անձամբ, նամակով, թերթով կամ նուէրներով ցաւակցութիւն յայտնեցին իրենց մօր մահուան առթիւ, որ տեղի ունեցաւ Պուլկարիոյ Պուրկազ քաղաքի մէջ :

65·000 ՖՐ. Ի ՆՊԱՍՏ ԴՊՐՈՑԻ ՄԸ

ՍԷՆԹ ԷԹԻԷՆ. — Յունուար 16ի հանդէսին առթիւ շնորհակալութեամբ ստացանք հետեւեալ նուէրները ի նպաստ մեր դպրոցին. — Էտլվայս հաստատութիւն տասը հազար Ֆրանք, Յակոբ Տէտէեան, Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդ, Միհրան Աբրահամեան, Ստեփան Ստեփանեան 5000ական, Մանուկ Մանուկեան երեք հազար, Մանուէլ Թաշճեան, Վահրիճ Թաշճեան, Միշէլ Քէպապճեան, Յակոբ Յակոբեան, Նշան Այտապիրեան, Լեւոն Պայանտրեան, Անդրանիկ Շատարեւեան 2000ական, Աբրահամեան Գասպար, Քէպապճեան Հրանտ, Ներսէսեան Մկրտիչ, Ներսէսեան Բարսեղ, Տէրմօսեան (Տէր եւ Տիկ. Լիոնէն), Պւլեան Կարապետ, Կորկոտեան, Թէրզեան Նուարդ, Թորոսեան Պետրոս, Պողոսեան Եղսա, Բիթոյեան Յարէթ եւ Ստեփան Վանէսեան հազարական Ֆր., Միաբանեան Կարապետ, Գէորգեան Եղիա, Մարիցա Կորկոտեան, Բիւզանդ Թորոսեան, Մանուկ Թորոսեան, Սաթենիկ Մամասեան, Տիկին Սուքիասեան 500ական, Թաթէոս Թոսունեան վեց հարիւր Ֆր., փոքրիկն Տէտէեան երկու հարիւր Ֆրանք :

Գումար 65·000 Ֆրանք :

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՓԱՐԻԶ. — Հ. Յ. Դ. Եդիպտացի կոմիտէն ստիպողաբար ժողովի կը հրաւիրէ Քրիստափոր եւ Բաֆֆի խումբերը այս ուրբաթ իրիկուն ժամը 8·30ին քաֆէ Ռէժանի վերնայարկը :

ՍԱՐՍԷԼ. — Հ. Յ. Դ. «Վարդան» ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր ընկերները, այս շաբաթ իրիկուն ժամը 20·30ին, Սարսէլի ծանօթ հաւաքատեղին : Խիստ կարեւոր օրակարգ : Բացակաները նկատի պիտի առնուին :

ՇԱՒԻԼ. — Հ. Յ. Դ. «Արղութեան« խումբի ժողովը այս շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, սովորական հաւաքատեղին : Կարեւոր օրակարգ :

ԿՐԸՆՈՊԼԸ. — Հ. Յ. Դ. Եօթնեղբայրեան ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրն բոլոր ընկերները այս շաբաթ ժամը 20·30ին, դպրոցի սրահը : Կարեւոր օրակարգ : Բացակաները նկատի կ'առնուին :

ՊԱՆԵԷՕ ՔԱՇԱՆ. — Հ. Յ. Դ. «Արծիւ» ենթակոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս ուրբաթ ժամը 20·30ին, սովորական հաւաքատեղին : Բացակաները նկատի կ'առնուին :

ԼԻՈՆ. — Հ. Յ. Դ. Վարանդեան կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս ուրբաթ իրիկուն ժամը ճիշդ 8·30ին, Ավընիւ Սաքսի անկիւնի սրճարանի ներքնասենեակը : Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ :

ՊԱՆԵԷՕ Քաշանի Ֆ. Կ. Խաչի մասնաճիւղը իր բոլոր անդամուհիները ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ այս չորեքշաբթի, ժամը 21ին, ընկ. Պասմաճեանի տունը :

«ՅՈՒՍԱԲԵՐ»Ի ԲԱՑԱՌԻԿ ԹԻՒԸ

56 մեծադիր էջերով եւ պատկերազարդ, հրատարակութիւն մը :

Ստացուած են սակաւաթիւ օրինակներ միայն :

Գինը՝ 300, թղթատարի ծախքով 350 Ֆր.

Միակ կեդրոնատեղի՝

Գրատուն ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ

46, Rue Richer, Paris (9)

C. C. P. Paris 3630.66

ԿԱՐԴԱՑԷՔ ԱՆՊԱՏՃԱՌ

«ԽԱՉԻՆ ՃԱՄԲԱՆ»

Նոր հրատարակուած հատոր մը, որ կը պարունակէ յուզիչ ու սրտագրաւ դրուագներ մեր տարագրութեան կեանքէն :

Գին 400 ֆանք :

Կը գտնուի բոլոր հայ գրավաճառներուն մօտ եւ կամ դիմել հեղինակին՝ Ծ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆԻ, 104, Ավընիւ տ'Իթալի, Փարիզ :

OCÉANIA

ՕԴԱՆԱՒԻ, ՇՈԳԵՆԱՒԻ ԵՒ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՏՈՄՍԵՐ ԿԸ ՎԱՃԱՌՈՒԻՆ

Վիզայի եւ անցագրի բոլոր ձեւակերպութիւնները, Հարաւային եւ Հիւսիսային Ամերիկաներու, Քանատա, Թուրքիա, Լիբանան : Ամէն մանրամասնութեանց համար գրել՝

Պ. ԼԵՒՈՆ ՊԱՐՈՆԵԱՆԻ

38, Rue de la Republique. Marseille

Tél. Colbert 53-13 — 42-58

Bureaux à Paris

4, Rue de Castellane.

Adresse telegraphique PACATLAN

Imp. Araxes - 46, Rue Richer. Paris (9e)

ԱՅՍ ԿԻՐԱԿԻ ԺԱՄԸ ՃԻՇԴ 8.45ԻՆ

Իէնայի թատրոնը, 10 Ավընիւ տ'Իէնա

ԴԵՐԱՍԱՆ Գ. ՏԷՐՎԻՇԵԱՆ

Կը ներկայացնէ եւ կը խաղայ

Յ. ՊԱՐՈՆԵԱՆԻ ՇՈՂՈՔՈՐԹԸ

Կատակերգութիւն երեք արար,

ԳՐԻԳՈՐ ՎԱՀԱՆԻ ԱՌԱՆՑ ՍԻՐՈՅ

Տաղաչափուած տռամ մէկ արար

Կը մասնակցին Տ. Նշանեան, Լ. Համբարձ, Քնար Ազնաւորեան, Մարկրիթ Ադամեան, Մ. Միհրան Ժագ Սթէֆանօ, Հայկուհի Խտըշեան եւ Նուրհան Մարգարեան : Խնամուած բեմադրութիւն

Տոմսերը կը ծախուին միմիայն գրատուն Հրանտ Բալուեան

43, Rue Richer, Paris (9e). Tél. Pro. 25-46.

Տոմսերու դին՝ 300, 200 եւ պատւոյ տոմս :

ՅԱՐԱՁ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondé en 1925 Tél.: PRO. 86-60

Le Directeur : SCH. MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise, Paris-9e

C.C.P. Paris 1678-63 R.C.Seine 376.286

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ տարեկան 3000 փր., վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 փր. կամ 10 $, հատը 12 փր.

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 27 ՅՈՒՆՈՒԱՐ

★

JEUDI 27 JANVIER 1955

31ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7582 31e ANNEE

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 11ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 2993

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

ԳՆՈՒՄ ԵՆ ՀԱ. ԳՆՈՒՄ...

●

Տակաւին չեն բացուած Խ. Միութեան դիւղատնտեսական նոր արշաւին, «խոպան եւ խամ հողերու իւրացման» ծրագրին բոլոր ծալքերը :

Պաշտօնական մամուլը սրբազան պարտականութիւն կը սեպէ նոյնութեամբ արձանագրել ինչ որ կը խօսին կամ կը թելադրեն օրուան վարիչները :

Այսպէս, բոլոր թերթերն ալ սկսած են փառաբանել Կեդր. եւ Ծայր. Արեւելքի անծանօթ, խոպան եւ վայրի տարածութեանց առաւելութիւնները, իւրացնելով Խրուշչեւի բառերն ու խօսքերը :

Կեդր. Կոմիտէին ընդհ. քարտուղարը, որ անցեալ տարի երկար պտոյտ մը կատարած էր Ա. Միկոյեանի եւ ուրիշ ականաւոր դէմքերու հետ, քիչ մնաց որ Սախալինն ալ դրախտի վերածէր :

Եւ կը փորձէր նոյնքան հրապուրիչ ներկայացնել, նաեւ, Սիպերիոյ, Խազախիստանի, Ալթայի, Օմսքի շրջանները, ուր երթալ աշխատելու համար հինգ հարիւր հազար դիմում ստացեր են եղեր, ինչպէս կ'աւետէ՛ր Երիտ. Միութեանց (Կոմերիտ.) Կեդր. Կոմիտէին ընդհ. քարտուղարը :

Գիտնալով հանդերձ որ Խ. Միութեան մէջ մշակուած որեւէ օրէնք պարտաւորիչ է բոլորին համար, երէկ հետեւեալ հարցումը կ'ուղղէինք .

— Ի՞նչպէս կը հաւաքուին այս նոր աքսորականները : Բոլոր ազգերն ալ կը մասնակցի՞ն :

Դիտմամբ հարցական ձեւ տուած էինք այս ողբերգութեան, փաստեր հաւաքելու համար բուն իսկ աղբիւրէն :

Մանաւանդ որ, Երեւանի թերթերը պատահաբար կ'անցնին մեր ձեռքը :

Արդ, «Հայրենիք» Ամսագրին մասնագէտ աշխատակիցը, Ա. Ա., որ կանոնաւորապէս կը ստանայ «Սովետական Հայաստան» եւ « Կոմունիստ » օրաթերթերը եւ ուրիշ հրատարակութիւններ, դեռ անցեալ Սեպտեմբերին վաւերական նիւթեր ճարած էր այս մասին :

Այսպէս, 1954ի ամառը Հայաստանէն ալ երիտասարդներ եւ մանկամարդ աղջիկներ Սիպերիա, Ալթա, Խազախիստան եւն. մեկներ են «կամաւորապէս» և «հայրենասիրական ոգեւորութեամբ», ինչպէս կը ծանուցանէր «Սովետական Հայաստան» օրաթերթը (թիւ 63).

— « Հարիւրաւոր պատանիներ եւ աղջիկներ ցանկութիւն յայտնել են մեկնել Ղազախիստանի, Սիբիրի, Ուրալի, Պովոլժէի շրջանները, որպէսզի մասնակցին խոպան եւ խամ հողերի իւրացման համար մղուած պայքարին» :

Նոյն աղբիւրին համաձայն, Հայաստանի Ա. խումբը, որ կը բաղկանար 113 հոգիէ, մեկներ է Խազախիստան :

Այս առթիւ ողջերթի թափօր մըն ալ կազմուեր է, նուագախումբով եւ խրախճանքներով :

Խրուշչեւ իր ճառին մէջ կը խոստովանէր թէ «լացկան նամակներ» եւս հասած են գացողներէն :

Ահա օրինակ մը. Մոսկուայի կուսակցական պաշտօնաթերթը, «Պրաւդա»ն է որ կը նկարագրէ .

— « Մեր երիտասարդները հազարներով իրենք զիրենք կը գտնեն յանկարծ Սիպերիոյ ձմրան սառնամանիքին մէջ, առանց օթեւանի, առանց աշխատանքի միջոցներու : Անոնք պարզապէս կը զոհաբերուին » :

Երիտասարդութեան պաշտօնաթերթը, « Կոմսոմոլսկայա Պրաւդա» , նոյնպէս կը վկայէ թէ աշխատանքը դէշ կազմակերպուած է, թէ 17 տարեկան աղջիկներ, որոնք իրենց կեանքին մէջ մանդաղ բռնած չեն, կ'աշխատին դաշտերու մէջ եւն. :

Այո՛, գնում են, հա գնում ... Շ.

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԱՅԶԸՆՀԱՈՒԸՐ ԼԻԱԶՕՐՈՒԹԻՒՆ ՍՏԱՑԱՒ 3Ի ԴԷՄ 409 ՁԱՅՆՈՎ

●

Ի ՀԱՐԿԻՆ ՊԻՏԻ ՊԱՇՏՊԱՆԵՆ ՖՈՐՄՈԶԱՆ

Ինչպէս կը նախատեսուէր, Մ. Նահանգներու երեսփ. ժողովը Յունուար 25ին քննելով նախագահ Այզընհաուըրի առաջարկը, երեքի դէմ 409 ձայնով որոշեց արտօնել որ «ի հարկին» կռուի, պաշտպանելու համար Ֆորմոզա կղզին, ազգայնական Չինացիներուն միջնաբերդը : Ծերակոյտն ալ նոյն հարցը պիտի քննէ այսօր, հինգշաթի եւ կը կարծուի թէ նոյն եզրակացութեան պիտի յանդի :

Երեսփ. ժողովին քուէարկութիւնը մեծ տպաւորութիւն գործեց քաղաքական շրջանակներու մէջ : Վիճաբանութեանց ատեն, երեսփոխանները փոխադարձաբար կը յորդորէին թեր քուէարկել, միաձայնութեամբ, «որպէսզի ապացուցանեն թէ միացեալ ազգ մըն ենք եւ վճռած ենք պաշտպանել ազատ աշխարհը » :

Քուէարկուած բանաձեւին համաձայն, Մ. Նահանգներու նախագահին լիազօրութիւն կը տրուի օգտագործելու երկրին զինեալ ուժերը ինչպէս որ յարմար կը դատէ, պաշտպանելու համար Ֆորմոզան և Փեսքատորեան կղզինները զինեալ յարձակման դէմ եւ ձեռք առնելու ուրիշ անհրաժեշտ միջոցներ : Ուրեմն կրնայ կանխարգել յարձակումներ հրամայել համայնավար Չինաստանի օդանաւային կայաններուն, զինուորական համախմբումներուն եւ նաւային ուժերուն դէմ : Կրնայ օդնաւային ուժեր ղրկել պաշտպանելու համար Չինաստանի հանդիպակաց կղզիները : Առ այժմ խօսք չկայ ցամաքային ուժերու գործածութեան մասին :

× Նոր Զելանտայի կառավարութիւնը որոշեց Ապահովութեան Խորհուրդին դիմել, կարգադրելու համար Ֆորմոզայի խնդիրը, համաձայն Ազգաժողովի ուխտին 39րդ յօդուածին, որ կը տրամադրէ միջամտել, երբ վտանգ մը տեսնուի խաղաղութեան դէմ : Ուրիշ յօդուածներու համաձայն Ապահովութեան Խորհուրդը կրնայ հրաւիրել երկու կողմերը որ առժամեայ միջոցներ ձեռք առնեն, իր յանձնարարութեամբ :

× Տեղական թերթերը դիտել կուտան թէ Զըրչիլ կը շարունակէ լռութիւն պահել, բայց կառավարութիւնը կասկածներ չունի Մ. Նահանգներու դիտաւորութեանց մասին եւ չի վախնար որ ընդհարում ծագի, եթէ համայնավարները տեղի չտան :

Խ. Միութեան թերթերը մասնաւորապէս կը շեշտեն թէ Այզընհաուըր թշնամական դիրք մը բռնած է Չինաստանի ժողովրդական հանրապետութեան դէմ :

× Մ. Նահանգներու արտաքին նախարարը, Ֆ. Տըլըս յայտարարեց թէ Ծայր. Արեւելքի պաշտպանութեան ամբողջ կազմակերպութիւնը կրնայ խախտիլ, եթէ թոյլ տան որ չինացի համայնավարները մի առ մի գրաւեն Ֆորմոզայի յառաջացեալ դիրքերը :

ՈՂՈՂՈՒՄՆԵՐՈՒՆ առթիւ նպաստներ կը հասնին Փարիզ : Պապը մէկ միլիոն Ֆրանք ղրկած է, Վարշաւայի քաղաքապետական խորհուրդը՝ տասը միլիոն :

Գաւառի մէջ ալ կացութիւնը հետզհետէ կը մեղմանայ :

ԱԼԺԵՐԻՈՅ կուսակալ նշանակուեցաւ Պ. Սուսթէլ, զօր. տը Կոլի կազմակերպութեան նախկին վարիչը :

(Շար.ը կարդալ Դ. էջ)

❖ ՕՐԸ ՕՐԻՆ ❖

*

« ՀԵՐՈՍ »ԻՆ ԱՌԱՋԻՆ ԳՈՐԾԵՐԸ

Վանի « գահրաման » կուսակալը, ճէվտէթ, այն հրէշն է որ 1914 – 18ի պատերազմի առաջին օրերուն իսկ դժոխքի վերածած էր ամբողջ նահանգը :

Սաստկագոյն աստիճանին հասած էին բռնութիւնները, խուզարկութիւնները եւ բռնագրաւումները, մասնաւորապէս գաւառի մէջ :

Հարիւրաւոր հայ զինուորներ, նոյնիսկ տարեց մարդիկ եւ կիներ իբրեւ գրաստ կը գործածուէին, բեռներ փոխադրելու համար բանակին, խարազանի հարուածներու տակ :

Ամէն տեսակէտով անտանելի դարձած էր կեանքը եւ բանակցութիւններ կը կատարուէին Հայոց ներկայացուցիչներուն հետ :

Վռամեան եւ ճէվտէթ համաձայնած էին որ Իշխանը Շատախ երթայ երկու ընկերներով, հանդարտեցնելու համար ժողովուրդը :

1915 Ապրիլ 5ի գիշերը, երբ դահիճը նոր տեսակցութիւն մը կ'ունենար Վռամեանի հետ, Իշխանը գիւղի մը մէջ կը մորթուէր իր երկու ընկերներով :

Յաջորդ օրը հրէշը իր մօտ կը կանչէր Վռամեանը որ բանէ լուր չունէր եւ որ իր կարգին ծուղակը կ'իյնար :

Կանչուած էր նաեւ Արամը, որ բարեբախտաբար չգնաց, գաղտնիքը պարզուած ըլլալով :

Հրաբուխը շատոնց կ'եռար եւ պայթեցաւ Վասպուրականի ապստամբութիւնը, խունապահար փախուստի մատնելով «գահրաման» ճէվտէթը, իր զօրքին հետ :

Ահմէտ Էմին Եալման չի՞ գիտեր այս պատմութիւնները :

Աւելին ալ գիտէ եւ երբեմն «Հայկական Հարց» եւս յուզած է :

Եւ սակայն, կը փորձէ հերոսի մը վերածել հրէշը, ինչպէս ըրին շանսատակ Թալէաթն ալ :

Միեւնոյն ատեն կը փորձէ սուտ հանել բրիտանական Կապոյտ Գիրքը, ճէյմս Պրայսի վաւերական յիշատակարանը, որ Հայաջինջ Արհաւիրքին մէկ մասն է միայն, գրի առնուած՝ դէպքերու անմիջական տպաւորութեան տակ :

Դժբախտաբար ցեղասպանութեան ոչ օրէնքը, ոչ ալ բառը կար այն ատեն :

Եւ անգլիական կառավարութիւնը ինք, որ Մալթա աքսորած էր 70 – 80 ջարդարարներ, վերջին պահուն փոխելով իր քաղաքականութիւնը, զանոնք փոխանակեց 11 անգլիացի գերիներու հետ :

Ահմէտ Էմին կ'ըսէ թէ «ճէվտէթ անիրաւութեան չէր հանդուրժեր եւ օր մը ազատեցաւ Սիկիլիա փախչելով իր ընկերոջ՝ Գրրգատէ Մուսթաֆա պէյի հետ» :

Անկէ ի վեր, առեւտուրով կը զբաղի եղեր : Եւ ահա հանդարտօրէն գերեզման կը մտնէ իբրեւ ազգային հերոս, փոխանակ իր պատիժը կրելու կախաղանի մը վրայ :

Ո՞ր մէկ ճիւաղը օրհնութիւն չլսեց թուրք մամուլէն եւ բեմերէն : ՎԱՀԷ

« ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ ՎԵՐՋԱՑԱԾ Է Խ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԻՋԵՒ»

Մոսկուայէն կը հեռագրեն թէ Գերագոյն խորհուրդը Յունուար 25ին հրամանագիր մը հրատարակեց որով կը յայտարարէ թէ վերջացած է պատերազմական վիճակը Խ. Միութեան եւ Գերմանիոյ միջեւ : Այս յայտարարութիւնն ալ դիւանագիտական խաղ մը կը համարուի, ազդելու համար հանրային կարծիքին վրայ :

Հրամանագրին բովանդակութիւնը օտար թղթակիցներու հաղորդեց արտաքին գործերու նախարարութեան բանբերը, Իլիչեւ, ժողով մը սարքելով ժամը 22ին, ինչ որ անսովոր պարագայ մը կը համարուի : Ահաւասիկ հրամանագրին ամփոփումը .

— « 1941 Յունիս 22ին, հիթլերական Գերմանիոյ նենգամիտ յարձակման հետեւանքով, Խ. Միութիւնը պատերազմական վիճակի մէջ գտնուեցաւ Գերմանիոյ հետ : Խորհրդային ժողովուրդը իր հերոսական պայքարով եւ հակահիթլերական երկիրներու խմբակցութեան հետ յաղթեց նախայարձակներուն եւ Ֆաշական լուծէն փրկեց Եւրոպայի ժողովուրդները, մէջն ըլլալով գերման ժողովուրդը :

« Փոցտամի խորհրդաժողովին մէջ, 1945ին մշակուեցան անհրաժեշտ միջոցները, ապագայ Գերմանիոյ մասին, նախատեսելով կազմութիւնը միացեալ, խաղաղասէր եւ ժողովրդավար պետութեան մը, եւ որոշուեցաւ հաշտութեան դաշնագիր մը կնքել : Խ. Միութեան Գերագոյն Խորհուրդի նախագահութիւնը անբնական կը գտնէ որ՝ հակառակ թշնամութեանց դադարումէն ի վեր տասը տարի անցած ըլլալուն, Գերմանիան կը մնայ բաժանեալ եւ առանց հաշտութեան դաշնագրի : Անբնական կը սեպէ որ գերման ժողովուրդը կը գտնուի անհաւասար վիճակի մէջ՝ միւս ժողովուրդներուն հանդէպ : Գերագոյն Խորհուրդի նախագահութիւնը կը հաստատէ թէ Մ. Նահանգներուն, Մեծն Բրիտանիոյ եւ Ֆրանսայի քաղաքականութիւնը, որ կը ձգտի արեւմտեան Գերմանիոյ վերազինման եւ անոր միացման՝ նախայարձակ խմբակցութեան մը որ կը բխի Լոնտոնի եւ Փարիզի համաձայնութիւններէն, թոյլ չտուաւ բաւարար համաձայնութեան մը յանգելու եւ վերահաստատելու գերմանական միութիւնը ժողովրդավար եւ խաղաղասիրական հիմերու վրայ եւ հաշտութեան դաշնագիր մը կնքելու :

« Նկատի առնելով բարեկամական յարաբերութեանց զօրացումը եւ զարգացումը Խ. Միութեան եւ գերման ժողովրդավար հանրապետութեան միջեւ, յարաբերութիւններ որոնք հիմնուած են ազգ. գերիշխանութեան եւ հաւասարութեան սկզբունքներուն վրայ, նկատի առնելով գերման ժողովրդավար հանրապետութեան բաղձանքը, ինչպէս եւ արեւելեան եւ արեւմտեան Գերմանիոյ բնակչութեան շահերը, Գերագոյն Խորհուրդի նախագահութիւնը կը յայտարարէ .—

1. Այսուհետեւ կը դադրի պատերազմական վիճակը Խ. Միութեան եւ Գերմանիոյ միջեւ եւ կը հաստատուին խաղաղ յարաբերութիւններ երկուքին միջեւ :

2. Իրենց արժէքը կը կորսնցնեն բոլոր իրաւական սահմանափակումները գերման քաղաքացիներու հանդէպ որոնք թշնամի պետութեան մը քաղաքացիները կը համարուէին պատերազմական վիճակի բերումով :

3. Գերմանիոյ հետ պատերազմական վիճակի դադարումը չի փոխեր իր միջազգային իրաւական պարտաւորութիւնները եւ չի խախտեր Խ. Միութեան իրաւունքները եւ պարտաւորութիւնները որոնք կը բխին չորս պետութեանց միջեւ հաստատուած միջազգային համաձայնութիւններէն ամբողջ Գերմանիոյ մասին :

ՔՍԱՆ ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔԻ ԿՏԱԿ ՄԸ ՓԱԼԱՆՃԵԱՆ ՃԵՄԱՐԱՆԻՆ

Վերջին պահուն Մարոքի մեր թղթակցէն ստացանք աւետաբեր լուրը, — Փալանճեան ճեմարանի 25ամեակը հանդիսաւորապէս տօնուած է Քազապլանքայի մէջ : Այս առթիւ Շ. Նարդունի, որ հոն գացած էր մասնաւոր պա տօնով, իր ճառին մէջ տուած է հետեւեալ աւետիսը .

— Պ. Յովհաննէս Գազաննեան, որ քովս նստած է, յետ մահու իր ամբողջ հարստութիւնը, շուրջ քսան միլիոն ֆրանք արժողութեամբ, կը կտակէ Համազգային ընկերութեան Փալաննեան ճեմարանին :

Մանրամասնութիւնները յաջորդով :

ՄԵՐ ԳԱՂԱՒԹԸ 1954ԻՆ

(ԿՐԹԱԿԱՆ ԵՒ ՀԱՆՐԱՅԻՆ)

ԼԻՈՆ, (Յառաջ).— Յունուար 18ին պարզած էի մեր գաղութին տնտեսական եւ ազգային վիճակը: Այսօր ալ պիտի փորձեմ տալ կրթական, հանրային եւայլն պատկերը:

ԿՐԹԱԿԱՆ.— Եթէ էրած սրտի մխիթարանք պիտի ըլլայ «լաւ է» ըսենք ու անցնինք: Բայց, իրականութիւնը ոչինչ ունի մխիթարական: Իսկ այս տխուր վիճակին պատասխանատուն, ազգային իշխանութիւններէն աւելի մենք ենք, ծնողքներս ընդհանրապէս: Մինչեւ երէկ, Հայ մնալը, եւ մեր մանուկներուն հայերէն սորվեցնելը; բաղձանքը, նուիրական բան մըն էր: Այսօր այդ փափաքը մեռած է շատերուն մէջ: Այսօր շատերը աւելորդ կը նկատեն Հայ մնալու, եւ իրենց զաւակներուն մայրենի լեզուն սորվեցնելու աշխատանքը:

Մեր զաւակները կրնան սորվիլ անգլիերէն, սպաներէն, իտալերէն, գերմաներէն: Կրնան հետեւիլ դաշնակի, սոլֆեժի, պարի, մարզանքի, եւայլն: Այդ բոլորին համար ժամանակ ունին, կրնան հասնիլ: Միայն մայրենի լեզուն սորվելու համար է որ ժամանակ չունին ... «Այսուհետեւ ինչի՞ կրնայ ծառայել հայերէնը որպէսզի գլուխ ցաւցնեն սորվելու համար ...»:

Քսան տարիէ ի վեր գոյութիւն ունի, մեր քաղաքին ազգային «Հայկազեան» դպրոցը: Այսքան տարուան ընթացքին անոր վարիչներու ճիգն ու յարատեւութիւնը չտկարացան. բայց, աւելցաւ, աւա՛ղ, անհոգներու եւ «Հայութենէ հրաժարողներու» թիւը: Ով որ «գետին միւս կողմը» անցաւ, կապը կտրեց հայութեան հետ: Եւ որովհետեւ ամէն ատեն գետը անցնողներ կան, ուստի մեր թիւը, — դիմացողներու թիւը, — հետզհետէ կը նուազի:

Արդարեւ, մեծ թիւ մը կը կազմեն անոնք որ իրենց կապը ի սպառ կտրած են Հայութեան հետ: Ուրիշներ մետաքսէ թելով մը կապուած են, օր աւուր փրթելու ենթակայ: Ասոնց քով նաեւ անհոգներու եւ ամէն բան «պարապ» դտնողներու բանակ մը:

Ուծացումը, դժբախտաբար մեր տուներէն սկսաւ: Ահա թէ ինչո՞ւ մեր կեանքն ու առօրեան երթալով աւելի կը լճանան:

Բայց եւ այնպէս արձանագրենք եղածը:

«Հայկազեան» դպրոցը ունի ութսուն աշակերտ, 30ը մանչ, 50ը աղջիկ: Տեւակաօրէն դասընթացքներու հետեւողներուն թիւն է միջին հաշուով 65–75: Աշակերտները բաժնուած են չորս դասարաններու: Իբրեւ ընթերցանութեան գիրք ունին «Արարատ»ներու Ա. Բ. Գ. շարքը: Կ'աւանդուի նաեւ ազգային եւ կրօնական պատմութիւն:

Դպրոցին եկամուտի աղբիւրներն են տարեկան հազար ֆրանքի գանձում մը իւրաքանչիւր աշակերտէ, նուէրներ եւ իրենց սարքած հանդէսներուն մուտքը:

Ասկէ դուրս, դարձեալ Ազգ. Միութեան հովանաւորութեամբ Մօնշա Վիլէօրպան արուարձաններուն մէջ 15 փոքրիկներու կը դասաւանդէ Տիկին Օգումուշեան:

«Հայկազեան»ի ուսուցչուհին՝ Օր. Ընծայ Ստեփանեան, իբրեւ գործակից ունենալով Տիկին Նազենի եւ Օր. Պէրպէրեանը կարելին կը փորձէ արդիւնաւոր դարձնելու համար դպրոցին ընթացքը: Տարուան ընթացքին իրենց սարքած մէկ – երկու դպրոցական հանդէսներու մէջ երբ կը լսենք մեր փոքրիկները, երբ կը տեսնենք անոնց սորվածները, կը համոզուինք թէ իրօք տաժանելի գործ մըն է որ կը կատարեն: Մեր երախտագիտութիւնը:

Ունինք նաեւ Կաթողիկէներու եւ Աւետարանականներու դպրոցները, բայց անոնց աշակերտներուն թիւն ալ մէկ երկու տասնեակը չանցնիր:

Ուրեմն, ութ հազարնոց գաղութի մը մէջ հազիւ 100 – 150 աշակերտ: Բաժնեցէք այս թիւերը կոտորակով եւ գտէք անոր «մխիթարական» կողմը:

ՀԱՆՐԱՅԻՆ.— Անցնող տարուան ընթացքին ունեցանք բազմաթիւ եւ բազմազան ձեռնարկներ, — պարահանդէսներ, ներկայացումներ, դաշտահանդէսներ, երեկոյթներ եւ ցերեկոյթներ: Այս բոլոր ձեռնարկներոնւ մեծագոյն մասը եկեղեցւոր շինութեան հիմնադրամին յատկացուած էր:

Թատերական ներկայացումներու մասին ըսինք թէ զուրկ էին գեղարուեստ. արժէքէ: Հինցած, մաշած, բազմիցս կրկնուած գործեր որոնք խոտոր կը համեմատին այսօրուան մեր պահանջներուն հետ:

Ատենին աւելի բախտաւոր էինք: Ունէինք Լաթիֆեան, Փափազեան խումբը: Յետոյ եկան ուրիշներ որոնց ներկայացումներուն կը սպասէինք սրտատրոփ: Այցելուներ ալ չէին պակսեր: Դերասանապետ Զարիֆեան, Շահխաթունի, Սուրաբեան խումբ, Վարդ Պատրիկ, Ղազարեան, Մարութեան, Սարեան եւայլն, մեզ կը հրամցնէին իսկապէս գեղարուեստական կտորներ: Վերջերս նաեւ դերասան Հայկասարը: Այսօր ամէն բան տժգոյն է, թատերական տեսակէտով:

Ունինք լաւ սիրողներ, որոնք «յոգնած» նստած են:

ՄԻՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԵՒ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.— Միութիւններու թիւը իրականին մէջ շատ սահմանափակ է: Ատեն ատեն, հանդիսաւոր առիթներով, շատերուն անունը կ'երեւայ հոս ու հոն:

Գործող Միութիւններէն յիշենք Հ. Մ. Ը. Մ.ը, Համաչարսանճաքը, Համախարբերդցեանը, Դատեմի գիւղականը, Կապոյտ, Կարմիր Խաչերը, Աղքատախնամը: Ասոնց վրայ աւելցան «Եկեղեցասէր Տիկնանց Միութիւնը, եւ «Երիտասարդացը: Իբրեւ գործունէութիւն, Դատեմի Միութիւնը իր բոլոր ճիգերը լարած է եւ որդեգրած երկու սաներու (մէկը՝ Պէյբութ «Փալանճեան» ճեմարանը, միւսը Սեւռի Մուրատեանը) թիւը չորսի բարձրացնելու: Գովելի աշխատանք:

Համաչարսանճաքը նոյնպէս իր եկամուտին մեծ մասը կը յատկացնէ չքաւոր ուսանողներու եւ Միջին Արեւելքի մէջ աղքատ աշակերտներուն: Համախարբերդցիականը, — տարիներէ ի վեր ներքին վէճերու ենթակայ, տեղ տեղ երկու մասի բաժնուած — տարին քանի մը ձեռնարկներ կը կատարէ. բայց թէ ինչ է իր գործունէութեան դաշտը կամ հետապնդած նպատակը, լաւ չեմ գիտեր: Կարմիր Խաչէն լուր չունինք: Կապոյտը, այս տարի ինչպէս ամէն տեղ՝ հոս ալ իր ուժերը լարած է իրականացնելու համար օդափոխութեան կայանին շէնքին վերաշինութեան համար իրեն ինկած նիւթական բաժինը:

«Եկեղեցասէր Տիկնանց»ը զանազան ձեռնարկներով, ու հոս հոն վազելով կ'ուզէ ապահովել շօշափելի գումարներ եկեղեցւոյ շինութեան համար:

«Երիտասարդաց Միութիւնը» որ սրահ մըն ալ ունի իր տրամադրութեան տակ, եւ որ հովանաւորութիւնը կը վայելէ Ազգային Միութեան, դժբախտաբար չէ այն ինչ որ կը սպասենք իրմէ: «Հայը Հայ պահելու» նշանաբանին շուրջ համախմբուած այս Երիտասարդները սրահէն ներս թէ դուրս, մեր մայրենիքէն բառ մը չեն արտասաներ, եւ կամ բացառիկ պարագաներու մէջ կ'արտասանեն: Ցաւով կ'արձանագրենք այս պարագան:

Կայ նաեւ մեր «Նոր Սերունդ»ը որ անցնող տարուան ընթացքին բաւականին աշխուժութիւն ցոյց տուաւ: Ամառնային իրենց բանակումէն ետք, նոր թափով գործի լծուած են: Զանազան աշխատանքներու կարգին կանոնաւորապէս կը հետեւին հայերէնի գիշերային դասընթացքներուն: Այս տարուան իրենց վարիչն ու ուսուցիչն է ընկեր Յովհաննէս Հաբէլեան:

Վերջերս Ազգ. Միութեան նախաձեռնութեամբ կազմուեցաւ երկսեռ երգչախումբ մը: Ղեկավարն է, Պ. Աբրահամեան: Այս երգչախումբին մաս կը կազմեն Նոր Սերունդի եւ «Երիտասարդաց»ի անդամներ: Եթէ քալէ, լաւ է:

Կուսակցութիւններէն հրապարակի կ'երեւայ միայն Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը: Անոր գործունէութիւնը օրը օրին կ'արձանագրուի «Յառաջ»ի մէջ, այնպէս որ աւելորդ է կրկնել:

Մնացեալներէն ձայն ձուն չկայ: «Ֆրանքեւհայկականը» տարին անգամ մը պարահանդէսով մը կը փառաւորէ նոյեմբեր 29ը:

Ռամկավար, հնչակեան անհատներ կան, բայց թէ կա՞զմ, լուր չունինք:

× Անցեալ տարուան ընթացքին ալ շատ մը կորուստներ ունեցանք, հին սերունդէն, միջինէն, նորէն: Շաբաթ եղաւ որ երեք չորս անգամ դագաղի մը հետեւեցանք ... Այս անհետացողներուն հետ կան բազմաթիւ ողջ անհետացողները, մասնաւորապէս նոր սերունդէն: Խառն ամուսնութիւնները, եւ տունէ հեռացողներու թիւը օրէ օր կը բազմանայ: «Ընտանիք» եւ «տուն» մեր ըմբռնած եղանակով նորերուն համար «արեւելեան յետամնացութեան նշան է: Լաւ տուներ կան, բայց տուներ, ծնողքներ ալ կան որոնք արիւն կուլան ...

Հայրենի հողէն հեռու օտար երկնքի տակ՝ մեր հողէ դամբաններուն հետ ուրիշ ձեւի դամբաններ օրը օրին կ'աւելնան: Աջէն ու ձախէն մեր վրայ խուժող յորձանքները շատ ուժեղ են եւ անոնց դէմ պատսպարուելու համար անհրաժեշտ է արտակարգ ուժ եւ ճիգ:

«Մեռանք կորանք» չենք, բայց մահը, կամ մանդաղը օրէ օր աւելի համարձակօրէն կը մօտենայ մեզի:

Դուռ մը պիտի բացուի՞ վերջապէս, մեզի համար ...

ՄԻՍԱՔ ՄԻՐԶԷ

ԱՐՏԱԿԱՐԳ ՈՂՈՂՈՒՄՆԵՐԸ

Ինչպէս կ'իմանանք օրը օրին, ամբողջ Ֆրանսայի-մէջ գետակներն ու գետերը կը յորդին անընդհատ, պատճառելով մեծամեծ վնասներ:

Ջրհեղեղէն ի վեր, մարդկութիւնը բոլոր ժամանակներուն ալ ենթարկուած է ողողումներու եւ կրած է մեծ վնասներ: Ֆրանսան սակայն, իր ջրագրական դիրքով յաճախ զոհը եղած է այս պատուհասին:

1196ին, Սէնի անօրինակ յորդումն էր որ ստիպեց Ֆիլիփ Օկիւսթ թագաւորը լքել իր պալատը եւ ապաստանիլ Սէնթ Ժընըւիեւի Աբբայարանը: 1570ին Ռօն գետը յորդելով ջուրի տակ ծածկած էր բազմաթիւ թաղեր, իսկ 1840ին Կառոն գետին յորդումը հասաւ մինչեւ 13ուկէս մեթրի, նիւթական եւ մարդկային բազմաթիւ վնասներ պատճառելով:

Սակայն 1910 Յունուարի ողողումներու յիշատակը տակաւին թարմ կը մնայ բազմաթիւ Փարիզցիներու մտքին մէջ:

Այդ թուականի ողողումները արդարեւ աղիտալի եղան, պատճառելով մէկ միլիառ ոսկեդրամի վնաս մը: Երեք հարիւր հազար հոգի անգործ մնացին եւ մայրաքաղաքին մէկ կարեւոր մասը զրկուեցաւ ելեկտրական լոյսէ: Թրինիթէի հրապարակը ծածկուած էր մէկ մեթր ջուրով, իսկ Սէն Լազարի կայարանին առջեւ ջուրին բարձրութիւնը հասած էր մէկուկէս մեթրի:

Երեսփ. ժողովի նիստերուն ներկայ ըլլալու համար երեսփոխանները ստիպուեցան մակոյկներով ճամբորդել, որովհետեւ ընդարձակ լիճ մը գոյացած էր Պուրպոնի պալատին հրապարակը: Հանրապետութեան նախագահը Պ. Ֆալիէռ, ընկերակցութեամբ նախարարներ Պռիանի եւ

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (39)

ՍՊԱՆՆՈՒԱԾ ԱՂԱՒՆԻՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Ժ.

— Այսպիսի ժառանգական պայմաններում ես միանգամայն հասկանալի եմ համարում Գարեգինի տարօրինակութիւնները, նա անշուշտ շատ բան է ժառանգել իր հիւանդոտ ծնողներից: Բայց ես երբեք նրան հոգեկան այնպիսի «աննորմալ» վիճակի մէջ չէի տեսել, ինչ որ այսօր: Ձեր ճանապարհորդութիւնից վերադառնալուց յետոյ այսօր առաջին անգամն էր, որ տեսնում էի նրան: Եկաւ ինձ մօտ չափազանց յուզուած վիճակի մէջ, մի ատրճանակ գրպանում. ասաց, թէ ատրճանակը դուք էք տուել եւ պատուիրել որ գայ սպաննի ինձ մօտ հիւր եղող մի երիտասարդի, որին ամենեւին չի ճանաչում, որի հետ ոչ մի գործ չի ունեցել եւ որի երեսը նոյնիսկ չի տեսել: Երբ սկսեցի հարց ու փորձ անել, այնպիսի բաներ ըսկսեց պատմել, որոնք այլեւս ոչ մի կասկած չթողին իմ մէջ, որ նրա հոգեկան վիճակը միանգամայն խանգարուած է:

— Ի՞նչ բաներ, հարցրեց Սառան, շարունակելով շեշտակի նայել աչքերիս:

— Ինչպէ՞ս թոյլ կը տամ ինձ, տիկին, կրկնելու ձեր առաջ այն, ինչ որ պատմում էր մի ...

— Ոչ, խնդրում եմ, առանց որեւէ նըրբանկատութեան, ընդհատեց ինձ Սառան խստօրէն.— ես ձեզ թոյլ եմ տալիս:

— Իսկ ես յատկապէս խնդրում եմ, տիկին, ազատեցէք ինձ այդ հարկադրանքից, որը չափազանց ծանր է ինձ համար, ուղղակի աղերսեցի ես, պարզապէս վախեցած նրա ձայնի մէջ լսուած ինչ որ չարագուշակ շեշտից: Եթէ այժմ ես եկել եմ ձեզ մօտ, եկել եմ յատկապէս այն նպատակով, որ ձեր լուրջ ուշադրութիւնը հրաւիրեմ Գարեգինի դրութեան վրայ: Թերեւս կարելի լինի նրան փրկել, եւ ես պատրաստ եմ այդ բանում ամէն կերպօգնելու ձեզի:

Լռեցի եւ սպասում էի:

Լուռ էր եւ Սառան, եւ այդ լռութեան ընթացքում, որից լաւ բան չէի գուշակում, իր խուզարկու աչքերով շարունակ կարծես պրպտում էր իմ մէջ այն, ինչ որ, զգում և տեսնում էր անշուշտ, աշխատում էի ծածկել նրանից:

— Ես շատ շնորհակալ եմ, պարոն, որ դուք այդքան հոգատար էք ձեր բարեկամի եւ իմ ամուսնու համար, վերջապէս խզեց նա իր չարագուշակ լռութիւնը, մի տեսակ շեշտուած քաղաքավարի հեգնական «տօն»ով, որով ըստ երեւոյթին, ուզում էր հասկացրած լինել ինձ, թէ իմ պերճախօսութեան յետին իմաստը շատ լաւ հասկնում է ինքը, եւ ի զուր եմ ես այդքան միամիտ կարծում իրեն: Բայց ձեզ հանգստացնելու համար կարող եմ ասել, որ դուք միանգամայն սխալուել էք ձեր եզրակացութեան մէջ. Գարեգինը շատ նորմալ վիճակի տէր մարդ է եւ գորտի արիւնով, բութ զգացումներով, անձնական պատուասիրութեան մասին ոչ մի հասկացողութիւն չունեցող եւ անդադար իր սեփական կաշուի մասին մտածող: Եւ եթէ այսօր նա ներկայացել է ձեզ անսովոր յուզուած դրութեան մէջ, այդ պէտք է վերագրել այն բանին միայն, որ արտաքոյ կարգի մի հանգամանք, հակառակ իր կամքին ու ցանկութեան, ստիպողաբար եկել է վրդովելու նրա շատ նորմալ հոգեկան վիճակը, նրա ճահճի պէս անդորր կեանքը, որը ամէն բանից թանգ է նրա համար: Բաւական է որ ես մի փաղաքշական խօսք ասեմ, եւ նա ուրախութիւնից պար կը գայ, նոյնիսկ կը գայ համբուրուելու ձեր հիւրասիրութիւնը վայելող պարոնի հետ, առ ոչինչ համարելով, որ այդ պարոնն անլուր անարգանք է հասցրել իր կնոջը: Ահա այդչափ հոգեկան նորմալ վիճակի տէր մարդ է ձեր պատուական ընկերը եւ իմ ամուսինը, պարոն: Ուրեմն, ոչ իմ կողմից մի առանձինն ուշադրութեան, ոչ էլ ձեր կողմից այդ բանում ինձ օգնելու կարիք չկայ ամենեւին: Իսկ որպէսզի դուք միանգամայն ապահով ու հանգիստ լինէք նրա համար, ես ահա իմ իսկ բերնով հաստատում եմ, որ այն բոլորը, ինչ որ պատմել է նա ձեզ այսօր, զուտ իրողութիւն է: Ատրճանակն էլ, այո, ես եմ տուել նրան եւ ես ստիպում, որ գայ եւ սպաննի ձեր հիւրասիրութիւնը վայելող պարոնին: Հիմա ի՞նչ կ'ասէք, պարոն:

Պատասխան չգտայ տալու: Մնացել էի կարկամած եւ զարմացած այդ համարձակ խոստովանութիւնից, նա անշփոթ, մեթոտիկ դատողութիւնից, որ կարծես շարայարել էր առաջուց ու սերտել, եւ մանաւանդ նրա անողոք հայեացքից, որի մէջ, ինչպէս եւ նրա ամբողջ խօսակցութեան եղանակի մէջ անվախ մարտակոչի շեշտեր էի զգում շարունակ, կարծես ես եկել էի ոչ թէ իբրեւ ցաւակից բարեկամ, այլ իբրեւ մի անհաշտ ախոյեան, որի հետ պատրաստ էր մահացու մենամարտի բռնուելու:

— Ասացէք, հիմա՞ ինչ կարող էք ասել, կրկնեց անողոք կերպով:

— Ես ... ի՞նչ կարող եմ ասել. թոթովեցի ես, պարզապէս շփոթած նրա յամառ պնդումից եւ իսկապէս չիմանալով, թէ ի՞նչ կարող եմ ասել:

Կամաց վեր կացաւ, շեշտակի նայելով աչքերիս:

ՆԱՐԴՈՍ

(Շար.)

ՅՈՒՄԱՆ ՎԱՂԿՈՒՊԱՑԻ ՑՈՒՑԱԿԸ

•

— Չէ, Ընդարձակ, ի՞նչ կուզ պատահի :

— Ոչ մի բանէ :

— « Ոգու »ն եղած է տեղը :

— Կ՚ուզես, դու ալ կրցիր մեր , հակառակ մեր ակնկալութեան :

Ասոր «Ոգու»ն :

— Ոգին, չարի ու ճշտոյ մէջ, խօսքի ասոր Ոգուն :

— Մենք մեր ուժերուն վրայ կը վստահինք, մեր ուժերուն վրայ միայն, ասոր չեն կրնար ոտք դնել :

— Մենք, մեր ուժերուն վրայ կը վստահինք, ինչպէս կ՚ըսէք դուք, բայց ոչ միայն մեր ուժերուն վրայ : Մենք ունինք նաեւ ուրիշ ուժեր, որոնք մեզի կ՚օգնեն, որոնք մեզ կ՚ուղղեն, որոնք մեզ կը զգուշացնեն, երբ մենք կը սխալինք, երբ մենք կը մոլորինք, երբ մենք կը մոռնանք մեր ընդհանուր նպատակը, մեր ընդհանուր ուղին, մեր ընդհանուր ճամբան :

— Ուրեմն, դուք մեր ընկերն ալ չէք ուզեր ձեզի հետ :

— Այդպէս չենք ըսեր, այս անգամ չէր ուզեր ձեզի հետ , այլ ոչ ընդհանրապէս : Ընդհանրապէս, մենք կ՚ուզենք որ ամէն ոք մեզի հետ գայ, երբ մենք կը կարծենք որ ան ճիշդ ճամբան կը բռնէ, երբ մենք կը կարծենք որ ան ճիշդ ուղղութեամբ կ՚երթայ, երբ մենք կը կարծենք որ ան ճիշդ նպատակին կը ձգտի : Ընդհանրապէս, մենք կ՚ուզենք որ ամէն ոք մեզի հետ գայ

ԳՈՒՇԱԿ

Հրատարակվում է ԼԻՒՈՒՆԻ եւ ՊԱՀՈՒՆԻ, բոլոր հայ ընտանիքների համար

Ազատ գրականություն, հասկանալի եւ իսկական հայկական ոգով գրված :

Բաժանորդագինը ԱՄԵՆ ՏԵՂ ԵՒ ԱՄԵՆ ԺԱՄ ՝ ֆրանկով կամ դրան համարժեք արժեքով ։ Հայերէն գրող ամէն մարդ կրնայ բաժանորդագրուիլ ։

ՀԱՍՑԵ ՊԱՀԱՆՋԱՏԵՐԻ ԵՒ ՀԱՒԱՔԱԾՈՒՆԵՐԻ

Հրատարակչատունը կը ստանձնէ ամէն տեսակ տպագրական աշխատութիւններ՝ ամենէն գեղեցիկ ձեւերով եւ ամենէն մատչելի գիներով ։

Ամէն տեսակ գրքեր, թերթեր, պարբերականներ, ինչպէս նաեւ գրասենեակային ամէն տեսակ գործիքներ կրնան պատուիրուիլ հրատարակչատունէն ։

Ամէն տեսակ գրքեր, որոնք կրնան պատուիրուիլ հրատարակչատունէն, կրնան գտնուիլ նաեւ հետեւեալ գրավաճառներուն մօտ ։

ՓԱՐԻԶ — Librairie Orientale, 43, Rue Richer, Paris (9e).

ՄԱՐՍԷՅԼ — Librairie Arménienne, 3, Bd. Théodore Turner, Marseille

ՄԱՆՈՒԿ ԹՈՒՄԱՆՈՒՆԻ ՀՈՒՇԱՐԱՆ

Ամէն կիրակի առաւօտ 2·30ին կէտ մը կը հրատարակուի Մանուկ Թումանունի հուշարանին համար ։

Հայ Մանկտի Մեր փոքրիկ շրջանները՝ ամէն տեղ, ուր որ ալ գտնուին, կրնան ստանալ հուշարանին համար ։

Ամէն կիրակի առաւօտ 2·30ին կէտ մը կը հրատարակուի Մանուկ Թումանունի հուշարանին համար ։

Հայ Մանկտի Մեր փոքրիկ շրջանները՝ ամէն տեղ, ուր որ ալ գտնուին, կրնան ստանալ հուշարանին համար ։

ՊՈՍՏԱՍՏԱՆ ՕՐԵՐ

Մեր «Պարտ» Մասնաճիւղին Տէ – պին համար ստացուած Մեզ ուղարկուած գումարները ։

ՊՈՍՏԱՍՏԱՆ ՕՐԵՐ

Մայր կիրակի ժամը 15ին պիտի ըլլայ Տէր – պին յուշարձանին առջեւ ։

ՊՈՍՏԱՍՏԱՆ ՕՐԵՐ

Մայր կիրակի ժամը 15ին պիտի ըլլայ Տէր – պին յուշարձանին առջեւ ։

ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ ԳԻՐՔԵՐՈՎ ՈՒԽՏ

Ի նպաստ ծանկերի, փոքրիկ աղքատ աշակերտներու եւ անբաւականներու ։

Տոմսերը 1 ֆրանկ ։ Սկսած 2 ժամէն ։

ԱՅՆ

Մայր կիրակի 20·30ին, ժամերգութենէ ետք, 17 Նոյեմբերի հոգեհանգստեան արարողութիւնը տեղի կ՚ունենայ Սէն Ժերմէն Լէ Փրէ եկեղեցւոյ մէջ ։

Կ՚ուզենք որ ամէն հայ ներկայ գտնուի այս հոգեհանգստեան արարողութեան ։

Ներկայ գտնուելու հրաւէր կ՚ուղղենք նաեւ Ֆրանսացի բարեկամներու ։

ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ ՊՈՍՏԱՅԻ ԱՇԽԱՏԱՒՈՐՆԵՐՈՒ

Պոսթայի Աշխատաւորներու Միութեան Վարչութիւնը կը հաղորդէ, որ Նոյեմբեր 1ին Պոսթայի Աշխատաւորներու Միութեան Վարչութիւնը կը հաղորդէ, որ Նոյեմբեր 1ին

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

Հայկական Հանրապետութեան Ներկայացուցչութիւնը Փարիզի մէջ կը գտնուի 46, Rue Richer, Paris (9e) հասցէին վրայ ։

Հեռաձայն՝ 3630.66

C. C. P. Paris 3630.66

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲՐԳՈՒԱԾՈՒ ԽՈՓՍԻ

Գիտէք արդեօ՞ք, որ Խոփսի Բրգուածոյ 330 ֆր. գինը՝ 300, ընկերասիրի ձեռքով ստանալով՝ կրնայ ձեր տունը զարդարել ։

Ուղարկելու համար նամակ գրեցէք Մ. Ա. Ս. Ի. հասցէին ։

ՏՈՒՆ ՄԻՆԵՒՆՈՒ

ՍԵՖ ։ Պարտ Մա·ի տակ Մարիլ Մարիլ 3ին մեր տունը կը բանայ ։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

Հայկական Հանրապետութեան Ներկայացուցչութիւնը Փարիզի մէջ կը գտնուի 46, Rue Richer, Paris (9) հասցէին վրայ ։

Հեռաձայն՝ 3630.66

C. C. P. Paris 3630.66

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲՐԳՈՒԱԾՈՒ ԽՈՓՍԻ

Գիտէք արդեօ՞ք, որ Խոփսի Բրգուածոյ 330 ֆր. գինը՝ 300, ընկերասիրի ձեռքով ստանալով՝ կրնայ ձեր տունը զարդարել ։

Ուղարկելու համար նամակ գրեցէք Մ. Ա. Ս. Ի. հասցէին ։

ՏՈՒՆ ՄԻՆԵՒՆՈՒ

ՍԵՖ ։ Պարտ Մա·ի տակ Մարիլ Մարիլ 3ին մեր տունը կը բանայ ։

ԼՈՒՑԱՐ ՏԵՍՈՒՄ

ՍԱՐԳՍԵԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

1955 ԱՍՏՂԱՀԱՐԱՆ

(Ի. ՏՈՄԱՐ)

Կազմեց՝ ՆԱՀՕ ԳԱՐՕԳԵԱՆ

Ճոխ եւ պլուռն բովանդակութեամբ ,
մեծ պատկերազարդ նկարներով ։

Տարեփակը ունի ՀԱՐՅՈՒՐ ՆԻՒԹ
ԳԻՐՔԵՐ ՈՒՆԻ ՎԱՃԱՌՔԻ ԱՌԱՋԻ

Տարեփակ ունի նաեւ
ՏԱՐԵՑՈՒՅՑ ԳԻՐՔԵՐՈՎ ՈՒԽՏ

Ուղարկել՝ Տ. Նշանեան, Ն. Հարթունի, Ս. Ալիքեան, Ա. Ալիքեան, Ա. Ալիքեան, Ա

ՅԱՐԱՏ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondé en 1925 — Tél.: PRO. 86-60

Le Directeur : SCH. MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise, Paris-9e

C.C.P. Paris 1678-63 — R.C.Seine 376.286

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ տարեկան 3000 փր., վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 փր. կամ 10 $, հատը 12 փր.

ՈՒՐԲԱԹ 28 ՅՈՒՆՈՒԱՐ

VENDREDI 28 JANVIER 1955

31ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7583 — 31e ANNEE — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 11ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 2994

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

Ի՞ՆՉ Կ'ՈՒԶԵՆ ԱՐԱԲՆԵՐԸ

Քաղաքական շրջանակներու մէջ անհամբեր կը սպասեն արաբ վարչապետներու խորհրդաժողովին որոշումներուն :

Ժողովը, որ բացուեցաւ անցեալ շաբաթ օր, փակուած պիտի ըլլար, եթէ վերջին պահուն Իրաք հաւանութիւն չյայտնէր մասնակցելու ;

Վարչապետը, Նուրի Սայիտ փաշա, հիւանդ է, ըսին, եւ փոխանորդաբար կը ներկայանայ նախկին վարչապետ մը, Ֆատըլ Ճէմալի, խումբ մը խորհրդականներով :

Մինչ այս մինչ այն, արաբական մամուլը կը շարունակէ թեր եւ դէմ տեսութիւններ հրատարակել, մասնաւորապէս ծանրանալով արաբական միութեանվրայ :

Ինչպէս կը յիշուի, Թուրքիոյ վարչապետը եւ արտաքին նախարարը Պաղտատ երթալով, առաջարկեցին պաշտպանողական դաշինք մը կնքել եւ միանալ Ատլանտեան կազմակերպութեան :

Իրաք հաւանութիւն յայտնեց սկզբունքով, մինչեւ որ արաբական միւս պետութիւններն ալ ճշդեն իրենց դիրքը :

Թուրքիոյ ներկայացուցիչները ճամբան պիտի շարունակէին մինչեւ Դահիրէ, բայց առաջին յուսախաբութիւնը կրեցին Սուրիոյ մէջ: Արիւնալի ցոյցեր կատարուեցան Դամասկոսէն Հալէպ, եւ Թրքական պատուիրակութիւնը հարկադրուեցաւ կարճ կապել ու անցնիլ Պէյրութ .

Մինչեւ այսօր, Սուրիոյ թերթերը բուռն բողոքներ կը հրատարակեն Թուրքիոյ դէմ, քաղաքական պահանջներ ալ դնելով (Սանճաք եւն.) :

Նոյնիսկ հարցապնդումներ եղան խորհրդարանին մէջ :

Կիրակի օր մը, 16 Յունուար, երբ խորհրդարանը նիստ գումարած էր, երեսփոխան Ղաննամ բացատրութիւն պահանջեց Թուրք նախարարներու այցելութեան մասին: Ահա իր խօսքերը :

— «Ժողովուրդը դժգոհ է: Կը զարմանանք որ կառավարութիւնը կ'ընդունի թշնամի երկրի մը պատուիրակութիւնը, պետութիւն մը որ կորզեց մեր երկրին մէկ մասը՝ Սանճաքը» :

Ուրիշ երեսփոխան մը յայտարարեց թէ «հոն ուրկէ Թուրքը կ'անցնի մահն է որ կ'անցնի» : Իսկ միակ համայնավար երեսփոխանը, Խալէտ Պէկթաշ, ըսաւ թէ «այս այցելութեան ետին կը գտնուին միջազգային հրձիգները » :

Թրքական պատուիրակութիւնը աւելի նպաստաւոր ընդունելութիւն գտաւ Լիբանանի մէջ, որ սկիզբէն ի վեր սերտ կապեր ունի Արեւմուտքի հետ եւ բոլորովին հակառակ չէ ծրագրուած պաշտպանողական դաշինքին :

Ի վերջոյ Լիբանանն էր որ ելք մը գտաւ, որպէսզի Պաղտատ ալ մասնակցի Գահիրէի խորհրդաժողովին :

Լրագրական վիճաբանութեանց եւ զանազան յայտարարութեանց ընթացքին, երեւան եկաւ որ Արաբները ունին հետեւեալ մտահոգութիւնները .—

1. Վտանգաւոր է յարիլ այս կամ այն ճակատին : Կը բաւէ զօրացնել համարաբական ապահովութեան դաշինքը : Ի հարկին կազմել միացեալ բանակ մը :

2. Եթէ նոյն իսկ ընդունին ծրագրուած դաշինքը, պատճառ չկայ որ Թուրքիան իբրեւ միջնորդ ծառայէ կամ ձեռնարկին գլուխն անցնի : Իրենք կրնան ուղղակի բանակցիլ Արեւմուտքի հետ :

3. Իրաք չեղած է Արաբական Դաշնակցութեան ուղեղծէն, համաձայնելով Թուրքիոյ հետ :

Միջին Արեւելքի բոլոր ժողովուրդները խաղաղութիւն կ'ուզեն եւ անշուշտ ելք մը պիտի գտնեն, փարատելով բոլոր թիւրիմացութիւնները :

Շ.

ՕՐՈՒԱՆ ՅԴԷՊՔԵՐԸ

ՓԱՐԻԶ ԵՒ ԼՈՆՏՈՆ ԿԸ ՄԵՐԺԵՆ ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ՍՊԱՌՆԱԼԻՔԸ

ԳԵՐՄԱՆԻԱՆ ՊԻՏԻ ՎԵՐԱԶԻՆՈՒԻ

Անգլիական կառավարութիւնը Յունուար 26ին պատասխանելով Մոսկուայի վերջին ծանուցագրին, յայտնեց թէ պիտի գործադրեն Փարիզի համաձայնութիւնները, հետեւաբար եւ արեւմտեան Գերմանիոյ վերազինումը, հակառակ 1942ի անգլեւխորհրդային դաշինքը խզելու սպառնալիքին : Ծանուցագիրը այս առթիւ ալ կը յիշեցնէ թէ արեւմտեան պետութեանց կարգադրութիւնները իսկ եւ իսկ պաշտպանողական են եւ պիտի նպաստեն Եւրոպայի ապահովութեան, հակակշռելով Խ. Միութեան զինեալ ուժերուն ծանրութիւնը : Յետոյ դիտել կուտայ թէ Խ. Միութիւնը կը խափանէ Գերմանիոյ վերամիացումը եւ կը մշտնջենաւորէ « Եւրոպայի վտանգաւոր եւ եղերական պառակտումը » :

Ֆրանսական կառավարութիւնն ալ նոյնիմաստ ծանուցագիր մը յանձնեց, մերժելով Մոսկուայի այն ազդարարութիւնը թէ պիտի խզէ Ֆրանքեւխորհրդային դաշինքը, եթէ վաւերացնեն Փարիզի համաձայնութիւնները :

Թէ Անգլիա եւ թէ Ֆրանսա նախապէս յայտնած էին թէ Խ. Միութեան սպառնալիքները կը նկատեն քարոզչական ճիգեր՝ խափանելու համար Փարիզի համաձայնութեանց վաւերացումը : Իսկ Մոսկուա կը պնդէր թէ այդ համաձայնութիւնները կը հակասեն Բ. աշխարհամարտէն վերջ կնքուած դաշնագիրներուն : Բրիտանական խորհրդարանը արդէն վաւերացուցած է Փարիզի համաձայնութիւնները որոնք վերջնական ձեւ պիտի առնեն երբ թագուհին ստորագրէ : Իսկ Ֆրանսայի մէջ Ազգ. ժողովը վաւերացուց, այժմ կը մնայ ծերակոյտին վաւերացումը, որ տեղի պիտի ունենայ Փետրուարի ընթացքին :

Ֆրանսական եւ անգլիական ծանուցագիրները անգամ մը եւս կը յիշեցնեն թէ Խ. Միութեան զանազան ձեռնարկները վնասած են միջազգային յարաբերութեանց բարւոքման : Ֆրանսական ծանուցագիրը կ'ըսէ թէ «վճռած են օգտուիլ որ եւ է առիթէ կամ առիթ ստեղծել, խօսակցելու եւ կարգադրելու համար խնդիրներ որոնք առկախ կը մնան վեց տարիէ ի վեր» :

Ամերիկեան կառավարութիւնն ալ նոյնիմաստ պատասխան մը տուած է :

× Արեւմտեան Գերմանիոյ կառավարութիւնը պատասխանելով այն զեկոյցին, որով Խ. Միութիւնը վերջացած կը նկատէր պատերազմը երկու երկիրներուն միջեւ, յայտարարեց թէ յարաբերութիւնները կը բարւոքին եթէ Խորհ. Միութիւնը « բոլոր միջոցները ձեռք առնէ ազատ ընտրութիւններ կատարելու եւ հաշտութեան դաշնագիր մը կնքելու ամբողջ Գերմանիոյ համար» : Յետոյ կը պահանջէ ազատ արձակել բոլոր գերման գերիները :

Այս յայտարարութիւնը հրատարակուեցաւ նախարարական խորհուրդէ մը ետք որ տեւած էր չորս ժամ, նախագահութեամբ փոխ – վարչապետին : Տոքթ. Ատընաուըրի հետ խորհրդակցութիւններ կատարուած էին հեռաձայնով, քանի որ լաղաքէն բացակայ է : Յայտարարութիւնը մանրամասնօրէն կը պարզէ գերմանական կառավարութեան տեսակէտները, մասնաւորապէս պնդելով Գերմանիոյ երկու մասերուն միացման եւ ազատ ընտրութեանց պայմաններուն վրայ :

ԿԻՊՐՈՍԻ համար զէնք փոխադրած ատեն Անգլիացիներու կողմէ բռնուեցաւ յունական նաւ մը :

❖ ՕՐԸ ՕՐԻՆ ❖

*

ԲԱՂՆԻՔԻ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

Ինքնաքննադատութիւնը յանախ սրամիտ ձեւեր կ'առնէ Խ. Միութեան մէջ :

Բացի Մոսկուայի պաշտօնական երգիծաթերթէն, «Կրոկոտիլ» (Կոկորդիլոս), իւրաքանչիւր հանրապետութիւն ունի տեղական երգիծաթերթ մը : Հայաստանն ալ անցեալ տարի ունեցաւ իրենը, Ողնի :

Բայց օրուան թերթերը նոյնքան պատկերազարդ երգիծանքներ կը հրատարակեն ամէն օր :

Թիֆլիսի հայերէն օրաթերթը, «Սովետական Վրաստան», 1955 Յունուար 7ի թիւին մէջ հրատարակուած է ոտանաւոր երգիծանք մը, «Սառնաբաղնիս» (պաղ բաղնիք) :

Յօդուածագիրը մատնանշելով քաղաքին թիւ 4 բաղնիքին անկանոնութիւնը, ոտանաւորի վերածեր է իր քննադատութիւնը, որքան սրամիտ եւ փաստացի, նոյնքան կծու :

Ոտանաւորին կցուած է փոքր նկար մըն ալ, — աւազանին մէջ նստած եւ օնառի մէջ թաթխուած յանախորդ մը :

Այս անգամ զոհը բուն իսկ յօդուածագիրն է, Վ. Մանասեան :

Ահա կ'օրինակեմ իր տաղաչափեալ պատմութիւնը .—

Կապոցն առայ, ճամբայ ընկայ,
Հենց կարծեցի, թէ՝ լողացայ ...
Սեւ լող եկաւ, ա'խ, իմ գլխին,
Արդար ջուրն էլ հարամեցին ...
Դեռ նոր էի մէջքս թրջել,
Սապոնն առել ձեռքս, կանդնել .
Մէկ էլ ահա դուռը բացւեց,
Բաղնիքպանը ուժով ձայնեց,
— « Դէ՛, տղէք ջան, շտապեցէք,
Սապնի փրփրից ազատւեցէք,
Մեր մազութը արդէն հատաւ,
Հերթը սառը ջրին հասաւ...» :
Ժողովուրդը իրար անցաւ,
Որը թողեց ու չքացաւ,
Բայց ես ի՞նչպէս, ու ի՞նչ անեմ,
Սապնոտ դէմքս բա ո՞նց մաքրեմ .
Թէ բացում եմ՝ աչքս է ծակում,
Թէ չեմ բացում՝ մէջքս է սառում :
Տատանումը շատ չտեւեց .
Աչքիս մէկը մի կերպ բացի,
Տաք ու պաղի չնայեցի,
Լողարանից դուրս ծլկեցի :

Խեղճ յանախորդին չարչարանքը ասով ալ չի վերջանար : Ինքզինքը դուրս նետելով կ'աղաղակէ .

— « Դէ Մուրատով Սուրէն, հասի՛ր — Սաւանը տուր... բա չբերի՞ր» :

Ծառան կը պատասխանէ .

— «Ես ի՞նչ անեմ, եղբայր, չունենք » :

Եւ յանախորդը չորս տող եւս կը հիւսէ, միշտ ոտանաւոր .

Մէկ օր մազութ, մէկ էլ թէ՝ ջուր՝
Միւս օրն էլ՝ սաւան չկայ ...
Շաբաթուայ մէջ երեք հանգիստ
Օրացոյցի ո՞ր էջում կայ :

Կատարեալ ամբաստանագիր մը :

Վ.Ա.Հ.

ՄԻՋԻՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՏԱԳՆԱՊԸ

ԱՐԱԲԱԿԱՆ ՄԻԱՑԵԱԼ ԲԱՆԱ՞Կ ՊԻՏԻ ԿԱԶՄՈՒԻ

Գահիրէի վարչապետական շրջանակներէն կը հաղորդեն թէ Եգիպտոս ծրագիր մը պիտի առաջարկէ վարչապետներու խորհրդաժողովին, արաբական միացեալ բանակ մը կազմելու համար, միակ հրամանատարութեան մը տակ : Այս ծրագիրը պատասխանը պիտի ըլլայ Թուրքեւիրաքեան դաշինքին որ վնասակար կը համարուի արաբական միութեան համար :

Այսօր, ուրբաթ, զեկոյց մը պիտի հրատարակուի Թուրքեւիրաքեան դաշինքի մասին : Պաղտատէն կը հեռագրեն թէ կառավարութիւնը Գահիրէի խորհրդաժողովին համար ներկայացուցիչ նշանակած է նախորդ վարչապետը, Ֆատըլ Ճամալի, որ Պէյրութ կը գտնուի Յունուար 20էն ի վեր :

Նոյն շրջանակներուն համաձայն, Եգիպտոս եւ Սէուտի Արաբիա այն տեսակէտն ունին թէ Միջին Արեւելքի պաշտպանութիւնը ամէն բանէ առաջ կ'իյնայ Արաբներուն : Դարձեալ իրազեկ աղբիւրէ կը հաւաստեն թէ հաւաքական ապահովութեան արաբական դաշինքը, զոր գործադրել կ'ուզէ Եգիպտոս, պիտի կազմէ մէկ օղակը պաշտպանութեան արեւմտեան շղթային որ կ'երկարի Եւրոպայէն մինչեւ հարաւ – արեւելեան Ասիա : Եթէ ծրագրուած արաբական բանակը կազմուի, միացեալ հրամանատարութեան կեդրոնը պիտի ըլլայ Սուէզի ջրանցքին շրջանը : Այն ատեն խորհրդակցութիւններ պիտի կատարուին արեւմտեան պետութեանց հետ եւ արաբական երկիրները Արեւմուտքէն պիտի ստանան այն զէնքերը զորս չեն կրնար ոչ շինել, ոչ ալ գնել :

× Վերջին լուրերու համաձայն, Գահիրէի խորհրդաժողովին մասնակցող բոլոր հինգ վարչապետները յանձն առած են չմասնակցիլ Թուրքեւիրաքեան դաշինքին, ոչ ալ ուրիշ պաշտպանողական դրութեան, բացի միջարաբական ապահովութեան դաշնագրէն : Այս առթիւ մասնաւոր յայտարարութիւն մը պիտի հրատարակեն :

(Շարք. ի կարդալ Գ. էջ)

ԱԼԺԵՐԻՈՅ ՆՈՐ ԿՈՒՍԱԿԱԼԸ

Պ. Ժաք Սուսթէլ, որ Ալժերիոյ կուսակալ նշանակուեցաւ անակնկալ կերպով, ծնած է 1912ին, Մոնփելիէ : Վարած է շատ մը գիտական առաքելութիւններ եւ հետազօտութիւններ կատարած՝ Մեքսիկայի մէջ : Քաջ ազգագրագէտ է եւ այդ հանգամանքով մասնակցած է բազմաթիւ միջազգային համագումարներու : Քաղաքական ասպարէզը մտաւ իբրեւ ընդհ. քարտուղար Ֆրանսայի մտաւորականներու միութեան, պայքարելու համար հիթլէրական եւ ֆաշական քարոզութեան դէմ : Երբ Բ. աշխարհամարտը ծագեցաւ, դարձեալ Մեքսիկա կը գտնուէր : Զինուորագրուած էր, եւ զինադադարէն քիչ ետք Ամերիկա զրկուեցաւ մասնաւոր պաշտօնով : Ազատ Ֆրանսայի ուժերուն միացաւ 1940ին եւ Լոնտոն անցնելով գործակցեցաւ զօր. տը Կոլի որ զանազան պաշտօններ յանձնեց իրեն : Նորէն Ամերիկա գնաց, ապաԼոնտոն վերադառնալով մտաւ Ազգ. Կոմիտէին մէջ ուր ստանձնեց տեղեկատու բաժնի վերատեսչութիւնը : Այլեւս քաղաքական ասպարէզը բացուած էր իր առջեւ, վարեց զանազան պաշտօններ եւ երբ զօր. տը Կոլ կառավարութենէն քաշուեցաւ 1946ին, ինքն ալ յուսախաբութեան եւ դառնութեան մատնուած էր : Եղաւ ընդհ. քարտուղար զօրավարին հիմնած կազմակերպութեան, յետոյ երեսփոխան ընտրուեցաւ յաջորդաբար : Ազգ. ժողովին հռետորներէն մին կը համարուի : Երբեմն խիստ է, իբրեւ քննադատ, բայց միշտ բարեկիրթ :

ՍՊԱՆԻԱ մնայուն դիտող մը պիտի ունենայ Ազգաժողովին մէջ, արեւմտեան պետութեանց հաւանութեամբ : Հաւանական է որ այդ պաշտօնը յանձնուի Ուոշինկթընի սպանիական դեսպանին : Ասով եօթը պետութիւններ մնայուն դիտողներ կ'ունենան Ազգաժողովին մէջ : Միւս վեց երկիրներն են Արեւմտեան Գերմանիա, Աւստրիա, Ֆինլանտա, Իտալիա, Ճափոն եւ Զուիցերիա : Ազգաժողովը 1946ին յանձնարարած էր իր անդամներուն ետ կանչել իրենց դեսպանները Մատրիտէն : Այս որոշումը չեղեալ համարուեցաւ 1950ին : Այդ օրէն ի վեր Սպանիա կը մասնակցի Ազգաժողովին զանազան կազմակերպութեանց :

ՀԱՅՐԵՆԻՔԻՆ ԿԱՐՕՏԸ

— Ե՞րբ պիտի վերադառնանք հայրենիք...

Ամէն անգամ, որ դեղէն քաղաք կ'իջնեմ ու կը հանդիպիմ ինծի պէս հայրենիքին կարօտէն խանձուած, մրկած բարեկամներու, հայրենակիցներու, բոլորին՝ բոլորիս ալ իրարու նետուած առաջին հարցումը եղած է այս.

— Ե՞րբ Հայաստան պիտի երթանք, կամ՝ ե՞րբ հայրենիք պիտի վերադառնանք:

Բոլորս ալ գրեթէ կը պատկանինք Ապրիլեան սերունդին: Մեր դալար, արեւոտ ու մատղաշ կեանքը մաշեցաւ օտար, անհարազատ պայմաններու ու երկինքներու տակ: Մեր աչուըներուն ջուր՝ սեւ ջուր իջաւ հայրենիքին ճամբուն նայելով, սպասելով: Վառվռուն, խանդավառ օրերն ու տարիները անցան, անհետացան արագ: Կրակը մարելու մօտ է... Մոխիր, մոխիր է ցանուած իննըսուն առ հարիւրին դէմքերուն վրայ: Կը մխանք դեռ, սակայն թէժ, կարմիր կրակը վաղուց մարած, անհետացուցած է երկար պանդըխտութիւնը կարօտը հայրենիքին:

Մեր միջին տարիքը արդէն յիսունին թեւ նետեց՝ անցաւ: Ամէն մէկս մէկ մէկ տան ճրագ, վերջին տժգոյն, ցոլքէ զուրկ լոյսն է որ կը պլպլայ:

Դեռ մինչեւ ե՞րբ, մինչեւ ե՞րբ:

Ո՞վ կրնայ մեզի պատասխան մը տալ: Պատասխան մը՝ դրական, որոշ, յուսատու:

Ո՞վ կրնայ ցոյց տալ մեզի պատասխանը «մինչեւ»ին եւ «երբ»ին: Ո՞վ կրնայ ըսել թէ՝ երբ վերջ պիտի գտնէ մեր պանդխտութիւնը, օտարութիւնը, երկրորդ ու երկար տարագրութիւնը մեր գերեզմաններէն, հողվրտիքէն առաջ:

Մեր աչուըները կը պղտորին, պղտորած են արդէն, կը մթագնին ու մեր սիրտերը կը կոծկոծուին, կը կծկուին երբ խօսքը կը դառնայ հայրենիքին կարօտին ու կորուստին շուրջը:

Յաճախ՝ ժամերով զրոյց՝ բարեկամներու յարկին, առիքին տակ մեր հայրենական քաղցր ապրումներու մասին: Քրքրում՝ յիշատակներու: Լեռներու, դաշտերուն, այդիներուն ու արտերուն, դպրոցին ու ժամին, հօտերուն ու գոմերուն, դամբռներուն մասին: Ու տակաւին ինչեր, ինչեր որոնք բոլորն ալ անցեալին կը պատկանին: Երազ ու երեւակայութիւն են դարձեր՝ մինակ:

Երէկ՝ երբ մեր զաւակները փոքր էին տակաւին, անոնք ալ լարուած ուշադրութեամբ ու մեր կուշտին՝ ծունկերուն փարած մանկական հետաքրքրութեամբ մտիկ կուտային ու կ'ուզէին, որ անվերջ պատմուին մեր ապրումները իբրեւ մէկ մէկ անոյշ հէքեաթներ:

Սակայն այսօ՞ր: Հասակ նետած՝ երիտասարդներ են դարձեր ու ալ չեն ուզեր լսել... ու կարծէք բնաւ չի հետաքրքրեր զիրենք իրենց հայրերուն ու նախահայրերուն ապրումները հայրենի սրբազան հողին վրայ:

Հայ չե՞ն ալ իրենք: Հայութիւնը կ'ուրանա՞ն: Բնաւ, երբեք: Հայ են սակայն, ոչ իրենց հայրերուն պէս ու զգացումներով: Տարբեր Հայեր են կարծէք ու իրար չենք հասկնար յաճախ...:

Չկցանք զիրենք հայրենիք փոխադրել, երբ տակաւին մատղաշիկ, դալար մորճիկներ էին: Ու կրնայինք մեր ուզած ձեւովը ծռել, ճկել ու ձեւ, կերպարանք տալ իրենց, մեր հայրենիքին մէջ: Այս, երբ փոքր էին ու իրենց ծնողքին կապուած խենդի պէս, կրնայինք քաշել՝ տանիլ մեր ետեւէն մեր ուզած տեղը: Իսկ այսօ՞ր, ու տակաւին վա՞ղը, մեր գերեզմաններէն ետքը...:

— Կը տեսնէ՞ք սա տունը, բոյնը: Գըլխուն մազերէն՝ մինչեւ ոտքին եղունգը Հայ է: Հայու շունչ, հայկական մթնոլորտ: Զաւակներս բոլորն ալ հայերէն խօսիլ, գրել ու կարդալ գիտեն: Թերթն ու գիրքը անպակաս են այս տունէն ներս: Սակայն վա՞ղը, երբ զիս գերեզմանեն այստեղ...:

Նոյն մտահոգութեամբ ու տամկացած աչուըներով, կը խօսէր ուրիշ մը.

— 1914ին չորսուկէս միլիոն համրանք ունէինք մեր պատմական հայրենիքին երեք բաժիններուն մէջ: Ու այդ թուականէն մինչեւ 1920ը մէկուկէս միլիոն պակսեցանք: Այս թիւէն մէկ միլիոնը կը հաշուեն Ապրիլեան Զոհերը: Արդ, երեսունը չորս տարի վերջ մեր մնացորդը — երեք միլիոն — ինչո՞ւ կրկնապատկուած պիտի չըլլար:

Ո՞րքան է մեր թիւը ներկայիս — երեքուկէս կամ չորս միլիոն կը հաշուեն օդին մէջ... արդի Հայաստանի ու մընացեալ երկիրներու տարածքին վրայ: Նորէն կրկնենք հարցումը.— Երեսունը չորս տարի ետք ինչո՞ւ կրկնապատկուած պիտի չըլլար մեզի պէս աճիկուն ժողովուրդի մը համրանքը:

Թուրքը մեր դարաւոր թշնամին է, այս մասին առարկութիւն չկայ...: Սակայն, սա բոլշեւիզմ կոչուածին ալ չլլին փրթի, որ մեզ այս օրերուն հասցուց 1920էն ասդին: Այլապէս, մենք բոլորս ալ հաւաքուած, տեղաւորուած պիտի ըլլայինք մեր հայրենի հողերուն վրայ ու մեր համրանքին ալ, այսօր առնուազն վեց միլիոն պիտի ըլլար: Ի՞նչպէս կ'ուզէք, որ հալումաշ չըլլանք, երբ մեր ձագուկները երիտասարդ, կտրիճներ են դարձեր ու օտարները կը վայելեն, ու նաեւ մեր մահէն ետքն ալ դժուար թէ՝ մեր հայրենիքին պատկանին:

Ու այսպէս, հայրենիքին քաղցր կարօտը, սերունդի կորստեան վիշտն ու բազմաթիւ մտահոգութիւններ մոխիր ցանած է դէմքերուն վրայ: Լերկացած, ձիւնակալ կամ բամպակ դարձեր են գլուխները: Պղտորած, ամպոտած են աչուըները մեր սերունդին:

Սակայն, այս բոլորին հետ, կայ, չէ անհետացած բոլորովին հաւատքին, յոյսին վերջին կայծը եւ կը սպասենք մեր քաղցրիկ հայրենիքին գիրկը նետուելու օրուան...

Ն. ՇԻՆԱԿԱՆ

ՊՈԼՍՈՅ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻՆ ՏԱՐԵԿԱՆ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐԸ

ԽՄԲ.— Տօնական օրերու առթիւ, Գարեգին պատրիարքը ընդարձակ տեղեկագիր մը կարդաց Պոլսոյ պատրիարքարանին մէջ, ներկայացնելով տարեկան գործունէութիւնը:

Այս տեղեկագրէն կ'արտատպենք Կեդր. վարչութեան եւ գաւառի վերաբերեալ մասերը.— (Մնացեալը կը վերաբերի Պոլսոյ թաղային գործերուն, եկեղեցիներուն, դպրոցներուն եւ ուրիշ ազգ. հաստատութեանց կացութեան).—

Սոյն Մարմնին անշեղ ուղեգիծն եղաւ, եւ պիտի մնայ միշտ, շարունակել իր նախորդին գործը, նոյն եռանդով, հաւատքով ու նուիրումով աւելի հաստատուն քայլերով: Ըսինք՝ «աւելի հաստատուն», այն յայտնի իրողութեամբ, որ նորընտիր վարչութիւնը կ'ունենար բախտը ասպարէզ դալու այն գօտեպնդիչ իրաւասութիւններով՝ որոնց ստացման համար նախորդ վարչութիւնը, իր նախագահով, ոչ մէկ հնարաւոր եւ օրինական ջանք էր խընայած՝ հարթելու առապար ճանապարհը ակնկալելի յաջողութեամբ:

Այս նոր շրջանին եւս, նոյն ճամբուն վրայ, շարունակուեցան դիմումները՝ ձեռք բերելու համար վստահաբար սպասուած իրաւասութիւնները եւ ասոնցմով ապահովելու համար նոր յաջողութիւններ, օրինականօրէն պարտադիր հեղինակութեամբ եւ հանրօգուտ կուռ գործունէութեամբ: Այս դիմումները, պատկան իշխանութեանց մօտ, չմնացին անլսելի, ապարդիւն: Նորընտիր վարչութիւնը արժանացաւ, ինչպէս ակնարկեցինք, պետական վաւերացման օժտուելով, իբրեւ կեդրոնական պատասխանատու մարմին, թաղային բոլոր խորհուրդներուն, համայնապատկան հաստատութեանց խնամակալութիւններուն եւ հոգաբարձութեան վրայ վերին հսկողի, անոնց նիւթական մատակարարութիւնները հակակշռի եւ բոլոր եկամուտները համակարգողի լիազորութեամբ:

Այս կերպով, հիմը դրուեցաւ «կեդրոնական դրութեան», զոր ծրագրած էր 1950ի ներկայացուցչական մարմինը, եւ մշակած՝ անկէ բխած առաջին կեդր. վարչութիւնը: Եւ այսպէս, երաշխաւորուեցաւ գործառնութեանց եւ գործակցութեանցկանոնաւորութիւն եւ ներդաշնակութիւն, հետզհետէ աւելի խրախուսական ապագայի մը խոստումներով: Եւ ուրախ ենք հաստատելու, թէ այդ արդիւնաւոր կանոնաւորութիւնն ու շինարար ներդաշնակութիւնը կը շարունակուին ամենայն ուղղամտութեամբ, առանց ընդհատուելու ամենադոյզն տարակուսանքի:

Վարչական մեքենան այսպէս լարուած, գործեց ու կը գործէ «առանց ճռնչելու», լռիկ ու հաւատաւոր ճիգերովը զայն ձեռնողներուն, չխնայելով ժամանակ եւ զոհողութիւն, ոչ միայն ժողովական ընթացիկ ու սովորական աշխատանքներ տանելու, համաձայն օրինական պահանջներուն եւ տուեալ պայմաններէ բխած հնարաւորութեանց, այլ նաեւ լաւագոյն ապագայի մը ակնկառոյց ոգիով, ամուր հիմերու վրայ եւ արդիւնաւոր վիճակի մը մէջ դնելու ընդհանուր մատակարարական գործը՝ եկեղեցիներու, վարժարաններու, բարեգործական հիմնարկութիւններու եւ հանրապատկան կալուածներու բարւոք յանձանձման տեսակէտով:

Կալուածական հանրածանօթ եւ շատ հինէն աւանդուած ցաւոտ խնդիրը, իր առաջնակարգ կարեւորութեամբ կը շարունակուի հետապնդել բոլոր կարելի եւ օրինաւոր միջոցներով, որոնք ձեռք առնուած էին արդէն նախորդ վարչութեան օրով իսկ: Անոր բարւոք լուծումը լաւատեսութեամբ կ'ակնկալենք մեր արդարադատ կառավարութենէն, որու պատկան սեղանին վրայ կը գտնուի այն եւ որու պատասխանատու պաշտօնատարներէն ունինք յուսադրիչ խոստումներ: Գիտենք, սակայն, անոնց հայրենանուէր բազմաբարդ զբաղումները որոնք պարտք կը դընեն մեր վրայ համբերութեամբ սպասելու, մօտաւոր ու պատշաճ ժամանակին ողջունելու կատարումը անխաբ խոստումներուն: Անկախ ասկից, Կեդր. վարչութիւնը կազմած է եօթը փաստաբաններէ բաղկացած խորհուրդ մը, որ պաշտօն ունի կատարելու նախնական քննութիւններ եւ ուսումնասիրութիւններ նոյնպէս կալուածական կարգ մը սրբագրութեան կարօտ խնդիրներու մասին, դիւրացնելու համար այս ուղղութեամբ Պատրիարքարանիս իրաւագէտ - խորհրդականին դատական հետապնդումներու քարտուղարի պաշտօն վարողին պրպտումները:

Կը գործեն նաեւ Կեդր. վարչութեան յարակից զոյգ մարմինները.— Տնտես. Խորհուրդ՝ Կտակաց Հոգաբարձութիւնը՝ իրենց սահմանուած պարտականութեանց շրջանակին մէջ: Առաջինը կը կատարէ իր խղճամիտ քննութիւնները եւ կը ներկայացնէ իր տեղեկագիրերը Կեդր. վարչութեան: Նոյնը կ'ընէ նաեւ երկրորդը՝ աւելի սեղմ գործառնութեամբ մը:

Մշտաշարժ է պատրիարքարանի մեքենան, Պատրիարքի վերին հսկողութեան տակ՝ կանոնաւորութեամբ, եւ պարտաճանաչօրէն անոր լծուած Պատր. փոխանորդի, իրաւագէտ խորհրդական, համարակալի եւ հաշուեպահի, զոյգ քարտուղարներու եւ զոյգ բարապաններու գնահատութեան արժանի գործունէութեամբ:

Կը հաւաստիացնենք ձեզ, թէ Պատրիարքարանիս տնտեսութեան համար Կեդր. վարչութեան կողմէ պատրաստուած տարեկան ելմտացոյցը իրականացած է առանց բացի եւ առանց բացառիկ միջոցներու դիմելու հարկին մէջ գտնուելու:

ԳԱԻԱՌԻ ՄԷՋ

Պատրիարքութեանս հոգածութենէն զուրկ չէ բոլորովին կարգ մը գաւառներու մէջ ապրող սակաւաթիւ հայութիւնը, որ կը վարէ անդորր կեանք եւ կը վայելէ

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (40)

ՍՊԱՆՆՈՒԱԾ ԱՂԱՒՆԻՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Ժ.

— Ինչպէ՞ս թէ ինչ կարող էք ասել, ասաց կարծես ծայրայեղօրէն ապշած: Ես ձեզ այսպիսի բան եմ ասում, եւ դուք ոչինչ չունէ՞ք ասելու: Ես իմ ամուսնուն, որ ձեր ամենամօտիկ ընկերն է, ուղարկում եմ դէպի ոճրագործութիւն, դէպի մարդասպանութիւն, որից նա կարող է կորչել, եւ դուք ոչինչ չունէք ասելու, դուք այդքան անտարբե՞ր էք: Այդ անկարելի է: Դուք պէտք է որ բան ունենաք ասելու:

Արդէն տեսայ, որ այլեւս անկարելի էր խուսափել բուն խնդրից, դէպի որը յամառօրէն մղում էր ինձ ինքը Սառան: Ու, բռնի կերպով տիրապետելով ինձ եւ մի քիչ վիրաւորուած զգալով ինքնասիրութիւնս նրա վերջին խօսքերից, նկատեցի այլեւս առանց շփոթուելու.

— Տիկին, ի զուր էք կարծում, թէ ես անտարբեր եմ: Եւ եթէ ոչինչ չեմ ասում, այդ միայն այն պատճառաւ, որ այս բոլորն ինձ չափազանց տարօրինակ է թըւում, եւ ես պարզապէս չեմ հասկանում ձեզ:

— Ահա վերջապէս ... ես ձեզ բռնեցի, աղաղակեց Սառան յաղթականօրէն, եւ այդ աղաղակը կարծես մի խցան էր, որ յանկարծ դուրս պրծնելով՝ ազատութիւն տուաւ նրան դուրս ժայթքեցնելու իր հոգու խորքից այն բոլոր թոյնը, որ տարիների ընթացքում կուտակուել էր այնտեղ: Տարօրինակ՝ ասում էք, ինձ չէք հասկանում՝ ասում էք: Իսկ երբ ամօթի կարմիրն երեսիս, վիրաւորի թոյնը կրծքիս, տանջանքի կսկիծը հոգուս մէջ, բարոյապէս լքուած ու սմքած՝ կծկուէի, լռէի եւ տերեւի պէս դողայի ամէն մի կասկածոտ հայեացքի առջեւ, այն ժամանակ այս տարօրինակ չէր թուայ ձեզ, այն ժամանակ կը հասկանայիք ինձ, այն ժամանակ այս շատ բնական կը լինէր ձեզ համար, այնպէս չէ՞, քանի որ այդպէս էք սովոր, քանի որ այդպէս են անում ինձ պէս անպատուածները, ինձ պէս խաբուածները, ինձ պէս լքուածները: Բայց քանի որ ես ուրիշ հազարների պէս չեմ կծկուել, չեմ լռել, ամէն բան ինքս եմ հրապարակ հանել, փոխանակ ծածկելու, քանի որ համարձակ, անվախ ինքս եմ դուրս եկել ցոյց տալու աշխարհին անարգուած ըլլալս, կսկիծս, տանջանքներս եւ վրէժ եմ պահանջում բողոքող հոգուս ամբողջ թափով, այս բոլորը շատ տարօրինակ է ձեր հասկացողութեամբ, որովհետեւ այսպէս չեն անում սովորաբար, որովհետեւ այսպէս պէտք չէ անեն, այնպէս չէ՞, որովհետեւ դա ամօթ է, սովորական մօրալից դուրս մի բան է, այնպէս չէ՞, պարոն:

— Ես բողոքում եմ ձեր այդ խօսքերի դէմ, տիկին, նկատեցի ես եռանդով: Դուք այնպիսի բացատրութիւն տուիք իմ խօսքերին, որ ես մտքովս անգամ չեմ անցկացրել: Եթէ դուք բողոքում էք սովորական մօրալի դէմ, ալ ուրեմն պէտք է երկու ձեռքով կառչէք ձեր ամուսնուն, որովհետեւ ահա իսկապէս մի մարդ, որ բարձր է կանգնած սովորական մօրալից, յանուն իսկական սիրոյ:

Եթէ ասացի, որ չեմ հասկանում ձեզ, ասացի այն իմաստով միայն, որ Գարեգինը չէ՞ որ սիրում է ձեզ եւ սիրում է այն աստիճան, որ պատրաստ է ամէն բան մոռանալու, ամէն բան ներելու:

— Ներելո՞ւ... ո՞ւմ, ի՞նչ, արագ հարցըրեց Սառան:

— Հէնց ձեզ, անզգուշաբար եւ որովհետեւ մասամբ էլ զրգռուած էի նրա ինձ վրայ գործած յարձակումներից՝ դուրս թռաւ բերնիցս:

Անզգուշաբար եմ ասում, որովհետեւ այն, ինչ որ ծագեց իմ այդ խօսքերից, ես երբեք չեմ կարող ներել ինձ:

Սառան ցնցուեց, կարծես օձից խայթուած, եւ կարճ ժամանակ նայում էր ինձ ծայր աստիճան ապշած, յետոյ գլուխը հպարտօրէն յետ գցեց, միշտ սեւեռած պահելով ինձ վրայ իր խոշոր աչքերը, որոնք կամաց կամաց սկսեցին լցուել մի կատաղի ցասումով:

— Այդպէս հա, ձգեց նա, ներել... ինձ ... ինձ ... Այդ լաւ է, այդ հիանալի է. այդ սքանչելի է. այդ աննման է... ուրեմն ի՞նչ. ես նրան դատաւո՞ր եմ հրաւիրել իմ գլխին: Ուրեմն ես կարող էի եւ յանցաւո՞ր նկատուել իմ ամուսնուս, իմ տիրոջ կողմից: Ուրեմն, եթէ նա պատրաստ է ինձ ներելու, կարող է, եւ իրաւունք ունի պատժելո՞ւ, որովհետեւ չէ՞ որ ներում կամ պատժում են միայն յանցաւորներին: Այդ լաւ դատողութիւն է, այդ հրաշալի դատողութիւն է: Եւ դուք համարձակւում էք այդպէս ասել ինձ, ինձ, որ ոտից գլուխ անիրաւութեան մի զոհն եմ եւ չուրջս համակ յանցաւորներ եմ տեսնում: Ես յանցաւոր, ես, եւ ոչ այդ սրիկան, որ խորտակեց իմ մատաղ կեանքը, եւ ոչ դուք, պարոն, որ օթեւան էք տուել նրան ձեր յարկին տակ, եւ ոչ այն հասարակութիւնը, որ հանդուրժում է իր մէջ այդպիսի սրիկաներու գոյութիւնը:

ՆԱՐԴՈՍ

(Շար.)

ՅԱՌԱՋԻ ՎԱՂՎԱԾ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

Մօտ ապագային մէջ տարածուելիք հետաքրքրական վաւերագրական գիրքերու շարքին պիտի դասուի անկասկած Յարութիւն Ճէլալեանի «Յառաջի վաղուան պատմութիւնը»։ Հեղինակը, որ ինքն ալ ակտիւ մասնակցութիւն բերած է Յառաջի կեանքին, ամբողջական պատկեր մը կը տայ մեզի այդ թերթին ծագումէն մինչեւ անոր վերջին օրերը։ Ան կը ներկայացնէ նաեւ Յառաջի շուրջ հաւաքուած գրողներու եւ լրագրողներու դէմքերը, անոնց գործունէութիւնը, ինչպէս նաեւ անոնց միջեւ ծագած վէճերն ու հակասութիւնները։

Ստորեւ կը հրատարակենք գրքին առաջին գլուխը, որ կը պատմէ Յառաջի ծնունդին մասին։

Ա.

Ամերիկահայ մամուլի պատմութեան մէջ Յառաջ օրաթերթը կը գրաւէ առանձնայատուկ տեղ մը։ Ան ոչ միայն ամենէն երկարակեաց օրգանն է եղած, այլեւ ամենէն ազդեցիկը։ Ան ունեցած է ամենէն ընդարձակ շրջանառութիւնը, ամենէն մեծ թիւով բաժանորդները, ամենէն հարուստ խմբագրական կազմը։ Ան ունեցած է ամենէն ուշագրաւ գրողները, ամենէն ուշագրաւ խմբագրական վէճերը։ Ան ունեցած է ամենէն ուշագրաւ ընթերցասէրները։ Ան ունեցած է ամենէն ուշագրաւ ընդդիմախօսները։ Ան ունեցած է ամենէն ուշագրաւ հակառակորդները։ Ան ունեցած է ամենէն ուշագրաւ ընկերները։ Ան ունեցած է ամենէն ուշագրաւ ընդդիմադիր

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԾԱՅՐ. ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

Անգլիոյ արտաքին գործերու նախարարը ճառ մը խօսելով Երեսփ. ժողովին մէջ, պարզեց կառավարութեան քաղաքականութիւնը Ֆորմոզայի հարցին եւ առ հասարակ Չինաստանի մասին: Իր առաջարկն է համակեցութիւն հաստատել երկու Չինաստաններու միջեւ, դիւրացնել կռիւներու դադարումը: Նախարարը անհրաժեշտ կը գտնէ թշնամութեանց դադարումը, կարմիր Չինաստանը ընդունելու համար Ազգաժողովին մէջ: Այս առթիւ ցաւ յայտնեց զանազան կղզիներու դէմ կատարուած յարձակումներուն մասին եւ մեղադրեց որ Չինաստան յարաճուն պայքար կը մղէ Ֆորմոզայի ազատագրման համար:

× Մ. Նահանգներու ծերակոյտին երկու յանձնաժողովները հաւանութիւն յայտնեցին Այզընհաուրի պահանջած լիազօրութեան: Կը մնայ ամբողջական քուէարկութիւնը:

× Ազգայնական Չինացիները կը շարունակեն ռմբակոծել յարձակման ենթարկուած կղզիները:

ՈՂՈՂՈՒՄՆԵՐՈՒՆ ՀԵՏԵՒԱՆՔՆԵՐԸ

Նախարարական խորհուրդը երկար նիստ մը գումարեց, քննելու համար արեածեալներուն կացութիւնը: Ներքին նախարարը մանրամասն տեղեկութիւններ հաղորդեց, եզրակացնելով թէ ողողումները ազգային աղէտի մը հանգամանքն ստացան: Այժմ միջոցներ ձեռք առնուած են, ճամբաները, երկաթուղիները, զանազան շինութիւններ նորոգելու, ինչպէս եւ աղէտեալներուն օգնելու համար, որպէսզի համաճարակներ չծագին:

Ժողովը ներքին նախարարին տրամադրութեան տակ դրաւ յիսուն միլիոն ֆրանք, իբրեւ անմիջական օգնութիւն, իսկ 54 միլիոն ալ՝ առանձին. ուրեմն համադումար 104 միլիոն ֆրանք: Աշխատանքի նախարարին առաջարկով, նուազագոյն աշխատավարձքի վրայ 75 առ հարիւր հատուցում պիտի վճարուի անգործութեան դատապարտուած ամուրիներու, իսկ 85 առ 100 անոնց որ գոնէ մէկ անձի հոգ ունին: Այս մասին օրինագիծ մը պիտի ներկայացուի Ազգ. ժողովին:

Առժամեայ տեղեկագրի մը համաձայն, ողողուած են 314·300 հեկտար տարածութիւն, 43·221 բնակարաններ, այլուր փոխադրուած են 51·176 անձեր, փակուած են 1347 ճարտարագործական հաստատութիւններ, անգործութեան դատապարտուած են 48·390 քաղաքացիներ:

Աղէտեալներուն օգնութեան հասնելու համար տրամադրուած են 870 պահակներ, 19·747 հրշէջներ, 4282 զինուորներ եւ 21·514 կամաւորներ:

Հատուցում պիտի տրուի նաեւ այն պաշտօնեաներուն որոնց հաստատութիւնները ստիպուած էին դադրեցնել աշխատանքը:

× Սէնի ջուրերը արագօրէն կ'իջնեն, բացի Ռուանի շրջանէն ուր մեծ մտահոգութիւն կը տիրէ: Գաւառի մէջ երթեւեկը վերահաստատուած է շատ մը ճամբաներու վրայ:

Ամերիկեան օդանաւային ուժերը 45 թոն ուտեստ եւ պիտանի առարկաներ տրամադրեցին աղէտեալներուն:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ Միջազգային գիրքերու Հրատարակչականը կը ծանուցանէ թէ «Սլաւները» անունով հանդէս մը լոյս պիտի տեսնէ ռուսերէն, իբրեւ օրկան Խ. Միութեան սլաւական կոմիտէին: Իր նը-պատակը պիտի ըլլայ «լուսաբանել Խ. Միութեան արտաքին եւ ներքին քաղաքականութեան խնդիրները, ծանօթացնել սլաւ ժողովուրդներուն կեանքը, յօդուածներ հրատարակել սլաւական կազմակերպութեանց գործունէութեան եւ գիտական աշխատանքներու մասին, պայքար մղել խաղաղութեան համար, ջատագովել ժողովուրդներու բարեկամութիւնը եւ միջազգային գործակցութիւնը»:

ՀԱԶԱՐ ՖՐԱՆՔՆՈՑ կեղծ թղթադրամներ երեւան հանուած էին անցեալ հոկտեմբերին, Փարիզի մէջ: Ոստիկանութիւնը շարունակելով իր քննութիւնները, ձերբակալեց 10–12 հոգի, մէկը կին, Տիկին Տելլաւիէնա: Կեղծերը շինուած են գէշ թուղթի վրայ, ետեւի նարնջագոյնը աւելի շեշտուած: Եւ սակայն կը ծախուէին հատը 400 ֆրանքի:

Imp. Araxes - 46. Rue Richer. Paris (9e)

ՏՕՆԱԾԱՌ ԽՆՋՈՅՔ

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐՈՒԱՆ ԱՌԹԻՒ

Կազմակերպուած է Ֆ. Կ. Խաչի մասնաճիւղին կողմէ, այս կիրակի Յոյներու սրահին մէջ (5 ռիւ Պօնըֆուա) ժամը 3ին:

Գեղարուեստական բաժին, արտասանութիւն, հայկ. պարեր եւ շարժանկար մանուկները զուարճացնելու համար: Ժամը եօթէն մինչեւ ժամը 10 եւրոպական պար: Ճոխ պիւֆէ, դիւրամատչելի գիներով:

ՓԱՐԻԶԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴԸ ՊՈՄՈՆԻ ՄԷՋ

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Պոմոնի թաղ. խորհուրդը կը ծանուցանէ թէ Հայր. Պատուիրակ Գեր. Տ. Սերովբէ Ծ. վրդ. Մանուկեան Ս. պատարագ պիտի մատուցանէ եւ պիտի քարոզէ Պոմո՛ի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ մէջ այս կիրակի առաւօտ: Սիրով կը հրաւիրուի ժողովուրդը:

ՏԱՐԵՄՈՒՏԻ ԳԻՆԵՁՕՆ

Ի նպաստ Ժանթիյիի, Պիսէթրի, Փորթ տ'Իթալիի շրջանի հայկ. դպրոցին:

Նախագահութեամբ եւ սեղանապետութեամբ վաստակաւոր դերասան Ա. ԳԸՄԲԷԹԵԱՆԻ:

Այս շաբաթ ժամը 20·30ին, Ժանթիյիի Նախկին Ռազմիկներու սրահին մէջ, 17 ռիւ Ռէմօն Լըֆէպիւռ:

Կը հրաւիրուի շրջանիս երկսեռ հասարակութիւնը միասին վայելելու այս բացառիկ խնջոյքը:

Երգ, պար եւ հայկ. երգապնակներ:

Հաճելի մթնոլորտ:

ԽՆՋՈՅՔ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Ֆ. Կապոյտ Խաչի Սէն Լուի մասնաճիւղը կազմակերպած է ընկերահամակրական խնջոյք մը, այս շաբաթ ժամը 21ին, Ազգ. դպրոցին մէջ:

Սիրով կը հրաւիրուին բոլոր ընկերուհիները եւ բարեկամները:

ՄՈՒՐԱՏԻ ՕՐԸ

Սեբ. «Մուրատ» Ուսումնասիրացի Տէսինի մասնաճիւղը մեծ պատրաստութեամբ կը տօնէ Սեբաստացի Ազգ. հերոս

ՄՈՒՐԱՏԻ ՕՐԸ

Այս կիրակի՝ ժամը 15ին Փոն տը Շէրիւի յունական սրահին մէջ:

Տօնակատարութենէն վերջ պիտի ներկայացուի Երուանդ Օտեանի

«ՉԱՐՇԸԼԸ ԱՐԹԻՆ ԱՂԱ»Ն

Երեք արար, երեք ժամ անընդհատ ծիծաղ: Ղեկավարութեամբ Պ. Միրիճան Շիրվանեանի եւ սիրայօժար մասնակցութեամբ կարող ուժերու:

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ԱԼՖՈՐՎԻԼ.— Յունուար 23ին մեր մրցումը ընդդէմ Քոլոմպ Սփոռի յետաձգուեցաւ ողողումներու պատճառաւ: Ինչպէս ուրիշ շատ մը մրցումներ:

Այս կիրակի, պիտի հանդիպինք Սթատ տը լ'Էսթի, մեր դաշտին վրայ: Երթին հաւասար մնացած էինք մէկով մէկ: Այս խումբը այժմ վերջիններուն շարքին կը պատկանի, որով կը կարծենք թէ Ալֆորվիլի Հայ Մարզականը դժուարութեամբ յաղթանակ մը պիտի տանի:

Զ. Մուրատեան

OCÉANIA

ՕԴԱՆԱՒԻ, ՇՈԳԵՆԱՒԻ ԵՒ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՒ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՏՈՄՍԵՐ ԿԸ ՎԱՃԱՌՈՒԻՆ

Վիզայի եւ անցագրի բոլոր ձեւակերպութիւնները, Հարաւային եւ Հիւսիսային Ամերիկաներու, Քանատա, Թուրքիա, Լիբանան: Ամէն մանրամասնութեանց համար գրել՝

Պ. ԼԵՒՈՆ ՊԱՐՈՆԵԱՆԻ

38, Rue de la Republique. Marseille
Tél. Colbert 53-13 — 42-58

Bureaux à Paris
4, Rue de Castellane.
Adresse telegraphique PACATLAN

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՄՇԱԿ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՆՇԱՆ ՓԱԼԱՆՃԵԱՆ ՃԵՄԱՐԱՆԻ

ՔՍԱՆՀԻՆԳԱՄԵԱՅ ՅՈԲԵԼԵԱՆԻ

ՀԱՆԴԻՍԱՒՈՐ ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ԿՐԹԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ԲԱՐՁՐ ՀՈՎԱՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ

Տեղի պիտի ունենայ Սորպոնի մեծ ամփիթատրոնին մէջ, 27 Փետրուար, կիրակի, ժամը 15ին:

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է

Այս առթիւ հրապարակ հանուած են նուիրատոմսեր:

Բոլոր նուէրները պիտի ծանուցուին «Յառաջ»ի մէջ:

Ձեր նուէրները կրնաք ղրկել նաեւ «Յառաջ»ի կամ հայ գրավաճառներուն միջոցաւ, կամ յանձնել անոնց որ պիտի ներկայանան, փոխան ստացագիր-նուիրատոմսի:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ԵՒ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Առնուվիլի Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի «Կառվարենց» խումբին կողմէ, Կիրակի 6 Փետրուար ժամը 15ին Սալ Կալման, (Փլաս տը լա Կար):

Կը ներկայացուի ԲԱԽՏԻՆ ԱՆԻՒԸ (Գրիգոր Վահանի), թատերգ. 3 արար Ղեկավարութեամբ Պ. Միհրան Շիշմանեանի:

Գեղարուեստական ճոխ բաժին, մասնակցութեամբ Անիէռ-Իսիի երգչախումբին ղեկավարութեամբ Պ. Գայիշեանի: Ժամը 19էն սկսեալ եւրոպական պար,

Հաղորդակց. միջոց.— Շոգեկառք Կառտիւ Նոռէն ժամը 14·40, Օթօպիւս Փորթ տը լա Շափէլ 256 թիւ:

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ ՆԻՍԻ ՄԷՋ

Նիսի Կրօն. ընկերակցութեան վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ այս շաբաթ առաւօտ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ մէջ յաւէտ ողբացեալ Նուարդ Գ. Կիւլպէնկեանի ծննդեան տարեդարձին առթիւ, ինչպէս եւ ազգային բարերար տիար Գալուստ Կիւլպէնկեանի առողջութեան համար մաղթանքներ պիտի ըլլան:

Կը հրաւիրուի դաղութը իր յարգանքը մատուցանելու:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻ

Այս կիրակի, պիտի պատարագէ Տ. Պսակ քհնյ. Հայրապետեան: Մասնաւոր հոգեհանգիստ պիտի կատարուի Վ. Ճընտիկեան գերդաստանի ննջեցեալներու յիշատակին:

ՖՐ. Կ. ԽԱՉԻ ՕԴԱՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ԿԱՅԱՆԻ ՇԷՆՔԻՆ ՀԱՄԱՐ

Ֆ. Կ. Խաչի Անկէնի մասնաճիւղը շնորհակալութեամբ ստացած է Պ. Յակոբ Ազիզեանէ, իր եղբօր մահուան առթիւ, հինգ հազար ֆրանք, Ֆ. Կ. Խաչի կազդուրման շէնքին նորոգութեան համար:

ՓՈԽԱՆ ԾԱՂԿԵՊՍԱԿԻ

Ողբացեալ Տիրան Սալմասլեանի մահուան առթիւ՝ փոխան ծաղկեպսակի՝ Տէր եւ Տիկ. Թորգոմ Նալպանտեան 2000 ֆր., Տիկին Թիւֆէնկճեան եւ Տէր Տիկ. Լեւոն Ճէրահեան երկու հազար ֆրանք, եւ Տէր եւ Տիկին Տիգրան Գահվէճեան հազար ֆրանք կը նուիրեն Ֆ. Կապ. Խաչի օգափոխութեանկայանի շէնքին նորոգման ֆօնտին: Ստանալ «Յառաջ»էն:

— ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ —

ՓԱՐԻԶ.— Հ. Յ. Դ. «Փոթորիկ» խումբի ժողովը այս երկուշաբթի ժամը 21ին Լը Ռէժանի վերնայարկը: Կարեւոր օրակարգ:

ՓԱՐԻԶ.— Հ. Յ. Դ. Եգիպտացի կոմիտէն ստիպողաբար ժողովի կը հրաւիրէ Քրիստափոր եւ Բաֆֆի խումբերը այս ուրբաթ իրիկուն ժամը 8·30ին քաֆէ Ռէժանի վերնայարկը:

ՍԱՐՍԷԼ.— Հ. Յ. Դ. «Վարդան» ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր ընկերները, այս շաբաթ իրիկուն ժամը 20·30ին, Սարսէլի ծանօթ հաւաքատեղին: Խիստ կարեւոր օրակարգ: Բացակաները նկատի պիտի առնուին:

ՇԱՒԻԼ.— Հ. Յ. Դ. «Արդութեան« խումբի ժողովը այս շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, սովորական հաւաքատեղին: Կարեւոր օրակարգ:

ԱՆԻԷՌ ՊՈՒԱ ՔՈԼՈՄՊ.— Հ. Յ. Դ. Արամ ենթակոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ իր շրջանի ընկերները այս երկուշաբթի ժամը 21ին, ծանօթ հաւաքատեղին: Կարեւոր օրակարգ:

ԿՐԸՆՈՊԼԸ.— Հ. Յ. Դ. Եօթնեղբայրեան ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրն բոլոր ընկերները այս շաբաթ ժամը 20·30ին, դպրոցի սրահը: Կարեւոր օրակարգ: Բացակաները նկատի կ'առնուին:

ՊԱՆԵԷՕ ՔԱՇԱՆ.— Հ. Յ. Դ. «Արծիւ» ենթակոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս ուրբաթ ժամը 20·30ին, սովորական հաւաքատեղին: Բացակաները նկատի կ'առնուին:

ԼԻՈՆ.— Հ. Յ. Դ. Վարանդեան կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս ուրբաթ իրիկուն ժամը ճիշդ 8·30ին, Ավընիւ Սաքսի անկիւնի սրճարանի ներքնասենեակը: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ:

ՍԵԲ. ՄՈՒՐԱՏ Ուս.ը ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր անդամները եւ հայրենակիցները այս կիր. ժամը 15ին Իսիի Խրիմեան սրահը: Կը խնդրուի բոլորէն ներկայ ըլլալ:

ՀԱՄԱԽԱՐԲ. Հայր. Միութեան Վալանսի մասնաճիւղին ընդհ. ժողովը այս կիրակի առաւօտ ժամը 10ին, Քաֆէ Գոհարի սրահը: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը շատ կարեւոր է:

ՀԱՄԱԽԱՐԲ. Հայր. Միութեան Լիոնի մասնաճիւղին ընդհ. անդամական ժողովը այս շաբաթ ժամը 20·30ին, սովորական հաւաքատեղին: Բոլոր անդամներուն ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Ֆ. Կ. ԽԱՉԻ Ալֆորվիլի մասնաճիւղը շնորհակալութեամբ ստացած է Տիկին Մալաթեանէ հազար ֆր. իր թոռան ծընընդեան առթիւ: Տիկին Մարիամ Պիպէրեանէ հազար ֆր. Կաղանդի առթիւ:

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

ԱՄԷՆՈՒՆ ՏԱՐԵԳԻՐՔԸ 1955

(Բ. ՏԱՐԻ)

Կազմեց՝ ԿԱՐՕ ԳԷՈՐԳԵԱՆ

Ճոխ եւ այլազան բովանդակութեամբ, պատկերազարդ:

Գրական էջեր.— Հայկ. Կեանք, Արուեստի աշխարհ, Հայաստան, Կէս-բժշկական, դաղութներ (Լիբանան եւ Սուրիա), երգիծանք, մարզաշխարհ, անցքեր, մահագրութիւն, օրացոյց եւն.:

ԳԻՆ 1200 ՖՐԱՆՔ

Թղթատարի ծախքով 1300: Դիմել՝ «Յառաջ»ի գրատուն Հրանտ Սամուէլի:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ համար Յ. ՄԱԼԱՔԵԱՆի՝

3, Bd. Théodore Turner, Marseille

ԱՅՍ ԿԻՐԱԿԻ ԺԱՄԸ ՃԻՇԴ 8.45ԻՆ

Իէնայի թատրոնը, 10 Ավընիւ տ'Իէնա

ԴԵՐԱՍԱՆ Գ. ՏԷՐՎԻՇԵԱՆ

Կը ներկայացնէ եւ կը խաղայ
Յ. ՊԱՐՈՆԵԱՆԻ ՇՈՂՈՔՈՐԹԸ
Կատակերգութիւն երեք արար,
ԳՐԻԳՈՐ ՎԱՀԱՆԻ ԱՌԱՆՑ ՍԻՐՈՅ
Տաղաչափուած տռամ մէկ արար

Կը մասնակցին Տ. Նշանեան, Լ. Համբարձ, Քնար Ազնաւորեան, Մարկրիթ Ադամեան, Մ. Միհրան Ժագ Սթէֆանօ, Հայկուհի Խտրշեան եւ Նուրհան Մարգարեան: Խնամուած բեմադրութիւն

Տոմսերը կը ծախուին միմիայն գրատուն Հրանտ Բալուեան
43, Rue Richer, Paris (9e). Tél. Pro. 25-46.

Տոմսերու գին՝ 300, 200 եւ պատւոյ տոմս:

ՅԱՐԱՏ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondé en 1925 Tél.: PRO. 86-60

Le Directeur : SCH. MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise, Paris-9e

C.C.P. Paris 1678-63 R.C.Seine 376.286

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ տարեկան 3000 փր., վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 փր. կամ 10 $, հատը 12 փր.

ՇԱԲԱԹ 29 ՅՈՒՆՈՒԱՐ

SAMEDI 29 JANVIER 1955

31ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7584 31e ANNEE

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 11ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 2995

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

ԱՐԱՄ

Ճակատագրական պահու մը, 1919 Յունուարին, պատմութիւնը կ'արձանագրէր երկու անդարմանելի կորուստներ, — երկուքն ալ հետեւանք համաճարակի :

Յունուար 19ին կը շիջէր Ռոստոմը : Տասը օր ետքը՝ 29ին, Արամը : Առանց լուր ունենալու անոր մահէն :

Պահը ճակատագրական էր անոր համար որ, արմատախիլ, արիւնաթաթախ եւ ճղակտոր ժողովուրդ մը հրաշքի կը սպասէր, ոտքի կանգնելու համար, իսկ հրաշագործները մատի վրայ կը համրուէին :

Փոթորիկէ փոթորիկ նետուած, Արամը (Մանուկեան) զոնէ սփոփանքն ունեցաւ տեսնելու հայրենիքի նոր կորիզը եւ անոր աճումը :

Արտաքին դաւեր խորտակած էին առաջին կորիզը, այն որ հիմնուած էր Վասպուրականի մէջ (1915 Ապրիլ) :

Պայքարը շարունակուեցաւ մինչեւ Արարատեան դաշտ : Եւ, երեք տարի ետք, մարմին կ'առնէր երկրորդ կորիզ մը, աւելի հաստարմատ եւ տոկուն : Այն որ երկինքէն ինկած պարզեւ մը կը համարուի այսօր ...

Օսմ. Սահմանադրութեան շրջանին, երբ առաջին անգամ կը ծանօթանայինք Վանի Արամին հետ, որո՞ւ միտքէն կ'անցնէր թէ նախախնամական դեր մը պիտի կատարէր ան, հայ ժողովուրդի պատմութեան ամէնէն եղերական մէկ շրջանին :

Ոչ մէկ արտակարգ երեւոյթ իր արտայայտութեանց մէջ :

Համեստ եւ մարդամօտ, մտերմօրէն կը խօսէր ամէնուն հետ : Հոսուն էր շունչը եւ տաք :

Իր դէմքին վրայ կ'երեւար կենդանի կնիքը անլուր տառապանքներու : Սաստկապէս կը տառապէր սուր յօդացաւէ մը :

Եւ սակայն, ոչ մէկ տրտունջ : Կը սիրէր կարդալ, սերտել եւ թելադրութիւններ ուղղել երիտասարդութեան :

Ընդհանրապէս կը խուսափէր բեմերէն : Բայց եթէ ստիպուէր խօսիլ, կրակէ բառեր էին որ կը հոսէին իր բերնէն, ինչպէս տեսանք անգամ մը, Սկիւտարի մէջ :

Առտու մը կ'իմանայինք թէ Սեւ Ծովու ափերը, Օրտու զրկուած է իբրեւ տնօրէն – ուսուցիչ դպրոցին :

Սիրով կը ստանձնէր որեւէ աշխատանք, ինչպէս ուրիշ սքանչելի տիպարներ՝ իր սերունդէն :

Եւ երբ կրկին Վան կը վերադառնար, կը թուի թէ ամբողջ աշխարհ մը կը բացուէր իր առջեւ, թեւ տալով իր բոլոր ընդունակութեանց զարգացման :

Համիտեան շրջանին, ջրուղիներու մէջ արգելափակուած կալանաւորը դարձած էր տիրական դէմք մը, որ յեղափոխական եւ քաղաքական գործունէութեան միջնաբերդի մը վերածեց պատմական Վասպուրականը, Ա. Վռամեանի եւ Իշխանի հետ :

Իր խօսքը կշիռ ունէր ազգային թէ պետական շրջանակներու մէջ : Իր շունչը կը սաւառնէր ամէն տեղ : Բազմազան հանրօգուտ նուաճումներ կը կատարուէին իր շուքին տակ :

Արամ յարգանք պարտադրած էր նոյն իսկ թուրք հրամանատարին, երբ ան Երեւանի դուռները կը ծեծէր 1918 մայիսեան ճգնաժամին ատեն :

Ոչ ոք յաջողած է այնքան հարազատօրէն պատկերացնել իր դիմագիծը, հայրենանուէր ճիգն ու աշխարհայեացքը, որքան Ռուբէնը իր Յուշերուն մէջ :

Ինքն ալ ունի յուշեր, գրի առնուած՝ ընկերներու պնդումով : Այնտեղ կը պատմէ, յեղափոխական պարզութեամբ, ինչ որ խորհած եւ կատարած են :

Ինքնատիպ էին իր տեսութիւնները՝ Հայաստանի աշխարհագրութեան եւ ժողովուրդի մասին :

Շ.

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՆԵՐՔԻՆ ՀՈԳԵՐԸ

ՀԻՒՍ. ԱՓՐԻԿԷ.— ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԵԱՆՑ ՎԱՒԵՐԱՑՈՒՄԸ ԵՒՆ.

Տեղական թերթերը մանրամասնօրէն կը բացատրեն թէ Պ. Մենտէս Ֆրանս նորէն ծանր տագնապի մը մատնուած է, բազմաթիւ պատճառներով : Շատեր կը կարծեն թէ մեծ դժուարութեանց պիտի հանդիպի յառաջիկայ շաբթու, Հիւս. Ափրիկէի մասին եղած հարցապնդումներու քննութեան ատեն :

Վարչապետը, որ եօթը ամիսէ ի վեր արտաքին գործերու նախարարութիւնն ալ կը վարէր, անցեալ օր Պ. Էտկառ Ֆորի փոխանցեց այդ պաշտօնը եւ այսուհետեւ իր ճիգերը պիտի կեդրոնացնէ ելմտական, տնտեսական եւ ընկերային բարենորոգումներու վրայ :

Առջի օր զեկուցում տալով հանրապետութեան Խորհուրդի (ծերակոյտ) յանձնաժողովներուն առջեւ, թելադրեց փութացնել Փարիզի համաձայնութեանց վաւերացումը, որ տեղի պիտի ունենայ Փետրուարի ընթացքին :

Մէկ շաբաթէ ի վեր վարչապետը կը բանակցի Թունուզի ներկայացուցիչներուն հետ, լուծելու համար ներքին ինքնավարութեան խնդիրը, որ կը քաշքշուի վեց ամիսէ ի վեր : Իրազեկներ կը կարծեն թէ դեռ երկար պիտի տեւեն բանակցութիւնները, մինչդեռ Պ. Մենտէս Ֆրանս կը յուսար վերջացնել անցեալ դեկտեմբերին : Թունուզի Ֆրանսացի գաղթականները կը կարծեն թէ վարչապետը շատ զիջումներ կը կատարէ : Նոյն վախերը կը տիրեն Ալժերիոյ մասին : Պ. Մենտէս Ֆրանս յայտարարեց թէ ոչինչ պիտի ընէ առանց խորհրդարանին հաւանութեան : Պ. ԺաքՍուսթէլի անուանումը իբրեւ կուսակալ Ալժերիոյ նոյնպէս տհաճութիւն պատճառած է կարգ մը շրջանակներու մէջ : Այս անուանումով Պ. Մենտէս Ֆրանս կը յուսայ շահիլ զօր. տը Կոլի նախկին կուսակիցներուն քուէները :

Նոր կուսակալը, որ յառաջդիմական կը համարուի, հակառակ էր Փարիզի համաձայնութեանց եւ վերջերս Լեհաստան այցելեց : Աջակողմեան թերթերը կը վախնան որ մծ զիջումներ կատարէ Հիւս. Ափրիկէի մէջ : «Ֆիկառօ»ն ալ վերապահ է իրեն հանդէպ :

× Ծերակոյտին յանձնաժողովներուն առջեւ խօսած ատեն, վարչապետը պատասխանելով զանազան հարցումներու, յիշեցուց թէ կարգ մը զէնքեր արդիլուած են Գերմանիոյ համար, մասնաւորապէս հիւլէական ռումբերը : Սպառազինութեանց հակակշռի մասին որոշումներ պիտի տրուին պարզ մեծամասնութեամբ, իսկ զէնքերու արտադրութեան մասին՝ երկու երրորդի մեծամասնութեամբ : Յետոյ բացատեց թէ Ֆրանսան ազատ պիտի ըլլայ իր զինուորները տեղափոխելու, ի հարկին քաշուելովմիացեալ հրամանատարութենէն, անշուշտ նախապէս լուր տալով : Ֆրանսայի եւ Գերմանիոյ տրամադրելիք զօրքի մասին ալ խօսելով, Պ. Մենտէս Ֆրանս հաստատեց թէ Գերմանիան պիտի տայ 12 զօրաբաժին եւ թէ որ եւ է գաղտնի համաձայնութիւն չէ կընքուած : Եւ եզրակացուց .

— « Կարելի է հակառակ ըլլալ Փարիզի համաձայնութեանց : Բայց եթէ մէկը թեր է համոզումով կամ համակերպութեամբ, պէտք չէ ատելութեան մթնոլորտ մը ըստեղծուի, վասն զի այն ատեն կապուած պիտի ըլլանք համաձայնութիւններով, առանց անհրաժեշտ հեղինակութիւնը տալու կառավարութեան » :

Միջանկեալ ցաւ յայտնեց Ազգ. ժողովին մէջ պարզուած երեւոյթներունառթիւ և մաղթեց որ Հանրապետութեան Խորհուրդը թեր քուէարկէ ստուար մեծամասնութեամբ, առանց փոփոխութիւններ կատարելու : Ապա թելադրեց փութացնել վաւերացումը :

Սարի մասին եղած հարցումներուն ալ պատասխանելով, ըսաւ թէ քաղաքական խնդիրը լուծուած է եւ միայն տնտեսական հարցերու մասին կրնան դժուարութիւններ ծագիլ :

❖ ՕՐԸ ՕՐԻՆ ❖

*

« ՋՆՋԵՑԷ՛Ք ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ »

Զօրավար մըն է որ կ'արձակէ այս կոչը : Եւ ամերիկացի :

Ամէնքդ ալ իմացած էք իր անունը, — Մըք Արթըր, ընդհ. հրամանատար Ծայր. Արեւելքի ամերիկեան ուժերուն : Յետոյ հրամանատար Քորէայի միջազգային բանակին :

Բազմաթիւ նակատամարտներ մղած եւ յաղթանակ շահած, կ'ուզէր Քորէայի պատերազմն ալ սաստկացնել, տարածել սահմանէն անդին, Չինաստան, երբ ետ կանչուեցաւ Մ. Նահանգներու նախագահին կողմէ :

Ուրեմն, այս ծայրայեղ զօրապետն է որ կը պահանջէ ջնջել պատերազմը ...

Յունուար 27ին ճառ մը կը խօսէր հեռաւոր Լոս Անճէլըսի մէջ (Քալիֆորնիա), իր ծննդեան 75ամեակին առթիւ սարքուած հանդէսի մը մէջ, երբ վճռապէս յայտարարեց թէ արդիական պատերազմը կրնայ բնաջնջել երկու կողմերն ալ :

Եւ անմիջապէս պարզեց իր տեսակէտը, չարը խափանելու համար .

— « «Մ. Նահանգները թող յայտարարեն թէ բոլորովին տրամադիր են ջնջելու պատերազմը, համախորհուրդ՝ աշխարհի մեծ պետութեանց հետ : Այդ յայտարարութիւնը մոգական ազդեցութիւն մը պիտի գործէ :

Զօրավարին կարծիքով, միջազգային յարաբերութեանց ներկայ լարումը յառաջ եկած է հետեւեալ պարագաներէն,—

Խորհրդային աշխարհը կը հաւատայ թէ Արեւմուտքը վճռած է իր վրայ յարձակիլ ուշ – կանուխ :

Միւս կողմէ, ազատ աշխարհը կը հաւատայ թէ «Սովետները վճռած են յարձակիլ մեր վրայ » :

— « Երկուքն ալ կը սխալին » :

Ամերիկացի զօրավարը համոզուած է թէ ժողովուրդները խաղաղութիւն կ'ուզեն երկու ճակատին վրայ, քանի որ պատերազմը յառաջ պիտի բերէ փլուզում եւ արհաւիրք :

— « *Բայց, զինուորական պատրաստութեանց փութացումը կրնայ մեքենաբար յանգիլ պայթումի մը* » :

Ինչպէս կ'երեւայ, ամերիկացի զօրապետը առ նուազն յիսուն տարի զինուորական կեանք վարելէ ետք, այն եզրակացութեան յանգած է թէ անօգուտ են պարտաւորիչ զինուորութիւնը, զինակցութիւնները եւ սպառազինութիւնները :

Հաւաքական ապահովութեան ալ չի հաւատար :

Կը մնայ միանգամ ընդ միշտ ջնջել պատերազմը :

Ի՞նչպէս : Տարիներ առաջ, 1928ին, դաշինք մը կնքուած էր Ֆրանսայի եւ Մ. Նահանգներուն միջեւ (Պռիան – Քելլոկ), որպէսզի կառավարութիւնները պատերազմի չդիմեն, վիճելի խնդիրներ լուծելու համար :

Շատ չանցած, երկու պատերազմներ պայթեցան : Իտալեւեթովպական պատերազմը 1935ին, եւ յետոյ Բ. աշխարհամարտը (1939 – 45) : Առանց հաշուելու բազմաթիւ զինեալ ընդհարումներ :

Դեռ երէկուան պատմութիւն է Քորէայի պատերազմը, իսկ Ամերիկացիները իրենք ամէնէն աւելի մտահոգ են, Ֆորմոզայի հարցին առթիւ ....

Իմ համեստ կարծիքով, պատերազմը կը դադրի եթէ բոլոր ժողովուրդներն ալ դառնան գայլ : Եւ կամ... գառնուկ :

Ուրիշ խօսքով, կատարեալ ցնորք :

ՎԱՀԷ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԾԱՅՐ. ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

ՄՏԱՀՈԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՉԵՆ ՓԱՐԱՏԱԾ

Ուոշինկթընէն կը հեռագրեն թէ ծերակոյտը այնքան ալ տրամադիր չէ անմիջապէս քուէարկելու Այզընհաուըրի պահանջած լիազօրութիւնը : Միակ անկախ ծերակուտականը բաւական յուզում պատճառեց, «պատերազմի յայտարարութիւն» համարելով կառավարութեան որոշումը : Այս առթիւ բացատրեց թէ «տարիներ պիտի տեւէ կռիւը եւ արդիական զէնքերն ալ բաւական պիտի չըլլան, եթէ Մ. Նահանգները զինուորական գործողութեան ձեռնարկեն ասիական ցամաքին վրայ» :

Լաւատեսներ կը կարծեն թէ տրամաբանական է նախագահին պահանջը, նկատի առնելով Փըրլ Հարպըրի (ճափոնական յարձակում) եւ Քորէայի դէպքերը : Այզընհաուըրի բոլոր խորհրդականները միաձայնութեամբ թելադրած են Չինաստանի ուղղուած ազդարարութիւնը կատարել հրապարակաւ, եւ ոչ թէ գաղտնապէս, դիւանագիտական ճամբով :

× Ամերիկեան թերթերու աշխարհահռչակ թղթակից մը, Էսլոփ, վերլուծելով Ֆորմոզայի դէպքերը, կ'ըսէ թէ «կացութիւնը կրնայ պատերազմի յանգիլ : Անշուշտ արդար է չինական ցամաքը ռմբակոծելու որոշումը, եթէ յարձակում գործուի, բայց պէտք է աչօք բացօք նկատի առնել ատոր վտանգը, մէջն ըլլալով պատերազմը » :

(Նար-ը կարդալ Դ. էջ)

ՖԷՍԸ ԵՒ ՓԱԹԹՈՑԸ ԷՐԶՐՈՒՄԻ ՄԷՋ

Թուրքերէն Ենի Սարըքամըշ թերթը կը գրէ, «Ողբալի Քաղաք, Էրզուրում» խորագրով .—

Հապա Էրզուրումի չարշաֆի, քօղի նորոյթին ի՞նչ կ'ըսէք : Պողոտաներն ու շուկաները սեւ ուրուականներու արշաւանքին ենթարկուեր են : Այս ուրուականները կառավարչատան, ոստիկանական պահականոցներուն մէջ ալ կը տեսնէք, «Փօթուր»աւոր այրեր, ֆէս դրած հօճաներ, կանանչ «հարմանի»ներով իմամներ, ազատ համարձակ կը շրջագային :

Էրզուրումի մէջ տարազի օրէնքը գործադրելու պաշտօն ունեցողները ի՞նչպէս կրնան արտօնել որ օրէնքը բռնաբարուի իրենց աչքին առջեւ :

Այն շրջանին երբ թուրք կնոջ այրերուն հաւասար իրաւունքներ տուած ենք, տխուր է տեսնել որ մեր մեծ քաղաքներէն մէկուն մէջ կինը նորէն «չարշաֆ»ին եւ քօղին մթութեանը մէջ թաղուած է : «Չարշաֆ»ը որո՞նք կը գործածեն, քօղը որո՞նք կ'անցընեն, ասոնք Էրզուրումի տեղացինե՞րն են թէ ոչ, չենք դիտեր : Միայն սա դիտենք որ Էրզուրումի մէջ յետադիմութիւնը գլուխ ցցած է : Կինն ու աղջիկը ծածկելու համար «չարշաֆ»ի եւ քօղի ապաստանիլ քաղաքակըրթութիւն չէ : Դէպք ու տեղ ցոյց տալով ապացուցանողներ կան թէ Էրզուրումի մէջ քանի մը մէտրէսէներ կը գործեն ու դիւղերու մէջ ընդունելութիւն չեն գտներ կրթական գործավարութեան վարժարանները :

ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ելմտական նախարարը կը ծանուցանէ թէ աւելի քան 35 միլիոն Ֆրանքի գումար մը ստացած է նախկին դեսպան Ֆոն Փափէնէ : Այս գումարը մէկ երրորդն է 350·000 տոլար աւանդի մը զոր ի պահ դրած էր զուիցերիական դրամատան մը մէջ : Կ'ըսուի թէ Ֆոն Փափէն այս գումարը խնայած է գաղտնի վարկերէն, Անգարայի դեսպան եղած ատեն :

ՄԱՐՈՔԻ ԳԱՂՈՒԹԸ ԵՒ ՃԵՄԱՐԱՆԻ 25 ԱՄԵԱԿԸ

ՇՈՒՐՋ 20 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ ԱՐԺՈՂՈՒԹԵԱՄԲ ԿՏԱԿ ՄԸ ԵՒ 200 ՀԱԶԱՐ ՖՐԱՆՔ ՆՈՒԷՐ

ՔԱԶԱՊԼԱՆՔԱ, (Յառաջ).— Մարոքի փոքրաթիւ գաղութն ալ տօնեց Պէյրութի Փալանճեան Ճեմարանի 25ամեայ յոբելեանը :

Մասնաւոր առաքելութեամբ մեր մէջ կը գտնուէր մեր սիրելի Շ. Նարդունին, որ արժանացաւ գաղութին ջերմ ընդունելութեան: Յանուն գաղթահայ վարչութեան, Պ. Ա. Սիւրմէնեան, քանի մը խօսքով բարի գալուստ մաղթեց մեր հիւրին: Ընկ. Վ. Համբարձումեան ներկայացուց Շ. Նարդունին իբրեւ գրագէտ եւ բանբեր նուիրակ Միջին Արեւելքի եւ Եւրոպայի տարագիր հայ բազմութեանց միջեւ: « Նարդունին Փարիզի փոշիները թօթափած իր ժողովուրդը փնտռելու ելաւ, բայց ո՛ւր որ եղաւ, իր ժողովուրդն ալ զինք փնտռելու ելաւ»:

Նարդունի, զգայուն շունչով եւ խոր յուզումով սկսաւ պատմել մեզ Միջին Արեւելքի բազմահոծ, կենսունակ եւ հայրենաբաղձ գաղութներու անհնարին ճիգերը՝ Հայը Հայ պահելու: Վայրկեան մը մեզ փոխադրեց Եդիպտոս, դիտելու «Յուսաբեր»ի գեղակերտ շէնքը, Մերճանեան արդիական մանկապարտէզը, ապա Լիբանան, Պէյրութի Ճեմարանը, Սայտայի շէն գաղութը, Հալէպի հայկական եռուզեռը, մահասարսուռ Տէր Զօրի եւ Ռաքքայի ծաղկած անապատները, Ամմանը, Երուսաղէմի վանքը, Թեհրանի բազմահազար աշակերտութիւնը, Սպահանը, Նոր Ջուղան, Ապատանը, Պաղտատը եւ Կիպրոսը: Շարժանկարի պէս մեր աչքերուն առջեւէնկ՝անցնէին տարագիր եւ հայրենակարօտ հայ բեկորները, ամենուրեք հայ մշակոյթի ջահը գրկած :

— « Ամէն տեղ նոյնն է մեր աննման ժողովուրդը : Կը շինէ գպրոց ու եկեղեցի, եկեղեցի ու գպրոց եւ կը բոլորուի անոր շուրջը: Մարդ հպարտ կը զգայ ինքզինքը, որ Հայ է ծնած: Եթէ օր մը մեռնիմ եւ կրկին աշխարհ գալու ըլլամ, դարձեալ Հայկ՝ուզեմ ծնիլ: Այնքան մեծ է սքանչացումս մեր ժողովուրդին վրայ : Մեծանուն Ահարոնեանի բառերով կ՝ըսեմ « Յարգանք քեզ, հայ ժողովուրդ » :

Ի վերջոյ բանախօսը մասնաւորաբար կանգ առաւ Պէյրութի Փալանճեան ճեմարանին վրայ, որուն 25ամեայ յոբելեանը կը տօնուի հայկ.բոլորգաղութներու մէջ: Յայտուն փաստերով ցոյց տուաւ այն անսահման զոհողութիւնները, որոնք եղած են մեր չորս առաքեալներու՝ Շանթի, Աղբալեանի, Օհանջանեանի եւ Իփէկեանի, ինչպէս նաեւ ուսուցչական կազմին եւ հայ ժողովուրդին կողմէ: Տագնապալի եւ դժուարին վերելք մը, որ Ճեմարանի շուրջ բոլորուած անձնուրացներու հաւատքին փառքը կը կազմէ :

Եւ խանդավառ ծափերու մէջ Նարդունի աւետեց .

— « Մարոքի հայութիւնը երկու բարերարներ տուած է Պէյրութի Ճեմարանին: Մէկը հանգուցեալ Աւետիս Զաքրեանը եւ միւսը, որ մեր մէջն է եւ քովս նստած — Պ. Յովհաննէս Գազանճեանը : Պ. Գազանճեան, յետ մահու իր ամբողջ հարստութիւնը՝ շուրջ քսան միլիոն ֆր. արժողութեամբ, կը կտակէ Ճեմարանին»:

Բուռն ծափերով ընդունուեցան այս խօսքերը, եւ իսկոյն, ընկեր Վ. Համբարձումեան, պատշաճ խօսքերով բոլորի ջերմ շնորհակալութիւնները յայտնեց Պ. Գազանճեանին, որ իր երկար տարիներու աշխատանքի պտուղը, ամբողջովին կը նուիրէ Պէյրութի 25ամեայ փարոսին Ճեմարանին :

Կարգը եկած էր Պ. Գազանճեանի :

Այս համեստ եւ պատուական ծերունին սկսաւ պատմել իր աստանդական կեանքը, իր ծննդավայր Մարզուանէն մինչեւ Փարիզ, Ալժերիա եւ Մարոք: Եւ յարեց. — « Մեծ բան մը չէ որ կը կտակեմ, բայց ինչ որ ունիմ, այսօր սիրով ու հըպարտութեամբ կուտամ իմ սիրելի ժողովուրդի ձեռակերտ Պէյրութի Ճեմարանին: Ճեմարանը մեր նոր սերունդին համար փարոս մըն է, եւ ես կը մաղթեմ ի սրտէ ,որ այդ փարոսը միշտ վառ մընայ, որքան ատեն որ տարագիր ենք: Այս օրերս, ամէն տեղ Ճեմարանի 25ամեայ յոբելեանն է որ կը տօնուի: Պէտք չէ միայն խօսքով տօնենք: Այդ առթիւ ես կը նուիրեմ 50 հազար Ֆրանք»:

Լռակեաց մեր սիրելի Սողոմոն Թէհլէրեանը իսկոյն ոտքի ելաւ, խանդավառ եւ ջերմ խօսքերով գնահատեց Պ. Գազանճեանի վեհանձնութիւնը եւ քաջալերեց բոլոր անոնք, որոնք Պ. Գազանճեանի նըման կ՝ուզեն նուէրներ ընել :

Եւ ահա, հայրենասիրական մթնոլորտի մը մէջ նուիրատուներն սկսան արձանագրուիլ: Կէս ժամուան մէջ գումարը բարձրացաւ աւելի քան երկու հարիւր հազար Ֆրանքի :

Շատերը քաղաքէս բացակայ ըլլալով, նպատակայարմար համարուեցաւ չփակել նուիրատուներու ցանկը: Շուտով կը զըրկուին նուիրատուներու անունները , եթէ անհրաժեշտ համարուի:

ԹՂԹԱԿԻՑ

ԽՄԲ.— Մարոքէն ստացած ենք նաեւ հետեւեալ նամակը, աւելի առաջ կատարուած հաւաքոյթի մը առթիւ.—

ԼՈՒՐԵՐ ՄԱՐՈՔԷՆ

ՌԱՊԱԹ, 17 Յունուար (Յառաջ).— Շնորհիւ համայնքին վարչութեան՝ որ իւրաքանչիւր Հայու անձնական հրաւէր ուղարկած էր, մեր հայրենակիցները հաւաքուեցան երէկ, Յունուար 16, Քազապլանքայի Յունաց սրահը: Ընտանիքները ամբողջութեամբ եկան, իսկ ուրիշներ մէկ երկու ներկայացուցիչներով: Ոմանք հարիւրաւոր քիլոմեթր ճամբայ կտրեցին ժամանակին հասնելու համար: Գաղութին մեծամասնութիւնը կը մասնակցի: Կաղանդի տօնը առիթ մըն էր:

Փափաք յայտնուեցաւ որ հանդէսը բացուի աղօթքով մը: Արտասանուեցաւ « Հայ Մերը», Սահակ Մեսրոպի եւ Գրիգոր Նարեկացիի անուշիկ ու աւանդական լեզուով, այսինքն գրաբար: Օրուան նախագահին բարեմաղթութիւններէն վերջ քննուեցան գաղութին վերաբերեալ հարցեր: Վիճաբանութիւնը կը վարէր Պ. Համբարձումեան: Խօսք տրուեցաւ տըրտունջ եւ գաղափար յայտնողներուն: Ատենապետը թելադրեց նոր սերունդը կապել մեր ազգային աւանդութեանց եւ հայերէն դաս տրուի: Այս խնդիրը կրնան լուծել ծնողքները եւ համայնքին վարչութիւնը, որուն նոր խորհուրդին անդամներն ալ ընտրուեցան բոլոր ներկաներու մասնակցութեամբ: Քուէ տուին թէ այր եւ թէ կին :

Պաշտօնական զեկուցումին յաջորդեց խնջոյքը: Փոքրիկներուն բաժնուեցաւ ուտելիք, նուէրներ , իսկ մեծերուն ըմպելի եւ անուշեղէններ: Եւ տաք մթնոլորտ մը ստեղծուեցաւ: Խօսեցանք հայերէն, զբաղեցանք Հայու հետ, լսուեցան հայերէն եղանակներ, պարեցին հայ զոյգեր :

Մարոքի ցանցառ հայութիւնը կարօտը կը քաշէ այսպիսի հաւաքոյթներու :

ԳՐԻԳՈՐ ԽԱՉԵՐԵԱՆ

ԻՆՉՊԷՍ ՈՉՆՉԱՑՈՒՑԻՆ ԼՃԷՆ

Մեր ցեղի նահատակութեան քառասնամեակի տխուր առթիւ եւ կնոջս Մաքրուհի Յովսէփեանի փափաքին վրայ գրի կ՝առնեմ իրենց շրջանին՝ Լճէի կոտորածը, այնքան , որքան կրնար տեսնել եւ ըմբռնել եօթը տարեկան աղջնակ մը: Եւ թող այս քանի մը տողերը ազդանշան մը համարուին Լճեցի մեր հայրենակիցներուն համար, որպէսզի աւելի մանրամասնութեամբ եւ ձեռնհասօրէն լոյս աշխարհ հանեն համատարած ահուսարսափը : Թող այդպէս բորբոքեալ մնայ մեր սրտի մեծ վէրքը, սերունդէ սերունդ, մինչեւ որ քաղաքակիրթ կոչուած մարդկութիւնը սթափի եւ ամչնայ ...

Սասունի արեւմտեան կողմը կը գտնուի Ծոփաց աշխարհը, որու գլխաւոր քաղաքներն են, Հայնի, Հազրօ, եւ Լճէ: Վերջինին բնակչութիւնը կը բաղկանար կէս առ կէս Հայերէ եւ իսլամ ցեղերու խառնուրդէ մը, — Թուրք, քիւրտ եւ Զազա: Զազաները խաշնարած էին, Քիւրտերը՝ ջորեպան, Թուրքերը պաշտօնեայ եւ տիրող տարը: Իսկ Հայերը կը տիրէին առեւտուրի եւ ամէն տեսակ արհեստի մէջ ,— երկաթագործութիւն , պղնձագործութիւն , կօշկակարութիւն, դերձակութիւն , բամպակագործութիւն ու երկրագործութիւն:

Հայ տարրը իր պապերէն սորված էր իր աշխատանքով ապրիլ եւ դիրքի տիրանալ, ինչպէս վայել է եւ բնական, բոլոր քաղաքակիրթ հասարակութեանց համար : Մինչդեռ իսլամ ցեղերու խառնուրդը մըզկիթներէն դաս կ՝առնէր թէ — «Աստուած իրեն ստեղծած էր «կեավուր»ին աշխատանքէն եւ բոլոր իրաւունքներէն օգտուելու համար»:

Հակառակ այս հոգեբանութեան, եթէ չհաշուենք գիւղերը պատահած կարգ մը անախորժութիւնները, քաղաքի բնակչութիւնը բնականոն յարաբերութիւններ կը պահէր իր հայ դրացիներուն հետ մինչեւ 1914ի նախօրեակը: Կատրեր էին « Ժէօն Թուրքեր»ը եւ վոհմակներով սկսան մտնել տգէտ ու անհաւատ ամբոխին մէջ , թունաւորելով Իսլամներու յարաբերութիւնը Քրիստոնեաներու հետ: Թուրքերու թելադրանքն ու համոզումն էր թէ, որքան «կեավուր» սպաննեն դրախտի դուռները այնքան լայն կը բացուին իրենց առջեւ : Այդ հեռանկարը, եւ ապագայ զոհերու լքեալ գոյքերուն տիրանալու տենչը յիմարացուցին արդէն իսկ տգէտ իսլամութիւնը որ ակռայ կը կճրտէր եւ յարմար առիթին կը սպասէր, անճիտելու համար դարեր շարունակ կթան կովու դեր կատարող հայութիւնը ...

Թալէաթի մարդակեր շունչը հասաւ նաեւ այս շրջանը: Թրքական բանակի մէջ եւ ռուսական ճակատին վրայ հայ – երիտասարդութիւնը կ՝ոչնչացնէին, ապա կուգային զոհերու ընտանիքներէն պահանջելու թէ ո՞ւր են իրենց մարդիկը , թէ ճակատին փախած են եւն.:

Երբ խեղճերը զարմացած եւ շփոթած գթութիւն կ՝աղերսէին , կը մատնուէին գանագոծութեան, անարգանքի եւ աւարի: Եւ այսպէս կը սկսէր սկիզբը այնքան եղերական վախճանի մը: Աղաւնիի միամտութեան տէր հայ դեղջուկը նոր սկսաւ մտածել իր ինքնապաշտպանութեան վրայ: Խոփ շինողը հրացան շինելու վրայ էր: Երբ Թահար աղաներն ու Ղալըպի նըման մարդագայլերը գործի սկսան : — Ձեռնարկեցին ընդհ. խուզարկութեան: Մասէյենց Երանոսը ձերբակալուելով տանջարան առաջնորդուեցաւ : Շիկացած պայտերով մարմինը տաղեցին, եղունգներն ու ակռաները քաշեցին զէնք պահանջելով: Հոգելոյս քաջորդին ոչինչ յայտնեց եւ մեռաւ այդ տանջանքին մէջ, միասին տանելով ամէն գաղտնիք ... Իր որդիներէն Խորէնն ու Բենիամինը ծառին կապելով բզիկ բզիկ ըրին, իսկ Յակոբը, Լուսինը եւ Խորէնի փոքրիկ որդին՝ Վահանը, հրաշքով ազատուած, Ամերիկա կը գտնուին այժմ: Ընդհանուր ջարդի ազդանշանը տրուած էր արդէն: Սկսան Հայերը շարան շարան դուրս հանել ու առաջնորդելով մօտակայ ձորերն ու հովիտները մերկացնելէ վերջ ոչնչացնել տանջելով, յօշոտելով: Արհեստաւորները պահելու միտք ունէին, բայց շատերը մերժեցին ուրանալ իրենց հաւատքը, գացին մեռնելու ցեղի ընտրանիին հետ: Եղան եւ ազատուողներ ալ որոնք երկար ատեն փաթթոց գործածեցին, երեսանց ուրանալով իրենց կրօնը, բայց առաջին իսկ առթիւ դարձի եկան եւ ապաստանեցան Տիդրանակերտ, Հալէպ եւն.: Քառասուն տարիներ անցան անկէ ի վեր, եւ մեր վէրքը կը մնայ նոյնքան խոր եւ արիւնոտ:

Կան տակաւին մարդիկ որոնք կը հաւատան Թուրքին արդարութեան, կողոպտուելով հանդերձ, ինչպէս տեսանք «Վարլըք վէրկիսի»ի առթիւ :

Կան ուրիշներ որոնք կը հաւատան օտարին օգնութեանը: Թողունք մէկն ու միւսը: Յաւէտ կեցցեն Սողոմոն Թէյլէրեանը եւ իր նմաններովը, կեցցեն Թորլաքեանները, որոնք Սուրբ Սարգսեան հարուածներով վերջ տուին անարգ Թալէաթներու, Ճէմալ Ազմիներու, Ճիւան –

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (41)

ՍՊԱՆՆՈՒԱԾ ԱՂԱՒՆԻՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Ժ.

Ես յանցաւոր, որովհետեւ անմեղ եմ եղել, միամիտ եմ եղել: Յանցաւոր, որովհետեւ աշխարհիս վրայ ,մարդկանց վրայ մաքուր, պայծառ հայեացք եմ ունեցել : Յանցաւոր, որովհետեւ կուսական անփորձութեանս մէջ իմ անբիծ, անարատ սիրտը հաւատացել է մի մարդու, որ անխիղճ կերպով խաբեց ինձ, գործածեց սպիտակ ձեռնոցի պէս եւ կեղտոտելուց յետոյ դէն շպրտեց իբրեւ այլեւս անպէտք մի իր, որոպէսզի տարիներ անցնելուց յետոյ, երբ ես հազիւ հազ հոգու անդորրութիւն էի ձեռք բերել, նորից գայ «ցինիկաբար» անարգելու իմ կանացի առաքինութիւնը, պղծելու իմ ընտանեկան սրբութիւնը, ծաղրելու իմ մարդկային արժանապատուութիւնը, որպէս թէ ես էլ նոյն տեսակ չունն եմ, ինչպէս է ինքը ... Ո, այս անիրաւ աշխարհ է, ինչ անիրաւ... Այս ինչ անտարբերութիւն եւ անարդարութիւն է, որ տեսնում եմ շուրջը ... ո՞ր մեղքիս համար է, որ գցել են ինձ այսպէս մենակ, անօգնական ...

Վերջին խօսքերի հետ, նրա մինչ այդ անզուսպ ցասումով վառուող աչքերը յանկարծ լցուեցին անզօրութեան առատ արտասուքներով, նա ընկաւ աթոռի վրայ, դէմքը ծածկեց ձեռքերով, եւ մի խելագար հեկեկանք սկսեց, վեր ու վար նետել նրա մարմինը, ջղային ուժգին ցնցումներով :

Սկզբում նրա կատաղի ցասումը, որ անշուշտ հետեւանք էր իմ անզգոյշ խօսքերին, եւ ապա այդ յուսահատական հեկեկանքը, որ համակեց ինձ անհուն կարեկցութեամբ, այն աստիճան ազդել էին ինձ, որ ես կատարելապէս սառել, կարկամել էի, չիմանալով ինչ ասեմ, ինչ անեմ, որ ուղղեմ սխալմունքս եւ հանգստացնեմ նրան :

Բարեբախտաբար այդ միջոցին ներս վազեցին վախեցած մի կողմից Գարեգինը, միւս կողմից աղախինը, բայց Սառան նրանց տեսնելուն պէս վեր թռաւ, ոտը կատաղի թափով խփեց յատակին եւ ծկլթաց.

— Կորէք... կորէք ամէնքդ էլ ... ոչ ոքի չտեսնեմ ... անխիղճներ, անաստուածներ ...

Ու, նորից ընկնելով աթոռի վրայ, շարունակեց իր խելագար հեկեկանքը, աւելի ուժգին ցնցումներով :

Ինձ ուրիշ բան չէր մնում, եթէ ոչ անմիջապէս հեռանալ :

Ու դուրս եկայ հոգեկան այնպիսի մի ծանր ճնշման տակ, որպիսին չէի զգացել կեանքումս: Կանխապէս արդէն զգում էի, որ ակամայից մի մեծ դժբախտութեան պատճառ էի դարձել, եւ այդ գիտակցութիւնը շիկացած երկաթի պէս չանթում էր ուղեղս :

ԺԱ.

Այդ երեկոյ պարապելու ոչ մի տրամադրութիւն չունէի, ուստի ինքս ինձ մի քիչ ցրուելու համար, ճանապարհին մտայ թատրոն: Բայց երկար դիմանալ չկարողացայ, եւ հազիւ հազ մինչեւ առաջին գործողութեան վերջը մնալուց յետոյ, վեր կացայ, որ տուն գնամ Հաշիւ տալու ինձ այդ օրուայ տպաւորութիւններիս մասին , որոնք քանի գնում՝ այնքան աւելի ու աւելի տիրապետում էին ինձ :

Դուրս գալով դահլիճից, քայլերս ուղղեցի դէպի հանդերձասրահը, տեսնում «Ֆոեէեում» խռնուող հասարակութեան մէջ դէմս ելաւ Թուսեանը երկու տիկնոջ հետ, որոնք թեւանցուկ՝ բարձրաձայն ծիծաղում էին նրա մի ինչ որ, ըստ երեւոյթին շատ զուարճալի պատմութեան վրայ: Մէկը Տիկին Սարումեանն էր — բարձրահասակ ու հաստլիկ, կրկնակի կըզակով եւ դեղձան մազերի մէջ հուրհրատին տուող ծամակալներով. միւսին չէի ճանաչում. — երկուսն էլ պճնուած, քրսուած եւ չափազանց ուրախ տրամադրութեան մէջ: Տիկին Սարումեանի հետ սովորական հարցուբարեւը փոխանակելուց եւ միւս տիկնոջ հետ ծանօթանալուց յետոյ ասացի .

— Կը ներէ՞ք, որ ձեր հետաքրքրական « կավալերին » մի քանի րոպէով անջատեմ ձեզնից :

— Տարէք թէկուզ բոլորովին , բացագանչեց Տիկին Սարումեանը քրքջալով , սպաննեց, այնքան ծիծաղեցրեց :

ՆԱՐԴՈՍ

(Շար.)

ՅՈՒՐԱՔԱՆՉՅՈՒՐ ՎԱՂՈՒՊԱՏՓՈՆԳԵՑ

•

ՀՈՒՇԱՐԱՆ ՄԵԾ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ

Հայաստան (Տաճիկ Մխիթարյան) Ես տնտեսական չքնաղ հանգամանքներուն մեջ, ոչ միայն ինծի համար, այլև ամբողջ ազգի մը համար, ամենամեծ ուրախությունն եմ զգացած, որ ինծի ներկայացուցիչ ընտրեցին Ամերիկայի հայ գաղթականները։ Ես գիտեի, որ ամերիկահայ գաղթականությունը ունի իր ներկայացուցիչները, որոնք ամենայն ազատությամբ կրնան խոսիլ իրենց ընտրողներուն անունով

× Կը հաստատուի թէ ամերիկեան 7րդ նաւաբաժինը կազմ եւ պատրաստ կը սպասէ Ֆորմոզայի ջուրերուն մէջ, 300 օդանաւերով, ի հարկին կարգ մը գործողութիւններ կատարելու համար: Միեւնոյն ատեն պիտի օգնէ պարպելու Թաշէն կղզիները: Կը հաստատուի նաեւ թէ Այզընհաուըր ինք պիտի որոշէ ամերիկեան զօրքին գործածութիւնը՝ Ֆորմոզան պաշտպանելու համար:

× Անգլիոյ արտաքին նախարարը տեսակցութիւն մը ունեցաւ հնդիկ պատուիրակին հետ, այն վստահութեամբ թէ Հնդկաստանի վարչապետը կրնայ բարեկամաբար ազդել Չինաստանի վրայ, միջին ճամբայ մը գտնելու եւ չարը խափանելու համար: Չինաստանի վարչապետը նամակ մը ուղղած է Հնդկաստանի վարչապետին, Պ. Ներուի, որ Լոնտոն պիտի երթայ, մասնակցելու համար բրիտանական Հասարակապետութեան խորհրդաժողովին:

Նոր Չինաստանի հեռագրական գործակալութիւնը անդամ մը եւս բողոքելով ամերիկեան նաւաբաժնին ներկայութեան դէմ եւ արձանագրելով այն զրոյցները թէ հիւլէական զէնքեր կը փոխադրուին, կ'ազդարարէ.— «Չինաստան վճռած է հարուածին հարուածով պատասխանել, եթէ հիւլէական յարձակում կատարուի: Մենք պէտք չունինք մեր հիւլէական ռումբերը շինելու, վասն զի մեր զինակիցները ի հարկին պիտի ճարեն մեզի»:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

Ա. ՄԻԿՈՅԵԱՆ ներկայ եղաւ Հնդկաստանի անկախութեան տարեդարձին առթիւ սարքուած ընդունելութեան, Մոլոթովի եւ միւս նախարարներուն հետ: Նախկին նախարարը թեկնածու ներկայացած է Գերագոյն Խորհուրդի ընտրութեանց առթիւ, Ռոստով – Տօնի շրջանէն.

ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐ կուսակցութեան Կեդր. Կոմիտէի արտակարգ նիստին մէջ, մանրամասն տեղեկագիր մը կարդաց Ժաք Տիւքլօ, առաջարկելով շարունակել պայքարը Փարիզի համաձայնութեանց վաւերացման դէմ: Ժողովը մէկ տարուան համար արտաքսեց Կեդր. Կոմիտէին քարտուղարը, Օկիւստ Լըքէօր:— Մորիս Թորէզ ճառ մը խօսելով թելադրեց շարունակել պայքարը Գերմանիոյ վերազինման եւ հիւլէական պատերազմի վտանգին դէմ:

ԱՐԱԲ ՎԱՐՁԱՊԵՏՆԵՐՈՒ Գահիրէի ժողովը առջի օր լսեց Իրաքի պատուիրակին զեկուցումը, թուրքեւիրաքեան համաձայնութեան մասին: Պ. Ֆատըլ Ճէմալի բացատրեց թէ այդ համաձայնութիւնը կը նախատեսէ միայն զինուորական տեղեկութիւններ փոխանակել, պաշտպանելու համար որեւէ յարձակման դէմ: Այս առթիւ կ'ըսուի թէ Թուրքիա պատրաստ է մասնակցելու իրենց պաշտպանութեան, եթէ յարձակում կրեն: Եդիպտոսի վարչապետը դիտել տուաւ թէ Թուրքիա չի կրնար միեւնոյն ատեն գործակցիլ արաբական երկիրներուն եւ Իսրայէլի հետ, զինուորական եւ տնտեսական յանձնառութիւններ ունենալով այդ երկրին հետ:

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ համայնավար կուսակցութեան անդամներէն սեւամորթ մը, Քլոտ Լայթֆութ, «ոճրագործ» յայտարարուեցաւ Շիքակոյի մէկ ատեանին կողմէ: Եթէ դատապարտուի, օրէնքը մինչեւ տասը տարի բանտարկութիւն եւ 10·000 տոլար տուգանք կը տրամադրէ: Իրաւադիտական շրջանակները մեծ կարեւորութիւն կ'ընծայեն այս դէպքին, որ կրնայ տեղի տալ նոր դատաքննութեան մը:

ՏՈՒՐՔԵՐՈՒ կանխավճարի համար պայմանաժամ նշանակուած է Փետր. 15: Թերացողները տասը առ հարիւր աւելի պիտի վճարեն:

ՄԱՀՈՒԱՆ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԵՑԱՆ երկու Սիոնականներ, Գահիրէի մէջ, իբրեւ անդամ լրտեսական ցանցի մը: Մէկը, Տոքթ. Մարզուք, 28 տարեկան, Ֆրանսական հպատակ է եւ վիրաբոյժ Գահիրէի հրէական հիւանդանոցին մէջ: Միւսը: Աղար, 26 տարեկան, դասախօս է: Երկուքն ալ կը դատուէին ուրիշ 13 ամբաստանեալներու հետ, որոնց մէկը անձնասպան եղաւ բանտին մէջ, Դեկտ. 21ին: Ուրիշ երկու ամբաստանեալներ ալ դատապարտուեցան ի բացակայութեան:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻ

Այս կիրակի, պիտի պատարագէ Տ. Պսակ քհնյ. Հայրապետեան: Մասնաւոր հոգեհանգիստ պիտի կատարուի Վ. Ճընտիկեան գերդաստանի ննջեցեալներու յիշատակին:

ՏՕՆԱԾԱՌ ԽՆՋՈՅՔ

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐՈՒԱՆ ԱՌԹԻՒ

Կազմակերպուած է Ֆ. Կ. Խաչի մասնաճիւղին կողմէ, այս կիրակի Յոյներու սրահին մէջ (5 ռիւ Պօնըֆուա) ժամը 3ին:

Գեղարուեստական բաժին, արտասանութիւն, հայկ. պարեր եւ շարժանկար մանուկները զուարճացնելու համար: Ժամը եօթէն մինչեւ ժամը 10 եւրոպական պար: Ճոխ պիւֆէ, դիւրամատչելի գիներով:

ՏԱՐԵՄՈՒՏԻ ԳԻՆԵՁՕՆ

Ի նպաստ Ժանթիյիի, Պիսէթրի, Փորթ տ'Իթալիի շրջանի հայկ. դպրոցին:

Նախագահութեամբ եւ սեղանապետութեամբ վաստակաւոր դերասան Ա. ԳԸՄԲԷԹԵԱՆի:

Այս շաբաթ ժամը 20·30ին, Ժանթիյիի Նախկին Ռազմիկներու սրահին մէջ, 17 ռիւ Ռէմօն Լըֆէպիւռ:

Կը հրաւիրուի շրջանիս երկսեռ հասարակութիւնը միասին վայելելու այս բացառիկ խնջոյքը:

Երգ, պար եւ հայկ. երգապնակներ:

Հաճելի մթնոլորտ:

ՄՈՒՐԱՏԻ ՕՐԸ

Սեբ. «Մուրատ» Ուսումնասիրացի Տէսինի մասնաճիւղը մեծ պատրաստութեամբ կը տօնէ Սեբաստացի Ազգ. հերոս

ՄՈՒՐԱՏԻ ՕՐԸ

Այս կիրակի ժամը 15ին Փոն տը Շէրիւի յունական սրահին մէջ:

Տօնակատարութենէն վերջ պիտի ներկայացուի Երուանդ Օտեանի

«ՉԱՐՇԸԼԸ ԱՐԹԻՆ ԱՂԱ»Ն

Երեք արար, երեք ժամ անընդհատ ծիծաղ: Ղեկավարութեամբ Պ. Միրիճան Շիրվանեանի եւ սիրայօժար մասնակցութեամբ կարող ուժերու:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Ֆ. Կ. Խաչի Պանեէօ Քաշանի մասնաճիւղս շնորհակալութեամբ ստացած է Տակառեան եւ Շիրինեան ընտանիքներէ 2000 Ֆրանք փոխան ծաղկեպսակի, Օր. Մառօ Թագւորեանի մահուան առթիւ: Նոյն առթիւ Օր. Սաթենիկ Տակառեանէ հինգ հարիւր Ֆրանք:

•

ՄԱՐՍԷՅԼ.—Այրի Տիկին Պայծառ Տէրտէրեան եւ զաւակները, Տիկին Պաղտատ Տէրտէրեան, Տէր եւ Տիկին Սերովբէ Նըշան եւ զաւակները եւ բոլոր բարեկամները իրենց խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնեն Համախարբերդի Մարսէյլի եւ Սէնթ Անթուանի մասնաճիւղերուն, Հ.Մ.Ը.Մ. եւ Շէյխ Հաճիի գիւղի միութեանց, ինչպէս նաեւ ամէն անոնց որոնք անձամբ, նամակով, հեռագրով ցաւակցութիւն յայտնեցին, իրենց ամուսնոյն, զաւկին՝ եղբօր եւ ազգականին

ՊՕՂՈՍ ՏԷՐՏԷՐԵԱՆի

մահուան առթիւ: (25 Դեկտ.):

Հոգեհանգիստը պիտի կատարուի Փետրուար 6, կիրակի օրը, Փրատոյի եկեղեցւոյ մէջ:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Պ. Օհաննէս Գուլոյեան (Հայաստան), կը փնտռէ իր եղբայրը՝ Յարութիւն Գուլոյեան, հօր անունը Աւետիս, մօրը՝ Մարիամ (Եոզկատցի), ինք Պոլսոյ որբանոցն էր ուրկէ գացած է հին Յունաստան եւ յետոյ Փարիզ: Տեղեկացնել՝ Յակոբ Հարիթեանի՝

4, Rue de Londres, Alfortville, Seine

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՄՇԱԿ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՆՇԱՆ ՓԱԼԱՆՃԵԱՆ ՃԵՄԱՐԱՆԻ

ՔՍԱՆՀԻՆԳԱՄԵԱՅ ՅՈԲԵԼԵԱՆԻ

ՀԱՆԴԻՍԱՒՈՐ ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ԿՐԹԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ԲԱՐՁՐ ՀՈՎԱՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ

Տեղի պիտի ունենայ Սորպոնի մեծ ամփիթատրոնին մէջ, 27 Փետրուար, կիրակի, ժամը 15ին:

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է

Այս առթիւ հրապարակ հանուած են նուիրատոմսեր:

Բոլոր նուէրները պիտի ծանուցուին «Յառաջ»ի մէջ:

Ձեր նուէրները կրնաք զրկել նաեւ «Յառաջ»ի կամ հայ գրավաճառներուն միջոցաւ, կամ յանձնել անոնց որ պիտի ներկայանան, փոխան ստացագիր – նուիրատոմսի:

«ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ»Ի ԱՌԹԻՒ ԽՆՋՈՅՔ—ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Նախաձեռնութեամբ Տարօն Տուրուբերանի Հայր. Միութեան:

Կիրակի, 27 Փետրուար, ժամը 15էն 24: Սալ Ֆրանքօ Պելժի մէջ, 59 ռիւ Վէրնիօ, մէթրօ Թոլպիաք եւ Կլասիէռ, օթօպիւս 62 թիւ, Սթասիօն Վէրնիօ:

Կը նախագահէ Պ. ԽԱՉԻԿ ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ

Կը խօսին Պ. Պ. ԼԵՒՈՆ ՏՕՆԻԿԵԱՆ եւ ՆՇԱՆ ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆ:

Կ'երգեն Ստեփան Պօղոսեան, Տիկին Արմենուհի Գեւոնեան, Տիկին Արաքսի Մուրատեան, Տիկին Լուսիկ Ամիրեան եւ Օր. Շաքէ Պէնկեան: Կը նուագէ Պ. Մեսումենց:

Կ'արտասանեն Զոհրապ Մուրատեան, եւ Մխիթարեան վարժարանի աշակերտներէն Մուրատ Սարգիսեան եւ Յովսէփ Տօնիկեան:

Քանի մը սիրողներ կը պարեն Մշոյ Քոչարին եւայլն:

Նուագախումբ ԿԱՐՕ ՍԱՐԵԱՆի:

Ճոխ եւ մատչելի պիւֆէ:

Մուտք 200 Ֆրանք:

ՓԱՐԻԶԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴԸ ՊՈՄՈՆԻ ՄԷՋ

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Պոմոնի թաղ. խորհուրդը կը ծանուցանէ թէ Հայր. Պատուիրակ Գեր. Տ. Սերովբէ Ծ. վրդ. Մանուկեան Ս. պատարագ պիտի մատուցանէ եւ պիտի քարոզէ Պոմո՛ի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ մէջ այս կիրակի առաւօտ: Սիրով կը հրաւիրուի ժողովուրդը:

ԽՆՋՈՅՔ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Ֆ. Կապոյտ Խաչի Սէն Լուի մասնաճիւղը կազմակերպած է ընկերահամակրական խնջոյք մը, այս շաբաթ ժամը 21ին, Ազգ. դպրոցին մէջ:

Սիրով կը հրաւիրուին բոլոր ընկերուհիները եւ բարեկամները:

— ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ —

ՓԱՐԻԶ.— Հ. Յ. Դ. «Փոթորիկ» խումբի ժողովը այս երկուշաբթի ժամը 21ին Լը Ռէժանի վերնայարկը: Կարեւոր օրակարգ:

ՍԱՐՍԷԼ.— Հ. Յ. Դ. «Վարդան» ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր ընկերները, այս շաբաթ իրիկուն ժամը 20·30ին, Սարսէլի ծանօթ հաւաքատեղին: Խիստ կարեւոր օրակարգ: Բացակաները նկատի պիտի առնուին:

ՇԱՒԻԼ.— Հ. Յ. Դ. «Արզութեան» խումբի ժողովը այս շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, սովորական հաւաքատեղին: Կարեւոր օրակարգ:

ԱՆԻԷՌ ՊՈՒԱ ՔՈԼՈՄՊ.— Հ. Յ. Դ. Արամ ենթակոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ իր շրջանի ընկերները այս երկուշաբթի ժամը 21ին, ծանօթ հաւաքատեղին: Կարեւոր օրակարգ:

ԿՐԸՆՈՊԼԸ.— Հ. Յ. Դ. Եօթնեղբայրեան ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրն բոլոր ընկերները այս շաբաթ ժամը 20·30ին, դպրոցի սրահը: Կարեւոր օրակարգ: Բացակաները նկատի կ'առնուին:

ՍԵԲ. ՄՈՒՐԱՏ Ուս.ը ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր անդամները եւ հայրենակիցները այս կիր. ժամը 15ին Իսիի Խրիմեան սրահը: Կը խնդրուի բոլորէն ներկայ ըլլալ:

ՀԱՄԱԽԱՐԲ. Հայր. Միութեան Վալանսի մասնաճիւղին ընդհ. ժողովը այս կիրակի առաւօտ ժամը 10ին, Քաֆէ Գոհարի սրահը: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը շատ կարեւոր է:

ՀԱՄԱԽԱՐԲ. Հայր. Միութեան Լիոնի մասնաճիւղին ընդհ. անդամական ժողովը այս շաբաթ ժամը 20·30ին, սովորական հաւաքատեղին: Բոլոր անդամներուն ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ ՆԻՍԻ ՄԷՋ

Նիսի Կրօն. ընկերակցութեան վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ այս շաբաթ առաւօտ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ մէջ յաւէտ ողբացեալ Նուարդ Գ. Կիւլպէնկեանի ծննդեան տարեդարձին առթիւ, ինչպէս եւ ազգային բարերար տիար Գալուստ Կիւլպէնկեանի առողջութեան համար մաղթանքներ պիտի ըլլան:

Կը հրաւիրուի գաղութը իր յարգանքը մատուցանելու:

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Արշակ Արզուեան եւ զաւակները կը ծանուցանեն թէ հոգեհանգիստ պիտի կատարուի այս կիրակի, Ս. Յովհաննէս Մըկրտիչ եկեղեցիին մէջ, 15 ռիւ Ժան Կուժոն, իրենց կնոջ եւ մօր՝ Մարի Արզուեանի մահուան քառասունքին առթիւ: Կը հրաւիրուին յիշատակը յարգողները:

Imp. Araxes - 46, Rue Richer. Paris (9e)

ԱՅՍ ԿԻՐԱԿԻ ԺԱՄԸ ՃԻՇԴ 8.45ԻՆ

Իէնայի թատրոնը, 10 Ավընիւ տ'Իէնա

ԴԵՐԱՍԱՆ Գ. ՏԷՐՎԻՇԵԱՆ

Կը ներկայացնէ եւ կը խաղայ

Յ. ՊԱՐՈՆԵԱՆԻ ՇՈՂՈՔՈՐԹԸ

Կատակերգութիւն երեք արար,

ԳՐԻԳՈՐ ՎԱՀԱՆԻ ԱՌԱՆՑ ՍԻՐՈՅ

Տաղաչափուած տռամ մէկ արար

Կը մասնակցին Տ. Նշանեան, Լ. Համբարձ, Քնար Ազնաւորեան, Մարկրիթ Ադամեան, Մ. Միհրան Ժագ Սթէֆանօ, Հայկուհի Խտըշեան եւ Նուրհան Մարգարեան: Խնամուած բեմադրութիւն

Տոմսերը կը ծախուին միմիայն գրատուն Հրանտ Բալուեան

43, Rue Richer, Paris (9e). Tél. Pro. 25-46.

Տոմսերու գին՝ 300, 200 եւ պատւոյ տոմս:

ԱՄԷՆ ՏԵՂ ՓՆՏՌԵՑԷՔ

Պ Ո Ս Ֆ Ո Ր

Հռչակաւոր ՀԷԼՎԱՆ եւ ԼՈՔՈՒՄԸ, բոլոր հայ նպարավաճառներուն քով

Զանազան բոյրերով, նուշով եւ կաղինով պատրաստուած տեսակներ:

Բժիշկներու խսկ կարծիքով ԼՈՔՈՒՄՆ ու ՀԵԼՎԱՆ կը պարունակեն մեծագոյն չափով գոլ (քայոր)

ԱՐՏԱԾՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

2, RUE LOUIS ASTOUIN, MARSEILLE

ՅԱՐԱՏ

ՕՐԱԹԵՐԹ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

Fondé en 1925 — Tél.: PRO. 86-60

Le Directeur : SCH. MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, Rue de Trévise, Paris-9e

C.C.P. Paris 1678-63 — R.C.Seine 376.286

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ տարեկան 3000 փր., վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 փր. կամ 10 $, հատը 12 փր.

ԿԻՐԱԿԻ 30 ՅՈՒՆՈՒԱՐ

DIMANCHE 30 JANVIER 1955

31ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7585 31e ANNEE — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 11ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 2996

ՄԵՐ ԽՕՍՔԸ

« ՀԱՆԴԵՐՁ ԸՆՏԱՆԵՕՔ »

Այսօր տեսութիւն մը եւս հրատարակած ենք « ընթերցողի տաղնապ»ի մասին :

Մեր աշխատակիցները եւ պաշտօնակիցները վերլուծումներ կատարած ատեն, կը յիշեն զանազան պատճառներ :

Ինչո՞ւ չեն կարդար : Ինչո՞ւ այնքան քիչ կը կարդան, թերթ կամ դիրք :

Այս այն ժողովուրդը չէ՞ որ Արեւմուտքի յառաջապահը կը համարուէր Արեւելքի մէջ, որ իրաւամբ կը պարծենայ իր մշակոյթով :

Այսքան չո՞ւտ պիտի ցամքէին ոգեւորութեան աղբիւրները :

Եւ կամ հայերէն հրատարակութիւնները այլեւս գոհացում չե՞ն տար իրենց : Վա՞ր կը մնան իրենց մտաւոր մակարդակէն :

Կրնաք բազմապատկել հարցումները, առանց որոշ եզրակացութեան մը յանգելու :

Կը կարծենք թէ տագնապին գլխաւոր պատճառը հոգեբանական է :

Շատերը քառասուն տեսակ միջավայր փոխեցին եւ դարձան աշխարհաքաղաքացի : Այլեւս չեն հետաքրքրուիր «հայկականութեամբ» :

Այսպիսիներու համար նախանձախնդրութիւն ազգային արժէքներու հանդէպ՝ կը նշանակէ յետադիմութիւն :

Կը վախնան որ ետ մնացած կ'ըլլան, եթէ երկու հայերէն դիրք ունենան հարիւր օտարալեզու հրատարակութեանց հետ :

Իրենց համար շատ աւելի արժէք ուսի հեշտագրգիռ վէպ մը քան հայկական գրականութեան գոհար մը :

Ասոնք հայկական դպրոց ալ գացած են եւ գիտեն մայրենի լեզուն :

Երբ տակաւին գաղթական չէին, հաճոյքով կը փնտռէին հայերէն թերթն ու շիրքը : Եւ կը փոխանակէին իրարու հետ :

Հիմա դարձեն ե՛ «եւրոպացի» կամ «ամերիկացի» : Դրացին Ֆրանսերէն, անգլերէն կամ իտալերէն կը կարդայ : Իրենք ինչո՞վ ետ կը մնան :

Եւ յուշիկ – յուշիկ մէկդի կը դնեն ինչ որ հայկական է : Ոչ դիրք, ոչ ալ թերթ : Եթէ նոյնիսկ ունենան, տհաճութեամբ կը նային վրան : Խորթ կ'երեւայ իրենց :

Խնդիր չէ թէ ո՛վ տուած կ'ըլլայ չտեսութեան առաջին օրինակը : Հայրի՞կը, մայրի՞կը թէ տղան :

Կը բաւէ որ «հոգեփոխութիւնը» կատարուեցաւ անդամ մը, այս կամ այն ձեւով :

Վարակումը կը տարածուի անզգալաբար : Կը սկսին հայկականութենէ խրտչիլ՝ «հանդերձ ընտանեօք» : Կը փորձեն իրարու հետ մրցիլ՝ դրացիէ դրացի եւ ընտանիքէ ընտանիք :

Արդէն իսկ անչափելի խորութեան մը հասած է այս նորօրինակ «դարձը», երեսուն տարուան խաւ մը կապած ըլլալով :

Այլ եւս հեգնութիւն չէ՞ խօսիլ նոր սեբունդի փրկութեան մասին, երբ արդէն օտարոտի ջերմանոց մը բացուած է տուներու մէջ, այլազան տունկեր մշակելու համար :

Երբ երէկուան ուսումնականները խաչ քաշած են ազգային դիտակցութեան եւ պատուախնդրութեան վրայ, «հանդերձ ընտանեօք», այլեւ ո՞ր հրաշագործ ուժը պիտի կրնայ կասեցնել կամ սահմանափակել այլասերման յորձանքը :

Ի՞նչ օգուտ երեսանց պարծենալ մեր դարաւոր մշակոյթով եւ ուրիշ վաստակներով, երբ չենք ուզեր տէր ըլլալ անոնց : Երբ հայերէն կարդալու պարտականութիւնն անդամ աւելորդ նեղութիւն կը համարինք :

Որ եւ է անցեալ փառք չի կրնար փրկել մեզ, եթէ թոյլ տանք որ հայերէն հրատարակութիւնները թաղուին փոշիներու տակ, փոխանակ խանդավառելու մեզ :

Շ.

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԾԱՆՐ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆ ԾԱՅՐ. ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ ՊԻՏԻ ԳՈՒՄԱՐՈՒԻ ՎԱՂԸ, ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

ԱՆԳԼԻԱ ԿԸ ՄԻՋԱՄՏԷ,— ՄՈԼՈԹՈՎԻ ԲԱՑԱՍԱԿԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ

Բոլոր տեղեկութիւնները կը հաստատեն թէ կացութիւնը պղտոր է Ծայր Արեւելքի մէջ, իբրեւ հետեւանք համայնավար Չինաստանի յարձակողական դիրքին եւ Մ. Նահանգներու նախագահին տրուած լիազօրութեանց :

Կացութիւնը մտահոգութիւն կը պատճառէ մասնաւորապէս Լոնտոնի մէջ, ուր պիտի գումարուի բրիտանական Հասարակապետութեան խորհրդաժողովը : Մինչ այս մինչ այն, Մոսկուայի բրիտանական դեսպանը իր կառավարութեան հրահանգով դիմեց Պ. Մոլոթովի եւ բացատրեց թէ անհրաժեշտ է հասկցնել Չինաստանի որ տեղի չտայ դէպքերու, աւելի ծանրացնելով կացութիւնը : Միեւնոյն ատեն յայտնեց թէ Ապահովութեան Խորհուրդը նիստի հրաւիրուած է Նոր Զելանտայի կողմէ որուն ներկայացուցիչն է հերթական նախագահը : Փեքինի անգլիական դեսպանն ալ նոյնիմաստ դիմում մը կատարեց : Ապահովութեան Խորհուրդին պիտի հրաւիրուի նաեւ Չինաստանի կառավարութիւնը : Արեւմտեան գլխաւոր պետութիւնները հաւանութիւն յայտնած են այս ձեռնարկներուն : Անգլիա ամէն բանէ առաջ ուղած է ապահովել Մ. Նահանգներուն հաւանութիւնը, ինչպէս եւ ապահովել որ առարկութիւն չընէ, երբ չինական պատուիրակութիւն մըն ալ հրաւիրուի Նիւ Եորք :

Այս ձեռնարկները հազիւ կատարուած, Մոսկուա ժխտական դիրք մը բռնեց, լակոնական պատասխաններ տալով բրիտանական դեսպանին : Կրկնեց թէ Մ. Նահանգները ուղղակի պատասխանատու են ներկայ կացութեան, թէ յարձակողական դիրք մը բռնած են, թոյլ չտալով որ Չինաստան գրաւէ Ֆորմոզան եւ Փեսքատորեան կղզիները : Մոլոթով միեւնոյն ատեն դիտել տուաւ թէ Մ. Նահանգները այդպիսի ձեռնարկներ պիտի չկատարէին, եթէ Մեծն Բրիտանիան ուժ տուած չըլլար : Եւ վերջապէս յիշեցուց թէ Մ. Նահանգներուն ձեռք առած միջոցները « ծանր սպառնալիք մը կը կազմեն, իբրեւ նախանշան նոր պատերազմի մը » :

Հակառակ այս ժխտական պատասխանին ամէն յոյս կորսուած չի համարուիր Անգլիոյ մէջ : Բանդէտներ դիտել կուտան թէ Խ. Միութեան արտաքին նախարարը չէր կրնար հրապարակաւ պարսաւել Չինաստանի անհաշտ ընթացքը :

Ուրիշ պարագաներ ալ կը հաստատեն թէ կացութիւնը ծանր է Ծայր. Արեւելքի մէջ : Քանատայի վարչապետը զեկուցում տալով երեսփ. ժողովին առջեւ, ըսաւ թէ Ծայր. Արեւելքի գործերը օրակարգի գլխաւոր նիւթը պիտի կազմեն բրիտանական Հասարակապետութեան վարչապետներու ժողովին մէջ : Եւ աւելցուց. — «Միջազգային կացութիւնը իսկապէս ծանրը է ներկայիս » :

Հնդկաստանի վարչապետը, Նեհրու, որ նոյնպէս Լոնտոն պիտի գտնուի, կ'ուզէ միջնորդի դեր կատարել : Այս առթիւ կը հերքուի այն լուրը թէ Չինաստանի վարչապետը նամակ մը յանձնած է Պ. Նեհրուի : Չինական դեսպանը որեւէ բաղձանք յայտնած չէ Հնդկաստանի միջնորդութեան մասին : Ընդհակառակն, կրկնած է Փեքինի անթելին մեղադրանքները՝ Մ. Նահանգներուն դէմ եւ պնդած թէ վճռած են ազատագրել Ֆորմոզան :

«Ներքին խնդիր մըն է այս, ըսած է, եւ Ազգաժողովը իրաւունք չունի միջամտելու» : Բայց եւ այնպէս, Հնդկաստանի վարչապետը մասնաւոր տեսակցութիւն մը պիտի ունենայ Պ. Իտընի հետ, Լոնտոնի խորհրդաժողովին բացումէն առաջ :

× Մ. Նահանգներու Ծերակոյտը շաբաթ օր երեքի դէմ 85 ձայնով քուէարկեց Այզընհաուըրի պահանջած լիազօրութիւնը, պաշտպանելու համար Ֆորմոզան եւ Փեսքատորեան կղզիները : Քուէարկութիւնը տեղի ունեցաւ գիշերա[illegible] :

(Շարուն կարդալ Գ. էջ)

❖ ՕՐԸ ՕՐԻՆ ❖

*

ՈՐՊԷՍԶԻ ՉՄՈՌՆԱՔ ...

Անհատ Հրատարակչական մը, Էտվան, պիտանի գիրքեր կը հրատարակէ Պէյրութի մէջ, ընտիր տպագրութեամբ : Գեղարուեստական կողքերով և պատկերազարդ :

Երէկ ստացայ վերջինը, Ինտրայի «Նեբաշխարհ»ը :

Շատ է խօսուած այս գրքի մասին եւ ես այստեղ նոր գրախօսական մը չէ որ պիտի փորձեմ :

Գրքին յառաջաբանը կը պարունակէ եղերաբախտ գրագէտին սպանութեան պարագաները, որոնք տակաւին շատ քիչերուն ծանօթ են :

Պատմութիւնը ուրիշ ատեն ալ հրատարակուած է, բայց եւ այնպէս ուզեցի ամփոփել, որպէսզի չմոռնաք : Մանաւանդ որ, Հայաջինջ Սարսափներուն քառասնամեակն է այս տարի :

Թերեւս կը յիշէք թէ գրագէտ Ինտրան, Տիրան Չրաքեան, վերջին տարիներուն խրելով Աստուածաշունչի լաբիւրինթոսին մէջ, դարձած էր շաբաթապահ : Եւ մասնաւոր սենեակ մըն ալ ունէր Պոլսոյ «Ճակատամարտ»ին խմբագրատան մէջ, ուր արարողութիւններ կը կատարէր պարբերաբար :

Երբ առաջին Աշխարհամարտը պայթեցաւ, Ինտրան ալ զինուոր տարին, բայց մերժեց հրացան գործածել, եւ քար կոտրել կուտային :

Թուրք ազգայնական շարժման ատեն, Տիրան Չրաքեան կը գտնուէր Գոնիա : Գացած էր Աւետարան քարոզելու :

Ինչպէս կը պատմէ իր աքսորի ընկերներէն Օհաճ Պետիկեան, 1921 Փետրուարին կը ձերբակալեն Տիրան Չրաքեանը, Գասպարը եւ գոլաճի Յովսէփը, այն ամբաստանութեամբ թէ ապստամբութիւն քարոզած են Կիլիկիոյ մէջ... Վերջին երկուքը մահուան կը դատապարտուին, իսկ Տիրան Չրաքեան՝ աքսորի :

Տարաբախտ գրագէտը ապրիլ 14ին ճամբայ կը հանուի շղթայակապ, կը փոխադրուի Նիյտէ եւ ուրիշ 38 աքսորականներու հետ ճամբայ կը հանուի դէպի Կեսարիա, հետիոտն :

Կեսարիայէն Սեբաստիա կը հասնին տասը օրէն, նոր աքսորականներու հետ : Ամէնքը միասին կը հասնին Խարբերդ, խարազանի հարուածներու տակ :

Յաջորդ կայանը կ'ըլլայ Տիգրանակերտ, ուր երկար ատեն անօթի մնալէ ետք, հազիւ կը յաջողին սեւ հաց մը գնել մէկ դեղին ոսկիով :

Տիրան Չրաքեան հիւանդացած եւ բոլորովին ուժասպառ, այլեւս չի կրնար քալել : Կը դիմեն ոստիկանապետին, բայց հրէշը փոխանակ օգնելու կը հայհոյէ եւ կը ծեծէ :

Իր ընկերները կարգով կը շալկեն եւ մինչեւ Տիգրիս գետը կը փոխադրեն գրագէտը, որ կը փորձէ անձնասպան ըլլալ :

Այլեւս անտանելի կը դառնայ փոխադրութիւնը : Ոստիկանի մը կը յանձնեն Չրաքեանի վերարկուն և տափատը, որպէս զի բարեհանի ձիուն վրայ կապել հիւանդը, որ չէր կրնար նստիլ : Քանի մը ժամ վերջ կը հասնին առուակի մը ափը, ուր Ինտրա հոգին կ'աւանդէ, սէր եւ միութիւն քարոզելով :

Ոստիկանը թոյլ չի տար որ թաղեն, որպէս զի թիւը չպակսի : Ուրեմն ձիուն վրայ կը կապեն մեռելը եւ կը փոխադրեն Սլիւան, ուր կամուրջին մօտ կը թաղեն դիակը, 30 – 40 սանթիմեթր խորութեամբ...

Տասնեակ հազարաւոր անհատական եղերապատումներէն մէկն ալ այս :

ՎԱՀԷ

ԻՐԱՔ ԵՒ ԵԳԻՊՏՈՍ ԴԷՄ ԴԻՄԱՑ

Արաբ վարչապետներու խորհրդաժողովը իր 11րդ նիստը գումարեց Յունուար 28ին : Օրակարգի գլխաւոր խնդիրն էր Արաբական Դաշնակցութեան ապագան, իբրեւ հետեւանք Եգիպտոսի եւ Իրաքի միջեւ բացուած վէճին : Եթէ Եգիպտոսի տեսակէտը յաղթէ, Իրաք պիտի բաժնուի՞ Արաբական Դաշնակցութենէն : Շատեր կը յուսային թէ միջին ճամբայ մը պիտի գտնուի : Բայց երկու ժողովներ գումարուեցան, մէկը՝ երեքուկէս ժամ, միւսը երեք ժամ տեւողութեամբ և հաստատուեցաւ թէ անհաշտելի են երկու պետութեանց տեսակէտները : Վերջին ժողովէն ետք, Իրաքի նախկին վարչապետը, Ֆատըլ Ճէմալի յայտարարեց .

— Իրաքի կառավարութիւնը միտք չունի հրաժարելու Թուրքիոյ հետ կնքած համաձայնութենէն :

Ինչպէս կը հաստատեն հրատարակուած տեղեկութիւնները, Իրաք հետեւեալ տեսակէտն ունի,— Արաբական երկիրները երբեք այնքան զօրաւոր պիտի չըլլան, որպէսզի վախ պատճառեն ռեւէ նախայարձակի : Իր ապահովութեան համար, Իրաք պարտաւոր է նեցուկ մը փնտռել արաբական խմբակցութենէն դուրս :

Գալով Եգիպտոսի, որուն համամիտ են արաբական բոլոր երկիրները, այն տեսակէտն ունի թէ միջարաբական հաւաքական ապահովութեան դաշինքը բաւական է պաշտպանուելու համար Իսրայէլի նախայարձակման դէմ : Այդ միութիւնը կը կազմէ, աշխարհագրական ամբողջութիւն մը զոր արեւմտեան պետութիւնները չեն կրնար անտեսել, եթէ նոյն իսկ խմբակցութիւնը միայն բարեացակամ չէզոքութիւն պահէ իրե՛ց հանդէպ : Իրաք ուղղակի կը քանդէ արաբական եօթը պետութեանց այս քաղաքականութիւնը զանոնք միացնելով Թուրքիոյ եւ անոր միջոցաւ՝ արեւմտեան ցանցի՛, հակառակ իրենց կամքին :

Իրաք դիտել կուտայ թէ Եգիպտոս միայն Իսրայէլի մասին կը մտածէ : Եգիպտոս կը պատասխանէ.— Դուք պէտք եղածին չափ չէք մտածեր այդ մասին :

Ուրեմն, խորհրդաժողովը ստիպուած է ճշդել հետեւեալ պարագան,— Ո՞րը աւելի սպառնալից է, Խ. Միութի՞ւնը թէ Իսրայէլը : Իրաքի համար վտանդը կուգայ Մոսկուայէն, որուն հետ յարաբերութիւնները խզեց վերջերս : Իսկ Եգիպտոսի եւ միւս արաբական երկիրներուն համար սիոնական ճակատն է բուն վտանդը :

Գահիրէի բոլոր թերթերը խստօրէն կը քննադատեն Իրաքի բռնած դիրքը :

ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆ լամբարներու գիները պիտի զեղչուին 5 – 10 առ հարիւր, տեսակին համեմատ :

ԱՆԳԼԻՈՅ արտաքին նախարարը, Իտըն, Անգարա պիտի այցելէ մարտ 16–19, Թուրքիոյ վարչապետին հրաւէրով :

ԳԱՐՆԱՆԱՅԻՆ օդ մը կը տիրէ Փարիզի մէջ, երկու օրէ ի վեր, ինչ որ բացառիկ երեւոյթ մըն է :

ՄԵՆԱՄԱՐՏԻ հրաւէր մը ուղղեց արտաքին նախարարը, Պ. Էտկառ Ֆոր, Էքսփրէս շաբաթաթերթի խմբագրին՝ Սերվան Շրեպէրի, որ կարգ մը մեղադրանքներ հրատարակած էր : Խմբագիրը ընդունեցաւ մարտակոչը : Նախարարը 47 տարեկան է, խմբագիրը՝ 30 :

ԴԱՎԱՆՈՆ ԶՈՒԱՂՈՑՈ

ԲԱԿՈՒՐ ՄՈՒՍ

Ա.

Մուսայ Թուռնեփի ելեալ եւ մի ոսկի տա-
րայ:

— Մնացօր ձո խոլբի չառ եմ դու եկել.
ասացի: Էիմ ասո՞ւն եմ դու, որ էն ու
տան, չառ ես առ վկաներ եկ ես ինձ մա-
նել: Ես ոչ ոսկու կարոտ եմ, ոչ ալ ար-
ծաթոյ:

Ես յոր էի խոլբին:

— Ես Ղուկասն եմ, Զաքարիայի որդին
եմ:

— Ինչո՞ւ ես եկել ինձ մոտ:

— Ես ուզում եմ, որ դու ինձ մկրտես:

Ես վախեցա եւ ասացի. «Ես ոչ ոքի չեմ
մկրտել: Ես ինքս մկրտվելու եմ Հովհան-
նես Մկրտչից»:

Ես ասացի նրան. «Ինչո՞ւ ես ուզում, որ
ես քեզ մկրտեմ»:

Նա ինձ պատասխանեց. «Ես ուզում եմ
մկրտվել, որովհետեւ ինձ ասել են, որ
դու մեծ մարգարե ես եւ Աստծո Որդին
ես»:

Ես ասացի նրան. «Ես մարգարե չեմ եւ
Աստծո Որդին էլ չեմ: Ես ուղարկված եմ
Աստծուց, որ ասեմ ձեզ, որ ձեր մեղքե-
րը ներվեն, եւ որ ձեզ մկրտեմ ջրով, որ
դուք ապաշխարեք եւ ձեր մեղքերը ներ-
վեն»:

Նա ինձ ասաց. «Ես ուզում եմ, որ դու
ինձ մկրտես»:

Ես ասացի նրան. «Ես ոչ ոքի չեմ մկրտել
եւ ոչ ոքի չեմ մկրտելու: Ես ինքս մկրտ-
վելու եմ Հովհաննես Մկրտչից

ՄԻՏՔ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏ

ՆՈՅՆ ՏԱԳՆԱՊԸ ԱՄԷՆ ՏԵՂ

•

Հալէպի մեր պաշտօնակիցը, Արեւելք, իր կարգին յուզելով հրատապ հարց մը, «Ընթերցողի տագնապը», հետեւեալ խորհրդածութիւնները կ'ընէ խմբագրականի մը մէջ.

— Եթէ Հալէպի հայութեան թիւը նուազագոյն յիսուն հազար նկատի ունենանք, Հալէպի եւ Պէյրութի թերթերու սպառումը, քաղաքիս մէջ, չենք կարծեր որ հինգ առ հարիւրի հասնի ...

Եթէ, յիսուն հազար հայութեան մէջ, թերթ մը մուտք գործէր ամէն տունէ ներս, Հալէպահայութիւնը 8 – 10·000 թերթ պիտի սպառէր օրական :

Եթէ կէս առ կէս անդրադէտ նկատէինք յիսուն հազար հայութիւնը, պէտք էր առնուազն հինգ հազար թերթ սպառէր քաղաքիս մէջ:

Մենք՝ այդ թիւին կէսն ալ չունինք :

Թէ ինչո՞ւ չունինք, — առանձին ողբերգութիւն է: Ու մենք այդ մասին չէ որ պիտի ուզենք խորհրդածել այսօր: Ըստ կարգի, կ'անդրադառնանք այդ ողբերգութեան բոլոր ծալքերուն :

Մեզ անմիջականօրէն կը հետաքրքրէ գիրքերու ընթերցողի տագնապը :

Յիսուն հազար հայութեան մէջ՝ մենք հինգ հարիւր ընթերցող չունինք գրքերու համար:

Քանի՞ ընթերցող ունինք:— Մենք կ'ամչնանք այդ մասին նոյնիսկ... մտածելու: Կ'ուզենք հաւատալ միայն, որ ... հարիւր ընթերցող գոնէ ունինք :

Ինչո՞ւ այսքան ողորմելի թիւ մը միայն: Այս ալ առանձին ողբերգութիւն է, ու մենք առիթ պիտի ունենանք խորհրդածելու այդ մասին :

Շեշտենք միայն, որ՝

Ա) Մեր ընթերցող զանգուածը՝ մեր միջակորեար եւ աղքատիկ դասակարգն է, ամէն տարիքէ :

Բ) Եթէ հարիւրի տեղ երկու կամ երեք հարիւր չունինք, յանցաւոր են ոչ միայն ընթերցումի թեկնածուները, այլ նաեւ — կրնանք ըսել՝ «մանաւանդ» — մեր հրատարակչականներն ու հեղինակները :

Արդարեւ, ինչպէս արդարօրէն կը դժգոհի ընթերցող մը, մեզի ուղղեալ նամակով մը, մեր գիրքերը սուղ են :

Ոչ միայն սուղ են, այլ նաեւ՝ չարաշահութեան զոհ են առ հասարակ :

Աւելի փայլուն պատկեր մը չեն ներկայացներ թերթերու ընթերցողները:

Դարձեալ «Արեւելք»ն է որ կը բացատրէ, երկրորդ խմբագրականով մը :—

... Մեր թերթերը համագումար 2500 ընթերցող իսկ չունին, — բոլոր հոսանքի ընթերցողներն ու բոլոր գոյնի թերթերը նկատի ունենալով այս թիւին մէջ:

Ինչո՞ւ չունին:

Անտարբերները կ'ըսեն: — «Օրն ի բուն կ'աշխատինք, ու գիշերը տուն կուգանք յոգնած: Միջոց չունինք թերթ կարդալու »:

Այս դասակարգը ժամանակ կը գտնէ, սակայն սրճարաններու անկիւնը հեղգանալու. ծուխին ու տափակ խօսակցութիւններու մէջ ծուլանալու: Օղետուներու մէջ կամ հանրային վայրերու մէջ « տաքնալու»...

Կիսադրագէտներու բազմութիւնն է ասիկա: Չենք մեղադրեր՝ որ գիրքին ու թերթին սէրը չունենան: Որբ մեծցած են շատերը, շուկայ ինկած են կանուխէն, հեւ ի հեւ կը գործեն, իսկապէս քիչ կը հանգչին: Ազատ կամ արձակուրդի ժամերն ալ՝ կը սպաննեն իրենց ճաշակին եւ տրամադրութիւններուն համաձայն :

Հաւատացէք, սակայն, որ ասոնք շատ աւելի կը սիրեն հայ թերթն ու գիրքը, քան անտարբերներու այն միւս դասակարգը, որ կը հագուի, կը պաճուճուի ու կը սլքտայ զբօսարաններու կամ հաճոյքի վայրերու մէջ, առանց նոյնիսկ հրաժեշտ տալու հայութենէ ...

Չտեսները կ'ըսեն: — « Հայ թերթերը բովանդակութեամբ աղքատ են. նիւթ չունին, զանազանութիւն չունին, չեն գոհացներ մեզ: Եւրոպական կամ այլատառ թերթերու մէջ կը գտնենք մեր ամբողջական գոհացումը: Գոնէ անոնցմէ՝ ալ դաս չեն առներ մեր թերթերը: Ինչո՞ւ աւելի ճոխ ու գունագեղ բովանդակութեամբ լոյս չտեսնեն »:

Եւ կուտան անունները Ֆրանսական, անգլիական կամ ամերիկեան թերթերու, զորս հաւանօրէն ... չեն կարդար :

Այս երկու գլխաւոր դասակարգերէն զատ, ունինք դժգոհներ, քննադատելու մարմաջով տառապող բանգէտներ, վճռական եզրակացութիւններու սիրահար գիտոսիկներ:

Իրաւունք չունի՞ն ասոնք իրենց եզրակացութեան մէջ:

Իրաւունք ունին, որովհետեւ՝ իսկապէս հայ թերթը չի կրնար մրցիլ եւրոպական մամուլին հետ, այլազանութեան, թարմութեան եւ բովանդակութեան տեսակէտով: Եթէ թերթը ժամանց պիտի ըլլայ ընթերցողին համար, կամ զանազան մարդերէ օգտակար ծանօթութիւններու համադրութիւն մը պիտի կազմէ, — մեր թերթերը չեն կրնար նմանիլ անոնց :

Իրաւունք ունին, որովհետեւ 8 – 108 էջերէ բաղկացած օտար թերթեր, չնչին դիներով շատ աւելի ճոխ բովանդակութեամբ կը ներկայանան, քան մեր թերթերը :

Իրաւունք ունին, որովհետեւ այդ թերթերուն մէջ ամէն նիւթ ու ամէն սիւնակ իր աշխատակիցը ունի, մինչ մերինները իրարմով կը կերակրուին յաճախ :

Իրաւունք ունին, որովհետեւ լրագրութեան ըմբռնումը խոցելի է մեզմէ շատերուն մօտ, չեն քալեր օրուան ու ընթերցող զանգուածներու պահանջներուն հետ:

Իրաւունք ունին, սակայն, անոր համար մանաւանդ, որ հայութենէ կտրուած են, — չեն անդրադառնար՝ թէ Հայ թերթը հրաչք մըն է ինքնին, զոհողութեան եւ զրկանքի գնով իր գոյութիւնը կ'ապահովէ, միջոցներ չունի մրցակցութեան, բովանդակութեան տեսակէտով ճոխանալու, ծաւալի տեսակէտով աճելու, աշխատակիցներու տեսակէտով հարստանալու ...

... Անոնք որ իմաստութիւն կը ծախեն այս կամ այն թերութիւնը մատնանշելու համար հայ մամուլի մէջ, պէտք է միշտ գիտնան՝ թէ մեր խմբագրական մարմիններն ու հրատարակիչները ՇԱՏ աւելի լաւ գիտեն իրենց թերութիւնները, քան ամէնէն բարեմիտ ընթերցողը: Ցաւակնութիւն չենք ունեցած հաւատալու՝ թէ մեր երազին քառորդն իսկ կրցած ենք գործի վերածել: Մեր սիրտը կը կոտրայ ասոր համար: Գիտենք թէ ինչ կը փնտռէ ընթերցողը, սակայն գիտենք նաեւ՝ թէ ինչ պէտք է տանք, ի՞նչ կրնանք տալ, ու ինչպէ՞ս պէտք է տանք ...

ազգային մշակոյթին եւ անոր մեծահարուստ ժառանգութեան: Գոնէ քսան հազար հին ձեռագիրներ, ամբողջ կամ հատակոտոր, հազիւ թէ մէկ քսաներորդով ցուցակագրուած են, մեծ մասամբ անգոհացուցիչ ցուցակագրութեամբ: Հազուադէպ է որ լուսանկարուած ըլլան, իսկ գունաւոր լուսանկարեալ կարելի է մէկ երկու տասնեակէն աւելի չեն... Եւ այս հսկայական սակայն անփոխարինելի հարստութիւնը կը մնայ ենթակայ բնական կամ արուեստական փճացումին : Այս սահմռկեցուցիչ վտանդին դէմ ինչպէս որ 1915էն առաջ ոչ մէկ քայլ առնուած էր անոնց պարունակութեան ապահովման համար, այսօր ալ ոչ մէկ բան կը կատարենք, երբ վտանդները աւելի համայնակուլ են, աւելի սպառնական ու աւելի արմատական: Ես ձեզի չեմ խօսիր հոս այն ողբալի պայմաններուն մասին որոնց մէջ կը գտնուին մեր այդ հարստութեան մասերը: Այլ կը խօսիմ ատկէ դուրս այն վտանգներուն մասին որոնց դէմ մեր ներկայ միջոցները բոլորովին անզօր են :

Եթէ աղաչանքը կրնայ արթնցնել մեր գիտակցութիւնը, ես հոս իսկ ծնրադիր պիտի պաղատէի բոլորէն որ այլեւս չյետաձգենք, գոնէ լուսանկարենք ինչ որ կրնանք, ուր որ կրնանք եւ անոնց օրինակները ցրուենք որքան որ կրնանք: Հինեը չէին կրնար լուսանկարել, որով օրինակեցին, նոյն ատեն յաճախ իրենց կեանքով պաշտպան կանգնեցան պապենական հարստութեան եւ իրենց կարգին մեզի կտակեցին :

Յ. ՔԻՒՐՏԵԱՆ

ՏՈՄՍԵՐ

ՆԱԽԱԿՐԹԱՐԱՆԻ ԴԱՍԵՐ

★

— Ինչո՞ւ համար, կարգ մը գրագէտներ և խմբագիրներ կը գրեն «ընդհակառակն», իսկ ուրիշներ՝ «ընդհակառակը», որո՞ւն ա՞ծը ճիշդ է :

— « Ընդհակառակն» ճիշդ է, «ընդհակառակը» սխալ է:

— Երկուքն ալ միեւնոյն բաները չե՞ն :

— Այո, բայց... Գրաբարի պարտէզէն աշխարհաբարի պարտէզը փոխադրած ենք բազմաթիւ բառեր՝ առանց անոնց գրաբարակերտ տարազը ձեւափոխելու, առանց նոր շապիկ հագցնելու: Այդ բառերէն մէկն է ձեր յիշած բառը:

— Աղէկ, բայց չէ՞ք կարծեր որ «ընդհակառակն»ին արտասանութիւնը, քիչ մը, դժուար է. ի՞նչ կ'ըլլայ եղեր, թող ուզողը իր ուզածին պէս գրէ:

— Օ՛, ուրեմն արտասանութեան դըժուարութեան համա՞ր է որ ճիշդը մէկդի դրած ենք եւ սխալը կը գործածենք ... Բայց, եղբայր, պատուական, չկա՞ն ուրիշ գրաբարակերտ բառեր, որոնց արտասանութիւնը նոյնքան դժուար է — « առ առաւելն », «առ նուազն », «առատաձեռն», «առձեռն», «յանդուգն», «յախուռն», «բուռն», «բոկոտն», «ինքն» ... Ո՞վ կը համարձակի գրել — « առ առաւելը», «առ նուազը», «առձեռ», «առատաձեռ» եւ այլն ... Կ'ուզէ՞ք որ ուրիշ բառեր ալ համրեմ — աստղ, կոճղ, արկըզ, ոլոռն, ուղխ, կողռն, խաղախորդ, խողխողել, քստմնեցուցիչ եւ բազմաթիւ ուրիշներ: Այս «բարբարոս»ները արտասանող Հա՞յն է որ պիտի անճրկէր «ընդհակառակն»ին արտասանութեան մէջ :

— Անցեալ օր, այս թերթին մէջ էր որ հանդիպեցայ «բութամատ» բառին. կարծեմ տպագրական սխալ մը պատահած է. ճիշդը «բթամատ» չէ՞, ինչպէս «բթամիտ»ը :

— Ոչ. «բութամատ»ը ճիշդ է, որովհետեւ կազմուած է «բոյթ» եւ «մատ» բառերէն... «Բթամիտ»ին առաջին բառը «բութ» է... «Բոյթ» ու »բութ» իրարմէ տարբեր բառեր են : Երբ արմատին մէջ »ոյ» կայ, ածանցումի կամ բարդութեան պարագային, «ոյ»ը «ու»ի կը փոխուի — զոյդ – զուգորդել, կոյտ – կուտակել, ողջոյն – ողջունել, թոյն – թունաւորել : Երբ արմատին մէջ «ու» ըլլայ, կը զեղչուի — գութ – գթալ, մութ – մթնել, ջուր – ջրել: Ի հարկէ բացառութիւններ կան :

— Ինչո՞ւ կը գրէք «յուզարկաւորութիւնը տեղի կ'ունենայ յառաջիկայ երկուշաբթի»... Պէտք է գրէք «պիտի ունենայ »....

— Բացարձակ Ապառնիի տեղ կրնանք Սահմանականի Ներկան գործածել, երբ գործողութիւնը կամ դէպքը, որուն մասին կը խօսինք, տեղի պիտի ունենայ մօտիկ ապագային. օրինակ, փոխանակ ըսելու, «քոյրս վաղ իրիկուն Նիւ Եորք պիտի հասնի», կ'ըսենք «կը հասնի»:

— Բայց, ես նկատած եմ որ երբեմն ալ Անցեալ Կատարեալին տեղ, Ներկան կը գործածէք եւ կ'ըսէք, օրինակ, «Խրիմեան Հայրիկը կ'ըսէ»: Հայրիկը 47 տարի առաջ մեռաւ, ուրեմն պէտք է ըսէք «կ'ըսէր »:

— Երբեմն, գրուածքի մը ոճը ուժեղացնելու համար մէկ ժամանակին տեղ ուրիշ ժամանակ մը կը գործածենք. մեղք գործած չենք ըլլար, պայմանաւ որ համը չփախցնենք... Ուրիշ յեզուներու մէջ եւս քերականութիւնը թոյլ կուտար այդ կարգի «անիրաւութիւններ» ...

ԵՒՐՈՊԱՑԻ

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (64)

ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆԻ ՅՈՒՇԵՐԷՍ

•

Ահա այս ընտրանքին առաջն ենք գըտնւում: Այժմ երբ մենք հոս հաւասար ձայնով նստած ենք, ես էլ Մուրատի հետ միանալով կ'ըսեմ.

«Թող Պ. Անդրանիկն եւ Գէորգ Չավուշը հեռանան մի ժամանակ, անցնին արտասահման եւ հանգստանան»: Իսկ թէ միւսներէն ո՞վ պիտի մնայ, մեզ համար տարբերութիւն չունի: Կառավարութիւնը քառասուն ականջներ ունի: Ասոնք որ այսօր հեռանան այս երկրէն, ան վաղն իսկ կը լսէ: Եւ գուցէ հալածանքը մի ժամանակ դադարի :Եւ այն ատեն մենք նոյնիսկ մի քիչ աւելի համարձակութեամբ կըրնանք դիմել եւրոպական հիւպատոսներին եւ ներկայացնել մեր բողոքը անոնց :

— Ես էլ համարեա թէ այդպէս կը խորհէի, ասաց Տելեմաքը : Միայն զանց պիտի անէի այդ վերջին խօսքերը: Եթէ ունենայինք ռազմամթերք, պաշար եւ գործելու նոր ծրագիր, այն ատեն պիտի չուզէի, որ նոյնիսկ մէկ հասարակ հայդուկ դուրս հանէինք Երկրէն, ալ ուր մնաց մի անուանի խմբապետ: Դեռ մեր մտքին մէջ թարմ են Խրթէվանի եւ Խաստուրի խումբերը: Դեռ երէկ էր, որ օգնութեան հասնող հազարաւոր ընկերներից մէկն իսկ չկարողացաւ հոս հասնիլ, մէկը մնաց Բասենի դաշտերում, միւսը՝ Բոցիկի եւ Զիվինի մէջ: Տեսնում ենք, որ դէպի Երկիր ուժ բերելը բաւական դժուար է : Բայց երբ նկատի կ'առնենք ներկայի պայմանները, կը համաձայնինք Մուրատի հետ, եւ «բարի ճանապարհ» կ'ըսենք մեր սիրելի հերոսներին: Միեւնոյն ատեն կը հաւատանք, որ երբ մեր հայրենիքը իր մէկ օրհասական բոպէին օգնութեան կանչէ նրանց, նրանք նորից կը լինեն պարտականութեան ճանապարհին եւ՝ իրենց քաջերի գլուխն անցած՝ կը քալեն թշնամիին վրայ :

— Լաւ ճառ էլ ասել դիտես, Տելեմաք, ասաց Անդրանիկը ծիծաղելով.— Դու էլ քո քուէով անցար Մուրատի կողմը : « Ձայն բազմաց, ձայն Աստուծոյ » : Թող ձեր ասածը լինի: Միայն թէ՝ ո՞վ պիտի մնայ: Երկու անուններ կան: Մէկը՝ Իսօն, միւսը՝ Սեպուհը: Եթէ Սեպուհը լաւ է, առողջ է, ես համաձայն եմ :

— Ես էլ համաձայն եմ, ասաց Գէորգ Չավուշը :

Եւ բոլորը համաձայն եղան :

— Ուրեմն, Տելեմաք, ասաց Անդրանիկը, 70 հոգիի համար նաւ կը պատրաստես: Ես իմ խումբովս ծովով կը մեկնիմ Վան: Հոն խումբը թողնելով՝ կ'անցնինք արտասահման :

— Տէ, ելէք այժմ եւ անմիջապէս մեկնեցէք գիւղ, քանի դեռ լոյսը չէ բացուել:

Փոփերն ու Տելեմաքը մեկնեցան դէպի գիւղ անմիջապէս :

Ազուէս Կարօն չգնաց : Նա ասաց .

— Ես ամէն կողմով ապահով եմ: Ինձ ոչ հարցնող կայ, ոչ էլ փնտռող: Ես կը մնամ ձեզ հետ: Եւ ձեզ, արտասահման ճանապարհ դնելէս յետոյ, խումբին հետ կը վերադառնամ սարերը: Որոշել եմ եւ պիտի մնամ անոնց հետ: Բաւական ատեն ցած տեղերը սողացի, այժմ կ'ուզեմ թըռչել եւ սաւառնել բարձր օդին մէջ»:

Ազուէս–Կարօն այդ օրը կարծես երիտասարդացել եւ պերճախօս էր դարձել:

Անդրանիկը դուրս ելաւ եւ կրկին վերադառնալով ասաց.

— Քիչ է մնացել լուսնալու: Բայց, այս օր կ'ուզեմ փամփշտակալներս քակել ամբողջութեամբ եւ հանգիստ պառկել: Վեց ամիս եղաւ այն օրից, երբեք քակած չեմ, եւ ոչ էլ շապիկ փոխած:

Զարմանալու ոչինչ կար: Բոլոր հայդուկները այդպէս էին: Նրանց մէջ կային այնպիսիներ ,որոնք տարիներ շարունակ գետնի վրայ էին պառկել, ամառը լեռների եւ ծերպերի վրայ բացօթեայ, իսկ ձմեռը, ցուրտ եւ խոնաւ քարայրների մէջ: Բայց մեզի համար քաղցր էր այդ, երբ կը մտաբերէինք թէ՝ մի մեծ գաղափարի համար կը պայքարինք եւ կը կրենք զրկանքներ:

Անդրանիկը եւ միւս ընկերները տարածուեցին մի փոխաթի վրայ եւ սկսան հանգիստ քնանալ: Ես էլ թիկունքս տուի մի սիւնի եւ սկսայ քնանալ:

Չգիտեմ, որքան էինք քնանցել, երբ յանկարծ Նեմրութի ուղղութեամբ մեր հսկող պահակները լուր բերին թէ՝ թըրքական ժանտարմաներ և զինուորներ սկըսել են գիւղը պաշարել:

«Պատրաստ» լինելու շեփորը հնչուեց անմիջապէս, եւ հայդուկները աճապարեցին գիւղի հրապարակը, ուր նախապէս որոշուած էր հաւաքուիլ վտանգի պարագային:

Ընթերցողը կը յիշէ անշուշտ մեր նախկին որոշումները « դիրքեր »ի մասին : Զորս դիրքեր պիտի պահէինք մեր ձեռքը:

(Շար.) ՍԵՊՈՒՀ

ԻՆՉ ԿԸ ՄՏԱԾԵՆ ԱՄԵՐԻԿԱՑԻՆԵՐԸ

Սպասելով հանդերձ Ապահովութեան Խորհուրդին գումարման, Մ. Նահանգները ձեռք առած են ամէն դիւանագիտական եւ զինուորական միջոց, ի նախատեսութիւն նոր անակնկալներու: Ընդհանուր կարծիքն այն է թէ ծերակոյտն ալ պիտի քուէարկէ Այզընհաուրի պահանջած լիազօրութիւնը, պատկառելի մեծամասնութեամբ: Որոշուած է զօրացնել ամերիկեան 7րդ նաւաբաժինը, որ կը գտնուի Ֆորմոզայի նեղուցին մէջ:

Վիթխարի օդանաւակիր մը, Միտուէյ, որ 45·000 թոն տարողութիւն ունի եւ սպառազինուած է 137 ռազմական օդանաւերով, ճամբայ ելաւ դէպի Ֆորմոզա: Ուրիշ օդանաւակիր մը եւս կը պատրաստուի: Բոլոր մարտանաւերն ալ հիւլէական զէնքեր ունին: Մ. Նահանգները կ'ուզեն նաւային եւ օդանաւային պատկառելի ուժ մը ցուցադրել, հրամանատարութեամբ տասնեակ մը ծովակալներու:

Ամէն տեղ կը վախնան որ Մ. Նահանգները յանկարծ չխրին պատերազմի մը մէջ, չափազանց եռանդ ցոյց տալով: Միւս կողմէ կը հարցնեն թէ ի'նչ պիտի պատահի, եթէ ազգայնական Չինաստանի զինեալ ուժերը կատարուած իրողութեան մը առջեւ դնեն ամերիկեան տորմիղը:

Երբ երեսփ. ժողովը քուէարկեց պահանջուած լիազօրութիւնը, նախագահ Այզընհաուրը խորհրդակցութիւն մը կատարեց ազգ. ապահովութեան խորհուրդին, ապայակոյտի պետերուն եւ խորհրդարանի վարիչներուն հետ: Այս խորհրդակցութեանց առթիւ էր որ պաշտօնական զեկոյց մը հրատարակուեցաւ, հետեւեալ բովանդակութեամբ.— «Ոչ ոքի փոխանցուած է նախագահին պատասխանատուութիւնը: Միայն նախագահը ինք պիտի վճռէ թէ ամերիկեան օդանաւային եւ նաւային ուժերը պիտի գործածուի՞ն ուրիշ նպատակներու համար, բացի Ֆորմոզայի եւ Փեսքատորեան կղզիներու պաշտպանութենէն»:

Այս բացորոշ յայտարարութիւնը մեծապէս ազդեց ամերիկեան ծերակոյտին վրայ, ուր շատեր մտահոգութեան մատնուած էին:

× Ֆորմոզայի ամերիկեան դեսպանը կը կարծէ թէ պատերազմը անխուսափելի է ազգայնական եւ համայնավար Չինաստաններու միջեւ, Ֆորմոզայի համար, թէեւ, կրնայ յետաձգուիլ քանի մը ամիս:

× Մ. Նահանգներու ծովային նախարարը յայտարարեց թէ ամերիկեան տորմիղը ի վիճակի է կրելու առաջին հարուածը, եթէ Ֆորմոզայի համար մղուած տեղական կռիւները տարածուին, պատերազմի մը վերածուելով:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԹՈՒՆՈՒԶԻ խնդիրը անելի մը յանգած է, ինչպէս կը գրեն տեղական թերթերը: Երկու կառավարութիւնները կը քննեն մասնագէտներու կողմէ մշակուած բանաձեւերը: Բանակցութիւնները տեղի կ'ունենան Փարիզի մէջ:

ԹՈՒՐՔԻՈՅ վարչապետը, Ատնան Մենտերէս եւ արտաքին նախարարը, Քէօփրիւլիւ, Հռոմ կը սպասուին Յունուար 30ին (այսօր): Պիտի մնան մինչեւ Փետր. 3: Կ'ըսուի թէ Պապն ալ կ'ուզէ տեսակցիլ Թուրքիոյ վարիչներուն հետ:

ՌՈՒՄԱՆԱԿԱՆ պարախումբին անդամներէն ջութակահար մը փախաւ անցեալ օր: Կարմիր պահակները ետ պահանջեցին, բայց Փարիզի ոստիկանութիւնը մերժեց: Տեղական թերթերը կը գրեն թէ ռումանացի գաղթական մը չարաչար խոշտանգուեցաւ պահակներուն կողմէ, երբ գացած էր տեսնել պարախումբին պետը, մասնաւոր ժամադրութեամբ, իբրեւ վաղեմի ծանօթ: Առջի օր երեսուն ռումանացի գաղթականներ թշնամական ցոյց մը կատարեցին պարախումբին դէմ, «Ամփիռ» թատրոնին մէջ, իրենց ազգ. քայլերգը եւ «Մարսէյեէզ»ը երգելով: Ոստիկանութիւնը դուրս հանեց այս ցուցարարները:

ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ վարչապետը, Տոքթ. Ատընաուրը պտոյտ մը պիտի կատարէ երկրին գլխաւոր քաղաքներուն մէջ, պաշտպանելու համար Փարիզի համաձայնութիւնները, որոնց դէմ բուռն պայքար կը մղեն զանազան հոսանքներ եւ մասնաւորապէս ընկերվարականները: Այսօր, կիրակի, չէզոքները, ընկերվարականները եւ ուրիշ խմբակցութիւններ ժողով մը պիտի գումարեն Ֆրանքֆորթի մէջ, պահանջելով ամէն բանէ առաջ միացնել Գերմանիոյ երկու մասերը:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ԵՒ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Առնուվիլի Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի «Կառվարենց» խումբին կողմէ, Կիրակի 6 Փետրուար ժամը 15ին Սալ Կալման, (Փլաս տը լա Կար):

Կը ներկայացուի ԲԱԽՏԻՆ ԱՆԻԻԸ (Գրիգոր Վահանի), թատերգ. 3 արար Ղեկավարութեամբ Պ. Միհրան Շիշմանեանի:

Գեղարուեստական ճոխ բաժին, մասնակցութեամբ Անիէռ – Իսիի երգչախումբին ղեկավարութեամբ Պ. Գայիշեանի: Ժամը 19էն սկսեալ եւրոպական պար,

Հաղորդակց. միջոց.— Շոգեկառք Կառ տիւ Նոռէն ժամը 14·40, Օթօպիւս Փորթ տը լա Շափէլ 256 թիւ:

6 ՓԵՏՐՈՒԱՐ

Կիրակի ժամը 16էն կէս գիշեր

ՀԱՅ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ
ՏԱՐԵԿԱՆ ՑԵՐԵԿՈՅԹ – ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

«Լէ զՄամպասատէօր», Շքեղ սրահին մէջ Շան զՄէլիզէ, 3, Ավընիւ Կապրիէլ:

Նուագախումբ
ՐԱՄՕՆ ՄԷՆՏԻԶԱՊԱԼ
Եւ իր երգչուհին ԼՕԼՕ ՄՕՐԵՆԱ

Բօպէր Բիբա երգիչ ընկերակցութեամբ կիթառի, Անտրէ Շէրվուտ, Զարլսթօն, ամերիկացի հռչակաւոր պարող, Ժօ Պրիթպար, հաճելի անակնկալ մը, Ժան Ֆընտրէլեան եւ Պերն Պէրպէրեան, կովկասեան պար:

Կանխաւ ապահովեցէք ձեր սեղանները հեռաձայնելով Կօպրլէն 24–39:

Մուտք 500 Ֆրանք

SALLE GAVEAU
45, Rue de la Boëtie, Paris
Շաբաթ Փետր. 5 ժամը 17·30ին
Ensemble Orchestral de Paris
Ղեկավարութեամբ՝

ՕՀԱՆ ՏՈՒՐԵԱՆԻ

Յայտագիր.—
BEETHOVEN
1. Extraits de Promethée
2. Deux Sonates (Clair de Lune et Pathétique)
3. VIIeme Symphonie
Soliste: Naum Sluzny

JACQUES HELIAN

Պիտի մասնակցի իր բոլոր կազմով Մուրատ – Ռափայէլեան Նախկին Աշակերտներու Մարսիլիոյ Միութեան, աննախընթաց պարահանդէսին՝

12 ՄԱՐՏ

Ժամը 22էն մինչեւ լոյս:

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ԼՍԱՐԱՆ

Յառաջիկայ չորեքշաբթի երեկոյ Քատէի վերնայարկը:

Կը խօսի Պ. Թ. ԳԱՌՆԻԿ:

Նիւթ՝ Հերոսամարտները եւ հայութիւնը: Մուտքը ազատ է:

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի Պոմոնի «Քրիստափոր» խումբին պարահանդէսը Փետրուար 26ին, ժամը 21էն մինչեւ լոյս:

***

Ս. ԽԱՉ

Ընկերակցութեան տարեկան պարահանդէսը, կիրակի Փետրուար 20ին, ժամը 16էն կէս գիշեր, Օթէլ Մօտէռն, 8պիզ, Փլաս տը լա Ռէփիւպլիք:

ԿԱՐՈՒՁԵՒԻ
ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ
45 տարուան փորձառութեամբ
եւ լաւագոյն վկայականներով
Académie
DAYDOU
12, RUE LAFAYETTE, Paris (9)
Métro CHAUSSE D'ANTIN
եւ թղթակցութեամբ

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՄՇԱԿ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՆՇԱՆ ՓԱԼԱՆՃԵԱՆ ՃԵՄԱՐԱՆԻ

ՔՍԱՆՀԻՆԳԱՄԵԱՅ ՅՈԲԵԼԵԱՆԻ

ՀԱՆԴԻՍԱՒՈՐ ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆԸ
ԿՐԹԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ԲԱՐՁՐ
ՀՈՎԱՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ

Տեղի պիտի ունենայ Սորպոնի մեծ ամփիթատրոնին մէջ, 27 Փետրուար, կիրակի, ժամը 15ին:

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է

Այս առթիւ հրապարակ հանուած են նուիրատոմսեր:

Բոլոր նուէրները պիտի ծանուցուին «Յառաջ»ի մէջ:

Ձեր նուէրները կրնաք ղրկել նաեւ «Յառաջ»ի կամ հայ գրավաճառներուն միջոցաւ, կամ յանձնել անոնց որ պիտի ներկայանան, փոխան ստացագիր – նուիրատոմսի:

«ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ»Ի ԱՌԹԻՒ ԽՆՋՈՅՔ—ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Նախաձեռնութեամբ Տարօն Տուրուբերանի Հայր. Միութեան:

Կիրակի, 27 Փետրուար, ժամը 15էն 24: Սալ Ֆրանքօ Պելժի մէջ, 59 ռիւ Վէրնիօ, մէթրօ Թոլպիաք եւ Կլասիէռ, օթօպիւս 62 թիւ, Սթասիօն Վէրնիօ:

Կը նախագահէ Պ. ԽԱՉԻԿ ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ

Կը խօսին Պ. Պ. ԼԵՒՈՆ ՏՕՆԻԿԵԱՆ եւ ՆՇԱՆ ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆ:

Կ'երգեն Ստեփան Պօղոսեան, Տիկին Արմենուհի Գեւոնեան, Տիկին Արաքսի Մուրատեան, Տիկին Լուսիկ Ամիրեան եւ Օր. Շաքէ Պէնկեան: Կը նուագէ Պ. Մեսումենց:

Կ'արտասանեն Զոհրապ Մուրատեան, եւ Մխիթարեան վարժարանի աշակերտներէն Մուրատ Սարգիսեան եւ Յովսէփ Տօնիկեան:

Քանի մը սիրողներ կը պարեն Մշոյ Քոչարին եւայլն:

Նուագախումբ ԿԱՐՕ ՍԱՐԵԱՆի:

Ճոխ եւ մատչելի պիւֆէ:

Մուտք 200 Ֆրանք:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Պ. Օհաննէս Գուլոյեան (Հայաստան), կը փնտռէ իր եղբայրը՝ Յարութիւն Գուլոյեան, հօր անունը Աւետիս, մօրը՝ Մարիամ (Եոզկատցի), ինք Պոլսոյ որբանոցն էր ուրկէ գացած է հին Յունաստան եւ յետոյ Փարիզ: Տեղեկացնել՝ Յակոբ Հարիթեանի՝

4, Rue de Londres, Alfortville, Seine

— ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ —

ՓԱՐԻԶ.— Հ. Յ. Դ. «Փոթորիկ» խումբի ժողովը այս երկուշաբթի ժամը 21ին Լը Ռէժանի վերնայարկը: Կարեւոր օրակարգ:

ԱՆԻԷՌ ՊՈՒԱ ՔՈԼՈՄՊ.— Հ. Յ. Դ. Արամ ենթակոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ իր շրջանի ընկերները այս երկուշաբթի ժամը 21ին, ծանօթ հաւաքատեղին: Կարեւոր օրակարգ:

ԿԻՐԱԿԻ 6 ՄԱՐՏ

Կէս օրէ վերջ ժամը 2·30ին

Հայ Արիներու Միութեան Փարիզի շրջանին 24րդ տարեկան ցերեկոյթը, Սանթրը Մարսըլէն, Պէրթըլօ, 28պիս, ռիւ Սէն Տօմինիք, Փարիզ (7):

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Արշակ Արզուեան եւ զաւակները կը ծանուցանեն թէ հոգեհանդիստ պիտի կատարուի այս կիրակի, Ս. Յովհաննէս Մըկրտիչ եկեղեցիին մէջ, 15 ռիւ Ժան Կուժոն, իրենց կնոջ եւ մօր՝ Մարի Արզուեանի մահուան քառասունքին առթիւ: Կը հրաւիրուին յիշատակը յարգողները:

ՑԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Համախարբերդի Միութեան մասնաճիւղի վարչութիւնը իր խորին ցաւակցութիւնները կը յայտնէ հայրենակիցներուն՝ Աստուր Հոլոփիկեանի, իր մօր՝ Տիկին Սուլթանի մահուան առթիւ, Եղբարք Յովհաննէսեաններու իրենց հօր՝ Աստուր Յովհաննէսեանի մահուան առթիւ, նաեւ բոլոր ընտանեկան պարագաներուն:

ՇՈՒՏՈՎ ԼՈՅՍ ԿԸ ՏԵՍՆԷ

Չմշկածագի եւ շրջանի ժողովրդական երգերուն, պարերուն եւ բանահիւսութեանց հաւաքածոն, ձայնագրուած եւ ընտիր տպագրութեամբ:

Բոլոր ապսպրանքներու եւ տեղեկութեանց համար դիմել Պ. Բ. Աճէմեանի, 202 ռիւ տիւ Ֆռպ. Սէն Մարթէն, Փարիզ:

LUCIEN DURAND
ՓՈՐՁԱԳԷՏ ՀԱՇՈՒԱԿԱԼ
23, Rue Notre Dame des Victoires, Paris (2). GUT 36-71

ԱՅՍ ԿԻՐԱԿԻ ԺԱՄԸ ՃԻՇԴ 8.45ԻՆ

Իէնայի թատրոնը, 10 Ավընիւ տ'Իէնա

ԴԵՐԱՍԱՆ Գ. ՏԷՐՎԻՇԵԱՆ

Կը ներկայացնէ եւ կը խաղայ

Յ. ՊԱՐՈՆԵԱՆԻ ՇՈՂՈՔՈՐԹԸ
Կատակերգութիւն երեք արար,

ԳՐԻԳՈՐ ՎԱՀԱՆԻ ԱՌԱՆՑ ՍԻՐՈՅ
Տաղաչափուած տռամ մէկ արար

Տոմսերու գին՝ 300, 200 եւ պատւոյ տոմս:

ԱՅՑԵԼԵՑԷՔ
Maison «FAR»
(Արամ Աղա – Ֆարշիեան)
37, Rue Rochechouart, Paris (9)
Tél. TRU. 13 - 42
Couture par modéliste
Tailleur sur mesure hommes et dames.

Տէր եւ Տիկին Ֆարշիեան վկայեալ Փարիզէն, կը պատրաստեն ամէն տեսակ հագուստներ, այրերու եւ կիներու համար, դոհացնելով ամէնէն նուրբ ճաշակները:

Քանի մը անուններ մեր յաճախորդներու ցանկէն.—

Տէր եւ Տիկին Բժիշկ Տօմինիքօ Միշէլի, Փալէրմօ (Իտալիա), Տէր եւ Տիկին Վիլհէլմ, գործարանատէր (Սթրազպուր), Օր. Ֆրանս Ֆօշէ (Ղարիպջանեան) Փարիզի ամերիկեան դեսպան Պ. Անտրէ Ժիլպէր, գործարանատէր (Պրիւսէլ), Տէր եւ Տիկին Շխայթէխ (Նիւ Եորք, Միացեալ Նահանգ): (Շար.)

ՅԱՌԱՋի կողմէ ներկայացողներուն ապսպրանքի վրայ հազար Ֆր. զեղչ:

Imp. Araxes - 46, Rue Richer. Paris (9e)

ՍՏԱՑԱՆՔ

ՇԱՄՈՒՆՏԱՂ, արձակ բանաստեղծութիւններ: Գրեց՝ Օննիկ Կիւլմէզեան: Պոլիս 1954: Գին 150 զրուշ:

ՆԵՐԱՇԽԱՐՀ, գրեց՝ Ինտրա (Տիրան Զրաքեան), Բ. տպագրութիւն: Տպ. Էտվան, Պէյրութ, 1955: Գին 125 սէնթ:

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿ. ԵՒ ՆՇԱՆ ՓԱԼԱՆՃԵԱՆ Ճեմարանի 25ամեայ յոբելեան: Բացման հանդէս, Պէյրութ:

MORY et Cie
SERVICE VAUQUELIN
Միակ արտօնուած տունն է ծրարներ ղրկելու համար ՀԱՅԱՍՏԱՆ
(U. R. S. S.)
Հաստատութիւնը արտօնուած է ՄԻԱՅՆ ՆՈՐ ԶԳԵՍՏՆԵՐԸ ղրկելու, պաշտօնական հաշուեցոյցներով, իսկ գործածուած հագուստներ՝ շատ լաւ վիճակի մէջ:
3, RUE ST.-VINCENT DE PAUL
Paris 10e, Tél.: TRU. 72-60 (Poste 89)